

Director al Fundației Universitare Carol I vreme de 47 de ani și al Muzeului de Artă Națională timp de 40 de ani, Alexandru Tzigara-Samurcaș a fost Profesorul, Cercetătorul, Conferențiarul, Specialistul în muzeografie și artă populară prin excelență. A știut, în momente de cumpănă, să-și păstreze verticalitatea și să disprețuiască orice compromis. A crezut până la capăt în idealurile tinereții. A fost incomod și inflexibil. A avut un sentiment al onoarei care l-a împins adesea în situații limită. Nu a abdicat niciodată. A vrut să țină sub control o istorie care, de cele mai multe ori, l-a ridicat pe culmile ei, dar l-a și dezamăgit.

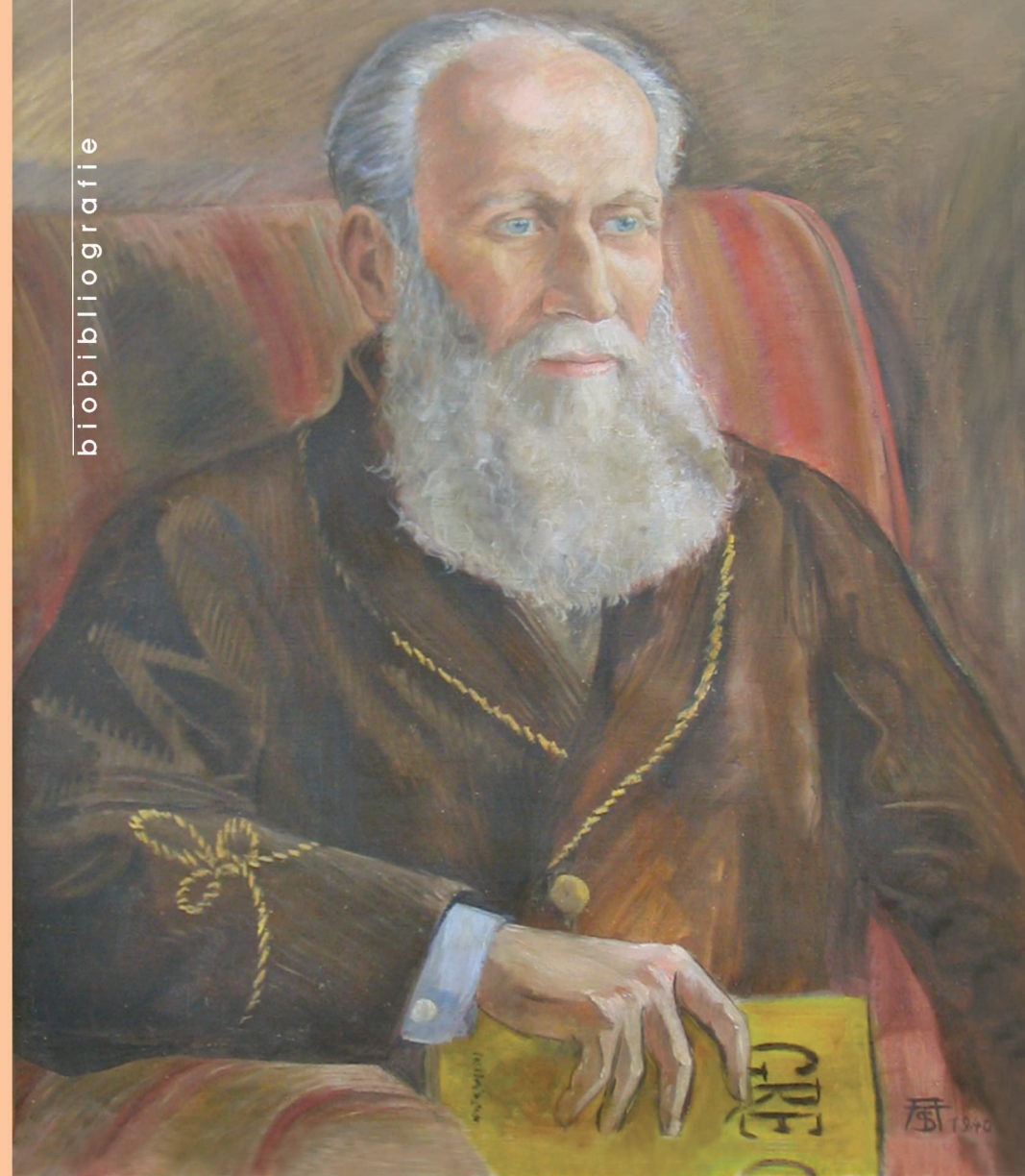

ISBN 973-95464-7-1

Alexandru Tzigara-Samurcaș

biobibliografie

Alexandru Tzigara-Samurcaș ♦ biobibliografie

Biobibliografie

2905 referințe, 77 ilustrații

adnotată

Biblioteca Centrală Universitară din București

Alexandru Tzigara-Samurcaș

1 8 7 2 – 1 9 5 2

Constanța, Ex Ponto
2004

Redactori

Anca Podgoreanu, Geta Costache

Colaboratori

Carmen Goată, Anca Laura Gănescu,
Lili Rusea, Dana Stoica, Elena Bulgaru,
Laura Regneală, Anca Fezi

Culegere text

Suzana Stelea, Elena Adriana Ștefan

Scanări

Sorina Nedelcu

Prelucreare imagini

Coperta

Gabriela Popa

Coperta 1: Al. Tzigara-Samurçaș. Portret în ulei de Ana Berza

Coperta 4: Al. Tzigara-Samurçaș. Gravură de Ana Berza

ISBN 973-95464-7-1

Alexandru Tzigara-Samurcaș, 1914

CUPRINS

<i>Portret de epocă în asfințit</i> de Istrate Is. Micescu	XII
<i>Bunicul meu</i> de Tudor Berza	XIV
Argument	XVI
<u>„LUPTA VIETII” UNUI MARE INTELECTUAL</u>	<u>XX</u>
<u>1. OPERA</u>	<u>2</u>
<u>I. ARTĂ</u>	<u>3</u>
<u>A. GENERALITĂȚI</u>	<u>3</u>
1. Volume	3
2. În volume	4
2.1 Studii și articole de sinteză	4
2.2 Comunicări, conferințe	4
2.3 Prefețe	4
3. În periodice	4
3.1 Studii și articole de sinteză	4
3.2 Polemici	6
3.3 Cronici, recenzii	7
3.4 Comunicări, conferințe, rapoarte	8
3.5 Necrologuri, comemorări	9
<u>B. ARHITECTURĂ. URBANISM</u>	<u>9</u>
1. Volume	9
2. În periodice	10
2.1 Studii și articole de sinteză	10
2.2 Polemici	11
2.3 Cronici, recenzii	12
2.4 Comunicări, conferințe, rapoarte	12
2.5 Necrologuri, comemorări	12
2.6 Interviu, scrisori deschise	13
<u>C. PICTURĂ. SCULPTURĂ. DESEN</u>	<u>13</u>
1. Volume	13
2. În periodice	14
2.1 Studii și articole de sinteză	14
2.2 Polemici	15
2.3 Cronici, recenzii, note	15
2.4 Comunicări, conferințe	18
2.5 Necrologuri, comemorări	18
2.6 Interviu, scrisori deschise	18

<u>D. ARTĂ POPULARĂ</u>	18
1. Volume	18
2. În volume	20
2.1 Studii și articole de sinteză	20
2.2 Comunicări, conferințe	20
2.3 Prefețe	21
3. În periodice	21
3.1 Studii și articole de sinteză	21
3.2 Cronici, recenzii	22
3.3 Comunicări, conferințe	23
3.4 Interviu, scrisori deschise	24
<u>E. ARTĂ RELIGIOASĂ</u>	24
1. Volume	24
2. În volume	24
2.1 Studii și articole de sinteză	24
2.2 Comunicări, conferințe	25
3. În periodice	25
3.1 Studii și articole de sinteză	25
3.2 Polemici	26
3.3 Cronici, recenzii	26
3.4 Comunicări, conferințe	27
3.5 Necrologuri, comemorări	27
<u>II. MUZEOGRAFIE</u>	27
1. Volume	27
2. În volume	29
2.1 Studii și articole de sinteză	29
2.2 Comunicări, conferințe	29
3. În periodice	29
3.1 Studii și articole de sinteză	29
3.2 Polemici	33
3.3 Cronici, recenzii	34
3.4 Comunicări, conferințe	34
3.5 Interviu, scrisori deschise	35
<u>III. ARHEOLOGIE</u>	35
1. Volume	35
2. În volume	35
2.1 Comunicări, conferințe	35
3. În periodice	36
3.1 Studii și articole de sinteză	36
3.2 Polemici	37
3.3 Cronici, recenzii	38
3.4 Comunicări, conferințe	38
3.5 Necrologuri, comemorări	38
3.6 Interviu, scrisori deschise	39
<u>IV. ISTORIE. POLITICĂ</u>	39
1. Volume	39
1.1 Lucrări originale	39
1.2 Antologii	39
2. În periodice	40
2.1 Studii și articole de sinteză	40
2.2 Polemici	40
2.3 Cronici, recenzii	41
2.4 Comunicări, conferințe	42
2.5 Necrologuri, comemorări	42
2.6 Interviu, scrisori deschise	43

<u>V. FILOLOGIE. LITERATURĂ</u>	43
1. Volume	43
1.1 Traduceri	43
2. În periodice	43
2.1 Studii și articole de sinteză	43
2.2 Polemici	44
2.3 Cronici, recenzii	44
2.4 Necrologuri, comemorări	45
<u>VI. CULTURĂ. ÎNVĂȚĂMÂNT</u>	45
1. Volume	45
2. În volume	45
2.1 Prefețe	45
3. În periodice	46
3.1 Studii și articole de sinteză	46
3.2 Polemici	47
3.3 Cronici, recenzii	47
3.4 Comunicări, conferințe, rapoarte	48
3.5 Interviu, scrisori deschise	49
<u>VII. GEOGRAFIE. TURISM</u>	49
1. Volume	49
1.1 Traduceri	49
2. În volume	49
2.1 Comunicări, conferințe	49
3. În periodice	49
3.1 Studii și articole de sinteză	49
3.2 Cronici, recenzii	50
3.3 Comunicări, conferințe, rapoarte	50
3.4 Traduceri	51
<u>VIII. CARTE. TIPAR. BIBLIOTECI</u>	51
1. Volume	51
2. În periodice	52
2.1 Studii și articole de sinteză	52
2.2 Polemici	53
2.3 Cronici, recenzii	53
2.4 Comunicări, conferințe, rapoarte	54
2.5 Necrologuri, comemorări	54
2.6 Interviu, scrisori deschise	54
<u>IX. BIOGRAFIE</u>	55
1. Volume	55
2. În periodice	58
2.1 Studii și articole de sinteză	58
2.2 Comunicări, conferințe	58
<u>2. OMUL ȘI OPERA ÎN TIMP. REFERINȚE CRITICE</u>	76
<u>A. REFERINȚE GENERALE</u>	77
1. Bibliografii, cataloage, ghiduri	77
2. Enciclopedii, dicționare	77
3. Anuare, indici de revistă	78
4. Evocări, articole omagiale	79
<u>B. REFERINȚE SPECIALIZATE</u>	79
<u>I. ARTĂ</u>	79
1. Studii și articole de sinteză	79
2. Polemici	92
3. Recenzii la volume și articole	95
4. Anunțuri, note, însemnări	97

<u>II. MUZEOGRAFIE</u>	102
1. Studii și articole de sinteză	102
2. Polemici	108
3. Recenzii la volume	109
4. Anunțuri, note, însemnări	110
<u>III. ARHEOLOGIE</u>	112
1. Studii și articole de sinteză	112
2. Polemici	113
3. Anunțuri, note, însemnări	113
<u>IV. ISTORIE. POLITICĂ</u>	114
1. Studii și articole de sinteză	114
2. Polemici	117
3. Recenzii la volume	123
4. Anunțuri, note, însemnări	123
<u>V. FILOLOGIE. LITERATURĂ</u>	126
1. Studii și articole de sinteză	126
2. Anunțuri, note, însemnări	127
<u>VI. CULTURĂ. ÎNVĂȚĂMÂNT</u>	128
1. Studii și articole de sinteză	128
2. Polemici	132
3. Anunțuri, note, însemnări	133
<u>VII. GEOGRAFIE. TURISM</u>	138
1. Studii și articole de sinteză	138
2. Anunțuri, note, însemnări	139
<u>VIII. CARTE. TIPAR. BIBLIOTECI</u>	141
1. Studii și articole de sinteză	141
2. Polemici	151
3. Recenzii la volume și articole	153
4. Anunțuri, note, însemnări	153
<u>IX. BIOGRAFIE</u>	155
1. Studii și articole de sinteză	155
2. Recenzii la volume	160
3. Anunțuri, note, însemnări	160
<u>3. ACTE. DOCUMENTE. CORESPONDENȚĂ</u>	174
<u>A. ACTE ȘI DOCUMENTE</u>	175
1. Acte și documente genealogice	175
2. Acte și documente în colecțiile	
Al. Tzigara-Samurcaș	179
3. Decrete. Decizii	180
<u>B. CORESPONDENȚĂ</u>	181
I. SCRISORI TRIMISE	181
1. Datate	181
1.1 Destinatari identificați	181
1.2 Destinatari neidentificați	212
2. Nedatate	213
2.1 Destinatari identificați	213
II. SCRISORI PRIMITE	214
1. Datate	214
1.1 Expeditori identificați	214
1.2 Expeditori neidentificați	284
2. Nedatate	285
2.1 Expeditori identificați	285
Résumé / Zusammenfassung	287
Indice de nume	288
Lista ilustrațiilor	304

Muzeul Țăranului Român

Biblioteca Centrală Universitară din București

Portret de epocă în asfințit

O carte despre viața și opera lui Al. Tzigara-Samurcaș devine incitantă, gândindu-mă la pleiada de intelectuali născuți și formați în a doua jumătate a secolului al XIX-lea care au fost trăitori ai veacului trecut. M-am gândit de îndată la cei care au pătimit, la avatarurile lor în secolul ce de abia s-a sfârșit. Considerând că, aproape octogenar, am fost supraviețuitor în apropiata totalitate a acelei epoci, pot să spun că am avut și avantajul de a fi trăit în mediul în care am crescut o vreme, ceea ce m-a ajutat să suport tribulațiile vremurilor. Ce n-am trăit a fost povestit de către adulții copilăriei mele, oameni feluriți, unii dintre ei cu păreri contradictorii.

Apoi am deslușit personalitatea tragică a lui Al. Tzigara-Samurcaș, dincolo de numele pe care l-a ridicat în ierarhia meritelor. Sunt nume într-atât de notorii, încât n-au nevoie în continuitatea timpului nici măcar de patronimice distingeri. Astfel, Iorga, Negulescu, Pârvan, Micescu, Paulescu, Tzigara-Samurcaș și alții din vârful intelectualității românești au depășit vremea existenței lor. Au fost persoane și au devenit arhetipuri. În amintirea colectivă – legende.

A situa pe om într-o epocă, în limitele ei, e un lucru dificil, dat fiind aventurile istoriei și natura profundă a omului ce nu se schimbă, iar societatea – ca și marea – se învolbură doar la suprafață. Este însă privilegiul personalității de a se deosebi, prin închegare lăuntrică, de epoca în care a trăit – ca fiind exterioară acesteia. Doar prin contrast cu fundalul portretul capătă relief.

Sprijinit de Odobescu, Tzigara-Samurcaș a studiat în străinătate, ceea ce pe vremuri era o cinste. Și-a însușit rigoarea, uneori masivă, a culturii Germaniei imperiale, ceea ce nu l-a împiedicat să se exprime cu elegantă ușurință în franceză și italiană. A fost cunoscut și recunoscut mai mult în străinătate decât acasă. A călătorit prin toată Europa, căutând și cântărind valori, într-o vreme când a călători era aproape o aventură. A colindat uneori călare meleaguri românești, căutând trecutul în frumusețile lui. A cules din plăsmuirile românului esența spiritualității acestuia, fără a fi adulador al mulțimilor. A adunat ca să dăruie, în speranța alcătuirii unui Muzeu Național. A lucrat pentru România. A avut prieteni și admiratori în afara țării și dușmani – uneori trădători – printre cei laolaltă trăitori. S-a luptat cu pana, cu vorba și când a considerat că numai așa își poate apăra onoarea – pe câmpul de luptă al duelului. Acolo unde unii au refuzat să-l urmeze. Aceștia au continuat să-l insulte. A avut o existență tragică. A luptat cu verticalitate – cum îi era și înfățișarea – împotriva aroganței celor de sus, dinainte

consacrați ce-l împiedicau să-i ajungă, dar și cu perfidia celor de mai jos ce căutau să-l atragă în mediocritatea lor. A avut și a reușit să păzească, pentru România, patrimoniul național în timpul ocupației străine. Drept pentru care a fost decorat de regi și hulit de parlamentari. A dorit, împotriva unui celebru ministru al învățământului, să se predea în liceu mai multă cultură decât instrucțiune. S-a luptat, dar nici astăzi nu s-a reușit, ca în liceu să se predea istoria artelor. Și-a dorit un Muzeu Național și s-au obținut fărâmișări muzeistice. A fost mare prin intenții și ilustru prin recunoașterea de către intelectualii din afară a valorilor românești. A făcut dintr-o mare bibliotecă mândria capitalei. A murit sărac, ca mai toți în epoca comunistă, odată cu România lui.

Și totuși, epoca tinereții și maturității sale a fost în liniștită așezare. S-a înconțrat cu mulți, dar a fost liber să se înconțreze. L-a sprijinit atât cultura, comportamentul, cât și limbajul societății sale. A combătut rivali, adesea umblători prin academii străine. Nu i-a interzis nimeni accesul la un public înțelegător. Chiar eu am apucat, mai cu seamă în liceu, liberul acces la conferințele ilustre și cursurile deschise tuturor. Tuturor aceluora ce erau dornici să se cultive. Ușile bibliotecilor, amfiteatrelor, pretoriilor judiciare erau larg deschise și nu întredeschise, prin care purtători de legitimații să se strecoare înăuntru. Chiar dacă puțini puteau să priceapă ideile expuse, toți plecau din aceste foruri influențați de eleganța expunerilor și a comportamentelor aceluor vorbitori. Desigur, pentru majoritatea privitorilor părea un aspect monden. Din această mondenitate, uneori frivolă, se năștea însă o civilitate. Tineretul intelectual aspira „la” și nu se complăcea „în”. Confruntarea ideilor, susținută prin lecturi, nu era o competiție a invectivelor.

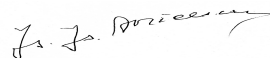
Cum s-a mai observat, declinul precede și purcede din ce s-ar considera apogeul. Interesele politicianiste, ambițiile protagoniștilor parveniți în afara meritelor au săltat pe unii și ponegrit pe alții. Interesele de partid au devenit precumpănitoare interesului național. Dezbinări balcanice au supus idealurile. Astfel s-a născut o oligarhie nemeritată. Primejdia și apoi certitudinea războiului extern a împărțit societatea în „-filii” respectiv „-fobii” străine nouă. S-au deschis zăvoarele dezbinării naționale. Și totuși, în școli, facultăți, amfiteatre și săli de tribunale viața normală își urma cursul. Disputele – și erau multe – se întemeiau pe autori citați, comentăți și citați.

Dacă ideile sau adevărul nu biruiau întotdeauna, competiția – chiar și atunci – la finalul unei lumi, avea loc doar discret îngăduită.

Se consideră îndeobște că a fi intelectual înseamnă a înțelega câte ceva din rosturile vieții. În lumea înțelegătorilor, dincolo și mai presus de înțelepți sunt creatorii. Creatori de concepte, de idei, de frumuseți, fie picturi, statui, fie case, fie partituri – chiar și de utilități. Creația este rezultatul unei construcții interioare. Construcție așezată cu trudă și îndelung gândită. Menirea lui Tzigara-Samurcaș a fost să descopere și să conserve. Un scriitor francez din secolul trecut – G. Duhamel – scria că în epocile tulburi a conserva înseamnă a construi.

Al. Tzigara-Samurcaș a construit cu știință, a modelat sufletele cu rafinament, a impus în epocă un gust artistic desăvârșit.

Istrate Is. Micescu

Bunicul meu

După 60 de ani, amintirile copilăriei sunt ascunse sub mulțimea de întâmplări ale tinereții și maturității, dar cele legate de bunici rămân, cel puțin în cazul meu, vii și luminoase. Amintirile despre tatăl mamei mele, Ancuța Tzigara-Samurcaș măritată Berza, “Bunicul” cum îi spuneam fără alte adăugiri, întrucât tatăl tatălui meu murise chiar în anul nașterii mele, despre care mult mai târziu aveam să aflu că era învățatul, profesorul și împătimitul răspînditor al culturii românești Alexandru Tzigara-Samurcaș, sunt cele obișnuite pentru acea epocă: barba albă, portul îngrijit în haine negre, mersul drept ajutat de baston mai mult ca semn al rangului, ceasul de aur cu lanț la jiletcă, vocea plăcută și la fel de curgătoare în română, franceză sau germană. Bunicii materni locuiau în casa de lângă Muzeul de la Șosea, cum îi spuneau pe atunci bucureștenii, Muzeul Țăranului Român cum sună denumirea actuală a muzeului de pe șoseaua Kiseleff, pe care bunicul meu l-a înființat în 1906 și apoi condus patruzeci de ani.

Casa, o plăcută construcție cu două caturi în stil românesc, ca și clădirea muzeului, era destinată exclusiv familiei, direcția muzeului fiind efectuată dintr-un cabinet aflat în clădirea principală. În casa directorului, ca în mai toate locuințele de acest fel din București, odăile de sus erau dormitoare (ale soților Tzigara-Samurcaș și ale celor trei copii până ce aceștia au părăsit casa, căsătorindu-se), la parter erau spațiile comune (salioane, sufragerie) și bucătăria, iar la subsol locuințele personalului de serviciu. Natura convivială a bunicului a făcut ca mesele din această casă să fie onorate aproape zilnic de musafiri, astfel că mulți dintre oamenii de cultură ai României, sau străini, au trecut pe acolo între cele două războaie.

Mobilierul, covoarele și tablourile erau proprietatea locatarilor, astfel încât la pensionarea din 1947 directorul a părăsit casa goală, ca în 1915, la ocuparea ei. Era înțesată cu covoare, mobile, tablouri și nenumărate obiecte fermecătoare, fiecare cu povestea lui, provenind din multe județe românești sau din Orient, Occident ori chiar Miazănoapte, ca spărgătorul de alune cu chip de gnom ori junghierul cu prășele de os de ren, și era mobilată după gustul epocii și al locatarilor, cu lucruri de valoare, dar prea multe și variate, nenumărate obiecte fiind presărate pe pereți, mese, comode și biblioteci. Mulți pereți erau acoperiți cu frumoase covoare românești sau orientale, iar în biblioteci erau mii de cărți, dintre care multe din secolele trecute, provenite din biblioteca lui Ion Samurcaș, fost consul la Berlin în timpul războiului de independență și sprijinitor al lui Eminescu. În 1930, o mie dintre aceste cărți valoroase au fost donate de către Al. Tzigara-Samurcaș bibliotecii Fundației Universitare regele Carol I (actuala

Biblioteca Centrală Universitară din București), unde era concomitent director (1899-1946), cărți ce din nefericire au ars în sacrificiul din decembrie 1989.

În 1948, când aveam patru ani, bunicii s-au mutat la noi, în casa cu trei nivele construită de ei în apropiere ca zestre a mamei mele, unde își rezervaseră parterul pentru anii pensiei și bătrâneților. Pensie nu a avut multă vreme Alexandru Tzigara-Samurcaș, căci în 1948 aceasta i se taie ca fost exploatator al țărănimii (pe care el o prezentase o viață întreagă, mai ales străinilor, ca forța și talentul României!) datorită viei de lângă Buzău, a bunicii. Bătrânețe a apucat până în 1952, când s-a stins la 80 de ani, cu câteva clipe înainte de a intra pe masa de operație, scăpând de cuțit și de chinurile vieții din acei ani. Dar mai mult decât greutatea materiale și morale, îl afectase în 1950 moartea de leucemie a fratelui meu de opt ani, botezat Alexandru după el, primul său nepot și un copil deosebit de înzestrat, ce i-ar fi semănat cel mai mult ca temperament și energie din toată descendența.

Apoi prin bunica, ce i-a supraviețuit două decenii, prin mama mea și unchiul meu Sandu Tzigara-Samurcaș, sau după ce și aceștia au plecat dintre cei vii prin cele câteva cărți vechi, mobile sau covoare, rămase după ce majoritatea fuseseră vândute de bunici pe nimica pentru supraviețuire, dar mai ales prin scrierile sale între care Memoriile în primul rând, am ajuns ca adult să-l cunosc și să-l apreciez, adăugând bunicului idilic cu barba albă imaginea omului inteligent, activ, curajos și inimos care, fără a fi fost recunoscut ca un savant de prim rang cât a trăit, a făcut enorm pentru cultura română peste o jumătate de veac, ca director al Fundației și Muzeului, ca profesor, neobosit conferențiar și autor de texte totdeauna interesante și utile, adesea polemice, câteodată chiar revoluționare, ca cele privind continuitatea elementelor decorative din vremuri străvechi pe meleagurile românești.

Tudor Berza

Argument

La împlinirea, în anul 2002, a 130 de ani de la nașterea cărturarului Alexandru Tzigara-Samurçaș și a 50 de ani de la stingerea sa din viață, Biblioteca pe care a condus-o timp de 47 de ani i-a dedicat, peste timp, un memento bibliografic.

Lucrarea nu a văzut lumina tiparului atunci, în anul care consfințește o comemorare rotundă, necesitând încă unele modificări și completări. Se întâmplă ca biobibliografia *Alexandru Tzigara-Samurçaș* să apară în 2004, când consemnăm și împlinirea a 90 de ani de la a doua inaugurare a Fundației Universitare Carol I, la 9 mai 1914, și de la trecerea în eternitate a regelui Carol I, la 27 septembrie 1914.

Drumul lui Al. Tzigara-Samurçaș a fost jalonat de destinul a două instituții de o mare valoare științifică și culturală: Fundația Universitară, ctitorită de regele Carol I și care i-a purtat numele, și Muzeul de Artă Națională, de la Șosea, căruia Al. Tzigara-Samurçaș va reuși să-i adauge, în 1915, prin decretul semnat de regele Ferdinand, tot denumirea de Carol I. În timp ce Fundația va cunoaște dezvoltarea și consacrarea, Muzeul nu va fi nicicând terminat și inaugurat. Al. Tzigara-Samurçaș nu se va împăca niciodată cu această situație, va declanșa campanii publicistice, va face memorii, va deranja miniștri, vorbind și scriind despre necesitatea vitală pentru o națiune de a avea un muzeu de artă națională. Emblematic pentru existența marelui om de cultură.

Cercetarea noastră s-a concentrat pe principalele momente ale vieții și creației lui Al. Tzigara-Samurçaș („*Lupta vieții*” unui mare intelectual), prezentate într-o succesiune cronologică, urmărind să refacă, din perspectiva timpului nostru, personalitatea lui complexă, atât de frământată și controversată.

Informațiile au fost culese din volumele sale de *Memorii*, din opiniile contemporanilor sau din unele studii de valoare, din corespondență, din actele aflate în arhiva Bibliotecii Centrale Universitare din București. La sfârșitul cronologiei, pentru o mai exactă situație în epocă, am inserat o *Addenda politică*. Este la latitudinea cititorului dacă vrea sau nu să parcurgă aceste date.

În privința scrierilor lui Al. Tzigara-Samurçaș, au fost reținute doar lucrările tipărite (*I. Opera*). Acestea au fost grupate în nouă capitole mari, corespunzătoare domeniilor de interes manifestat de autor, dar și clasificării folosite de acesta la prezentarea, în diferite ocazii, a Memoriului de titluri și lucrări. Capitolele sunt: I. Artă, II. Muzeografie, III. Arheologie, IV. Istorie. Politică, V. Filologie. Literatură, VI. Cultură. Învățământ, VII. Geografie. Turism, VIII. Carte. Tipar. Bibliotecă, IX. Biografie. Primul capitol, dedicat artei, cel mai întins, a fost împărțit

la rândul său în cinci subdiviziuni: A. Generalități, B. Arhitectură. Urbanism, C. Pictură. Sculptură. Desen, D. Artă populară, E. Artă religioasă.

Dintr-o altă perspectivă, toată opera lui Al. Tzigara-Samurcaș s-a subsumat unui criteriu formal, de tipul volume, studii sau articole în volume, studii sau articole în publicații periodice, precum și unei tratări uniforme, în funcție de gradul de generalitate a materialului (studii și articole de sinteză) sau de esența acestuia (articole de polemică, recenzii, comunicări, interviuri etc.).

Următorul capitol s-a focalizat pe receptarea critică a activității și operei lui Al. Tzigara-Samurcaș (2. *Omul și opera în timp*), referințele critice, la rândul lor grupate în referințe generale și specializate, reprezentând o privire simetrică, în oglindă, a subdiviziunilor din primul capitol, *Opera*. Această corespondență facilitează o orientare mai rapidă în multitudinea de informații, de reluări a unor teme de către Al. Tzigara-Samurcaș, de polemici. Menționăm o singură distincție, referințele critice privitoare la arta populară, religioasă, la artele plastice, arhitectură etc. sunt grupate într-un singur capitol, intitulat *Artă*.

Ultimul capitol (3. *Acte. Documente. Corespondență*) cuprinde într-o primă secțiune – A. Acte și documente – un număr nu foarte mare de documente despre familie sau aflate în colecțiile familiei Tzigara-Samurcaș, decrete ale numirii lui în diferite funcții – deja tipărite. A doua secțiune – B. Corespondență – este formată dintr-o parte a corespondenței emise sau primite de Al. Tzigara-Samurcaș, preponderent manuscrisă, aflată la Biblioteca Academiei Române. Nu au fost valorificate scrisorile dintre Al. Tzigara-Samurcaș și soția sa și nici corespondența în limba germană cu Mite Kremnitz, ținând cont și de dorința lui exprimată cu diverse prilejuri despre caracterul intim al acestor scrisori.

Nu a fost dedicat un capitol distinct materialului iconografic realizat de Al. Tzigara-Samurcaș – fotografii și genul plastic – extrem de vast și insuficient sistematizat, care ar necesita o lucrare separată, cunoscută fiind pasiunea pentru fotografie a cărturarului.

Prezentăm câteva particularități ale lucrării:

Ordonarea tuturor titlurilor, în cadrul diferitelor capitole și subdiviziuni este cronologică.

Toate volumele din lucrare, cu caracter antologic, prezintă cuprinsul și paginația articolelor care le compun.

Lucrările separate sunt însoțite de adnotări pentru lămurirea titlurilor, a contextului sau a temei abordate.

Pe parcursul celor trei capitole s-a folosit un sistem de trimiteri încrucișate, de la articolele publicate în periodice la extrase sau broșuri și de la broșuri la antologiile care cuprind materialul respectiv. Mențiunea *a se vedea poziția* este plasată la sfârșitul descrierii bibliografice, ca o completare.

Citatele folosite în cronologie („*Lupta vieții*” unui mare intelectual), care îi aparțin lui Al. Tzigara-Samurcaș, au specificat doar titlul și anul apariției, urmate, între paranteze rotunde, de poziția la care se află lucrarea cu descrierea completă și pagina de unde a fost selectat citatul. Singura excepție o reprezintă volumele de *Memorii* care, datorită citărilor foarte dese, sunt individualizate doar cu paginația.

Citatele care aparțin altor autori au menționat numele autorului și anul, urmate de aceleași date ca în cazul în care autor este Al. Tzigara-Samurcaș.

În redactarea lucrării s-a respectat descrierea bibliografică stabilită prin Standardul Român *ISO 690. Referințe bibliografice. Conținut, formă, structură*.

Când descrierea nu este completă datorită preluării informației din alte surse și a imposibilității verificării acesteia, ultima unitate bibliografică este marcată cu asterisc.

Când titlul unui articol aparține redactorilor lucrării, acesta apare între paranteze drepte.

Descrierea bibliografică se prescurtează doar la titlu în cazul în care se fac trimiteri repetate la aceeași lucrare. După specificarea titlului și a paginajului, apare mențiunea *a se vedea poziția*, care indică o descriere completă.

O dificultate din punctul de vedere al conținutului s-a ivit la introducerea în unele subcapitole a articolelor, în special de polemică, care datorită caracterului complementar ar fi putut figura în două locuri. În acest caz, la sfârșitul unui capitol s-a făcut trimiterea spre articolele inserate în alt capitol. În alte situații a fost mai dificil de stabilit încadrarea într-un capitol sau altul.

Pentru fluenta urmării textului s-au folosit abrevieri puține. Menționăm prescurtări pentru Biblioteca Academiei Române (B.A.R.), Muzeul Țăranului Român (M.Ț.R.), coordonator (coord.), ediție (ed.), ilustrații (il.), imprimerie (impr.), îngrijită (îngrij.), limba engleză (lb. engl.), limba franceză (lb. fr.), limba germană (lb. germ.), limba italiană (lb. it.), limba spaniolă (lb. sp.), parte (part.), prefață (pref.), reproduceri (reprod.), s.a. (sine anno), s.l. (sine loco), s.n. (sine nomine), tipografie (tipogr.), volum (vol.). În capitolul „*Lupta vieții*” unui mare intelectual și în adnotări s-a preferat forma neprescurtată a numelor de luni. Pentru numele lui Al.Tzigara-Samurçaș am folosit abrevierea Tz.-S., cu excepția citatelor care-i includ numele.

Ținem în mod special să mulțumim celor care au fost alături de noi, directorilor Bibliotecii Centrale Universitare, domnul prof. dr. Mircea Regneală, doamna Voichița Dragomir, domnul Robert Coravu și contabilului șef, domnul Ion Moiceanu.

Ne exprimăm recunoștința față de nepotul lui Al. Tzigara-Samurçaș, domnul Tudor Berza, care ne-a pus la dispoziție manuscrisul *Memoriilor* nepublicate încă ale lui Țigara-Samurçaș și fotografii de familie.

Un sprijin extrem de generos am primit din partea Bibliotecii Academiei Române și Muzeului Țăranului Român. Adresăm sincere mulțumiri doamnelor Cătălina Macovei, Roxana Balaci și domnului Emanuel Bădescu de la Cabinetul de Stampe, doamnelor Gabriela Dumitrescu, Ileana Cristescu, Oana Dimitriu și Liana Năstăsescu de la Serviciul de Manuscrise din Biblioteca Academiei Române, doamnelor Georgeta Roșu și Alice Ionescu de la Muzeul Țăranului Român.

Mulțumim, de asemenea, colegelor noastre Monica Achiri și Ada Dumitrescu pentru descifrarea scrisorilor în limba germană, precum și colegelor noastre din serviciile Conservarea colecțiilor și Informatizare care au sprijinit cu dăruire eforturile realizării acestei bibliografii.

Lucrarea dedicată lui Alexandru Tzigara-Samurçaș nu ar fi putut să apară fără sprijinul competent al domnului prof. dr. Ion Stoica, directorul Bibliotecii Centrale Universitare în perioada inițierii proiectului, căruia îi exprimăm gratitudinea noastră.

„... nici un fel de îngădire, decât aceea a talentului și adevărului”

Al. Tzigara-Samurcaș

„LUPTA VIETII”
UNUI MARE INTELLECTUAL

Alexandru Tzigara-Samurcaș a acoperit cu personalitatea sa polivalentă și explozivă prima jumătate a secolului al XX-lea. Contemporanii – cu excepția unui Odobescu, Th. Rosetti, Zizine Cantacuzino, P. P. Carp, Zarifopol, Sanielevici sau a familiei regale, care i-a prețuit lealitatea, demnitatea și gustul estetic – s-au ferit de el sau l-au atacat vehement. Posteritatea nu s-a pronunțat încă suficient de convingător asupra influenței ideilor sale în mediul științific și cultural românesc. A știut, în momente de cumpănă, să-și păstreze verticalitatea și să disprețuiască orice compromis. A crezut până la capăt în idealurile tinereții. A fost incomod și inflexibil. A avut un sentiment al onoarei care l-a împins adesea în situații limită. Nu a abdicat niciodată. Și-a spus răspicat părerea, a polemizat cu talent, le-a aruncat adversarilor mânușa, când s-a simțit nedreptățit. A purtat nenumărate procese, a iertat de puține ori, a avut cultul familiei și al prieteniei, a crezut în rolul marilor edificii de cultură. A vrut să țină sub control o istorie care, de cele mai multe ori, l-a ridicat pe culmile ei, dar l-a și dezamăgit.

Secolul al XVI-lea

Cele mai vechi date despre strămoșii pe linie paternă, Tz.-S. le-a găsit în „*sipetul cel îmblănit în piele de căprioară și frumos ferecat*”, păstrat cu sfințenie de tatăl său, alături de portretul și sigiliul lui Zotu și *Cronica* editată de Apostol.

Spătarul Zotu (Zota), de origine albaneză, avea porecla Tzigara. La 37 de ani era mare spătar în Moldova, căsătorit cu fiica voievodului Petru Schiopul. Avea doi frați: Apostol și Panoson. Spre sfârșitul vieții este silit să emigreze și moare la Veneția, la 12 aprilie 1599.

„*Din mândrul portret al Spătarului Zotu - scrie Tz.-S. - ținând în dreapta spada rangului său, iar în stânga pumnalul prins în cingătoare, am împrumutat stema lui, o mână ținând o spadă, - pe care am adăos-o în inima armoariilor Samurcășești, cu sprânceana și samurul, de la care se trage numele. Această stemă combinată alcătuiește ex-libris-ul meu și e gravată pe placa de marmură de pe locul veșnicei noastre odihne*”. (*Memorii*, 1, p.21)

Apostol Tzigara tipărește pe la 1630 o istorie universală în limba greacă, scrisă de mitropolitul Dorotei de Monembasia și al cărei manuscris fusese păstrat de Zotu. Apostol publică în lucrare și portretul lui Zotu, în jurul căruia apare scris în limba greacă: „*Icoana luminatului domn Zota Tzigara, din Ianina, marele spătar și ginerele serenismului principe a toată Moldovlachia, domnului Petru-Voievod*”. Gravura îi aparține lui Antonio Bosio.

Secolele al XVIII-lea și al XIX-lea

Pe linie maternă, prin anii 1770, un Gheorghe Samurcaș (Iordache sau Gorgachi) apare la București în timpul lui Alexandru Ipsilanti. El avea trei fii: Dimitrie, Constantin și Ion, ultimii doi dobândind în perioada domnitorilor fanarioți titluri importante.

Familia Samurcassi, originară din Constantinopol, era cunoscută mai ales datorită negoțului cu blănuri de samur (samurcaș în limba turcă, înseamnă „sprânceană din blană de samur”, adică blondă). În *Memorii*, Tz.-S., spune că Samurcaș este de fapt porecla dată membrilor familiei Petropol care îndeplineau diverse sarcini diplomatice la Poartă.

Dimitrie Samurcaș (1768-1846) a ajuns protomedic al Moldovei și vornic. A urmat Facultatea de medicină la Viena, și a fost foarte apreciat de domnitorul Ioniță Sandu Sturdza, dar și de către cei săraci, pe care îi trata gratuit. Și-a practicat meseria, timp de 30 de ani, mutându-se dintr-un oraș în altul: București, Iași, Roman, Cernăuți, Botoșani. A avut mulți copii. Ca fire „era aprig la mână, sensibil la orice nepolitețe și totodată foarte conștient de capacitatea sa”. Vlad Zirra, 1989 (1539, p.732)

Constantin (Costake) Samurcaș (m. 1822) organizează în timpul războiului ruso-turc (1806-1812) un corp de 3000 de panduri, unul dintre căpitani fiind Tudor Vladimirescu. Om al lui Ipsilanti, „sufletul Eteriei în București”, Costake Samurcaș ajunge vel căminar, vel vornic (1807-1807) și de șase ori caimacan al Craiovei (1803-aprilie 1808), vel logofăt (1809-1810). L-a sprijinit în repetate rânduri pe Tudor Vladimirescu și l-a adăpostit la mănăstirea Samurcăsești pe care a înființat-o în 1808.

După moartea lui, vorniceasa Zinca C. Samurcaș lasă ca moștenitor, prin diata din 30 sau 31 martie 1831, pe nepotul ei Alecu Ion Samurcaș.

În octombrie 1848, acesta face un „*ciitoricesc testament*” Schitului de maici, așezând mănăstirea sub „*privegherea*” mănăstirii Cernica, căreia îi face danie casele, curtea, grădina, via, „*un codru de moșie din singura moșia noastră*”. În 1864 este scutită de Legea secularizării mănăstirești. Cu noua pictură a lui Tattarescu, începută în 1870, biserica a fost sfințită în 17 decembrie 1870. Ministrul Cultelor, N. Kretzulescu, înființează o școală primară care funcționează până în 1875. Fiica lui I. Heliade Rădulescu, Sofia, a fost stareță la mănăstire până la moartea ei, în ianuarie 1909. În 26 septembrie 1914 un incendiu a mistuit mănăstirea Samurcăsești, care mai târziu a fost înlocuită cu o clădire cu arcade, deosebită de cea veche. Afectată de cutremurul din 1940, biserica a fost dărâmată și o nouă clădire „*mândră și măreață*”, păstrând din vechea zidire cele trei altare, operă a arhitectului I. Cernescu, a fost ridicată pe locul acesteia.

Sfințirea noii biserici s-a făcut la 30 mai 1943 de către I.P.S.S. Patriarhul Nicodem.

Ion Samurcaș a îndeplinit diferite funcții: biv-vel hatman, vornic, postelnic, caimacan al Craiovei (1821). A fost căsătorit cu Catinca Ralet și a murit ucis de turci. Fiul său, Alexandru (Alecu), este bunicul lui Tz.-S.

Alecu I. Samurcaș (m. 29 sep. 1870), boier de rang înalt, numit de către domnitorul A.D. Ghica serdar, în 1837, paharnic, în 1842 și clucer de către Gh. Dimitrie Bibescu, în 1845, a preferat magistratura, fiind judecător la Curtea

din București și procuror. Adoptat de C. Samurcaș, fratele tatălui său, a moștenit moșia și mănăstirea Samurcășești. S-a căsătorit cu Zoe Ghiulbeiași (20 oct. 1808-17 apr. 1867). Au avut 5 copii (Eliza, Caterina, Elena, Maria și Ioan). Maria și Ioan își vor completa studiile în străinătate, Maria pianul, ajungând o pianistă de renume, Ioan dreptul. Alecu demisionează din magistratură și se ocupă de studiile sale. Publică la Atena în 1843 o gramatică grecească în limba franceză. Elena se mărită cu Toma Tzigara.

„Casele lui Alecu Samurcaș ocupau colțul dintre străzile Italiană și Polonă. Nu departe, pe strada Icoanei nr. 25-27, se afla via, la care nu se putea ajunge decât cu caleașca, deoarece trebuiau străbătute mocirlele pe care astăzi se află Grădina Icoanei. După asanarea terenului, pe locul viei s-a înălțat hanul Samurcaș, iar la nr. 25 și-a construit casa Ioan Al. Samurcaș”.

C.D. Zeletin, 1995 (1542, p.222)

Ioan Al. Samurcaș (11/23 feb.1845-iun.1899), numit secretar oficial al agenției noastre diplomatice de la Berlin (1873-1874) s-a împrietenit cu M. Eminescu, angajat de Theodor Rosetti secretar particular.

„Fire foarte rezervată, se bucura de un mare prestigiu profesional. Mulți îl vedeau ministru. La un moment dat și-a înaintat demisia din cauza unor suferințe ce anunțau paralizia care s-a și instalat. Infirm de multă vreme, necăsătorit, văzându-și sfârșitul iminent și numele pierind odată cu dânsul, începe formalitățile de înfiere a nepotului de soră, eminentul Alexandru Tzigara, pentru ca acesta să-și adauge la nume patronimicul Samurcaș. În iunie 1899 moare subit, fără ca să fi văzut împlinite formalitățile de înfiere, care totuși s-au făcut”.

C.D. Zeletin, 1995 (1542, p.233)

La începutul secolului al XIX-lea, Samurcașii erau răspândiți din Oltenia până în Moldova, dovadă denumirea localității Samurcașii sau Samurcășeștii întâlnită în județele Ilfov și Buzău sau în nordul Moldovei.

Ramuri ale familiei Tzigăreștilor se mai întâlnesc în secolul al XIX-lea „în Țara Românească, unii în Vlașca, alții peste Olt”, după cum afirmă B.P. Hasdeu într-un studiu din *Columna lui Traian* (1877).

1814

Se naște Toma Țigara, tatăl lui Tz.-S., fiul lui Gheorghe și al Lixandrei. A urmat Colegiul Sf. Sava din București, așa cum rezultă din „*Atestatul de învățătură și de purtare nr. 366*”, din 1932, scris în chirilice și latină, cu pecetea Eforiei Școalelor și semnat de directorul P. Poenaru. În *Atestatul de bacalaureat* al lui Toma Tzigara, numele este ortografiat cu Tz. După examen pleacă la Paris unde își ia diploma de studii juridice. Lucrează în magistratură, dar demisionează înainte de căsătorie, ca membru al Curții de Apel din București și rămâne până la pensionarea din 26 iunie/8 iulie 1865, inspector judecătoresc.

Toma a avut trei frați: Nicolae, Tudose și Hristache și două surori: Sica (măritată Tărtăsescu) și Anica (măritată Movilă).

1851

10 decembrie

În Diploma cu nr. 88, dată de către domnitorul Barbu Dimitrie Știrbey, Toma Tzigara „e înălțat în rang de pitar”. Numele apare ortografiat cu Tz.

1864

25 noiembrie

Prin decretul domnesc semnat de Al. I. Cuza se înființează Muzeul național de antichități în incinta Universității. Despre acest muzeu Tz.-S. va scrie că „O mai mare babilonie nu se poate, nici un amestec mai monstruos” (*Muzeul nostru național*, p.6)

1865

26 iunie/8 iulie

Alexandru Ioan Cuza decretează printre alte pensii și pe cea a lui Thoma Țigara, de 666,25 lei. (*Monitorul*, jurnal oficial al Principatelor Unite Române, nr. 139).

12 septembrie

Toma Tzigara se căsătorește cu Elena Samurcaș (1845-4 iun.1921), având ca nași pe N.G. Țigara și Elena Țigara (fratele mai mare și sora lui Toma). Toma era cu 31 de ani mai mare decât Elena. Au avut 8 copii: Tomiță (mort de difterie), Zoica (m.15 iul.1943), Tudorică (m. mar. 1872), Elena (m.26 oct.1940), Olga (călugăriță catolică, m.18 dec.1922), Alexandru (m.1952), Anette-Nety (m.nov.1893) și Marioara. Toma își construiește o casă, pe strada Polonă nr.21, „peste drum de locuința viitorului său socru”. (*Memorii*, 1, p.31)

1867

1 martie

Apare, la Iași, primul număr al revistei *Convorbiri literare*, sub conducerea lui Iacob Negruzzi. „O revistă în formatul stinsei României literare”, care va fi păstrată timp de 17 ani, cu o apariție bilunară, la început, și lunară, din 1872. În 1885, I. Negruzzi se mută la București, aducând și revista la care va rămâne director până în 1894. Titu Maiorescu, mentorul spiritual al *Junimii* și al revistei se stabilise în București din 1874. Cu o întrerupere de 3 ani (1916-1918), *Convorbirile literare* vor apărea până în martie 1944, sub diferite conduceri: un comitet de redacție (1895-1901), I. Bogdan (1902-1906), S. Mehedinți (1907-1923), Al. Tzigara-Samurcaș (1924-1938), I.E.Torouțiu (1939-1944). Aici au colaborat marile nume ale literaturii române – Eminescu, Alecsandri, Caragiale, Maiorescu, Creangă, Slavici – dar și lingviști, folcloriști, istorici, oameni politici de valoare.

România participă pentru prima dată la Expoziția universală de la Paris cu un pavilion construit de A. Baudry. Comisar general al expoziției este Al. Odobescu care alcătuiește Catalogul participării românești.

1872

23 martie/4 aprilie

Se naște Alexandru Tzigara-Samurcaș, după cum atestă „*Buletinul de naștere din județul Ilfov, circumscripția I a Comunei București, sub nr. 251, din anul 1872, luna martie 23/4 aprilie, ca născut la orele 7 și trei quarțe, antemeridiane, ca fiu al d-lui Toma Țigara și al d-nei Elena Țigara, din suburbia Batiște*”. (*Memorii* 1, p. 4).

Copilul era „bălan” și cu ochi albaștri.

21 aprilie

De frică să nu-l piardă pe cel născut ca pe cei doi frați dinainte, părinții au urmat superstiția că botezarea de către un necunoscut, un așa-zis naș de la Dumnezeu îl poate scăpa de la moarte. Nașul a fost fiul unuia dintre preoții bisericii Sf. Vineri, din Calea Văcărești. Pe Buletinul de naștere s-a adăugat cu chirilice: „*Această taină a botezului s-a săvârșit de către preotul bisericii Sfintei Vineri din culoarea de Negru, Protopop Teodor Iconomu, 1872, aprilie 21*”. (Memorii, 1, p.7)

1873

România participă la Expoziția internațională de la Viena.

Societatea „*Amicilor Belelor Arte*” din România organizează o „*Expozițiune publică*” având o secțiune de artă populară (țesături și broderii).

1875

15 iunie

Se înființează Societatea regală română de geografie.

1879

20 aprilie

„*Toma Țigara, de 65 ani, rentier, pensionar, născut în București (în 1814), fiul d-lui Gheorghe și Lixandra, a decedat alaltăieri (deci la 20 aprilie 79) la orele 4 p.m. în casa sa din suburbia Batiște, str. Polonă 21*”. (Extractul nr. 565 al Circ. II din 23 apr. 1879).

Tz.-S. își petrece copilăria în mahalaua Batiștei, pe str. Polonă 21.

„*Centru oficial al mahalalei*” era biserica Batiștei, aflată la patru case depărtare. Viața mahalalei e zugrăvită de pictorul N. Grigorescu care a locuit mulți ani într-un apartament aflat la etajul unei case „*din colțul străzii Batiștei și Polonă*” (Memorii, 1, p.37). El a imortalizat într-o serie de schițe în creion tipurile de oameni care se perindau prin fața ferestrei: sacagiul, zarzavagiul, tăietorul de lemne, bragagiul, cârpaciul de ghete, birjarul, coșarul.

Vecinătatea cu familia Kremnitz a însemnat pentru băiatul de zece ani, prietenia cu Baby, „*căruia i se zicea Gégé*”, mai mic decât Tz.-S. cu trei ani, vizitele în „*castelul fermecat*” al lui Onkel Willy și Tante Mite. Vacanțele de vară le petreceau împreună la Sinaia sau în Germania.

1880

Tz.-S. intră intern la Pensionul Schewitz, cea mai bună școală din acea vreme, introdus de unchiul său Ion Samurcaș, pe plată redusă, ca urmare a prieteniei dintre bunicul său și familia Schewitz.

Anton Schewitz a venit în țară în 1842 ca profesor particular și a înființat în 1847 pensionul. În 1849, el aduce din Elveția pe Florentin Thierrin care preia conducerea pensionului, urmată de fiul acestuia, Gabriel Thierrin. Institutul Schewitz devine Institutul Schewitz & Thierrin.

Societatea *Concordia Română* organizează Expoziția de arte și industrie.

1885

Tz.-S. intră la Gimnaziul Mihai Bravul, devenit Colegiul Mihai Viteazul, din B-dul Pache, nr. 72, iar „*la finele anului 1887-88*” a luat premiul al III-lea „*pentru silință la învățatură și bună purtare*”. La limba română și latină, predă directorul C. Stoicescu, un profesor foarte apreciat, iar la limba greacă profesorul Pandele Ionescu, de care își amintește cu recunoștință.

La 29 iunie 1945, la sărbătorirea celor 80 de ani de existență a Gimnaziului, Tz.-S. a fost invitat să vorbească la festivitatea aniversării ca unul dintre cei mai vechi elevi ai liceului.

Alexandru Orăscu este numit rector al Universității din București (până în octombrie 1892).

1888

vara

Din proprie inițiativă Tz.-S. alcătuiește catalogul bogatei biblioteci de 3.150 de volume a bunicului său, Alecu Samurcaș (1104 volume au fost dăruite Fundației Universitare Carol I și înregistrate sub nr. de inventar de la 2100 în continuare), o bibliotecă formată din opere literare clasice și moderne în toate limbile, lucrări de pedagogie, tratatele lui Fichte, ale lui Froschhammer, faimosul *Dictionnaire de la conversation* în 30 de volume.

1889

Are loc Expoziția internațională de la Paris, cu un pavilion românesc având comisar pe generalul George Bibescu.

1891

26 iunie

Termină Liceul Matei Basarab (unde a învățat trei ani) și obține Certificatul de absolvire a clasei a VII-a (1890-1891) cu media de promovare 7,60 și 8,92 la purtare. Îl are ca profesor de română și latină pe G. Dem. Teodorescu. „*Cursurile sale erau îngrijite, dar lipsite de căldura comunicativă necesară*” (*Memorii*, 1, p.54); la fizică și chimie predă „*excelentul C. Sonțu*”.

24 septembrie

I se eliberează Diploma de Bacalaureat în Litere și Știință în numele Majestății Sale Regelui Carol I, nr. 2242 al Universității și nr. 3375 al Ministerului, semnate de ministrul P.Poni și rectorul Al. Orăscu.

Succesul a fost sărbătorit la lăptăria neamțului Wutz „*unde în realitate se consuma mai mult alcool decât lapte*”. (*Memorii*, 1, p. 57)

Ca proapăt bacalaureat i se propune să plece la Paris și Versailles pe cheltuiala „*Ligii pentru unitatea culturală a tuturor românilor*” ca al 12-lea membru al delegației pentru apărarea în străinătate a revendicărilor. Președintele Ligii era Grigore Brătianu, iar protectorul delegației avocatul Petre Grădișteanu. Tz.-S. refuză.

1892

1 aprilie

Ministrul Petre P. Carp îl numește pe Tz.-S. bibliotecar la Biroul de Statistică al Ministerului Agriculturii, Industriei, Comerțului și Domeniilor, sub direcția lui C. Krupenski (Decretul Regal nr.1079/1apr.1892). Va demisiona la 1 septembrie în același an. Sediul era „*În fosta casă Lahovărească din preajma fostului Minister de Interne, din str. Academiei*”. (*Memorii*, 1, p.94). Este prima funcție publică a lui Tz.-S.

12 octombrie

Prin adresa Ministerului Cultelor și Instrucțiunii Publice nr. 380, Tz.-S. este numit „*custode preparator*” la Muzeul de antichități, condus de prof. G. Tocilescu. Ca bibliotecar avea 200 lei, aici are 120 lei compensat „*prin libertatea largă de frecventare a cursurilor, ceea ce valora mai mult ca gologanii de fișicuri*”. (*Memorii*, 1, p. 94)

1893

13 aprilie

Cu sprijinul lui Al. Odobescu, Tz.-S. obține un concediu în străinătate, cu începere de la 20 aprilie, „*cu scop de specializare în partea tehnică a lucrărilor muzeografice*”, cum apare în adresa oficială.

15 aprilie

Prin adresa nr. 21.299 a Ministerului Agriculturii, Industriei, Comerțului și Domeniilor, Petre P. Carp îi acordă lui Tz.-S. „*un ajutor de învățământ de 150 lei pe lună, pe timp de trei ani, cu începere de la 1 mai 1893*”.

1 mai

Tz.-S. pornește spre München, însoțit de „*mama cu surorile, familia Kremnitz, prieteni și colegi universitari*”. (*Memorii*, 1, p. 105)

3 mai

Tz.-S. este înscris la Universitatea din München pe baza Diplomei de bacalaureat și a certificatului decanului Facultății de Litere și Filosofie din București, prin care se arată că era „*student regulat înscris al acestei facultăți în anul al II-lea și că am urmat regulat cursurile anului I (oct. 1891-iul. 1892 și ale anului II (oct. 1892-apr. 1893)*”. Rector era Adolf von Bayer, renumit prin produsele farmaceutice care-i poartă și astăzi numele.

octombrie

Tz.-S. primește de la Mite Kremnitz albumul în care aceasta și-a scris amintirile despre Eminescu.

„Amintirile mi-au fost încredințate în octombrie 1893, după rugămintea ce o adresasem autoarei de a fixa interesantele-i destăinuri asupra lui Eminescu, pe care-l zărisem odată și la a cărui înmormântare asistasem, ca licean, împreună cu colegul Constantin Banu, poet eminescian pe atunci”.

Mite Kremnitz și Mihai Eminescu, 1933 (374, p.3)

octombrie

Titu Maiorescu este numit rector al Universității din București (până în noiembrie 1897).

Carol I îi acordă lui Tz.-S., *motu proprio*, o bursă „*pentru studii în străinătate*”. Beneficiari ai aceleiași burse regale de 200 de lei lunar au mai fost artiștii Oscar Obedeau, Ștefan Popescu, Jean Steriadi, Otilia Mihail-Oteteleșeanu.

1893-1894

De la München sau Berlin, Tz.-S. îi scrie lui Odobescu și profesorului său Gr. Tocilescu, ca un „devotat elev”, iar ei îi răspund cu prietenie și încredere în calitățile viitorului om de știință. Între 25 ianuarie 1894 și 18 ianuarie 1896 are loc o corespondență afectuoasă între Grigore Tocilescu, directorul Muzeului de antichități, și Tz.-S.

„Mare plăcere mi-ai făcut stimate tinere amice, cu scrisoarea D-tale în care îmi arăți cursurile ce urmezi la Berlin. Ce deosebire de aici! Ce bogăție acolo! Ce sărăcie la noi. Biata arheologie este reprezentată /.../ în Universitatea noastră dar numai prin lecțiunea ce țin vinerea dimineață, asupra antichităților din Asia apuseană /.../ și prin cea de miercură între 4 și 5 asupra descoperirilor făcute la Olympia.

Apoi ce mai face dl Tocilescu cu epigrafiă. De alminterea Tocilescu face acuma de 2 ori pe săptămână un curs de Istoria Națională în Școala Noastră Normală, unde am luat dispozițiunea a se adresa la toți Conferințele interne, un număr mărginit de studenți externi dintre cei înscriși la Universitate. Cam astfel ne croim și noi, pe aicea, modesta noastră potecă ca să ajungem încetincul pe plaiurile înalte ale erudițiunei.

Îți spun ce facem noi pe aci pentru ca și d-ta să urmezi a ne pune în curent de ce lucrați D-voastră, românii noștri prin străinătate. Cred că acum vă aflați cam multicei din cei laborioși la Berlin. Mult țin să aflu ce fac și ceilalți, Teohari Antonescu, Doicescu, /Evolcescu/, Iorga și poate încă și alții. Scrie-mi sau pune-i să-mi scrie te rog, căci eu îi aștept ca să-mi întremeze bine Școala Noastră Normală.

Cartea nouă a lui Furtwangler o comandasem de câteva săptămâni, acum o și citesc, dar pentru catalogul /.../ ce mi l-ai trimis, îți mulțumesc foarte mult. Îl voi folosi ca reper pentru ce voi comanda și mă bucur de a te avea acolo ca intermediar, când bugetul îmi va înlesni fonduri”.

Al. Odobescu către Al.Tzigara-Samurcaș,
29 nov./11 dec.1893 (2038)

1894

28 aprilie

Tz.-S. este scutit de serviciul militar prin certificatul de dispensă al consiliului de revizie.

1895

14 martie

Se inaugurează Fundația Universitară Carol I, ctitorie a regelui Carol I. Începută în august 1891, după planurile întocmite de arhitectul francez Paul Gottereau, clădirea este terminată în ianuarie 1893. Până la inaugurare, Fundația este înzestrată cu mobilier executat în străinătate.

10 noiembrie

Se stinge din viață scriitorul și marele om de cultură Alexandru Odobescu.

Se naște la București, în 24 iunie 1834.

1850-1855 Își continuă studiile la Paris și frecventează societatea revoluționarilor exilați (Alecsandri, Bălcescu, Bolliac).

aprilie 1861-noiembrie 1863 Editează la București *Revista română pentru științe, litere și arte*, cea mai importantă publicație a vremii.

1863 Este ales ministru al Cultelor și al Instrucțiunii publice.

octombrie 1865-octombrie 1867 Este numit Comisar din partea Principatelor române pe lângă Comisiunea Imperială a Expoziției universale de la Paris.

1870 Este ales membru al Academiei Române

1873 Este ales membru corespondent al Institutului arheologic din Roma.

octombrie 1874-martie 1875 Ține la Facultatea de litere din București un curs de Istoria arheologiei.

1875-1876 Este director al Teatrului cel mare căruia îi schimbă denumirea în Teatrul Național.

1881-1885 Este secretar al Legației române de la Paris

1889 Primește Marele premiu „Herescu-Năsturel” al Academiei Române pentru *Scrieri literare și istorice* (1887).

Lucrări:

Scene istorice din chronicele românești (1860); *Pseudocyngeticos* (1874); *Tezaurul de la Pietroasa* (1875); *Istoria arheologiei* (1861); *Basmul feciorului de împărat cu noroc la vînat* (1885); *Scrieri literare și istorice*. Vol.1-3. (1887). *Le trésor de Pétroussa* (1889-1900).

1896

ianuarie-februarie

Deși Tz.-S. proiectase o teză de doctorat în arheologie, el renunță, somat de Tocilescu să se întoarcă în țară la terminarea concediului, care coincidea și cu încetarea burselor acordate numai pe trei ani, deci până în mai 1896.

Tz.-S. îl urmează pe Furtwängler în Bavaria și asistă la ședințele de seminar ale acestuia. La una din ședințele doctoranzilor ține o expunere despre monumentul de la Adamclisi.

11 martie

Susține doctoratul la München în fața comisiei prezidată de decanul prof. dr. I. Friedrich, cu următorii profesori examinatori: Hauptfact, Furtwängler, Heigel. Obține titlul de doctor în filosofie, magna cum laude, specialitatea istoria artei. Dizertația, cu titlul *Simon Vouet, pictor de curte al lui Ludovic al XIII-lea* a fost publicată în același an la München (*Simon Vouet. Hofmaler Ludwigs XIII*).

19 mai

Într-o audiență la rege, Tz.-S. își exprimă recunoștința pentru bursa acordată și expune, în același timp, „*situația deplorabilă a Muzeului*”. Regele îl sfătuiește să se adreseze Președintelui Consiliului, D. Sturdza. Om de vastă cultură, dar îndârjit politician, Sturdza nu-i acordă audiența ca să nu-l indispuină pe Gr. Tocilescu.

mai

Se organizează la București un *Salon extra-oficial* sub președinția lui N. Grigorescu și Al. Djuvara, promotori ai mișcării fiind S. Artachino, Șt. Luchian, N. Vermont, pictori, și Al. Bogdan-Pitești despre care Tz.-S. scria „*că avea o trufașă morgă, barbișon imperial și un libidinos și spectaculos «bagout parizian»*”. (*Memorii*, 1, p.132)

Nemulțumit de demersurile lui Tz.-S. și de refuzul acestuia de a executa „*niște chitanțe fictive după vechi facturi ale librarilor străini*”, Tocilescu îi amintește prin Ordinul nr. 531 de „*orele de cancelarie*” și-l invită să vină regulat la serviciu. (*Memorii*, 1, p.118)

5 iunie

Demisia pe care și-o înaintează, de la Muzeul de antichități, îi este acceptată prin Raportul nr.55. Ministrul P. Poni îl numește în locul lui Tz.-S. pe I. Fakler, fost desenator la Ministerul Instrucției.

„Nu indignat, ci recunoscător i-am fost lui Tocilescu pentru forțata demisiune: în loc de a fi lăncezit mai departe sub direcția lui, fără posibilitatea de a fi încercat a reforma muzeul, m-am întors în străinătate unde, /.../ mi-am desăvârșit cunoștințele muzeale”.

(*Memorii*, 1, p.118)

Carol I, aflând că Tz.-S. voia să plece în străinătate își exprimă dorința ca acesta să se intereseze și de organizarea bibliotecilor. (*Memorii*, 1, p.118)

septembrie 1896-1898

După călătoriile de studii prin Italia și Paris unde a audiat cursurile lui Pollier la École des Beaux-Arts, ale lui André Michel la École du Louvre și ale lui Collignon la Sorbona și a efectuat lucrări practice sub îndrumarea lui E. Müntz, ajunge la Berlin. Este primit ca voluntar în Direcția generală a muzeelor de sub conducerea lui W. von Bode, apoi este repartizat muzeului din Kunstgewerbe, unde ia parte la noua organizare și catalogare a colecțiilor, în vastele biblioteci care depindeau de muzeu. Stagiul său a coincis cu cea mai intensă activitate muzeală din Germania, deși W. von Bode, un reformator al muzeelor berlineze, se plângea în memoriile sale de slaba atenție acordată muzeografiei.

1897

20 martie

Obține de la Direcția generală a muzeelor din Berlin Certificatul nr. 96 1368/20 mar. 1897 prin care se adeverește că „*dr. A. Tzigara a dovedit că posedă pe deplin cunoștințele necesare pentru a fi putut lua parte activă de la început la lucrări și a redacta definitiv părți din catalogul cel nou.*

D-l dr. A. Tzigara a mai lucrat și în Bibliotecă și în colecțiunea de stampe și a căutat să se familiarizeze cu întreaga administrare și organizare a instituției. În această colaborare am dobândit impresia că d-l dr. Tzigara va fi capabil să conducă în mod avantajos muzeul de artă, atât din punct de vedere științific, cât și al folosinței practice. Director dr. Julius Lessing”. (*Memorii*, 1, p.119)

31 martie

Prin Decretul nr. 1361, Spiru Haret este numit ministrul Instrucțiunii Publice și a Cultelor. (*Monitorul Oficial*, nr.1 din 1/31 apr. 1897, p.1.)

Ministrul român la Berlin, Al. Beldiman, îl îndeamnă pe Tz.-S. să se întoarcă în țară asigurându-l că obținuse de la secretarul general al Ministerului Instrucției, profesorul Șt. Sihleanu, promisiunea numirii lui ca profesor la Școala de Bele-Arte din București. Intervenția nu s-a confirmat. Profesorul C. Stănescu obținuse o nouă prelungire la catedra de la Bele-Arte.

19/31 iulie

Moare din cauza unei crize de anevrism doctorul Wilhelm Kremnitz (născut la Berlin în 16/29 mai 1844), un mentor al tânărului Tz.-S.

Medicul particular al lui Carol I, W. Kremnitz avea experiența medicală a războaielor germane din 1866 și 1870-1871. Se stabilește cu Mite în România (1875) și participă la Războiul de Independență din 1877 unde își atrage stima ofițerilor români și a regelui. Timp de 18 ani a lucrat la Spitalul Brâncovenesc din București.

„Falnic și voinic, cu privirea pătrunzătoare în fața-i luminoasă, încadrată într-o bogată barbă neagră, Kremnitz era de o rară compătimire și bunătate: celor sărmani le da, o dată cu rețetele sale, și sumele necesare spre a le procura”. (Memorii, 1, p.70)

Moare la Castelul Peleş și este înmormântat *„la locul ales de Regină, pe domeniul regal, la marginea pădurii seculare dinspre Poiana Țapului; acolo s-a ridicat apoi o impozantă cruce de marmură, pe care s-a fixat o placă de bronz gravată cu o poezie a Carmen Sylvei”.* (Memorii, 1, p.72)

Furtwängler vizitează ruinele de la Adamclisi, publicând opinii diferite față de Tocilescu. El respinge paternitatea împăratului Traian, identificând pe barbarii de pe metope cu bastarnii, roxolanii și sarmații care au luptat contra romanilor cu vreo 135 de ani înainte de războiul lui Traian cu dacii. Moartea profesorului a însemnat și stoparea proiectului de săpături în jurul monumentului.

Se inaugurează Galeria regală de tablouri vechi din Castelul Peleş. În străinătate apare catalogul Galeriei alcătuit de Leo Bachelin, bibliotecarul regelui Carol I, sub titlul *Tableaux anciens de la Galerie Charles I Roi de Roumanie*. Catalogue raisonné avec 76 héliogravures de M.M. Braun, Clements & Comp., Paris, 1898, 308p. Este vorba de 212 pânze achiziționate de rege prin intermediul specialistului Bamberger, pe primul loc aflându-se Școala spaniolă, cu 9 pânze de El Greco. O nouă revizuire a colecției a fost făcută de Al. Busuioceanu, ajutat de specialiști străini.

Ia ființă societatea *Ileana* cu scopul *„de a da avânt unei mișcări artistice în țară; de a contribui, a conserva cât și a face cunoscute monumentele și lucrările de artă din România; de a propovădui principiile proprietății artistice”.* (Memorii, 1, p.32)

Din comitetul de 20 de membri, format din artiști și personalități ca N. Filipescu, N. Xenopol, C. Rădulescu-Motru, Leo Bachelin, face parte și Tz.-S. Comportamentul extravagant al lui Al. Bogdan-Pitești, administratorul dar și împuternicitul societății, îi grăbește destrămarea. La 26 ianuarie 1898 sosește la București Sar Peladan reprezentant al noului curent mistico-simbolist, care ține conferințe și ședințe sub egida societății *Ileana*. Discuțiile din comitet duc la demisia lui Tz.-S. și la sfârșitul asociației. Revista de artă *Ileana* nu a avut nici ea o viață mai lungă.

1898

18/30 ianuarie

Încetează din viață „mentorul venerat” I. A. Cantucuzino (născut în 4 iun. 1828) în „*locuința claustrală a căruia, adevărat laborator de fizică, chimie, fotografie și galvanoplastie, optică și astronomie, am avut de învățat mai mult decât în toți anii de școală*”. (*Memorii*, 1, p. 67)

Cunoscut mai mult sub numele de Zizine, cel care era numit de pedagogul elvețian Teopffer „*prinț moldovean*” și-a făcut studiile la Lemberg și Geneva. Foarte bogat, a călătorit în America și în Europa, stabilindu-se la Paris cât timp i-a permis averea. Reîntors în țară, pune bazele Societății filarmonice, în 1868. În 1870 este ministru de Finanțe, apoi director al Tipografiei statului unde editează în condiții grafice deosebite din opera lui Odobescu.

Din 1880 se retrage din viața publică la moșia sa din Hânțești, apoi la București. Traduce în franceză din opera lui Schopenhauer, titluri care apar pentru prima dată la Socec, în 1885, sau la Paris, în 1887. Traducerile rămase în manuscris, precum și cele 1557 de volume de literatură și filosofie au fost trecute de Tz.-S. în inventarul Fundației, cu mențiunea fostului lor posesor. Era un obișnuit al casei doctorului Kremnitz unde l-a cunoscut și Tz.-S.

„*Ajutându-l în lucrările sale – îl rememorează Tz.-S. – cu recunoștință – am învățat meșteșugul fotografiei și a diapositivelor, cu care am avut satisfacția să ilustrez cursurile lui Odobescu, galvanoplastia și reproducerea în gips, care atât au mirat pe Tocilescu cel bănuitor încât a trebuit să reproduc chiar în fața lui câteva pecetii de pe documente. Tot de la Zizine am aflat mânăuirea microscopului ce în urmă mi l-a dăruit și pe care îl mai am și azi cu o mulțime de interesante plăci executate împreună; prin luneta lui – dăruită în urmă stăpânilor moșiei Climești, unde-și petrecea vara – am observat cerul înstelat și toate eclipsele din acele vremuri, despre care în școală nu ni se dau decât noțiunile abstracte din cărți. Atâta și ar fi de ajuns, în afară de nenumăratele sfaturi practice și chiar trucuri, așa de necesare și folositoare vieții de toate zilele*”. (*Memorii*, 1, p.67).

20 ianuarie

La invitația lui Dem. C. Ollănescu-Ascanio, Tz.-S. ține o conferință despre arta în România la Asociația *Literatură și artă română*.

18 martie

Prin Decretul nr.15075/5610, Tz.-S. este numit suplinitor de limbă germană la Școala normală de institutori din București funcționând până la desființarea școlii în 1900. Localul se afla în Calea Rahovei nr. 50, alături de Școala normală superioară condusă de C. Dimitrescu-Iași.

În vacanța de vară, Tz.-S. împreună cu surorile von Bardeleben și călăuza Meyer din Brand trece peste ghețarul de la Scesaplana (3000 m) în Elveția și la intrarea în Ragatz îl întâlnește pe regele Carol I cu fratele său Anton (18/30 august).

6 octombrie

Rezultatul metodei practice folosite de Tz.-S. a fost atât de mult apreciată încât la plecarea profesorului Em. Grigorovitz la Berlin, Tz.-S. este numit suplinitor de limba franceză prin decizia 62074/22062/6 oct.

„ ... dăscălia, la început ca o compensație trecătoare numai să mă fi captivat atât prin rezultatele îmbucurătoare pentru școală, cât și prin satisfacția personală de a-mi fi îndeplinit cu prisosință o sarcină pentru care nu eram calificat prin nici o altă diplomă decât aceea a bunului simț și a sentimentului datoriei”.

(Memorii, 1, p.121)

10 octombrie

Se schimbă Regulamentul Fundației Universitare Carol I. Postul de director este suprimat, conducerea încredințându-se unui bibliotecar, sub supravegherea rectorului Universității. Regina îl asigură pe Tz.-S. că a fost necesară o amânare de 3 luni. Spiru Haret intervenise să fie înlocuit Tz.-S. cu un devotat de-al său, D. Teodoru, pentru ca „*partidul să dispună de masele studențești la manifestările politice*”. (Memorii, 1, p. 124)

Lui Tz.-S. i se dă postul de profesor de franceză la Liceul Gh. Lazăr, dar pe care îl refuză.

octombrie

C. Dimitrescu-Iași este numit rector al Universității din București (până în ianuarie 1911).

decembrie

Tz.-S. își petrece vacanța de Crăciun la Berlin, revăzându-și colegii de la muzee.

1899

1 ianuarie

Al.Tz.-S. este numit în funcția de bibliotecar la Fundația Carol I pe baza certificatelor dovedind practica făcută la bibliotecile imperiale din Berlin (I.D.R., nr. 50/5 ian. publicat în *Monitorul Oficial*, nr. 224 din 13/25 ian. contrasemnat de Spiru Haret).

ianuarie

Tz.-S. este cooptat în prima *Asociație a oamenilor de litere români*, premergătoare *Societății scriitorilor români*, condusă de B.P.Hasdeu, vicepreședinte fiind C.Dimitrescu-Iași, rectorul Universității București. Societatea nu are însă activitate.

februarie

Prin Decretul ministerial nr. 14276, Tz.-S. este numit suplinitor al Catedrei de istoria artei și estetică la Școala de Arte Frumoase din București.

15 martie

Tz.-S. ține prima prelegere la Școala de Arte Frumoase, asistat de directorul școlii, G.D. Mirea, și de pictorul și profesorul C. Stăncescu, proaspăt pensionar. Deceționat de prima lecție desfășurată prin citirea textului, Tz.-S. adoptă o altă formă de prezentare și anume expunerea liberă, „*care asigură controlul ascultătorilor și al efectului expunerii*”. (Memorii, 1, p.127)

După numirea la Fundație, care avea curent electric de la Centrala Palatului regal (singura din oraș), Tz.-S. inaugurează cu autorizația regelui și a ministerului cursul de proiecții în Aula

Bibliotecii. O statistică a profesorului de pedagogie de la Universitate, G. Antonescu, arată că era cea mai mare frecvență la istoria artei cu studenți de la toate facultățile și chiar de la Școala Politehnică. Potrivit programului de 4 ani de curs teoretic, ciclul conferințelor era repartizat astfel: anul I: arta antică a Orientului, arta greacă și romană; anul II: arta creștină și a Renașterii; anul III: arta modernă și contemporană; anul IV: arta din România, cu precădere arhitectura, arta bisericească și țărănească.

Pentru a-i cunoaște mai bine pe elevi și a-i familiariza cu monumentele din București și mănăstirile din împrejurimi, Tz.-S. organizează excursii duminicale și vizite la Curtea de Argeș, la Cetatea lui Țepeș. De-a lungul timpului i-au fost elevi și chiar colegi Șirato, Steriade, Ressu și Brâncuși, deși acesta era mai în vârstă decât Tz.-S.

În timpul cât era plecat în străinătate pentru conferințe sau expoziții, catedra era suplinită de I.D. Ștefănescu, profesor de limba franceză, care se specializase sub direcția lui Tz.-S. în istoria artei, cu doctoratul în istoria artei obținut la Paris. I.D. Ștefănescu era „din noua generație singurul profesor admirabil pregătit în această specialitate și autor al unor lucrări apreciate în străinătate”. (Memorii, 1, p.129)

„... încă din 1899, Al. Tzigara-Samurcaș prezintă primele diapozitive color, tehnică de avangardă la acea dată, dacă ținem cont că procedeele fotografice, în Europa occidentală, au fost puse la punct în perioada 1870-1890 /.../ Cele aproximativ 5.000 de diapozitive au fost realizate și adunate treptat, cu asiduitate și cu pasiunea unui profesor de vocație. Fondul cuprinde imagini ce stau la baza unui curs complet de istoria artei; de la arta preistorică și arta Egiptului antic la Renaștere, de aici până la Renoir, Degas și Toulouse Lautrec”.

Maria Paleolog, 1981 (665, p.27)

18/30 martie

Tz.-S. îl anunță pe guvernatorul Băncii Naționale că a primit aprobarea Consiliului de Miniștri de a-și adăuga numelui purtat până atunci și pe cel de Samurcaș. (Arhiva BCU, Dosar nr.13, Adresa nr. 16)

Prin Jurnalul Consiliului de miniștri nr. 38, se admite ca Alexandru Tzigara să adauge la numele său patronimic pe cel de Samurcaș. (*Monitorul Oficial*, nr. 277, p. 9772).

iunie

Moare Ion Al. Samurcaș, unchiul lui Al. Tz.-S., fără împlinirea formalităților de înfiere, deși Tz.-S. îi adoptase numele de familie.

Făcând parte din *Societatea de istoria artei* și din *Asociația artiștilor germani* din Berlin, Tz.-S. dorește, după exemplul lor, să promoveze și mișcarea artistică din România.

La sfârșitul secolului al XIX-lea singurele exemple de manifestări artistice erau expozițiile particulare ale unor pictori. Th. Aman își expunea lucrările în propriul atelier-salon, cu mobilă sculptată de el, iar Grigorescu în sala de marmoră a hotelului Bulevard. Existența unui Salon oficial care să-i ajute pe artiști nu i-a mulțumit datorită componenței juriului.

1900

august

Ca bibliotecar la Fundație, Tz.-S. participă la Congresul internațional al bibliotecarilor și al profesorilor de estetică și istoria artelor de la Paris. Aici se interesează de funcționarea unor școli speciale (*Ecole des arts décoratifs et du Dessin*) în vederea reorganizării școlii din București. Pe baza Raportului adresat de Tz.-S. lui G.D. Mirea asupra școlilor vizitate, s-au înființat catedrele încredințate Ceciliei Storck și lui Costin Petrescu. Este delegat la Expoziția internațională din Paris. Comisarul general al României este academicianul Dimitrie C. Olănescu.

30 noiembrie

Se căsătorește cu Maria Grigore Sturdza, născută Cantacuzino. Fiica Coraliei Boldur-Kostaki și a lui Alexandru Cantacuzino s-a născut la Napoli, la 26 decembrie 1875 (moare la București în 28 iulie 1971). A rămas văduvă după câteva zile de la căsătoria cu Grigore Sturdza, în 1895, tânărul sinucigându-se. Tz.-S. o cunoaște pe viitoarea sa soție în luna iulie a anului 1897, când este chemat la Sinaia cu ocazia morții dr. Kremnitz, călătorind în același tren, până la Ploiești, unde Maria și mama sa, au coborât. Atunci „s-a produs scânteia afinității din care s-a aprins acel foc, care molcom sau vijelios s-a menținut timp de atâția ani fără a fi putut fi atenuat nici de intervenția atâtor interesați potrivnici, nici de vitregia împrejurărilor”. (*Memorii*, 1, p.136). Se încheie actul civil nr. 1586/30 nov.1900, iar în locuința mamei lui Tz.-S., din str. Știrbei Vodă nr.104, unde vor locui și tinerii, se oficializează căsătoria religioasă. Pleacă în călătorie de nuntă în Europa, la Viena, Paris, Verona, Padova, Veneția, München.

Între 4 februarie 1898 și 15 noiembrie 1900 dosarul corespondenței lui Tz.-S. cu Maria cuprinde 317 scrisori (*Lettres des fiancés*). Între 1900 și 1936 și-au scris peste 1000 de pagini. „Oaza de lungă și intimă căsnicie nu trebuie dată în vileag prin nesocotită publicitate”, scrie Tz.-S. (*Memorii*, 1, p.137)

Întocmește an de an Raportul despre mersul Fundației Universitare Carol I, destinat regelui și prezentat de către rectorul Universității. (Fasc 1-17/1900-1917). În broșură, ultima apariție datează din anul 1933, când rectorul Universității citește raportul la 9 mai.

1901

29 ianuarie

Consiliul Facultății de filosofie și litere i-a echivalat diploma de doctor „cu diploma de licențiat în istorie conform art.58 din legea asupra învățământului secundar și superior și art.75 din regulamentul Facultății de filosofie și litere”, semnată de decanul I. Bogdan.

ianuarie

Trimite un memoriu ministrului C. Arion în care se referă la „*incorectitudinea*” lui Tocilescu în conducerea Muzeului de antichități (falsificare de chitanțe, nereguli în statul de plată al șantierului de la Adamclisi, în comandarea unor cărți în Germania etc.).

14 februarie

Prin Decretul nr. 541, Spiru Haret este numit, pentru a doua oară, ministrul Instrucțiunii Publice și al Cultelor. (*Monitorul Oficial*, nr.255, 15/28 feb. 1901, p.10345)

februarie

Tz.-S. și soția sa sunt nași la cununia lui N. Iorga cu Caterina Bogdan. Zulusia, mama lui Iorga, era vară primară cu soacra lui Tz.-S., Coralia Boldur. Era a doua căsătorie a lui N. Iorga, prima soție fiind fiica consilierului Tassu de la Curtea de Apel din Iași, cu care a avut doi copii.

aprilie

Consiliul Facultății de filosofie și litere, în ședința de la 19 aprilie 1901 este „în unanimitate de părere să se încredințeze d-lui Al. Tzigara-Samurcaș suplinirea cu începerea anului școlar viitor” a catedrei de arheologie. Decanul Facultății, profesorul I. Bogdan, prin Raportul nr. 108/7 mai 1901 cere întărirea hotărârii Consiliului. Ministerul nu aprobă hotărârea Facultății și solicită să se pronunțe asupra „oportunității de a se uni catedra de arheologie cu cea de istorie antică și epigrafie, deținută de Tocilescu”. În 1903, Spiru Haret va numi ca suplinitor pe Grigore Tocilescu.

vara

Tz.-S. împreună cu familia petrec vara la Cătina, moșia soacrei sale, Coralia Boldur, de unde mai mult călare, Tz.-S. cercetează schiturile și mănăstirile din împrejurimi.

La mănăstirea Ciolanu, la părintele Eftimie Georgescu a găsit *Ustavul sau Erminia zugrăvirii* din care a publicat introducerea la volumul omagial dedicat lui C.Dimitrescu-Iași la 25 februarie 1904. Textul integral l-a oferit spre publicare profesorului Vasile Grecu din Cernăuți care menționează manuscrisul sub inițialele Tz. și T. în lucrarea sa *Cărți de pictură bisericească bizantine*. Cernăuți, 1936.

3 septembrie

În urma concursului susținut în fața Comisiei prezidată de profesorul C. Dimitrescu-Iași, Al. Djuvara și G. D. Mirea, directorul școlii, Tz.-S. este numit profesor provizoriu la Școala de Arte Frumoase (Decret ministerial nr. 7765).

În revista *Albina* din 28 octombrie 1901, Tz.-S. publică articolul *Redeșteptarea artei naționale* care reprezintă o pledoarie în favoarea mișcării artistice și, mai ales, pentru înființarea unui muzeu național viu.

Interesat de dezvoltarea artistică, Tz.-S. le va dedica pictorilor și sculptorilor epocii – Grigorescu, Aman, Petrașcu, Ștefan Popescu, Verona, Späthe, Storck etc. – cronici artistice în ziarul *Epoca* (1901-1904), *Semănătorul* (1902-1903), *Viața Românească* (1906-1908), iar din ianuarie 1907 întreprinde în *Convorbiri literare* o campanie sub titlul general *Arta în România*.

„Dacă n-aș fi fost prins decât de grija administrării Fundației și a cursurilor de la Școala de Bele-Arte, desigur că și cronicile artistice ar fi fost mai numeroase și poate mai substanțiale ...”

(Memorii, 1, p. 167)

1902

ianuarie-februarie

Tz.-S. adresează Consiliului profesoral al Facultății de litere cererea de suplinire a Catedrei de arheologie. Gr. Tocilescu declanșează o campanie de calomnie contra lui acuzându-l că nu-și îndeplinea orele convenite la BeleArte.

Tz.-S. răspunde în *Epoca* din 22 februarie 1902 și face o plângere către Ministerul Instrucțiunii enumerând unele abuzuri ale lui Tocilescu.

La rândul său, Tocilescu publică o scrisoare de calomniere la adresa lui Tz.-S. Printr-o nouă adresă, din 20 martie, Tz.-S. precizează alte abuzuri, ca de pildă – nu se procuraseră cărțile pentru care Tocilescu încasase subvenția pe mai mulți ani. Ministerul dispune cercetarea cazului, iar Consiliul Facultății de filosofie este convocat la 16 martie pentru „discutarea acelei afaceri colegiale delicate”.

21 martie

Prin cererea nr. 16.235 din 21 martie 1902, înregistrată la Tribunalul Ilfov S.I., Tocilescu se constituie parte civilă împotriva lui Tz.-S. și cere suma de 100.000 lei pentru „*delictul de denunțare calomnioasă în scris*”. Conflictul ia amploare „*prin implicarea Curții de conturi, privind gestiunea de către Tocilescu a fondurilor de la Muzeu și de la seminarul istorico-epigrafic*”.

Spiru Haret va întreprinde o anchetă la Muzeul de antichități în urma acuzațiilor lui Tz.-S., însărcinându-l pe profesorul ieșean Petru Rășcanu cu cercetarea documentelor și a oamenilor implicați în conflict. (Arhivele Statului. Fondul Ministerului Instrucțiunii, 2157/1904). În raportul către ministru acesta scria: „*Denunțările d-lui Tzigara-Samurcaș trebuie luate în serioasă considerațiune*”.

14 mai

Reprezentat de avocații C. Arion, P. Missir, Vasile Lascăr și I.G. Saita, Tz.-S. a avut prima înfățișare la Tribunal, urmată de fixarea unui nou termen pe 18 iunie.

18 iunie

La a doua înfățișare, avocatul Em. Porumbaru, în numele avocaților ambelor părți, consideră acest incident închis, „*în interesul prestigiului corpului profesoral*” prin retragerea atacurilor reciproce și a acțiunii intentate de Tocilescu lui Tz.-S. (Avocații lui Tocilescu erau Take Ionescu, Em. Porumbaru, C. Dissescu, P. Negulescu).

20 iunie

Tz.-S. este chemat la dejun la Castelul Peleş, regele declarându-se mulțumit de felul în care s-a încheiat conflictul. „*Dacă aș fi rămas la Muzeul de antichități - scrie Tz.-S. mult mai târziu - aș fi contractat poate metodele de acolo și neputând activa conform celor învățate în străinătate mi-aș fi compromis orice valorificare ulterioară*”.

1903

12 ianuarie

Tz.-S. este numit membru de onoare al Societății studenților în litere de la București. Președinte era I. Bogdan.

6 februarie

Împreună cu L. Mrazec, Tz.-S. hotărăște înființarea la Cătina, moșia soacrei sale, a Societății turiștilor din România (STR), după modelul societății germane *Deutsch-Oesterreiche Alpen Verein*. Societatea a fost pusă sub protecția principelui Ferdinand și avea ca scop „*de a dezvolta sportul, excursiile, de a înlesni cunoașterea frumuseților țării românești și de a întări astfel, iubirea de patrie și de neam*”.

Alături de Tz.-S., din primul comitet făceau parte: Gr. Antipa, G. Balș, Vintilă Brătianu, dr. I. Costinescu, G. Flaislen, col. Ianescu, S. Mehedinți, L. Mrazec, G. Munteanu-Murgoci, Th. Nica, dr. A. Ureche, Al. Vlahuță, M. Vlădescu. În primul an s-au înscris peste 800 de persoane.

În 1904 apare primul volum din *Anuarul S.T.R.* care continuă până în 1915.

1 iunie

Se inaugurează Muzeul Aman de către ministrul Spiru Haret, în prezența principelui Ferdinand.

18/31 octombrie

Se naște primul copil, Alexandru, botezat în 14/27 decembrie de C.C. Arion. Carmen Sylva îi dăruiește familiei Tz.-S. un basorelief de fildeș din epoca târzie a Renașterii reprezentând o Madonă cu brațele întinse către pruncul ce alerga spre ea. Familia Tzigara-Samurcaș locuia pe strada Intrarea Nordului, nr.2 la etajul 1, „direct în fața grădinii Cișmigiului”. Casa a fost bombardată în 1944.

octombrie

În ziarul *Voința națională* apare articolul *Industria casnică și arta națională*, semnat de către Tz.-S. cu inițiale. În viziunea autorului, școlile de meserii de la sate au menirea să dezvolte micile industrii locale, care „pot fi înlesnite azi de diferitele bănci populare”.

În 1903 se plănuia restaurarea bisericii Stavropoleos, fapt care întărește propunerea lui Tz.-S. privind „mutarea ei în întregime sau cu materialul de piatră sculptată existentă, să se reclădească bisericuța «pe locul dărâmatei mănăstiri Sărindari, ridicându-se de jur împrejur un vechi han românesc, așa cum a și fost, schimbându-i-se, numai destinația, și anume de a adăposti Muzeul național»”. El publică în *Epoca* din 27 noiembrie 1903 și 26 februarie 1904 două articole cu titlul *Stavropoleos – muzeu național*.

1904

6/19 ianuarie

Tz.-S. are o audiență „lungă și memorabilă” la rege, în ținută de gală, conform protocolului tipărit și pe invitație. Biblioteca lui Carol I servea și ca sală de consiliu a miniștrilor. Regele se informează mai întâi asupra mersului Fundației, în al șaselea an de funcționare, și îl autorizează pe Tz.-S. să instaleze grilajul despărțitor de cărți și să interzică cititorilor să se servească singuri cu cărți. (*Memorii*, 1, p. 181)

Audiența a ținut peste două ore, în care Carol I i-a arătat lui Tz.-S. opere de artă și cărțile personale.

Tz.-S. este însărcinat de regina Elisabeta cu editarea și traducerea descrierii călătoriei făcută de familia regală de-a lungul Dunării în zilele de 10-16 mai 1904.

Lucrarea a apărut la Socec, iar în germană, în 1906, fiind editată de Weinderling din Regensburg. Tz.-S. propune în limba română titlul *Pe Dunăre*. „Traducerea a fost citită reginei în mai multe ședințe în care eram primit cu soția, atât la București cât și la Sinaia, unde eram reținuți la dejun”. (*Memorii*, 1, p. 185)

La apariție, regina i-a dat un prim exemplar al lucrării cu dedicația „*Cele mai călduroase mulțumiri fidelului traducător*”.

2-3 octombrie

Au loc serbările inaugurării bisericilor Sfântul Nicolae Domnesc și Trei Ierarhi din Iași. Ministrul de interne Vasile Lascăr, prefectul și primarul orașului Iași, arhitectul Lecomte du Nouÿ și Tz.-S. îl întâmpină pe rege.

3 decembrie

Este numit profesor definitiv la Școala de Arte Frumoase din București (IDR nr. 3099 din 3 dec. 1904, publicat în *Monitorul Oficial*, nr. 204 din 9/22 dec. 1904).

1905

31 martie

Tz.-S. se adresează lui I.I.V. Socec care se arată dispus să editeze discursurile politice ale lui P.P. Carp, „*ce cu autorizația D-tale, îmi propun a publica*”.

21 iulie

În ședința Consiliului de Miniștri, Mihail Vlădescu, ministrul Instrucțiunii publice și al Cultelor este autorizat să înceapă „*lucrările de amenajare a localului fostei Monetării a Statului, în vederea instalării Școlii de Arte Frumoase, Muzeului Etnografic și Muzeului de Artă Națională*”.

5-21 septembrie

Reprezintă țara la Congresul al III-lea de artă populară de la Liège și Bruxelles. Reiese și din raportul elogios făcut de secretarul congresului, E. Broerman. La propunerea lui Tz.-S., se înființează la Bruxelles *Institutul Internațional de artă publică*.

decembrie

Prezintă ministrului Mihail Vlădescu un raport despre misiunea sa la Congresul internațional de artă publică din Belgia care va fi editat cu titlul *Arta publică*, la Institutul Carol Göbl, în 1906.

Traduce idila *În luncă* de Carmen Sylva, „*dedicată copilului meu sufletesc, G. Enescu*”, care se tipărește la Socec, cu ilustrații de Grant.

1906

ianuarie

Apare la București, sub direcția arhitectului George Sterian și cu concursul unui comitet de redacție alcătuit din Ion Berindei, Toma Dobrescu, Tz.-S., Ștefan Burcuș, Nicolae Ghika, Victor Stephănescu, Victor Simionescu, Remus Iliescu primul număr al revistei *Arhitectura - Revistă Română de Artă*. Își încetează apariția în 1943/1944.

18 februarie

Prin adresa nr. 6.302 Tz.-S. este delegat, împreună cu Gr. Tocilescu, la Congresul de arheologie de la Monaco. Tz.-S. refuză să se ducă din cauza lui Tocilescu, dar nici acesta nu participă.

1 martie

La Institutul soților Zosima are loc conferința alsacianului Lichtemberger, propagandist al guvernului francez în România. În onoarea lui, Tz.-S. improvizează în limba franceză o expunere asupra lui Donatello.

aprilie

De Sf. Gheorghe, Tz.-S. vizitează împreună cu dr. I. Cantacuzino și cincizeci de medici bisericile din Curtea de Argeș, dând lămuriri.

6 mai

Se naște Maria-Mitzi, prima fiică a soților Tz.-S. (moare la Paris în 8 martie 1999). Regina Elisabeta îi dăruiește mamei imaginea Sfântului Hristofor, protectorul copiilor. Nași sunt soții Zosima. La institutul lor, Tz.-S. ținea prelegeri despre artă.

Cu ocazia împlinirii a 40 de ani de la suirea pe tron a lui Carol de Hohenzollern și a 25 de ani de la întemeierea Regatului României, are loc Expoziția „jubiliară” din Dealul Filaret, devenit de atunci Parcul Carol I.

Planul general aparține arhitectului francez Redon, iar de organizarea ei se ocupă Ion N.Lahovari (Ministrul Domeniilor) și Dr. C. Istrati (comisarul Guvernului). Construirea „Palatului Artelor” și a „Culei” l-au determinat pe dr. C. Istrati să propună ca întregul complex să devină un muzeu „al trecutului nostru”.

Tz.-S. se opune acestui proiect de teamă că se va întârzia construcția unui muzeu adevărat. Proiectul va fi abandonat. Tz.-S. primește propunerea să conducă „aranjarea secțiunii retro-spectivă din Palatul artelor”. Datorită unor „intervenții lăturalnice” Tz.-S. este nevoit să renunțe.

„Libertatea ce-mi rezervasem anume alegerii obiectelor mi-a fost însă de la început restrânsă prin amestecul imperios al unui confident al comisarului general, anume al fostului desenator-picher de șosele în Bucovina, Mironovici, zis acum Mironescu, cât și a comisarului însuși care, dornic de popularitate îmi cerea să expun toate obiectele eterogene și fără însemnătate ce i se prezentau”.

(Memorii, 1, p.204-205)

Tz.-S. organizează participarea Fundației Universitare Carol I la Expoziția jubiliară alături de alte instituții universitare.

Ziarul *La Roumanie* descrie cele „două mari fotografii reprezentând exteriorul și interiorul imobilului din Piața Palatului. La dreapta și la stânga, atenția ni se îndreaptă spre patru (sic!) grafice: 1) Statistica frecvențării Bibliotecii (1895-1905). Minimum 1.000 de cititori într-o lună de vară, maximum 8.700 într-o lună de iarnă. 2) Volume consultate. Progresie constantă, de la 1.800 volume în 1895-96, la 94.000 în 1904-1905. 3) Biblioteca la dispoziția tineretului studios, în zece ani de la 3.400 la 15.700 volume”. (Memorii, 1, p.205-206)

iunie

Publică în revista *Viața Românească* studiul *Muzeul nostru național* în care rezumă, cu spirit critic, activitatea de peste patruzeci de ani a Muzeului de antichități, singura instituție de acest gen din țară. Pentru Tz.-S. „puterea de educație a muzeelor, asupra maselor mai cu seamă, este incontestabilă”. Un muzeu are „o menire curat națională”, dar el trebuie să satisfacă și „cerințele estetice”. O altă misiune a muzeului ar fi aceea „pur teoretică, de a servi drept bază studiilor și cercetărilor istorice și culturale, adunând și expunând în mod științific materialul din țară.” (252, p.115-116)

13 iulie

Prin IDR nr.2777, Tz.-S. „se numește pe ziua de 1 octombrie 1906, ca director al Muzeului etnografic, de artă națională, artă decorativă și artă industrială în postul înființat prin bugetul curent”. (Monitorul Oficial, 1906, nr.88, 18/31 iul., p.3537)

19 septembrie

Prin adresa nr. 1241, arhitectul N. Ghika-Budești este însărcinat să facă planurile Muzeului.

27-28 septembrie

Tz.-S. participă la Congresul de conservare a monumentelor de la Braunschweig. Ține două comunicări despre rolul lui Carol I în restaurarea bisericilor din România. În broșură apar sub

titlul *Denkmalpflege in Rumänien: Sonderabdruck aus den Verhandlungen des VII. Tages für Denkmalpflege in Braunschweig, 27-28 sep. 1906*. Karlsruhe, 1906.

La întoarcerea de la Braunschweig, Tz.-S. se oprește la Berlin și München unde își vizitează sora, pe Olga, călugăriță la mănăstirea *Neuhaus*.

Revede Viena, Budapesta, Cluj, unde vizitează cu Villbald Seymeyer, directorul colecțiilor etnografice din clădirea aflată în Grădina publică, colecții și alte muzee.

7 octombrie

Tz.-S. solicită ministrului M. Vlădescu un spațiu adecvat pentru Muzeul etnografic și primește aripa stângă din fosta Monetărie a Statului din Șoseaua Kiseleff nr.3 și alte trei săli refăcute din localul Școlii de Arte Frumoase. Într-o primă etapă, Tz.-S. se restrânge la arta țărănească, „*pe care, până aici, nimeni nu se gândise să o colecționeze*”. (*Memorii*, 1, p.225). Este vorba numai de o secțiune a Muzeului național care trebuia „*să cuprindă laolaltă, într-un singur local, toate manifestările artistice ale poporului român*”. (Idem)

19 octombrie

Tz.-S. obține aprobarea ministrului M. Vlădescu ca obiectele de la Muzeul de antichități care au legătură cu noul muzeu să fie transferate în localul destinat Muzeului.

25 noiembrie

Se încheie un proces verbal între Ipolit Strîmbulescu, pictorul care se ocupase „*gratuit*” de administrația Muzeului, și Tz.-S., numit director prin Adresa nr. 945E/17 iul. 1906, în care se specifică predarea colecțiilor muzeului care nu erau consemnate în nici un inventar, catalog sau registru, a imobilului și instrumentelor, precum și 59 de acte referitoare la Muzeu.

Propus de directorul Al. Davila să fie membru în Comitetul Teatrului Național, Tz.-S. refuză, considerând că specialitățile lui sunt „*muzeografice și profesionale*”, deși în absența lui din țară Înalțul decret fusese semnat de rege. (*Memorii*, 2, p.164)

1906 - vara 1907

Conflictul dintre Tz.-S. și G. D. Mirea, directorul Școlii de Arte Frumoase, constă în lupta pentru ocuparea celor trei încăperi de la etaj, destinate Muzeului, în care Mirea instalase un atelier de sculptură. Deoarece ministrul Instrucțiunii și al Cultelor îl numește pe G. Sterian să facă o anchetă, în urma căreia Tz.-S. are câștig de cauză, atacurile reciproce iau amploare. În cele din urmă, cele trei săli sunt acordate Muzeului, iar Mirea și Tz.-S. își restabilesc bunele relații.

1907

17/31 aprilie

Inaugurarea Muzeului s-a făcut pe neașteptate. Regina Elisabeta, însoțită de principesa Maria, principele Ferdinand și oaspeți ai curții regale – marele duce Albrecht de Mecklemburg cu Elisabeth, au vizitat muzeul. Regina a scris în cartea de aur: „*Din trecutul strămoșesc să renască arta noastră viitoare*”.

Tz.-S. va mai petrece cu Marele duce două zile la Sinaia, la Castelul Peleş, în 1915, când acesta va veni din partea Kaizerului, iar în decembrie 1916, când Tz.-S. a fost numit prefect de Poliție marele duce a revenit în București și i-a asigurat autoritatea în fața ocupanților.

6 mai

Deși inaugurarea Muzeului fusese fixată la această dată, ea s-a amânat pentru a se încorpora și obiectele prezentate la Expoziția de la Filaret.

„Din păcate, o adevărată inaugurare nu va avea loc niciodată. Nici Muzeul «Carol I», din noua clădire de la Șosea, nu va putea fi deschis cu fastul ce i se cuvenea, găsindu-se mereu motive pentru amânarea acestui eveniment solemn!”

Petre Popovăț, 1996 (885, p.74)

iunie

În articolul *D-l dr. Istrati pro și contra Muzeului*, publicat în *Convorbiri literare*, Tz.-S. îl atacă pe dr. Istrati, Comisarul general al Expoziției din 1906, pentru ideea înființării unui muzeu românesc în Palatul Filaret și pentru sporirea colecției sale particulare cu exponate din expoziție, cumpărate sau primite.

Polemica va duce la provocarea la duel a dr. Istrati de către Tz.-S. și stingerea conflictului, în decembrie 1907, prin renunțarea la duel datorită intervenției unui juriu de onoare.

iunie-decembrie

Tz.-S. descoperă casa de lemn construită de Antonie Mogoș din Ceauru, un cântăreț de biserică din județul Gorj, pe care o cumpără pentru Muzeu cu 500 de lei. Exemplarul, „unic în felul său”, reprezintă pentru Tz.-S. un „model al unei arte care azi dispare”, „un document artistic dar și social”.

„Moș Antonie Mogoș s-a ținut întocmai de cuvânt: casa a fost desfăcută cu cea mai mare îngrijire și transportată fără să se fi pierdut nimic. În București a fost din nou ridicată tot de meșterul Mogoș, care, cu toți cei 73 de ani, e încă viov și stăruitor la muncă”.

„E tipul caselor din regiunile muntoase, cu păduri în belșug. Toată casa e de bârne de stejar; toată e de lemn, fără nici o cărămidă. Unele grinzi sunt lungi de câte 10 metri. I-au trebuit 70 de copaci, pe care singur i-a cioplit cu barda. A lucrat la această casă trei ani de zile. Pe fruntarul casei, reprodus aci se vede cioplit anul începerii lucrării: 1875; pe ștenapul porții: 1878. Grinzile și toate încheieturile lor sunt așa de bine croite, încât s-au așezat și «încheiat» perfect la reconstruirea în muzeu”.

Casa meșterului Antonie Mogoș, 1908 (259 , p.104)

13/26 august

Se naște cea de a doua fiică Ana (Ancuța). Regina Elisabeta îi dăruiește „fericitei mame” o broșă sculptată de fildeș reprezentând trei capete de îngerăși.

Se mută din apartamentul devenit prea mic din Intrarea Nordului nr.2 din fața Cișmigiului în locuința directorului desființatei monetării a Statului din Șoseaua Kiseleff nr.3.

„Noua locuință prezenta avantajele că fiind alături de Muzeu, puteam dis-de-diminează să mă ocup de el, iar după prânz să le consacru Fundației și de trei ori pe săptămână cursurilor de istoria artei”.

(Memorii, 1, p.246)

Tz.-S. face excursii pe urma săpăturilor germane de la Nürnberg, Darmstadt, Saalburg (prin noua metodă folosită, mormintele descoperite erau lăsate „în situ” și acoperite cu plăci de sticlă), Frankfurt, Wiesbaden, Mainz, Berna, Lausanne, Dijon, Paris, München.
În 9/21 octombrie are un accident la Paris, fiind lovit de un automobil.

Conferențiază la Ateneu la solicitarea *Societății pentru protecția animalelor* despre reprezentarea animalului în artă.

Carmen Sylva îi dăruiește mai multe desene ale artistei franceze Rosa Bonheur care își organizase într-o pădurice din jurul Parisului un parc de animale.

Părăsește parțial revista *Viața Românească* de la Iași din motive tehnice, corecturile și clișeele se supravegheau mai greu de la distanță.

8 noiembrie

Tz.-S. îi prezintă lui Spiru Haret eforturile pentru constituirea Muzeului, arătând că numărul obiectelor achiziționate a crescut într-un an de la 1580 la 4480. (Petre Popovăț. *Muzeul de la Șosea*, p.73)

decembrie

Tz.-S. editează *Discursurile parlamentare* ale lui Petre P. Carp cu autorizarea autorului. Primul volum apare la sfârșitul anului 1907, la Socec. Cuprinde 52 de discursuri rostite între aprilie 1868 și martie 1888. Celelalte cuvântări, rostite după anul 1888, nu au mai putut fi reunite în volum, rămânând în paginile *Monitorului*.

„Pe lângă valoarea lor politică, ele mai sunt prețioase ca modele de puternică artă oratorică, sub netăgăduită formă literară. Prin conținutul lor bogat și variat, de o concizie ferită de ieftinele floricele retorice ale vremii, discursurile lui ne redau un crez politic, în parte încă nerealizat”.

(*Memorii*, 3, p.122)

Între anii 1907 și 1934, Tz.-S. consacră lui Al. Odobescu, „maestrului meu preferat”, articolele substanțiale *Odobescu și muzeele* (1907), *Odobescu arheolog* (1907), *Ce se înțelege azi prin arheologie* (1908), *Alexandru Odobescu* (1915), iar la împlinirea unui veac de la nașterea „veneratului și neuitatului meu maestru” editează broșura *A. Odobescu* (1934). Tz.-S. consideră că Odobescu este o „individualitate marcantă”, iar „ce a lăsat după dânsul este destul ca să-i nemurească trecerea pe pământ și să facă pe toți câți l-au cunoscut a-i cinsti memoria și a prețui opera”. (*Memorii*, 1, p.104)

1908

ianuarie

Apare în *Viața Românească* articolul *Suntem vrednici de un Muzeu național?*, reprezentând o privire comparativă cu alte muzee din București și cu un muzeu similar din Sofia.

22 martie

Prin adresa nr.86F, Mihail Popescu, administratorul Casei Școalelor, îl roagă pe Tz.-S. să primească „însărcinarea de a ține învățătorilor din diferite județe câte o cuvântare despre arta

noastră națională, cu ocazia conferințelor de vacanța Paștelui”. Tz.-S alege Moldova de Sus de unde se întoarce cu „*frumoase scoarțe pentru Muzeu*”.

Administratorul Casei Școalelor îl roagă să ia parte și la „*excursiile universitare urmând cursurile de vară de la Iași*”. Organizează cu ieșeni și bucovineni o excursie la București - Curtea de Argeș – Cetatea lui Țepeș. Primește ajutorul lui Bogdan-Duică și, la Argeș, al tânărului profesor Ștefănescu Goangă.

1 aprilie

Ministrul Spiru Haret îi încredințează lui Tz.-S. „*privegherea Muzeului Aman în locul d-lui Sterian*”. (Adresa nr.19550).

În urma intervenției regelui, locuința pictorului a fost achiziționată de stat, văduva urmând să primească o rentă, iar Tz.-S. este numit director. Lucrările se termină într-un timp record, două luni, muzeul fiind inaugurat la 15 iunie.

iulie

I se aprobă de către Ministerul Instrucțiunii și Cultelor un curs de opt ore „*liber și gratuit*” despre arta românească în luna iulie la Universitatea din Iași. (*Monitorul Oficial* nr.47/1 iul. 1908)

15 septembrie

Primește de la Ministerul Instrucțiunii și Cultelor aprobarea demisiei de la Muzeul Aman. I se mulțumește pentru activitatea depusă.

În Procesul verbal din 22 septembrie 1908, Tz.-S. îi predă noului director al Muzeului Aman, G.D. Mirea, toată arhiva și 777 exemplare din Catalogul Muzeului, suma de 164 lei din vânzarea acestuia și 74 lei rămași din fondul de întreținere.

1 octombrie

În urma despărțirii Catedrei de arheologie de direcția Muzeului, Ministerul Instrucțiunii Publice, „*fără consultarea Universității*”, încredințează suplinirea catedrei de arheologie lui G. Murnu. Curând, îl înlocuiește ca director la Muzeu cu Vasile Pârvan. În ianuarie 1909 problema este prezentată Senatelor universitare, singurele menite să se pronunțe. Senatul din Iași, pe baza raportului profesorului titular Theohari Antonescu, nu ia în considerare candidatura lui Murnu. La București, deși Tz.-S. are o majoritate față de ceilalți candidați, neobținând majoritatea cerută de lege, nu este numit.

24 octombrie

Este delegat să reprezinte școala și atelierul de sericicultură din București la Expoziția de artă populară din ianuarie-februarie 1909 de la Berlin.

octombrie

În *Revue de synthèse historique* (nr.50, p.146-170), Louis Réau publică un studiu despre *Organizarea muzeelor* cu referiri la muzeele din Franța, Germania, Anglia, Țările Scandinave. „*Este evident – scrie autorul – că Muzeul este făcut pentru colecții și nu colecțiile pentru Muzeu*”. Este ceea ce și Tz.-S. afirmase din 1907, drept pentru care studiul lui Réau apare ca prefață la volumul *Muzeul Neamului românesc*.

decembrie

Cere organizarea unui „*serviciu fotometric*” pentru Buletinul Comisiunii Monumentelor Istorice. Deși face unele critici, socotește că „*importanța buletinului rămâne necontestată*”.

Tz.-S. este inițiator și secretar general al Societății *Arta românească*, condusă de R.R. Rosetti și de dr. I. Cantacuzino. Societatea avea ca scop: „*cercetarea, ocrotirea monumentelor, frumusețile naturale, precum și orice alcătuiește averea artistică a țărilor române*”. (*Memorii*, 1, p.233) Realizarea cea mai importantă a societății a constat în seria de publicații sub formă de caiete de format folio în care apăreau principalele monumente ale țării în reproduceri.

Editează la Institutul Carol Göbl, în colaborare cu G. Balș și N.Ghika, prima publicație a Societății *Arta românească*, *Biserica din Filipeștii de Pădure* în care apare autoportretul zugravului Pârvu Mutu, din 1692, pictat pe zidul scării de la clopotnița bisericii.

„*Portretul zugravului, Pârvu Mutul, - spune Tz.-S.- care a pictat biserica este deasemeni un document rar în analele artei românești. Căci cele mai multe biserici sunt pictate de anonimi, și foarte rar, ca la Horezu, în parte la Argeș și în alte puține cazuri, cunoaștem numele artiștilor*”.

Din publicațiile societății „Arta Românească” (228, p.100)

Începând din 1908, anul cel mai productiv, Tz.-S. publică o serie de studii, având ca temă monumentele din țară – mănăstirile Comana, Probota, Snagov, Sinaia și bisericile, dar și restaurarea acestora. „*Prin monumentele trecutului – va scrie Tz.-S. în 1912 – se deșteaptă și se oțelește sufletul poporului; nici un sacrificiu nu este deci de prisos în serviciul acestei educații curat naționale*”.

1909

20 ianuarie-28 februarie

România participă la *Expoziția internațională de artă populară* de la Berlin.

Scopul expoziției era „*stimularea interesului pentru producerile artistice ale diferitelor popoare și introducerea lor pe piața universală, înlesnind desfacerea lor*”. (*Memorii*, 1, p.269). Expoziția cuprindea o secțiune istorică (în care intrau colecțiile Muzeului) și una a produselor particulare. Președinte de onoare al expoziției a fost regina Elisabeta. Pentru întâia dată, arta românească a trecut granițele, „*ocupând locul ce i se cuvenea, căci la celelalte expoziții internaționale arta țărănească se pierdea în mijlocul atâtor produse eterogene*”. Au expus și vândut și societățile *Albina, Munca, Țesătoarea, Furnica*.

A. Beldiman, ministrul României la Berlin, a adresat primului-ministru I. Brătianu un lung raport oficial (nr.263/1909) despre succesul expoziției de la Berlin, despre conferința lui Tz.-S. asupra artei populare românești și despre ocazia de a participa cu această expoziție și la Amsterdam „*pentru a continua în străinătate opera de propagare a artei noastre populare, inaugurate cu atâta succes la Berlin*”. (*Memorii*, 1, p.272)

ianuarie

Articolele *Arta în 1908* și *Societatea „Domnița Maria”*, apărute în *Convorbiri literare*, reprezintă un bilanț al anului 1908: reforma învățământului artistic prin reorganizarea școlilor de arte frumoase (programa de studii, introducerea desenului după natură, înființarea atelierelor din cursul special), deschiderea Muzeului Aman, organizarea de societăți artistice particulare (*Arta românească, Domnița Maria*), expoziții de pictură și sculptură ținute tot anul la Ateneu sau în alte orașe (Iași), precum și Expoziția internațională de artă populară de la Berlin, creșterea numărului de publicații artistice (exemplificată cu apariția *Buletinului Comisiunii monumentelor istorice*, sub președinția lui I. Kalinderu).

aprilie

Tz.-S. publică în *Convorbiri literare* articolul *O nouă periclitare a monumentelor noastre*, semnalând că în noul buget nu s-au prevăzut sumele necesare pentru restaurări, iar „serviciul tehnic” al „Casei bisericii” întreprinde fără avizul C.M.I. lucrări la biserica din Snagov.

17/30 mai - iunie

Cu ocazia Expoziției de la Amsterdam, deschisă în sălile Reich Muzeului, Tz.-S. vizitează muzeele din Haga și Harlem, „îmbătându-se”, după o expresie proprie, cu arta lui Rembrandt, Rubens, Frans Hals. Expoziția de la Amsterdam îi aduce lui Tz.-S. și unele dezamăgiri prin expunerea unor „*produse particulare*” care nu se potriveau cu cele expuse la Berlin.

mai

Tz.-S. vizitează Expoziția de arte industriale de la Stockholm. Vede o mare asemănare între arta populară nordică și cea românească. Face o călătorie și la Oslo și Copenhaga (unde nu mai fusese din 1895, când era student).

La Universitatea din Uppsala, Tz.-S. cercetează vechiul *Codex aureus* și semnează în registru ca bibliotecar al Fundației.

23 iunie/6 iulie

Conferențiază la Amsterdam asupra artei noastre populare.

4 iulie

Trimite către Ministerul Industriei și Comerțului un raport referitor la modul cum a reprezentat Școala de sericicultură la Expoziția de la Berlin.

26 iulie

Tz.-S. prezintă regelui, la Peleş, *Catalogul Muzeului Aman*, tipărit la editura Minerva, care este apreciat mai ales de Carmen Sylva.

În vacanța de vară face un turneu cu protopopul dr. Ilie Dăianu la Cluj-Ciurea de unde cumpără biserica de lemn pentru Muzeu. Din vizitele la Huedin-Fildeșul de sus, Bârgău-Blaj, Teiuș și Brașov se întoarce cu produse pentru muzeu.

18 septembrie

Are loc moartea neașteptată a lui Grigore G. Tocilescu.

Istoric și epigrafist, Gr. Tocilescu (născut la Ploiești, în 26 octombrie 1850) urmează studii universitare la Praga și Viena. Obține doctoratul în filosofie.

1881 Este numit profesor de istorie antică și epigrafie la Universitatea din București.

1881-1909 Conduce Muzeul național de antichități din București

1 octombrie 1882 Întemeiază *Revista pentru istorie, arheologie și filologie*, care va apărea, cu întreruperi, până în 1922.

Din 1895 este suplinitor la Catedra de arheologie la Universitatea din București.

1898-1901 Este director al *Revistei Societății „Tinerimea Română”*.

Lucrări:

Raporturi asupra câtorva mănăstiri, schituri și biserici din țară (1887); *Monumentul de la Adamklissi: Tropaeum Traiani* (1895) în colaborare cu Otto Benndorf și George Niemann; *Marele Dicționar geografic al României* (1898-1902), în colaborare cu G.I. Lahovari și C.I. Brătianu; *Materialuri folclorice* (1900); *Catalogul Muzeului Național de Antichități din București* (1906).

noiembrie

E. di Beccaria, ministrul Italiei în România, a vizitat Muzeul de la Șosea în vederea participării României la expoziția din Roma, fără să obțină asentimentul guvernului (*Memorii*, 2, p.8)

30 decembrie 1909-12 ianuarie 1910

Conferința lui Tz.-S. asupra artei românești are loc în marea sală din Casa artiștilor (Berlin). Ecoul conferinței apare în *L'indépendance roumaine* din 17 ianuarie 1910.

Consilierul de stat Muthesius l-a felicitat pe Tz.-S. pentru conferință și proiecții și pentru talentul de a capta auditoriul vorbind atât de ușor germana.

31 decembrie

În *Raportul general cu privire la lucrările Comisiunii Monumentelor Istorice în 1909* se menționează că „*interesul pentru monumentele din țară a fost deșteptat și cultivat, în timpul din urmă și prin silințele neobosite ale unor scriitori luminați și patrioți ca d.d. N. Iorga, Al. Tzigara-Samurcaș, Al. Ștefulescu etc. a căror colaborare în lucrarea noastră avem deosebită bucurie a o anunța aici*”. (*Memorii*, 1, p.256)

Cu profesorul universitar Mihai Săulescu Tz.-S. colindă localitățile Breasta, Oboga, Sadova, Segarcea, Coțofeni, adunând olărie și fotografiind biserici.

Se achiziționează de la urmași, după ezitări, și colecția locotenent colonelului Dimitrie Andrei Pappasoglu care o oferise Muzeului de antichități încă din 1874, compusă din „*ceramică, numismatică, bronzărie, pietre scrise, bibliotecă, documente, varia*”. Colecția este împărțită între Muzeul de antichități, Muzeul de Artă Națională, Biblioteca Academiei, Arhivele Statului, Muzeul de geologie și paleontologie.

O parte din articolele publicate în periodice sunt cuprinse în volumul *Arta în România. I. Studii critice*, apărut la editura Minerva. Volumul al doilea, deși pregătit de Tz.-S. chiar din anul următor (peste 250 de pagini tipărite), a rămas neterminat.

„Cel mai interesant studiu din cartea d-lui Tzigara-Samurcaș mi s-a părut cel despre «Semnul crucii». D-sa arată originea crucii și evoluția ei, apoi dovedește că părintele Cristea greșește când susține – în «Iconografia» sa – că crucea cu brațul de jos mai lung, numită «crucea latină» e o formă din care s-a dezvoltat crucea național românească. D-l Tzigara arată în studiul său că «o formă [de cruce] proprie țării și bisericii românești în special nu există». Românul a adăugat, însă, la seria de tipuri clasice de cruce unele forme noi, cu totul originale și destul de frumoase, de pildă așa numita troiță, care se găsește mai ales în Oltenia și Muntenia”.

Oct. C. Tăslăuanu, 1909 (716, p.417)

1910

9 februarie

Se publică în *Monitorul Oficial* scoaterea la concurs a catedrei de arheologie, ministrul Instrucțiunii publice adăugând că „*prin arheologie se înțelege o arheologie propriu fixă, iar nu extensă în așa fel încât să cuprindă și istoria artelor*”.

21 februarie

Într-o scrisoare adresată lui Spiru Haret, Tz.-S. îi cere să-i acorde o audiență pentru a-i expune programul de activitate a Muzeului și nevoia unui buget corespunzător, întrucât se zvonește că „*viitorul buget al instituției va fi redus*”. Nu primește nici un răspuns.

6/19 martie

Profesorul dr. Swoboda, rectorul Universității din Viena, vizitează Fundația Carol I. Tz.-S. îl plimbă prin București, la Mitropolie și dejunează la Titu Maiorescu, cu toasturi în germană.

15 martie

Se adresează Camerei cu un apel intitulat *Apel către onor reprezentanți ai națiunii* în care revine cu cererea adresată și ministrului Spiru Haret „*de a se menține cel puțin suma bugetară din prezent*”(Arhivele Statului. Ministerul Instrucțiunii, dosar 2145/1910, f.7).

Spiru Haret consideră procedeul „*un act de cea mai gravă indisciplină*” și îi transmite un avertisment lui Tz.-S.

17 martie

În Dezbaterile Adunării deputaților, N. Iorga se declară de acord cu Al. Marghiloman care „*nu înțelegea ca o universitate să nu aibă o catedră pentru istoria artei*”, dar o catedră ar fi inutilă - crede N. Iorga - pentru că el se ocupă de istoria artei la cursul de istoria universală.

27-30 martie

Aprigă discuție în Cameră pentru subvenția care ar trebui acordată Muzeului condus de Tz.-S. În sprijinul subvenției este Al. Marghiloman, pornind de la raportul dr. C. Angelescu. Ministrul Spiru Haret nu cedează, astfel că subvenția se reduce, iar Tz.-S. este avertizat că „*pe viitor i se interzice cu totul manifestații de acest fel*”.

/martie-aprilie/

Societatea *Tinerimea artistică* a deschis într-un local nou obținut de la Consiliul comunal al capitalei, o expoziție în principal de pictură. La această expoziție, C. Brâncuși expune *Cumințenia pământului* despre care Tz.-S. crede că este „*o simplă farsă din partea artistului*”.

(*Memorii*, 1, p.291)

mai

Se deschide *Prima expoziție națională de vânătoare și de industrie casnică*, la Viena, sub patronajul împăratului. România a participat la secțiunea de artă casnică, având un pavilion propriu, după planurile arhitectului român Popovici care trăia la Viena. Pentru acest eveniment au fost împrumutate costume și obiecte de la Muzeu. Contribuția românească a constat în editarea plachetei *Rumänische Volkskunst*, tipărită la atelierul Carol Göbl din București, de 35 de pagini. Placheta s-a retipărit. În introducere, este fotografiată Carmen Sylva, în costum național, care țese la război având ca legendă „*Viitorul țării îl țese femeia*”. (*Memorii*, 1, p.284-285)

„În cei trei ani din urmă d-l Tzigara-Samurcaș a făcut foarte mult pentru a atrage atențiunea străinătății asupra artei noastre populare. Prin conferințe, prin expoziții, ținute și aranjate mai ales în Germania, a reușit să cucerească, în scurtă vreme, artei populare românești o reputație frumoasă. Broșura din fruntea acestor rânduri /*Rumänische Volkskunst*/, urmărește același scop. D-l Tzigara schițează cu multă îndemânare și pricepere părțile mai caracteristice și mai de seamă ale artei noastre populare. Broșura e cu mult gust făcută și foarte frumos ilustrată”.

Luceafărul, 1-16 iulie 1910 (717, p.351)

Tz.-S. conferențiază la Râmnicu Sărat și la Botoșani. Cumpără pentru Muzeu obiecte din vizitele făcute la Cucuteni, Ceplenița, Iași, Suceava, Sîpeniți.

De Paști vizitează orașul Sibiu și Poiana, un sat din munți, de unde obține pentru Muzeu „splendidele cepses străvechi”. (Memorii, 1, p.293-294)

12 octombrie

Primește însărcinarea de a-l conduce la București, de la Peleş, pe principele Roland Bonaparte, ruda suveranului, de a-l însoți apoi la Constanța de unde să ia vaporul spre Atena.

9 noiembrie

Prin adresa nr. 23.421 a Ministerului Industriilor și Comerțului, lui Tz.-S. i se solicită colaborarea la organizarea Muzeului comercial și industrial. În 28 noiembrie, Tz.-S. va fi însărcinat cu „orânduirea Muzeului comercial central”.

30 decembrie 1910/12 ianuarie 1911

La invitația Muzeului de artă și industrie din Viena, Tz.-S. a ținut o conferință intitulată *Von Byzanz zur Gothik in Rumänien*. La conferință au participat colonia și studențimea română, prorectorul Universității, H. Swodoba, episcopul Marschall și alte personalități.

31 decembrie

Tz.-S. a luat parte la revelionul societății *România Jună* din Viena, la care s-a reprezentat *Serata etnografică* a lui Tiberiu Brediceanu.

Tz.-S. laudă inaugurarea Muzeului Simu, dar critică textul catalogului, spunând că „*Purificând Catalogul și premenind muzeul, opera d-lui Simu se va apropia tot mai mult de perfecțiunea și armonia către care năzuiește*”. (Memorii, 1, p.289)

Publică la editura Minerva lucrarea *Discuțiuni în jurul arheologiei* (47 p.), o pledoarie pentru înțelegerea arhitecturii ca istorie a artei vechi.

„În artă ca și în mai toate celelalte domenii ale activității noastre, anul 1910 se caracterizează printr-o dezorientare desăvârșită a cercurilor conducătoare. Interese politice și abuzul de putere au călăuzit singure soarta artei românești. Efectele au fost neapărat fatale. Dându-le la lumină în toată goliciunea lor, sperăm să înlăturăm pe viitor repetarea unor asemenea abuzuri”.

(Memorii, 2, p. 5)

1911

21 ianuarie

Guvernul condus de Petre P. Carp hotărăște participarea României la Expoziția internațională de la Roma. Petre Carp îl numește pe Tz.-S. comisar general punând condiția ca o dată stabilit devizul să nu i se mai ceară alte suplimentări de bani.

22 ianuarie

Ermil A. Pangrati este numit rector al Universității din București (până în aprilie 1912).

19 februarie

Tz.-S. este împuternicit să reprezinte România la Expoziția de la Roma cu ocazia aniversării a 50 de ani de la unirea provinciilor italiene într-un singur stat și proclamarea ca rege a lui Victor Emmanuel.

Cu acest prilej, Tz.-S. realizează broșura *Casa românească la Expoziția din Roma* care cuprinde și catalogul exponatelor românești.

21 februarie

Pe când Tz.-S. monta reproducerile în gips ale monumentului de la Adamclisi, pe un loc special rezervat, regele Italiei însoțit de profesorul Lanciani, se oprește în fața „*importantei și splendidei participări a României*” exprimându-și speranța ca din toate reproducerile expuse să se alcătuiască în viitor un mare Muzeu al Imperiului Roman. (*Memorii*, 2, p.9)

Tz.-S., fără a avea o aprobare, îl asigură că guvernul român va fi fericit să dăruiască din piesele expuse. La București, Tz.-S. a primit aprobarea ministrului de externe Titu Maiorescu.

La Roma, în timpul pregătirii expoziției, Tz.-S. îl cunoaște pe Ettore Ferrari, autorul statuii lui Ovidiu de la Constanța, președinte al secțiunii de artă din expoziție, dar și mare maestru al Lojei francmasonice a Marelui Orient de care depindea și Loja din România. Încercările lui Ferrari de a-l convinge pe Tz.-S. să devină maestru al Lojei bucureștene – rămasă vacantă – n-au avut rezultatul scontat.

La Expoziția de la Roma Tz.-S. obține aprobarea, cu totul specială, să se construiască un pavilion deosebit, pe bastionul St.Paolo, iar arhitectul Giulio Magni, care a lucrat și în București, să alcătuiască un plan luând ca model casa lui Mogoș din Muzeul de la Șosea.

Sunt expuse în cele două camere ale casei lui Mogoș 18 pânze de Grigorescu, artă bisericească, cu influențe italiene, artă țărănească. Pavilionul românesc este inaugurat la 6 mai.

„De modul cum s-a comportat d. Al. Tzigara-Samurcaș în îndeplinirea misiunii sale, a depins fără îndoială izbânda participării noastre la expoziția de la Roma și de aceea d-nia sa merită marea parte a elogiilor ce se pot adresa în această fericită împrejurare.

Broșura d-lui Tzigara-Samurcaș, pe lângă textul explicativ documentat, conține și, în planșe reușite, fotografiile diferitelor pozițiuni ale pavilionului nostru cu inscripția pe fronton Casa rumena (Casa românească), fotografia Castelului Sant Angelo din Roma în incinta căruia a fost construit pavilionul”.

Th.M.Stoenescu , 1911 (830, p.1)

„Dl. Al. Tzigara-Samurcaș, harnicul și neobositul director al Muzeului de etnografie, a tipărit o elegantă broșură privitoare la «Casa Românească» de la expoziția din Roma, care casă, după cum se știe, a fost ridicată din inițiativa domniei sale și organizată de d-sa personal”.

Viitorul, 10 iul. 1911 (718, p.1)

După banchetul pe care-l dă în calitate de comisar, Tz.-S. pornește în călătorie de studiu în sudul Italiei, vizitând Neapole (locul de naștere al soției sale), Palermo, Monreale.

26 mai

Tz.-S. inaugurează la Universitatea din București cursul de Istoria artei. Lecția de deschidere a avut loc în sala cea mare a Fundației însoțită de proiecții. Au asistat ministrul C. Arion, Ermil Pangrati, rectorul Universității, mitropolitul, Ovid Densusianu, Al. Vlahuță, artiști etc. Lecția va fi publicată în *Convorbiri literare*, din 1912, și în broșură, cu titlul *Istoria artei și însemnătatea ei în învățământul universitar*. Tz.-S. îi aduce un omagiu lui Al. Odobescu, considerat întemeietorul învățământului artistic românesc:

„Lui Alexandru Odobescu îi revine meritul de întemeietor al învățământului artistic în țara românească. Iar astăzi când, adoptând principiile sădite de el, apucăm pe calea de el deschisă să regăsim firul conducător al doctrinei sale, imaginea maestrului se înalță măreață în fața noastră. /.../. Concepția lui Odobescu despre metoda arheologiei este azi universal admisă căci pe când, chiar în lumea savantă din străinătate, judecarea operelor de artă antică era încă sub influența textelor vechi, el, printre cei dintâi stabili limitele între aceste două domenii. Nu prin ochelarii prăfuiți ai autorilor vechi, ci prin noi înșine, cere Odobescu să judecăm operele de artă. Și pe acestea nu le reduce numai la producerile antichității.

Istoria artei și însemnătatea ei în învățământul universitar, 1912 (387, p.6-7)

În aceeași zi, Tz.-S. încheie actul de cumpărare a terenului lui Păucescu destinat extinderii Bibliotecii. Regele Carol I lua parte la toate propunerile de mărire a Fundației pe care le făcea arhitectul P. Gottereau.

8 iulie

Arhitectul N. Ghika-Budești alcătuiește planurile Muzeului național care sunt supuse analizei unei Comisii tehnice numită de Ministerul Cultelor și Instrucțiunii. Alte proiecte mai fuseseră făcute de-a lungul timpului de arhitecții Schmieden, Weltzien și Speer, din Berlin (1885), de Nieman și Dreger, din Viena (1892) și de Louis Blanc (1899).

Dorind să pună în siguranță documentele, desenele și planurile restaurărilor executate de Lecomte du Noüy, grav bolnav la București, regele Carol I îi roagă pe Rosetti și Barbu Știrbey, prin Tz.-S., să se ocupe de această chestiune.

Din raportul lor din 16 iulie 1911 reiese că e vorba de o declarație prin care aceste bunuri erau donate Fundației Carol I.

Prin fratele arhitectului, în colaborare cu Tz.-S., se face un inventar în două exemplare, după care „toate planurile și desenurile au fost predate Fundației, fiind orânduite pe rafturi speciale, într-o cameră încuiată”. (Memorii, 2, p.16)

9 august

În Rezoluția Raportului nr.9 a Universității din București purtând semnătura lui C.C. Arion, se propune realizarea Muzeului din Șoseaua Kiseleff de către arhitectul Ghika-Budești.

Dacă la început Tz.-S. se arată entuziasmat de proiectul arhitectului Ghika-Budești, de-a lungul celor peste trei decenii cât durează colaborarea lor apar divergențe de opinii, care degenerază în calomnii, referate și despărțirea definitivă. Compromisul nu-i caracterizează pe cei doi făuritori ai Muzeului.

„... în vreme ce Al. Tzigara-Samurcaș este atent la principiile muzeografice (expuse, în special, la Conferința de la Madrid din 1934) și înțelege că un proiect, vechi de 30 de ani trebuia ameliorat în funcție de noile teorii apărute și unanim acceptate în lumea științifică, N. Ghika-Budești intenționa să facă din Muzeul Național o capodoperă, încununarea carierei sale, neacceptând nici un compromis din partea reprezentantului unei științe pe care nu o recunoaște...”

Petre Popovăț, 1996 (885, p.156-157)

septembrie-decembrie

Carol I îi comandă lui Jean Lecomte du Noüy bustul arhitectului restaurator, Tz.-S. fiind cel care poartă corespondență cu artistul și supune regelui diferitele schițe făcute de acesta, ultima datând din 22 noiembrie: „Bustul în bronz a fost expus în sala de onoare alături de ceilalți donatori ai instituției”. (Memorii, 2, p.17)

12 noiembrie

Face parte din comisia pentru examinarea Palatului artelor din Parcul Carol unde se aflau picturi de Grigorescu.

27 decembrie

Tz.-S. ține la Lugoj conferința *Sufletul de artist al poporului român*, ca invitat al doctorului Valeriu Braniște și al doctorului Gh. Dobrin, fost primar al orașului, și cu autorizația ministerului de interne de la Budapesta.

Drapelul, ziarul condus de Braniște, face o dare de seamă a conferinței iar în scrisoarea din 10/23 ian. 1912 către Tz.-S. V. Braniște adaugă: „Noi trăim aci departe de centrele mari culturale, de aceea ne impresionează mai adânc evenimentele ca conferința d-tale și efectul lor este mai dăinuitor”. (Memorii, 2, p.21)

1912

18 ianuarie

Comisia formată din E. Pangrati, M. Râmniceanu și arhitectul Gr. Cerchez își dă avizul asupra planului de construire a Muzeului propus de N. Ghika-Budești, cerând însă unele modificări. (Petre Popovăț. *Muzeul de la Șosea*, p.120)

10 februarie

Antrepriza construcției Muzeului este obținută de frații Ioan D. Popovici, ingineri, și aprobată de Consiliul de miniștri. Aceasta va fi schimbată în 1925 cu antrepriza inginerului Tiberiu Eremie care va fi lichidată în 1929. În lucrări va fi implicată și firma Constantin și G. Ursescu-Galați.

februarie-martie

România participă la expoziția *Femeia în casă și în profesie* de la Berlin. Inaugurarea Expoziției are loc în 11/24 februarie.

27 aprilie

În timpul lucrărilor de construire a Muzeului, Tz.-S. mută colecțiile în imobilul din str. Griviței nr.5, care aparținea prințului G. Știrbey, unde rămân, în ciuda repetatelor solicitări de eliberare a locuinței de către succesorii principelui, până la 23 aprilie 1927.

17/30 iunie

Duminică dimineața s-a pus piatra de temelie a Muzeului Național, pe locul fostei monetării a statului, de față fiind regele Carol și regina Elisabeta, principele Ferdinand și principesa Maria, Th. Rosetti, președinte de consiliu ad interim, C. Arion, ministru cultelor ad interim. Serviciul religios a fost oficiat de IPSS Mitropolitul Primat Conon. Actul comemorativ, semnat de Carol și Elisabeta, s-a zidit în fundamentul clădirii și un alt act va fi în arhiva Muzeului. Rostesc cuvântări Tz.-S. și C. Arion.

„Căci un muzeu în adevăratul înțeles al cuvântului este un templu, dar este totodată și o școală de educație. Un templu, căci într-însul ca într-un sanctuar național se adăpostesc pe veci nu numai odoarele scumpe ale unui popor, dar el e și depozitarul tradiției naționale”.

(Din discursul lui Al. Tzigara-Samurcaș,
Memorii, 2, p. 29)

iulie

Tz.-S. este decorat de regele Carol I cu medalia „*Bene merenti cl I*”.

8-14 septembrie

Tz.-S. reprezintă România al XIV-lea Congres internațional de antropologie și arheologie preistorică de la Geneva. Președintele Congresului era Eugène Pittard.

28 septembrie

Este sărbătorit arhitectul Ion Mincu. Banchetul în onoarea lui a încheiat și campania privind constituirea unui palat comunal care nu s-a mai realizat.

17 octombrie

Ministrul Cultelor, C. Dobrescu, prin Administrația Casei Școalelor, apelează la Tz.-S. pentru realizarea unei școli de țesătorie în incinta mănăstirii Samurcășești.

octombrie

La Congresul internațional de istoria artei din Roma, la care a participat și Tz.-S., s-a votat în unanimitate propunerea lui Adolf Venturi ca istoria artei să fie introdusă în toate universitățile și în învățământul secundar. Odobescu exprimase această necesitate din 1877 când a publicat primul volum din *Istoria arheologiei*.

„Încă din 1874,- scrie Tz.-S.- dl T. Maiorescu, fiind Ministru al Cultelor și dorind «să dea instrucțiunii superioare din București o dezvoltare ce-i era de mare lipsă», a introdus cursuri libere, necuprinse în programele oficiale ale timpului. D-sa preda logica, Hasdeu filologia și Odobescu arta. Cât de binefăcătoare a fost acțiunea culturală a acestei treimi de mari dascăli ai generațiilor de azi, este îndeobște cunoscut”.

*Istoria artei și însemnătatea ei în învățământul
universitar, 1912 (387, p.6)*

noiembrie

Dr. Thoma Ionescu este numit rector al Universității din București (până în noiembrie 1915).

6 decembrie

Moare arhitectul Ion Mincu.

Tz.-S. predă Muzeul comercial central complet organizat și instalat în localul ministerului.

Îl vizitează de mai multe ori pe Caragiale la Berlin. Aici îi cunoaște pe Paul Zarifopol și pe Dimitrie Gusti.

1912-1918

Tz.-S. locuiește cu familia în Calea Griviței nr.5, în casele aparținând lui George Știrbei, care au fost distruse în bombardamentele din august 1944.

1913

23 februarie

Tz.-S. este numit membru al Societății Arhitecților din România.

30 martie

Este delegat să se ocupe de mutarea Pinacotecii Statului de la Ateneu la Palatul artelor din Parcul Carol începând cu 4 aprilie 1913.

9/22 aprilie

Între Florii și Paște Tz.-S. îl însoțește pe principele Ferdinand și pe fratele acestuia, Wilhelm, la mănăstirile din Vâlcea pentru a da explicațiile necesare. Automobilul este condus de Ferdinand.

2 mai

Prin adresa nr. 25.581, ministrul Afacerilor Străine, Titu Maiorescu, își exprimă mulțumirile pentru modul în care Tz.-S. și-a îndeplinit misiunea de reprezentant al României la Expoziția de la Roma: „Am apreciat – scrie Titu Maiorescu – serviciile aduse de Dv. cu acest prilej, atât pentru organizarea expoziției în timpul scurt de care ați dispus, cât și pentru gestiunea financiară care lasă, din fondul prevăzut pentru cheltuieli, un excedent de peste 2000 lei”.

Aplicând principiul lui P. Carp, Tz.-S. nu va depăși fondurile prevăzute la cele 12 expoziții pe care le-a organizat, mai mult, la Expoziția de la Barcelona din 1929 a obținut un excedent din vânzarea pavilionului românesc. (*Memorii*, 1, p.77).

5 iunie

Carmen Sylva îi dăruiește cartea apărută cu titlul *Aliunde*, cu dedicația „*colaboratorului meu de nădejde*” și pentru prima dată îi trimite și o sumă de bani întrucât editura Minerva nu îl plătitise pentru numeroasele corecturi ale textului francez.

iunie - octombrie

Tz.-S. este numit de Titu Maiorescu delegat al României la a IX-a Expoziție internațională de artă ce a avut loc în Palatul de cristal din München, de la 1 iunie până la sfârșitul lui octombrie 1913. Tz.-S. a urmărit obținerea unei săli mai centrale și a primit aprobarea pentru a expune din operele lui Grigorescu, deși regulamentul prevedea doar opere ale artiștilor în viață. La München s-au expus doar trei tablouri de Grigorescu. Au mai expus Ștefan Popescu, J. Steriadi, A. Verona etc. și sculptorii Spaethe, Fr. Storck, Paciurea, Brâncuși. Tz.-S. a făcut parte din juriul internațional care a acordat recompense participanților la expoziție. România a primit patru medalii (cl. I - G. D. Mirea, cl. II – J. Steriadi, Șt. Luchian și A. Verona) și hors concours (N. Grigorescu și principesa Maria).

iunie-iulie

Tz.-S. participă ca voluntar în campania din Bulgaria. În 28 iunie lui Tz.-S. i se aprobă înrolarea voluntară, deși nu avea vârsta necesară pentru mobilizare. Repartizat la Biroul presei, el și-a exprimat în mai multe rânduri dorința vie de a fi trimis pe câmpul de luptă pe lângă Marele Cartier general ca să fie martor la scene de război și să le eternizeze contribuind la formarea unei arhive neprețuite a vitejiei românești.

9 iulie

Prin Referatul nr. 2595/9 iul. al Ministerului de război, aprobat prin înalta apostilă regală, „*soldatul voluntar Tzigara-Samurcaș, profesor și bibliotecar la Fundația Carol I*”, este atașat pe lângă Marele Cartier general, „*ca să poată urmări operațiunile și să culegă materialele necesare din punct de vedere istoric*”.

14/27 iulie

Tz.-S., aflat la Turnu-Măgurele, primește autorizația, aprobată de Ferdinand, să fotografieze pe teatrul de operațiuni militare.

4/17 august-1/14 septembrie

Vacanța de vară o petrece cu familia la Lovrana din Quarnerul adriatic și vizitează localitățile Bocche di Cattaro, Lussinpicolo, Ragusa, Spalato, Salona, Trau. Declanșarea războiului și răspunsul reginei de la Castelul Peleş îi fac să se refugieze la Monte Maggiore, bucurându-se de liniștea din localitate.

7-9 octombrie

Tz.-S. reprezintă România la primul Congres de estetică și cultură generală organizat la Berlin. Ține o comunicare în ședința de deschidere despre „*sentimentul estetic al țăranului român*”. În drum spre congres se oprește la Frankfurt, la nunta lui George Kremnitz

1914

13 martie

Se aprobă un nou Regulament al Fundației care reînființează postul de director.

25 martie

Se adoptă proiectul de lege prin care „*Se consideră ca definitivă catedra de istoria artelor la Fac. de litere din București, votat fiind în ședința de la 21 dec. 1913, cu unanimitate de 60 de voturi*”. Proiectul a fost adoptat de toate secțiunile, în afară de secțiunea IV, prezidată de Ion Lahovari, care „*nu a voit*” a lua proiectul în cercetare. După votul nul al Senatului, s-a luat vacanță parlamentară, a urmat schimbarea de guvern, proiectul n-a mai fost adus în discuție, rămânând votat numai la Cameră.

30 martie

Al. Tz.-S. este numit director al Fundației Universitare Carol I cu începere din 1 aprilie 1914 (IDR nr.1946 publicat în *Monitorul Oficial* nr. 28 din 8 mai 1914); va deține această funcție până la pensionarea sa, în decembrie 1946.

Se înființează la Fundație o casă de pensii proprie, decretul semnat de regele Carol I fiind publicat în *Monitorul Oficial* nr.30 din 10/23 mai. În art.22 al Regulamentului „Casei de pensii” se prevede că la fixarea limitei de vârstă „*pentru personalul superior se va ține seama de starea sănătății, puterea de muncă și capacitatea de care dă dovadă*”. (Arhiva BCU. Dosar 233/1946).

Tz.-S. a fost unul dintre susținătorii acestei Case.

8/20 aprilie

Regele însoțit de aghiotantul său și de prințul Barbu Știrbey, administratorul Domeniilor regale, vizitează Fundația condus de Gottereau și de Tz.-S. Se interesează de noile instalații pneumatice pentru remiterea cărților din depozite în săli, de rafturile metalice, de mesele de lectură modificate după cele din Berlin, de ceasurile, vitraliile și lămpile provenind de la Peleş. Regele semnează în Cartea de onoare.

10 aprilie

Întocmește Darea de seamă asupra participării României la Expoziția de la München.

/aprilie/

În cadrul ciclului de conferințe organizat de Asociația pentru cultură din Sibiu, Tz.-S. ține o prelegere despre *Arta românească în ultimii 50 de ani*.

9 mai

Se inaugurează noul local al Fundației. După discursul regelui, Tz.-S. citește actul de inaugurare, al cărui original, pe pergament, a fost păstrat în cancelaria instituției. Regele hotărăște să fixeze această celebrare și printr-o medalie. Distribuirea exemplarelor în argint și bronz, cât și întregul program al inaugurării au fost alcătuite sub supravegherea suveranului.

Arhitectul clădirii, Paul Gottereau, și directorul instituției, Al. Tzigara-Samurcaș, sunt distinși cu medalia „*Bărbăție și Credință cl. I*”.

14/27 iunie

Tz.-S. se îmbarcă pe vaporul *Împăratul Traian* spre Constantinopol la cererea reginei Elisabeta care dorea înălțarea unei biserici la Ierusalim pentru sărbătorirea în 1916 a împlinirii celor 50 de ani de domnie a regelui Carol I.

Pentru îndeplinirea misiunii la Constantinopol, regina Elisabeta îi dăruiește un „*splendid coran ce-i fusese oferit de unul din miniștrii turci acreditați la noi*”. (*Memorii*, 2, p.91)

iunie

Propunerea secțiunii literare ca Tz.-S. să devină membru corespondent al Academiei este respinsă de plenul Academiei.

27 septembrie

Regele Carol I trece în eternitate. „*Rămâne deci bine stabilit că în cea mai senină liniște s-a stins acela care o viață întreagă se străduise să împrăstie în jurul său numai pacea de care era animat în adâncul sufletului său*”.(Memorii, 2, p.65)

octombrie

Întors din Germania, după moartea soției sale, Titu Maiorescu vinde casa, celebra casă din str. Mercur nr.1 unde s-a plămădit literatura unei epoci, își donează biblioteca Fundației Universitare Carol I, la 24 octombrie, și se mută în pensiune la nepoata sa, M. Racotă.

11/24 noiembrie

Moare André Lecomte du Noüy (născut la Paris, la 7 sep. 1844), arhitectul care și-a consacrat întreaga viață restaurării bisericilor și monumentelor din România în timpul lui Carol I.

Elev al lui Viollet-le-Duc, cel mai renumit restaurator al vremii, și recomandat de către acesta lui Titu Maiorescu pentru a termina lucrările la Biserica episcopală din Curtea de Argeș, Lecomte vine în România în 1875. Atacat în mai multe rânduri pentru metoda folosită, pentru introducerea unor „*modificări regretabile*”, arhitectul este apreciat și sprijinit de Tz.-S. Desființarea de către Spiru Haret, în aprilie 1909, a serviciului de restaurări declanșează un protest din partea lui Tz.-S., care apare în numărul din aprilie 1909 al *Convorbirilor literare*, sub titlul *Carol I și monumentele străbune*. La 16 martie 1910, N. Iorga are o intervenție în Parlament contra lucrărilor de restaurare, iar în 12 martie 1913 cere chiar înlăturarea arhitectului. Lecomte părăsește țara și moare la scurt timp. Prin grija reginei Elisabeta rămășițele pământești ale arhitectului sunt transportate la Curtea de Argeș, în axa altarului Catedralei. Printre lucrările executate de Lecomte de Noüy se numără Catedrala din Curtea de Argeș, biserica Trei Ierarhi din Iași, biserica Sf. Dumitru din Craiova, biserica familiei Știrbey din Craiova, capela familiei Brătianu de la Florica.

12 decembrie

Tz.-S. se adresează ministrului I.G. Duca cu solicitarea ca Muzeul să poarte numele regelui Carol I „*sub care s-au pus temeliiile Muzeului și prin al cărui imbold s-au alcătuit diferitele colecțiuni...*”.

19 decembrie

Se înființează la Fundația Universitară Carol I, *Cercul bibliofil român*, sub președinția regelui Ferdinand, când se citește și primul proiect de statut. În a doua ședință, din 23 decembrie, condusă de Al. Bellu, s-au discutat și votat statutele și s-a hotărât ca ultim termen de aderare data de 10 ianuarie 1915. Au aderat: Take Ionescu, Dr. I. Cantacuzino, Barbu Știrbey, N.Titulescu, Al. Marghiloman, Al.Bellu, C. Argetoianu, A.Davila, Al.Tzigara-Samurcaș și alții.

Tz.-S. reia colaborarea cu Nicolae Iorga la primul număr al *Bulletin de l'Institut pour l'Europe sud-orientale*, sub conducerea lui G. Murgoci, V. Pârvan și N.Iorga. În *Dare de seamă despre arta românească*, după ultimele publicații ale anului 1914, Iorga a suprimat o parte din aprecierile făcute de Tz.-S. (referitoare la G. Murnu) și ca urmare colaborarea a încetat.

1915

1 ianuarie

Se organizează la Casa Școalelor de către un comitet format din Sarmisegetuza Alimăneșteanu, Sabina Cantacuzino, Ana Haret, Maria N. Filipescu etc., sub președinția reginei Maria, cursuri de trei ani pentru aceia care „fără a fi înscriși la Universitate, simt nevoia de a găsi undeva îndrumarea necesară dorințelor lor de cultură”.

Tz.-S. conferențiază despre arta în România, cu proiecții.

31 ianuarie

Regele Ferdinand semnează decretul prin care „Actualul muzeu «Național» în construcție la Șosea, va purta pe viitor, numele de «Muzeul Carol I»”. (Arhivele Statului, Dosar 417/1915. Fond Ministerul Artelor).

ianuarie

I. Athanasiu e numit rector al Universității din București (până în februarie 1920).

14 februarie

Se sărbătorește 50 de ani de existență a revistei *Convorbiri literare* într-o reuniune selectă.

Tz.-S. este ironizat cu prietenie într-o epigramă care face aluzie la donațiile pentru Biblioteca Fundației:

*Al. Tzigara cel turbulent,
De astă dată s-a calmat:
Ori a captat vreun testament
Ori Kalinderu a înviat!
Mai ieri c-o damă, Tzigara
Vorbea încet... cu sentiment;
Nu credeți însă că flirta,
Afacere de testament!”*

28 mai

În Ședința din 28 mai/11 iunie, Duiliu Zamfirescu și Anton Naum propun candidatura lui Tz.-S. la Academia Română. Duiliu Zamfirescu îl prezintă pe noul candidat ca pe „unul dintre românii cei mai folositori neamului lor, prin munca inteligentă în care a știut să dezgădineze, din întuneric, cadrul atât de interesant al artei casnice românești, al iconografiei și arhitecturii noastre...”. Propunerea, pusă la vot de două ori, este respinsă datorită numărului insuficient de voturi. Tz.-S. îl consideră pe N. Iorga răspunzător pentru această nereușită.

9/22 iulie

Într-o scrisoare adresată lui Tz.-S., regina Elisabeta dorește ca „la trecerea sa din viață” să i se încredințeze acestuia „toate manuscrisele spre liberă dispoziție”. (*Memorii*, 2, p. 115-116). Deși înregistrată la Tribunal, prin traducerea din germană a Ministerului Afacerilor Străine, această dispoziție nu a putut fi adusă înotocmai la îndeplinire datorită intervenției unor persoane.

Crăciun

Primește în dar de la regina Elisabeta *Biblia* lui Luther din 1541, două volume cu foaia de titlu de Lucas Cranach, cu dedicația. „*Recunoscătoare amintire a ceasurilor bogate în gândiri în care se lumina singurătatea și se odihnea inima obosită*”. (*Memorii*, 2, p. 118)

31 decembrie

În ajunul Anului Nou, Tz.-S. primește inelul și ceasul regelui Carol I care își exprimase „*speranța că la mine vor fi mai bine păstrate și venerate*”. (*Memorii*, 2, p. 118)

S.T.R. își încheie activitatea prin publicarea volumului XII (1914) în care apare descrierea făcută de Carol I pământului românesc, sub titlul: *Din carnetul de turist al Regelui Carol I*. În broșură apare la București, Tip. G. Ionescu, în 1915.

Textul este tradus de Tz.-S. din memoriile regelui, publicate de Mite Kremnitz, iar ilustrațiile sunt după acuarelele lui Preziosi, din colecțiile regale.

În articolul *Ultima medalie a regelui Carol I*, Tz.-S. descrie medalia executată de artistul Hans Schwegerle din München reprezentând pe Carol I și Fundația sa.

1916

4 ianuarie

În ședința *Cercului bibliofil român* s-a ales primul comitet, compus din Al. Bellu și C. Sărățeanu ca vicepreședinți, Al. Tz.-S., secretar general, A. Davila, director, Em. Pantazi casier, Em. Văcăreanu secretar, A. Simu și S. Rosental, cenzori. Tz.-S. îl suplinește pe Davila, bolnav.

31 ianuarie

La Fundația Carol I s-a ținut o ședință sub președinția de onoare a regelui Ferdinand, care a arătat menirea acestui cerc de a strânge relațiile între bibliofilii din țară și a contribui la propășirea cărții frumoase. Au fost alese ca membre de onoare regina Elisabeta și regina Maria, iar ca membri asociați arhitectul Zagoriț (care a proiectat alfabetul folosit de Cerc în publicațiile sale) și Crețoiu.

În 1916 activitatea se întrerupe.

18 februarie

Se stinge din viață regina Elisabeta. Duminică, 21 februarie, după *Marșul triumfal* orchestrat de G. Enescu, potrivit dorinței reginei sicriul a fost închis. „*Cu dr. Mamulea și aghiotanții îl purtam pe umeri până la carul funebru și-l urmăm la gară, ducându-ne cu toată casa civilă în vagonul mortuar*”. (*Memorii*, 2, p.137).

Este înmormântată alături de Carol I și de principesa Maria la Curtea de Argeș.

24 aprilie

Convoacă la Fundație mai multe persoane care erau în jurul reginei Elisabeta - Ecaterina Ghica, Olga Brăiloiu, Maria Mavrocordat, Simona Magheru, colonelul A. Magheru, generalul Mavrocordat, Lisette Bengescu, dr. Mamulea – în dorința de a întemeia o societate, sub președinția prințesei Sophie de Wied, pentru perpetuarea cultului Carmen Sylvei. Actul de întemeiere a fost semnat, dar societatea a rămas doar în stadiul de inițiativă.

aprilie

La Fundație, la deschiderea cursurilor de istoria artei, Tz.-S. o evocă pe regina Elisabeta, la fel, la Casa Școalelor, la conferințele Asociației doamnelor române; la conferințele de la Roman și de la Turnu-Severin, de Florii, Tz.-S. vorbește despre regina Elisabeta și arta românească.

În ajun de Paști, Tz.-S. primește două lăzi cu manuscrisele reginei Elisabeta, „după ce au fost tare purificate”. Prin scrisoarea mareșalului H. Catargi i s-a predat, oficial, sfeșnicul de argint cu cifrul regelui Carol și orologiul, care erau pe masa lui de noapte, rezervate de regina Elisabeta.

9 mai

Are loc ședința solemnă la Fundație, în prezența regelui Ferdinand. Tz.-S. arată că prin testamentul său, regina Elisabeta a donat Fundației 10.000 lei pentru instituirea unei burse care urma să se acorde, alternativ „pentru obstetrică și boale de copii”, la doi ani, unei românce, doctor în medicină a Facultății din București.

„Darea de seamă din 9 mai 1916,- relatează Tz.- S. - prezentată regelui Ferdinand, noul Înalt Ocrotitor al Fundațiunii, încheie seria celor douăzeci de rapoarte ale Directorului, ce, regulat și fără nici o întrerupere, au apărut anual asupra dezvoltării succesive a Instituției Regale”.

Fundațiunea Universitară Carol I, 1933 (447 p.32)

5/18 iulie

Moare la Berlin Mite Kremnitz (născută la Greifswald, în 4/17 ian. 1852).

Mite Kremnitz a jucat un rol important în viața culturală românească a secolului al XIX-lea. În 1872, se căsătorește cu doctorul Wilhelm Kremnitz, asistentul tatălui său, celebrul chirurg Adolf von Bardeleben. Se stabilesc în România în 1875, la insistențele lui Titu Maiorescu, căsătorit cu una dintre surorile Kremnitz. În 1876 îl cunoaște pe Eminescu, în casa lui Titu Maiorescu, despre care va scrie și pe care îl va ajuta în timpul bolii. În 1880 începe colaborarea cu regina Elisabeta (Carmen Sylva), semnând cu pseudonimul „Dito und Idem” romanele și piesele scrise împreună.

Publică proză (semnată George Allen), traduce în germană din autori români – Eminescu, Slavici, Caragiale, Odobescu etc. – organizează ședințe ale societății *Junimea* în casa sa; este autoarea *Memoriilor regelui Carol I (1894-1900)*. După moartea doctorului Kremnitz (1897), părăsește definitiv România.

Soții Kremnitz au avut doi băieți. Tz.-S. a fost considerat fiul lor adoptiv, apropiat ca vârstă de băiatul cel mare, George Kremnitz, prieten din copilărie.

VARA

Soacra lui Tz.-S., Coana Coralița, a vândut „Cuibul de la Cătina” și a cumpărat via din Merei, numită La Crucea Albă, la 2 km distanță de Monteoru. Aici își petrece Tz.-S. vara anului 1916.

LX

17/30 august

Sosit în București, în ziua mobilizării, Tz.-S. adresează Ministerului de Război cererea prin care, deși scutit de serviciul militar ca fost voluntar în campania din 1913, ar dori să i se dea delegația pe lângă autoritățile militare să se ocupe „*de punerea în posesia și buna pază a colecțiilor de artă din muzeele și bibliotecile ținuturilor ocupate*”. (Memorii, 2, p.150)

22 august

Tz.-S. este anunțat că ministerul și Marele cartier au aprobat cererea iar profesorului I. Bogdan i s-a aprobat însărcinarea pentru arhive.

31 august

Capătă permis de liberă circulație în zona armatei „*în orice tren, cu automobilul sau trăsura*”, fiind însărcinat „*a lua măsuri de conservarea obiectelor și colecțiilor de artă din muzeele, colecțiile publice, bisericile și bibliotecile din ținuturile ocupate de noi*”. (Memorii, 1, p.150)

15 septembrie

După o scurtă ședere la vie, cu familia, la 15 septembrie este din nou la Brașov, unde inventariază covoare, odoare, icoane, odăjdii aflate în Biserica Neagră, Biserica Sf. Nicolae din Schei, biserica Sf. Bartolomeu, Muzeul Țării Bârsei. Cu secretarul Filimon, care știa maghiara, pornește spre Sf. Gheorghe și primește unele monede de bronz de la Muzeul secuiesc devastat în parte. În referatele trimise Ministerului de Război asupra misiunii din Transilvania, Tz.-S. consemnează „*asigurarea colecțiilor*”, insistând că „*în afară de obiecte românești, nici un obiect nu a fost ridicat*”. (Memorii, 2, p.154)

25 septembrie

După 25 septembrie, Tz.-S. adăpostește în pivnițele Fundației obiecte prețioase din Calea Griviței nr.5.

28 septembrie

Prin plecarea în Elveția a lui Louis Basset, secretarul regelui Carol I și casier al Societății de geografie, Tz.-S. este ales de către comitetul Societății pe locul rămas vacant.

1 octombrie

Tz.-S. își aduce familia în București, căci se dădeau lupte la Gura Buzăului.

6 octombrie

Primește din partea ministrului de Război, Vintilă Brătianu, mulțumiri pentru îndeplinirea misiunii cu care, prin Înaltul Decret al Marelui Cartier General al Armatei, nr.1063 din 31 aug. a fost însărcinat de a pune Statul român în stăpânirea muzeelor de artă aflate în ținuturile ocupate.

3 noiembrie

Tz.-S. îi predă lui Policarp-Luca, de la Mitropolia Moldovei, șapte lăzi sigilate cu odoarele bisericesti adunate de la mănăstirile din țară.

15/28 noiembrie

Ferdinand părăsește capitala și se retrage la Iași. Administrația Casei regale, prin prințul Știrbey, îi înmânează lui Tz.-S. scrisoarea prin care este însărcinat să reprezinte Casa regală și

Domeniul Coroanei și să le apere interesele, în fața autorităților civile și militare. Delegația specială pentru administrarea Palatului regal este dată colonelului Moritz Brociner, directorului Steinbach pentru Cotroceni și lui Popovici pentru Domeniile Coroanei.

„Rămânerea mea în capitală – scrie Tz.-S.– îmi era dictată de datoria ce-mi incumba față de cele două instituții, Fundația și Muzeul, de a căror soartă eram răspunzător, oficial și moral, tocmai în asemenea vremuri tulburi”.

(Memorii, 2, p.160)

23 noiembrie/6 decembrie

Are loc capitularea Bucureștiului, la Prefectura Poliției fiind prezenți primarul Emil Petrescu și reprezentanți ai guvernului plecat la Iași, Lupu Kostake și Al. Crăsnaru.

30 noiembrie/13 decembrie

Prin demisia generalului Mustăță, care nu cunoștea limba germană, în seara de 30 noiembrie/13 decembrie 1916, Tz.-S. preia postul de prefect prin decizia nr.68778. Tz.-S. a fost prefect între 30 noiembrie 1916 și 14 noiembrie 1918. A demisionat în perioada 1/14 ianuarie-24 aprilie 1918. Decretul regal de numire a lui Tz.-S. ca prefect al Poliției Capitalei este semnat la Iași în 24 apr./7 mai de regele Ferdinand și de Alexandru Marghiloman.

„Un refuz putând fi considerat ca lipsă de patriotism din parte-mi, în contra voinței mele și alor mei și conștient că-mi sacrificam cel puțin liniștea personală și a familiei, am cedat insistențelor lui P.P. Carp, Lupu /Kostake/ nefiind decât executorul părerilor acestuia./.../. La ocrotirea persoanelor și salvarea bunurilor românești se reducea rolul poliției, prefectul făcând rol de paratrăznet, menit să canalizeze astfel ura dușmanilor încât populația băștinașă să fie cât mai ferită”.

(Memorii, 2, p.164-165)

31 decembrie/14 ianuarie

Tz.-S. dă următoarea circulară generală către organele polițienești: *„Anul care se sfârșește va însemna în istoria neamului nostru cea mai dureroasă pagină. Niciodată în decursul vremurilor patria noastră nu a fost mai umilită. Să căutăm deci prin muncă cinstită și încordată să scăpăm de umiliința și jugul ce ne apasă... Urând dar spor la muncă întregului personal polițienesc, în speranța venirii de vremi mai bune, nu mă îndoiesc că vom avea cu toții satisfacția de a vedea rodul muncii și cinstitei noastre sânguințe. Cu acest gând să pășim în anul ce vine. Prefect Al.Tz.-S.”.* (Memorii, 2, p. 169)

La sfârșitul anului, Tz.-S. organizează Recensământul cu ajutorul dascălilor din capitală și a specialiștilor de la Berlin.

1917

18 iunie/1 iulie

Se stinge din viață Titu Maiorescu, personalitate culturală și politică de excepție, un modelator al unei societăți care aspira spre înnoire. Caietele sale de notițe zilnice au fost depuse la Fundația Carol de unde au fost predate fiicei lui Maiorescu, Livia Dymysza.

18 septembrie

Mareșalul Mackensen îi comunică lui Tz.-S., cu mare discreție, venirea Kaiserului în următoarele zile la Curtea de Argeș. Ca reprezentant al Casei regale, Tz.-S. era chemat să-l însoțească la mormintele regești și să reinstaleze la Biserica Episcopală Evanghelia reginei Elisabeta.

20 septembrie

Wilhelm II vizitează Catedrala de la Curtea de Argeș.

27 septembrie

Cu ocazia înmormântării reginei Eleonora a Bulgariei, prințul August-Wilhelm, fiul lui Wilhelm al II-lea, vizitează și România. Va reveni în 1942 când va ține o conferință la Clubul german în calitate de S.A. Obergneppenföhrer.

noiembrie

Fundația nu a putut fi scutită de cursurile universitare organizate de guvernatorul german. Majoritatea instituțiilor de cultură fuseseră ocupate (Universitatea era transformată în birouri, Ministerul cultelor în spital etc.).

Cursurile au fost inaugurate la 25 noiembrie 1917 și continuate și în 1918. Prelegerile erau ținute de profesorii Harnak (Berlin), Dorpfeld (Atena), Swoboda (Viena), Cihorius (Bonn).

11 decembrie

Este revocat sublocotenentul de rezervă Amelung (din poliția orașului Breslau) și este numit ca „*militar Polizeimeister*” căpitanul de rezervă Rechmann. În raportul secret publicat de Amelung și care i-a atras revocarea datorită unei „*exagerate ambiții*” este în mod eronat scris că Tz.-S. este numit prefect la propunerea sa, numirea venind de la Komandatură. (*Memorii*, 2, p. 193).

Ca prefect, Tz.-S. a avut grijă față de instituțiile de cultură părăsite de șefii lor: L. Mrazec, Sava Atanasiu, G. Longinescu, Minovici, Hurmuzescu, Popovici-Bâznoșeanu care i-au adresat mulțumiri la întoarcere.

Harmick, directorul Bibliotecii din Berlin, vizitează Fundația și aprobă modificările aduse băncilor din sălile de lectură, comandate la Berlin care deveneau astfel mai practice.

1918

1/14 ianuarie

Din adresa către ministrul de Interne, Tz.-S. hotărăște retragerea sa din însărcinarea dată de rege ca reprezentant al Casei regale și de prefect al poliției ca urmare a răspunsului primit de la administrația militară în România care dă câștig de cauză colonelului Brociner, „*profesorul Tzigara având a se abține de la orice intervenție*”.

11 ianuarie

Tz.-S. părăsește Prefectura cu un sac plin de scrisori. „*Obiceiul, zis și mania, sau ciudățenia de a păstra orice bilet l-am căpătat de copil, maimușind pe mama care-l moștenise de la părinții ei. Am fost și sunt deci prin atavism păstrător al corespondenței*”. (*Memorii*, 2, p. 239)

aprilie-mai

Henry Catargi, mareșalul Curții regale, îi comunică lui Tz.-S. prin scrisoarea din 21 mar./3 apr. că „*din Înalt Ordin s-a revocat d-lui col. M. Brociner mandatul ce i s-a dat la 15 nov. 1916*” și că rămâne în continuare prefect de poliție.

4/17 iunie

Tz.-S. este primit în audiență la Curtea regală stabilită la Iași. Regele Ferdinand și regina Maria îl autorizează să ocupe pe timpul verii apartamentul liber, situat mai sus de Pelisor.

20 octombrie/4 noiembrie

În această zi de duminică au început manifestațiile populației bucureștene.

1/14 noiembrie

„În timpul manifestărilor de ieri pe Calea Victoriei Tzigara-Samurcaș, prefectul Poliției Capitalei, venind înspre manifestați, spre a potoli spiritele, a fost ovaționat, aruncându-se flori”. *Izbânda*, 1/14 nov. 1918 (1095, p.2)

18 noiembrie/1 decembrie

Regele Ferdinand, cu armata și cu aliații, intră în Capitală.

decembrie

Timp de două săptămâni, Tz.-S. a fost bolnav de gripă „spaniolă” și tuse rebelă fiind salvat datorită devotamentului doctorului Annibal Theohari, prietenul său din copilărie.

Cu prilejul Anului nou, Tz.-S, în calitate de prefect, trimite circulara nr. 636 prin care le urează tuturor „*un an mai bun, cu spor și sănătate*” și face un apel „*la toți pentru o muncă cât mai cinstită și mai încordată, spre ridicarea scumpei noastre patrii, care trece prin cele mai triste vremuri ale istoriei poporului român*”. (*Memorii*, 2, p. 195)

Ca director al Muzeului de Artă Națională, Tz.-S. se mută în casa special amenajată din strada Filantropiei nr.4 (azi bulevardul Ion Mihalache) unde rămâne timp de treizeci de ani.

1919

7 ianuarie

Generalul Berthelot vizitează Muzeul și Fundația Universitară Carol I, felicitându-l pe Tz.-S. pentru obiectele de bronz păstrate la Fundație și nerechiziționate de nemți. A semnat în cartea de onoare a Fundației și a primit medalia instituției cu efigia regelui Carol I.

ianuarie

Din lipsa de echilibrare a bugetului, deoarece nu s-au putut majora contractele în curs ale chirișilor, Fundația a recurs la o subvenție din partea Statului.

23 februarie

Tz.-S. este împiedicat să-și țină cursurile la Fundația Universitară Carol I din cauza unei pretinse manifestații a studenților.

martie

Trimite mai multe referate la Ministerul Cultelor și Instrucțiunii pentru a lua în primire și a inventaria colecția de artă din Ardeal.

30 aprilie

Rectorul Universității refuză să semneze Proiectul de buget înaintat de Fundația Carol I pe motiv că nu-și pune semnătura alături de aceea a lui Tz.-S.

19 iunie

Încetează din viață la conacul său din Țibănești, Petre P. Carp, unul dintre mentorii lui Tz.-S., cel despre care Titu Maiorescu spunea că „a contribuit mai mult decât toți la pregătirea viitorului nostru politic”.

Descendent al unei familii boierești, P.P. Carp (născut la Iași, în 29 iunie 1837) urmează studii liceale la un gimnaziu francez din Berlin, și universitare, de drept și științe politice, la Bonn.

1864 Întemeiază societatea *Junimea*, alături de Vasile Pogor, Iacob Negruzzi, Th. Rosetti, Titu Maiorescu.

1866 Participă la conjurația împotriva lui Al. I. Cuza și devine secretar al Locotenenței domnești.

1866-1867 Este secretar al Agenției diplomatice de la Paris, apoi șef al Legației de la Viena (1871-1873) și ambasador la Viena (1882-1884).

Din 1867, va fi cu mici întreruperi, senator sau deputat conservator.

Din 1870, P.P. Carp intră în componența diferitelor guverne sau va forma el însuși, de două ori, un guvern, contribuind la ascensiunea junimiștilor pe scena politică românească. Este autorul unor discursuri remarcabile în Parlament. Creator de programe politice (*Era nouă*) și de guvernare. „*Politica junimistă începută la 1881* – spunea Titu Maiorescu, care i-a stat mult timp alături – *a fost concepută de P.P. Carp*”.

20 noiembrie

În ședința Consiliului universitar din București, rectorul I. Athanasiu prezintă raportul *Rătăcirii naționale*, un atac la adresa lui Tz.-S. pe care-l consideră trădător de patrie.

Direcția Școlii de Belle Arte îi comunică lui Tz.-S. decizia Ministerului Instrucțiunii nr. 31.495 din 15 nov. 1918 prin care i se pune în vedere că „*fiind scutit de orice serviciu militar*”, nu va părăsi serviciul, „*chiar în caz de ocupație, nerespectarea ordinului atrăgând destituirea din funcțiune*”. (*Memorii*, 2, p.160)

1920

martie

M. Vlădescu este numit rectorul Universității din București (până în martie 1923).

17 aprilie

Primește o ultimă scrisoare de la Mite Kremnitz, după 5 ani, având data poștei 29 iulie 1915, anul morții sale. Pe verso-ul plicului e lipit un bilet scris în germană și franceză: Reținut în Germania din cauza războiului.

9 iunie

Prin ordinul nr.22.347/9 iun. 1920, autoritățile administrative și polițienești sunt rugate să dea tot sprijinul lui Tz.-S., împuternicit de Ministerul Instrucțiunii și Cultelor cu ordinul 84.836 din 8 iun. 1920, să alcătuiască lista obiectelor de artă ce lipsesc din diferite colecții din vechiul regat și din teritoriile alipite în vederea recăpătării drepturilor noastre asupra tezaurelor de artă românească din Muzeele din Budapesta și Viena.

Publică, contra acuzațiilor aduse de rectorul I. Athanasiu, volumul *Mărturisiri si-li-te*, București, Tipogr. „Convorbiri literare”. 160p. La sfârșitul cărții, Tz.-S. scrie: *„Astfel, din diferite părți, în decursul vremii, a ieșit la iveală adevărul întreg asupra războiului nostru. Atunci numai se va putea judeca, în mod absolut obiectiv și în toată lumina, rostul patriotic al fiecăruia. Acea sentință imparțială a istoriei o aștept cu aceeași liniște senină, convins fiind că adevărul de azi va fi același oricând și, prin urmare, la fel de favorabilă ca aceia de acum va trebui să fie și hotărârea viitorului întrucât mă privește”*.

1921

mai-iunie

Scrisorile deschise, publicate de Tz.-S. în ziarul *Ora* reprezintă o campanie prin care autorul vrea să demonstreze că monumentele încoronării (Arcul de Triumf și Catedrala de la Alba-Iulia) nu au nici concepție artistică, nici soliditate.

15 iunie

Primește ca bibliotecar al Fundației vizita profesorului Hjalmar Psilander de la Universitatea din Uppsala.

7 iulie

Tz.-S. este invitat la Jubileul de treizeci de ani de la înființarea Societății Arhitecților din România. În 16 martie 1922 este rugat să rămână membru al societății.

13 septembrie

Prin adresa nr. 44324/12 sep. este numit *„delegat unic”* al Ministerului Cultelor și Artelor în Comisiunea alcătuită de Departamentul Afacerilor străine pentru executarea tratatelor de pace cu Germania, Austria și Ungaria cu misiunea de a recupera obiectele de artă luate de armatele acestor țări.

După o vizită în Germania, la cunoștințele din Siemensstadt, este numit președinte al societății Siemens din București.

Transilvăneanul Josef Sebestyen, specialist în heraldică și autor al stemei Olandei, a lucrat la Fundație mai multe schițe din care s-a hotărât stema definitivă al cărui original a rămas în arhiva Fundației.

1922

9 ianuarie

Inaugurează la Praga *Cercul Zavoral* ținând o conferință despre *„afinitățile între arta română și cea cehoslovacă”*.

ianuarie

Începe tratativele cu Muzeul preistoric din Berlin pentru obținerea obiectelor din patrimoniul național român. În vizita făcută la sfârșitul anului la Muzeul din Berlin, Tz.-S. descoperă un tezaur scit, provenind din România, conform Catalogului oficial al Muzeului și care nu fusese trecut pe lista recuperărilor.

14 martie

Tz.-S. primește de la Președinția Consiliului de Miniștri două medalii (una de argint și una de bronz) pentru comemorarea Incoronării Suveranilor.

4 iunie

Tz.-S. propune în articolul *Salvați Ateneul* apărut în ziarul *Dimineața*, „*să se exproprieze întreg complexul de clădiri din coasta Ateneului degajându-se astfel monumentul și înlesnindu-se circulația atât de anevoioasă din cauza axării diferite a străzilor întretăindu-se în acest punct*”.(74, p.3)

6 iunie

Prin adresa nr.27248 i se reînnoiește delegația de către Ministerul Artelor, pentru readucerea în țară a obiectelor din Germania, Austria și Ungaria. Ministrul de externe al Ungariei era groful N. Banffy, căruia Tz.-S. îi înlesnise trecerea graniței fără pașaport cu zece ani în urmă și care îl ajută să recupereze cele 14 covoare orientale aparținând bisericilor săsești din Ardeal.

10 iunie

Prin adresa nr. 27600, semnată de ministrul C. Banu, Tz.-S. este numit inspector general al muzeelor din România, cu titlu onorific, însărcinat să se ocupe de organizarea muzeelor din țară și din teritoriile alipite. Ultima înștiințare datează din 18 iunie 1943.

21 iulie

Ca delegat unic, Tz.-S. încheie o înțelegere prealabilă cu Austria bazată pe principiul reciprocității, în sensul că, „*în schimbul obiectelor cedate de Austria, România urmează a-i preda, pe cât posibil, obiecte de muzeu în valoare corespunzătoare*”. (Memorii, 3, p.129)

15-17 octombrie

La festivitatea organizată cu ocazia Încoronării de la Alba Iulia, Tz.-S. nu a fost invitat oficial. Nici Fundația Carol I nu figurează printre instituțiile felicitate „*din partea Corpurilor constituite ale Senatului și ale diferitelor corporațiuni*”. (Memorii, 3, p.119)

22 decembrie

Se înțelege cu directorul general al muzeelor berlineze Otto v. Falke, să cedeze un număr de dublete din tezaurul scit Muzeului din Berlin. Din cauza unor neînțelegeri, Tz.-S. se adresează Comisiei din Paris ca revendicarea obiectelor scite să fie făcută pe baza art.238 al Tratatului de la Versailles. Reclamația este judecată abia în 1926 și soluționată în 1927.

30 decembrie

Prin Protocolul încheiat între Tz.-S. și Iulius v. Vegh, directorul Muzeului din Budapesta, cele 15 covoare rămase în Expoziția de covoare din 1913 au fost returnate cu condiția să fie predate posesorilor: 4 Muzeului Brukenthal din Sibiu, 4 Bisericii Negre din Brașov și restul unor bisericuțe evanghelice și reformatate. Tz.-S. predă personal covoarele.

1923

15 ianuarie

Mareșalul Curții Regale, Angelescu, trimite Fundației reproducerea în gips a monumentului de la Adamclisi pe un suport de lemn de stejar spre a fi așezat în una din sălile de lectură. Tz.-S. scrie „*Se va așeza în Rotondă*”.

5 februarie

Tz.-S. trimite Ministerului Cultelor și Artelor propunerea să se îngrijească de publicarea unui volum despre Erminii.

25 februarie

Moare Coralia Boldur.

19 martie

Ministerul Cultelor și Artelor îi trimite lui Tz.-S. o copie a referatului întocmit de Al. Lapedatu din 15 februarie 1917 care cuprinde obiectele luate din mănăstirile și bisericile din Moldova și trimise la Moscova.

18 iulie

Moare Theodor Rosetti (Conu Todiriță), mentor al lui Tz.-S.

Provine dintr-o familie boierească. Este frate cu Elena Cuza. Studiile liceale le face la Lemberg și Viena, și universitare (economia politică și finanțele) la Viena. Este unul dintre stâlpii partidului conservator și întemeietor al societății *Junimea*. Prieten cu Vasile Pogor, Petre P. Carp, Iacob Negruzzi, Titu Maiorescu.

6 mai 1872-26 noiembrie 1873 Primul agent diplomatic al României la Berlin unde l-a avut ca secretar pe Ioan I. Samurcaș, unchiul lui Tz.-S.

7 ianuarie 1875-30 martie 1876 Ministru al Lucrărilor publice în guvernul Lascăr Catargiu

31 martie 1876-1888 Consilier și președinte la Înalta Curte de Casație

5 noiembrie 1889-16 noiembrie 1890 Ministru de justiție în guvernul Gh. Manu

1891-1895 Guvernator al Băncii naționale

12 martie-14 octombrie 1912 Ministru de finanțe în guvernul Titu Maiorescu

Fondator al Băncii agricole

Membru de onoare al Academiei Române

„*Mult am profitat din expunerile vastelor sale lecturi precum și din sfaturile lui părintești, blajine și lipsite de orice urmă de pedantism. Bogata lui bibliotecă a fost trecută în mare parte Fundației Carol I.*” (*Memorii*, 1, p.82)

1924

ianuarie-februarie

În amintirea întemeietorilor *Junimii*, pe care i-a cunoscut în parte, Tz.-S. preia conducerea revistei *Convorbiri literare*.

18 aprilie

Semnează la Viena protocolul cu guvernul austriac privind recuperarea obiectelor de artă, conform art.196 din Tratatul de la St. Germain.

19 aprilie

Aflându-se la Viena, Tz.-S. conferențiază la Cercul României June despre tezaurele de artă ale României Mari.

22 aprilie

Prin adresa nr. 19426, Ministerul Cultelor îi răspunde lui Tz.-S. că lăzile depuse la el „*au fost expediate, prin îngrijirea administrației Casei Bisericești, refugiate la Iași, în februarie 1917 la Moscova, de unde, nu s-au mai întors!*” (Memorii, 2, p.159)

26 aprilie

Sunt decorați cu medalia *Coroana României*: Al. Tz.-S. („*Mare Ofițer*”), E. Ciuchi, M. Florian, Ion Al-George, Ghe. Sapăr („*Ofițer*”) și Ion Burg („*Cavaler*”).

15-17 septembrie

Ion Bianu și Tz.-S. pun bazele Asociației Bibliotecarilor din România și convoacă primul congres al bibliotecarilor în Aula Fundației. Proiectul de statut al ABIR prevedea strângerea legăturilor între bibliotecari, realizarea unui plan de organizare unitară pentru toate bibliotecile din România, intervenția pe lângă guvern în probleme legate de salarizarea bibliotecarilor, înființarea unei școli și a unui oficiu central de bibliografie.

noiembrie

Publică în *Convorbiri literare* sub titlul *Critica de rea credință* un răspuns articolului lui Marin Simionescu-Râmniceanu *Pe o chestie de specialitate* (*Ideea europeană*, 19-26 octombrie 1924), în care îl atacă virulent pe Tz.-S. Acesta constată falsuri grave de care s-a făcut vinovat M.S.-R. în manualul *Istoria Artelor* și în replica sa.

În același număr al *Convorbirilor literare*, Tz.-S. reproduce un documentat raport prezentat Ministerului privitor la o nouă reformă a Școlii de Belle Arte.

Având convingerea că arta trebuie să fie cât mai intens cultivată, Tz.-S. pledează pentru o cât mai largă libertate a învățământului artistic, insistând pe „*puterea individualității măștrilor*”.

7 decembrie

Conferențiază la Craiova despre importante colecții preistorice ale Olteniei.

1925

17 februarie

Ține o conferință în folosul „*Sindicatului Artelor frumoase*”, cu titlul *Preocupările artistice ale vremii de azi* pe care o publică în *Convorbiri literare*, din luna martie. Stenograma acestei conferințe apare reprodusă în volumul 3 de *Memorii*, p.178-193.

1 aprilie -25 mai

La Expoziția românească de la Paris, Tz.-S. nu este considerat „*delegat oficial al guvernului român*” datorită intervenției nefavorabile a lui N. Iorga. Expoziția a avut succes cu toate restricțiile impuse de H. Focillon, președintele comitetului de organizare. Apreciată de profesorul Eugène Pittard, directorul Muzeului de etnografie din Geneva, expoziția va fi prezentă și la Geneva.

mai-iunie-iulie

La Paris, la Musée de Jeu de Paume, se organizează o Expoziție de artă românească veche și modernă sub patronajul regilor României, Fundației culturale Principele Carol, Societății *Prietenii României*. De la Muzeul de Artă Națională Carol I sunt trimise la expoziție costume din diferite județe, fote, covoare, furci, ștergare, năframe, lemnărie, olărie etc.

iulie – august

Sub titlul *Rușini naționale*, Tz.-S. lansează un apel în favoarea monumentelor țării, arătând că după campania dusă în 1922 împotriva ridicării în grabă a monumentelor încoronării, o altă „*rușine națională*” ne apasă, amânarea nemotivată a lucrărilor la Muzeul național de la Șosea.

„Am început în același timp două clădiri: Fundațiunea Carol I și Muzeul de Artă Națională. Astăzi Fundațiunea este gata, așa cum o vedem, cu tot mobilierul complet, pe când Muzeul, așa cum se vede, neterminat și expus a se ruina”. (Memorii, 3, p.186)

18 septembrie – 18 octombrie

În localul muzeului Rath din Geneva, Tz.-S. organizează Expoziția de artă populară sub patronajul Fundației Principele Carol, sprijinit de N. Titulescu, reprezentantul României la Liga Națiunilor. Comisarul general al expoziției, profesorul Eugène Pittard a arătat că România este „*cea dintâi dintre toate națiunile reprezentate la Geneva*” care oferă „*priveliștea artei sale, care este cea mai semnificativă expresie a păcii, de toți dorită*”. (Memorii, 3, p.164)

1 octombrie

Tz.-S. rostește o conferință la Muzeul de artă și istorie din Geneva despre arta populară românească.

18 decembrie

Într-o mănăstire din Bavaria moare sora lui Tz.-S., Olga, călugăriță catolică care urma să fie numită stareță la Institutul din București.

20 decembrie

Societatea română de geografie a serbat 50 de ani de existență. Cu acest prilej s-a bătut o medalie jubiliară, operă a sculptorului Anton Weinberger, originar din Reșița, pe aversul căreia se găsesc pentru prima dată reunite efițiile celor doi regi, iar reversul prezintă harta în relief a României.

Cu prilejul Expoziției de la Geneva a apărut catalogul intitulat *L'art du peuple roumain*. Introduction de S.A.R. le Prince Carol de Roumaine, suivi d'un aperçu historique du prof. Tzigara-Samurcaș.

„Studiul d-lui Al. Tzigara-Samurcaș este deosebit de interesant, fiindcă pentru întâia oară la noi fixează într-o formă clară și hotărâtă, cu necesarele explicații, cu argumentarea convingătoare, problema artei noastre populare, artei eclesiastice și aceea ce ne-am obișnuit a numi stil național”.

D. Karnabatt, 1925 (720, p.1)

La cursurile de istoria artei ținute de Tz.-S. asistau peste 600 de auditori. În timpul călătoriilor lui Tz.-S. la Paris și Geneva, însoțit de Sandu și Mitzi, cursurile de istoria artei au fost susținute de Anton Holban.

„Cu claritate, vecinic cu voie bună, cu ochii iscoditori prin publicul înghesuit în toate colțurile, d. Tzigara-Samurcaș reușește să aducă studenți din toate facultățile (lucru nemaipomenit în toată Univer-

sitatea) și deci dezinteresați, apoi persoane străine, de toate vârstele. Deseori câte un bătrân cu barbă albă își disputa locul cu vreo studentă încăpățânată.

Locurile se ocupă de altfel cu un ceas mai devreme cu câte o mânășe pe fiecare scaun; la capăt voce la cea mai mică semeție își spune aprig: Ocupat! Pentru legătura pe care o face cu publicul mai folositoare decât ar putea fi știința aridă, cursul d. Al. Tzigara-Samurcaș mi se pare incomparabil”.

Anton Holban, 1925 (1153, p.2)

„...am intrat deunăzi, pe o seară cu ceață britanică, în aula Fundației Carol, unde d.Tzigara-Samurcaș continua cursul său de istoria artelor. /.../

Un fior nervos străbate aula, frământarea gălăgioasă în surdină se domolește brusc și, în liniștea de mister a elaborării ideilor și frumoaselor viziuni, conferențiarul începe, vioi și sprinten, cu stăruitoare și cochetă fluturare a surâsului, pe mobilitatea buzelor, depănarea cursului. E o depănare de fir de mătase, dintr-un caer încărcat dar metodic rânduie; fiorul se desfășură cald și vibrator, ușor și subtil ca o țesătură de păianjen, colorat și nuanțat de imaginație, se împletește cu o fină dar firească îndemânare, se face plasă enormă dar subtilă, cuprinzând în ea vastitatea publicului și sufletelor”.

D. Karnabatt, 1925 (1154, p.1)

1926

18 ianuarie

Ales membru de onoare al Societății de geografie din Viena, Tz.-S. este invitat să țină o conferință la sediul Societății despre „tezaurele artistice ale României” încheiată prin proiecții ale principalelor monumente de artă românești. Apare și în broșură cu titlul *Rumäniens Kunstschatze*.

23 ianuarie

Pentru a împiedica o eventuală vânzare a terenului aflat lângă Fundație, Tz.-S. intervine și obține prin Decizia nr. 119/23 ian. a Consiliului Comunal ca „în principiu să se exproprieze proprietatea din str. C.A. Rosetti no.6 necesară măririi actualului local al fundației cu care este vecin”.

În aceeași zi ține o conferință la Institutul social român despre *Arta de la țară*.

2 februarie

Conferențiază la Cluj despre *Contribuția Ardealului la arta României mari*.

13 februarie

Vorbește la Șezătoarea Societății Scriitorilor Români despre *Raporturile între artă și literatură*.

aprilie

Regele Ferdinand decorează personalul Fundației, Tz.-S. fiind ridicat la rangul de Mare Ofițer al Coroanei României. (IDR publicat în *Monitorul Oficial*, 27 apr. 1926)

15 iunie

Recomandat de două ori pentru ocuparea Catedrei de istoria artei din Cernăuți, în 20 februarie și 6 noiembrie 1925, abia ministrul P.P. Negulescu aprobă „*numirea d-lui Al. Tzigara-Samurcaș ca profesor la Catedra de istoria artei la Universitatea din Cernăuți, pe ziua de 1 iunie 1926*”. (IDR nr. 2548 publicat în *Monitorul Oficial* nr. 137 din 22 iun. 1926)

23 iunie

Prin adresa nr. 153/23.06.1926, Tz.-S. solicită de la rectorul Universității, E. Pangrati, aprobarea unei sume de bani din fondul de rezervă al anului (1926) pentru a participa la Congresul internațional al bibliotecarilor (Praga, 26 iunie-3 iulie 1926), unde fusese invitat. Rectorul aprobă 20.000 lei.

25 iunie

La solicitarea lui Al. Averescu, este trecut ca independent, pe lista senatorilor, candidând la Camera agricolă din Teleorman.

26 iunie -3 iulie

Participă, ca singurul reprezentant al României, I. Bianu îmbolnăvindu-se, la *Congresul internațional al bibliotecarilor și al amicilor cărții* de la Praga.

Îl cunoaște pe Thomas Masarik care laudă Fundația Universitară Carol I despre care era bine informat.

30 noiembrie

Ține lecția inaugurală la Universitatea din Cernăuți.

23 decembrie

Tz.-S. este delegat de ministrul Afacerilor Străine, Ion M. Mitilineu, ca inspector general al muzeelor să reprezinte statul român la negocierile pentru recuperarea, în condiții cât mai favorabile, a tezaurului scit din Muzeul de la Berlin și a altor antichități provenind din România care se aflau în Germania.

1927

6 ianuarie

În urma înțelegerii cu von Falke, directorul general al Muzeelor și cu noul director Unverzagt, urmașul profesorului Schuckhardt, se încheie problema tezaurului de argint de proveniență scită, din secolul al IV î.H., cumpărat de germani în 1918 de la un anticar din Craiova. S-au cedat Muzeului din Berlin 20 de bucăți, dublete ale pieselor existente, partea rămasă României fiind formată din 60 de piese.

„E vorba de ornamentele de pe – probabil – harnașamentul unui cal. Obiecte de relief și plăci de argint (unele aurite). Capete de bou, de griffoni, și alte reprezentări de animale. Au aparținut vreunui șef al sciților /.../ fiindcă numai un șef își putea îngădui luxul unor astfel de podoabe. Tezaurul e înrudit cu altele găsite în sudul Rusiei dar are o caracteristică absolut originală. El constituie încă o dovadă că șefi ai sciților au trecut prin meleagurile Craiovei de azi”.

Cuvântul, 16 ian. 1927 (947, p.3)

„Probabil că aveau indicații că în această regiune sunt îngropate vestigii interesante, căci România mai fusese vizitată în același scop pe la 1910. Atunci s-a găsit la Cucuteni – lângă Iași – olărie preistorică neolitică, piese rare care figurează în muzeul din Berlin. În 1917 s-au făcut săpături și la Monteoru unde deasemeni s-a găsit olărie preistorică. Tezaurul de la Coțofeni constă în 80 de piese de argint de origine scită care aparțin ornamentării unui harnașament. Ca vechime trebuie să fie din anul 400 înainte de Cristos”.

Dimineața, 16 ian.1927 (336, p.1)

17 ianuarie

Tz.-S. ține în limba franceză o conferință la Fundația Carol I despre importanța tezaurului scit, iar în *Convorbiri literare* din ianuarie 1928 apare o descriere a tezaurului cu multe ilustrații.

29 ianuarie

Conferința lui Tz.-S. la Institutul Social despre arta țărănească, cu proiecții, este rezumată în *Convorbiri literare*, din lunile mai-august 1928, p.174-185.

18 februarie

Hermann Keyserling conferențiază în limba franceză la Fundația Carol I asupra *Rolului României în Europa de azi*.

1 martie

Se împlinesc 60 de ani de la apariția primului număr al revistei *Convorbiri literare*.

În ședința festivă din 20 martie, prezidată de Iacob Negruzzi, Tz.-S. evocă personalitățile care au făcut parte din Cercul *Junimii* și care își citeau producțiile în „*Castelul fermecat*” al scriitoarei Mite Kremnitz: P. Carp, Th. Rosetti, N. Gane, I. A. Cantacuzino, I. Slavici, N. Burghel, A. N. Gane.

10 martie

Ține o conferință la Casa Școalelor despre tezaurul scit.

10-16 aprilie

Are loc la Fundația Carol I Congresul bizantinologilor.

19 mai

În *Monitorul Oficial* nr. 108 se publică concursul pentru ocuparea catedrei de istoria artei, vacantă la Facultatea de litere și filosofie din București. Tz.-S. cere transferul la această catedră, unde are drept contracandidat un profesor de arheologie din Iași.

19 iunie

Se constituie secțiunea *Amicii Muzeelor* sub auspiciile *Uniunii Intellectuale Române*.

Tz.-S. inaugurează printr-o conferință, la Fundație, activitatea acestei Asociații.

27 iunie

În ședința în care se discută cererile de transfer, N. Iorga se opune transferului lui Tz.-S. și provoacă o „*rectificare*” a votului, un „*răzvot*” cum îl numește Tz.-S., prin care acesta este respins.

30 iunie

Are loc căsătoria fiicei lui Tz.-S., Maria (Mitzi), cu Ion Berindei.

iunie-septembrie

Se organizează la Paris, în Pavilionul Marsan, din Muzeul Luvru, *Expoziția internațională de covoare din Europa septentrională și orientală*. Participă: Norvegia, Suedia, Finlanda, Lituania, Polonia, Ucraina, România și Iugoslavia. Secțiunea românească a cuprins 50 de scoarțe.

20 iulie

Se stinge din viață regele Ferdinand. Tz.-S. își amintește cu emoție ultimele cuvinte rostite de rege: „*Am îndurat și învins multe în viață, de astă dată însă sunt învins*”. (*Memorii*, 3, p.237)

12 noiembrie

Consiliul Facultății de filosofie și litere din Cernăuți îl recomandă pe Tz.-S. pentru postul de profesor titular la Catedra vacantă de la Facultatea de litere și filosofie din București. Sub presiunea lui N. Iorga care s-a opus sistematic transferului lui Tz.-S., votul se repetă și Tz.-S. nu obține transferul.

Paul Scheffer, redactorul ziarului *Berliner Tageblatt*, impresionat de organizarea Bibliotecii Fundației îi dăruiește lui Tz.-S. colecția în 52 de volume, *Die grosse Politic der europäischen Kabinette, 1871-1914*.

Publică la Paris, cu ocazia Expoziției internaționale de covoare de la Pavilionul Marsan, albumul *Tapis roumains*, cu modele din toată țara.

1928

20 ianuarie

Tz.-S. inaugurează, la Praga, *Institutul cehoslovac-român*, prin conferințe în limba franceză asupra afinităților artistice dintre România și Cehoslovacia.

23 februarie

Tz.-S. conferențiază, la Galați, asupra „*operei de artă*”.

2 mai

La Fundația Carol I, sub președinția ministrului dr. C. Angelescu, Tz.-S. ține conferința *Comemorarea lui Dürer*, la 400 de ani de la moartea sa.

20 mai

În ciclul *Institutului social român*, Tz.-S. rostește conferința *Muzeele ca organe de cultură*.

24-26 mai

Ca secretar general al Societății regale române de geografie, participă la Centenarul Societății de geografie din Berlin și ține o cuvântare asupra relațiilor dintre România și Germania.

mai

În *Magazine des Nations* care consacră numărul din luna mai României, Tz.-S. publică articolul *L'art du peuple roumain*.

23 august

La Oradea, ține o conferință asupra „*stilului românesc*”.

3 septembrie

Participă la Congresul de artă de la Sofia.

16-22 septembrie

Tz.-S. participă la sesiunea *Asociației Muzeelor* de la Budapesta, unde are ocazia să vadă coroana Sf. Ștefan descoperită pe pământ românesc.

28 septembrie

Se deschide în localul Colonadelor din Șoseaua Kiseleff Expoziția de artă contemporană franceză. Comitetul, sub patronajul reginei Maria, era compus din ministrul Cultelor și Artelor, Al. Lapedatu, ministrul Franței în România, G. Priaux, directorul Artelor din Paris, Paul Léon și Tz.-S.

septembrie

Publică în revista franceză *L'art vivant*, în numărul din 15 septembrie, special consacrat artei populare, articolul *L'art paysan en Roumanie*.

1-3 octombrie

Are loc la Praga al cincilea Congres anual al *Federației Internaționale a Uniunii Intelectuale*.

7-13 octombrie

Are loc, la Praga, primul Congres internațional de artă populară sub auspiciile Societății Națiunilor. Delegația oficială a României este formată din: Ioan Bianu, Tz.-S., Artur Gorovei, Tiberiu Brediceanu și Romulus Vuia. Cele trei secțiuni ale Congresului sunt A: Arte populare plastice și decorative; B: Muzică și cântece populare; C: Reprezentații dramatice, cortegii, sărbători publice, dans etc. Tz.-S. prezintă comunicările *Art populaire ou art paysan, Survivance, de la prehistoire dans l'art du paysan roumain. Causes du dépérissement de l'art en Roumanie*”.

3-21 noiembrie

Conferințele ținute de Tz.-S. la Cernăuți se referă la importanța culturii artistice.

noiembrie

În numărul festiv consacrat României din *Deutsche Allgemeine Zeitung* (17 noiembrie), Tz.-S. publică articolul *Künstschatze Rumäniens*.

Apare la editura Socec lucrarea *Izvoadele de creștături ale țaranului român* (cu rezumat francez), adunate și lămurite de Tz.-S., o pledoarie pentru arta țărănească (olăritul, sculptura în lemn) „în contra corcirii”, însoțită de 115 desene și 50 de planșe cu 414 „izvoade de creștături”:

„Toate creștăturile noastre, chiar cele mai complicate, se disting prin înfățișarea lor clară, liniștită, rezultat al unei compuneri chibzuite, bine echilibrate. La toate, chiar și la bogatele și frumoasele roți sau rotoace se desprinde lesne schema geometrică, în care au fost închise, și principiile după care au fost construite.” (Memorii, 3, p. 304)

1929

25 ianuarie

Senatul și Consiliul Facultății de litere din București, sub președinția rectorului E. Pangrati, decid „*să se publice din nou vacanța catedrei de istoria artei*”.

1 februarie

Tz.-S. este numit Comisar general al României pentru organizarea Pavilionului românesc la Expoziția internațională de la Barcelona.

1 martie

Nicolae Iorga este numit rector al Universității din București.

În *Neamul românesc* din 5 martie 1929, la rubrica *Revizuire morale*, se spune că „*spionul lui Mackensen nu poate reprezenta România la Barcelona*”. Ca răspuns, soția lui Tz.-S. trimite o scrisoare directorului ziarului, N. Iorga, vărul său, care apare în numărul din 15 martie, „*pentru onoarea sa și a copiilor săi*”.

Rănit la față într-un accident de automobil, la sfârșitul lui decembrie 1928, la Berlin, medicii sunt nevoiți să-i radă barba lui Tz.-S. Până în 1937 el nu va mai purta barbă.

Un alt accident asemănător are loc în luna martie, dar fără consecințe, relatat de ziarul *Adevărul* din 28 martie 1929.

21 aprilie

Inaugurează, la Teatrul Național, ciclul organizat de noul director, Liviu Rebreanu, despre artele plastice și teatrul.

28 aprilie

Este atacat de Virgil Drăghiceanu în *Neamul românesc*. Tz.-S. îl provoacă la duel, dar acesta refuză, descalificându-se, și-l va ataca din nou în numărul din 7 mai.

3 mai

La Societatea de geografie, Tz.-S. conferențiază despre *Influența mediului geografic asupra artei românești*.

8 iunie

În ziarul *Epoca* magistratul C.R. Sturdza îl apără pe Tz.-S. de injuriile apărute în presă.

16 iunie

Vorbește, la Ateneul Român din Suceava, despre importanța artistică a Bucovinei.

17 iunie

Cere recuzarea lui N. Iorga din calitatea de președinte al Comisiei pentru examinarea candidaților la catedra de Istoria Artei pe motiv că nu este obiectiv.

29 iunie

N. Iorga, noul rector, consideră că hotărârea de publicare a vacanței catedrei a fost luată în absența sa și nu predă dosarul cerut de minister. Catedra a fost declarată vacantă prin neaprezentarea candidatului G. Oprescu.

Tz.-S. se înscrie din nou pentru transferul de la Cernăuți la București și cere Ministerului recuzarea lui Iorga datorită „răzvodului”, a articolelor calomnioase din *Neamul românesc* și a atacurilor din ședința festivă a Fundației Universitare Carol I din 27 mai.

iunie

Cu ocazia inaugurării Concursului de covoare al Societății *Țesătoarea* la mănăstirea Samurcășești, regina Maria a vorbit despre ajutorul primit de la „*finul estet*” Tz.-S. în inițierea artei românești.

La *Institutul social român*, Tz.-S. vorbește despre problema bibliotecilor științifice, la noi și în străinătate, și despre importanța clasificării zecimale introduse pentru prima dată în România la Fundația Carol I.

Tz.-S. este dat în judecată de rectorul Universității, N. Iorga, pentru că ar fi înaintat Ministerului o scrisoare injurioasă la adresa sa.

15 iulie

Prin IDR nr. 2314 (apărut în *Monitorul Oficial* nr. 151), Fundația Carol I este scutită de impozitele viitoare și de cele restante de aproape două milioane de lei. Prin IDR nr. 2315 (apărut în *Monitorul Oficial* nr. 151) este promulgată Legea pentru exproprierea imobilului din str. C.A. Rosetti nr.6 în folosul Fundației.

4 octombrie

Se inaugurează Pavilionul românesc de la Barcelona, pe o suprafață de 400 mp., în prezența regelui Spaniei Alfons al XIII-lea. Planul Pavilionului prevedea două mari grupuri: cultural și economic, cu secțiuni dedicate artei țărănești, picturii și sculpturii moderne, artei decorative, industriilor casnice.

Tz.-S. a organizat douăsprezece expoziții în străinătate, pe cea din Spania considerând-o „*cea mai reușită, din toate punctele de vedere*”. (*Memorii*, 3, p.312). Expoziția a fost deschisă până în 15 ianuarie 1930. La închidere, regele Spaniei i-a înmănat lui Tz.-S. diplomele și medaliile acordate de Juriul internațional. România a primit 62 *Grand Prix*, 51 diplome de onoare, 49 medalii de aur, 14 de argint, 8 de bronz și 21 diplome de colaboratori. Tz.-S. părăsește Barcelona la 8 februarie 1930.

Mihai Tican Rumano, atașat pe lângă Expoziția din Barcelona, publică în *Universul* o informație critică la adresa lui Tz.-S. pentru nedeschiderea pavilionului românesc care era gata din septembrie. Ministrul Madgearu trimite din Barcelona o telegramă la București în care spune „*Dovedit complet Tican autorul campaniei organizate de Stelian Popescu. Ca urmare exclus Tican de la festivități și rog stăruitor îndepărtarea telegrafică a acestui aventurier*”.

6-19 octombrie

Participă la al VI-lea Congres al *Federației Internaționale a Uniunii Intelectuale* de la Barcelona. Tz.-S. este vicepreședinte al Comisiei speciale însărcinată cu decernarea premiilor pentru Pavilioanele naționale. Sunt premiate pavilioanele Germaniei, Franței, Ungariei și României.

25-31 octombrie

Participă la Conferința Comisiei internaționale de artă populară de la Roma. Tz.-S. ține o conferință despre importanța României în domeniul artei.

14 decembrie

La ședința Societății de geografie, Tz.-S. susține o conferință despre Expoziția de la Barcelona.

21 decembrie

Tz.-S. îl cheamă în judecată pe ministrul Instrucțiunii cerându-i să anuleze ordinul nr. 178753/14 nov. 1929 prin care i se refuza transferul la Universitatea din București și să anunțe vacantarea catedrei.

Colaborează la *Künsterlexicon*, tipărit la Leipzig, cu notițe despre pictorii Lecca, Loghi, Luchian.

Îi intentează proces de calomnie lui Ștefan Popescu, directorul ziarului *Universul*, pentru articolele apărute în numerele 109, 124, 126, 128/1929 contra sa ca prefect al Bucureștiului. În dezbaterile din 1930 Tz.-S. este asistat de avocatul Istrate Micescu.

Procesul durează până în 17 aprilie 1934 când Curtea cu Jurați Ilfov, prin decizia nr. 30, închide dosarul cauzei, delictul de calomnie prin presă, imputat acuzatului Romulus Seișanu fiind amnistiat.

Apare volumul *Emlékkönyv a Székely nemzeti múzeum ötvenéves jubileumára* cu ocazia împlinirii a 50 de ani de la înființarea Muzeului secuiesc din Sf. Gheorghe, pe care Tz.-S. l-a salvat în anul 1916 punând pază militară. Conține și artioulul lui Tz.-S *Contribuții la istoricul Muzeului secuiesc*, tradus în limba maghiară.

1930

9 ianuarie

Participă la decernarea premiilor la Salonul de artă al Palatului național din Barcelona. România a primit 211 distincții.

27 ianuarie

În sala de onoare a Deputațiunii provinciale, Tz.-S. ține conferința asupra *Relațiilor artistice hispano-române* cu proiecții. O dare de seamă apare în *Jurnal de estrangers* din 28 ianuarie 1930.

5 februarie

La Universitatea din Barcelona, Tz.-S. conferențiază despre *Arta țaranului român*.

aprilie

În *Buletinul Uniunii Camerelor de Comerț și de Industrie* apare prezentarea lui Tz.-S. despre *Participarea României la Expoziția de la Barcelona*, ținută la Fundația Carol I în 22 decembrie 1929 și prezidată de Uniunea Camerelor de Comerț și Industrie. Au luat cuvântul Mihail Mihăilescu și ministrul Aurel Vlad.

6 mai

La ființă la Barcelona societatea *Amicii României*. Louis Segalà îi ceruse lui Tz.-S. avizul pentru redactarea statutului societății.

14 iunie

Tz.-S. apare în fața Comisiei de judecată a corpului didactic universitar, compusă din: Petre Bogdan, rectorul Universității din Iași, E. Botezat, fost rector la Cernăuți, dr. I. Iacobovici, fost

rector la Cluj, Șt. Longinescu, profesor de drept la București, și Șt. Mladoveanu, de la Casație, sub pretextul ofensei adusă rectorului Universității din București, N. Iorga de a-l recuza. Comisia îl achită pe Tz.-S., iar Iorga demisionează din Rectorat.

24 august-1 septembrie

La cel de al doilea Congres de artă populară, din Belgia, ținut în orașele Bruxelles, Anvers, Liège, Tz.-S. este ales vicepreședinte ca reprezentant al României în Comisia internațională de artă populară.

1 octombrie

Se deschide pentru public corpul sudic al Muzeului de Artă Națională, cu trei secții: ceramică, lemn și țesături. Obiectele expuse pe o suprafață de 480 mp reprezentau 4% din colecția existentă (aproximativ 14.000 de obiecte).

1-2 octombrie

La sărbătorirea centenarului muzeelor din Berlin, Tz.-S. vorbește în numele specialiștilor străini care au trecut prin școala muzeelor din capitala Germaniei.

5 octombrie

Are loc la Atena prima Conferință interbalcanică. Tz.-S. participă la Expoziția organizată cu această ocazie.

7-9 octombrie

La invitația fostului său profesor de estetică, Max Dessoir, Tz.-S. participă la al patrulea Congres de estetică și istoria artei de la Hamburg, vorbind la inaugurare în numele delegaților străini.

7 decembrie

Ține o conferință la Lvov despre afinitățile dintre arta populară românească și cea poloneză.

Apare broșura *Tragedia Muzeului de Artă Națională*, un semnal de alarmă prin care Tz.-S. arată „trista situație a muzeului”, „spre a face să fie luată în seamă alocarea sumelor necesare pentru terminarea clădirii părăsite de la Șosea”.

„Sălile Muzeului, în care pentru prima oară se expuneau specimene autentice ale artei țărănești, au fost vizitate de un public foarte numeros, precum și de artiști, cari se inspirau din izvoarele așa de bogate și încă inedite. Casa lui Mogoș din Ceauru, județul Gorj, cu ale ei surprinzătoare și variate creștături, fiind reedificată într-una din sălile Muzeului, a produs o adâncă impresie, punând în lumină adevărată puterea creatoare a țaranului român. Motivele din Muzeu încep să se introducă în ornamentică și un puternic curent în favoarea artei țărănești se produse.”

Tragedia Muzeului de Artă Națională, 1930 (243, p.8-9)

1931

1 ianuarie

G. Oprescu este numit profesor agregat la Facultatea de litere și filosofie, Catedra Istoria artei.

Tz.-S. cere să se anuleze IDR nr. 4202, publicat în *Monitorul Oficial* nr. 7/9 ian. 1931, pe motiv că numirea lui Oprescu trebuie făcută doar după respingerea legală a cererilor.

Publică în *Convorbiri literare* articolul *Datorii de vremuri grele*, un apel adresat tuturor colaboratorilor pentru reînvierea „cultului adevărului, pentru o cât mai activă colaborare, cu scop de a lumina și îmbărbăta opinia publică în lupta grea, ce cu toții trebuie să susținem pentru salvarea țării”.

„Cinstea de a colabora la venerabila și demna revistă, care ne-a dat adevărata literatură și adevărata cultură (abia azi le putem prețui cum merită – prin contrast) este o răsplată suficientă. Îmi propun chiar să colaborez regulat și – cine știe! – s-ar putea chiar să colaborez regulat și – cine știe! – s-ar putea întâmpla ca eu să întineresc pe venerabila doamnă și să o fac să redevină stăpâna prezentului...”.

H. Sanielevici către Al. Tzigara-Samurçaș, 26 iul. 1930 (2594)

2 octombrie

Este ales membru de onoare al *Cercului Analelor Române*.

Cu ocazia deschiderii secțiunii provizorii a Muzeului de Artă Națională apare la Socec lucrarea *L'art paysan en Roumanie*.

„E pur și simplu delicioasă. Ideea d-lui Tzigara-Samurçaș de a o așeza întreagă într-o sală a Muzeului de Artă Națională de la Șosea, o găsesc originală și fericită. Lucrată din lemn, de la 1875 până la 1879, de către un cântăreț de biserică, meșter tâmplar și sculptor din regiunea de coline a Olteniei, locuința aceasta va fi totdeauna un clou al muzeului. Deja de la prima impresie, de la distanță, e amuzantă: o casă cu beci și încăperi, un cerdac și c-o scară acoperită, ocupând un loc destul de modest într-o sală a muzeului, parcă ar fi o miniatură de expoziție”.

H. Sanielevici, 1932 (863, p.1)

1932

17 ianuarie

Tz.-S. ține în aula Liceului Ștefan cel Mare din Cernăuți, la Institutul francez, o conferință cu subiectul *Ce datorează Franței arta română*.

ianuarie

Face călătoria la Viena, Innsbruck și Berna, unde îl vizitează pe Gaudet, fost bibliotecar al regelui Carol I, ajuns director al Bibliotecii centrale a Elveției, la Paris, unde se interesează de secțiunea românească ce urma să fie inaugurată la Muzeul Trocadero de regele Carol II.

17 aprilie

Conferențiază la Liceul militar *N. Filipescu* de la Mănăstirea Dealului despre monumentele istorice de la Târgoviște.

24 august

Cu ocazia vizitării muzeului de la Șosea, Tz.-S. îi arată regelui Carol II situația lamentabilă în care se află muzeul datorită bugetului foarte mic alocat de stat și primește asigurarea unui sprijin.

1 decembrie

La două decenii de la întemeiere, *Federația Societății de Sport* din România îl omagiază ca întemeietor.

5 decembrie

Rostește o conferință la Radio despre *Cum să folosească copiii muzeele* care va apărea în numărul din ianuarie 1933 al revistei *Convorbiri literare*.

17 decembrie

La Fundația Carol I are loc comemorarea a 20 de ani de la moartea lui Spiru Haret. Țin cuvânturi Dimitrie Gusti și Dragomir Hurmuzescu.

1933

4 ianuarie

Ține la Școala română de la Roma conferința *Arte del contadino romeno*.

25 ianuarie

Inaugurează la Fundația Carol I un ciclu de conferințe despre principalii colaboratori ai revistei *Convorbiri literare*, intitulat *Confruntarii*, primul ales fiind Al. Odobescu căruia îi dedică și două numere de revistă (nr. 7-9) cu ocazia împlinirii unui veac de la naștere.

ianuarie

Vrând să dea o nouă față revistei *Convorbiri literare*, Tz.-S. mărește Comitetul de redacție, în primele patru numere, cu „*floarea tineretului pe lângă câțiva din vechea gardă*”: Ion I. Cantacuzino, D. Coman, Mircea Eliade, Mircea Florian, C. Gerota, R. Hillard, Gh. Lazăr, C. Noica, N. Petrescu, H.H. Stahl, A.-Ch. Tell, Sandu Tzigara-Samurcaș, Mircea Vulcănescu, Paul Zarifopol (ianuarie-martie). În mai comitetul nu mai figurează.

În luna ianuarie Tz.-S. este propus să se înscrie în Sindicatul presei artistice din Franța. Acest lucru se va întâmpla în 6 martie 1934.

9 mai

Cu ocazia serbării Fundației, s-a făcut trecerea spre înglobarea ctitoriei Regelui Carol I în Uniunea Fundațiilor Culturale Regale ale României, condusă de Regele Carol II ajutat de un consiliu care aproba bugetele și programele de lucru. În ședința festivă, prezidată de rege, în Aula Fundației, Tz.-S. citește raportul despre mersul instituției și țin discursuri prof. dr. N. Gheorghiu, rectorul Universității din București, C. Viforeanu, procurorul general pe lângă Înalta Curte de Casație, studentul I. Georgescu, D. Gusti, ministrul Instrucțiunii Cultelor și Artelor, precum și regele Carol II. Regele îl decorează pe directorul Fundației cu ordinul „*Pentru Merit*”.

Tz. S. tipărește monografia *Fundațiunea universitară Carol I. 1891-1931*, un istoric amănunțit asupra instituției regale, pe care o consideră „ nu numai una din podoabele arhitectonice ale Capitalei”, ci și „ un model de la care mulți s-au inspirat”

„Actualul director, d-l prof Al. Tzigara-Samurcaș se află acolo, muncind zi cu zi, sub iluminarea unei credințe, de mai bine de 35 ani. A fost omul indicat, prin ființa-i cărturărească, prin pregătirea unei întregi vieți, prin pasiunea dominantă a sufletului pentru acest post modest în ierarhia noastră socială, față cu veleitățile obișnuitului tip social al vremii, măreț însă în semnificarea-i culturală”.

D. Karnabatt, 1933 (1382, p.1)

27 mai

O conferință intitulată *Cărți rare și frumoase la Fundația Carol I* este prezentată la Radio de Tz.-S. cu ocazia *Zilei Cărții*, inaugurată de Carol II la 20 mai în Amfiteatrul Fundației. Tot aici s-a organizat o Expoziție a Cărții, cu 100 de cărți apărute între anii 1538 și 1757.

28 mai

Într-o scrisoare adresată lui I. Bianu, Tz.-S. îi cere să prezinte la Academie lucrarea despre Fundația Universitară Carol I pe care el o publicase în același an.

15 iunie

Ține la Radio comunicarea *Renașterea artei țărănești*, care apare în *Convorbiri literare* pe luna iunie.

29 iunie

O comunicare despre *Muzeele în aer liber* este susținută la Radio de Tz.-S.

4-7 septembrie

Are loc, la Stockholm, al XIII-lea Congres Internațional de istoria artei. Tz.-S. reprezintă România în calitate de președinte al Comitetului național român.

septembrie

Rostește la Radio comunicarea *Congresul de istoria artei din Stockholm* care apare în *Convorbiri literare*, pe luna septembrie.

19 decembrie

La Muzeul de etnografie din Palatul Trocadero este inaugurată secțiunea română de Artă populară în prezența ministrului C. Cesianu și a lui Tz.-S.

20 decembrie

Tz.-S. ține în limba franceză conferința intitulată *Arta țaranului român* în amfiteatrul Institutului de Geografie din Paris. Aceeași conferință este rostită în 4 ianuarie 1934 la Școala română din Roma.

O altă conferință, cu titlul *L'art populaire roumain*, încântă auditoriul la societatea de Etnologie, condusă de Levy-Brühl.

Tz.-S. îl cunoaște pe Eugen Wolbe, profesor de limbi moderne la un liceu din Berlin, cu prilejul editării lucrării sale despre regina Elisabeta.

1934

1 ianuarie

Apare primul număr al *Revistei Fundațiilor Regale*, „o importantă mărturisire de cultură”, cum o numește Camil Petrescu. De la nr. 6, 1944 până la nr.8, 1945, Tz.-S. face parte din comitetul de direcție, alături de Al. Brătescu-Voinești, D. Gusti, E. Racoviță, C. Rădulescu-Motru, Octavian Neamțu. Redactor șef este Camil Petrescu. Revista își încetează apariția în decembrie 1947.

19 ianuarie

Cuvântarea lui Tz.-S. la Radio despre moartea doctorului I. Cantacuzino (14 ianuarie 1934) apare cu titlul *Humanistul dr. I. Cantacuzino și arta* în volumul *Revista științelor medicale*.

În articolul *Rostul Muzeului nostru național*, publicat în *Convorbiri literare*, în luna ianuarie, Tz.-S. amintea că se împlinesc treizeci de ani de când a început campania pentru crearea unui Muzeu național. Pe lângă rapoartele trimise oficialităților a scris și 25 de articole având ca subiect muzeul.

Despre Muzeu scrie și G. M. Cantacuzino în volumul *Izvoare și popasuri*, apărut în 1934:

„Totuși locașul în care, prin forme și culori, trebuie să se exprime sinteza întregii plastice românești, nu se termină. Valoarea instrucției nu este completă fără muzee și biblioteci”.

„Văzând cu ce greutate se termină clădirea de la Șosea, mă gândesc cu disperare la tot ce se pierde la noi, din vechea noastră zestre”.

15 martie

Într-un ciclu al teologilor, Tz.-S. vorbește la Fundație despre *Hristos în artă*.

aprilie

Scriitorul René Benjamin conferențiază la Sala Dalles și este condus de Tz.-S. să viziteze mănăstirile din jurul capitalei.

Sandu Tzigara-Samurcaș se căsătorește cu Adriana Pruncul (1906-1973), „bucovineancă din preajma Sucevei”, poetă de limba germană.

1 mai

Moare Paul Zarifopol, pe care Tz.-S. l-a întâlnit între 1906 și 1909 în casa lui I.L. Caragiale, la Berlin, și despre care scrie că „N-am avut, în vremea din urmă, prieten mai bun, adică mai plăcut, loial și interesant. Din păcate, însă, mi-a venit târziu și a plecat așa devreme și pe neașteptate”. (*Memorii*, 3, p.98)

„Nevoit, la un moment dat, să vândă bogata lui bibliotecă, avu norocul ca un generos inginer de la C.F.R. cumpărând-o, să o dăruiască în întregime Fundației Carol I, aducând astfel un mare serviciu atât Fundației Regale, cât și fostului proprietar al cărților, care regăsea, în cele mai bune condiții, operele variate necesare studiilor sale. Prin această fericită împrejurare, Zarifopol deveni unul din cei mai nelipsiți cercetători ai Bibliotecii, unde, întâlnindu-se

tot mai des, s-a cimentat prietenia încheiată în străinătate. În splendida mare sală a clădirii vechi din Fundație, rezervată profesorilor universitari, care străluceau prin a lor absență, Paul lucra zilnic și rar se întâmpla să nu ne vedem la plecare, astfel, chiar în cursul meditărilor sale, venea să-mi anunțe vreo perlă de a sa, sau vreo enormitate descoperită la alții, făcând haz împreună”.

(*Memorii*, 3, p.99)

21 mai

Rostește la Craiova o conferință despre *Rolul artei în educarea tineretului*.

23 iunie

Louis Barthou, ministrul de Externe al Franței, este primit la Fundația Universitară Carol I într-o ședință solemnă la care participă regele, dr. Angelescu, ministrul Instrucțiunii, Octavian Goga, personalități ale Franței, personalul bibliotecii. Tz.-S. dă explicații asupra istoricului și cuprinsului bibliotecii, alcătuind și o expoziție cu principalele ediții rare de opere din literatura franceză pe care Barthou le examinează cu mare interes. (*Memorii*, 3, p.93)

9-16 septembrie

Participă la al patrulea Congres internațional de studii bizantine de la Sofia.

14-24 octombrie

Are loc Conferința de la Madrid a Institutului Internațional de Cooperare Intelectuală. Tz.-S. întocmește Raportul pe anul 1933 asupra activității secției *Amicii muzeelor* din cadrul *Uniunii intelectuale române*.

28 octombrie-4 noiembrie

Ia parte, ca delegat al Ministerului Instrucțiunii, la *Conferința muzeografică din Madrid* a Institutului Internațional de Cooperare Intelectuală având ca scop studierea arhitecturii și amenajării muzeelor de arheologie, de istorie, de etnografie și artă populară. La expoziția care are loc cu acest prilej, Tz.-S. expune fotografiile din Muzeul de la Șosea.

26 noiembrie

Rectorul Sorbonei, profesorul Charlety, rostește o cuvântare la Fundație despre rolul *Institutului francez din România*, în prezența regelui și a unui public numeros.

noiembrie

Tz.-S. este invitat să țină o conferință la liceul din Stâna din Vale.

12 decembrie

Încetează din viață pictorul G. Demetrescu Mirea, profesor și director al Școlii de Arte Frumoase din București (din 1899). Portretist remarcabil, dar și autor al unor compoziții monumentale, G. D. Mirea a fost recompensat cu Premiul național de pictură, în 1924.

14 decembrie

Aduce un omagiu artistului G.D. Mirea, într-o cuvântare care apare în *Convorbiri literare* din luna decembrie.

29 decembrie

La Băile Herculane, în fața unor tineri intelectuali cehi, Tz.-S. conferențiază în limba germană despre arta românească, la cererea prietenului său dr. I. Costinescu, ministru al Sănătății.

Ține la Cernăuți, pentru colonia germană, conferința *Rumänische Volkskunst*.

1935

14 februarie-21 martie

Se desfășoară la Helsinki, timp de o lună de zile, Expoziția de artă românească, „cea mai reușită propagandă pentru poporul român și cultura românească, ridicând în același timp chestiunea organizării și menținerii unui schimb regulat de valori culturale între România și Finlanda” (V.J.Mantikka, BAR.Arhiva Tz.-S. VI varia 6). Tz.-S. ține două conferințe, între 6 și 12 martie.

22 martie

La Lyceum-Club din Berlin, Tz.-S. conferențiază despre monumentele artistice din România.

27 aprilie

Se inaugurează Expoziția internațională de la Bruxelles. Pavilionul României a fost deschis la 23 mai când Tz.-S. a rostit discursul inaugural

13 iulie

Comitetul internațional de istoria artei, întrunit la Paris, îl alege pe Tz.-S. ca membru român, în locul lui G. Balș, decedat, pentru activitatea și comunicările sale remarcabile.

1936

23-27 aprilie

Are loc reuniunea Comitetului Internațional de Istoria artei de la Budapesta. Comitetul României este format din prof. univ. dr. Tz.-S. și colonel M. Ghika. Tz.-S. aprobă publicarea sub auspiciile Comitetului a *Bibliografiei 1934-1935* de M. Delogu.

25 mai

I se cere acordul pentru funcția de Cenzor al Uniunii Intelectuale Române.

10-30 iunie

Are loc Expoziția finlandeză de artă decorativă și artă populară, în pavilionul Salonului oficial din Șoseaua Kiseleff. Tz.-S. ține o conferință cu titlul: *Spirit și afinități în artele populare*.

august

Se căsătorește Ancuța, fiica lui Tz.-S., cu istoricul Mihai Berza (1906-1978), profesor universitar, membru corespondent al Academiei Române.

octombrie

Este invitat la Muzeul Regele Carol II din Cernăuți ca membru al Comitetului Secțiunii Istorico-culturale și al Curatoriului.

Adună în volumul *Muzeografie românească* o serie de studii și articole publicate în diverse periodice cărora nu de puține ori le adaugă elemente noi, rodul cercetărilor sale neîntrerupte.

„Am cetit toată partea românească a volumului «Muzeografie» fără să sar nici un rând și am constatat din nou: pregătire entuziastă în tinerețe, credință într-un ideal, judecată sănătoasă, cunoștințe speciale, harnică explorare a țării, cunoașterea muzeelor mari și mici, române și străine, participarea la atâtea congrese, lupta necurmată pentru isprăvirea muzeului ce conduci...”

H. Sanielevici către Al.Tzigara-Samurcaș, 18 feb. 1941 (2822)

1937

Înceind, în 3 ianuarie 1937, numărul jubiliar al celor 70 de ani împliniți ai revistei *Convorbiri literare*, Tz.-S. încredințează direcția revistei noii generații, sub conducerea profesorului I. E. Torouțiu care „va ști să ducă mai departe făclia vie a gândirii junimiste”.

14 august

Ține conferința *Despre continuitatea artei populare românești* la Congresul internațional de folclor de la Paris.

septembrie

Participă la Conferința internațională a directorilor de muzee de la Viena unde ține o prelegere despre avantajele și dezavantajele sistemelor de distribuire a luminii naturale și a celei artificiale.

17 noiembrie

Ține o conferință la Câmpina și o altă conferință la Liceul militar din Cernăuți.

19 noiembrie

Este înmormântat un devotat slujitor al Fundației, intendentul Ion (Emil) Burg. În 1914 Tz.-S. îi clădește un apartament pentru familia acestuia. Văduva Elena Burg numită de Tz.-S. dactilografă și secretară, va complota cu administratorul Coman contra lui.

noiembrie

Același profesor Wolbe, dorind să scrie o carte despre regele Ferdinand îi cere lui Tz.-S. sfaturi, dându-i spre citire și corectare câteva pagini. Oficial, Tz.-S. este însărcinat de către Mareșalul curții, din partea regelui, să cerceteze întreg manuscrisul, pe care-l găsește cu „*erori de fapt, falsificări ale adevărului, contraziceri*”. Volumul apare totuși în luna noiembrie fără corecturile pe care Wolbe se obligase să le respecte, din această cauză se interzice vânzarea cărții în România.

3 decembrie

Se înscrie la Congresul de estetică cu lucrarea *Manifestări artistice în arta populară românească*.

decembrie

Cu ocazia aniversării a 25 de ani de la întemeierea Uniunii Federațiilor Sportive Române (U.F.S.R.), la Banchetul prezidat de rege, este invitat și Tz.-S. ca fondator al Societății Turiștilor din România (S.T.R.) și este distins cu medalia sportivă „*Pentru merit cl.II*”.

1938

10 februarie

Căderea guvernului Goga îndepărtează posibilitatea acelor ajutoare materiale promise de ministrul Cultelor și Artelor, Ioan Lupăș în ianuarie pentru terminarea Muzeului Național.

15 februarie

Tz.-S. însuși a trimis o somație pentru recuperarea cărții *Anthropologie* de la prof. Al. Claudiu de la Universitatea din Iași.

1 aprilie

I se acordă gradația de merit, în conformitate cu Legea pentru organizarea învățământului superior dar, din lipsă de fonduri, suma ce i se cuvenea este trecută în anul 1939-1940.

mai

Tz.-S. este operat de doctorul Alex. Tzaicu de hernie inghinală dreaptă.

3 iunie

În absența din țară a lui N. Iorga, în ședința prezidată de Al. Lapedatu și la propunerea lui I.Al.Brătescu-Voinești, Tz.-S. este ales cu 22 voturi pentru și 8 contra membru corespondent al Academiei Române, la secțiunea literară.

Comunicarea este făcută de către noul președinte, C. Rădulescu-Motru prin adresa nr. 20109 din 21 iun.1938. La ședințe asistă rar și, în general, când face donații. Donează cărți vechi, fotografii ale familiei regale, o parte din scrisorile adresate de I. Bianu.

Vacanța de vară o petrece la vie, la *Crucea albă*.

iunie-septembrie

Apare, într-o frumoasă execuție grafică, în nr. 4-5 ale revistei *Artă și tehnică grafică*, articolul *Izvoade de artă țărănească*.

18 iulie

Se stinge din viață regina Maria pe care Tz.-S. o consideră „*nobil și cuprinzător suflet, larg înțelegător și înviorător al tuturor manifestărilor omenești*”.

1 octombrie

Tz.-S. este pensionat ca profesor de istoria artei la Cernăuți, pentru limita de vârstă. Prin adresa nr. 173539/30 sep. i se face cunoscut că „*în baza dispozițiunii referitoare la învățământul superior, din 12 aug. 1938*” este pus „*în retragere din oficiu*”.

„*În tot decursul activității mele de 39 de ani (considerând și numirea la Școala Normală de institutori în 1897, am 41 de ani serviți ca dascăl), până la punerea în retragere conform noii limite a vârstei, la 19 oct. 1938, am avut la Academie aceeași satisfacție sufletească a datoriei împlinite ca și la Școala de institutori*”. (*Memorii*, 1, p.130)

15 noiembrie

În articolul necrolog *O faptă rea*, publicat în *Neamul românesc*, N. Iorga îl acuză pe Tz.-S., fără să-i pomenescă numele, că „după ce a ucis o carte, acum poate să afle că a ucis un om”, Wolbe murind în opinia istoricului de inimă rea, din cauza interzicerii intrării în România a cărții despre regele Ferdinand.

12 decembrie

Regretând pensionarea lui Tz.-S., un grup de studenți din Cernăuți au immortalizat în *Curentul* harul profesorului, vioiciunea deosebită, predilecția pentru arta românească căreia și-a închinat viața și despre care „vorbea ore întregi ca un iluminat aducând întotdeauna ceva nou, întrecându-se de fiecare dată pe sine însuși”.

13 decembrie

Prin adresa nr.576, rectorul Universității din Cernăuți, I. Nistor, îl înștiințează pe Tz.-S. că Universitatea Carolina a hotărât să-l sărbătorească printr-o masă colegială, în ziua de 17 decembrie, orele 20, în saloanele Societății *Sfatul femeiesc*. Tz.-S. nu poate participa având o conferință la Oradea despre „stilul viitoarelor noastre catedrale”.

Tz.-S. îi răspunde lui N. Iorga în articolul *Pretinsaucidere a „istoricului” Wolbe*, publicat în *Convorbiri literare* (p. 415-419) arătând că dascălul preocupat de câștiguri editoriale primise „Steaua României”, și îi era indiferent dacă volumul său a fost interzis sau nu. La insistența lui Iorga, Guvernul a cumpărat 100 de volume. Moartea lui, consideră Tz.-S., a fost de boală și de bătrânețe.

Tz.-S. citea rapoartele lunare de activitate ale angajaților și făcea comparația cu rezultatele obținute de colegii de la Biblioteca Academiei, fiind nedumerit și nemulțumit atunci când constata că la Academie s-au înregistrat mai multe titluri.

decembrie 1938-23 ianuarie 1939

Vacanța de Crăciun o petrece la Roma, la fiica sa Ancuța, căsătorită cu M. Berza, care era secretar al Școlii române. Face un scurt popas la Veneția.

Este decorat cu „*Meritul cultural în grad de cavalier cl. a II-a*”.

Profesorul dr. Lehmann, directorul Muzeului din Altona, Hamburg, vizitează Muzeul de la Șosea.

Între 1938 și 1940, Tz.-S. face parte din Comisia de revizuire a nomenclaturii străzilor, organizată de Primăria orașului București.

Apare la Bruxelles volumul lui Francisc Șirato *Grigorescu*, dedicat lui Tz.-S.: „*Omagiu profesorului meu, care m-a introdus în ținutul fermecat al artei*”.

1939

11 ianuarie

Tz.-S. conferențiază la Școala română de la Roma despre evoluția arhitecturii religioase din Moldova și Bucovina.

12 ianuarie

Tz.- S. este ales președinte al Asociației Bibliotecarilor în locul lui I. Bianu și reușește să obțină prin Decretul nr. 1269, publicat în *Monitorul Oficial* nr. 89/ 13 apr. 1940, recunoașterea personalității juridice a breslei bibliotecarilor.

ianuarie

Împlinindu-se un veac de la nașterea regelui Carol I, Tz.-S. publică un volum comemorativ intitulat *Din viața Regelui Carol I. Mărturii contemporane și documente inedite*, reușind să obțină colaborarea a 30 de personalități ale timpului. Pentru autor, Carol I rămâne „*pilda moralității și a gospodăriei cinstită într-o țară cu principii așa de nestatornice*”.

Succesorul lui Tz.-S. la catedra de Istoria artei de la Universitatea din Cernăuți, I.D. Ștefănescu, recunoaște meritele profesorului său afirmând că „*Dl. Tzigara formase o lume de amatori. Deschisese gustul și îndrumase serii întregi de tineri către studiile artistice. Se puteau spera rezultate fericite în urma și datorită muncii domniei sale. Vremurile n-au îngăduit aceasta*”.

4 februarie

Tz.-S. prezintă o conferință despre arta evului mediu la clasa voievodului Mihai.

22 februarie

O altă conferință despre arta Renașterii este ținută de Tz.-S. la Palat. .

aprilie

La invitația Cercului filateliștilor de la Cernăuți, Tz.-S. vorbește la Casa Poporului despre „*frumusețea timbrelor*” pe baza unor albume puse la dispoziția sa.

2 iunie

Ministrul Cultelor, I.M. Sadoveanu, îl înștiințează că prin IDR nr. 2089/19 mai 1939 a fost menținut ca director al Muzeului de Artă Națională peste limita de vârstă.

octombrie

Din însărcinarea Ministerului de Interne, prezintă la Fundație pentru notarii din toată țara, programați pe echipe, un ciclu de conferințe despre arta națională, cu vizite la Muzeul național.

1940

16 ianuarie

I. Rădulescu-Pogoneanu îi predă lui Tz.-S., de la Livia Dymsza, 42 de caiete-manuscrite cu *Însemnările zilnice* ale lui Titu Maiorescu pentru a fi depozitate în casa de fier a Fundației. „*Pentru orice împrejurare – scrie Tz.-S. – am semnat eu și am pus să semneze și pe Coman, funcționar al Fundației, că manuscrisele aflate în casa de fier sunt încredințate spre păstrare de D-na Livia Dymsza*”. La sfârșitul anului 1942 caietele sunt predate fiicei lui Maiorescu.

28 iunie

Tz.-S. este sărbătorit la Fundație cu ocazia împlinirii a 40 de ani de activitate ca director. Fundația Universitară Carol I și Constantin C. Giurescu, ministrul Propagandei Naționale, i-au dăruit lui Tz.-S. un bust de bronz, sculptat de Oscar Han, iar personalul Fundației i-a oferit o medalie de bronz, operă a lui Stăncescu, având pe avers chipul său și pe revers inscripția: „*Profesorului Al. Tzigara-Samurcaș, întemeietorul Muzeului de Artă Națională la 40 de ani de activitate la Fundația Regele Carol I, XII 1939*”. Rostesc cuvântări Al. Rosetti, C.C. Giurescu, Mircea Florian, Fr. Șirato, D. Coman.

„Atâția ani de zile consacrați unei Instituțiuni ale cărei binefaceri s-au revărsat deopotrivă asupra întregului nostru tineret studios și al cărui nume a devenit legendar, cu grija zilnică a unei administrații complicate și impunerei bunei ordini unui tineret deseori turbulent, ar fi obosit pe oricine, în afară de d-ta. Căci, în toate împrejurările, ai impus o imagine neobișnuită a «bibliotecarului»: tinerețea, avântul, lipsa de pedanterie și, mai presus de toate, buna dispoziție și o largă înțelegere umană. Daruri atât de rare la oricine se află în situația de a fi zilnic solicitat și hărțuit încât îți suntem cu toții recunoscători pentru surâsul cu care ne-ai întâmpinat întotdeauna cererile”.

Din discursul lui Al. Rosetti, secretarul general al Uniunii
Fundațiilor Culturale Regale, 28 iun.1940 (1409, p.3)

„Ai lucrat și lucrezi în două direcțiuni principale: ca dirigiuitor al unei înalte instituțiuni de cultură și ca îndrumător în domeniul artei naționale. În prima ipostază, ca director al Fundațiunii Regele Carol I, ai dovedit și dovedești neconținut un spirit ales de gospodărie, o grijă permanentă pentru ordine, minuțiozitate și rânduială. Sunt însușiri din cele mai prețioase, care asigură instituției astfel conduse o dezvoltare sigură, organică. În cea de a doua ipostază, ca director al Muzeului de Artă Națională, ca profesor de istoria artelor, ca organizator de expoziții, în lăuntrul și în afara hotarelor, ai strâns pe de o parte o adevărată comoară de nestemate ale simțirii artistice românești și ai făcut pe de altă parte ca multe generații să se împărtășească din cunoștințele d-tale și din gustul atât de sigur care știe să deosebească adevăratele valori, să prețuiască forme, nuanțe, tonuri”.

Din discursul lui C.C Giurescu, ministrul
Propagandei Naționale, 28 iun.1940 (1409, p.3)

„Rareori s-a întâmplat, în timpul celor 40 de ani, ca un student să fi bătut la ușa directorului fără să fie auzit, înțeles și ajutat. «Un om mare își arată măreția în felul cum tratează pe cei mici» zice Carlyle. Dl. Profesor Tzigara-Samurcaș, înzestrat cu însușiri intelectuale superioare și om de înaltă cultură, este pentru colaboratorii săi prietenul cel mai apropiat. Conducător energic în raporturile de serviciu, D-sa este prieten în adevăratul înțeles al cuvântului, în raporturi personale. Amintirile fiecăruia dintre noi sunt vii și multiple și nu ni-l putem închipui decât prezent la toate durerile sau bucuriile noastre, pe care a știut întotdeauna să le împărtășească participând sincer la viața noastră. Iată secretul care face din colaboratorii D-lui Tzigara prieteni sinceri și devotați”.

Din discursul lui D.Coman, administratorul
Fundației Carol I, 28 iun. 1940 (1409, p.3)

4 iulie

Tz.-S. este numit președinte al Comisiei pentru întocmirea unei noi legi a muzeelor, comisie alcătuită din profesorul Scarlat Lambrino, pictorul Marius Bunescu, generalul Costandache și Ion Pas, secretar.

20 iulie

Moare sora lui Tz.-S., Elena.

27 noiembrie

Este ucis de legionari, la Strejnic, județul Prahova cel mai mare istoric al României, Nicolae Iorga (născut la Botoșani, în 5/17 iunie 1871), o personalitate „deplină” a culturii românești.

După o bursă de studii la Paris (1891-1893), susținerea doctoratului la Leipzig (1893) și călătoriile de studii în Italia (1894-1904), N. Iorga desfășoară o activitate prodigi-oasă.

Este director de reviste: *Sămănătorul* (1905-1906), *Floarea darurilor* (1907), *Neamul românesc literar* (1908-1926), *Drum drept* (1913-1927), *Cuget clar* (1928-1940).

Inaugurează Universitatea populară de la Vălenii de Munte (1906), Școala română de la Fontenay-aux Roses, Paris, (1922), Fundația culturală pentru studenți „N. Iorga”(1923), Casa românească din Veneția (1930).

Este președinte al Ligii culturale (1919-1940) și al Comisiei monumentelor istorice (1919).

aprilie 1923 Reprezintă România la Congresul bibliotecarilor de la Roma.

1924 Organizează Congresul de bizantinologie.

Este profesor la Universitatea din București (din 1904), la Sorbona (1921, 1923 – unde ține cursuri de medievistică - 1926, 1928).

Este Doctor honoris causa al Universității din Strasbourg (1919), Lyon (1923), Geneva (1926), Paris (1926, 1931), Oxford (1930), Wilno (1931), Alger (1939).

Primește Legiunea de onoare , în grad de comandor (1919), în grad de mare ofițer (1930), Cordonul Legiunii de onoare (1936). Ține nenumărate discursuri și conferințe în Parlament, în țară și în străinătate (Europa, America).

Lucrări:

Istoria literaturii române în secolul al XVIII-lea (1688-1821), 1901; *Istoria literaturii religioase a românilor până la 1688* (1904); *Istoria literaturii românești în veacul al XIX-lea de la 1821 înainte* (1907-1909); *Mihai Viteazul (Schiță de poem dramatic)* (1911); *Oameni cari au fost* (1911); *Mănăstirea Hurezul* (1912); *O luptă luterară* (1914-1916); *Cărți reprezentative în viața omenirii* (1916-1935). Vol. 1-5; *Istoria literaturilor romanice în dezvoltarea și legăturile lor*(1920); *M. Kogălniceanu, scriitorul, omul politic și românul* (1921); *L'art roumain du XIV au XIXe siècle* (1922); *Istoria artei medievale și moderne în legătură cu dezvoltarea societății* (1923); *O viață de om așa cum a fost* (1934); *Vechea artă religioasă la români* (1934).

Se înființează *Centrul român de documentație*. În același an apare *Buletinul Centrului român de documentație*, al cărui director a fost Tz.-S. (în 1940-1941).

1941

13 februarie

Tz.-S. ține o conferință la Radio despre Muzeul de Artă Națională.

19 februarie

Într-un referat către Ministerul Educației, Cultelor și Artelor, Tz.-S. arată că arhitectul Ghika-Budești n-a mai fost pe șantier din 1938, lipsind și de la recepția definitivă. Ca urmare, ministerul îl însărcinează pe arhitectul Grigore Ionescu să se ocupe de amenajarea Muzeului.

17 aprilie

Ține o conferință la Radio despre manifestarea sufletului românesc în arta populară.

mai

Deși fusese ales membru corespondent al Academiei în 1938, Tz.-S. vine pentru prima dată „sub cupola Academiei”, „când atmosfera academică se purificase”, dăruind cu această ocazie un manuscris cu slovă chirilică din 1852 al lui Al. Odobescu și o Condică cu actele oficiale referitoare la Tezaurul de la Pietroasa.

mai

Participă în calitate de membru al Secțiunii de folclor și artă populară din Comitetul național român la Săptămâna sud-est europeană de la Viena.

Tz.-S. propune Ministerului Instrucțiunii, Educației, Cultelor și Artelor „O autoritate centrală, fie la Ministerul Afacerilor interne fie al Propagandei care să centralizeze prin organele administrative toate publicațiile din țară, care de acolo să se împartă direct bibliotecarilor (...). Aceeași autoritate sau același Minister ar putea publica un buletin lunar al publicațiilor apărute în țară, după care s-ar face ușor controlul exemplarelor ce trebuie să primească fiecare bibliotecă”. (Arhiva BCU, Dosar nr. 152/1941)

22 august

În adresa nr. 249, apare scris că: „Subsemnatul Al. Tzigara-Samurçaș suferind de leziunea cordului, contractată în serviciul Fundației și oprit fiind de a face curse mai lungi pe jos, am onoarea a vă ruga să binevoiți a dispune să fie scutit de rechiziție automobilul Instituției Pontiac nr. 1496B”.

11 noiembrie

Tz.-S. s-a opus permanent pierderii autonomiei Fundației Universitare Carol I, în favoarea centralizării conducerii ei sub auspiciile Uniunii Fundațiilor Culturale Regale, al cărei director era D. Caracostea.

A trimis memorii argumentate către rege, către mareșalul Antonescu, ministrului de Finanțe. Prin adresa nr. 397/11 nov. 1941 către ministrul de Finanțe, el arăta: „Centralizarea administrației Fundațiilor ar însemna în practică desființarea autonomiei acestor instituții, care (...) este o necesitate pentru demnitatea acestor așezăminte regale și în folosul suprem al dezvoltării lor. Cum ar putea Fundația Regele Carol I să abandoneze în mâinile Uniunii fondurile cu care Regele Carol I a înzestrat-o din averea sa proprie? Și cine ar mai putea conduce o Fundație, când toată viața ei economică ar fi centralizată în mâini streine?” (Arhiva BCU. Dosar nr.233, 1941-1945)

1942

12 mai

De la Ministerul Culturii Naționale și al Cultelor se certifică că Tz.-S. e menținut în serviciu ca director până la terminarea lucrărilor la clădirea Muzeului, deoarece muzeul a fost creat datorită strădaniilor lui. Semnează Aurel Popa și Ion Jalea. De la 1 aprilie 1939 până în 1942, Tz.-S. a funcționat onorific, fără plată.

27 mai

În Memoriul înaintat de Tz.-S. ca urmare a apariției decretului-lege privind pensionarea directorilor Fundațiilor Regale, acesta sesizează că în regulamentul Casei de pensii a Fundației – Casă de pensii recunoscută de „*actuala lege a Fundațiilor Culturale Regale și Uniunea lor, prin art. 17*” –, se prevede că „*pensionarea personalului superior al acestei Fundații se face ținând seama de starea sănătății, puterea de muncă și capacitatea de care dă dovadă*”. Astfel, elaborarea unei legi „*numai pentru pensionarea mea*”, scrie Tz.-S. „*astăzi când îi sunt (Fundației n.n.) mai util ca oricând, este categoric /.../ dăunătoare*”. (Arhiva BCU, Dosar nr.93)

17 septembrie

Tz.-S. face noi demersuri pentru schimbarea legii Uniunii Fundațiilor Culturale Regale în sensul redării autonomiei Fundațiilor.

În broșura publicată în editura Bucovina, *Muzeul național Carol I*, Tz.-S. reia ideile din 1904 privind folosirea bisericii Stavropoleos ca centru al Muzeului național, propunând „*ca în curtea Muzeului Național de la Șosea să se reclădească biserișuța Stavropoleos, azi în ruină și copleșită de uriașele clădiri megieșe*”. (*Memorii*, 1, p.159).

Publică la editura Scrisul românesc broșura *Covorul oltenesc* unde prezintă, în introducere, „*urme distincte*” oltenești: olăria, troițele, bisericuțele din bârne de lemn de stejar, culele, casele din lemn (cu prototipul clasic al casei lui Antonie Mogoș), costumele țărănești. Scoarțele oltenești sunt privite prin prisma afinităților cu țesăturile altor popoare.

1942-1946

Tz.-S. întreprinde numeroase demersuri oficiale pentru susținerea financiară a Liviei Dymsza și a familiei sale, refugiate din Lituania în România. În noiembrie 1942 i se acordă Liviei Dymsza o pensie viageră. Subvențiile sunt acordate în fiecare an.

1943

februarie

Manfred von Killinger, ministrul Germaniei, însoțit de diplomatul român Raoul Bossy, vizitează Fundația Universitară Carol I. Cu acest prilej, Tz.-S. îi înmânează lui Bossy un epitaf pentru sărbătorirea învierii și o dveră (perdea de ușă împărătească) pentru a fi expuse la Biserica ortodoxă din Berlin.

5 aprilie

Tz.-S. este ales să facă parte din juriul Concursului de proiecte pentru sistematizarea Pieții Palatului regal.

1 iulie

Moare sora lui Tz.-S, Zoe.

1944

decembrie

D. Coman, administratorul Fundației Universitare Carol I, locuiește la Fundație, cu aprobarea lui Tz.-S., „fără chirie”, în camerele ocupate altădată de Rădulescu-Motru.

Publică studiul *Supraviețuiri artistice din vremea dacilor* care pune în lumină cercetările mai vechi din domeniul arheologiei și etnografiei. „Prin mărturiile artistice descoperite în țară – scrie Tz.-S. – din vremurile cele mai îndepărtate, s-a făcut dovada peremptorie a adâncului sentiment artistic de care erau însuflețiți strămoșii noștri”.

1945

9 mai

Într-o scrisoare către Emil Bodnăraș, Tz.-S. insistă pentru menținerea secțiunii de Artă țărănească de la Muzeu, pe cale de desființare, „singura manifestare artistică cu caracter curat democratic” pe care o susținuse din 1905.

6 iunie

Prin Decizia ministerială nr.1087/1945, publicată în *Monitorul Oficial* nr.126/6 iun.1945, Tz.-S. rămâne după data de 1 Mai 1945 „director onorific al Muzeului Național Carol I din București, fără atribuțiuni de conducere, însă cu dreptul provizoriu de a folosi locuința avută în trecut”. (BAR, Arhiva Tz.-S, III).

1 decembrie

Are loc Ședința festivă și Te Deum la biserica Boteanu cu ocazia împlinirii a 33 de ani de activitate a Uniunii Federației Sportive din România.

1945-1949

Tz.-S. intră în conflict cu D. Coman, administrator al Fundației după anul 1930.

În 18 iulie 1943, Coman îl agresează pe bibliotecarul Traian Larionescu, iar în 17 noiembrie 1945 pe Tz.-S. Prin Decizia 206/10D din 19 nov. 1945, Tz.-S. îl suspendă din funcție pe D. Coman, iar prin Decizia nr. 96/11 mar. 1946 acesta este concediat definitiv. Pe toată durata procesului intentat de Tz.-S. la 12 februarie 1946, acesta aduce ca argumente antecedentele, primele conflicte, depășirile de atribuții ale lui Coman, raporturile acestuia cu directorul și cu personalul, sustragerea de acte. Coman, la rândul său, îl dă în judecată pe Tz.-S. În scrisorile către Tz.-S., din 1930 până în 1941, D. Coman mărturisea că a găsit în Fundație „întregul rezorv moral al existenței mele și nu numai încurajarea pentru munca de până acum, dar rezorvul întregii mele energii”.

În 31 iulie 1948 încetează urmărirea civilă a lui Tz.-S. care este obligat la plata a 30.000 lei. În 11 august este somat să plătească despăgubirile civile, iar în 21 decembrie are loc vânzarea prin licitație publică a unei părți din averea mobilă a lui Tz.-S. pentru plățirea despăgubiturii.

1946

6 mai

Tz.-S. este ales membru de onoare al Cercului de studii folclorice din București.

4 noiembrie

Muzeul Național de artă și arheologie Regele Carol I este condus de un comitet de direcție compus din „Dl. Profesor Universitar Gh. Oprescu, Directorul Muzeului Toma Stelian din Capitală, Dl. Dr. Gh. Pavelescu, Asistent Universitar, specialitatea etnografie și folclor,

Dl. Profesor Octav Roguschi, Conservator de Muzeu, d-na Teodora Voinescu, Conservator la Muzeul Toma Stelian din București". (BAR. Arhiva Tz.-S., IX). Tz.-S. rămâne doar director onorific.

„*Profesorul – scria T. Arghezi despre Tz.-S. în ziarul Adevărul din 25 mai 1947 – s-a străduit o viață ca să-l ridice, să-l înzestreze, să-l îmbogățească și în sfârșit, să-l piardă*”.

3 decembrie

Tz.-S. îl roagă pe regele Mihai să-l mențină ca director al Fundației Universitare până la încheierea celor șase procese de calomnie intentate lui și colaboratorilor.

7 decembrie

Prin Decretul Regal nr. 3525 „*Dl. Al. Tzigara-Samurcaș, Directorul Fundației Regele Carol I se pune în retragere din oficiu*”. (Monitorul Oficial, nr.286, 10 dec. 1946, p.12.703).

12 decembrie

În locul lui Tz.-S., este numit profesorul universitar Nicolae Bănescu.

1947

septembrie

De la mănăstirea Agapia, I.D. Ștefănescu îi scrie lui Tz.-S. „*Ați muncit nobil o viață întreagă. Ați întemeiat în România învățământul istoriei artei, și ați deșteptat gustul și înțelegerea artistică în generații întregi de tineri și în publicul cel mare. Ați organizat un muzeu plin de lucruri alese, dăruind un temei serios studiilor științifice viitoare. /.../. Îmi voi aminti totdeauna cu recunoștință înduioșată de vremea când mi-ați încredințat suplinirea catedrei de la Belle-Arte, de lumina în care v-am văzut întâi și de tot ce a trecut de atunci și până mai ieri într-o întreagă activitate în care ați avut o atât de frumoasă parte*”.

1948

10 ianuarie

Prin Decizia nr. 400, art.1, „*Muzeul Național de artă și arheologie Regele Carol I din București*” va purta pe viitor numirea de „*Muzeul Național de artă și arheologie din București*”.

21-28 iulie

La primul Congres internațional de critică de artă de la Paris, Tz.-S. este invitat să reprezinte România.

Primește o somație de „*a elibera de urgență*” casa Direcției Muzeului național. Ultima perioadă a vieții și-o petrece în casa fiicei sale, Ana Berza, din str. M. Kogălniceanu nr.4 unde va locui și fiul său, Sandu Tzigara-Samurcaș.

I se retrage calitatea de membru corespondent al Academiei Române. Va fi repus în drepturi prin Hotărârea Adunării generale din 3 iulie 1990.

1949

17 ianuarie

În avizul medico-legal se menționează că „*suferă de arterio-scleroză și artrită. Prezintă un puls lent permanent (maladia Adams-Stokes) pulsul fiind de 30/minut, Tensiunea arterială: max. 20,5, min.9. Prezintă dispnee la efort și dureri anginoase, datorită spasmelor coronariene. Trebuie să evite frigul și efortul fizic în timpul iernii. Orice deplasare ar fi însoțită de riscuri grave*”. (BAR, Arhiva Tz.-S. XVI)

1950

Muzeul Național de artă și arheologie din București capătă denumirea de *Muzeul de artă și arheologie*, iar în 1951 se va numi *Muzeul național de artă populară*. În 1953 Muzeul se va muta în alt local (Calea Victoriei nr.107) căpătând denumirea de *Muzeul de artă populară*, condus de Tancred Bănățeanu. În vechiul sediu al Muzeului de la Șosea va funcționa *Muzeul de istorie al PCR* până în anul 1990, când idealurile vechiului Muzeu se vor cristaliza în *Muzeul Țăranului Român*, condus de Horia Bernea; după moartea acestuia, în 4 decembrie 2000, conducerea revine istoricului Dinu C. Giurescu.

1952

1 aprilie

Tz.-S. încetează din viață la Spitalul Filantropia, din cauza unei embolii, și este înmormântat la Cimitirul Bellu. La înmormântare asistă – își amintește C.D. Zeletin – C. Rădulescu-Motru, C. Brâncoveanu, D. Danielopolu, Gala Galaction și alții.

1967

1 aprilie

Moare fiica lui Tz.-S., Ana Berza, pictoriță. În anul 2000 are loc la Teatrul Național o retrospectivă a creației sale de pictură și desen.

1969

13 august

Încetează din viață criticul și istoricul de artă G. Oprescu (născut la Câmpulung Muscel, în 27 noiembrie 1881).

Absolvent al Facultății de litere a Universității din București (1904), Oprescu este mult timp profesor de liceu, iar după primul război mondial ajunge conferențiar la Universitatea din Cluj.

1923-1930 Este secretar al Comisiei Internaționale de Cooperare Intelectuală la Liga Națiunilor de la Geneva.

1930 Director al Muzeului Toma Stelian.

- Ocupă catedra de istoria artei la Universitatea din București.

1938 Membru corespondent al Academiei Române și academician (1948).

1948 Conduce Pinacoteca de artă universală.

- Ocupă catedra de istoria artei la Institutul de arhivistică.

1950 Este numit profesor de istoria artei la Institutul de arte plastice și șef de catedră la Institutul de arte plastice „N. Grigorescu”. (1959)

Președinte al Comisiei naționale a muzeelor afiliate la Comisia internațională a muzeelor.

Membru al Societății pentru istoria artei franceze, al Consiliului artistic și pedagogic al Centrului internațional de istoria artei prin film (Amsterdam-Bruxelles).

Redactor responsabil al revistei *Studii și cercetări de istoria artei*.

Lucrări:

Pictura românească în sec. XIX (1937); *Grafica românească în sec. XIX* (1942-1945); *Scieri despre artă* (1966); *Considerații asupra artei moderne* (1966).

1987

23 aprilie

Moare fiul lui Tz.-S., Alexandru (Sandu), autor al unor volume de poezie scrise în română și franceză: *Recital de pian* (1941), *Culesul de apoi* (1943), *Prébambules* (1944), *Cartea sângelui* (1946), *Măștile gândului* (1947), *Răsunete* (1970), *Invocations* (1972), *Oglindiri* (1972).

La editura Meridiane apare volumul *Scrieri despre arta românească*. Ediția, îngrijită de C.D. Zeletin, reprezintă o selecție din studiile și articolele publicate de Tz.-S. de-a lungul vieții.

1989

23 decembrie

Primind gloanțele unei rătăcirii neiertătoare, Biblioteca Centrală Universitară din București și-a pierdut într-un incendiu mistuitor valorile unicității sale: incunabule, atlase, cărți rare, 3700 de manuscrise și corespondență aparținând lui Eminescu, M. Eliade, Maiorescu, Alecsandri, Caragiale, Coșbuc. A pierit și o parte a arhivei lui Tz.-S., achiziționată de la familie cu puțin timp în urmă.

1991-2003

Începute în 1947, *Memoriile*, intitulate de autor *Lupta vieții unui octogenar*, deschid seria operelor complete ale lui Tz.-S. Primele două volume au apărut la editura „Grai și suflet” – Cultura națională, într-o ediție critică de Ioan Șerb și Florica Șerb, cu prefață de Dan Grigorescu, în anii 1991 și 1999; volumul al treilea a fost tipărit la editura Meridiane, în anul 2003, îngrijit și prefațat de C.D. Zeletin.

1994

Ia ființă la Muzeul Țăranului Român *Fundația Al. Tzigara-Samurcaș*. Fondatorii (în număr de 40) sunt atât descendenți ai familiei (fiica lui Tz.-S., Maria Berindei și nepotul său, Tudor Berza), cât și prieteni și oameni de cultură, toți cei care au crezut permanent în destinul postum al lui Tz.-S.

2003

2 decembrie

După 50 de ani, Casa Mogoș, transferată în 1953 la Muzeul satului, revine în locul ei de drept, la Muzeul Țăranului Român într-o expunere permanentă intitulată *Casa-n casă*. Proiectul readucerii Casei lui Mogoș a presupus efort, dăruire, perseverență din partea celor care au prețuit originalitatea acțiunii lui Tz.-S.

Addenda politică

1866

29 martie

După abdicarea lui Alexandru I. Cuza, Locotenența domnească hotărăște alegerea prin plebiscit a principelui Carol Ludovic de Hohenzollern ca domn al Principatelor Unite Române, sub numele de Carol I.

10 mai

Carol I depune jurământul în fața Adunării constituante.

1869

3 noiembrie

Carol I se căsătorește cu Elisabeta, principesă de Wied (1845-1916). Singurul copil din această căsătorie, principesa Maria, se stinge prematur, la vârsta de 4 ani.

1877

10 mai

România se declară independentă, independența recunoscută de marile puteri la 19 februarie/3 martie 1878 prin tratatul de la San Stefano și la 1/13 iulie 1878 prin tratatul de la Berlin.

1881

14 martie

Parlamentul adoptă proiectul de lege prin care România devine Regat, iar principele Carol primește pentru sine și urmașii săi titlul de Rege al României. Încoronarea are loc la 10 mai 1881.

1883

18 octombrie

Guvernul liberal încheie, la Viena, pe o durată de 5 ani, un tratat secret de alianță (cunoscut doar de I.C. Brătianu, D.A. Sturdza, P. P. Carp și Al. Beldiman) cu Austro-Ungaria la care aderă în aceeași zi și Germania, iar în 1888 Italia. Tratatul a fost prelungit de mai multe ori, ultima dată de către Titu Maiorescu în 1913, dar acesta nu a fost efectiv aplicat.

1888

Se formează un guvern junimist de tranziție condus de Theodor Rosetti, care este și ministru de Interne. Din guvern mai fac parte: P.P.Carp, Titu Maiorescu, Al. Marghiloman. Între 12 noiembrie 1888 și 26 martie 1889 se formează al doilea guvern condus de Th. Rosetti.

1889

14 martie

Ferdinand este proclamat oficial moștenitor al tronului României.

1892

29 decembrie

Ferdinand se căsătorește cu Maria, principesă de Marea Britanie (1875-1938), căsătorie din care rezultă: Carol (1893-1953), Elisabeta (1894-1956), Maria (1900-1961), Nicolae (1903-1978), Ileana (1908-1991) și Mircea (1912-1916).

7 iulie 1900-13 februarie 1901

Primul guvern condus de Petre P. Carp care deține și Ministerul de Finanțe este format din: Al. Marghiloman (ministru de Externe), Titu Maiorescu (ministru de Justiție), C.C. Arion (ministrul Cultelor și Instrucțiunii Publice), N. Filipescu (ministru al Agriculturii, Industriei, Comerțului și Domeniilor), C. Olănescu (ministru de Interne), generalul Iacob Lahovari (ministru de Război), Ion C. Grădișteanu (ministru al Lucrărilor Publice).

29 decembrie 1910-27 martie 1912

Petre P. Carp formează un nou guvern (în care el devine pentru a doua oară prim-ministru și ministru de Finanțe): Al. Marghiloman (ministru de Interne), Titu Maiorescu (ministru de Externe), Mihail Cantacuzino (ministru de Justiție), C.C. Arion (ministru al Cultelor și Instrucțiunii Publice), N. Filipescu (ministru de Război), Barbu Delavrancea (ministru al Lucrărilor Publice), Ion Lahovari (ministru al Agriculturii și Domeniilor), D. Nenițescu (ministru al Industriilor și Comerțului).

Între 28 martie 1912 și 31 decembrie 1913, Titu Maiorescu este președinte al Consiliului de Miniștri și ministru al Afacerilor Străine.

1914

21 iulie/3 august

Consiliul de coroană decide neutralitatea armată a României. Carol I se supune acestei hotărâri.

28 septembrie/11 octombrie

Principele moștenitor Ferdinand, nepotul și succesorul lui Carol I, depune jurământul în calitate de Rege al României.

1916

14 august

Consiliul de Coroană întrunit la Palatul Cotroceni decide intrarea României în război de partea Antantei, pentru realizarea idealului de unitate națională.

23 noiembrie/6 decembrie

Armata germană ocupă Bucureștiul sub comanda mareșalului Mackensen. Regele Ferdinand și guvernul I.C. Brătianu se retrag la Iași. Capitala rămâne sub ocupație germană până la 28 octombrie/10 noiembrie 1918. P.P. Carp este adus în București de prieteni să administreze o capitală părăsită. Al. Marghiloman este însărcinat de rege să reprezinte Crucea Roșie.

1918

5 martie-24 octombrie

În calitate de președinte al Consiliului de Miniștri, Al. Marghiloman proclamă la Chișinău la 27 martie/9 aprilie unirea Basarabiei cu România.

1/14 decembrie

Marele Sfat Național de la Alba-Iulia hotărăște unirea Transilvaniei cu România și crearea statului național unitar român.

1922

15 octombrie

Regele Ferdinand și Regina Maria sunt încoronăți la Catedrala de la Alba-Iulia ca suverani ai României Mari.

1923

28 martie

Regele Ferdinand promulgă o nouă Constituție.

1925

12 decembrie

Carol II renunță la tron în favoarea fiului său minor, Mihai.

1926

4 ianuarie

Parlamentul votează, prin „*Actul de la 4 ianuarie*”, îndepărtarea prințului Carol de la succesiune și recunoașterea prințului Mihai ca principe moștenitor al României. Pe timpul minoratului se instituie Regența, formată din patriarhul Miron Cristea, președintele Înaltei Curți de Casație, Gh. Buzdugan și prințul Nicolae de Hohenzollern.

30 martie

Generalul Averescu preia conducerea guvernului, dar în 3 iunie 1927 este nevoit să se retragă. Din guvern mai fac parte: Octavian Goga (ministru de Interne), Ion M. Mitițiu (ministru de Externe), Ion Lapedatu (ministru de Finanțe), Petre P. Negulescu (ministru al Instrucțiunii), Vasile Goldiș (ministru al Cultelor și Artelor), Dr. Petru Groza (ministru al Lucrărilor Publice) etc.

10 noiembrie 1928-7 iunie 1930

Prin guvernul condus de Iuliu Maniu, vine la putere Partidul Național-Tărănesc. Din guvern fac parte: Al. Vaida-Voevod (ministru de Interne), Nicolae Costăchescu (ministru al Instrucției), Aurel Vlad (ministru al Cultelor și Artelor), Virgil Madgearu (ministru al Agriculturii și Domeniilor) etc. În luna noiembrie 1929, Ministerul Instrucției se unește cu Ministerul Cultelor și Artelor sub denumirea de Ministerul Instrucțiunii Publice și al Cultelor.

1930

8 iunie

Carol II depune jurământul în fața Adunării naționale.

1931

17 aprilie

Nicolae Iorga este numit președinte al Consiliului de Miniștri și ministru al Instrucțiunii Publice și Cultelor (până în 31 mai 1932).

1937

28 decembrie

Octavian Goga este ales președinte al Consiliului de Miniștri (până în 10 februarie 1938).

1938

10 februarie

Carol II îl demite pe Octavian Goga și îl numește prim-ministru pe patriarhul Miron Cristea.

1940

6 septembrie

La presiunea lui Ion Antonescu, numit la 4 septembrie președinte al Consiliului de Miniștri, Carol II abdică în favoarea fiului său Mihai.

1944

23 august

Ion Antonescu refuză să încheie armistițiul cu Aliații, este arestat și se încredințează generalului Sănătescu formarea unui nou guvern.

1947

30 decembrie

Regele Mihai este silit de comuniști să abdice și să părăsească țara. Se stabilește la Versoix, în Elveția.

Zotu Tzigara, gravură de Antonio Bosio, 1590

Ex-librisul lui Al. Tzigara-Samurças

Samurcașii (în centru, Alecu și Zinca Samurcaș,
bunicii lui Al. Tzigara-Samurcaș), 1853

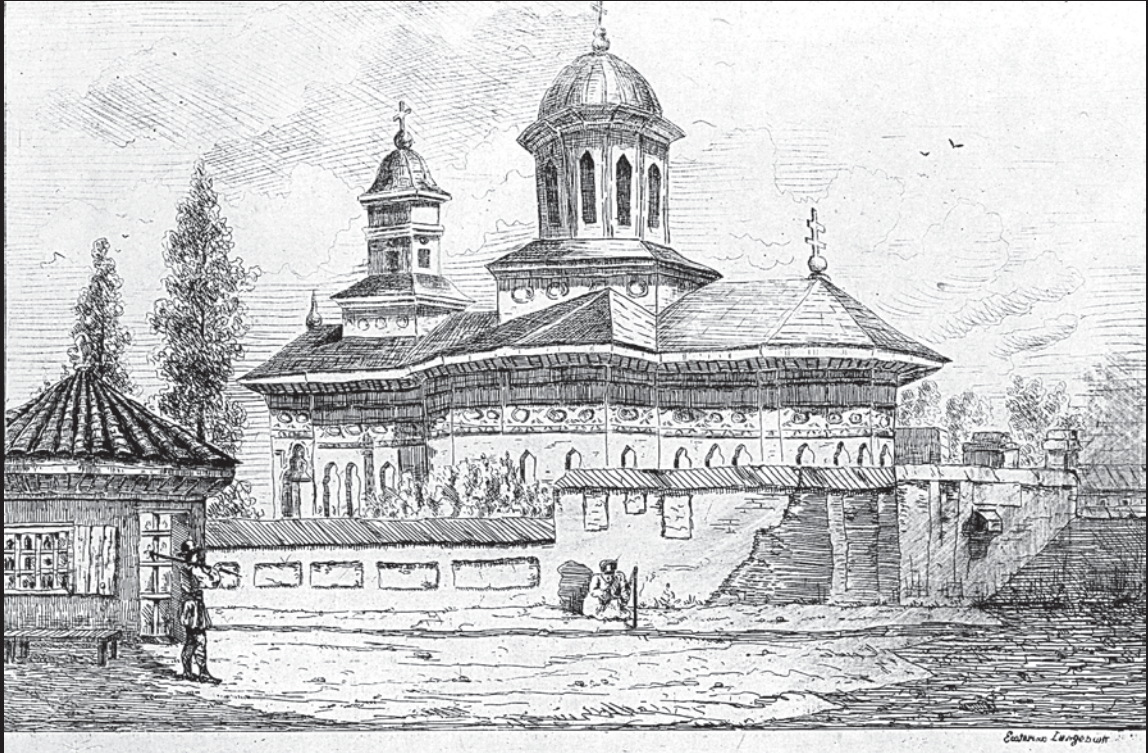
Toma Tzigara și Elena (Samurcaș) Tzigara,
părinții lui Al. Tzigara-Samurcaș, 1870

Toma Tzigara în tinerețe (*stânga*)
Al. Tzigara-Samurcaș, 1897 (*dreapta*)

Ioan Al. Samurcaș, unchiul și tatăl adoptiv
al lui Al. Tzigara-Samurcaș, 1880

Elena Tzigara, 1900

Biserica Batişte. În împrejurimile ei a
copilărit Al. Tzigara-Samurçuş

Surorile lui Al. Tzigara-Samurçuş, 1900

Alexandru Cantacuzino, tatăl Mariei Cantacuzino, 1881
Coralia Boldur, mama Mariei Cantacuzino, Slănic, 1898

Familia Tzigara-Samurcaș cu mama (în centru)
și surorile lui Al. Tzigara-Samurcaș

Maria și Al. Tzigara-Samurcaș cu copiii (Ana,
Sandu și Mitzi), 1914

Interioare din casa familiei
Tzigara-Samurcaș situată lângă
Muzeul de Artă Națională

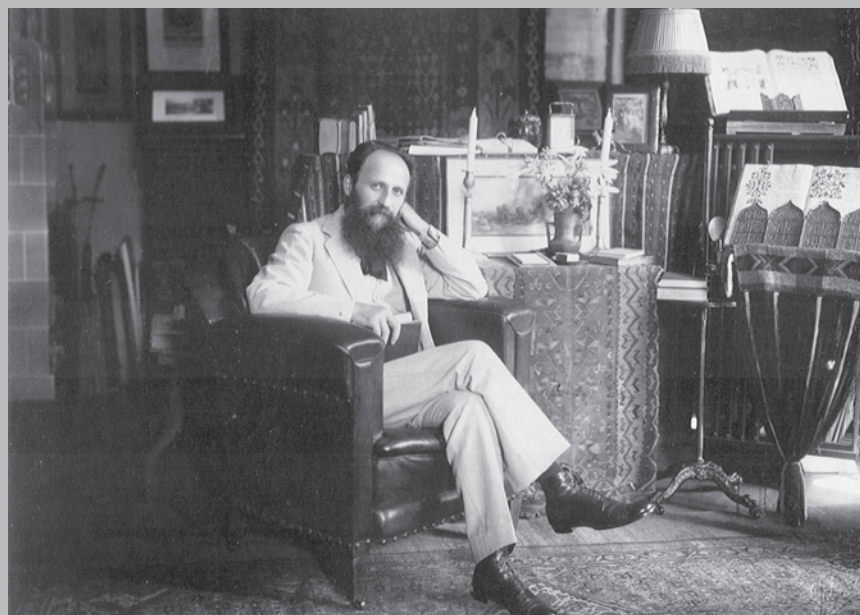
Al. Tzigara-Samurcaș în atelierul domnișoarei
Wilebeen, Paris, 1899

Al. Tzigara-Samurcaș, 1900

(Pagina alăturată)

Al. Tzigara-Samurcaș, 1903

Al. Tzigara-Samurcaș, Cătina, 1910

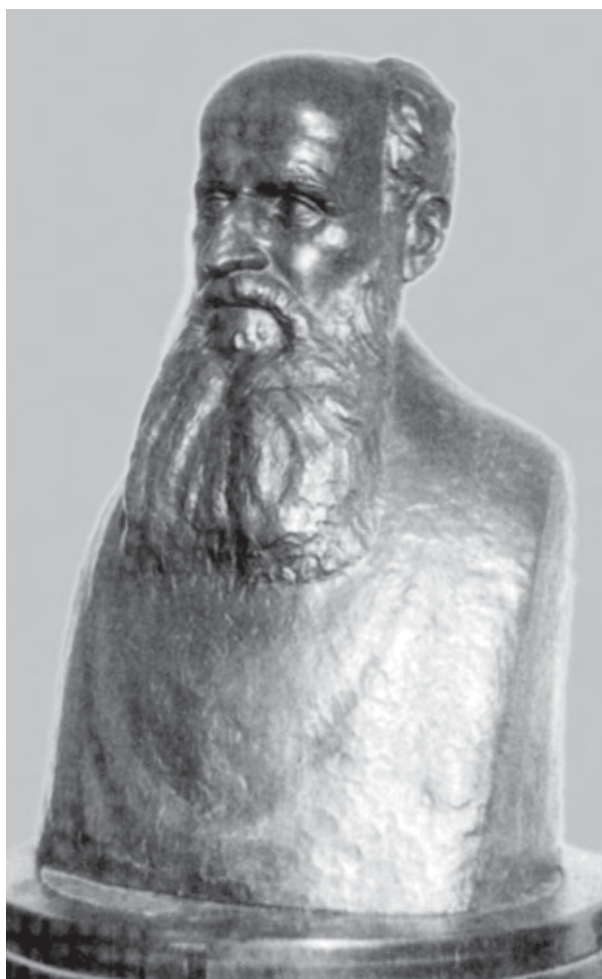
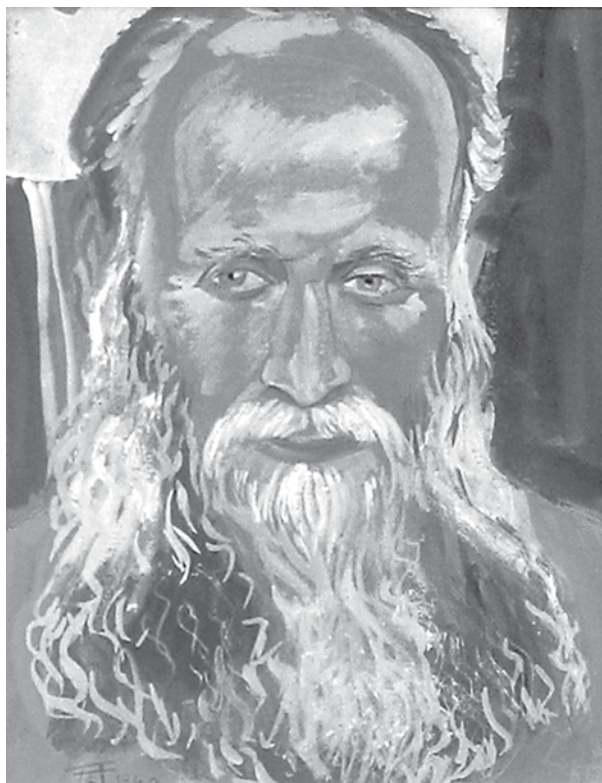
(Pagina alăturată)

Al. Tzigara-Samurcaș, Constanța, 1914

Al. Tzigara-Samurcaș, 1918

Al. Tzigara-Samurcaș.
Pictură în ulei de fiica sa,
Ana Berza

Al. Tzigara-Samurcaș,
bust de Oscar Han

„A menține tradiția artei strămoșești acolo unde ea mai persistă și a o reînvia pe unde a dispărut e o datorie sfântă ce ni se impune. Căci numai cultivând și dezvoltând arta populară, vom putea năzui să avem vreodată o mare artă românească.”

Al. Tzigara-Samurcaș

1. OPERA

I. ARTĂ

A. GENERALITĂȚI

1. Volume

1. *Arta publică*. Raport prezentat d-lui ministru al Cultelor și Instrucțiunii publice. București: Inst. de Arte Grafice Carol Göbl, 1906. 24 p.
Raport asupra lucrărilor Congresului internațional de artă de la Liège, 15-21 septembrie 1905.
2. *Arta în România*. I. Studii critice. București: Minerva, 1909. 260 p., 179 il. Cuprins: Introducere, p. 3-4; Arta în România, p. 5-13; Culele din România, p.14-21; Pretinsele cule ale d-lui T. Antonescu, p. 22-37; Semnul crucei, p. 38-51; Monumentele noastre, p. 52-58; I. Mănăstirea Cozia, p. 59-63; II. Mănăstirea Comana și Snagovul, p.64-75; III. Mănăstirea Sinaia, p.76-90; IV. Mănăstirea Probota, p. 91-101; Turnul și biserica Colțea, p. 102-112; Arta țaranului nostru, p.113-125; Casa meșterului Antonie Mogoș, p.126-135; Ouăle de Paști, p. 136-153; Țesăturile românești, cu prilejul Concursului Societății „Domnița Maria”, p. 154-161; Mobile românești, p. 162-170; Album moldo-valaque, p. 171-177; Pictorul Grigorescu, p. 178-186; Grigorescu, p. 187-197; Pictorul Verona, p. 198-204; Tinerimea artistică I, p. 205-212; Tinerimea artistică II, p. 213-224; Din operele sculptorului Stork, p. 225-234; Odobescu arheolog, p. 235-248; Odobescu și muzeele, p. 248-259.
3. *Monumentele din România*. Din publicațiile societății „Arta Românească”. București: /s.n./, 1909-1912. Fasc. 1-4. /Nesemnăt./
4. *Rumäniens Kunstschatze*. /Sonder ab druck aus „Mitteilungen der Geographischen Gesellschaft” in Wien, band 69/. Wien: Druck von Adolf Hofzhausen, 1926. 18 p.
Fragmente din discursul profesorului Tz.-S. privind comorile artistice ale României, rostit în 13 ianuarie 1926 cu prilejul adunării Societății geografice.
5. *Ignominiile d-lui G. Oprescu*. Avec un résumé français. București: M.O. și Impr. Statului, Impr. Națională, 1936. 22 p.
„Intrigile” lui G. Oprescu în vederea împiedicării lui Tz.-S. de a reprezenta România la Conferința de la Madrid.
6. *Supraviețuiri artistice din vremea dacilor*. București: Impr. Națională, 1944. 12 p., il.
7. *Scrieri despre arta românească*. Ed. îngrij., studiu introductiv, cronologie, bibliografie și note de C.D. Zeletin. București: Meridiane, 1987. 420 p., il. (Biblioteca de artă 449. Biografii. Memorii. Eseuri)
Cuprins: Personalitatea lui Al. Tzigara-Samurçaș, p.5-24; Notă asupra ediției, p. 25-26; Cronologie, p. 27-36; Arta țaranului nostru, p. 38-45; Casa meșterului Antonie Mogoș, p. 46-54; Țesăturile românești, p. 54-56; Culele din România, p. 56-61; Pretinsele cule ale d-lui T. Antonescu, p. 61-73; Monumentele noastre, p. 73-79; Cozia, p. 79-81; Comana și Snagovul, p. 81-87; Probota, p. 87-94; Turnul și Biserica Colțea, p. 95-101; „Album Moldo-Valaque”, p. 101-105; Pictorul Grigorescu, p. 106-111; Grigorescu, p. 112-120; Pictorul Verona, p. 120-125; Tinerimea artistică. I, p.125-131; Tinerimea artistică. II, p. 131-137; Odobescu arheolog, p. 137-153; Odobescu și muzeele, p.153-154; Muzeografie românească. Introducere, p. 156-166; Muzeul nostru național, p. 167-190; Noul plan al Muzeului Național, p. 190-199; Vrajmașii muzeului, p. 199-201; Perspective îmbucurătoare, p. 202-203; Suntem vrednici de un Muzeu Național?, p. 203-212; Muzeul neamului românesc. Ce a fost; ce este; ce ar trebui să fie, p. 212-232; Muzeul Național și bugetul statului, p. 233-239; Punerea pietrei fundamentale a Muzeului Național, p. 239-245; Știri îmbucurătoare, p. 245-246; Muzeul nostru

1. Opera. Artă

național în lumina conferinței muzeografice din Madrid, p. 247-258; Stavropoleos – muzeu național (1903), p. 258-264; Stavropoleos – muzeu național (1904), p. 264-269; Muzeul Aman, p. 270-274; Muzeul Simu, p. 274-282; Colecția Kalinderu, p. 282-286; Colecția Kalinderu și drepturile statului, p. 286-290; Muzeele din Transilvania și plagiatul d-lui Coriolan Petranu, p. 291-295; Muzeul Brukenthal din Sibiu, p. 296-302; Cultul trecutului și muzeele provinciale, p. 302-306; Arta muzeală, p. 307-315; Cum să folosim muzeele, p. 315-320; Muzeele în aer liber, p. 320-330; Ce interesează pe români în muzeele din Viena, p. 330-338; România la Expoziția din Barcelona, p. 340-352; Evoluarea scoarțelor oltenestești, p. 352-374; Supraviețuiri artistice din vremea dacilor, p. 375-387; Vechimea portului românesc, p. 387-396; Trofeul de la Adamclisi, p. 396-406; Opera lui Al. Tzigara-Samurçaș. Bibliografie selectivă, p. 407-417.

2. În volume

2.1 Studii și articole de sinteză

8. *Allgemeines Lexikon der Bildenden Künstler*. Herausgegeben von Thieme-Volmer. Leipzig: /s.n./, 1907, 1909-1926.*
Toate biografiile artiștilor români ale celor peste 20 de volume.

2.2 Comunicări, conferințe

9. Discours du Professeur Al. Tzigara-Samurçaș, Commissaire générale du gouvernement roumain. În: *La Roumanie à l'Exposition de Bruxelles*. /Bruxelles/: /s.n./, 1935, p. 5-7.

2.3 Prefețe

10. /Prefață la/ BARAS, Jean. *Porcelanul*. București: Cultura Națională, 1926, p.7-11.
Subliniază importanța tratatului lui Ioan Baras, prima lucrare în limba română despre ceramică.

3. În periodice

3.1 Studii și articole de sinteză

11. Redeșteptarea artei naționale. În: *Albina*, 28 oct. 1901, 5, nr.4, p. 93-97. (Religie și Patrie).
În scopul de a reînvia „trecutul nostru cultural” propune „să se adune toate reminiscentele artelor industriale aproape dispărute, colecțiile să fie în contact cu publicul al cărui gust să-l deștepte și să-l îndrumeze pe adevărata cale, iar prin publicații ilustrate și mai ales prin conferințe și numeroase expoziții să se fie veșnic încordat interesul publicului asupra unor asemenea mișcări”.
12. Arta în România. În: *Convorbiri literare*, ian. 1907, 41, nr.1, p.80-95, il., 3 pl. Și în: Al. Tzigara-Samurçaș. *Arta în România*, p. 5-21 (a se vedea poziția 2); Al. Tzigara-Samurçaș. *Scrieri despre arta românească*, p.56-61. /Fragment cu titlul: Culele din România/ (a se vedea poziția 7).
Pledoarie pentru frumusețea artei populare românești și a monumentelor voievozilor. Prezentarea culei ca tipul cel mai reprezentativ din arhitectura populară românească.
13. Bugetul artei. În: *Convorbiri literare*, mar. 1907, 41, nr.3, p.342-343. (Cronica artistică).
Protest împotriva alocării unor fonduri prea mici pentru Muzeul de Artă Națională. Aduce argumente legate de importanța acestei instituții recent înființate.

14. Arta rusească la Paris. În: *Convorbiri literare*, oct. 1907, 41, nr. 10, p. 1027-1029, 1 pl. (Cronica artistică).
Colecțiile prințesei Temișev în sălile Muzeului de arte decorative de la Luvru. Comentarii și comparații cu obiecte de cult românești.
15. Societățile artistice. În: *Convorbiri literare*, mai 1908, 42, nr.5, p. 620-621.
Pledoarie pentru înființarea societăților artistice. Societățile de ajutor mutual, mijloc de susținere materială a producției artiștilor și de popularizare a operelor de artă.
16. Arta în 1908. În: *Convorbiri literare*, ian. 1909, 43, nr.1, p. 89-95. (Cronica artistică).
Vedere de ansamblu asupra vieții artistice în 1908: arta în școală, muzee de artă, societăți artistice românești, expoziții, studii de artă.
17. Arta în 1909. În: *Convorbiri literare*, ian. 1910, 44, nr.1, p. 91-96, 2 pl. (Cronica artistică).
Artă plastică, artă populară, expoziții. Doi artiști dispăruți: Constantin Stăncescu și Eugen Voinescu.
18. Arta națională și bugetul statului. Un apel al d-lui Tzigara-Samurcaș către reprezentanții națiunii. În: *Adevărul*, 14 mar. 1910, nr. 7369, p.2 (și extras).
19. Arta și patriotismul. În: *Minerva*, 28 ian. 1913, 5, nr. 1479, p. 1.
Arta ca factor psihologic de formare a conștiinței naționale, subiect abordat cu prilejul discuțiilor din Camera Deputaților și interpelării profesorului Virgil Arion. Serios semnal de alarmă asupra necesității susținerii financiare a artei de către stat.
20. L'art roumain d'après les dernières publications. În: *Bulletin de L'Institut pour l'étude de l'Europe sud-orientale*, jan. 1914, 1, nr.1, p.11-19.
Cronica lucrărilor referitoare la arta românească publicate între anii 1910 și 1913.
21. Esquisse sur l'art Roumain. În: *Les Annales des nationalités*. Bulletin de l'Union des Nationalités (Numéros consacrés à l'étude de la Nation Roumaine), Paris, 1914, 3, nr. 3-5, p.100-104 (și extras).
Arta românească la sfârșitul secolului al XIX-lea prezentă pe plan internațional prin artiștii Nicolae Grigorescu, Ion Mincu, George Mirea, Ștefan Popescu.
22. Revendicări artistice din Austria. În: *Convorbiri literare*, apr. 1924, 56, nr.4, p. 298-305.
Colecții artistice din Viena revendicate de România.
23. Arta României Mari. I. Arta monumentală. II. Arta țărănească. În: *Convorbiri literare*, mai-aug. 1928, 61, nr. 5-8, p. 174-185.
Succintă prezentare a monumentelor și obiectelor de artă preistorică și antică descoperite pe teritoriul României. Caracterizare a artei populare ca expresie a sufletului țăranului român.
24. Kunstschatze Rumäniens. În: *Deutsche Allgemeine Zeitung*. Berlin, 17 nov. 1928. /Număr consacrat României/.
Despre comorile artistice ale României.
25. Impresii fugare din Finlanda. În: *Convorbiri literare*, mar.-mai 1935, 68, nr. 3-5, p. 191-198.
Impresii de călătorie, cu descrierea monumentelor din Helsinki. Câteva elemente de limbă și folclor finlandez.
26. Supraviețuiri artistice din vremea dacilor. În: *Revista Fundațiilor Regale*, nov. 1944, 9, nr.11, p. 394-405 (a se vedea poziția 6). Și în: Al.Tzigara-Samurcaș. *Scrisori despre arta românească*, p. 375-387 (a se vedea și poziția 7).
Poziție împotriva curentului latinist ce susține ridicarea la București a unei copii a Columnei lui Traian.

3.2 Polemici

27. Jaful obiectelor de artă de la expoziție. În: *Viața Românească*, dec. 1907, 7, nr.12, p. 420-431. (Cronica artistică) (a se vedea și pozițiile 899-900).
Îl acuză pe doctorul Istrati de furtul unor obiecte de la expoziția din 1906.
28. În jurul expoziției din 1906. Critici și laude postume. În: *Viitorul*, 25 sep./7 oct. 1909, 3, nr.700, p.1-2. Critică proasta organizare a expoziției din 1906.
29. În jurul expoziției din 1906. Un răspuns D-lui I.N. Lahovari. În: *Convorbiri literare*, oct. 1909, 43, nr.10, p.1130-1134 (a se vedea și poziția 679).
Răspuns la articolul publicat în „Conservatorul” din 19 septembrie. Lahovari îl blamase pe Tz.-S. pentru criticile aduse modului în care România a fost tratată la expoziția din 1906 datorită proastei organizări.
30. Critică de rea credință. Răspuns d-lui M. Simionescu-Râmnicănu. În: *Convorbiri literare*, nov. 1924, 56, nr.11, p.851-861 (a se vedea și poziția 45).
Îl acuză de erori și falsuri făcute cu „rea credință”. Polemica are la bază recenzia lui Tz.-S. la lucrarea „Istoria artelor” al lui Simionescu-Râmnicănu.
31. Dictatura artistică Iorga & Comp. În: *Convorbiri literare*, sep.-nov. 1927, 60, nr. 9-11, p. 205-230, cu reprod. (și extras).
Contestă autoritatea lui Iorga în domeniul criticii de artă, semnalând grave erori conceptuale în lucrările: „L’art roumain”, „Histoire de l’art roumain”, „L’art roumain au XIX-e siècle” etc.
32. Polemică în lumea artelor. În: *Dimineața*, 18 feb. 1928, 24, nr. 7615, p.5.
Răspuns la scrisoarea lui G. Oprescu din 12 ianuarie 1928, cu referiri la broșura lui Tz.-S. „Dictatura artistică Iorga & Comp”. Discuții în contradictoriu despre profesorul Pittard, comisarul expoziției din Geneva.
33. Oportunismul ocult al d-lui Oprescu. În: *Convorbiri literare*, sep. 1933, 66, nr.9, p. 809-814 (și extras) (a se vedea și poziția 702).
Mici incidente din timpul Congresului internațional de istoria artei de la Stockholm unde Oprescu îi contestă lui Tz.-S. calitatea de președinte al delegației române. La rândul său Tz.-S. îi neagă lui Oprescu autoritatea în domeniul criticii de artă și muzeografiei.
34. Înfierarea neadevărurilor D-lui prof. G. Oprescu. În: *Convorbiri literare*, ian.-feb. 1935, 68, nr. 1-2, p. 90-104. (Idei, oameni, fapte) (a se vedea și poziția 705).
George Oprescu îl acuzase de foloase însușite în urma ridicării clădirii Muzeului de la Șosea și încercase să-l împiedice să participe la conferința de muzeografie de la Madrid din ianuarie 1934. Tz.-S. se apăra invocând vasta activitate și autoritatea sa în domeniul criticii de artă, muzeografiei și organizării expozițiilor.
35. Expoziția românească din Bruxelles. /II. Intrigi și învățăminte/. În: *Convorbiri literare*, ian.-mar. 1936, 69, nr. 1-3, p. 65-70 (și extras).
Despre funcția de comisar general al expoziției și aspectele administrative și organizatorice cu care s-a confruntat. Îl acuză pe arhitectul C. Moșenschi că și-ar fi însușit o parte din fondurile consacrate de stat realizării pavilionului românesc.
36. Isprăvile D-lui G. Oprescu. În: *Convorbiri literare*, aug.-oct. 1936, 69, nr. 8-10, p. 400-401. (Idei, fapte, oameni). /Semnează: A.T.-S./.
Polemică pe tema participării lui G. Oprescu la Congresul de istoria artei din Elveția în septembrie 1936. Solicită anularea favorurilor de care se bucură Oprescu în direcția tipăririi lucrărilor sale pe cheltuiala statului.

37. Gh. Oprescu critică și laudă arta germană. În: *Convorbiri literare*, ian.-mai 1938, 71, nr. 1-5, p. 127-129. (Idei, fapte, oameni). /Semnează: T.S.-Al./.
Comentariu critic asupra ideilor lui Gh. Oprescu, directorul muzeului „Toma Stelian”, exprimate la expoziția de artă germană din București.

3.3 Cronici, recenzii

38. Artă și binefacere. În: *Epoca*, 18 dec. 1903, 9, nr. 343, p.1.
Expoziția „Bazar artistic în scop de binefacere”, organizată de societatea Tibișoiu într-un magazin de la Fundația Universitară Carol I.
39. Retrospective asupra Expozițiunii Retrospective. În: *Epoca*, 16 ian. 1904, 10, nr.14, p. 1-2. (Cronica artistică) (a se vedea și poziția 675).
Despre succesul expoziției „Asociațiunii pentru înaintarea și răspândirea științelor”, organizată de dr. Istrati. Comentează cronicile apărute cu acest prilej.
40. „L’art publique”, revista Institutului internațional de artă publică din Bruxelles. În: *Convorbiri literare*, aug. 1907, 41, nr.8, p. 842-843. (Cronică artistică). /Semnează: Al.T.-S./.
Despre activitatea și menirea revistei și a Institutului internațional de artă publică, înființate în 1905 - la propunerea lui Tz.-S. - cu prilejul Congresului de artă publică din Liège.
41. Bazar artistic. În: *Convorbiri literare*, dec. 1907, 41, nr.12, p. 1255-1257. (Cronica artistică).
Bazarul obiectelor de artă al societății de binefacere Tibișoiu: sculptură, ceramică, porțelanuri etc.
42. Publicațiile societății „Arta Românească”. În: *Convorbiri literare*, iul. 1908, 42, nr.7, p. 98-100. (Cronica artistică).
Importanța societății „Arta Românească” în dezvoltarea istoriei și criticii de artă românești. Succintă prezentare a Bisericii din Filipeștii de Pădure.
43. Impresii din Italia. În: *Convorbiri literare*, apr. 1912, 46, nr.4, p. 457-460. (Cronica artistică).
Succesul avut la Roma la Expoziția Cinquantenarului având ca președinte pe comitele di San Martino, care ne-a adus ca omagiu „Lupoasca”.
44. Une oeuvre roumaine sur l’art français. În: *Le Journal des Balkans*, 15/28 iul. 1914, nr.49, p.2. (La vie intellectuelle dans les Balkans).
Recenzia lucrării „Melanges sur l’art française” a Mariei Bengescu.
45. Marin Simionescu-Râmnicăneanu. „Istoria artelor”. Cultura Națională. În: *Convorbiri literare*, sep. 1924, 56, nr.9, p. 707-716 (și extras).
Semnalează inexactități și erori generatoare de confuzii în folosirea inadecvată a termenilor specifici domeniului arhitecturii și inadvertențe cronologice la capitolul consacrat picturii.
46. Expoziția românească din Paris. În: *Convorbiri literare*, iul.-aug. 1925, 57, nr. 7-8, p. 483-493.
Opinii despre receptarea participării României la expoziția din Paris, atât de către organizatori, cât și de către public. Criteriile organizării și descrierea expoziției.
47. Expoziția românească din Geneva. În: *Convorbiri literare*, ian.-feb. 1926, 58, nr. 1-2, p. 132-138, il. (Cronica artistică).
Participarea României la expoziția internațională de la Geneva. Organizarea pavilionului, descrierea exponatelor, sprijinul acordat de statul elvețian.
48. Expoziția de artă franceză în București. Relații de artă franco-române. În: *Convorbiri literare*, mai-aug. 1928, 61, p. 347-348. (Fapte). /Semnează: Al.T.-S./.

1. Opera. Artă

Relațiile culturale franco-române în domeniul artei: formarea la școli din Franța a unor artiști români, popularizarea artei franceze în România. Anunță deschiderea expoziției de artă franceză la București.

49. Relations d'art Franco-Roumaines. În: *Mobilier et Decoration*, aug. 1928, 8, nr.9, p.84-85.
În jurul expoziției de artă franceză din București; influența franceză asupra artei românești, artiști români formați la Paris.
50. Vechea artă slavă. În: *Convorbiri literare*, 1929, 62, p. 197. (Recenzii). /Semnează: A.T.-S./.
Recenzia lucrării cu acest titlu a lui Iosif Strozogowski. Subliniază importanța ei în popularizarea artei slave.
51. Congresul de istoria artei din Stockholm. În: *Convorbiri literare*, sep. 1933, 66, p. 800-808.
Sinteză a comunicărilor și discuțiilor mai importante: definirea conceptelor de artă națională și stat național. Sublinierea participărilor românești.
52. Manifestări artistice îmbucurătoare. În: *Convorbiri literare*, mai 1934, 67, nr.5, p. 450-457. (Cronici).
Expoziții recente organizate la Sala Dalles: grupul Han-Șirato-Tonitza, stampele lui R. Iosif și expoziția de scoarțe a Mariei Nisipeanu.
53. Arta sașilor din Transilvania. /Dr. Victor Roth. „Die deutsche Kunst in Siebenbürgen”, im Auftrage der deutschen Akademie herausgegeben von Victor Roth, beachtet von C. Theodor Müller Al. Freiherr, V. Reitzenstein, Heinz Resemann, mit einem Geleitwort von Wilhelm Pinder/. În: *Convorbiri literare*, nov.-dec. 1934, 67, nr.11-12, p. 998-999. (Cărți, reviste). /Semnează: A.T.-S./.
Recenzia elegantului volum al poetului Victor Roth, conceput ca o „istorie concentrată” a artei săsești din Transilvania. Lucrarea cuprinde o cronologie a principalelor monumente arhitectonice, sculpturale și picturale și 226 de ilustrații.
54. Expoziția românească din Bruxelles. /I/. În: *Convorbiri literare*, iun.-aug. 1935, 68, nr. 6-8, p. 334-343.
Cronica expoziției universale de la Bruxelles din 1935. Descrie succint pavilioanele englez, francez, olandez, grec, danez, bulgăresc, lituanian și prezintă detaliat exponatele românești: obiecte de artă țărănească, tezaure de artă veche și ecleziastică, lucrări bibliofile. Incidentul provocat de dispariția unei picturi de Nicolae Grigorescu.
55. G. Opreșcu. „L'art roumain de 1800 à nos jours”. Malmö (Suedia). Editura John Kroon, 53 p. În: *Convorbiri literare*, ian.-mar. 1936, 53, nr. 1-3, p. 136-137.
Apreciază lucrarea pentru faptul că popularizează arta românească în occident dar critică modul cum Opreșcu prezintă operele lui I. Mincu, Grigore Cerchez, Nicolae Grigorescu, Ion Andreescu.
56. Venturi Adolfo. Storia del arte italiana: l'arietura del cinquecento. Vol. 4. Hoepli-Milano: /s.n./, /s.a./, 968 p., 876 il. În: *Convorbiri literare*, ian.-mai 1938, 71, nr. 1-5, p. 177-178. (Cărți). /Semnează: A.T.-S./.
Recenzia monumentalei lucrări despre arta clasică italiană a profesorului Adolfo Venturi.

3.4 Comunicări, conferințe, rapoarte

57. Arta publică. În: *Monitorul Oficial*, 16 feb./1 mar. 1906, nr.253, p.8810-8812 (a se vedea poziția 1); *Arhitectura*, ian.-feb.1906, 1, nr.1, p.23-28; *Martor*, 1996, nr.1, p.170-174 /Versiunea franceză: L'art public/.
Raportul adresat ministrului Cultelor și Instrucțiunii Publice, întocmit de Tz.-S. în urma participării la Congresul de artă publică de la Liège, 15-21 septembrie 1905. Cu acest prilej, Tz.-S. a propus crearea unui institut internațional și a unei reviste. Sediul institutului se stabilește la Bruxelles iar Tz.-S. este ales membru permanent.

58. Preocupările noastre artistice de azi. Prima parte din Conferința rostită în ziua de 5 februarie 1925, în foliosul „Sindicatului Artelor Frumoase”, după stenograme. În: *Convorbiri literare*, mar. 1925, 57, nr.3, p. 163-178.
Vorbește despre revendicările artiștilor români și lipsa de susținere oficială a artei.
59. *Arta în România*. /Conferință la Radio/. 12 ian. 1933. 7p. B.A.R. (Fond Manuscrise).
60. *Olăria preistorică și cea contemporană*. /Conferință la Radio/. 23 mar. 1933. 7p. B.A.R. (Fond Manuscrise).
61. *Manifestarea dorului în arta românească*. /Conferință la Radio/. /1941/. 5p. B.A.R. (Fond Manuscrise).
62. Spirit și afinități în artele populare. (Cuvânt introductiv la deschiderea „Expoziției finlandeze de artă decorativă și artă populară” ce a avut loc între 10-30 iunie 1936 în pavilionul Salonului oficial de la Șoseaua Kisselef). În rom. de Alexandru Baciuc. În: *Secolul 20*, oct.-dec. 1982, nr. 10-12, p. 8-90.
Cronica expoziției. Considerații asupra istoriei și artei finlandeze.
63. *Arta și războiul*. /Conferință la Radio/. 3p. B.A.R. (Fond Manuscrise).
64. *Arta smerită*. /Conferință la Radio/. 7p. B.A.R. (Fond Manuscrise).
65. *Închegarea stilului românesc*. /Conferință la Radio/. 6p. B.A.R. (Fond Manuscrise).

3.5 Necrologuri, comemorări

66. Humanistul Dr. I. Cantacuzino și arta. În: *Convorbiri literare*, ian. 1934, 67, nr.1, p. 61-65. (Cronici, comentarii).
Evocă personalitatea marcantă a lui I. Cantacuzino, gustul său pentru artă și frumos, rolul de colecționar și animator în domeniul artei românești. Sub președinția și la inițiativa sa a funcționat vreme de treizeci de ani Societatea „Arta Românească”.
67. Maria Bengescu (21 iulie 1850-8 iulie 1936). În: *Convorbiri literare*, aug.-oct. 1936, 69, nr. 8-10, p. 393-394. (Idei, fapte, oameni).

B. ARHITECTURĂ. URBANISM

1. Volume

68. *Denkmalpflege in Rumänien*. Sonderabdruck aus den Verhandlungen am 27. September 1906. Karlsruhe: C.F. Müllersche Hofbuchdruckerei, 1906. 11 p.
Comunicare la Congresul de conservare a monumentelor organizat la Braunschweig în 27-28 septembrie 1906. Despre restaurările monumentelor noastre și scurtă privire asupra arhitecturii religioase românești.
69. *Die Läufe am rumanischen Bauernhaus*. Jena: Eugen Diederichs Verlag, /s.a./. 6 p.
Coloana – element arhitectonic fundamental al casei țărănești din România. Istoric, influențe străine.

2. În periodice

2.1 Studii și articole de sinteză

70. Carol I și monumentele străbune. Fapte și documente. În: *Convorbiri literare*, apr. 1909, 43, nr.4, p. 358-371, 2 pl. (Fapte și documente). Și în: *Din viața regelui Carol I*, p.323-337 (a se vedea poziția 340).
Elogiu adus regelui Carol I pentru susținerea activității de restaurare a monumentelor de artă românească cu accent asupra artei medievale.
71. Monumentele străbune și opera d-lui Lecomte du Noüy. În: *Noua revistă română*, 17 mar. 1913, 13, nr.20, p. 298-300.
Despre opera arhitectului francez și contribuția sa la restaurarea monumentelor istorice din România. Îl dezaprobă pe N. Iorga pentru criticile la adresa lui Lecomte du Noüy.
72. Ruine românești în Țarigrad. În: *Convorbiri literare*, sep. 1914, 48, nr. 9, p. 935-938.
Scurt istoric al edificiului medieval Bogdan Serai, reședință a domnitorilor români la Constantinopol. Descrierea arhitectonică și sublinierea necesității restaurării și conservării monumentului.
73. Amânarea încoronării. În: *Dacia*, 7 mai 1921, 3, nr.123, p.5. /Nesemnăt/.
74. Salvați Ateneul. În: *Dimineața*, 4 iun. 1922, 19, nr. 5590, p.3.
Necesitatea prezervării clădirii Ateneului. Propune să se construiască „un hotel cu 5 caturi /.../ chiar în coasta Ateneului”.
75. Ateneul și Primăria. În: *Rampa*, 26 iun. 1922, 6, nr. 1395, p. 1.
Comentarii la propunerile arhitectului Daunaud de sistematizare a zonei Ateneului român.
76. Arcul de Triumf și Muzeul nostru național. În: *Convorbiri literare*, sep. 1924, 56, nr. 9, p. 719-720. /Semnează: A.I.T.-S./.
Sugerează că ar fi preferabil ca banii alocați construirii Arcului de Triumf să fie investiți în Muzeul Național.
77. /Castelul Peleş/. În: *Adevărul*, 26 sep. 1933, 47, nr. 15253, p. 3. (Scriitori români despre Peleş).
Castelul Peleş este considerat una dintre cele mai semnificative ctitorii ale regelui Carol I.
78. Castelul Peleş. În: *Boabe de grâu*, sep. 1933, nr.9, p. 515-538, il. /În colaborare cu N.N. Condiescu/.
Istoric al Castelului Peleş, construcția și amenajarea sa. Viața familiei regale la Peleş.
79. Palatul regal. În: *Convorbiri literare*, ian.-feb. 1935, 68, nr. 1-2, p. 59-65.
Inaugurarea noii Săli a Tronului la Palatul regal din București. Scurt istoric și descrierea arhitecturii Palatului; comparații cu perioada precedentă incendiului din 8 decembrie 1926.
80. Regele și noul Arc de Triumf. În: *Convorbiri literare*, nov.-dec. 1936, 69, nr.11-12, p. 505-508. (Idei, fapte, oameni).
Describe monumentul, cu prilejul inaugurării sale.
81. Palatul Fundației Regelui Carol I. În: *Revista Fundațiilor Regale*, dec. 1944, 11, nr. 12, p. 661-667. (Cronici).
Distrușgerea parțială a Palatului Fundațiilor în timpul războiului. Propunerea de a se păstra Piața Palatului regal așa cum a fost.

2.2 Polemici

82. Pretinsele cule ale d-lui T. Antonescu. În: *Convorbiri literare*, iul. 1907, 41, nr.7, p.687-700, il., 3 pl. Și în: Al. Tzigara-Samurçaș. *Arta în România*, p.22-37; Al. Tzigara-Samurçaș. *Scriseri despre arta românească*, p. 61-73.
Îl critică pentru lipsa aparatului critic, folosirea neadecvată a terminologiei de specialitate și confuzii privitoare la originea, forma și planul culelor. Tz.-S. respinge Turnul Chindiei ca exemplu de culă, arătând că Antonescu confundă cula de la Hârlău cu clopotnița.
83. Noul Palat al Primăriei Capitalei. Scrisoare deschisă domnului primar al Capitalei. În: *Epoca*, 16 iul. 1912, 18, nr. 194, p.1.
Critici la adresa planurilor lui Petre Antonescu pentru Palatul Primăriei. Recomandarea ca proiectul să fie realizat de arhitectul Ion Mincu.
84. „Au sujet de l’Hôtel de Ville”. În: *L’Indépendance roumaine*, 24 iul./6 aug.1912, 36, nr.11198, p.2.
„Epoca” refuzând să primească o a doua scrisoare către primar, Tz.-S. se face purtătorul de cuvânt al celor scandalizați de îndepărtarea lui Mincu.
85. Estetica Capitalei noastre. Cu prilejul proiectului Palatului Comunal. În: *Convorbiri literare*, aug. 1912, 46, nr.8, p. 926-934. (Cronica artistică).
Protest împotriva demolării fără discernământ a vechilor clădiri bucureștene și elogiul adus lui Carol I – ctitor de clădiri cu funcție publică. Opinii asupra Palatului Comunal.
86. Estetica Capitalei. În: *Minerva*, 28 mar. 1913, 5, nr.1538, p.1.
Semnal de alarmă asupra lipsei de coerență a sistematizării. Poziție împotriva planurilor Palatului Comunal semnate de Petre Antonescu.
87. Sacrilegiul comis cu prilejul încoronării. În: *Steagul*, 24 iun. 1921, 6, nr. 990, p.1.
Protest contra dărâmării unei porțiuni din Cetatea medievală de la Alba Iulia cu prilejul pregătirilor festivității încoronării regelui Ferdinand și reginei Maria.
88. Tot în chestia încoronării. În: *Steagul*, 25 iun. 1921, 6, nr.991, p.2.
Scrisoare deschisă, de protest împotriva proiectelor arhitectului Petre Antonescu pentru Piața Victoriei, cu prilejul încoronării regilor.
89. Consecvența Comisiunii încoronării. În: *Dacia*, 6 iul. 1921, 3, nr. 170, p. 1. /Nesemnăt/.
Protest la adresa construirii Arcului de Triumf.
90. Rușini naționale. În: *Convorbiri literare*, iul.-aug. 1925, 57, nr. 7-8, p. 605-606. (Fapte).
Critică lipsa de valoare artistică a monumentelor ridicate cu prilejul încoronării regelui Ferdinand și reginei Maria. Face aprecieri la adresa campaniilor duse de Cezar Petrescu în „Cuvântul” și Pamfil Șeicaru în „Curentul” împotriva Arcului de Triumf.
91. Estetica Capitalei. Arcul de Triumf. Palatul Comunal. În: *Convorbiri literare*, mai-aug. 1928, 61, p. 317-324. (Cronica artistică) (și extras).
Reia atacurile la adresa susținătorilor Arcului de Triumf. Cere demolarea lui și ridicarea unui alt monument în cinstea regelui Ferdinand. Critici la adresa proiectului Palatului Comunal realizat de Petre Antonescu.
92. Arcul de Triumf. D-l P. Antonescu l-a plagiat după un elev din Paris. În: *Convorbiri literare*, sep.-dec. 1928, 61, p. 455-460 (și extras).
Pledoarie pentru demolarea Arcului de Triumf, argumentată cu cerințele familiei regale și ale Comisiunii Monumentelor Istorice.

1. Opera. Arhitectură. Urbanism

93. Iarăși plagiatul d-lui Antonescu. În: *Ultima oră*, 3 feb. 1929, 1, nr.31, p. 2.
Despre planurile arhitectonice ale Arcului de Triumf, considerate a fi copiate după un elev din Paris.
Pledează pentru demolare.

A se vedea și pozițiile 104-108.

2.3 Cronici, recenzii

94. Influențe sârbești în arhitectura din România. În: *Convorbiri literare*, ian. 1912, 46, nr.1, p. 101-106, il., 3 pl. (Cronica artistică).
Pornind de la lucrarea lui G. Balș: „O vizită la câteva biserici din Serbia” face comparații între arhitectura ecleziastică din Serbia și România.
95. Congresul arhitecților. În: *Convorbiri literare*, mar. 1924, 56, nr.3, p. 255-256. /Semnează: T.-S./.
Consemnarea lucrărilor Congresului organizat cu prilejul a 25 de ani de la înființarea Școlii de arhitectură. Sărbătorirea arhitectului Grigore Cerchez.
96. Mihail Haret. „Castelul Peleş”. Cartea Românească. În: *Convorbiri literare*, iun. 1924, 56, nr.6, p. 489-490. (Recenzii). /Semnează: Al.T.-S./.
Apreciază ghidul pentru realizarea artistică și pentru conținut. Referiri la valoarea artistică și simbolică a Castelului Peleş.
97. Comisia de estetică comunală. /Notă la BIBESCU, Martha. Arcul de triumf de pe șoseaua Kiseleff. Tip de monument antiestetic/. În: *Convorbiri literare*, ian. 1931, 64, p. 91. (Documente). /Semnează: Al.T.S./.
Poziție împotriva Arcului de Triumf, argumentată cu raportul în care Marta Bibescu critică atât amplasarea, cât și arhitectura edificiului.
98. Grigore Ionescu. „București”. Ghid istoric și artistic. Fundația pentru literatură și artă, 1938. 418 p., il. În: *Convorbiri literare*, iun.-oct. 1938, 71, nr. 6-10, p. 300-301. /Semnează: Al.T.-S./.

2.4 Comunicări, conferințe, rapoarte

99. Arta Craiovei. Rezumat al conferinței ținute de d-l prof. Tzigara-Samurcaș la „Prietenii științei” în ziua de 12 martie 1922. În: *Arhivele Olteniei*, iun. 1922, nr. 2-3, p. 214-218.
Note critice privind restaurarea bisericii „Sf. Dumitru”. Tz.-S. îi ia apărarea lui Lecomte du Noüy.
100. Raportul D-lui Prof. Al. Tzigara-Samurcaș. În: *Arhitectura*, 1943-1944, nr. 9-10, p. 28-30.
Combate ideea demolării clădirii Fundației Universitare Carol I, așa cum apare ea în mai multe proiecte de sistematizare a pieței Palatului regal, prezentate la concursul organizat în acest scop.

2.5 Necrologuri, comemorări

101. I. Mincu și arhitectura națională. În: *Flacăra*, 6 oct. 1912, 1, nr. 51, p. 404-405.
Locul lui Ion Mincu în arhitectura românească. Stilul novator și tradiția în lucrările sale.
102. Artistul I. Mincu. În: *Noua revistă română*, 16 dec. 1912, 13, nr.7, p.98-100.
Evocă stilul novator al artistului, abilitatea sa de a împleti tradiția cu modernitatea și de a adopta original stilurile arhitectonice străine.

2.6 Interviuri, scrisori deschise

103. ȘERBAN, Al. Palatul Primăriei. Interviu cu dl. Tzigara-Samurçaș. În: *Flacăra*, 18 aug. 1912, p.351. Poziție argumentată împotriva planurilor arhitectului Petre Antonescu pentru Palatul Primăriei Capitalei. Tz.-S. susține proiectele mai vechi ale lui I. Mincu.
104. Amânarea încoronării. În: *Ora*, 29 mai 1921, 1, nr.45, p.3 (a se vedea și poziția 687). Scrisoare deschisă către generalul Coandă, președintele Comisiunii pentru organizarea serbărilor încoronării. Tz.-S. protestează împotriva construirii unei replici a bisericii domnești din Târgoviște.
105. „Să grăbim încoronarea”. În: *Ora*, 2 iun. 1921, 1, nr. 47, p. 2. (Tribuna liberă) (a se vedea și pozițiile 104, 688). În virtutea dreptului la replică aduce lămuriri la scrisoarea sa publicată în „Ora” din 29 mai și răspunsul redacției prin editorialul din a doua zi. Arată cum pot fi împăcate rațiunile estetice cu cele politice, oferind soluția de a se pune doar piatra fundamentală a bisericii de la Alba Iulia cu prilejul încoronării, executarea lucrărilor continuând apoi în ritmul firesc, fără grabă, respectând cerințele estetice.
106. Monumentele încoronării. Scrisoare deschisă d-lui General Averescu, Președinte al Consiliului de miniștri. În: *Steagul*, 12 iun. 1921, 6, nr. 980, p. 1. Nemulțumiri la adresa Comisiunii Monumentelor Istorice. Critică estetica Arcului de Triumf, proiectat a se realiza cu prilejul încoronării regelui Ferdinand și reginei Maria.
107. În chestia Arcului de Triumf. În: *Universul*, 21 nov. 1928, 46, nr.271, p.2 (a se vedea și pozițiile 690-692). Scrisoare deschisă în care Tz.-S. polemizează cu Simionescu-Râmniceanu pe tema Arcului de Triumf.
108. Chestia Arcului de Triumf. Dorința regelui Ferdinand. O scrisoare a d-lui Tzigara-Samurçaș. În: *Adevărul*, 2 iun. 1929, 42, nr. 13938, p. 5. Scrisoare de disculpare față de acuzele directorului ziarului „Universul” că ar fi dorit dărâmarea Arcului de Triumf. El propusese construirea în acel loc a unui alt monument, reprezentând pe regele Ferdinand, regina Maria și pe toți generalii care au însoțit pe Suveran la intrarea glorioasă în Capitală.

C. PICTURĂ. SCULPTURĂ. DESEN

1. Volume

109. *Simon Vouet. Hofmaler Ludwigs XIII.* Inaugural-Dissertation zur Erlangung der Doktorwürde der hohen philosophischen Fakultät. I Sektion (specialität Kunst geschichte) der K. Ludvig Maximilians Universität München. München: Königlichen Hofbuchdruckerei von E.S. Mitter & Sohn, 1896. 42 p. Rezumatul tezei de doctorat susținută la Universitatea din München. Lucrarea tratează despre Simion Vouet, pictorul de curte al lui Ludovic al XIII-lea.
110. *Paraziții artei. N. Pătrașcu-Costin.* București: Inst. de Arte Grafice „Eminescu”, 1904. 16 p. Sinteza polemicii cu N. Pătrașcu.

2. În periodice

2.1 Studii și articole de sinteză

111. Pictorul Grigorescu. În: *Albina*, 20 ian. 1902, p. 419-424. (Biografii). Și în: Al. Tzigara-Samurcaș. *Arta în România*, p.178-186 (a se vedea poziția 2); Al. Tzigara-Samurcaș. *Scrieri despre arta românească*, p. 106-111 (a se vedea poziția 7).
Referiri elogioase la talentul și formația artistică (școala de la Barbizon), tonurile și subiectele preferate de Grigorescu.
112. Expoziții de pictură. În: *Epoca*, 25 dec. 1903, 9, nr.530, p.1.
Rolul expozițiilor în promovarea mișcării artistice. Necesitatea selecționării exponatelor. Slaba finanțare a expozițiilor. Succintă caracterizare a artei lui Vermont și Petrașcu.
113. Theodor Aman. În: *Epoca*, 12 feb. 1904, 10, nr.41, p.1-2.
114. Onorariile artiștilor. În: *Convorbiri literare*, feb. 1907, 41, nr.2, p. 233-234. (Cronica artistică).
/Semnează: Al.T.-S./.
Despre prețurile tablourilor pictorilor români și implicațiile asupra nemulțumirilor dintre producători și cei ce le achiziționează. Comparație între căștigurile pictorilor din toate timpurile având la bază un articol al Vicontelui d'Avenel.
115. Grigorescu. În: *Convorbiri literare*, aug. 1907, 51, nr.8, p. 753-768, il. Și în: Al. Tzigara-Samurcaș. *Arta în România*, p. 187-197 (a se vedea poziția 2); *Adevărul*, 23 oct. 1932, 46, nr. 1472, p.1-2. /Fragment/; Al. Tzigara-Samurcaș. *Scrieri despre arta românească*, p.112-120 (a se vedea poziția 7)
Prezentarea operei și aprecieri asupra originalității, caracterului vizionar, talentului și simțului artistic al pictorului.
116. Din operele sculptorului Fr. Stork. În: *Viața Românească*, mar. 1908, 8, nr.3, p. 438-441. Și în: Al. Tzigara-Samurcaș. *Arta în România*, p. 225-234 (a se vedea poziția 2).
117. Viața și opera lui Theodor Aman. Fragment din prefața Catalogului. În: *Convorbiri literare*, iun. 1908, 42, nr.6, p. 586-594, 3 pl. (Cronica artistică).
Caracterizarea operei lui Theodor Aman și contribuția lui la dezvoltarea artei și culturii române.
118. Concursul Grigorescu. Ce a făcut un singur om? Ce trebuie să facă statul? În: *Minerva*, 13 dec. 1908, 13, nr.1, p. 4.
Grigorescu a lăsat prin testament bani ce urmau a fi acordați pictorilor români ca premii în cadrul unui concurs de pictură.
119. Grigoreștii lui Vlahuță. În: *Convorbiri literare*, mar. 1912, 46, nr.3, p. 332-334. (Cronica artistică).
Despre necesitatea achiziționării operelor de artă de către stat. Comentează intenția lui Vlahuță de a-și expune public colecția de tablouri semnate de Grigorescu.
120. Desenurile M.S. reginei de la M-rea Sinaia. În: *Ilustrațiunea română*, sep.1912, 2, nr.9, p.146, il.
Interpretează 3 clișee cu interesantele desene în creion făcute de regina Elisabeta pe zidul dur vărut din camerele mănăstirii Sinaia, unde regii locuiseră din 1871 până la terminarea Castelului Peleş.
121. Pictorul Liotard în Moldova, pe la mijlocul secolului al 18-lea. În: *Convorbiri literare*, ian. 1913, 47, nr.1, p. 93-96, 2 pl. (și extras).
Peregrinările pictorului genovez Jean Etienne Liotard, adus de la Istanbul de C. Mavrocordat și care între 1742 și 1743 îl pictează pe voievod și curtea sa. Nu avem în țară nici un tablou de-al său.

122. Apel către „Tinerimea artistică” și „Arta română”. În: *Convorbiri literare*, mar. 1924, 56, nr.3, p. 240. (Cronica artistică). /Semnează: Al.T.-S./.
Apel către artiștii din cele două asociații pentru apropiere de arta occidentală și originalitate.
123. Grigoreștii lui William Ritter. În: *Rampa*, 2 ian. 1926, 11, nr. 2455, p. 3.
Remarci pozitive la adresa articolelor criticului de artă W. Ritter despre Nicolae Grigorescu și elogii pentru gestul de a oferi statului român 14 picturi de Grigorescu.
124. Grigoreștii de la Moscova. În: *Convorbiri literare*, dec. 1926, 58, nr. 12, p. 946-948, 1 pl. (Cronică artistică).
Semnal de alarmă lansat în urma zvonului că pe piața artistică din Viena ar fi apărut tablouri de Grigorescu, din colecțiile de patrimoniu trimise la Moscova din timpul ocupației germane din primul Război Mondial.
125. /Dr. Wl. Zaloziecky/. În: *Convorbiri literare*, iul.-sep. 1934, 67, nr. 7-9, p.780. (Idei, fapte, oameni). /Semnează: Al.T.-S./.
Despre cărturarul Wl. Zaloziecky „diletant dar priceput desenator, ale cărui originale, nu încă multiplicat prin nici un procedeu, sunt apreciate în marile centre europene”. Sugerează ca „vrăjitele sale desene”, amintind de renumitul caricaturist Wilhelm Busch, să fie publicate.

2.2 Polemici

126. Paraziții artei: N. Pătrașcu-Costin. În: *Epoca*, 4 mar. 1904, 10, nr. 62, p. 1-2 (Cronica artistică); 16 apr. 1904, 10, nr.103, p.1. (Cronica artistică) (a se vedea poziția 110). Și în: Al. Tzigara-Samurcaș. *Memorii*, 1, p. 169-174 (a se vedea poziția 478).
Date asupra Expoziției retrospective din 16 ianuarie 1904. Contestă probitatea profesională a criticilor de artă N. Pătrașcu-Costin și Bogdan-Pitești. Comentarii la articolul lui Pătrașcu: „Un critic de artă al epocii” din „Literatură și artă”, ianuarie 1904 (a se vedea și poziția 677).
127. Fresca proaspătului D. Prof. Oprescu. În: *Convorbiri literare*, apr. 1934, 67, nr.4, p. 344-346.
Comentariu critic al cronicii realizate de G. Oprescu la „Istoria negoțului românesc”, pictură murală realizată de d-na Cuțescu-Stork, inaugurată în aula Academiei de Studii Comerciale.
128. Efemeride muzeografice IV. Falsificările d-lui dr. Gh. Severeanu. În: *Convorbiri literare*, iun.-oct. 1938, 71, nr. 6-10, p. 263-268.
Scandal în jurul unor falsuri după tablourile lui Nicolae Grigorescu provenind din Colecția doctorului Grigore Severeanu și expuse la Pinacoteca municipală. Tz.-S. înaintează în 28 iunie 1938 către Ministerul Cultelor și Artelor și Primarul General al Municipiului București referatul întocmit de Comisia de specialiști desemnată cu expertiza tablourilor.

2.3 Cronici, recenzii, note

129. Expoziția Șt. Popescu. În: *Epoca*, 23 nov. 1901, 6, nr. 1866-321, p. 1; 1 dec. 1901, 6, nr.1874-329, p.1-2.
Prima expoziție a pictorului Ștefan Popescu în sălile Ateneului. Tz.-S. are convingerea că acest „pictor-poet” va ajunge un „artist desăvârșit” și că „lucrările de gen decorativ” sunt punctul său forte.
130. Expoziția Verona. În: *Sămănătorul*, 29 dec. 1902, 1, nr.40, p. 209-213. Și în: Al. Tzigara-Samurcaș. *Arta în România*, p.198-204 (a se vedea poziția 2); Al. Tzigara-Samurcaș. *Scrieri despre arta românească*, p. 120-125. /Cu titlul: „Pictorul Verona”/ (a se vedea poziția 7).
Dare de seamă asupra expoziției lui Verona, care introduce „așa-zisa pictură socială”, ilustrată prin largile sale compoziții: «Pâinea cea de toate zilele», «Înmormântarea unui grănicer».

1. Opera. Pictură. Sculptură. Desen

131. Expoziția Tinerimii artistice /I/. În: *Sămănătorul*, 16 mar. 1903, 2, nr.11, p. 166-171; Și în: Al. Tzigara-Samurçaș. *Arta în România*, p. 205-212 (a se vedea poziția 2); Al. Tzigara-Samurçaș. *Scieri despre arta românească*, p. 125-131 (a se vedea poziția 7).
Prezentare a celei de-a doua expoziții anuale organizate de „Tinerimea artistică”, în care sunt prezentate artele decorative, pictura și sculptura. Expun: Grigorescu, Verona, Luchian, Petrașcu, Șt. Popescu, Kimon Loghi, Vermont, I.A. Steriadi, Späthe, Storck etc.
132. Arta caricaturei. În: *Epoca*, 3 ian. 1904, 10, nr.2, p. 1-2. (Cronica artistică).
Istoricul caricaturii din antichitate și semnalarea expoziției organizate în sala de lectură a hotelului Bulevard. Remarcă participarea caricaturistului N. Petrescu.
133. Expoziția Grigorescu. În: *Epoca*, 29 ian. 1904, 10, nr. 27, p. 1-2. (Cronica artistică).
La Ateneu sunt expuse peste 300 de pânze ale lui Grigorescu, comparat cu Giotto prin „opera reformatoare” și prin modul în care „au dat viață nouă picturii” și „au învățat-o să vorbească limba timpului lor”.
134. Expoziția Tinerimii artistice /III/. În: *Epoca*, 1 apr. 1904, 10, nr. 88, p. 1-2. (Cronica artistică). Și în: Al. Tzigara-Samurçaș. *Arta în România*, p. 213-224 (a se vedea poziția 2); Al. Tzigara-Samurçaș. *Scieri despre arta românească*, p.131-137 (a se vedea poziția 7).
Prezentarea exponatelor reginei Elisabeta și ale ducesei Hessa. Caracterizare a lucrărilor lui Grigorescu, Verona, Luchian, Petrașcu.
135. Expoziții de pictură. În: *Convorbiri literare*, feb.1907,41, nr.22, p.223.(Notițe). /Semnează: Al.T.S./.
Anunță câteva expoziții de pictură: Steriadi, Petrașcu și a tinerimii artistice.
136. „Album moldo-valaque”. /Ou guide politique et pittoresque à travers les Principautés du Danube”. 24 p., 47 il. Paris: Bureaux de l’illustration. Sept. 1848/. În: *Convorbiri literare*, feb. 1908, 42, nr. 2, p. 232-235, 4 pl. (Cronica artistică). Și în: Al. Tzigara-Samurçaș. *Arta în România*, p.171-177 (a se vedea poziția 2); Al. Tzigara-Samurçaș. *Scieri despre arta românească*, p.101-105 (a se vedea poziția 7).
Comentează ilustrațiile volumului, în mare parte desene reproduse după Bouquet, altele după Doussault. Apărută ca număr special al revistei „Bureaux de l’illustration”, lucrarea e atribuită lui Adolphe Billecoq, fost consul al Franței pe lângă Alexandru Ghika.
137. Expoziția tinerimii artistice. În: *Epoca*, 30 apr. 1910, 16, nr.99, p.1-2 (I); 1 mai 1910, 16, nr.100, p.1-2 (II).
138. Expoziția Tinerimii artistice. În: *Convorbiri literare*, apr. 1910, 44, vol. 2, nr.2, p. 249-257. (Cronica artistică). Și în: Al. Tzigara-Samurçaș. *Memorii*, 1, p.290-292 (a se vedea poziția 478).
A doua expoziție din ciclul organizat de „Tinerimea artistică”: Brâncuși, Andreescu, Mirea, Verona, Șt. Popescu, Steriadi, Luchian, Vermont, Strîmbu, Mărculescu, Kimon Loghi, Petrașcu, Cuțescu-Storck.
139. Arta românească la Expoziția de la München. În: *Convorbiri literare*, ian. 1914, 48, nr. 1, p. 90-95, 4 pl.
Participarea României la expoziția de la München: demersurile întreprinse, enumerarea operelor expuse, medaliile acordate reginei Maria și pictorului Nicolae Grigorescu, ecourile criticii de artă străine.
140. „Quatre bois gravés” par Horia Teodoru. București. În: *Convorbiri literare*, ian.-feb. 1924, 56, nr. 1-2, p. 159-160. /Semnează: Al.T.-S./.
Recenzia lucrării „Quatre bois gravés” în care Horia Teodoru prezintă 75 de gravuri din vechea Japonie și 3 cu subiecte românești. Observații asupra stilului și tehnicii gravurilor.

141. Virgil Cioflec. „Luchian”. În: *Convorbiri literare*, ian.-feb. 1924, 56, nr. 1-2, p. 160. /Semnează: Al.T.-S./
Succintă prezentare a albumului.
142. Expoziția Pallady. În: *Convorbiri literare*, feb. 1931, 64, p. 167-168. /Semnează: Al.T.-S./
Cronica expoziției. Sunt redată câteva din părerile lui Tonitza despre Pallady.
143. Reînvierea frescei. 1. Costin Petrescu. „L’art de la fresque”. Paris, 1932. 2. C.I. Pașcanu. „Frescă nouă, invenția procedurii nou de frescă”. București, 1933. În: *Convorbiri literare*, mar. 1933, 66, p. 276-279.
Prima lucrare este apreciată pentru valoarea sa științifică și analiza minuțioasă a tehnicii frescei; la cea de-a doua semnaleză lipsa vocabularului științific de specialitate.
144. Tablourile lui Greco din galeria regală. În: *Convorbiri literare*, mai 1934, 67, nr. 5, p. 484. (Cărți, reviste). /Semnează: Al.T.-S./
Cronică la articolul „Les tableaux du Greco dans la Collection royale de Roumanie” din „Gazette des Beaux-Arts”, mai 1934, p.288-306. Tablourile fuseseră achiziționate în mare parte din Galeria lui Louis Philippe d’Orleans. Studiul criticului Busuioceanu este remarcat prin „plăcuta sobrietate a expunerii savantelor sale argumentări și prin impecabilele analize stilistice și estetice”.
145. Bucovina. Album de 8 litografii colorate de O. Laske, f.d. și imprimerie. În: *Convorbiri literare*, iul.-sep. 1934, 67, nr. 7-9, p. 779-780. (Idei, fapte, oameni). /Semnează: Al.T.-S./
Albumul artistului vienez O. Laske redă în foi volante o serie de litografii colorate reprezentând aspecte pitorești ale Bucovinei: „Mănăstirea Sucevița și Voroneț”, „În lunca Siretului”, „Piața Unirii” din Cernăuți, „Nuntă țărănească” etc.
146. Virgil Vătășanu. „Pictorul Octavian Smigelschi”. Sibiu, Dacia Traiană, 86 p. În: *Convorbiri literare*, ian.-mar. 1936, 69, nr. 1-3, p. 134-135. /Semnează: Al.T.-S./
Câteva date biografice și menționarea contribuției lui Smigelschi la pictura bisericească ortodoxă din Transilvania pornind de la biografia pictorului.
147. Al. Busuioceanu „El Greco în colecția regală”. București, 1937. 2. Al. Busuioceanu. „Les tableaux du Greco de la collection Royale de Roumanie” (cu un album). Bruxelles – Paris, 1937. (Colecția Les grandes oeuvres d’art). În: *Convorbiri literare*, nov.-dec. 1937, 70, nr. 11-12, p. 807-808. /Semnează: Al.T.-S./
Însemnări pe marginea cărții apărute în traducere la Bruxelles și Paris în 1937: un catalog al lucrărilor pictorului spaniol aflate în colecția regală română, opinii ale criticului de artă Al. Busuioceanu asupra operei lui El Greco.
148. Al. Busuioceanu: „Una nuova pietà del Bramantino”. Firenze, Olschki, 1938. În: *Convorbiri literare*, nov.-dec. 1938, 71, nr. 11-12, p. 467. (Cărți). /Semnează: Al.T.-S./
Apariția noului catalog al Galeriei regelui Carol I, cu evidențierea diferențelor față de primul catalog avându-l ca autor pe Leo Bachelin. Comentarii despre picturi din Galeria regală atribuirea lui Bramantino.
149. „Arta și tehnica grafică”. Buletinul Imprimeriilor Statului. Caietul special închinat artei românești, iunie-septembrie 1938. În: *Convorbiri literare*, nov.-dec. 1938, 71, nr. 11-12, p. 477. /Semnează: Al.T.-S./
Prezintă publicația lansată de Alex. Bunescu, directorul general al Imprimeriilor Statului. Apreciază ultimul număr pentru valoarea culturală și calitatea artistică superioară numerelor anterioare, egalând cele mai prețioase publicații similare din străinătate.

2.4 Comunicări, conferințe

150. Grupul celor 4. Comunicarea radiofonică din 8 martie 1930. În: *Convorbiri literare*, mar. 1930, 63, p. 362-368.
Cronica vernisajului expoziției organizate la Galeria „Regina Maria”. Au expus sculptorul Oscar Han, pictorii Ștefan Dumitrescu, Francisc Șirato și Nicolae Tonitza.
151. *Pictura în frescă. /Conferință la Radio/*. 7p. B.A.R. (Fond Manuscrise).

2.5 Necrologuri, comemorări

152. Pictorul C. Pompilian. În: *Convorbiri literare*, sep. 1907, 41, nr. 9, p. 937. (Cronica artistică).
Pictor și pedagog, mai puțin cunoscut pentru că nu a expus public, C. Pompilian se înscrie – consideră Tz. S. – în galeria marilor pictori români ca reprezentant al școlii romantice, având un stil apropiat lui Tătăărăscu.
153. Artiști dispăruți: pictorul I. Stăncescu. În: *Convorbiri literare*, mar. 1914, 48, nr. 3, p. 328-332, 4 pl. (Cronica artistică) (și extras).
Încadrează artistul în pleiada celor mai talentați pictori ai vremii și face o succintă biografie și caracterizare a operei sale. Semnalează inițiativa văduvei artistului de a se constitui un fond din vânzarea tablourilor în scopul ajutorării absolvenților de liceu care au înclinații artistice.
154. Artiști dispăruți. Pictorul Oscar Obedeanu, 14 aprilie 1868-11 ian. 1914. În: *Convorbiri literare*, feb. 1915, 46, nr.2, p. 223-233, il. (Cronica artistică).
155. Artistul N.S. Petrescu. În: *Convorbiri literare*, feb. 1931, 64, p. 162-166.
Comemorarea caricaturistului N.S. Petrescu.
156. G.D. Mirea, 16 aprilie 1852-12 dec. 1934. În: *Convorbiri literare*, nov.-dec. 1934, 67, nr. 11-12, p. 987-990. (Idei, fapte, oameni).
Pictorul este evocat ca discipol al lui Theodor Aman, bursier la Paris și prin prisma contribuției sale la peisagistica românească.

2.6 Interviuri, scrisori deschise

157. Arta română la Roma. Interviu cu d. Al. Tzigara-Samurcaș. În: *Viitorul*, 31 mar. 1911, 4, nr.1163-1, p.1. /Semnează Rep./.
Impresii despre participarea României la expoziția din Roma; justificări privind absența pictorilor români, cu excepția câtorva tablouri de Grigorescu.

D. ARTĂ POPULARĂ

1. Volume

158. *Rumänische Volkskunst*. București: Carol Göbl, 1910. 37p., il.
Despre arta populară românească cu prilejul expoziției care a avut loc la Berlin în aprilie 1910: elemente de arhitectură, sculptură, țesături, vestimentație.

159. *Ausstellung „Die Frau in Haus und Beruf. Sonder-Abteilung Rumanien.* Berlin, 1912. Berlin: Druck von Rudolf Mosse, 1912.*
Catalogul expoziției „Femeia în casă și în meșteșuguri”, organizată la Berlin în 1912.
160. *L'Art du Peuple Roumain.* Introduction de S.A.R. le Prince Carol de Roumanie. Catalog de l'exposition de Genève. Genève: Kundig, 1925. 119 p., ilustr., 5 f. pl.
161. *Izvoade de creștături ale țărânului român.* Adunate și lămurite de Al. Tzigara-Samurcaș. Desenate de O. Roguski. Partea I. București: Socec, 1928. 40 p. 114 il., 50 pl. (414 izvoade). Și în: Al. Tzigara-Samurcaș. *Memorii*, p.289-306. /Fragments/ (a se vedea poziția 478).
Cuprins: Introducere, p. 2; Menirea Muzeului de Artă Națională, p. 3-4; Scopul catalogului, p. 4-5; Tradiționalism și modernism, p. 6-8; Legăturile cu preistoria, p. 8-9; Valoarea persistenței izvoadelor străvechi, p.9-10; Pericolul de corcire a artei strămoșești, p.10-14;Taina semnelor sculptate, p.15-16; Abstracțiunea sculpturii țărănești, p. 16-19; Însemnătatea artistică și etnică a creștăturilor, p. 19-21; Vârsta creștăturilor, p. 22-26; Lipsa moștenirii romane, p. 26-27; Creștăturile caracteristice ale pastorilor, p. 27-28; Originea tracică, p. 28-30; Formele primordiale, p. 30-34; Creștături colorate, p. 34-35; Tehnica creștăturilor, p. 35-36; Motivele ornamentației, p. 36-37; Principiile decorative, p. 37-38; Orânduirea motivelor în album, p. 38-39; Caracterul specific al artei românești, p. 40.
162. *Tapis roumains.* Paris: Ernst Henri, 1928. 64 pl. en couleurs, album.
Cuprins: 1. Olténie. 137x258. Musée d'Art National. Bucarest; 2. Olténie. 165x300. A.M. Soepkesz; 3. Olténie. 232x315. Au D'Slatinéanu; 4. Olténie. 228x330. M. Garoflid; 5. Olténie. 155x225. Date de 1867. M.A.N. Bucarest; 6. Olténie. 155x300. A.M. Soepkesz; 7. Olténie. 145x210. Musée d'Art National. Bucarest; 8. Olténie. Musée d'Art National. Bucarest. 9. Olténie. 165x260. Exposé a Paris et Genève, au Musée Rath; 10. Olténie. 160x255. Musée d'Art National. Bucarest; 11. Olténie. 145x312. Musée d'Art National. Bucarest; 12. Olténie. 85x260. Exposé a Paris et Genève, au Musée Rath; 13. Olténie. 155x367. Musée d'Art National. Bucarest; 14. Bessarabie. 114x330. Musée d'Art National. Bucarest; 15. Bessarabie. 86x365. Exposé a Genève, en 1925, par S.A.R. le Prince Carol; 11: 16. Bessarabie. 84x241. Exposé a Genève, en 1925, au Musée Rath; 17. Bessarabie. 114x372. Exposé a Genève, en 1925, par S.A.R. le Prince Carol; 18. Bessarabie. Exposé a Genève, en 1925, au Musée Rath; 19. Bessarabie. 174x372. Signé Basilu Balan, 1816. M.A.N.B.; 20. Bucovine. 146x385. Exposé a Genève, au Musée Rath; 21. Bucovine. 100x365. Palais Royal de Bucarest; 22. Bessarabie. 159x319. Exposé a Genève, en 1925, par S.A.R. le Prince Carol; 23. Bessarabie. 125x318. Musée d'Art National. Bucarest; 24. Bessarabie. 105x300. Exposé a Genève, en 1925, au Musée Rath; 25. Bessarabie. 154x295. Exposé a Genève, en 1925, au Musée Rath; 26. Munténie. 50x180. Musée d'Art National. Bucarest; 27. Bessarabie. 117x352. Musée d'Art National. Bucarest; 28. Munténie. 85x440. Musée d'Art National. Bucarest; 29. Bessarabie. Exposition Internationale des Arts Décoratifs, Pavillon de U.R.S.S.; 30. Bessarabie. 115x350. Exposé a Genève, en 1925, au Musée Rath; 31. Bessarabie. Exposé a Genève, en 1925, au Musée Rath; 32. Bessarabie. 120x320. Musée d'Art National. Bucarest; 33. Bessarabie. 105x333. Musée d'Art National. Bucarest; 34. Bessarabie. 147x335. M.S. Collas; 35. Bessarabie. 54x815. Exposé a Genève, en 1925, au Musée Rath; 36. Bessarabie. 73x330. Exposé a Genève, en 1925, au Musée Rath; 37. Bessarabie. 116x360. Musée d'Art National. Bucarest; 38. Bessarabie. 155x320. Palais Royal de Bucarest; 39. Bessarabie. 160x340. Palais Royal de Bucarest; 40. Bessarabie. 166x332. Palais Royal de Bucarest; 41. Bessarabie. 156x346. Exposé a Genève, en 1925, par S.A.R. le Prince Carol; 42. Bessarabie. 174x332. Musée d'Art National. Bucarest; 43. Bessarabie. 153x403. Musée d'Art National. Bucarest; 44. Bessarabie. 155x360. Palais Royal de Bucarest; 45. Bessarabie. 134x341. Exposé a Genève, en 1925, par S.A.R. le Prince Carol; 46. Bessarabie. 113x309. Exposé a Genève, en 1925, par S.A.R. le Prince Carol; 47. Munténie. 168x330. Palais Royal de Bucarest; 48. Munténie. 143x307. Musée d'Art National. Bucarest; 49. Moldavie. 100x200. Musée d'Art National. Bucarest; 50. Bessarabie. 92x363. Exposé a Genève, en 1925, au Musée Rath; 51. Moldavie. 118x239. Musée d'Art National. Bucarest; 52. Moldavie. 138x246. Exposé a Genève, en 1925, au Musée Rath; 53. Ruthénie. 137x205. Exposé a Genève, en 1925, par S.A.R. le Prince Carol; 54. Ruthénie. 130x180. Exposé a Genève, en 1925, par S.A.R. le Prince Carol; 55. Banat. 130x240. Musée d'Art National.

1. Opera. Artă populară

Bucarest; 51. Banat. 126x285. Musée d'Art National. Bucarest; 57. Banat. 125x205. Musée d'Art National. Bucarest; 58. Bucovine. 50x280. Musée d'Art National. Bucarest; 59. Bucovine. 125x320. Musée d'Art National. Bucarest; 60. Bucovine. 157x340. Musée d'Art National. Bucarest; 61. Bucovine. 130x505. Musée d'Art National. Bucarest; 62. Bucovine. 165x500. Musée d'Art National. Bucarest; 63. Bucovine. 153x253. Musée d'Art National. Bucarest; 64. Bucovine. Tapis d'Autel, daté de 1835.

163. România la Expoziția din Barcelona. București: Atelierele Grafice Socec. 1930. 18p.
164. *L'art paysan en Roumanie*. A l'occasion de l'ouverture des sections provisoires du Musée d'Art National. Bucarest: Ateliers graphiques Socec, 1931. 26 p., 6 pl. Și în: Al. Tzigara-Samurcaș. *Muzeografie românească*, p.119-138 (a se vedea poziția 244).
Cuprins: Introduction, p. 3-21; Catalogue I. Section de la céramique, p. 21-23; II. La section du bois, p. 23-25; La section du tissu, p. 25-26.
165. *Alter u. Bedeutung der rumänischen Bauernkunst*. Jena und Leipzig: Wilhelm Gronau, 1933, 15p.,il. Influențele grecești bizantine, gotice, sârbești în arta populară românească.
166. *Exposition finlandaise d'art décoratif et d'art populaire ouverte du 10 au 30 juin 1936*. (Pavillon du salon officiel-Chaussée Kisseleff). Bucarest: s.n., /1936/. 4p.
167. *Covorul oltenesc. /Evoluarea scoarțelor oltenești/*. București: Scrisul Românesc, 1942. 42 p., 12 pl. color. Și în: Al. Tzigara-Samurcaș. *Scrieri despre arta românească*, p.352-374. /Fragment/ (a se vedea poziția 7).
Cuprins: Introducere, p. 1-2; Climatul artistic al Olteniei, p. 5-13; Covorul românesc în timp și spațiu, p. 15-21; Specificul covorului românesc, p. 23-30; Individualitatea scoarțelor oltenești, p. 31-36; Ultima evoluare a scoarței oltenești, p. 37-42.
168. *Vechimea portului țărănesc*. București: Impr. Națională, 1945. 9 p., il.

2. În volume

2.1 Studii și articole de sinteză

169. Portul bănațean. În: *România pentru bănațeni*. Vălenii de Munte:Tipogr. Neamul românesc,1910,p.5. Descrierea costumului feminin bănațean.
170. Rumensk kunst. În: *Rumensk folkekunst og reiseliv*. Forord: Thor B. Kielland. Introduksjon: Johan Boher. Oslo: Kunstindustrimuseet, 1936, p.10-21.

2.2 Comunicări, conferințe

171. *Die aesthetik der rumanischen Bauern*. Kongres für aestetik und allgemeine kunstwissenschaft. Stuttgart: /s.n./, 1914. 4p.
În comunicarea sa, Tz.-S. aduce elogii simțului artistic al țăranului român manifestat în arta plastică, muzică, literatură. Influențe străine în stilul național românesc.
172. *L'art paysan en Roumanie*. Art populaire ou art paysan? Survivances prehistoriques dans l'art du paysan roumain. Causes du dépérissement de l'art paysan en Roumanie. În: *Art populaire*. Travaux artistiques et scientifiques du Ier Congrès international des arts populaires, Pragues, Institut de Cooperation Intellectuelle, tom 1, 1928. Paris: Editions Duchartre, 1931, p.122-125, pl. nr.72-78.

173. L'art paysan. În: *La Roumanie à l'Exposition de Bruxelles. /Bruxelles/*: /s.n./, 1935, p. 17-20. (Art et Culture).

2.3 Prefețe

174. Dispariția artei țărănești. /Prefață la/ IONETȚ, Eugenia. *Izvoade de cusături românești. /Album/*. Cernăuți: Edit. Librăria Ostașului român, /1923/, p.I-III.
175. Prefață /la/ GHEORGHIU, Alexandrina Al. *Țesutul covoarelor: manual pentru școlile profesionale, normale, de menaj și meserii*. București: /s.n./, 1932, p.3.

3. În periodice

3.1 Studii și articole de sinteză

176. Resboiu de țesut. În: *Albina*, 1-7 oct. 1901, 5, nr.1, p. 96-97.
Pledoarie pentru studierea obiectelor de industrie casnică.
177. Ouăle de Paști. În: *Convorbiri literare*, apr. 1907, 41, nr.4, p. 387-401, il., 5 pl. Și în: Al. Tzigara-Samurcaș. *Arta în România*, p. 136-153 (a se vedea poziția 2).
Tradiția înroșirii ouălor, dotând din perioada antecreștină și răspândită în toată aria creștinătății. Tehnici de împistrire, desene și simbolistica lor.
178. Către țesătoarele românce. În: *Universul*, 25 apr. 1908, 26, nr.111, p.1.
Semnal de alarmă asupra deteriorării tradiției țesutului. Rugămintea adresată țesătoarelor de a trimite scoarțe pentru concursurile organizate de Societatea „Domnița Maria”.
179. Mobile țărănești. Cu prilejul concursului Societății „Domnița Maria”. În: *Convorbiri literare*, sep. 1908, 42, nr.9, p. 312-316, 4 pl. Și în: Al. Tzigara-Samurcaș. *Arta în România*, p.162-170 (a se vedea poziția 2).
Concursul are ca temă mobilierul specific unei gospodării țărănești modeste.
180. Din arta țaranului nostru. În: *Noua revistă română*, 12 oct. 1908, 5, nr.1, p. 10-14, il. (Artă). Și în: Al. Tzigara-Samurcaș. *Arta în România*, p. 113-125 (a se vedea poziția 2); Al. Tzigara-Samurcaș. *Scieri despre arta românească*, p. 38-45 (a se vedea poziția 7).
Caracterizare a artei populare românești. Pledoarie pentru concertarea eforturilor de realizare a Muzeului de Artă Națională.
181. Arta română la Berlin. În: *Convorbiri literare*, oct. 1908, 42, nr.10, p. 430-432.
Pregătirile întreprinse în vederea participării Muzeului de Artă Națională al României la expoziția internațională de la Berlin.
182. Țesăturile românești. Cu prilejul concursului Societății „Domnița Maria”. În: *Convorbiri literare*, nov. 1908, 42, nr. 11, p. 532-534, 4 pl. (Cronica artistică). Și în: Al. Tzigara-Samurcaș. *Arta în România*, p.154-161 (a se vedea poziția 2); Al. Tzigara-Samurcaș. *Scieri despre arta românească*, p.54-56. /Fragment/ (a se vedea poziția 7).
Tehnica prelucrării și vopsirii lânii. Comparații din punct de vedere al cromaticii și ornamentației între țesăturile românești și cele scandinave, persane, sârbești, bulgărești. Date despre concursul de țesături românești al Societății „Domnița Maria”.

1. Opera. Artă populară

183. Artă scandinavă și a noastră. Impresii de călătorie. În: *Convorbiri literare*, iul. 1909, 43, nr.7, p. 794-798; *Conservatorul*, 8 aug. 1909, 9, nr.171, p.1-2. (Cronica artistică).
Comparații între artă populară scandinavă și cea românească. Sublinierea similitudinilor în folosirea lemnului, țesutul lânii, costumele populare și arhitectura țărănească.
184. Industria casnică și artă națională. (Fragment dintr-o conferință). În: *Convorbiri literare*, dec. 1909, 13, nr. 12, p. 1364-1368. (Cronica artistică); *Gazeta Transilvaniei*, 25 dec. 1909, 72, nr.280, p.5-6.
Argumente în apărarea țăranului român de criticile privitoare la tendința de a abandona costumul tradițional. Tz.-S. invocă motive economice arătând dificultățile în procurarea materiilor prime pentru confecționarea hainelor.
185. Rumänische Volkskunst. În: *Werkkunst*, 1910, 5 yahrg, nr.9-11 heft.*
186. L'art paysan en Roumaine. În: *L'Art vivant*, 15 sep. 1928, 1, nr. 90, p. 724-725, il.
187. L'art du paysan roumain. În: *Völkermagazin*, mai 1929, 4, Sonder nummer Rumänien, p.40-42.*
188. Rumänische Volkskunst. În: *Politik und Gesellschaft*, nov. 1932, p. 36-42.
189. Izvoade de artă țărănească. În: *Artă și tehnică grafică*, iun.-sep. 1938, nr. 4-5, p. 91-105.
Prezentare a colecțiilor de artă țărănească de la Muzeul de Artă Națională Carol I: cruci monumentale sculptate în piatră, obiecte de lemn, ceramică și țesături.
190. Vechimea portului țărănesc. În: *Revista Fundațiilor Regale*, feb. 1945, 12, nr.2, p. 371-377, il. Și în: Al. Tzigara-Samurçaș. *Scrieri despre artă românească*, p. 387-396 (a se vedea poziția 7).
Argumentare a vechimii portului țărănesc românesc pe baza descoperirilor arheologice din 1942 de la Grindul Tomii: idolii feminini datați din epoca mijlocie a bronzului înfățișează femei îmbrăcate în costume populare. Comparații cu reprezentările de pe Monumentul de la Adamclisi.

3.2 Cronici, recenzii

191. Decorațiunile lui Baltazar. În: *Convorbiri literare*, nov. 1908, 42, nr. 11, p. 535-537. (Cronică artistică). /Semnează: Pand/.
Decorațiunile interioare ale pictorului A. Baltazar prezentate cu ocazia concursului de ocupare a Catedrei de artă decorativă a Școlii de Belle Arte din București.
192. Expoziția de artă românească la Berlin. În: *Convorbiri literare*, mar. 1909, 43, nr.3, p. 339-345, 4 pl. (Cronica artistică).
Opinii despre receptarea artei populare românești de către străinătate cu prilejul participării la expoziția de la Berlin. Impresii asupra modului cum s-au prezentat alte țări.
193. A l'exposition d'Amsterdam. În: *Indépendance roumaine*, 26 mai/8 iun. 1909, 33, nr. 10, p. 1.
Despre amenajarea pavilionului românesc.
194. O nouă manifestare artistică la Berlin. În: *Convorbiri literare*, feb. 1912, 46, nr.2, p. 228-232. (Cronica artistică).
Impresii despre participarea României la expoziția internațională de artă populară.
195. Scoarțe românești la Luvru. În: *Convorbiri literare*, mai-aug. 1927, 60, nr. 5-8, p. 158-165, il.
Participarea României la expoziția de covoare de la Pavilionul Marsan, cu scoarțe din Basarabia, Oltenia, Muntenia, Bucovina, Ardeal, Moldova.

196. România la Expoziția din Barcelona. În: *Convorbiri literare*, mai 1930, 63, p. 521-536, il. Și în: Al. Tzigara-Samurçaș. *Scrisori despre arta românească*, p. 340-352 (a se vedea poziția 7).
Importanța participării României la expoziția internațională de artă țărănească. Descriere de ansamblu, ceremoniile, inaugurarea, prezentarea amănunțită a pavilionului românesc.
197. Izvoade de artă țărănească. Cu prilejul albumului d-nei Brancovici: „Arta românească din Banat”. În: *Convorbiri literare*, ian. 1931, 69, p. 87-90. (Recenzii).
198. Károly de Viski. „Gravures sur bois populaires roumaines de Transylvanie”. Budapest, 1931. În: *Convorbiri literare*, iul.-aug. 1931, 64, p. 666-667.
Albumul conține reproduceri după gravuri din secolul al XIX-lea.
199. Jänecke. Casa țărănească și Casa boierească. Trad. de S. Bruckner. Edit. Casei Școalelor. 1932. În: *Convorbiri literare*, ian. 1933, 66, p. 92-94. /Semnează: A.T.-S./.
Critici aduse lucrării și în special traducerii aparținând d-rei Bruckner. Tz.-S. depistează grave erori științifice și cere retragerea ei de pe piață.
200. Corcirea ouălor de Paști. În: *Convorbiri literare*, apr. 1934, 67, nr.4, p. 341-344.
Două expoziții de ouă încondeiate organizate în preajma sărbătorilor de Paști: una la Cartea Românească a Asociației de Educație menajeră, sub președinția doamnei Mareșal Averescu și alta, la Șosea, a Școlii de Arte și Meserii. Comentarii asupra cultului ouălor și procedului de corcire.
201. Expoziția „Munca noastră românească”. În: *Convorbiri literare*, mai 1934, 67, nr.5, p. 457-462.
Impresii de la „expoziția-târg” de artă țărănească organizată de Liga națională a femeilor române, reprezentată de Aretia Tătăreanu și Pia Alimăneșteanu.
202. Fr. Pospisil. „Indienii din S.-W. Statelor Unite ale Americii”. În: *Convorbiri literare*, nov.-dec. 1934, 67, nr. 11-12, p. 1007-1008. (Cărți. Reviste). /Semnează: Al.T.-S./.
Recenzie la lucrarea etnologului german Fr. Pospisil, directorul secțiunii etnografice a Muzeului Moraviei din Brno. Tz.-S. semnalează unele asemănări ale țesăturilor amerindienilor cu cele românești.
203. Victoria scoarțelor românești. În: *Curentul*, 13 feb. 1939, 12, nr. 3964, p.3.
Cronica expoziției de scoarțe românești a Aretiei Tătăreanu, la Ateneu. Descrie câteva exponate și subliniază importanța menținerii tradiției în arta populară.
204. L'Art de Peuple Roumain. În: *Martor*, 1996, nr.1, p.162-169 (a se vedea poziția 160).
Catalogul expoziției din Geneva, 1925.

3.3 Comunicări, conferințe

205. Raporturile dintre artă și literatură, cu specială privire la români. Fragment din conferința ținută la șezătoarea Societății scriitorilor români în 13 feb. 1926. În: *Convorbiri literare*, mar. 1926, 58, nr.3, p. 159-170.
Izvorul comun al artei și literaturii în folclor.
206. *Etnografie și industrie*. /Conferință la Radio/. 8 sep. 1932. 6p. B.A.R. (Fond Manuscrise).
207. Arta țărănească. Comunicare la Radio din ciclul celor 101 conferințe asupra României. În: *Convorbiri literare*, mar. 1933, 66, p. 258-270, il.
Caracterizare a artei populare de origine preponderent dacică, comparații cu cea greacă, maghiară, săsească.

1. Opera. Artă populară

208. Renașterea artei țărănești. Comunicare la Universitatea Radio în seara de 15 iunie a.c. În: *Convorbiri literare*, iun. 1933, 66, p. 566-574.
Contribuția reginei Elisabeta la punerea în valoare a portului țărănesc, activitatea Societății „Domnița Maria” în sensul revigorării artei țărănești și participarea României la expoziții internaționale de artă țărănească.
209. *Arta țăranului român*. /Conferință la Radio/. 4p. B.A.R. (Fond Manuscrise).
210. *Casa, biserica și costumul țăranului român*. /Conferință la Radio/. 3p. B.A.R. (Fond Manuscrise).

3.4 Interviuri, scrisori deschise

211. El Comisario de Rumania en la exposicion, nas curente los sorpresas que la tenido en Espana, su admiracion por Goza v Barcelona. Interviu de actualitat. În: *El Dia Grafico*, 1 sep. 1929, p.1. /Semnează J.D.B./.*
212. România la Barcelona. De vorbă cu dl. profesor Tzigara-Samurcaș. În: *Lupta economică*, 15 ian. 1930. /Semnează Alan/.*
- Despre pavilionul României și succesul expoziției.
213. Le Kalevala sera traduit en roumain. Le directeur du Musée d'art de Bucharest est arrivé à Helsinki pour faire des conférences. În: *Helsingin Sanomat*, 12 mar. 1935.*
- Interviu luat lui Tz.-S. la Helsinki cu ocazia expoziției și a conferințelor sale despre arta populară.
214. Les „ryas” finlandaises sont nos seules concurrents. Un spécialiste roumain de l'art populaire et les tapis fera une conférence ici ce soir. În: *Hufundstadsbladet*, 12 mar. 1935.*
- Interviu luat lui Tz.-S. la sosirea în Helsinki, unde urma să țină o conferință pe tema afinităților artistice dintre România și Finlanda.

E. ARTĂ RELIGIOASĂ

1. Volume

215. *Biserica din Filipeștii de Pădure*. București: Inst. de Arte Grafice Carol Göbl, 1908. 47 p., 21 il., 4 pl. /În colaborare cu G. Balș și N. Ghica/.
Monografia interesantei bisericițe din Filipești, pictată de zugravul Pârvu Mutu.
216. *Biserica episcopală din Curtea de Argeș*. Cu prilejul unei publicații străine. București: Inst. de Arte Grafice Carol Göbl, 1913. 31 p.
Comentariu critic la lucrarea lui Franz Iaffé: „Die Bischöfliche Koestekirche zu Curtea de Argeș in Rumänien”, Berlin, 1911.

2. În volume

2.1 Studii și articole de sinteză

217. Fragment din „Ustavul sau Erminia zugrăviei”. În: *Omagiu lui C.Dimitrescu-Iași*. București: Tipogr. Curții regale F.Göbl Fii, 1904, p.291-296.
Tradiția picturii bisericești și a minierii manuscriselor, traduse după cele grecești.

2.2 Comunicări, conferințe

218. Les églises en bois des Carpathes à la Scandinavie. În: *Actes du XIII Congrès international d'histoire de l'art*. Le Comité organisateur du Congrès. Red. Johnny Roosval. Stockholm: H-B Hasse W. Tullbergs Boktryckeri, 1933, p.134-136.
219. L'Art en Roumanie: L'art religieux. În: *La Roumanie à l'exposition de Bruxelles*. /Bruxelles/: /s.n./, 1935, p.10-13. (Art et Culture).

3. În periodice

3.1 Studii și articole de sinteză

220. Semnul crucii. În: *Convorbiri literare*, mar. 1907, 41, nr.3, p. 268-279, il, 4 pl. Și în: Al. Tzigara-Samurçaș. *Arta în România*, p. 38-51 (a se vedea poziția 2).
Studiu succint asupra simbolisticii crucii și a variatelor sale forme de reprezentare în artă. „/.../ Cele două ornamente de la baza crucilor noastre nu sunt, în nici un caz, reproducerea semilunei ci deformarea unor elemente florale ce se regăsesc, cu mult înaintea venirii turcilor în Europa, pe numeroase monumente din Orient”.
221. Monumentele noastre. Turnul și Biserica Colțea. În: *Convorbiri literare*, mar. 1908, 42, nr.3, p. 352-359, il., 2 pl. Și în: Al. Tzigara-Samurçaș. *Arta în România*, p.102-112 (a se vedea poziția 2); Al. Tzigara-Samurçaș. *Scrieri despre arta românească*, p. 95-101 (a se vedea poziția 7).
Protest împotriva demolării turnului și Bisericii Colțea. Critici la adresa lui Alexandru Odobescu și Gheorghe Sion pentru demersurile acestora în vederea demolării. Descriere detaliată a elementelor de arhitectură cu sublinierea caracteristicilor occidentale.
222. Monumentele noastre. Comana-Snagovul. În: *Convorbiri literare*, apr. 1908, 42, nr.4, p. 478-484, 5 pl. Și în: Al. Tzigara-Samurçaș. *Arta în România*, p.64-75 (a se vedea poziția 2); Al. Tzigara-Samurçaș. *Scrieri despre arta românească*, p. 81-87 (a se vedea poziția 7).
Descriere și scurt istoric al mănăstirilor Comana și Snagov. Laudă inițiativa Comisiei Monumentelor Istorice de a restaura aceste mănăstiri.
223. Monumentele noastre. În: *Viața Românească*, mai 1908, 3, nr.5, p. 280-286. (Cronica artistică); Și în: Al. Tzigara-Samurçaș. *Arta în România*, p. 52-63 (a se vedea poziția 2); Al. Tzigara-Samurçaș. *Scrieri despre arta românească*, p. 73-81. (Cu titlul: Monumentele noastre. Cozia) (a se vedea poziția 7).
Despre importanța conservării monumentelor istorice, comparații cu restaurările din alte țări și comentarii critice la „Legea pentru conservarea și restaurarea monumentelor publice”. Rezumatul primului număr din Buletinul Monumentelor Istorice și aspecte ale restaurării mănăstirilor Cozia, Snagov, Comana.
224. Mănăstirea Sinaia. În: *Convorbiri literare*, aug. 1908, 42, nr.8, p. 194-203, il., pl. (Monumentele noastre). Și în: Al. Tzigara-Samurçaș. *Arta în România*, p. 76-90 (a se vedea poziția 2).
Importanța istorico-artistică a Mănăstirii Sinaia și necesitatea restaurării ei.
225. Mănăstirea Probota. În: *Viața Românească*, sep. 1908, 10, nr.9, p. 412-417. (Cronica artistică). Și în: Al. Tzigara-Samurçaș. *Arta în România*, p.91-101 (a se vedea poziția 2); Al. Tzigara-Samurçaș. *Scrieri despre artă românească*, p. 87-94 (a se vedea poziția 7).
Istoric al mănăstirii Probota și comparații cu alte mănăstiri moldovenești. Caracteristici arhitectonice având ca specific îmbinarea influențelor orientale cu cele occidentale.

1. Opera. Artă religioasă

226. Nouă periclitate a monumentelor noastre. În: *Convorbiri literare*, apr. 1909, 43, nr. 4, p. 463-465. (Cronica artistică).

În bugetul Ministerului Cultelor nu s-au prevăzut sumele necesare pentru restaurarea monumentelor. Referiri la Biserica Trei Ierarhi și la Mănăstirea Snagov.

227. Curtea de Argeș. În: *Rumänien in Wort und Bild*, 20 oct. 1917, 1, nr.19-20, p. 3-5.

Descrierea monumentelor laice și religioase de la Curtea de Argeș, contribuția lui Carol I la restaurarea lor. Sunt publicate fotografiile în care Tz.-S. este alături de Kaiser (ce făceau parte din filmul realizat de germani cu ocazia vizitei și lăsat lui la plecarea acestora din țară).

3.2 Polemici

A se vedea pozițiile: 286, 676-678, 685.

3.3 Cronici, recenzii

228. Din publicațiile Societății „Arta Românească”. Biserica din Filipeștii de Pădure de G. Balș, N. Ghica și Al. Tzigara-Samurçaș. În: *Convorbiri literare*, iul. 1908, 42, nr.7, p. 98-100, 2 pl.

Recenzia monografiei dedicate bisericii din Filipești, exemplu de arhitectură religioasă românească cu unele influențe străine. Lucrarea inaugurează seria publicațiilor Societății „Arta Românească”.

229. Comisiunea Monumentelor Istorice. În: *Convorbiri literare*, dec. 1908, 42, nr. 12, p. 652-656, il.

Numerele 2 și 3 ale buletinului Comisiunii Monumentelor Istorice, cu articole despre mănăstirile din Vâlcea.

230. Biserica episcopală din Curtea de Argeș cu prilejul unei publicații străine. În: *Convorbiri literare*, feb. 1913, 47, nr.2, p. 119-144, 1 pl. (și extras) (a se vedea poziția 216).

Comentariu critic la lucrarea lui Franz Iaffe „Die Bischöfliche Keosterkirche zu Curtea de Argeș in Rumänien”, apărută la Berlin în 1911.

231. Tezaurul artistic ale României Mari. În: *Minerva*, 2 mar. 1914, 6, nr. 1871, p.2.

Comentariu la articolul din „Die Zeit” în care profesorul I. Strozygowski face aprecieri elogioase la adresa așezămintelor ecleziastice din România.

232. Prof. Vasile Grecu. 1) „Versiunile românești ale erminiilor de pictură bizantină”. Cernăuți: Glasul Bucovinei, 1924, 70 p.; 2) „Darstellung altheidnischer Denker u. Schriftsteller in der Kirchenmalerei des Morgenlandes”. Din „Bulletin de la Section Historique de l'Académie roumaine. Tome XI. București: Cultura națională, 1924; 3) „Eine Betagerung Konotantinopels in der rumänischen Kirchenmalerei”. Separat din „Byzantion”, revue internationale des études byzantines. Tome I. Paris – Liège. În: *Convorbiri literare*, apr. 1925, 57, nr.4, p. 314.

Recenzia celor 3 comunicări ale lui Vasile Grecu la Congresul de studii bizantine din București, cu reliefarea influențelor bizantine în pictura ecleziastică medievală românească.

233. Importanța artistică a României cu prilejul „Bisericilor lui Ștefan cel Mare” de G. Balș. În: *Convorbiri literare*, apr. 1926, 58, nr.4, p. 292-300, il. (Cronica artistică).

Comentarii la lucrarea „Bisericile lui Ștefan cel Mare”, în care autorul vorbește despre îmbinarea stilurilor bizantine, gotice, germane și sârbești în arhitectura ecleziastică din Moldova.

234. /Gravurile d-lui Anton Kaindl/. În: *Convorbiri literare*, iul.-sep. 1934, 67, nr. 7-9, p. 780. (Idei, fapte, oameni). /Semnează: Al.T.-S./.

Prezentarea gravurilor artistului (stabilit în România), apărute în numeroase serii, ilustrând vederi generale de biserici, fragmente de pisanie și stâlpi țărănești.

3.4 Comunicări, conferințe

235. *Mănăstirile Bucovinei. /Conferință/.* 8p. B.A.R. (Fond Manuscrise).

3.5 Necrologuri, comemorări

236. Baltazar. În: *Convorbiri literare*, oct. 1909, 43, nr.10, p. 1135-1136. /Semnează: T.-S./.
Contribuția tânărului artist (mort la 29 ani) la restaurarea unor monumente religioase.

237. O. Șmighelschi. Chestiunea picturii religioase. In: *Convorbiri literare*, mai 1914, 48, nr.5, p. 557-566, 4 pl. (Cronica artistică. Artiști dispăruți).
Scris cu ocazia morții pictorului, născut în jurul Sibiului la 9 martie 1866 dintr-un tată polonez și dintr-o mamă româncă. Realizarea picturii în noua Catedrală a Sibiului îl determină pe Tz.-S. să constate că Șmighelschi s-a depărtat de tradiție.

II. MUZEOGRAFIE

1. Volume

238. *Catalogul Muzeului Aman*. Ed. oficială. București: Minerva, 1908. 89 p., il.
Cuprins: Opera și viața lui Aman, p. 7-48; Atelierul, p. 49-61; Sala II (fostul birou al pictorului), p. 62-66; Sala III, p. 67-71; Sala IV, p. 72-76; Sala V, p. 77-83; Sala VI (Desenuri în creion, în peniță, acuarelele Sanghine), p. 84-86; Sala VII (Frescele pe zidurile sălii), p. 87-88; Sala VIII, p. 89.
239. *Muzeul neamului românesc*. Ce a fost; ce este; ce-ar trebui să fie. București: Minerva, 1909. 6, 102 p., il. Și în: Al. Tzigara-Samurçaș. *Muzeografie românească*, p.67-88 (a se vedea poziția 244); Al. Tzigara-Samurçaș. *Scrieri despre arta românească*, p.212-232 (a se vedea poziția 7).
Pledoarie pentru înființarea unui muzeu național. Demersurile întreprinse, descrierea colecțiilor și a modului lor de organizare.
240. *Casa românească de la Expoziția din Roma*. București: Inst. de Arte Grafice Carol Göbl, 1911. 31p.
241. *Muzeul Național din București*. București: Minerva, 1912. 15 p.
Înființarea muzeului național - „cea mai desăvârșită expresie a civilizației unei țări”. Arhitectura, structura colecțiilor, demersurile făcute pentru realizarea lui.
242. *Punerea pietrei fundamentale a Muzeului Național din București: /17/30 iunie/1912/*. București: Minerva, 1912. /18 p./ . Și în: Al. Tzigara-Samurçaș. *Muzeografie românească*, p. 95-101 (a se vedea poziția 244); Tzigara-Samurçaș, Al. *Scrieri despre arta românească*, p. 239-245 (a se vedea poziția 7).
243. *Tragedia Muzeului de Artă Națională*. București: Atelierele Grafice Socec & Co. S.A., 1930. 16 p.
Și în: Al. Tzigara-Samurçaș. *Muzeografie românească*, p.103-112 (a se vedea poziția 244).
244. *Muzeografie românească*. București: M.O. și Impr. Statului, Impr. Națională, 1936. XXIII, 383 p., 31 il.
Cuprins: Prefață/Préface, p. XI; Introducere/Introduction, p. XIII-XXIII; I. LUPTA PENTRU MUZEUL DE ARTĂ NAȚIONALĂ CAROL I/LA LUTTE POUR LE MUSÉE D'ART NATIONAL CAROL I: Muzeul nostru național. („Viața Românească”, iunie 1906) /Notre Musée

1. Opera. Muzeografie

national, p. 3-20; Muzeul românesc și cel bulgăresc. („Viața Românească” dec. 1906)/Le Musée roumain et le Musée bulgare, p. 21-28; Noul plan al Muzeului național. („Conv. Lit.”, feb.1907)/Le nouveau plan de notre Musée national, p. 29-35; Muzeul primește daruri regești. („Conv. Lit.”, mai 1907)/Le Musée reçoit des dons royaux, p. 37-40; Vrajmașii Muzeului. („Conv. Lit.”, mai 1907)/Les ennemis du Musée, p. 41-42; Perspective îmbucurătoare. („Conv. Lit.”, iulie 1907)/Perspectives encourageantes, p. 43-44; D-l d’un musée national?, p. 53-62; Vremuri de grea încercare. („Conv. Lit.”, martie 1910)/Temps de dure épreuve, p. 63-65; Muzeul neamului românesc. Ce a fost; ce este; ce ar trebui să fie. Broșură 8; Editura „Minerva”, 1910/Le Musée du peuple roumain. Ce qu’il a été, ce qu’il est; ce qu’il Dr. Istrati pro și contra Muzeului. („Conv. Lit.”, iunie 1907)/Le Dr. Istrati pour et contre le Musée, p. 45-51; Suntem vrednici de un Muzeu național? („Viața Românească”, ian. 1908)/Sommes-nous dignes devrait être, p. 67-88; Muzeul de Artă Națională și bugetul statului. („Conv. Lit.”, ian. 1911)/Le Musée d’art national et le budget de l’État, p. 89-93; 17/30 iunie 1912. Punerea pietrei fundamentale a Muzeului național din București. Broșură, Editura „Minerva”, 1912/Pose de la pierre fondamentale du Musée d’art nationa, p. 95-101; Tragedia Muzeului de Artă Națională. („Conv. Lit.”, apr. 1930)/La tragédie du Musée d’art national, p. 103-112; Inaugurarea parțială a Muzeului de Artă Națională. („Conv. Lit.”, sept. 1931)/Inauguration partielle du Musée d’art national, p. 113-118; L’art paysan en Roumanie, Catalogue à l’occasion de l’ouverture des sections du Musée d’art national. I. Br., oct. 1931, p. 119-138; Rostul Muzeului nostru național. („Conv. Lit.”, ian. 1934)/Le but de notre Musée national, p. 139-146; Știri îmbucurătoare, dar de scurtă durată. („Conv. Lit.”, mai 1934)/Nouvelles encourageantes, mais de courte durée, p. 147-148; Muzeul național în lumina conferinței muzeografice din Madrid. („Conv. Lit.”, nov.-dec.1934)/Le Musée à la lumière de la conférence muséographique de Madrid, p. 149-157; Stavropoleos – Muzeu național. („Epoca”, 27 nov. 1903)/Stavropoleos – Musée national, p. 159-263; Stavropoleos – Muzeu național. („Epoca”, 26 febr. 1904)/Stavropoleos – Musée national, p. 165-169; II. ALTE MUZEE DIN BUCUREȘTI/ Autres musées de Bucarest: Muzeul Aman. („Viața Românească”, aug. 1908)/Le Musée Aman, p. 173-177; Muzeul Simu. („Conv. Lit.”, iun. 1910)/Le Musée Simu, p. 179-184; Colecția Kalinderu. „Minerva”, 30 dec. 1913/La collection Kalinderu, p. 185-188; Colecția Kalinderu și drepturile Statului. („Minerva”, 27 ian. 1914)/La collection Kalinderu et les droits l’Etat, p. 189-192; Muzeul Stelian și falsurile d-lui G. Oprescu. („Conv. Lit.”, mar. 1934)/Le Musée Stelian et les faux dr Mr. G. Oprescu, p. 193-196. III. MUZEE DIN ȚARĂ/Musée du pays: “Muzele din Transilvania” și plagiatul d-lui Coriolan Petranu. („Conv. Lit.”, mar. 1924)/Le Musée de Transylvanie et le plagiat de Mr. C. Petranu, p. 199-202; Contribuție la istoricul Muzeului Secuiesc. (În publicația festivă a Muzeului, 1929)/Contribution à l’historique du Musée des Szekles, p. 203-209; Muzeul Brukenthal, din Sibiu. („Conv. Lit.”, dec. 1933)/Le Musée Brukenthal de Sibiu, p. 211-216; Cultul trecutului și Muzele provinciale. („Conv. Lit.”, mai 1910)/Le culte du passé et les Musées provinciaux, p. 217-221; Muzele regionale din Moldova și din Bucovina. („Conv. Lit.”, dec. 1933)/Les Musées régionaux de Moldavie et de Bucovina, p. 223-228. IV. VARIA MUSEOGRAPHICA: Odobescu și Muzele. („Conv. Lit.”, nov. 1907)/Odobesco et les Musées, p. 231-232; Arta muzeală. („Conv. Lit.”, dec. 1932)/L’art muséal, p. 233-240; Cum să folosim Muzele. („Conv. Lit.”, ian. 1933)/Quel est le parti à tirer des Musées, p. 241-245; Muzele în aer liber. („Conv. Lit.”, oct.-nov. 1933)/Le Musées en plein air, p. 247-254; Ce interesează pe Români în Muzele din Viena. („Conv. Lit.”, apr. 1932)/Quel intérêt présentent pour les Roumains les Musées de Vienne, p. 255-261; Centenarul Muzeelor din Berlin. („Conv. Lit.”, oct. 1930)/Le centenaire des Musées de Berlin, p. 263-269; Muzeul Luvrului și al nostru în pericol. („Universul”, 7 feb. 1910)/le Musée du Louvre et le nôtre en danger, p. 271-273; Casa-Muzeu Regele Carol I, de la Poradim. („Minerva”, 28 nov. 1912)/Le Maison-Musée Carol I, de Poradim, p. 275-278. V. Muzeografia română în 1936/La muséographie roumaine en 1936, p. 279-294; Conclu-zii/Conclusions, p. 294-297; Epilog hotărâtor/Epilogue décisif, p. 297-300. VI. RÉSUMÉ, p. 300-377; Indice, p. 379-383.

245. *Musée National Carol I*. Catalogue de la section d’art paysan. 18 planches hors-texte. Bucarest: Impr. Națională, 1937. 30 p., 18 pl.
Cuprins: Prefață, p.3; Introduction, p. 5-23; Catalogue. I. Section de la Céramique, p. 25-27; II. Section du Bois, p. 27-29; III. Section du Tissue, p. 29-30.

246. *Lupta pentru desăvârșirea Muzeului Național Carol I.* București: M.O., Impr. Națională, 1938. 15 p.

247. *Muzeul Național Carol I.* București: Bucovina, I.E. Torouțiu, 1942. 21 p., il.

2. În volume

2.1 Studii și articole de sinteză

248. Adatok a székely nemzeti múzeum történetéhez. În: *Emlékkönyv a Székely nemzeti múzeum ötvenéves jubileumára. Az igazgató-választmány megbízásából szeresztette. Csutak viemos igazgató.* Vol. 1: Kolozsvár: Minerva, 1929, p. 35-39. Și în: Al. Tzigara-Samurcaș. *Muzeografia românească*, p. 203-209. /Cu titlul: Contribuție la istoricul muzeului secuiesc/ (a se vedea poziția 244).

2.2 Comunicări, conferințe

249. Considérations générales sur les musées d'art paysan. În: *Actes du XIIIe Congrès International d'histoire de l'art.* Le Comité organisateur du Congrès. Red. Johnny Roosval. Stockholm: H-B Hasse W. Tullbergs Boktryckari, 1933, p.254/256.

3. În periodice

3.1 Studii și articole de sinteză

250. Stavropoleos. În: *Epoca*, 27 nov. 1903, 9, nr. 323, p. 1. (Cronica artistică). Și în: Al. Tzigara-Samurcaș. *Muzeografie românească*, p.159-163. /Cu titlul: Stavropoleos – muzeu național/ (a se vedea poziția 244); Al. Tzigara-Samurcaș. *Scrieri despre arta românească*, p.258-264 (a se vedea poziția 7).

Despre deteriorarea bisericii Stavropoleos și necesitatea luării de măsuri urgente pentru restaurarea și conservarea monumentului.

251. Stavropoleos – muzeu național. În: *Epoca*, 26 feb. 1904, 10, nr.55, p.1. Și în: Al. Tzigara-Samurcaș. *Muzeografie românească*, p.165-169 (a se vedea poziția 244); Al. Tzigara-Samurcaș. *Scrieri despre arta românească*, p.264-269 (a se vedea poziția 7).

Îl citează pe Spiru Haret care în raportul oficial adresat regelui susține înființarea unui muzeu special de artă religioasă «luându-se poate, pentru acest scop biserica Stavropoleos». Tz.-S. intervine cu rectificarea ca biserica să nu fie luată „drept cadru, ci ca centru al unui muzeu”.

252. Muzeul nostru național. În: *Viața Românească*, iun. 1906, 1, nr.4, p. 102-116. Și în: Al. Tzigara-Samurcaș. *Muzeografie românească*, p. 3-20 (a se vedea poziția 244); Al. Tzigara-Samurcaș. *Scrieri despre arta românească*, p. 167-190 (a se vedea poziția 7); *Martor*, 1996, nr.1, p.175-183. /Versiunea franceză: „Notre musée national”/.

Cu prilejul Expoziției jubiliare face un rezumat al activității celor 42 de ani de existență a Muzeului național („uitat și pare-se persecutat de soartă și de oameni”), lipsit de un local propriu și de buget potrivit. Scopul este de a provoca „un curent favorabil ideii de reforma Muzeului”.

253. Muzeul românesc și cel bulgăresc. În: *Viața Românească*, dec. 1906, 1, nr.10, p. 613-619. Și în: Al. Tzigara-Samurcaș. *Muzeografie românească*, p. 21-28 (a se vedea poziția 244).

Comparații între muzeografia bulgărească și cea românească. Scurt istoric al Muzeului din Sofia. Muzeul nostru este mai vitregit, inclusiv din punct de vedere al bugetului alocat.

1. Opera. Muzeografie

254. Muzeul nostru național. În: *Convorbiri literare*, feb. 1907, 41, nr.2, p. 224-232, 2 pl. (Cronica artistică). Și în: Al. Tzigara-Samurcaș. *Muzeografie românească*, p. 29-35. /Cu titlul: Noul plan al muzeului național/ (a se vedea poziția 244); Al. Tzigara-Samurcaș. *Scrisori despre arta românească*, p. 190-199 (a se vedea poziția 7).
Analiză critică a situației Muzeului Național; necesitatea unui sediu adecvat, cu interpretarea rapoartelor doctorului Istrati și referatului arhitectului G. Sterian pentru crearea de muzee în localul Expozițiunii.
255. Din efemeridele Muzeului de Artă Națională. I. Daruri regești. În: *Convorbiri literare*, mai 1907, 41, p. 545-548. (Cronica artistică). Și în: Al. Tzigara-Samurcaș. *Muzeografie românească*, p. 37-40. /Cu titlul: Muzeul primește daruri regești/ (a se vedea poziția 244).
Donația regelui Carol I noului muzeu național, constând din 75 planșe pictate de Henrik Trenk între 1860 și 1864, colecția completă de fotografii executate de Carol Pop de Szatmary la comanda sa, un album de cromolitografii cu imagini din mănăstiri și albume populare.
256. Din efemeridele Muzeului de Artă Națională. IV. Catalogul Muzeului. În: *Convorbiri literare*, iun. 1907, 41, nr.60, p. 651. (Cronica artistică).
Apariția catalogului pare a fi compromisă din cauza lipsei de fonduri.
257. Din efemeridele Muzeului de Artă Națională. V. Perspective îmbucurătoare. În: *Convorbiri literare*, iul. 1907, 41, nr. 7, p. 741. (Cronica artistică). Și în: Al. Tzigara-Samurcaș. *Muzeografie românească*, p. 43-44 (a se vedea poziția 244); Al. Tzigara-Samurcaș. *Scrisori despre arta românească*, p. 202-203 (a se vedea poziția 7).
Vizita ministrului Spiru Haret la Muzeul de Artă Națională trezește speranțe prin promisiunea suplimentării fondurilor alocate muzeului și prin intervenția de a fi incluse în colecțiile muzeelor expozatele rămase în urma expoziției din Parcul Carol.
258. Odobescu și muzeele. În: *Convorbiri literare*, nov. 1907, 41, nr. 11, p. 1154-1155, 2 pl. / greșit: 2054-2055/. (Cronica artistică). Și în: Al. Tzigara-Samurcaș. *Arta în România*, p. 248-249 (a se vedea poziția 2); Al. Tzigara-Samurcaș. *Muzeografie românească*, p. 231-232 (a se vedea poziția 244); Al. Tzigara-Samurcaș. *Scrisori despre arta românească*, p. 153-154 (a se vedea poziția 7).
Contribuția lui Odobescu la constituirea Muzeului Național de Antichități și a Muzeului de Sculptură Comparată prin colecția de reproduceri în gips după principalele sculpturi antice. Meritul lui Odobescu în realizarea „Albumului arheologic și pitoresc” conținând reproduceri ale planșelor picturii elvețian H. Trenk (donate Muzeului de Artă Națională de către Regele Carol I).
259. Casa meșterului Antonie Mogoș. În: *Convorbiri literare*, ian. 1908, 42, nr.1, p. 100-107, 4 pl. Și în: Al. Tzigara-Samurcaș. *Arta în România*, p.126-135 (a se vedea poziția 2); Al. Tzigara-Samurcaș. *Scrisori despre arta românească*, p. 46-54 (a se vedea poziția 7).
Antonie Mogoș și descrierea casei sale din lemn – achiziție a Muzeului de etnografie și artă națională.
260. Suntem vrednici de un Muzeu Național? În: *Viața Românească*, ian. 1908, 3, nr.1, p. 91-98. Și în: Al. Tzigara-Samurcaș. *Muzeografie românească*, p. 53-62 (a se vedea poziția 244); Al. Tzigara-Samurcaș. *Scrisori despre arta românească*, p. 203-212 (a se vedea poziția 7).
Analiză a situației artei și muzeografiei în țara noastră, pledoarie pentru realizarea muzeului național. Lipsa susținerii financiare și apel pentru alocarea de fonduri mai mari cu destinația bugetelor muzeelor.
261. Muzeul Aman. În: *Viața Românească*, aug. 1908, 3, nr.8, p. 242-245. Și în: Al. Tzigara-Samurcaș. *Muzeografie românească*, p. 173-177 (a se vedea poziția 244); Al. Tzigara-Samurcaș. *Scrisori despre arta românească*, p. 270-274 (a se vedea poziția 7).
Inaugurarea Muzeului Aman în data de 1 iunie 1908, la inițiativa Regelui Carol I. Sublinierea personalității artistice a lui Theodor Aman și o succintă biografie a picturii.

262. Muzeul neamului românesc. Ce a fost; ce este; ce ar trebui să fie. În: *Calendarul „Minervei”*, pe 1909, p. 97-136 (a se vedea poziția 239). Și în: Al. Tzigara-Samurçaș. *Muzeografie românească*, p. 67-88 (a se vedea poziția 244); Al. Tzigara-Samurçaș. *Scrieri despre arta românească*, p. 212-233 (a se vedea poziția 7).
263. Muzeul Luvrului și al nostru în pericol. În: *Universul*, (nr. excepțional), 7 feb. 1910, 28, nr. 37, p. 3. Și în: Al. Tzigara-Samurçaș. *Muzeografie românească*, p. 271-273 (a se vedea poziția 244). Despre colecțiile muzeului Luvru, scăpat neatins în urma inundațiilor. Pledoarie pentru înființarea unui muzeu național la noi.
264. Din efemeridele Muzeului de Artă Națională. VI. Vremuri de grea încercare. În: *Convorbiri literare*, mar. 1910, 44, nr.1, p. 116-119. (Cronica artistică). Și în: Al. Tzigara-Samurçaș. *Muzeografie românească*, p. 63-65 (a se vedea poziția 244). Dificultățile financiare ale Muzeului de Artă Națională, pledoarie pentru finanțarea muzeelor de către stat. Exemple și comparații cu muzeografia din Bulgaria și Ungaria.
265. Cultul trecutului și muzeele provinciale. În: *Convorbiri literare*, mai 1910, 44, 2, nr.3, p. 378-381. (Cronica artistică). Și în: Al. Tzigara-Samurçaș. *Muzeografie românească*, p. 217-221 (a se vedea poziția 244); Al. Tzigara-Samurçaș. *Scrieri despre arta românească*, p.302-306 (a se vedea poziția 7). Pledoarie pentru crearea Muzeului de Artă Națională din București pe baza tendințelor generale ale muzeelor regionale. Se înființează în acest scop „Societatea Târgoviștea” a cărei acțiune se conjugă cu Societatea „Arta românească”.
266. Muzeul Simu. În: *Convorbiri literare*, iun. 1910, 44, vol. 2, nr.4, p.492-497. (Cronica artistică). Și în: Al. Tzigara-Samurçaș. *Muzeografie românească*, p.179-184 (a se vedea poziția 244); Al. Tzigara-Samurçaș. *Scrieri despre arta românească*, p. 274-282 (a se vedea poziția 7). Reflecții asupra Muzeului Simu; elogii la adresa întemeietorilor și donatorilor particulari care au făcut în domeniul artei mai mult decât statul român.
267. Muzeul Asociațiunii. În: *Transilvania*, sep.-oct. 1910, nr.5, p. 376. Se reproduce partea referitoare la Muzeul Asociațiunii din Sibiu din articolul: „Cultul trecutului și muzeele provinciale”, mai 1910, în care Tz.-S. critică faptul că deși există un sediu adecvat, nu sunt amenajate sălile iar colecțiile nu sunt organizate corespunzător.
268. Arta și politica în 1910. În: *Convorbiri literare*, ian. 1911, 45, nr.1, p. 100-107. (Cronica artistică). Și în: Al. Tzigara-Samurçaș. *Muzeografie românească*, p. 89-93 /Cu titlul: Muzeul de Artă Națională și bugetul statului/ (a se vedea poziția 244); Al. Tzigara-Samurçaș. *Scrieri despre arta românească*, p. 233-239. /Cu titlul: Muzeul național și bugetul statului/ (a se vedea poziția 7). Învățământul artistic și necesitatea reorganizării lui. Semnal de alarmă pentru organizarea eficientă a așezămintelor artistice și alocarea unor bugete adecvate, cu pledoarie pentru Muzeul Național. Protest la adresa suprimării de la 1 aprilie 1909 a Serviciului pentru restaurarea monumentelor de artă.
269. Colecția Kalinderu. În: *Minerva*, 30 dec. 1913, 6, nr. 1811, p. 1. Și în: Al. Tzigara-Samurçaș. *Muzeografie românească*, p. 185-196 (a se vedea poziția 244); Al. Tzigara-Samurçaș. *Scrieri despre arta românească*, p.282-286 (a se vedea poziția 7). Prezentarea colecției și a principiilor estetice pe baza cărora s-a constituit.
270. Colecția Kalinderu și drepturile statului. În: *Minerva*, 27 ian. 1914, 6, nr. 1837, p. 1. Și în: Al. Tzigara-Samurçaș. *Muzeografie românească*, p.189-192 (a se vedea poziția 244); Al. Tzigara-Samurçaș. *Scrieri despre arta românească*, p. 286-290 (a se vedea poziția 7). Cazul colecției Kalinderu, drepturile statului asupra acesteia, în calitate de finanțator (a se vedea și pozițiile 299, 901).

1. Opera. Muzeografie

271. Colecțiunea Grigorescu. În: *Minerva*, 31 mar. 1914, 6, nr. 1900, p. 1.
Protest vehement împotriva mutării operelor lui Nicolae Grigorescu în așa-zisul „Palat al artelor” de la Filaret. Pledoarie pentru crearea unui Muzeu Grigorescu.
272. Muzeul Simu și Muzeul Național. În: *Convorbiri literare*, sep.-nov. 1927, 60, nr. 9-11, p. 343-344.
Laudă inițiativa înființării muzeului Simu. Atrage atenția asupra necesității terminării lucrărilor la Muzeul de la Șosea început în 1912.
273. Tragedia Muzeului de artă națională. În: *Convorbiri literare*, apr. 1930, 63, p. 402-415 (a se vedea poziția 243). Și în: Al. Tzigara-Samurçaș. *Muzeografie românească*, p. 103-112 (a se vedea poziția 244); *Martor*, 1996, nr.1, p.186-191 (versiunea franceză: „La tragedie du Musée d’art national”).
Istoric, activitate, situație financiară deplorabilă.
274. Centenarul muzeelor din Berlin. În: *Convorbiri literare*, oct. 1930, 63, p. 1037-10434. Și în: Al. Tzigara-Samurçaș. *Muzeografie românească*, p. 263-269 (a se vedea poziția 244).
Descrierea festivității care a avut loc la 1 octombrie 1930. Despre inaugurarea muzeelor Pergamului, Babilonului și a Muzeului German de Artă.
275. Inaugurarea Muzeului de Artă Națională. Documente. În: *Convorbiri literare*, sep. 1931, 64, p. 758-769. Și în: Al. Tzigara-Samurçaș. *Muzeografie românească*, p. 113-118. /Cu titlul: Inaugurarea parțială a Muzeului de Artă Națională/ (a se vedea poziția 244).
Cronica inaugurării. Sunt descrise sălile, colecțiile și criteriile de alcătuire. Subliniază importanța muzeului.
276. Ce interesează pe români în muzeele din Viena. În: *Convorbiri literare*, mar.-apr. 1932, 65, p. 272-278. Și în: Al. Tzigara-Samurçaș. *Muzeografie românească*, p. 255-261 (a se vedea poziția 244); Al. Tzigara-Samurçaș. *Scrieri despre arta românească*, p. 330-338 (a se vedea poziția 7).
Revendicarea de către România a unor obiecte de artă aflate la Viena: lucrări din epoca antică, piese de aur și argint, monezi, tablouri (portretul lui Mihai Viteazul), obiecte de artă populară românească. Tz.-S. a participat la tratative.
277. Arta muzeală. În: *Convorbiri literare*, nov.-dec. 1932, 65, p. 682-689. Și în: Al. Tzigara-Samurçaș. *Muzeografie românească*, p. 233-240 (a se vedea poziția 244); Al. Tzigara-Samurçaș. *Scrieri despre arta românească*, p. 307-315 (a se vedea poziția 7).
Strădanii pentru înființarea unui muzeu de artă națională în România. Rolul muzeului modern în formarea gustului artistic, necesitatea reformei muzeografice și exemple din muzeografia străină.
278. Peregrinări muzeografice. Muzeele regionale din Moldova și din Bucovina, Muzeul Bruckenthal din Sibiu... În: *Convorbiri literare*, dec. 1933, 66, p. 948-959. Și în: Al. Tzigara-Samurçaș. *Muzeografie românească*, p. 223-228 (a se vedea poziția 244); Al. Tzigara-Samurçaș. *Scrieri despre arta românească*, p.296-302 (a se vedea poziția 7).
Describe Muzeul din Piatra Neamț, organizat în localul liceului, Muzeul din Cernăuți și Muzeul Bruckenthal din Sibiu.
279. Rostul Muzeului nostru național. În: *Convorbiri literare*, ian. 1934, 67, nr.1, p. 25-33. Și în: Al. Tzigara-Samurçaș. *Muzeografie românească*, p. 139-146 (a se vedea poziția 244); *Martor*, 1996, nr.1, p.184-185. /Fragment în lb franceză: „La vocation du nouveau Musée”/.
Proiecte, planuri și obiective pentru Muzeul Național, argumentate prin comparații din muzeografia străină. Aspirația de a se finaliza lucrările la clădirea, parțial inaugurată și apel pentru surse de finanțare.
280. /Știri îmbucurătoare/. În: *Convorbiri literare*, mai 1934, 67, nr.5, p. 457. (Cronici). Și în: Al. Tzigara-Samurçaș. *Muzeografie românească*, p. 147-148. /Cu titlul: Știri îmbucurătoare, dar de

scurtă durată/ (a se vedea poziția 244); Al. Tzigara-Samurcaș. *Scriseri despre arta românească*, p. 245-246 (a se vedea poziția 7).

Vestea fericită a reluării lucrărilor la clădirea Muzeului de la Șoseaua Kisseleff. Întrerupte vreme de 25 de ani din lipsă de fonduri, lucrările se reiau grație unui credit de 20 milioane lei acordat la insistența ministrului Victor Slăvescu.

281. Muzeografia românească în 1936. În: *Convorbiri literare*, aug.-oct. 1936, 69, nr. 8-10, p. 353-367. Și în: Al. Tzigara-Samurcaș. *Muzeografie românească*, p. 279-300 (a se vedea poziția 244). Situația muzeelor și spațiilor consacrate colecțiilor de stat și particulare în 1936. Solicită fonduri pentru finalizarea lucrărilor la Muzeul Național Carol al II-lea, de la Șosea. Se pronunță pentru amenajarea muzeelor pe criterii științifice.
282. Efemeride muzeografie (I). În: *Convorbiri literare*, iun.-iul. 1937, 70, nr. 6-7, p. 495-497. (Idei, fapte, oameni). Inaugurarea Muzeului Simu, posesor al unui catalog bine organizat. Semnalează trecerea peste graniță a unor candelă brâncovenești.
283. Efemeride muzeografice (II). În: *Convorbiri literare*, aug.-oct. 1937, 70, p. 8-10, p. 582-590. (Cronica artistică). Locul muzeelor în peisajul cultural occidental, activitatea muzeală în Franța, Austria și Germania. Mersul anevoios al lucrărilor Muzeului de la Șosea.
284. Rostul Muzeului nostru național. În: *Cele trei Crișuri*, sep.-oct. 1938, 19, nr.9-10, p.178, 185-187. Necesitatea unui muzeu național. Analiză comparativă cu muzeele din Bulgaria, Iugoslavia, URSS.
285. Muzeul Național Carol I. În: *Convorbiri literare*, mar.-apr. 1942, 73, nr. 3-4, p. 169-178 (și extras) /Semnează Al. Tz. S./
Despre rolul muzeelor în societate și necesitatea înființării muzeului nostru național.

3.2 Polemici

286. Iarăși Stavropoleos (III). Răspuns d-lui arhitect I. Mincu. În: *Epoca*, 9 apr. 1904, 10, nr. 96, p. 1-2. (Cronica artistică). Și în: Al. Tzigara-Samurcaș. *Memorii*, p.174-180 (a se vedea poziția 478). Replică la articolul publicat în 25 martie în „Epoca” (a se vedea și poziția 676).
287. Din efemeridele Muzeului de Artă Națională. II. Vrăjmașii muzeului. În: *Convorbiri literare*, mai 1907, 41, p. 548-549. (Cronica artistică). Și în: Al. Tzigara-Samurcaș. *Muzeografie românească*, p. 41-42 (a se vedea poziția 244); Al. Tzigara-Samurcaș. *Scriseri despre arta românească*, p. 199-201 (a se vedea poziția 7). Polemizează cu cei ce consideră inutilă înființarea Muzeului de Artă Națională, acuzându-i de „nepricepere și pizmă”.
288. Din efemeridele Muzeului de Artă Națională. III. Dl. Istrati pro și contra Muzeului. În: *Convorbiri literare*, iun. 1907, 41, nr.60, p.644-651. Și în: Al. Tzigara-Samurcaș. *Muzeografie românească*, p. 45-51 (a se vedea poziția 244). Tz.-S. îl provocarea la duel pe Istrati (a se vedea și pozițiile 897-898).
289. D-l Oprescu și falsurile de la Muzeul Stelian. În: *Convorbiri literare*, mar. 1934, 67, nr.3, p. 269-272. Și în: Al. Tzigara-Samurcaș. *Muzeografie românească*, p. 193-196. /Cu titlul: Muzeul Stelian și falsurile d-lui G. Oprescu/ (a se vedea poziția 244). Cazul tablourilor false de la Muzeul Stelian. Acuzații grave la adresa incompetenței profesionale a lui Oprescu care ar fi „cumpărat nu numai un fals Veronese, dar chiar și o pânză care după ce a plătit-o ca a lui Andreescu, s-a dovedit a nu fi de acest maestru!”

1. Opera. Muzeografie

290. Efemeride muzeografice. III. În: *Convorbiri literare*, nov.-dec. 1937, 70, nr. 11-12, p. 798-803. (Cronica artistică).
Critici la adresa arh. N. Ghika-Budești care tergiversează lucrările la clădirea Muzeului de Artă Națională modificând, în detrimentul esteticii, planurile inițiale. Oferă câteva sugestii arhitectonice.

3.3 Cronici, recenzii

291. Casa Românească de la Expoziția din Roma. În: *Convorbiri literare*, iul. 1911, 45, nr.7, p. 814-826, il., 4 pl. (Cronica artistică) (a se vedea poziția 240).
Participarea României, cu o casă țărănească, la expoziția jubiliară italiană (50 de ani de la unificarea Italiei) – prilej de afirmare a valorilor culturale românești.
292. Recunoștința Bulgariei libere către România. În: *Minerva*, 27 nov. 1912, 4, nr. 1420, p.1 Și în: Al. Tzigara-Samurcaș. *Muzeografie românească*. București, p. 275-278. /Cu titlul: Casa-Muzeu Regele Carol I de la Poradim/ (a se vedea poziția 244).
Despre lucrarea istoricului George Capceff: „Casa-Muzeu Carol I Regele României din satul Poradim”. Casa-muzeu, un omagiu adus de poporul bulgar armatei române pentru ajutorul dat în 1877 la eliberarea de sub ocupația turcă, servise drept comandament general lui Carol I în timpul războiului.
293. Plagiatul d-lui Coriolan Petreanu. În: *Convorbiri literare*, mar. 1924, 56, nr. 3, p. 246-248. (Recenzii). Și în: Al. Tzigara-Samurcaș. *Muzeografie românească*, p. 199-202 (a se vedea poziția 244); Al. Tzigara-Samurcaș. *Scrieri despre arta românească*, p. 291-295. /Cu titlul: „Muzeele din Transilvania” și Plagiatul d-lui Coriolan Petreanu/ (a se vedea poziția 7).
Acuzația de plagiat adusă pentru: „Muzeele din Transilvania, Banat, Crișana și Maramureș. Trecutul, prezentul și administrarea lor”. Cartea românească, 1922. Lucrarea este considerată o compilație având ca sursă anuarul unghuresc „Magyar Minerva”.
294. Muzeul nostru național în lumina conferinței muzeografice din Madrid. În: *Convorbiri literare*, nov.-dec. 1934, 67, nr. 11-12, p. 976-983. (Cronici). Și în: Al. Tzigara-Samurcaș. *Muzeografie românească*, p. 149-157 (a se vedea poziția 244); Al. Tzigara-Samurcaș. *Scrieri despre arta românească*, p. 247-258 (a se vedea poziția 7).
Despre lucrările la Muzeu, în lumina comunicărilor și recomandărilor conferinței din 28 octombrie-4 noiembrie; sinteză a experienței diverselor țări în domeniul muzeografiei.
295. Muzeul Național Carol I la expoziția din Paris 1937. În: *Convorbiri literare*, ian.-mai 1938, 71, nr. 1-5, p. 105-108, 3 foto. /Semnează: Tz.S.Al./.
Organizatorul expoziției a fost prof. D. Gusti. Exponatele muzeului au mai fost prezentate anterior, cu prilejul expoziției internaționale în diverse capitale europene, începând cu 1909 – Berlin și Amsterdam, apoi 1910 – Viena, 1911 – Roma, 1925 – Paris și Geneva, 1927 – Paris, 1929 – Barcelona, 1935 – Helsinki și Bruxelles, 1936 – Oslo.

3.4 Comunicări, conferințe

296. Muzeul ca mijloc de educație națională. În: *Politica*, 1 iun. 1928, 3, nr.610, p. 2.
Fragment din Conferința din 10 mai 1928, ținută la Institutul Social Român pe tema importanței muzeului în societatea românească.
297. Cum să folosim muzeele. (Comunicare radiofonică pentru școlari, 5 dec. 1932). În: *Convorbiri literare*, ian. 1933, 66, p. 48-53. Și în: Al. Tzigara-Samurcaș. *Muzeografie românească*, p. 241-245 (a se vedea poziția 244); Al. Tzigara-Samurcaș. *Scrieri despre arta românească*, p. 315-320 (a se vedea poziția 7).

Prezintă muzeul ca instituție cu rol în educarea gustului artistic, oferă indicații pentru elevi privitor la modul de vizitare a unui muzeu, contemplarea exponatelor și înțelegerea mesajului lor. Soluții pentru atragerea vizitatorilor.

298. Muzeele în aer liber. Comunicare radiofonică din 29 iunie 1933. În: *Convorbiri literare*, oct.-nov. 1933, 66, p. 879-887. Și în: Al. Tzigara-Samurçaș. *Muzeografie românească*, p. 247-253 (a se vedea poziția 244); Al. Tzigara-Samurçaș. *Scieri despre arta românească*, p. 320-330 (a se vedea poziția 7).
Istoric al muzeelor, funcțiile și rolul lor. Succintă descriere a muzeelor în aer liber din Suedia, Norvegia, Danemarca, particularitățile și avantajele lor. Poziție împotriva muzeelor în aer liber argumentată cu pericolul deteriorării exponatelor.

3.5 Interviu, scrisori deschise

299. Colecția Kalinderu și drepturile statului. Răspunsul d-lui Tzigara-Samurçaș. În: *Adevărul*, 31 ian. 1914, 28, nr. 8759, p. 4 (a se vedea poziția 901).
Replică la articolul maiorului Cantacuzino, publicat în „Adevărul” din 29 ianuarie.

III. ARHEOLOGIE

1. Volume

300. *Ce se înțelege azi prin arheologie*. București: /s.n./, 1908. 23 p.
Comentează diverse opinii și tendințe în domeniul științei arheologice și învățământului arheologic.
301. *Discuțiuni în jurul arheologiei*. București: Minerva, 1910. 47 p.
Cuprins: I. Arheologie sau istoria artei, p. 3-7; II. Istoricul catedrei de arheologie, p. 9-16; III. Pro Murnu, p. 17-24; IV. În apărare, p. 25-41; Anexă. Raportul prezentat de profesorul Teohari Antonescu Senatului Universitar din Iași și reprodus în „Convorbiri literare” din ianuarie 1910, p. 43-47.
302. *Odobescu*. București: /Cartea românească/, /1934/. 31 p., 1 pl. (Cunoștințe folositoare. Seria „Din lumea largă”, nr. 53).
303. *Trofeul de la Adam-Klissi*. București: Impr. Națională, 1945. 8 p.

2. În volume

2.1 Comunicări, conferințe

304. Peut-on exclure l'archéologie de l'histoire de l'art? În: *Actes du XIIIe Congrès International d'histoire de l'art*. Le Comité organisateur du Congrès. Red. Johnny Roosval. Stockholm: H-B Hasse W. Tullbergs Boktryckeri, 1933, p. 336-338.

3. În periodice

3.1 Studii și articole de sinteză

305. De la Adam-Klissi. În: *Convorbiri literare*, sep. 1907, 41, nr.9, p. 934-937., il. (Cronica artistică). Semnal de alarmă asupra pericolului deteriorării trofeului de la Adamclisi. Importanța istorică și artistică a monumentului.
306. Odobescu arheolog. În: *Convorbiri literare*, nov. 1907, 41, nr.11, p. 1075-1089. Și în: Al. Tzigara-Samurcaș. *Arta în România*, p. 235-248 (a se vedea poziția 2); Al. Tzigara-Samurcaș. *Scrisori despre arta românească*, p.137-153 (a se vedea poziția 7). Evocă personalitatea enciclopedică a lui Al. Odobescu și locul său în istoria arheologiei române.
307. Ce se înțelege azi prin arheologie. Un prim răspuns la lecția de deschidere a d-lui Murnu. În: *Convorbiri literare*, sep. 1908, 42, nr.9, p. 220-240 (a se vedea poziția 300). Elogiu la adresa lui Al. Odobescu care a contribuit la dezvoltarea arheologiei și studiul preistoriei, etnografiei și istoriei religiilor.
308. Evoluarea concepției despre arheologie. În: *Convorbiri literare*, mai 1909, 43, nr.5, p. 574-577. (Cronica artistică). Necesitatea dezvoltării arheologiei și importanța ei pentru studierea artei și a istoriei antice. Discuție în jurul discursului directorului Muzeului de Sculptură antică din Berlin despre arta greacă și percepția ei modernă.
309. România față de teoriile nouă ale arheologiei preistorice. În: *Viața Românească*, 1910, 5, nr.10, vol. 19, p. 67-88. Susține importanța arheologiei ca știință și combate teoriile lui Teohari Antonescu referitoare la popoarele ariene și Dacia.
310. Préhistoire et actualité. În: *Le Journal des Balkans*, 17/30 mai 1914, 1, nr.2, p. 5. (La vie intellectuelle dans les Balkans). Vechimea poporului român, atestată de scrierile lui Herodot și descoperirile arheologice.
311. Arta clasică în România. În: *Flacăra*, 7 mar. 1915, 4, nr. 21, p. 178-179. Pledoarie pentru înființarea unui muzeu de artă clasică în România. Protest contra reproducerilor de pe Columna lui Traian.
312. Arta României Mari. Contribuția provinciilor alipite. În: *Convorbiri literare*, ian.-feb. 1924, 56, nr. 1-2, p. 92-121; mar. 1924, nr.3, p. 215-227, il. Despre sculptura preistorică datând din neolitic, atribuită culturii Cucuteni.
313. Tezaurul scit de la Craiova. În: *Convorbiri literare*, ian.-apr. 1928, 61, p. 19-24, il. Succintă prezentare a situației valorilor de patrimoniu după primul război mondial și descriere detaliată a Tezaurului scit de la Craiova, aflat în colecțiile Muzeului din Berlin. Recenzia lucrării „Tezaurul scit de la Craiova” a lui Herbert Schmidt.
314. Columna traiană. În: *Convorbiri literare*, apr. 1934, 67, nr.4, p. 331-336. Readucere în actualitate a subiectului, prilejuit de desfășurarea lucrărilor la columnă. Comentează idea de a se reproduce coloana și în București, propunere făcută pentru prima oară de Mihail Kogălniceanu (a figurat în 1887 în planurile arhitecților Schmieden von Weltzien și Speer pentru Muzeul Național). Tz.-S. e de părere că e important să se reconstituie trofeul de la Adamclisi, dar să se profite totuși de lucrările de la Roma pentru a îmbogăți arhiva Muzeului Național cu reproducerea Columnei traiane.

315. Preistoria din preajma Bucureștilor. În: *Convorbiri literare*, nov.-dec. 1934, 67, nr. 11-12, p. 991. (Idei, fapte, oameni). /Semnează: Al.T.-S./.
Descoperiri arheologice datând din epoca pietrei șlefuite, în urma săpăturilor lui Dinu V. Rosetti și expuse la Muzeul Municipiului București. Se așteaptă rezultatele unor cercetări mai intense în vederea unor concluzii solid argumentate.
316. Un original cauc dac? În: *Revista Fundațiilor Regale*, ian. 1945, 12, nr.1, p. 142-147.
Descrierea unui autentic și valoros cauc dac, cu precizarea recunoașterii locului în care a fost descoperit (probabil Balcani). Informații asupra materialului folosit, forma, tehnica ornamentației, simboluri.
317. Trofeul de la Adam Klissi. În: *Revista Fundațiilor Regale*, mar. 1945, 12, nr.3, p. 604-612 (a se vedea poziția 303). Și în: Al. Tzigara-Samurcaș. *Scieri despre arta românească*, p. 396-406 (a se vedea poziția 7).
Despre monument, pornind de la lucrarea lui Otto Benndorf, George Niemann și Gr. Tocilescu: „Monumentul de la Adam-Klissi-Tropaeum Troiani”. Viena, 1895.

3.2 Polemici

318. O lămurire. În: *Epoca*, 22 feb. 1902, 8, nr. 1952-50, p.2 (a se vedea și pozițiile 890, 893-894).
Răspuns la niște „insulte” publicate în „Forța morală” (sic) de către „un liberal”. Tz.-S. consideră că în spatele acestora se află profesorul Tocilescu. Avertizează că la un nou atac va publica acte care să probeze „perfecta-i necinste și numeroasele sale escrocherii”.
319. O întâmpinare în chestia arheologiei. În: *Convorbiri literare*, oct. 1908, 42, nr. 10, p. 395-397.
Polemizează cu George Murnu pe probleme de arheologie. Argumentează invocând teoriile unor autorități ale domeniului precum Furtwaengler și Doerpfeld.
320. Iarăși plagiatul d-lui G. Murnu. În: *Noua revistă română*, 30 mai 1910, 8, nr.8, p. 16-120. (Note și discuțiuni).
Drastică acuzație de plagiat și de lipsă de profesionalism. Aduce ca argument și acuzația, tot de plagiat, pe care N.S. Ionescu o face lui Murnu, replica prin care acesta se apără fiind considerată de Tz.-S. „un simulacru neconvingător”.
321. Răspuns d-lui G. Murnu. În: *Noua revistă română*, 13 iun. 1910, 8, nr. 10, p. 149-151. (Note și discuțiuni).
Îl acuză de plagiat. Pune retragerea acestuia din Academie pe seama incompatibilității intelectuale cu funcția de academician. Își apără autoritatea de critic de artă contestând acuzațiile de slugărnice „gudurătură și tămâieli cu schepsis” pe care i le aduce Murnu.
322. Un ultim cuvânt în chestia arheologiei. În: *Noua revistă română*, 27 iunie 1910, vol. 8, nr.12, p. 183-184. (Note și discuțiuni).
În cazul plagiatului lui Murnu argumentează cu raportul arhitectului Teohari Antonescu.
323. Iarăși „Columna traiană”. În: *Convorbiri literare*, oct. 1934, 67, nr. 10, p. 869-871. (Idei, fapte, oameni). /Semnează: Al.T.-S./.
Polemizează cu Em. Bucuța pe tema amplasării unei copii a Columnei lui Traian în București. „Să lăsăm deci Columna, cu tot fastul ei, în Forul lui Traian, unde își are rostul ei istoric și estetic și noi să ne ocupăm de monumentele noastre, fie cele rămase de la romani, ca cel dela Adamclisi, fie de cele care de atâta amar de vreme își așteaptă realizarea. Locul ei nu e nici la București nici mai puțin la Sarmisegetuza unde sperăm să descoperim autentice rămășițe dace, cu care să ne fălim.”

3.3 Cronici, recenzii

324. Dr. M. Roșca: „Un vechi cimitir românesc”. Cluj, 1924. În: *Convorbiri literare*, mar. 1924, 56, nr.3, p. 250. /Semnează: T.-S./.
Recenzia unui raport de arheologie prezentat Secțiunii din Cluj a monumentelor istorice. Săpăturile au fost efectuate în satul Văraru din Bistrița-Năsăud unde arheologul M. Roșca a descoperit o necropolă medievală datând din secolele XV-XVI.
325. „Istros”. În: *Convorbiri literare*, iul.-sep. 1934, 67, nr. 7-9, p. 691-793. (Cărți, reviste). /Semnează: Al.T.-S./.
Prezentarea revistei de arheologie a Danubiului inferior, „Istros”, editată de S. Lambrino. Tz.-S. prezintă sumarul, semnalează câteva articole și o găsește interesantă prin „veridicitatea conținutului și prin demna ei alcătuire”.
326. Tezaurul de la Pietroasa. În: *Convorbiri literare*, iul.-sep. 1934, 67, nr. 7-9, p. 764-773. (Cronici).
Recenzia lucrării „Le Trésor de Pétrossa” apărută în ediție de lux la Paris, cu 372 ilustrații, cromolitografii și heliogravuri, în 3 volume, între 1889 și 1900. Omagiu cu ocazia centenarului nașterii lui Al. Odobescu.

3.4 Comunicări, conferințe

327. Glose despre Adam-Klissi. În: *Convorbiri literare*, apr.1907,41, nr.4, p. 453-455. (Cronică artistică).
Completare la comunicarea cu titlul „Pro Adam-Klissi” prezentată în ședința publică din 6 aprilie 1907 la Academia Română.
328. *Rolul României în preistorie*. /Conferință la Radio/. 26 ian. 1933. 8p. B.A.R. (Fond Manuscrise).
329. *Paleoliticul în România*. /Conferință la Radio/. 23 feb. 1933. 8p. B.A.R. (Fond Manuscrise).
330. *Arta neoliticului în România*. /Conferință/. 9 mar. /1933/. 7p. B.A.R. (Fond Manuscrise).

3.5 Necrologuri, comemorări

331. Benndorf și Adam-Klissi. În: *Convorbiri literare*, ian. 1907, 41, nr.1, p. 122-123. (Cronică artistică).
Evocarea personalității profesorului Otto Benndorf, întemeietorul arheologiei artistice în Austria și contribuția sa la descoperirea monumentului de la Adamclisi.
332. Adolf Furtwaengler. În: *Convorbiri literare*, oct. 1907, 41, nr.10, p. 1016-1018.
Evocarea lui Adolf Furtwaengler, personalitate proeminentă a arheologiei, numismaticii și istoriei artei, cu contribuții la studiul artei dacice și monumentului de la Adamclisi.
333. Teohari Antonescu. În: *Convorbiri literare*, ian. 1910, 44, nr.1, p. 97-105. /Nesemnăt/.
Evocă personalitatea lui Teohari Antonescu, fost profesor universitar la catedra de arheologie de la Iași. Fragment din ultimul său manuscris, un raport asupra lucrărilor lui G. Murnu prezentate în vederea ocupării catedrei de arheologie.
334. Alexandru Odobescu. Iunie 1834-noiembrie 1895. În: *Convorbiri literare*, nov.-dec. 1915, 49, nr. 11-12, p. 1101-1106.
Omagiu adus personalității enciclopedice a lui Odobescu la 20 ani de la moartea sa.
335. Odobescu, 23 VI. 1834-10 XI.1895. În: *Convorbiri literare*, iul.-sep. 1934, 67, nr.7-9, p. 594-611.
Articol omagial cu ocazia centenarului nașterii.

3.6 Interviu, scrisori deschise

336. Recuperarea unui tezaur arheologic. Vestigii de artă scită descoperite în Oltenia. Ce ne spune d. Tzigara-Samurçaș. În: *Dimineața*, 16 ian. 1927, p.1. /Semnează Fox/.
„Tezaurul a fost găsit în urma săpăturilor făcute de nemți în 1917 în Oltenia la Coțofeni (Craiova) de d. Suchard, directorul muzeului preistoric (Berlin) și arheologul Schmidt”.

IV. ISTORIE. POLITICĂ

1. Volume

1.1 Lucrări originale

337. *Mărturisiri si-li-te*. București: Tipogr. Convorbiri literare, 1920. 164 p. (a se vedea și pozițiile 1018-1020).
Cuprins: Prefață, p. 3-4; I. Introducere, p. 5-10; II. Acuzațiunea și acuzatorul, p. 11-12; III. Activitatea mea din timpul războiului, p. 23-34; IV. Realizarea idealului național înainte de război, p. 35-50; V. Sub ocupație, p. 51-120; VI. Intermezo sub ocupație, p. 121-216; VII. Din epoca de tranziție, p. 127-138; VIII. În România Mare, p. 139-143; IX. Campania universitară, p. 144-155; X. Încheiere, p. 155-160.
338. *Răspuns d-lui N. Iorga*. București: Atelierele Grafice Socec & Co. S.A., 1932. 35 p.
Cuprins: Motivarea răspunsului, p. 3-4; Insinuările din „Memorii”, p.4-19; Atacurile din „Neamul românesc”, p. 19-21; Judecata universitară, p. 21-25; Procesul catedrei de istoria artei, p. 25-33; Alte calomnii, p. 33-35; Încheiere, p. 35.
339. *De ce sunt prieten al Germaniei?* București: /s.n./, 1941. 16 p.
Își motivează admirația față de Germania prin educație și formație.

1.2 Antologii

340. *Din viața regelui Carol I*. Mărturii contemporane și documente inedite culese de Al. Tzigara-Samurçaș. București: M.O. și Impr. Statului. Impr. Națională, 1939. XVIII, 368 p.
Cuprins: I. La desvelirea Statuei regelui Carol I, p. V-VII; II. La ședința comemorativă a Academiei Române, p. IX-XVII; Al. Tzigara-Samurçaș – Precuvântare, p. 1-8; A.S. principele Wilhelm de Wied – În amintirea regelui Carol I, p. 9-13; General Adjutant Paul Angelescu – Amintiri despre regele Carol I, p. 14-25; Gr. Antipa – Câteva amintiri despre regele Carol I, p. 26-52; Alexandrina Gr. Cantacuzino – Carolus Rex, p. 53-55; Amiral I. Coandă – Amintiri despre regele Carol I, p. 56-59; A.C. Cuza – regele Carol I și „Meseriașul Român”, p. 60-63; Gala Galaction – Așa cum mi-l aduc aminte, p. 64-69; General Adjutant G.P. Georgescu – Amintiri din cei 7 ani ca adjutant pe lângă regele Carol I, p. 70-90; N.D. Germani – regele Carol I văzut de un fost diplomat, p. 91-107; Olga General Gigurtu – regele Carol I și boierii olteni, p. 108-111; C. Gongopol – Un veac dela nașterea unui rege mare, p. 112-119; Artur Gorovei – O audiență la regele Carol I („Convorbiri Literare” martie-aprilie 1932), p. 120-130; General adjutant I. Istrati – Amintiri din viața regelui Carol I, p. 131-137; D. Karnabatt – O mărturie din mulțimea mării domnii, p. 138-144; Alex. Kiriacescu – Opera regelui Carol I, p. 145-151; Dr. I. Mamulea – Din amintirile Medicului Curtii, p. 152-171; Constantin G. Manu – Amintiri despre regele Carol I, p. 172-178; S. Mehedinți – regele Carol I și războiul ruso-japonez, p. 179-184; C. Meissner – Poporul românesc și întemeietorul

Dinastiei, p. 185-195; G.G. Mironescu – Amintire de copil, p. 196-199; Anton Mocsonyi – Audiența mea la regele Carol I, p. 200-203; L. Mrazec – Carol I și Geologia, p. 204-209; R. Netzhammer – Prima audiență la regele Carol I („Convorbiri Literare” martie-aprilie 1932), p. 210-215; Ore de conversație cu regele Carol I, („Revista Catolică” ianuarie-martie 1915), p.216-247; De vorbă cu regele Carol I („Revista Catolică” aprilie-Iunie și octombrie-decembrie 1915), p. 248-256; Hans Petri – regele Carol I, văzut de unii diplomați ai Puterilor Centrale, p. 257-261; G. Popa-Lisseanu – O audiență la regele Carol I, p. 262-265; C. Rădulescu-Motru – Începuturile Fundației Carol I (Din: „Fundația Univ. Carol I”, de Al. Tzigara-Samurcaș, 1934), p. 266-269; Regele Carol I și destinul României (Discursul ținut la Academia Română, 26 Mai 1939), p. 270-281; I. Rădulescu-Pogoneanu – Gusturi regale, p. 282-285; Amiral Spiropol – regele Carol I și Marina, p. 286-292; C. Stoicescu – Audiența mea la regele Carol I, p. 293-295; M. Theodorian-Carada – La centenarul primului rege, p. 296-302; M. Vlădescu – regele Carol I, p. 303-313; Al. Tzigara-Samurcaș – Din tinerețea regelui Carol I („Convorbiri Literare” aprilie-iulie 1936), p. 314-319; Regele Carol I văzut de principele Bülow („Conv. Literare” mai 1931), p. 320-322; Regele Carol I și monumentele străbune („Conv. Literare” aprilie, 1909), p. 323-337; Din preajma regelui Carol I, p. 343-363; Tabela ilustrațiilor, p. 365-369.

2. În periodice

2.1 Studii și articole de sinteză

341. Nu cruțați pe spioni. În: *Universul*, 28 iun. 1913, 31, nr.175, p.2. /Nesemnat/.
Un avertisment referitor la depistarea spionilor și la vigilență pentru a nu li se divulga informații.
342. Datoria acelora cari nu se luptă. În: *Monitorul Oficial*, 4 iul. 1913, p.32-53. /Nesemnat/.
Din comunicatele Ministerului de Război. Elogiu la adresa celor care s-au înrolat voluntar și îndemn la muncă pentru cei rămași acasă.
343. Sărbătorirea cincuantenarului primului nostru rege. Marea frescă a Ateneului. În: *Minerva*, 30 apr. 1914, 6, nr. 1927, p. 1.
Propuneri pentru organizarea în 1916 a festivității jubileului de cincizeci de ani de domnie a lui Carol I. Ideea unei expoziții și a frescei de la Ateneu care să marcheze evenimentul.
344. Omagiu M.S. regelui Carol II. În: *Convorbiri literare*, iun. 1930, 63, p. 646-647.
Evocarea personalității lui Carol II, stabilirea locului său în istoria, politica și cultura română.
345. Regele Carol văzut de principele Bülow. În: *Convorbiri literare*, mai 1931, 64, p. 475-477. (Documente). Și în: *Din viața regelui Carol*, p. 320-322 (a se vedea poziția 340).
Prezentare a unui fragment din Memoriile principelui Bülow, ministrul Germaniei la București, pasaj ce arată impresia pe care regele Carol I i-a făcut-o lui Bülow.

2.2 Polemici

346. Cum ne apreciază străinii. În: *Minerva*, 28 dec. 1912, 5, nr. 1449, p.1.
Vehement protest la adresa articolului lui L. de Launay din „Revue bleue”. Tz.-S. se ridică împotriva afirmației că bulgarii și rușii au cucerit independența României și pledează pentru o corectă informare a opiniei publice internaționale.
347. Răspuns calomniatorilor. În: *Steagul*, 7 feb. 1919, 5, nr. 281, p. 1 (a se vedea și poziția 1004).
Scrisoare de disculpare adresată în 12 ianuarie rectorului Athanasiu, privind integritatea activității sale și funcțiile avute în timpul ocupației germane.

348. În chestia universitară. Răspuns „Neamului românesc”. În: *Steagul*, 4 dec. 1919, 5, nr. 539, p.2 (a se vedea și poziția 1001).
Răspuns la adresa criticilor din „Neamul românesc” privitor la activitatea sa din timpul ocupației Bucureștiului. Tz.-S. solicită convocarea Colegiului universitar în vederea retragerii calomniilor rectorului, publicate la Iași în martie 1917.
349. Lovitura... veterinarului. Răspuns d-lui I. Athanasie. În: *Steagul*, 13 iun. 1920, 6, nr.683, p.1.
Răspuns la gravele acuzații de trădare și colaboraționism. Tz.-S. explică de ce a acceptat funcția de prefect al Poliției deși era și reprezentant al Casei regale, arătând că cele două nu sunt incompatibile și că după demisionarea din Poliție a fost însărcinat din nou cu această funcție prin decret regal.
350. Ultim răspuns d-lui I. Athanasie și inspiratorilor săi. În: *Steagul*, 2 iul. 1920, 6, nr. 698, p. 1.
Răspuns la criticile aduse de rectorul I. Athanasie privitor la funcția de Prefect al Poliției Capitalei deținută de Tz.-S. în timpul ocupației germane.
351. Pro Onciul. În: *Convorbiri literare*, mar. 1931, 64, p. 244-249.
În apărarea lui Dimitrie Onciul, acuzat post mortem de către Nicolae Iorga de colaboraționism în timpul primului război mondial. Tz.-S. invocă alocuțiunea lui Vasile Pârvan la Academia Română care neagă rolul politic al lui Onciul, considerat exclusiv om de știință.
352. Răspuns d-lui N. Iorga. În: *Convorbiri literare*, aug.-oct. 1932, 65, p. 517-549. (și extras).
Continuare a polemicii cu Iorga din „Neamul românesc”. Se apără față de acuzațiile de colaboraționism cu nemții pe care le consideră calomnioase. Consideră publicarea „Memoriilor” lui Iorga o compromitere a prestigiului său științific și moral. Aduce acuzații dure, de falsuri istorice, care fuseseră depistate și de C.C. Giurescu.
353. În favoarea „asasinilor” D-lui N. Iorga. În: *Convorbiri literare*, apr.-iul. 1936, 69, nr. 4-7, p. 211-216.
Răspuns la articolul „Pentru dl. Hasdeu” publicat în „Convorbiri literare” din aprilie 1901 în care Iorga îi critică pe B.P. Hasdeu și C. Giurescu.
354. Pretinsaucidere a „istoricului” Wolbe (Răspuns d-lui N. Iorga). În: *Convorbiri literare*, nov.-dec. 1938, 71, nr. 11-12, p. 415-419. (Idei, fapte, oameni) (a se vedea și pozițiile 1060-1061).
Răspuns la acuzația adusă de Iorga în necrologul dedicat istoricului Eugen Wolbe, apărut în „Neamul românesc” din 15 noiembrie. Iorga pune moartea lui Wolbe (atac de cord) pe seama supărării pricinuite de interdicția vânzării în țara noastră a cărții acestuia despre istoria României, la intervențiile lui Tz.-S.
- A se vedea și pozițiile 367-369.

2.3 Cronici, recenzii

355. Din arhiva lui Dumitru Brătianu. Al. Cretzianu. „Acte și scrisori din perioada 1840-1870 publicate cu o schiță biografică”. (Vol. XXII și XXIII din publicațiile așezământului Ion C. Brătianu). Imprimeria Independența, 1933-1934. În: *Convorbiri literare*, apr. 1934, 67, p. 385-386. (Cărți. Reviste). /Semnează: Al.T.-S./.
Documente culese și publicate de Al. Cretzeanu și succintă prezentare a personalității lui Dumitru Brătianu. Documentele fuseseră donate de Dinu Brătianu Bibliotecii Fundației Carol I.
356. Impresii de la Congresul de byzantinologie din Sofia. În: *Convorbiri literare*, oct. 1934, 67, nr. 10, p. 856-861. (Cronici).
Congresul de studii bizantine din 9-16 septembrie 1934 la Sofia, organizat după război la inițiativa României, primul ținându-se la București în 1924, apoi la Belgrad în 1927 și Atena în 1930. Din

1. Opera. Istorie. Politică

partea delegației române au avut comunicări: Gh. Brătianu despre „Experiențe de economie dirijată în Bizanț” și Vasile Grecu de la Universitatea din Cernăuți asupra temeiurilor critice ce vor servi la publicarea „Erminiei zugrăvirii bisericilor”, aflată în curs de apariție. Unele reflecții pe tema artei și muzeografiei bulgărești și românești.

357. Dr. Eugen Bianu. „Ordinea obștească”. București, 1938. 511 p. În: *Convorbiri literare*, nov.-dec. 1938, 71, nr. 11-12, p. 468.
Lucrarea aparține șefului Siguranței Statului și se referă la istoria Poliției române din secolul al XVII-lea până la data apariției.
358. Teodor Bălan. „D. Onciul”. Cernăuți, Tipogr. Mitropolitului Silvestru, 1938. 175 p. În: *Convorbiri literare*, nov.-dec. 1938, 71, nr. 11-12, p. 467-468. /Semnează: Al.T.-S./.
Prezentarea lucrării lui Teodor Bălan privitoare la viața și activitatea lui Dimitrie Onciul, părintele istoriografiei române moderne.

2.4 Comunicări, conferințe

359. Ancheta parlamentară. O circulară a prefectului de poliție. În: *Steagul*, 3 sep. 1918, 4, nr. 118, p. 1.
/Semnează: Prefect Tzigara-Samurcaș/.
Circulara prin care se cere concursul Poliției pentru darea în judecată a unor membri ai Guvernului Brătianu.
360. Apelul prefectului Capitalei. În: *Steagul*, 31 oct./13 nov. 1918, 4, nr. 189, p. 2.
Apel către cetățenii Capitalei de a nu da frâu resentimentelor față de armata de ocupație și de a sprijini autoritățile.
361. Armele trebuie predate. Nu se mai țin întruniri. În: *Izbânda*, 2/15 nov. 1918, 1, nr. 5, p. 2. (Ultima oră).
Ordinul prefectului Poliției Capitalei.
362. Apelul prefectului Capitalei. În: *Steagul*, 12 nov. 1918, nr. 188, p. 3.
Apel către cetățenii Capitalei de a nu da frâu resentimentelor față de germani.
363. Liniște și ordine. Apelul prefectului poliției capitalei. În: *Lumina*, 12 nov. 1918, 2, nr. 432, p. 2.
Apel către cetățenii Capitalei de a sprijini autoritățile și de a nu da frâu resentimentelor față de armata de ocupație.

2.5 Necrologuri, comemorări

364. Regele Ferdinand. /20 iul. 1927/. În: *Convorbiri literare*, mai-aug. 1927, 60, nr. 5-8, p. 2-4. (Necrolog).
365. Petre Carp, Ioan Creangă. 29.VI.1837-18.VI.1919, 1.III.1837-31.XII.1889. În: *Convorbiri literare*, dec. 1937, 70, nr. 12, p. 627-632.
Evocarea celor două personalități, cu ocazia centenarului nașterii. Scurtă caracterizare a politicii lui Carp și a locului ocupat de Creangă în literatura română.
366. In memoria reginei Maria. În: *Convorbiri literare*, iun.-oct. 1938, 71, nr. 6-10, p. 191-193.
/Semnează: Al.T.S./.

2.6 Interviu, scrisori deschise

367. O scrisoare a dlui. Prof. Tzigara-Samurçaș. Răspunzând unor atacuri d-sa își explică atitudinea de pe timpul ocupației germane. În: *Adevărul*, 26 apr. 1929, 42, nr.13908, p.5 (a se vedea și pozițiile 1025, 1027).
Scrisoarea adresată ziarului „Neamul românesc” în care Tz.-S. arată că acuzațiile din 14 martie și 5 aprilie au fost făcute pe baza unor citate din „Memoriile” lui Al. Marghiloman. (Note politice, 1927). Demonstrează că afirmațiile preluate de „Neamul românesc” și atribuite lui Tz.-S. aparțin de fapt lui Barbu Știrbei și arată falsificarea voită și de rea credință a textului. Explicațiile se regăsesc și în „Mărturisiri si-li-te”.
368. Cazul d-lui prof. Tzigara-Samurçaș. D-sa spune pentru ce a rămas în teritoriul ocupat și ce rol a îndeplinit. În: *Adevărul*, 29 mai 1929, 42, nr. 13934, p.3.
Ca răspuns la adresa vehementelor discuții din Camera Deputaților referitoare la persoana sa, Tz.-S. se disculpă printr-o scrisoare explicativă. Aduce ca argument adresa din 15/28 noiembrie 1916 a Administrației Casei regale prin care era împuternicit să prezinte și să apere interesele Casei regale și Coroanei și scrisoarea de mulțumire a aceleiași Administrații, datată 25 noiembrie 1918.
369. /Scrisoare deschisă prin care Tzigara-Samurçaș argumentează rămânerea sa în București în timpul ocupației germane/. În: *Îndreptarea*, 30 mai 1929, 11, nr.112, p.3. (Cutia de scrisori).

V. FILOLOGIE. LITERATURĂ

1. Volume

1.1 Traduceri

370. CARMEN SYLVA. *În luncă*. O idilă. București: Socec, 1905. 51 p.
371. CARMEN SYLVA. *Pe Dunăre*. 27 aprilie-3 mai 1904. București: Atel. Grafice I.V. Socec, /1905/. 67 p., il.

2. În periodice

2.1 Studii și articole de sinteză

372. Societatea scriitorilor. În: *Convorbiri literare*, sep. 1909, 43, nr. 9, p. 1011-1014. (Cronica artistică).
Salută inițiativa întemeierii de către tinerii scriitori a Societății Scriitorilor în scopul susținerii materiale a celor talentați.
373. Șezătoarea. În: *Rampa*, 24 sep. 1926, 11, nr. 2674, p. 1. (Oameni și fapte). /Semnează: A.T./.
Pledoarie pentru reluarea șezătorilor literare. Își exprimă regretul rării lor în favoarea sporturilor de iarnă.
374. Mite Kremnitz și Mihail Eminescu. (1852-1916) (1850-1889). În: *Convorbiri literare*, ian. 1933, 66, p. 2-6. /Semnează: A.T.-S./ și în: I. E. Torouțiu. *Studii și Documente literare*. Vol. 3. București: Inst. de arte Grafice „Bucovina”, 1933, p. 279-326; Mite Kremnitz. *Amintiri fugare despre M. Eminescu*. București: Cartea Românească, 2000, p. 35-40.

Succint comentariu al amintirilor poetei germane Mite Kremnitz, încredințate lui Tz.-S. în octombrie 1893 pentru a fi depuse în arhiva Fundației Universitare Carol I. Amintirile îl au ca personaj central pe Mihai Eminescu și constituie o importantă sursă a biografiei marelui poet.

375. Ineditele lui Odobescu. În: *Convorbiri literare*, iul.-sep. 1934, 67, nr. 7-9, p. 617-620. /Semnează: A.T.-S./.

Manuscrise constând în descrieri de călătorii și scrisori dăruite în original sau transcrieri de d-na Sașa Odobescu în noiembrie 1915, la 20 ani de la moartea lui Odobescu: călătoria de la Paris la Londra din 3-11 aug. 1852, „Jurnalul călătoriei în Argeș și Vâlcea” cu descrierea Mănăstirii Curții de Argeș și chiar schițele executate de pictorul Trenk după mănăstirile vizitate împreună cu Odobescu în 1860, Călătoria din 1870-1871 în Elveția și Italia. Originalele au făcut parte din colecția de manuscrise a Bibliotecii Fundației Universitare Carol I.

376. Inedite eminesciene. În: *Convorbiri literare*, ian.-mai 1937, 70, nr. 1-5, p. 373-375.

O telegramă în versuri trimisă lui Iacob Negruzzi cu ocazia unei aniversări și alta de Revelion-1879.

2.2 Polemici

377. Eminescu d-lui Lovinescu! E. Lovinescu: „Mite”. Roman. Edit. Adevărul. 302 p. În: *Convorbiri literare*, nov.-dec. 1934, 67, nr. 11-12, p. 956-960.

Cronica literară la romanul biografic „Mite” având ca sursă de inspirație amintirile Mitei Kremnitz. Tz.-S. îl acuză pe Lovinescu de falsuri și ură contra „Junimii”.

378. Eminescu sărmanului Lovinescu. În: *Convorbiri literare*, ian.-feb. 1935, 68, p. 84-87. (Idei, fapte, oameni)

Polemică pornind de la recenzia romanului „Mite”. Tz.-S invocă și criticile lui G. Ibrăileanu și Cezar Petrescu la romanele „Bălăuca” și „Mite”.

379. Profanarea și proslăvirea lui Eminescu. 1. E. Lovinescu: „Bălăuca”, „Mite”. 2. Cezar Petrescu. „Luceafărul”, „Nirvana”. În: *Convorbiri literare*, ian.-mar. 1936, 69, nr. 1-3, p. 3-10. /Semnează: A.T.-S./.

Comentarii critice la adresa lui E. Lovinescu și elogioase pentru Cezar Petrescu prin compararea celor două romane.

2.3 Cronici, recenzii

380. Jean Boutière, La vie et l'oeuvre de I. Creangă, vol. 4, 154 p., 23 il. Gamber, 1930. În: *Convorbiri literare*, mai 1930, 63, p. 619.

Despre autoritatea lui Jean Boutière în critica literară și valoarea biografiei pe care a consacrat-o marelui scriitor român.

381. Sextil Pușcariu. Istoria literaturii române. În: *Convorbiri literare*, mai 1930, 63, p. 620. /Semnează: T.-S./.

Aprecieri la adresa calității ilustrațiilor, stilului accesibil și modului de integrare a fenomenului literar în epoca respectivă.

382. „Revue de Paris”. Februarie 1934. În: *Convorbiri literare*, feb. 1934, 67, nr.2, p. 194-195. (Reviste). /Semnează: A.T.-S./.

Analiza unui articol despre critica și estetica literară, publicat de Andrei Spire în „Revue de Paris”, intitulat „La bouche et l'oreille, ou de plaisir poetique-consideré comme plaisir musculaire”. Dă un citat dintr-o scrisoare a țarului Alexandru I către Sturdza, publicată în ultima parte a povestirii vieții D-rei Krüdener de Abel Hermant.

383. René Benjamin. „Molière”. Plon, 1936. În: *Convorbiri literare*, aug.-oct. 1936, 69, nr. 8-10, p. 399-400. /Semnează: A.T.-S./.
384. Al. Rosetti. „Istoria limbii române”. /Vol./ 2. Limbile balcanice. București: Fundația pentru literatură și artă, 1938. 132 p. În: *Convorbiri literare*, nov.-dec. 1938, 71, nr. 11-12, p. 445-446. (Din publicațiile Fundației pentru literatură „Regele Carol II”). /Semnează: Al.T.-S./.
Comentariul gravitează în jurul ideii de bază a autorului potrivit căruia „limba română este o limbă balcanică” de origine, firește, latină.

2.4 Necrologuri, comemorări

385. Bucura Dumbravă (necrolog). În: *Convorbiri literare*, ian.-feb. 1926, 58, nr. 1-2, p. 155. /Semnează: A.T.S./.
Evocă locul ocupat de scriitorii în literatura română, caracterizând succint romanele „Pandurul”, „Haiducul” și „Cartea Munților”.
386. Paul Zarifopol. În: *Convorbiri literare*, mai 1934, 67, nr.5, p. 391-392. /Semnează: Al.T.-S./.
„Și în sânul acestei reviste, de care se legase tot mai strâns, lipsa lui nu va putea fi suplinită. /.../ Călăuzit numai de dorul de a se instrui el și-a petrecut cea mai frumoasă parte a vieții în marile centre din străinătate, interesându-se deopotrivă de studiile filologice și literare ca și de tainele muzicii și ale esteticii în genere”.

VI. CULTURĂ. ÎNVĂȚĂMÂNT

1. Volume

387. *Istoria artei și însemnătatea ei în învățământul universitar*. București: Carol Göbl, 1912. 30 p.
Lecție de deschidere ținută la Universitatea din București la 26 noiembrie 1911. Pledoarie pentru educația artistică și înființarea unui curs de istoria artei în învățământul universitar.
388. *Königin Elisabeth und die Kultur Rumäniens*. Auszug lines in der zeitschrift „Convorbiri literare” erschienenen artikels der prof. dr. Tzigara-Samurcaș von I.K. /s.l./: /s.n./, 1916. 17 p./.
Rolul reginei Elisabeta în cultura română: poetă, ocrotitoare a scriitorilor, susținătoare a vieții literare și muzicale a României.
389. *Din viața Fundațiilor regale*. O eclipsă trienală. /Vol. 1/. București: Impr. Națională, 1944. 46 p.
Analiză critică a activității Fundației, Editurii și Revistei Fundațiilor Regale sub conducerea directorului D. Caracostea (1 apr. 1941-31 dec. 1943). Pledează pentru desființarea Uniunii Fundațiilor Culturale Regale.

2. În volume

2.1 Prefețe

390. /Prefață la/ SÂNZIANU, Mihai. *Indice bibliografic /al revistei „Convorbiri literare”/: 1867-1937*. București: M. O. și Impr. Statului, Impr. Națională, 1937, p. V-VI.
Aprecieri asupra importanței revistei și necesității alcătuirii indicelui pentru cititori.

3. În periodice

3.1 Studii și articole de sinteză

391. Industria casnică și arta națională. În: *Voința națională*, 7/20 oct. 1903, 20, nr. 5553, p. 1-2. (Litere, arte, științe). /Semnează: A.T.S./ Și în: Al. Tzigara-Samurcaș. *Memorii*, 1, p.152-157 (a se vedea poziția 478).
Laudă inițiativa ministrului Spiru Haret de a înființa școli elementare pentru meserii și agricultură. Pledoarie pentru un muzeu național și păstrarea tradiției în arta românească.
392. Starea artelor și a învățământului artistic în România În: *Epoca*, 11 dec. 1903, 9, nr. 336, p. 1-2. (Cronica artistică). Și în: Al. Tzigara-Samurcaș. *Memorii*, 1, p.159-163 (a se vedea poziția 478).
Despre raportul adresat regelui asupra activității Ministerului Instrucțiunii Publice și Cultelor pe anul 1903 de ministrul Spiru Haret; referiri la monumentele religioase și învățământul artistic.
393. T. Maiorescu și arta în România. În: *Convorbiri literare*, feb. 1910, 44, nr.2, p. CXLIV-CLVI.
Influența hotărâtoare a lui Maiorescu în educația estetică a poporului nostru. Rolul concepției estetice în îndrumarea artei române.
394. Arta și universitatea la noi și în străinătate. În: *Minerva*, 27 feb. 1913, 5, nr. 1509, p. 1.
Pledoarie pentru introducerea cursurilor de istoria artei în învățământul superior românesc, argumentată cu exemple și comparații din experiența occidentală. Invocă importanța artei pentru psihicul uman și prezența masivă a publicului la conferințele despre artă ținute la Fundația Universitară Carol I.
395. Istoria artei la universitatea noastră. În: *Noua revistă română*, 3 mar. 1913, 13, nr. 18, p. 271-272.
Pledoarie pentru înființarea catedrei de istoria artei la Universitatea din București.
396. Rolul cultural al României. În: *Minerva*, 29 nov. 1913, 5, nr. 1782, p. 1.
Considerații asupra rolului și supremației culturale a României în Balcani. Aduce ca argumente prezența monumentelor ecleziastice românești, frumusețea și sobrietatea artei populare. Succesele pavilionului românesc la expoziția internațională de la München.
397. Regina Elisaveta și cultura românească. În: *Convorbiri literare*, mar. 1916, 50, nr. 3, p. 259-280, 2 pl. (a se vedea și poziția 388).
Subliniază puterea de sacrificiu, activitatea literară a reginei (ca poetă și ca ocrotitoare a scriitorilor), implicarea în viața literară și muzicală a României.
398. Necesitatea reorganizării învățământului artistic. În: *Rampa*, 13 dec. 1926, 9, nr. 2741, p. 3.
Impactul artei asupra vieții, arta ca factor social.
399. Îndemn. În: *Rampa*, 25 dec. 1926, 11, nr. 2752, p. 1.
Importanța învățământului artistic pentru cultivarea talentelor și păstrarea tradiției.
400. Atmosfera artistică la Junimea. În: *Convorbiri literare*, ian.-apr. 1927, 59, nr. 1-4, p. 106-115.
Salonul artistic din Casa Mitei Kremnitz. Primele contacte ale lui Tz.-S. cu Junimea, amintiri din perioada întoarcerii sale de la studii.
401. De la întemeietorii revistei. În: *Convorbiri literare*, iul.-aug. 1930, 63, p. 820-821.
Reluarea publicării unor scrisori ale întemeietorilor „Convorbirilor literare”.
402. Cetatea universitară din Paris. În: *Convorbiri literare*, ian. 1931, 63, nr. 1, p. 93-94.
Pledoarie pentru înființarea unui cămin studentesc românesc la Paris pornind de la recenta inițiativă a construirii căminului pentru studenții greci.

403. Datorii de vremuri grele. Către vechii și noii colaboratori. În: *Convorbiri literare*, ian.1931, 64, p.3-8. Locul și rolul „Convorbirilor literare” în peisajul publicistic și cultural al vremii. Leagă perioada de debut și de apogeu a revistei de epoca lui Carol I și de numele lui Vasile Alecsandri, Titu Maiorescu, Mihai Eminescu. Subliniază tendința spre tematica enciclopedică apărută în ultimii ani și lansează un apel către colaboratori de a se implica mai mult în activitatea revistei. Consideră ca o datorie de onoare menținerea înaltei ținute culturale a acestei publicații.
404. Îndrumări necesare (pentru Școala de arte și meserii). În: *Revista învățământului profesional*, mar. 1932, 9, nr.3, p. 53-55. Utilitatea școlilor de arte și meserii. Semnal de alarmă asupra necesității păstrării tradiției românești.
405. Inițierea artistică în școală. În: *Convorbiri literare*, iun. 1934, 67, nr. 6, p. 534-539. Despre educația estetică și importanța cultivării sentimentului artistic, cu exemple din alte țări.
406. Regina-artistă. În: *Convorbiri literare*, sep.-dec. 1935, 68, nr. 9-12, p. 425-428. Portret al reginei Maria artistă și promotoare a artei în România. Preocupările în domeniul artei decorative, descrierii de monumente religioase, decorării interioarelor palatelor regale.
407. Răspuns la o întâmpinare. În: *Convorbiri literare*, nov.-dec. 1936, 69, nr. 11-12, p. 509. (Idei, fapte, oameni). Despre încetarea colaborării lui N.G. Rădulescu-Niger la „Convorbiri literare” sub conducerea lui I.E. Torouțiu.
408. După zece ani. În: *Convorbiri literare*, ian.-mai 1937, 70, nr. 1-5, p. 3-14. Articol aniversar. Evocă cele mai proeminente personalități junimiste cu rol în activitatea revistei. Locul „Convorbirilor literare” în peisajul cultural-literar românesc la începutul secolului XX.
409. /Sărbătorirea lui I. Petrovici la treizeci de ani de activitate în învățământ/. În: *Revista de filosofie*, ian.-mar. 1938, 23, nr. 1, p. 87-89. (Note și informații). Cuvântare ținută de Tz.-S. la 13 februarie 1938, în Amfiteatrul Fundației.
410. Către cititori. În: *Convorbiri literare*, ian.-mai 1938, 71, nr. 1-5, p. 8-9. /Semnează: Al.T.-S./; *Preocupări literare*, oct. 1938, 3, nr. 8, p. 376. (Note. Dări de seamă). /Fragmente/. Motivează întârzierile în apariția revistei punându-le pe seama dificultăților financiare.

3.2 Polemici

A se vedea pozițiile 337, 338, 347-350.

3.3 Cronici, recenzii

411. Precuvântare la jubileul de 60 ani ai „Convorbirilor literare”. În: *Convorbiri literare*, ian.-apr. 1927, 59, nr. 1-4, p. 3-8. Scurt istoric, locul și prestigiul revistei în peisajul cultural românesc. Amintește cuvântările ținute cu prilejul ședinței din martie 1927 la Fundația Universitară Carol I.
412. „Ramuri”. Număr festiv, 1920. În: *Convorbiri literare*, 1929, 62, p. 196-197. (Recenzii). /Semnează: A.T.-S./. Cronica numărului festiv al revistei craiovene „Ramuri”. Aprecieri la adresa directorului C. Șerban, a colaboratorilor entuziaști și a calităților grafice ale revistei.

1. Opera. Cultură. Învățământ

413. Raymund Netzhammer. „Iosef Molaioni”. Missionverlag. Ottilien. În: *Convorbiri literare*, apr. 1930, 63, p. 500. (Recenzie). /Semnează: Al.T.-S./.
Biografia misionarului Iosef Molaioni de Raymund Netzhammer cu importante informații asupra epocii lui Caragea și misionarismului catolic din această epocă în Țara Românească.
414. „Lumea nouă”, nr. 7. În: *Convorbiri literare*, iul.-sep. 1934, 67, nr. 7-9, p. 790. (Cărți, reviste). /Semnează: Al.T.-S./.
Succintă prezentare a revistei.
415. Revista revistelor. În: *Convorbiri literare*, iul.-sep. 1934, 67, nr. 7-9, p. 790. (Idei, fapte, oameni). /Semnează: Al.T.S./.
„Revista revistelor” pe lunile martie-iunie.
416. „Țara Bârsei”, iulie și august. În: *Convorbiri literare*, iul.-sep. 1934, 67, nr. 7-9, p. 791. (Cărți. Reviste). /Semnează: Al.T.-S./.
417. „Prometeu”, nr. 34. În: *Convorbiri literare*, iul.-sep. 1934, 67, nr. 7-9, p. 790. /Semnează: Al.T.-S./.
418. Luna Bucureștilor. În: *Convorbiri literare*, apr.-iul. 1936, 69, nr. 4-7, p. 250-251. (Idei, fapte, oameni). /Semnează: Al.T.-S./.
Impresii despre expoziția organizată în Herăstrău cu ocazia Lunii Bucureștilor, manifestare inițiată de regele Carol II.
419. „Ramuri”, august-octombrie, 1938. În: *Convorbiri literare*, nov.-dec. 1938, 71, nr. 11-12, p. 478. /Semnează: Al.T.-S./.
Referiri la studiul lui C. Gongopol care oferă „cel mai adevărat portret” al lui Grigore N. Filipescu. Recomandă constituirea unui volum cu portretele „presărate în revistă” realizate de Gongopol.
420. Msgr. Raymond Netzhammer. „Le cas du métropolitain Miclesco”. Zug., sep. 1938, 9 p. În: *Convorbiri literare*, nov.-dec. 1938, 71, nr. 11-12, p. 467. (Cărți). /Semnează: Al.T.-S./.
Detalii biografice despre mitropolitul Calinic.

3.4 Comunicări, conferințe, rapoarte

421. Istoria artei și însemnătatea ei în învățământul universitar. În: *Convorbiri literare*, ian. 1912,46, nr.1, p. 17-42 (și extras) (a se vedea poziția 387).
Lección de deschidere ținută la Universitatea din București la 26 noiembrie 1911. Pledoarie pentru educația artistică și înființarea unui curs de istoria artei.
422. Reforma învățământului artistic. În: *Convorbiri literare*, iun. 1924, 56, nr.6, p. 467-474. (Cronica pedagogică).
Expunere de motive la proiectul prezentat Ministerului Artelor.
423. „Confruntări”. Introducere la prima conferință a ciclului de la Fundația Carol I, din 25 ianuarie. În: *Convorbiri literare*, feb. 1934, 67, nr. 2, p. 172-173. /Semnează: Al.T.-S./.
Conferința profesorului Di Tullio – secretarul Societății Internaționale de Criminologie – cu titlul: „Știința și dreptul în lupta modernă contra criminalității”.
424. *Inițierea artistică în școală*. /Conferință la Radio/. 6p. B.A.R. (Fond Manuscrise).

3.5 Interviu, scrisori deschise

425. VALERIAN, I. De vorbă cu d.Tzigara-Samurcaș. Cu prilejul Jubileului „Convorbirilor literare”. În: *Viața literară*, 19 mar. 1927, 2, nr.42, p.1-2; Și în: I. Valerian. *Chipuri din viața literară*. București: Minerva, 1970, p.225-232. /Cu titlul: Al. Tzigara-Samurcaș/.
426. Controlul universitar și domiciliul forțat. Convorbiri cu dl. profesor Al. Tzigara-Samurcaș (o anchetă în lumea universitară). În: *Politica*, 12 iun. 1928, 3, nr. 619, p. 4. /Semnează: C.V.L./ (Ultima oră).
Poziție împotriva legii domiciliului forțat al profesorilor universitari pe care o consideră o retrogradare și pledează pentru acordarea libertății de deplasare în țară și străinătate.
427. Ce credeți despre studențimea noastră? Azi ne răspunde Al. Tzigara-Samurcaș, profesor la Universitatea din Cernăuți. În: *Vremea*, 27 nov. 1930, nr.149, p.6.
Se declară bun cunoscător al studenților, atât în calitate de profesor de istoria artei cât și de director al Fundației. Susține ideea trimiterii studenților merituoși cu burse în străinătate și se opune domiciliului forțat al profesorului.

VII. GEOGRAFIE. TURISM

1. Volume

1.1 Traduceri

428. *Din carnetul de turist al regelui Carol*. București: Tipogr. G. Ionescu, 1915. 47p., 10 il.

2. În volume

2.1 Comunicări, conferințe

429. /Discurs/. În: *Sărbătorirea Domnului inginer de mine M.M. Drăghiceanu /cu ocazia împlinirii vârstei de 80 de ani/*. București, M.O. și Impr. Statului, 1934, p.17-18.
Cuprinde discursurile lui L. Mrazec, Tz.-S., G. Macovei, Const. D.Bușilă, N. Vasilescu-Karpen, A. Tințăreanu, C. Malcoci, T. Meșianu, Ion Ionescu, Mathei M. Drăgiceanu.

3. În periodice

3.1 Studii și articole de sinteză

430. Medalia jubiliară a „Societății regale române de geografie”. În: *Convorbiri literare*, ian.-feb. 1926, 58, nr. 1-2, p. 152-155. (Fapte). /Semnează: A.T./.
Descrierea medaliei bătute cu prilejul jubileului Societății, operă a sculptorului Anton Winberger.

3.2 Cronici, recenzii

431. „Din România” de Raymond Netzhammer. În: *Convorbiri literare*, nov. 1909, 43, nr. 11, p. 1243-1247. (Cronica artistică).
Evidențiază importanța și valoarea documentară a cărții arhiepiscopului Raymond Netzhammer pe care o apreciază ca un veritabil ghid de călătorie.
432. Călăuza României. În: *Minerva*, 29 apr. 1913, 5, nr. 1568, p. 1.
Despre lucrarea „Călăuza căilor ferate române” publicată de inginerul Stelian Petrescu. Ghidul este ilustrat remarcabil, prezentând costume, peisaje și monumente din țară. Tz.-S. propune traducerea lui în franceză, germană și engleză.
433. La Route de L'Orient. În: *Le Journal des Balkans*, 24 mai/6 iun. 1914, nr. 7, p. 2. (La vie intellectuelle dans les Balkans).
Recenzia cărții de călătorie „La route de l'Orient”, semnată Noëlle Roger.
434. Noëlle Roger. „En Asie Mineure”. I. Vol. 8, 264 p. cu numeroase fotografii. Fasquelle, 1930. În: *Convorbiri literare*, apr. 1930, 63, p. 501. (Recenzii). /Semnează: Al.T.-S./.
Carte de călătorie, cu informații geografice și etnografice asupra civilizațiilor din Asia Mică.
435. Din tinerețea regelui Carol I. În: *Convorbiri literare*, apr.-iul. 1936, 69, nr. 4-7, p. 170-174. Și în: *Din viața regelui Carol I*, p. 314-319 (a se vedea poziția 340).
Recenzia volumului „Vingt jours de Voyage-Pochade algerienne”. Cartea tratează despre călătoria în Algeria a Prințului Carol în 1862.
436. I. Simionescu. „Țara noastră”. București: Fundația pentru literatură și artă, 1938. 581 p., il., pl. În: *Convorbiri literare*, nov.-dec. 1938, 71, nr. 11-12, p. 446. (Din publicațiile Fundației pentru literatură „Regele Carol II”).
Recenzie elogioasă la apariția celei de-a doua ediții a lucrării profesorului I. Simionescu. Cartea e apreciată ca o lucrare de propagandă cu caracter riguros științific, consacrată cunoașterii României din punct de vedere geografic, etnografic, economic, administrativ, cultural.

3.3 Comunicări, conferințe, rapoarte

437. Dare de seamă asupra primului an de funcționare al S.T.R. Citită în Adunarea generală de la 2 februarie 1904. În: *Anuarul Societății Turiștilor din România*, 1904, 1, p. 3-9.
438. Dare de seamă asupra celui al doilea an de funcționare. În: *Anuarul Societății Turiștilor din România*, 1904, 2, p. 3-6.
439. Adunarea Generală a Societății ținută în localul Fundației în ziua de 5/18 feb. 1906 sub Înalta Președinție a A.S. regale principelui Ferdinand. În: *Anuarul Societății Turiștilor din România*, 1905, 3, p. 3-8.
Darea de seamă privind activitatea din perioada 1905-1906, întocmită de Tz.-S., Secretarul General al societății.
440. Dare de seamă asupra activității Societății Turiștilor din România, pe anul 1906. În: *Anuarul Societății Turiștilor din România*, 1906, 4, p. 61-66.
441. Dare de seamă asupra funcționării S.T.R. în anul 1907, citită în Adunarea generală de la 4 Mai 1908. În: *Anuarul Societății Turiștilor din România*, 1907-1908, 5-6, p. 11-18.

442. Dare de seamă asupra funcționării S.T.R. în anul 1908 citată în Adunarea generală de la 22 martie 1909. În: *Anuarul Societății Turisților din România, 1907-1908*, 5-6, p. 132-140.

3.4 Traduceri

443. Din carnetul de turist al regelui Carol. În: *Anuarul Societății Turisților din România, 1914*, vol.12, p.1-47. /Semnează S.T.R./ (și extras) (a se vedea poziția 428).

VIII. CARTE. TIPAR. BIBLIOTECI

1. Volume

444. *Raport despre mersul instituțiunii către Maiestatea sa regele*. Prezentat de rectorul Universității. /Fasc. 1-17/. București: Impr. Statului, 1900-1917. Fasc 1: 1 apr. 1899-31 mar. 1900. 1900. 20p.; Fasc 2: 2 apr. 1900-31 mar. 1901. 1901. 18p.; Fasc. 3: 1 apr. 1901-31 mar. 1902. 1902. 14p.; Fasc. 4: 1 apr. 1902-31 mar. 1903. 1903. 14p.; Fasc. 5: 1 apr. 1903-31 mar. 1904. 1904. 18p.; Fasc. 6: 1 apr. 1904-31 mar. 1905. 1905. 16p.; Fasc. 7: 1 apr. 1905-31 mar. 1906. 1906. 19p.; Fasc. 8: 1 apr. 1906-31 mar. 1907. 1907. 19p.; Fasc. 9: 1 apr. 1907-31 mar. 1908. 1908. 17p.; Fasc. 10: 1 apr. 1908-31 mar.1909. 1909. 19p.; Fasc. 11: 1 apr. 1909-31 mar.1910. 1910. 17p.; Fasc. 12: 1 apr.1910-31 mar.1911. 1911. 14p.; Fasc. 13: 1 apr.1911-31 mar.1912. 1912. 15p.; Fasc. 14: 1 apr. 1912-31 mar.1913. 1913. 15p.; Fasc. 15: 1 apr.1913-31 mar.1914. 1914. 29p.; Fasc. 16: 1 apr. 1914-31 mar.1915. 1915. 41p.; Fasc. 17: 1 apr.1916-31 mar.1917. 1917. 33p.
Rapoartele, semnate de rectorii Universității din București, au fost întocmite de Tz.-S., directorul Fundației.
445. *Fragment din „Ustavul sau Erminia zugrăviei”*. (Extras din volumul „Omagiu” oferit d-lui C. Dimitrescu-Iași). București: Tipogr. Curții regale F. Göbl, 1904. 8 p.
Din manuscrisul românesc al codicelui lui Dionisie, găsit de Tz.-S. la Mănăstirea Ciolanu din Buzău. Autorul publică „partea originală a tălmăcirii românești, anume traducerea făcută de însuși părintele Macarie, traducătorul erminiei lui Dionisie”.
446. *Die bibliothek der Fundațiunea Universitară Carol I zu Bukarest*. Sonderabdruck aus „Zeitschrift für Bücherfreunde”. VIII. Jahrgang 1904/1905, Heft 8. Leipzig: Druck von W. Drugulin, 1905. 7 p.
447. *Fundațiunea Universitară Carol I. 1891-1931*. Cu 10 ilustrații în text, 26 planșe libere și rezumat francez. București: Atelierele grafice Socec, 1933. 168 p.
Cuprins: Prefața, p. V-VI; Introducere: Importanța cărții și a bibliotecii, p. VII-IX; A. ISTORICUL INSTITUȚIEI: Actul de întemeiere. Legea Fundațiunii, p. 1-3; Organizarea instituției, p. 3-4; Inaugurarea Fundațiunii, p. 4-7; Începutul funcționării. Grija regelui pentru noua Sa Instituție. Schimbarea Regulamentului, p. 7-11; Împlinirea înaltelor meniri ale Fundațiunii, p. 11-13; Omagiu adus Întemeietorului Fundațiunii, p. 13-15; Nevoia măririi localului, după zece ani de funcționare, p. 15-16; Noul Regulament al Instituției, p. 16-21; Inaugurarea din 1914, p. 21-26; Doliul Instituției: Comemorarea regelui Carol I și a reginei Elisaveta, p. 26-32; Sollicitudinea regelui Carol pentru a Sa Fundațiune, p. 32-35; Sub ocupație, p. 35-37; Greutăți financiare, p. 37-39; Comemorarea regelui Ferdinand, p. 39-43; Noua nevoie a măririi localului, p. 43-44; Realizări sub M.S. regele Carol II, p. 44-45; Dovezi ale binefacerilor Fundațiunii Regale, p. 45-49; B. PALATUL FUNDAȚIUNII: Planul general al clădirii, p. 49-50; Sălile de lectură și depozitul de cărți, p. 50-53; Amfiteatrul, p. 53-54; Misiunea Amfiteatrului, p. 54-58; Proslăvirea regelui Carol I, în Amfiteatru, p. 58; C. FUNCȚIONAREA BIBLIOTECII: Normele proprii de organizare, p. 59-60; Prima instalare a Bibliotecii, p. 60-61; Îmbogățirea Bibliotecii prin donațiuni, p. 61-62; Sporirea Bibliotecii prin

achizițiuni, p. 62-64; Schimbul de cărți cu străinătatea, p. 64-61; Selecționarea și încorporarea exemplarelor legale, p. 65-67; Greaua funcționare a serviciului imprimatelor legale, p. 67-68; Publicațiile periodice, p. 68-69; Inventarierea cărților, p. 69-70; Legarea volumelor, p. 70-72; Așezarea cărților în depozit, p. 72-73; Controlul cărților din depozit, p. 73-74; Catalogarea și normele ei, p. 74-75; Catalogul alfabetic, p. 75; Catalogul sistematic sau pe materii, p. 75-77; Adaptarea catalogului decimal la nevoile Bibliotecii, p. 78-79; Sala și cazierul cataloagelor, p. 79-80; Frecvențarea Bibliotecii, p. 80-83; Serviciul în sălile de lectură, p. 84-85; Cărți rare, manuscrise și colecții prețioase, p. 85-86; Împrumuturi, pierderi, distrugerii, p. 86-87; ajutoare pentru tipărirea tezelor. Burse și subvenții, p. 87-88; D. AVEREA FUNDAȚIUNII: Fondurile inițiale și adăogirile ulterioare, p. 89; Donațiuni și legate regale, p. 89-90; Donațiuni particulare, p. 90-93; Subvenții, p. 93-94; Excedente bugetare, p. 94-95; Avera actuală a Fundațiunii, p. 95-96; Fondul de rezervă, ajutor și pensii, p. 96-97; Situația actuală a fondului de rezervă, ajutor și pensii, p. 97-98; Gestiunea financiară a Instituțiunii, p. 98-100; Scutiri în favoarea Instituțiunii, p. 100; E. ADMINISTRAREA FUNDAȚIUNII: Conducerea Instituției în spiritul Întemeietorului, p. 101-103; Personalul Fundațiunii, p. 103-105; Normele alegerii și funcționării personalului, p.105-106; Priviri retrospective și perspective viitoare. Noua lege a Fundațiunilor Regale, p. 106-108; Ajutoare pentru lucrări speciale, p. 109-110; Premii de încurajare din „Seminarul de istoria veche a Românilor”, p. 110; Ajutoare pentru tipărirea tezelor, p. 110-114; Burse, p. 114-115; Ajutoare pentru studii, p. 116-117; F. ANEXE: Raportul directorului Fundațiunii pe 1932, p. 119-130; Discursul D-lui Prof. Dr. N. Gheorghiu, rectorul Universității din București, p. 131-132; Darea de seamă asupra dezvoltării Insti-tuției de directorul Al. Tzigara-Samurcaș, p. 132-136; Discursul D-lui C. Al. Viforeanu, Procuror General pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, p. 136-137; Cuvântarea D-lui Ion V. Georgescu, student al Facultăților de Teologie, Filosofie și Litere, actual bursier al Fundațiunii Carol I, p. 137-138; Cuvântarea D-lui Prof. D. Gusti, ministrul Instrucțiunii, Cultelor și Artelor, p. 138-140; Cuvântarea M.S. regelui Carol II, p. 140-142; Rezumatul francez al volumului, p.143-151; Voci din Presă, p.152-160; Expoziția de cărți și înființarea secțiunii bibliofile, p.161-164.

448. *Raportul directorului Fundațiunii despre Mersul Instituțiunii de la M.S. regele*. Prezentat de rectorul universității la 9 mai 1933. București: Socec, 1933. 14p.

2. În periodice

2.1 Studii și articole de sinteză

449. Sărbătorirea centenarului primului rege al României. O evanghelie regească. În: *Minerva*, 1 iun. 1914, 6, nr. 1959, p. 1.

Cu prilejul jubileului a 50 de ani de la venirea la tron a regelui Carol I, Tz.-S. propune realizarea prin cele mai moderne mijloace a unei evanghelii miniate de către regina Elisabeta care să fie depusă la catedrala din Curtea de Argeș.

450. Ultima medalie a regelui Carol I. În: *Convorbiri literare*, ian. 1915, 49, nr. 1, p. 101-103. Și în: *Din viața regelui Carol I*, p. 338-342 (a se vedea poziția 340).

Medalia bătută cu prilejul inaugurării Bibliotecii Fundației Universitare Carol I în 1914, executată de artistul Hans Schwegerle din München.

451. Fundația Universitară Carol I. În: *Boabe de grâu*, iun. 1932, 3, nr.6, p. 193-194, il. Prezentare istorică și a structurii organizatorice a bibliotecii.

452. În cinstea colegului I. Petrovici. În: *Rampa*, 26 sep. 1932, 15, nr. 4407 bis, p. 1. Elogiu adus lui I. Petrovici, bursier al Fundației Carol I.

453. Fundațiunea Universitară Carol I. În: *Cele trei Crișuri*, nov.-dec. 1933, 14, nr.11-12, p.129-130. Prezentare a Fundației și a activității acesteia.

454. Nevoile bibliotecilor. În: *Convorbiri literare*, aug.-oct. 1937, 70, nr. 8-10, p. 611-613. (Idei, fapte, oameni). /Semnează: T.S./.
Comentarii pe marginea unui articol al lui Julien Cain, directorul Bibliotecii Naționale a Franței.
455. Un alfabet românesc. În: *Artă și tehnică grafică*, dec. 1937, Caietul 2, p. 17-18, 2 pl.
Referiri la „Cercul bibliofil român” și la scopul acestuia de „a răspândi gustul cărților frumoase prin tipărirea, în condiții artistice deosebite a operelor marilor scriitori români”. Alfabetul Zagoritz, urma să fie adoptat de Cercul bibliofil pentru tipăriturile proprii.
456. Biblioteca Națională Carol al II-lea. Ctitorie a regelui Carol I, Biblioteca Fundației ce-i poartă numele, este pe cale să devină Biblioteca Națională Carol al II-lea, un instrument perfecționat de cultură și o măreață podoabă a Capitalei. În: *Cuvântul*, 12 apr. 1938, 15, nr. 3201, p. 1, 5.
Propunere ca Biblioteca Fundației să fie ridicată la rangul de Bibliotecă Națională înglobând și Biblioteca Municipiului București. Argumente și planuri de extindere a clădirii și de sistematizare a pieței Palatului regal.
457. Cartea frumoasă. În: *Preocupări literare*, sep.-oct. 1943, 8, nr. 7-8, p. 1-7.
Pledoarie pentru răspândirea cărții mai ales la țară. Scurt istoric al cărților și revistelor culturale românești. Activitatea bibliofilă a reginei Elisabeta.

2.2 Polemici

458. O lămurire. În: *Epoca*, 12 ian. 1905, 11, nr. 10, p.2 (a se vedea și poziția 1446).
Critici la adresa lui Ion Sârbu, fost prim-custode la biblioteca Fundației, pentru „calomniile” la adresa conducerii instituției publicate în prefața cărții despre Mihai Viteazu. Enumeră documentele existente în arhiva Fundației ce au justificat luarea măsurii de destituire a lui Sârbu din funcția respectivă.
459. Un ultim răspuns calomniatorilor. În: *Steagul*, 16 feb./1 mar. 1919, 5, nr.290, p.3.
Răspuns la atacurile lui Iorga din „Neamul românesc”, care afirmase că Fundația ar fi servit pentru propagandă germană în timpul ocupației Bucureștiului. Tz.-S. susține că fără intervențiile sale salvatoare Fundația ar fi fost rechiziționată, devenind cazinou.

2.3 Cronici, recenzii

460. Congresul Internațional al bibliotecarilor și al amicilor cărții. În: *Convorbiri literare*, iul.-aug.1926, nr. 7-8, p. 633-634. (Fapte).
Participarea României la Congresul organizat la Praga în perioada 28 iunie-3 iulie. Împreună cu Bianu Tz.-S. a prezentat un material despre situația bibliotecilor din România.
461. Cartea frumoasă și Biblioteca Fundației Carol I. În: *Îndreptarea*, 24 iun. 1933, 17, nr.134, p.1-2 (I); 27 iun. 1933, 17, nr.135, p.1-2 (II).
În jurul unei expoziții realizate de Fundația Universitară Carol I. Valori bibliofile la Biblioteca Fundației Universitare Carol I.
462. /Despre carte și tipar/. În: *Artă și tehnică grafică*, sep. 1937, nr.1, p. 11. (Tipar și carte).
Cuvânt înainte cu ocazia lansării primului număr al revistei.
463. Din publicațiile Fundației Regelui Carol II. În: *Convorbiri literare*, ian.-mai 1938, 71, nr. 1-5, p. 178-182. /Semnează: Al.T.-S./.
Semnalează o serie de lucrări atractive editate la Fundația pentru literatură și artă „Regele Carol II” sub îngrijirea prof. Al. Rosetti.

464. Biblia regelui Carol II (București, Fundația pentru literatură și artă „Regele Carol II”, 1938. 1375 p.). În: *Convorbiri literare*, nov.-dec. 1938, 71, nr. 11-12, p. 443-445. (Din publicațiile Fundației pentru literatură „Regele Carol II). /Semnează: Al.T.-S./.
Ediția, pusă sub tipar în ziua de 8 iunie 1937 prin îngrijirea lui Al. Rosetti, directorul Fundației, apare pe 10 noiembrie 1938, la 250 de ani de la tipărirea Bibliiei lui Șerban Cantacuzino.

2.4 Comunicări, conferințe, rapoarte

465. Importanța cărții și a bibliotecilor. În: *Convorbiri literare*, ian.-feb. 1932, 64, p. 94-101. (Conferință radiofonică); *Natura*, 15 mai 1932, 21, nr.5, p.1-6; *Adevărul literar și artistic*, 28 aug. 1932, XI, nr.612, p.8. /Fragment cu titlul: «Bibliotecile. Al. Tzigara-Samurcaș în „Natura”»/.
Arată „cât de înapoiți suntem noi cei din Țara Românească în privința propășirii cărții”.
466. Cartea frumoasă și Biblioteca Fundației Carol I. Comunicare la Radio în ziua de 27 mai 1933. În: *Convorbiri literare*, mai 1933, 66, p. 464-470 (și extras).
Reflecții bibliofile pe marginea unei expoziții de carte organizată la Biblioteca Fundației cu prilejul inaugurării „Zilei cărții”. Sunt menționate exemplare și ediții rare care l-au încântat pe regele Carol II în timpul vizitei.

A se vedea și poziția 100.

2.5 Necrologuri, comemorări

467. Ion Bianu. 26 aug. 1856-21 feb. 1935. În: *Convorbiri literare*, ian.-feb. 1935, 68, nr. 1-2, p. 80-83.
Evocarea personalității marcante a lui Ion Bianu, bibliotecar al Academiei Române vreme de peste 50 de ani, președinte al Asociației Bibliotecarilor din România și al Secțiunii bibliologice a Institutului Social Român.

2.6 Interviu, scrisori deschise

468. Mărirea Fundației Carol I. O convorbire cu dl. Tzigara-Samurcaș, bibliotecarul Fundației. Între altele, se va construi un vast amfiteatru pentru conferințe. Palatul va avea o formă elipsoidală. În: *Minerva*, 30 mai 1912, 4, nr.1239, p.1.
469. „La Fundația Carol n-au fost scandaluri”. În: *Îndreptarea*, 9 mar. 1923, 6, nr.54, p.2 (a se vedea și poziția 1447).
Scrisoarea lui Tz.-S. în care dezmente informațiile publicate în „Lupta” despre „scandalul studentesc de la Fundație”. Afirmă că nu a fost nici o bătaie și că biblioteca este deschisă, numind-o „templu al reculegerii, unde, zilnic, toți studenții vin să-și găsească înălțătoarea hrana sufletească, afară de mici alte preocupări”.
470. BOGDAN, Al. Reorganizarea bibliotecilor din țară. În: *Rampa*, 20 sep. 1924, 8, nr.276, p.1.
Intr-un interviu acordat ziarului „Rampa”, Tz.-S. se pronunță pentru crearea unei asociații a bibliotecarilor care să se ocupe de organizarea bibliotecilor pe criterii științifice, după modelul celor americane, daneze și belgiene.
471. BELDIMAN, Al. La Fundația Carol I. În: *Rampa*, 23 oct. 1926, 9, nr.2698, p.1. /Semnează Al. B./.
Interviu cu Tz.-S. despre funcționarea Bibliotecii Fundației Universitare Carol I.

472. PĂTĂȘANU, I. În jurul bibliotecii Fundației Universitare „Regele Carol I”. Precizările d-lui profesor Tzigara-Samurcaș. În: *Facla*, 12 dec. 1934, p.2.
Problema insuficienței spațiului și propunerea de a se cumpăra terenul alăturat, din str. C.A.Rosetti nr.6, aparținând fostei familii Comănescu, cu o întindere de peste 1.000mp. Ca sursă de venituri este sugerată Loteria Fundației alături de cea a Statului.
473. PĂTĂȘANU, I. Biblioteca Fundației Universitare a devenit insuficientă. Cum vede dl. prof. Tzigara-Samurcaș ameliorarea răului. În: *Dimineața*, 25 dec. 1934, 30, nr.10857, p.7.
Tz.-S. propune extinderea clădirii prin cumpărarea terenului alăturat, din str. C.A. Rosetti nr.6.
474. O bibliotecă municipală în Capitală. Părerea d-lui Tzigara-Samurcaș. În: *Gazeta municipală*, 6 ian. 1935, 4, nr.154, p.8.
Referindu-se la inițiativa primăriei de a inaugura o bibliotecă comunală în piața Cantacuzino, Tz.-S. arată că ar fi mai eficient dacă eforturile financiare s-ar concentra în vederea măririi proiectate a Fundației care ar deschide în schimb săli speciale pentru toți cititorii Bucureștiului, devenind astfel o mare bibliotecă municipală.
475. Un răspuns al Fundației Regele Carol I. În: *Porunca vremii*, 19 dec. 1940, 9, nr.1828, p.3. (Din abuzurile de odinioară).
Replică la o notiță publicată în 14 decembrie în „Porunca vremii”. Este vorba despre interzicerea de a se folosi Aula Fundației pentru conferințe, luată de autoritățile polițienești sub noul regim. Tz.-S. speră să se reia activitatea culturală căreia i-a fost consacrată Aula.

IX. BIOGRAFIE

1. Volume

476. *Expunere de titluri și lucrări*. București: Minerva, 1908. 12 p.
Memoriu asupra titlurilor și lucrărilor lui Al. Tzigara-Samurcaș, conform art. 69 din Legea Învățământului secundar și superior.
477. *Memoriu de titluri și lucrări, alcătuit în vederea cererii de transferare de la Universitatea din Cernăuți la cea din București*. București: /s.n./, 1929. 32 p.
Cuprins: Titluri, p. 3; Raport asupra activității științifice, în urma căruia s-a făcut numirea, cu unanimitatea membrilor Senatului universitar, ca profesor titular, în baza art. 81 din lege, la catedra de „Istoria artei” la Universitatea din Cernăuți, p. 5-11; Lucrări, p. 12; Studii și critici, p. 12-24; Conferințe și comunicări, p. 24-30.
478. *Memorii*. /Vol./ 1-3. București: Edit. „Grai și suflet” – Cultura națională, Meridiane, 1991-2003. /Vol./ 1: (1872-1910). Ed. critică de Ioan Șerb și Florica Șerb. Pref. de Dan Grigorescu. 1991. XXII, 297 p.; /Vol./ 2: (1910-1918). 1999. 304 p. („Memoriale”); /Vol. / 3: (1919-1930). Lupta vieții unui octogerar. Ed. îngrijită și pref. de C.D. Zeletin. Meridiane, 2003. 384p., il. (Biblioteca de artă; 614 p. Biografii. Memorii. Eseuri).
Cuprins: /Vol./ 1: Prefață, p.V-XX; Notă asupra ediției, p.XXI-XXIII; Nașterea, p.3-6; Botez, p.7-10; Blagosloviții mei părinți, p. 10-14; Bunicii materni și străbunii paterni, p. 15-21; Mănăstirea Samurcășești, p. 21-30; Casa și grădina tatei, p. 31-34; Mahalaua bucureșteană, p. 34-37; „Herr Baby” și „Castelul fermecat”, p. 38-43; Închisoarea de la pension, p. 43-48; La gimnaziu, p.48-53; La liceu, p. 53-56; Bacalaureatul, p. 58-59; Tentația celui al 12 decemvir, p. 59-60; Vâlcelele în loc de Versailles, p. 60-62; Bilanțul școlăriei față de al activității extrașcolare, p. 62-68; Rude la Ierusalim, p. 69-76; Mentorii mei, p. 76-84; Zizine, p. 84-89; Budha, p. 90-92; Student și slujbaș la București, p. 92-95; Profesorii mei universitari, p. 96-100; Maestrul Odobescu, p. 101-104; Bursier

la München, p. 104-108; La Berlin, p. 108-112; Doctoratul, p. 112-115; Dezamăgiri în țară, p. 116-118; Practica muzeografică în străinătate, p. 118-119; Dăscălie neprevăzută, p. 120-123; În slujba Fundației Carol I, p. 123-126; Profesor la Școala de Arte Frumoase, p. 126-130; La încheierea veacului al XIX-lea, p. 130-135; Traiul în veac nou, p. 135-138; La Expoziția din Paris, p. 139-141; Redeschetarea artei naționale, p. 141-143; Procesul Tocilescu, p. 144-148; Cuibul de la Cătina, p. 148-150; S.T.R., p. 150-152; Industria casnică și arta națională, p. 152-157; Stavropoleos, muzeu național, p. 157-159; Starea artelor și a învățământului artistic în România, p. 159-163; Expoziții de pictură, p. 163-167; Retrospective priviri asupra Expoziției retrospective, p. 167-169; Paraziții artei: N. Pătrașcu-Costin, p. 169-174; Iarăși Stavropoleos, p. 174-180; În preajma dinastiei, p. 180-187; Comemorarea lui Ștefan cel Mare, p. 187-190; Colaborarea neizbutită cu N. Iorga, p. 190-193; Curtea princiară, p. 193-194; (Călătoria în Italia), p. 194-197; „Arta publică”, p. 198-200; Popasuri și taifasuri dobrogene, p. 200-202; Apogeul domniei regelui Carol I, 1906, p. 202-204; Expoziția jubiliară din 1906, p. 204-208; Muzeul nostru național, p. 208-210; Director al noului muzeu, p. 210-213; La vecinii de peste Dunăre, p. 213-216; „Denkmalpflege in Rumänien”, p. 216-219; Discuții muzeografice urmate prin duel, p. 219-221; Crestături mărunte pe răbojul anului jubiliar, p. 221-223; 1907, p. 223-225; Rostul noului muzeu, p. 225-230; Localul muzeului național, p. 231-237; Arta în România, p. 237-240; Gorganul și castrul de la Cavaclar, p. 240-241; „... Il vit encore”, p. 241-244; Din gura Cișmigiului la Șoseaua Kiseleff, p. 245-246; Regele consfințește muzeul, p. 247-248; Suntem vrednici de un muzeu național?, p. 248; Muzeul Aman, p. 248-250; Conferințe și excursii în țară, p. 250-252; Monumentele noastre și C.M.I., p. 252-256; Restaurarea monumentelor istorice, p. 256-261; Arta în 1908 și Societatea „Domnița Maria”, p. 261-266; Carol I și monumentele străbune, p. 266-268; Expoziții române la Berlin și la Amsterdam, p. 269-272; Arta scandinavă și a noastră, p. 273-274; A doua conferință la Berlin, p. 274-275; Conferințe și excursii din țară, p. 275-277; Amendări la cronică „Arta în 1909”, p. 277-278; Un ministru consideră muzeul drept lux, iar altul drept o necesitate, p. 279-283; Alte preocupări artistice ale anului, p. 283; Vizită și comemorare vieneze, p. 284; O expoziție la Viena, p. 284-285; În jurul catedrei de arheologie, p. 285-288; Muzeul Simu, p. 289; Expoziția „Tinerimii artistice”, p. 290-292; Din țară, p. 293-294. /Vol./ 2: Arta și politica în 1910, p. 5-6; Von Byzanz zur gothik in Rumänien, p. 6-8; Casa românească la Expoziția din Roma, p. 8-12; Momeli francmasonice, p. 12-15; În slujba dinastiei, p. 15-17; Istoria artei la Universitate, p. 17-20; Sufletul artistic al poporului român, p. 21-24; Nel mezzo del camin, p. 24-26; Noua Expoziție de artă de la Berlin și reminiscențe italiene, p. 26-28; Clădirea Muzeului național, p. 28-33; Campania în favoarea localului Primăriei Capitalei, p. 33-36; La Congresul de preistorie de la Geneva, p. 36-37; Grigoreștii lui Vlahuță, p. 37-39; Despre vecinii bulgari și sârbi, p. 39-42; Cum ne apreciază streinii, p. 42-45; Activitatea începutului de an, p. 45-47; Arta românească la Expoziția din München, p. 47-50; Catedrala argeșeană pângărită de un strein, p. 50-52; Voluntar în campania din Bulgaria, p. 52-56; Sentimentul estetic al țaranului român, p. 56-58; La Lovrana și aiurea, p. 58-60; Inaugurarea Fundației Carol I, p. 60-62; „Le roi est mort – vive le Roi!”, p. 62-64; Doliul națiunii, p. 65-68; Comemorarea marelui rege, p. 68-69; Testamentul regelui Carol I, p. 70-76; Restauratorul bisericilor noastre, p. 76-80; Istoricul restaurării bisericilor noastre, p. 81-85; Normele restaurării monumentelor istorice, p. 85-87; Wilhelm I Mbret al Albaniei, p. 87-91; La Istanbul în interesul bisericii din Ierusalim, p. 91-94; Proiectarea unei sărbători neîmplinite, p. 94-95; Arta românească în ultimii 50 de ani, p. 95-98; Une oeuvre roumaine sur l’art français, p. 98-102; Pictorul Smighelski și zugrăvirea bisericească, p. 102-103; Noua neizbutită colaborare cu N. Iorga, p. 103-104; Tezaurile artistice ale Bucovinei, 104-107; La Lovrana și Monte Maggiore, p. 107; La noua Curte regală, p. 107-110; Cele două regine, p. 110-113; Din traiul reginei văduve, p. 113-119; Răgaz în sânul familiei, de 1 ianuarie, p. 119-127; Blancbulajul Academiei, p. 127-129; De la Convorbiri literare, p. 129-131; Politice și cursurile doamnelor române, p. 132-133; Cercul bibliofil român, p. 133-134; Adormirea reginei Elisabeta, p. 134-138; Carmen Sylva și ai ei contemporani, p. 138-144; Carmen Sylva, animatoarea artei românești, p. 144-146; La Crucea Albă, p. 146-148; Acalmie apăsătoare, p. 148-150; În serviciul armatei și al artei, p. 150-154; Ecol măsurilor luate la Brașov, p. 155-157; Trista soartă a odoarelor mănăstirești, p. 157-159; Reprezentant al Casei regale, p. 159-162; Sub ocupație: Mărturisiri si-li-te, p. 162-163; Prefect al Poliției Capitalei, p. 164-166; Sfârșitul anului de doliu, p. 166-172; Sub jugul ocupației din 1917, p. 172-174; Memoriile lui A. Marghiloman, p. 174-178; Vizita Kaiserului, p. 178-184; Urmărire

întâlnirii cu Wilhelm II, p. 184-185; Alte vizite de seamă, p. 185-187; Diverse din cursul anului, p. 187-188; Salvarea clopotelor, p. 189-190; „Notele” lui Marghiloman falsificate de „Neamul românesc”, p. 190-191; Revocarea Polizeimeister-ului german, p. 192-193; Sfârșit de an cu alte nădejdi, p. 193-195; Debutul anului marilor realizări, p. 195; Vicleșugurile lui Moritz Brociner, p. 195-199; Hochschulkurse la Fundația Carol I, p. 200; Crearea unui institut german în București, p. 201-202; Preocupări pașnice ale războinicilor ocupanți, p. 202-204; Demisiunea mea ca prefect al Poliției, p. 204-208; Răpirea moaștelor Sfântului Dumitru, p. 208-210; În așteptarea marilor evenimente, p. 210-213; Din nou prefect dar cu decret regal, p. 213-215; Mazilirea lui Moritz Brociner, p. 215-217; În audiență la Curtea regală din Iași, p. 217-218; Slujba polițienească cu weekend-uri la Sinaia, p. 218-220; Începutul răzvrătirii Capitalei, p. 221-222; Lovitura de stat, p. 222-224; Schimbarea guvernului. Demisia prefectului, p. 224-226; Exodul năvălirilor. Prăpădul localnicilor, p. 226-233; Sosirea aliaților și a armatei române, p. 233-234; Întoarcerea triumfală a suveranilor în Capitală, p. 234-235; Sfârșitul delegației mele, p. 235-237; În România Mare, p. 237-238; Revelațiile sacului cu scrisori, p. 239-241; Sfârșit de an cu mare belea, p. 241-242; Note și comentarii, p. 245-300. /Vol./ 3: Personalitatea lui Alexandru Tzigara-Samurcaș de C.D. Zeletin, p. 5-20; Cronologie, 21-28; Notă asupra ediției, p. 29-30; An nou cu ispășiri din trecut, p. 31-35; Cei rămași și cei plecați, p. 35-38; Primul, dar nu ultimul meu calvar, p. 38-42; De la vorbe la fapte: asaltul contra Fundației, p. 42-43; Cărturarul Vasile Pârvan, p. 44-49; Incidentul muzeografic stârnit de Pârvan, p. 49-56; Primăvară mohorâtă, p. 56-58; Stăruințele în vederea excluderii mele din C.M.I., p. 58-60; Un ultim răspuns calomniilor lui N. Iorga, p. 60-63; Incidentul cu P. Șeicaru, urmat de duel, p. 64-67; Instigatorul campaniei universitare, p. 67-69; Judecata Consiliului universitar, p. 69-72; Iorga despre ședința universitară, p. 73; Ultimele zvârcoliri ale rectorului mazilit, p. 73-75; Scrisori vechi cu repercusiuni actuale, p. 75-80; Un an de ispășire, deși fără de prihană, p. 80-84; În slujba Fundației și a Muzeului, p. 84-89; În vacanță la Crucea albă, p. 89-90; În vârtejul lumii postbelice, p. 91-96; Discuția preparativelor încoronării, p. 97-107; Fapte grave în sarcina Comisiei încoronării, p. 107-113; Mutismul vinovaților răzbutat prin prăbușirea lucrărilor, p. 113-117; Încoronarea de la Alba Iulia, p. 118-120; Recuperarea obiectelor de artă din Germania, p. 120-122; Memoriu asupra obiectelor de artă revendicate de România de la germani conform art.238 al Tratatului de la Versailles, p. 122-125; Prompta rezolvare a revendicărilor din Ungaria, p. 125-128; Revendicări artistice din Austria, p. 129-132; În apărarea Ateneului român, p. 133-134; Alte îndeletniciri ale anului, p. 134-136; Un an fără evenimente mai de seamă, p. 137-138; Noua direcție a vechilor „Convorbiri literare”, p. 139-142; Arta României Mari, p. 142-145; Critica unei „Istории a artei”, p. 145-148; Reforma învățământului artistic, p. 148-149; Arta colaborării la revistă, p. 149-152; Alte îndeletniciri ale anului, p. 152-155; Expoziția românească de la Paris, p. 156-161; Aceeași expoziție la Geneva, p. 161-170; Candidatura la Universitatea din Cernăuți, p. 170-176; „Sugestia unei lecții de artă”, p. 176-194; „Rușini naționale”, p. 194-198; D-acasă, p. 198-200; „Rumâniens Kunstschatze”, p. 201-207; În atenția revendicărilor de la Viena, p. 207-209; „Importanța artistică a României”, p. 209-210; Alte conferințe, p. 210-212; Artă și literatură, p. 213-222; La Congresul bibliotecarilor din Praga, p. 222-225; Soarta obiectelor de artă românească, p. 225-227; Grigoreștii de la Moscova și ai lui Vlahuță, p. 227-230; Bucura Dumbravă, p. 230-231; Cariera-mi parlamentară, p. 231-233; Grigoreștii lui William Ritter, p. 234; Mărunțișuri, p. 234-235; Adormirea regelui, p. 236-237; Aducerea în țară a tezaurului scit, p. 237-241; Scoarțele românești la Louvre, p. 241-245; O expoziție contramandată, p. 245-251; Jubileul „Convorbirilor literare”, p. 251-254; „Dictatura artistică Iorga&Co.”, p. 254-256; Conferința despre arta țărănească, p. 256-263; H. Keyserling și alți oaspeți ai anului, p. 263-265; Din cursul anului, p. 265-267; Controlul universitar și domiciliul forțat, p. 267-272; Conferențiar la Radio, p. 273-274; Conferințe și participări la Congrese, p. 274-285; Museumsverband și Coroana Sfântului Ștefan, p. 285-286; Publicații ale anului, p. 286-287; La Convorbiri literare, p. 287-289; Izvoade de creștături ale țaranului român, p. 289-306; Exposition d'art français à Bucarest, p. 306-307; O schimbare la față, p. 308-312; Expoziția din Barcelona, p. 312-321; La Conférence de M. Tzigara-Samurcaș, p. 321-327; Ecouri de la Expoziția din Barcelona, p. 327-331; „Contribuții la istoricul Muzeului secuiesc”, p. 332-333; Noi năzbâții iorghiste, p. 333-334; „O lămurire”, p. 335-337; Descalificarea lui Virgil Drăghiceanu, p. 337-341; Alte îndeletniciri ale anului, p. 341-342; Amintiri din Spania, p. 343-346; Descinderea din văzduh a noului rege, p. 346-348; În fața Comisiei de judecată, p. 349-350;

1. Opera. Biografie

Rigorile legii cumulului, p. 351-352; O distincție franceză și o certificare germană, p. 352-355; „Tragedia Muzeului de Artă Națională”, p. 355-359; „Centenarul Muzeelor din Berlin”, p. 359-363; De la „Convorbiri literare”, p. 363-365; Preambul al procesului cu Stelian Popescu, p.365-370; Dezbaterile procesului, p. 370-374; Falsificările fotografice ale „Universului”, p. 374-376; Congrese, conferințe, p. 376-377; Părerea-mi despre studențimea noastră, p. 377-380.

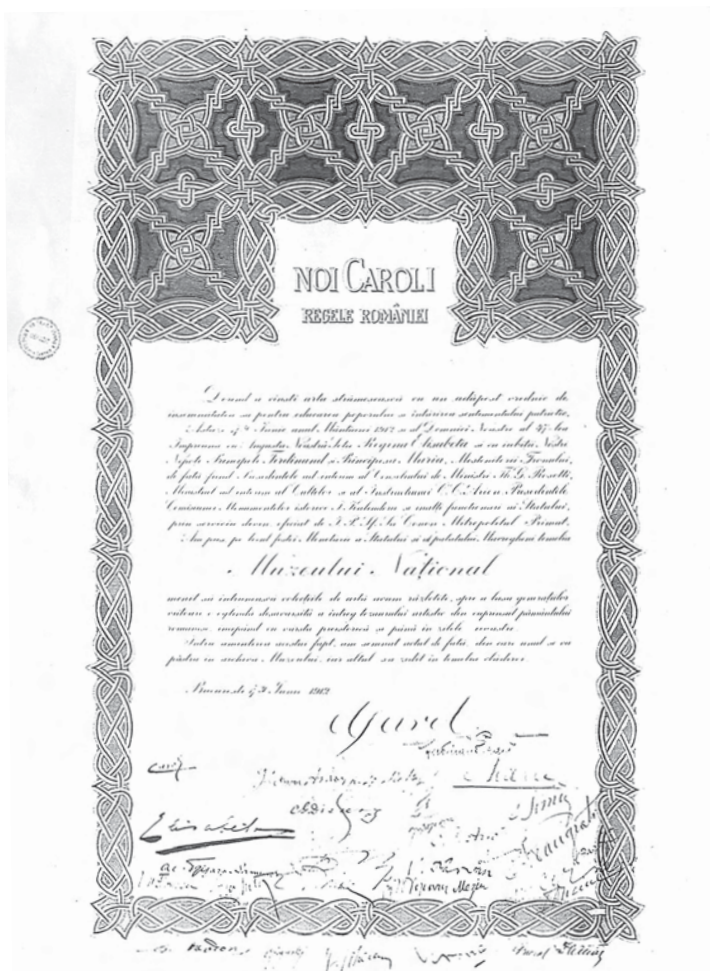
2. În periodice

2.1 Studii și articole de sinteză

479. Memorii. Fragmente. Cap. XVI: Mentorii mei. /Prezentare de/ Ioan Șerb. În: *Manuscriptum*, 1982, 13, nr.3, p. 112-129. (Idei, fapte, oameni). Și în: Al. Tigara-Samurçaș. – *Memorii*, 1, p. 76-84 (a se vedea poziția 478); Carp P.P. *Discursuri parlamentare*. Ed. îngrij. de Marcel Duță, studiu introductiv de Ion Bulei. București: Edit. „Grai și Suflet”-Cultura Națională, 2000, p.621-622. Fragmentele evocă figurile mentorilor săi P.P. Carp și Teodor Rosetti și împrejurările numirii lui Tz.-S. în funcțiile de prefect al Capitalei și de Comisar general la Expoziția din 1911 de la Roma.

2.2 Comunicări, conferințe

480. *Din amintirile primului vorbitor la Radio*. /Conferință la Radio/. 4p. B.A.R. (Fond Manuscrise).

Fosta Monetărie a Statului din Șos. Kiseleff. Pe locul ei s-a ridicat Muzeul de la Șosea

Actul de întemeiere a Muzeului de Artă Națională, 1912

Medalia inaugurării Fundației Universitare
Carol I, 9 mai 1914. Avers și revers.

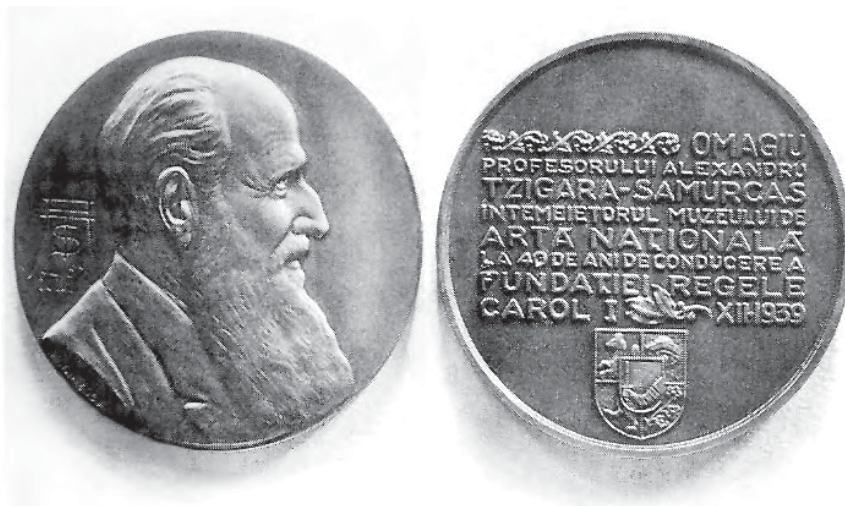
Fundația Universitară Carol I

Medalia decernată lui Al. Tzigara-Samurcaș la 40 de ani de activitate la Fundația Universitară Carol I, 1939.

Avers și revers

Fragment dintr-un act întocmit de Al. Tzigara-Samurcaș, aflat în Arhiva BCU, 1946

Fundația Regele Carol I nu primesc
de la Stat nici un fel de ajutor
sau subvenție bănească.
Prin nouă lege nici nu mai
este sentință de impozite, ca
în trecut.

actiunea - Samurcaș
Eug. Ciuchii George Lazăr A. Coman A. Măndru Louis-Jenye M. Roman

Manfred von Killinger și Raoul Bossy la
Fundația Universitară Carol I unde sunt
întâmpinați de Al. Tzigara-Samurcaș, 1943

(Pagina alăturată)
Exponate românești la
Expoziția din Berlin, 1909

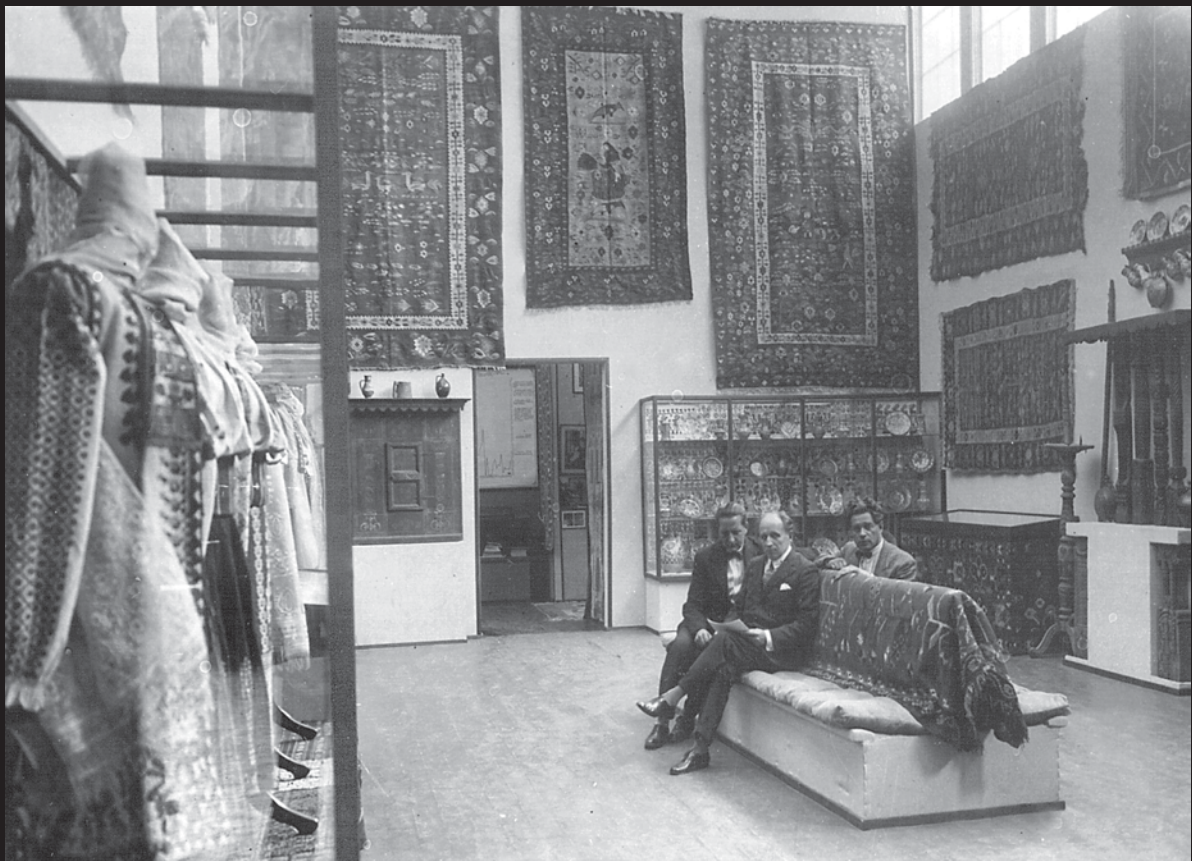
Exponate din Muzeul de Artă Națională

(Pagina alăturată)

Al. Tzigara-Samurcaș, Roma, 1914 *(sus)*

Al. Tzigara-Samurcaș, Sienna, 1916 *(jos)*

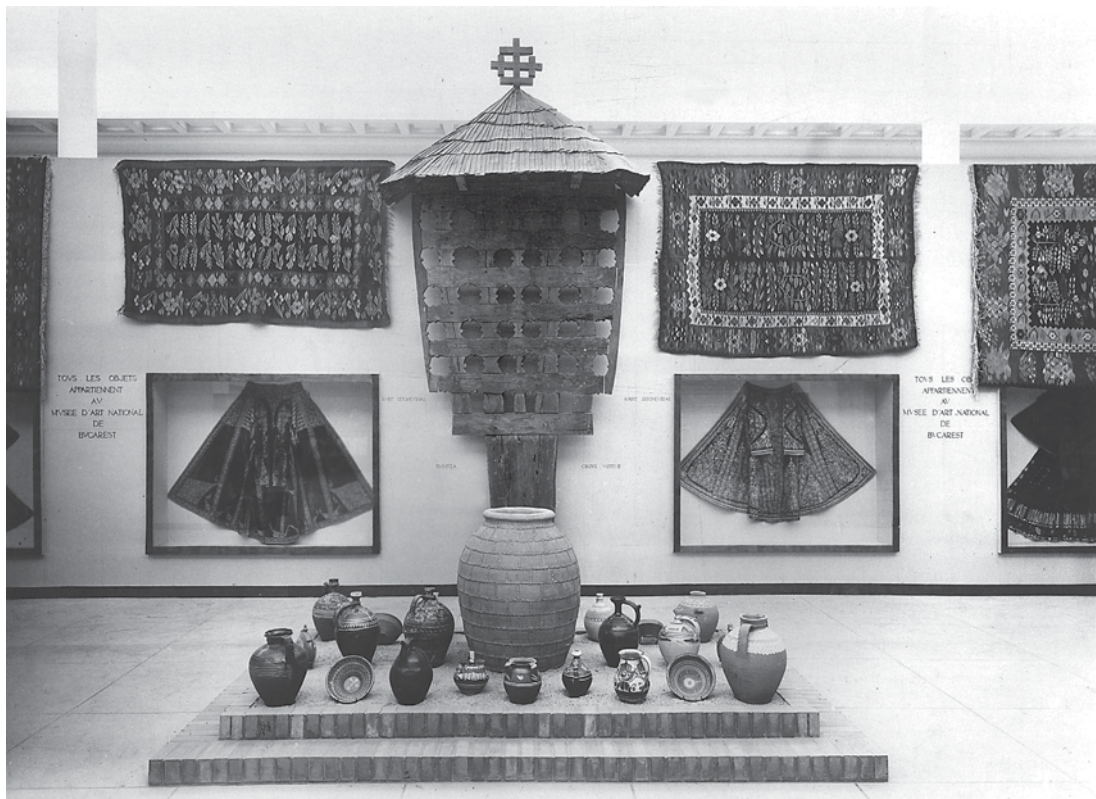

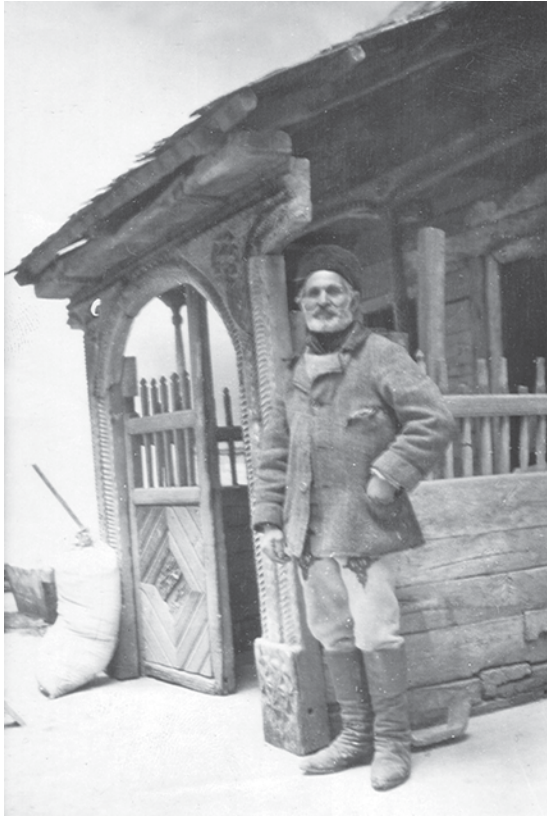

Secțiunea de artă religioasă românească
amenajată de Al. Tzigara-Samurcaș la
Muzeul Rath din Geneva, 1925

(Pagina alăturată)

Pavilionul României la Expoziția de la
Bruxelles, mai 1934

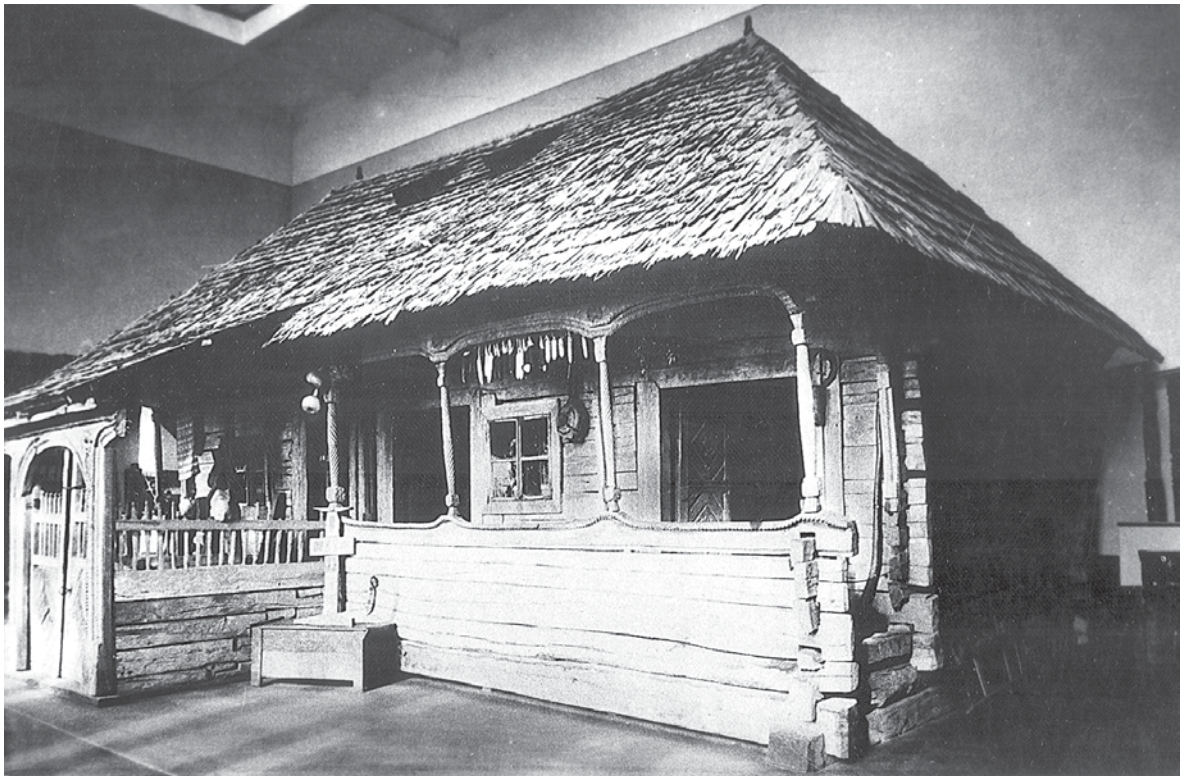

Antonie Mogoș din Ceauru și casa lui
expusă de Al. Tzigara-Samurcaș la
Muzeul de Artă Națională în 1908

(Pagina alăturată)

Casa lui Antonie Mogoș readusă la
Muzeul Țăranului Român în 2003

Casă țărănească din Sebeș

(Pagina alăturată)

Costume boierești și țărănești
(basarabean și maramureșene)

2. OMUL ȘI OPERA ÎN TIMP

REFERINȚE CRITICE

A. REFERINȚE GENERALE

1. Bibliografii, cataloage, ghiduri

481. GRECU, Vasile. *Cărți de pictură bisericească bizantină*. Cernăuți: Tiparul Glasul Bucovinei, 1936, p.28, 72, 181, 251, 255, 360-362, 470, 476.
482. ȘTREMPEL, Gabriel. *Catalogul Manuscriselor Românești*. Vol.2, 4. București: Edit. Științifică și Enciclopedică; Edit. Științifică, 1983-1992. Vol.2: (B.A.R. 1601-3100). 1983, p.32; Vol.4: (B.A.R. 4414-5920). 1992, p.39, 175.
483. VLASIE, Mihai. *Drumuri spre mănăstiri*. Mic ghid al așezămintelor monahale din România. București: Uranus, 1992, p.18.
484. *Bibliografia românească modernă (1831-1918)*. Vol. 4: (R-Z). Coord. generală și pref. de Gabriel Ștrempel. București: Edit. Academiei Române, 1996, p.627-628.
485. DIACONU, Marin. *C. Rădulescu-Motru (biobibliografie)*. București: Edit. Instit. de Teorie Socială, 2000, p.59, 216.
486. *Biblioteca Centrală Universitară din București. O bibliografie a existenței*. (1891-2001. Redactori: Anca Podgoreanu; Geta Costache. București: Regia Autonomă „Monitorul Oficial”, 2001, p.21-23, 25-28, 31-33, 82, 106-108, 110-114, 126-133, 140, 142-149, 151, 161-162, 170-173, 195, 200-203, 207-209, 218-219.
487. MICHIDUȚĂ, Adrian. *Filosoful Mircea Florian. Biobibliografie*. Cluj-Napoca: Edit. Grinta, 2003, p.30, 41.

2. Enciclopedii, dicționare

488. ROSETTI, Dimitrie R. *Dicționarul contemporanilor din România (1800-1898)*. București: Lito-Tipografia „Populară”, 1898, p.167.
489. LECCA, G.O. *Dicționar istoric, arheologic și geografic al României*. București: Edit. Universul, 1937, p.459, 554.
490. PREDESCU, Lucian. *Enciclopedia Cugetarea*. Material românesc. Oameni și înfăptuiri. București: Cugetarea- Georgescu Delafras, /1940/, p.869.
491. STOICESCU, Nicolae. *Dicționar al marilor dregători din Țara Românească și Moldova: sec.XIV-XVII*. București: Edit. Enciclopedică Română, 1971, p.337.
492. STRAJE, Mihail. *Dicționar de pseudonime, alonime, anagrame, asteronime, criptonime ale scriitorilor și publiciștilor români*. București: Minerva, 1973, p.739.

2. Omul și opera în timp. Referințe generale

493. *Mic dicționar enciclopedic*. Coord: Aurora Chioreanu; Mircea Măciu; Nicolae Nicolescu. Ed. a 2-a revizuită și adăugită. București: Edit. Științifică și Enciclopedică, 1978, p.1788.
494. *Enciclopedia istoriografiei românești*. Coord.: Ștefan Ștefănescu. București: Edit. Științifică și Enciclopedică, 1978, p.330.
495. *Literatura română: dicționar cronologic*. Coord: I.C. Chitimia; Al. Dima. București: Edit. Științifică și Enciclopedică, 1979, p.168.
496. HANGIU, I. *Dicționar al presei literare române (1790-1982)*. Argument de Ion Dodu Bălan. București: Edit. Științifică și Enciclopedică, 1987, p.68, 85, 208, 211, 269.
497. RĂDUICĂ, Georgeta; RĂDUICĂ, Nicolin. *Dicționarul presei românești (1731-1918)*. București: Edit. Științifică, 1995, p.53, 100-101, 135, 191, 279.
498. ȘĂINEANU, Lazăr. *Dicționar universal al limbii române: enciclopedie*. Ed. revăzută și adăugită de Al. Dobrescu, C.-G. Pamfil, Ioan Oprea, Rodica Radu și Victoria Zăstroiu. Iași: MYDO Center, 1995, p.332.
499. HANGIU, I. *Dicționarul presei literare românești 1790-1990*. Ed. a 2-a revizuită și completată. București: Edit. Fundației Culturale Române, 1996, p.81, 109, 289, 293, 315, 373.
500. CHIHAIA, Lăcrămioara; CIFOR, Lucia; CIOBANU, Ana. *Dicționar enciclopedic ilustrat*. București: Cartier, 1999, p.1754.
501. *Cartier: dicționar enciclopedic: 98.000 definiții*. București: Edit. Cartier, 2001, p.1637.

3. Anuare, indici de revistă

502. *Anuarul oficial al Ministerului Instrucțiunii Publice și Cultelor*. Anul 6, 1898-1899. București: Inst. de Arte Grafice Carol Göbl, 1899, p.25, 191.
503. *Anuarul oficial pe anul școlar 1902-1903*. București: Inst. de Arte Grafice Carol Göbl, 1902, p.20.
504. *Universitatea din București: 1926-1927*. București: Tipogr. Române Unite, /1927/, p.137.
505. SÂNZIANU, Mihai. *Indice bibliografic /al revistei „Convorbiri literare”/: 1867-1937*. București: M. O. și Impr. Statului, Impr. Națională, 1937, passim.
506. *Indice bibliografic al revistei „Viața Românească”: 1906-1946*. Iași: Biblioteca Centrală Universitară din Iași, 1956, p.619-690, 623-625, 628.
507. *Convorbiri literare: bibliografie. /Redactori/: C.Pompilian și H. Zalis*. București: Edit. Științifică și enciclopedică, 1975, passim.
- 507 *Revista Fundațiilor Regale: indice bibliografic adnotat*. Lucrare elaborată de Rodica Calcan și Horia bis Florian Popescu. Coord: Anca Podgoreanu. București: Biblioteca Centrală Universitară din București: 1995, p. 2, 173, 177, 194.

4. Evocări, articole omagiale

508. Al. Tzigara-Samurçaș, directorul Muzeului etnografic și de artă națională. În: *Calendarul „Minervei”*, 1909, p.76-77.
509. Al. Tzigara-Samurçaș. În: *Luceafărul*, 1 mai 1914, 13, nr.9, p.265-268.
510. ȚUCULESCU, I.P. Al. Tzigara-Samurçaș. În: I.P. Țuculescu. *Siluețe din trecut*. Craiova: Scrisul Românesc, /1934/, p.201-210.
Tz.-S. -profesor de franceză- portretizat de un fost elev: „a știut să pătrundă adânc în sufletul elevilor săi; în delicatețea sa infinită se simțea stingherit și când trebuia să certe un elev; /.../ a imprimat în sufletul elevilor săi însăși pecetea individualității lui, întru pregătirea și galvanizarea caracterului lor.”
511. ARGHEZI, Tudor. Al. Tzigara-Samurçaș. În: Tudor Arghezi. *Scrisori*. Vol.33: Proze. București: Minerva, 1983, p.107-110.
512. AURICĂ, Smaranda. In memoriam: Alex. Tzigara-Samurçaș. În: *Cotidianul*, 11 mar. 1992, 2, nr.48, p.6.
513. DUMITRESCU, Daniela. Un om pentru eternitate: Al.Tzigara-Samurçaș. 45 de ani de la moarte. În: *Buletin ABIR*, 1997, 8, nr.3, p.35-36. (Oameni de carte).

B. REFERINȚE SPECIALIZATE

I. ARTĂ

1. Studii și articole de sinteză

514. RANETTI, G. Expoziția „Tinerimii artistice”. În: *Epoca*, 15 mar. 1904, 10, nr.73, p.1-2.
Tz.-S. urma să vorbească despre partea artistică a expoziției.
515. *Administrația Casei Bisericeii*. Câteva cuvinte asupra bisericilor Sfântului Nicolae Domnesc și Trei Ierarhi din Iași. București: Carol Göbl, /1904/, p.28, 29.
Inscripții alcătuite de Tz.-S. pentru menționarea ajutorului acordat de regele Carol I la realizarea catapeteasmei, stranelor și odoarelor. Inscripțiile au fost gravate pe plăci de marmură și fixate „pe partea tîmplei dinspre altar”.
516. IORGA, Nicolae. *Sate și mănăstiri din România*. București: Minerva, 1905, p.VIII, 234-235.
„Planșele de la Snagov sunt după fotografiile de Al. Tzigara-Samurçaș, îmi pare rău numai că împrejurările nu mi-au îngăduit a da mai multe și mai bune”.
Date despre satul și mănăstirea Ciorogârla.
517. BOGDAN-DUICĂ, G. *Scrisori din București*. În: *Luceafărul*, 1 mar. 1907, 6, nr.4-5, p.78-79.
Prin studiile publicate de Tz.-S. în „Convorbiri literare” cititorul ar găsi „o informație artistică bogată, care învață ce-i românesc și ce nu-i românesc; o contribuție la psihologia scrisului artistic românesc în trecut și prezent; o călăuzire pe care nimeni nu o va regreta dintre cei ce-și vor da silința s-o urmărească”.
518. Animalul în artă. În: *Cronica*, 13 mar. 1907, 7, nr. 167, p.1. /Semnează N./.
Despre conferința ținută de Tz.-S. în folosul „Societății pentru protecția animalelor”.

2. Omul și opera în timp. Artă

519. Sărbătorirea Unirii Principatelor de către Liga Culturală. În: *Viitorul*, 27 ian./9 feb.1908, 2, nr.79, p.2. Cu prilejul zilei de 24 ianuarie, Tz.-S. ține o conferință cu titlul „Caracterul național al artei românești”.
520. Artele la noi. Societatea „Domnița Maria”. O nouă societate pentru sprijinirea și răspândirea în România a artei naționale sub președinția ASR Principesa Maria. În: *Viitorul*, 29 feb./13 mar. 1908, 2, nr.112, p.1. /Semnează I.M./.
Tz.-S. este ales secretar general al Societății.
521. TONIȚĂ, N. Importanța criticii în artă. În: *Arta română*, mai-iun. 1908, 1, nr.5-6, p.88-90. Scrisoarea trimisă din München în aprilie 1908 de Tonița, student la pictură, directorului revistei „Arta Română”, A.D. Atanasiu. Se referă la „Convorbiri literare” și la „Arhiva” ca singurele publicații care se detașează de polemici, lăsând posibilitatea liberei exprimări. Tz.-S. este considerat un specialist bine pregătit.
522. BROERMAN, E. Renaissance roumain. În: *L'art public*, dec. 1908, nr.3-4, p.106.*
Felul cum Tz.-S. a reprezentat România la al treilea Congres de artă publică de la Liège și Bruxelles.
523. Rumänische Volkskunst. În: *Kreuzzeitung*, 18 ian. 1909.*
Despre expoziția din Berlin și contribuția lui Tz.-S. la organizarea ei.
524. Deutscher Lyceum Club. În: *Vossische Ztg*, 25 feb. 1909.*
Expoziția din Berlin, din ianuarie-februarie 1909. Contribuția lui Tz.-S. la organizarea pavilionului României.
525. Artă română la Berlin. În: *Voința națională*, 29 mar. /11 apr. 1909, 26, nr.7129, p.3.
Elogiu adus lui Tz.-S. pentru organizarea expoziției de artă populară de la Berlin din 1909, cu fonduri restrânse, dar cu „pricepere și bunăvoință”.
526. /Expoziția de la Amsterdam/. În: *Handelsblad*, 8 iun. 1909.*
Tz.-S., invitat la Amsterdam cu ocazia expoziției de artă industrială, a ținut un discurs despre arta populară românească, susținut cu proiecții de diapozitive.
527. ATANASIU, A. D. Expoziția oficială a Ministerului Instrucțiunii Publice. În: *Arta română*, iun. 1909, 2, nr.6, p.108-111.
Tz.-S. face parte din comisia expoziției ca delegat al ministerului.
528. LUCILIUS. Monumentul independenței la Craiova. În: *Universul*, 17 aug. 1909, 27, nr.224, p.1.
Alături de alte personalități ale vieții culturale, Tz.-S. face aprecieri la adresa monumentului.
529. JOLDEA-RĂDULESCU, Ionel. Iarăși portul nostru național. În: *Noua revistă română*, sep. 1909, 6, nr.18, p.286-287. (Note și discuțiuni) (a se vedea și poziția 192).
Trimiteri la articolul lui Tz.-S. despre expoziția de artă românească din Berlin publicat în „Convorbiri literare”, în martie 1909.
530. *Internationale Volkskunst-Ausstellung* /20 ian.- 28 oct. unter dem protektorat ihrer Majestät der könig von Rumänien./ Berlin: Deutscher Lyceum Club, 1909, p.66.
Tz.-S. este menționat alături de ceilalți organizatori români.
531. BRONEA, Adrian. Scrisori din Berlin. Arta românească și străinii. La noi și la alte popoare. Conferința d-lui Tzigara-Samurcaș la Berlin. Impresiile unui asistent. În: *Viitorul*, 7/20 ian. 1910, 4, nr.768, p.1-2.
„Și seara, frumoasa seară de 30 decembrie a fost pentru noi o adevărată sărbătoare. Căci a fost sărbătorită arta noastră, expresia sufletului nostru.”

- 532./Expoziția de artă populară de la Berlin/. În: *L'Indépendance roumaine*, 17/30 ian.1910, 34, nr.10356, p.1. (Échos intérieurs).
Succesul standului românesc amenajat de Tz.-S.
- 533.În jurul furtului de la pinacotecă. Ce spune dl. Tzigara-Samurcaș. Pinacotecile noastre nici nu sunt încăpătoare, nici nu sunt întreținute cum se cuvine, nici nu conțin opere originale de seamă. În: *Viitorul*, 1/14 feb. 1910, 4, nr.792, p.1.
Intervievat asupra stării pinacotecilor românești, Tz.-S. arată că nu sunt autentice, conținând multe reproduceri.
- 534.Scrisori din Viena. Expoziția internațională de vânătoare și industrie casnică. Secția românească. În: *Viitorul*, 19 mai 1910, 4, nr.895, p.1. /Semnează Corespondent/.
Comentează știrea că ziarele din Austro-Ungaria se plâng că nu au fost angrenați și cei din zonele muntoase, dându-se mai multă atenție României. Este apreciată organizarea foarte bună a secțiunii industriei casnice și contribuția lui Tz.-S.
- 535.O manifestare românească. În: *Viitorul*, 24 iul. 1910, 4, nr.953, p.1.
Describe secțiunile expoziției de la Viena și contribuția lui Tz.-S. la amenajarea pavilionului artei industriale și casnice românești.
- 536.TAFRALI, O. Les monuments roumains, d'après publications récents. In: *Revue archéologique*, jul.-dec. 1910, quatrième serie, tome 16, p.81-95.
Mențiuni despre articolele lui Tz.-S., publicate în diferite reviste, având ca subiect monumentele românești și influențele străine în arta românească.
- 537.Conferința d-lui Tzigara-Samurcaș. În: *Viitorul*, 1 ian. 1911, 4, nr.1088, p.2.
Conferința cu titlul „Von Byzanz zur Gothik in Rumänien”, rostită în 29 decembrie la Muzeul Imperial din Viena.
- 538./Conferință la Viena/. În: *Universul*, 1 ian. 1911, 29, nr.1, p.3.
Semnalează conferința lui Tz.-S. din 29 decembrie la Muzeul Imperial din Viena.
- 539.MARMELIUC, D. Arta noastră națională. D. Tzigara-Samurcaș la Viena. În: *Voința națională*, 14 ian. 1911, 28, nr.7639, p.1-2.
Conferința din 12 ianuarie susținută de Tz.-S. la Muzeul de artă și industrie din Viena pe tema monumentelor istorice din România, cu accent asupra mănăstirilor și bisericilor (Horezu, Curtea de Argeș, Trei Ierarhi).
- 540.GRĂMADĂ, I. Conferința d-lui Tzigara-Samurcaș /„Von Byzanz zur Gothik in Rumanien”, Kunstgeverbe Museum, Wien, 30 dec. 1910/. În: *Viitorul*, 14 ian. 1911, 4, nr.1097, p.1. (Scrisori din Viena).
„D. Tzigara-Samurcaș a vorbit într-o perfectă nemțească cu accent berlinez spre marea uimire a vienezilor. Interesant e că arătând cu scheoptliconul mai multe clădiri de artă din România, a trecut prin publicul adunat un fir de admirație și uimire văzând Curtea de Argeș și Horezul. Câteva zile înainte de ținerea conferinței, a vorbit la seminar profesorul univ. Boermann, cunoscutul arheolog și membru de onoare al Acad. Române, despre conferința d-lui Tzigara-Samurcaș atrăgând atenția studenților asupra ei și îndemnându-i să meargă la dânsa. Și profesorii de la Academia de Belle-Arte s-au întreținut ulterior cu studenții și artiștii români asupra acestei conferințe, lăudând expunerea clară, metodică și plină de înțelegere pentru frumos a conferențiarului.”
- 541.DUȚU, N.P. România la expoziția din Roma. Convorbire cu dl. prof.Onciul. În: *Seara*, 15 apr. 1911, 2, nr.450, p.2.
Expoziția organizată cu prilejul serbărilor aniversării Unirii Italiei. Tz.-S. contribuie la organizarea secției etnografice.

2. Omul și opera în timp. Artă

542. PORN, E. Scrisori romane. În: *Universul*, 11 mai 1911, 29, nr.126, p.1.
Elogii aduse lui Tz.-S. pentru modul în care a organizat pavilionul românesc la expoziția din Roma.
543. O conferință rară în Lugoj. În: *Drapelul*, 29 nov. 1911, 11, nr.137, p.2.
Se anunță conferința unui „distins profesor de la Universitatea din București”. Nu este specificat numele lui Tz.-S. dar este vorba despre conferința sa, din 27 decembrie, cu titlul „Sufletul de artist al poporului român”.
544. KARNABATT, D. Un bust lui Odobescu. În: *Seara*, 29 nov. 1911, 2, nr.675, p.1. (Note zilnice).
Susține ideea pe care Tz.-S. o lansase cu ocazia lecției de deschidere a cursului de istoria artelor, de a se ridica bustul lui Odobescu în curtea Muzeului de la Șosea.
545. Bustul lui Odobescu. În: *Drapelul*, 1/14 dec. 1911, 11, nr.138, p.2. (Din România).
Tz.-S. propune amplasarea bustului în curtea Muzeului de la Șosea.
546. POGANELO. „Sufletul de artist al poporului român”. Conferința domnului Al. Tzigara-Samurcaș în Lugoj. În: *Drapelul*, 29 dec. 1911/11 ian. 1912, 11, nr.148. p.1-2.
547. „Sufletul de artist al poporului român”. Conferința d-lui Al. Tzigara-Samurcaș la Lugoj. În: *Seara*, 1 ian. 1912, 2, nr.704, p.1.
548. Die frau in Beruf. În: *Germania*, 14 mar. 1912.*
Meritul lui Tz.-S. la realizarea expoziției românești la Berlin.
549. Ouăle de Paște. În: *Gazeta ilustrată*, 24 mar. 1912, 1, nr.15, p.3. /Semnează L.H./.
Despre originea ouălor roșii, cu referiri la lucrarea lui Tz.-S. „Arta în România”.
550. Sărbătorirea d-lui arhitect I. Mincu. În: *Universul*, 29 sep. 1912, 30, nr.268, p.4. /Semnează R/.
Participă și Tz.-S.
551. Sărbătorirea artistului arhitect I. Mincu. În: *Viitorul*, 30 sep. 1912, 5, nr.1669, p.2. /Semnează Fest/.
Prezent la festivitate, Tz.-S. îl elogiază pe Mincu pentru creațiile sale arhitectonice cu specific național.
552. „Convorbiri literare” (iulie, august 1912). În: *Viața Românească*, sep. 1912, 7, nr.9, p.397-399. (Revista revistelor) (a se vedea și poziția 85).
Trimiteri la articolul despre estetica Capitalei al lui Tz.-S. și contractele cu arhitecții Ion Mincu și Petre Antonescu privitor la Palatul Comunal.
553. /Congresul Internațional de istoria artelor de la Roma/. În: *Universul*, 14 oct. 1912, 30, nr.283, p.3. (Informațiuni).
Tz.-S. este ales membru în Comitetul permanent al Congresului.
554. CALIGA, G. Însmormântarea arhitectului I. Mincu. În: *Minerva*, 9 dec. 1912, 4, nr.1432, p.1.
La funeralii participă și Tz.-S.
555. Însmormântarea lui Mincu. În: *Viitorul*, 9 dec. 1912, 5, nr.1739, p.2. /Semnează Const./.
Tz.-S. asistă la funeralii.
556. Arta românească la expoziția internațională din München. În: *Universul*, 16 feb. 1913, 31, nr.45, p.2.
Participarea României la expoziție. Tz.-S. este menționat printre ceilalți delegați și organizatori.
557. Lecomte du Noüy. Une conférence de M. Al. Tzigara Samurcash. În: *L'Indépendance roumaine*, 18 nov. / 1 dec. 1914, 37, nr.11960, p.1.

- Despre conferința ținută cu ocazia inaugurării cursului de istoria artei, sâmbătă 15 noiembrie, în Amfiteatrul Fundației. Contribuția arhitectului la restaurarea mănăstirii Curtea de Argeș și a bisericilor Sf. Nicolae și Trei Ierarhi din Iași a fost susținută cu proiecții de diapozitive. Principesa Maria a asistat la această primă lecție.
558. Deschiderea expoziției școlii superioare de arhitectură. În: *Universul*, 2 iul. 1915, 33, nr.180, p.3. /Semnează M.N./
Tz.-S. enumerat printre participanți.
559. OSBORN, Max. *Gegen die Rumänien mit der Falkenhayn armee bis zum Sereth*. Berlin: Ulstein, /1916/, p.212.*
Despre securitatea obiectelor de artă din Brașov de care se ocupase Tz.-S.
560. Distincțiile acordate de juriul expoziției-târg. În: *Universul*, 24 oct. 1921, 39, nr.244, p.3.
Tz.-S. face parte din juriul expoziției de industrie casnică.
561. DAUNAUD, E. În chestia Ateneului. În: *Viitorul*, 11 iun. 1922, nr.4271, p.2.
Este citat Tz.-S. care numește clădirea Societății politehnice „dinte uriaș și hidos”.
562. Fundațiunea Carol I. A IV-a șezătoare a Caselor Naționale. În: *Viitorul*, 18 mar. 1923, 14, nr.4505, p.6.
Tz.-S. a vorbit despre frumusețea și caracterul unitar al artei românești, exemplificând cu proiecții de diapozitive.
563. Preocupările artistice ale vremii de azi. Conferința d-lui Tzigara-Samurcaș. În: *Îndreptarea*, 8 feb. 1925, 7, nr.30, p.2.
Tz.-S. vorbește despre originalitatea artei românești, necesitatea încurajării creației artistice, meritele pictorilor Aman, Mirea, Vermont, Verona, Luchian.
564. BENGESCO, Marie. L'exposition de l'art roumain ancien et moderne au Jeu de Paume. Genèse de cette exposition et premieres impressions. În: *L'Indépendance roumaine*, 7 iun. 1925, p.1.
Tz.-S. a ales de la muzeul pe care îl conduce cele mai atractive obiecte de artă pentru a fi expuse la Paris.
565. DEZARROIS, André. L'art roumain ancien et moderne. Au musée du Jeu de Paume. În: *Le Figaro artistique*, 20 iun. 1925, nr.80, deuxième année, p.578-579.
Tz.-S. este menționat printre organizatori.
566. /Inauguration de l'exposition d'art roumain à Genève/. În: *Jurnal de Genève*, 19 sep. 1925.*
Descrierea expoziției și a festivității de deschidere. Tz.-S. a participat ca organizator.
567. FLORENTIN, C. L'art du peuple roumain. În: *La Suisse*, 22 sep. 1925, 28, nr.265.*
„Pentru eminentul profesor Tz.-S., ceramicile și broderiile expuse la Muzeul Rath își au sigiliile în perioada neolitică.”
568. La Geneva. Săptămâna românească la Societatea Națiunilor. În: *Viitorul*, 23 sep. 1925, 18, nr.5266, p.4.
Tz.-S. a contribuit la organizarea expoziției.
569. L'art du peuple roumain. În: *Jurnal de Genève*, 28 sep. 1925.*
Expoziția de artă populară și religioasă din Geneva a avut un succes considerabil. La 1 octombrie, în sala Muzeului de etnografie și istorie, Tz.-S. urma să rostească o conferință despre arta populară românească, susținută cu proiecții de diapozitive.

2. Omul și opera în timp. Artă

570. Rumänische Volks und Kirchenkunst. În: *Bund*, nr.412, 29 sep. 1925.*
Despre expoziția de artă populară și bisericească românească organizată la Geneva. Catalogul expoziției și contribuția lui Tz.-S., menționat alături de alți organizatori: Draghiceanu, Mugur și profesorul Pittard.
571. L'art roumain. În: *Suisse liberale*, 6 oct. 1925.*
Despre expoziția de artă populară și religioasă de la Muzeul Rath din Geneva, septembrie-octombrie 1925. Este semnalată și contribuția lui Tz.-S.
572. Kunst und wissenschaft. Eine rumänische Ausstellung über Volkskunst in Gens. În: *Siebenburger Deutsche Tageblatt*, 30 oct. 1925.*
Aprecieri la adresa expoziției de artă populară și religioasă românească organizată de Tz.-S. la Muzeul Rath din Geneva.
573. Expoziția românească de la Geneva. În: *Cele trei Crișuri*, oct. 1925, 6, nr.10, p.157.
Participarea României la expoziția internațională de la Geneva. Contribuția lui Tz.-S. la selectarea și prezentarea exponatelor.
574. Testversammlung der Geographischen Gessellschaft. Vortrag eines romanischen Gelehrten in Wien. În: *New Wiener Tageblatt*, 14 ian. 1926, p.6.*
Tz.-S. a ținut în 1924 la Palatul Industriei din Viena, cu prilejul întrunirii membrilor societății geografice vieneze, o conferință despre istoria și arta României, cu proiecții de diapozitive.
575. Rumänische Kunst und Kultur. Ein vortrag des Universitäts professor Lector Alexander Samurçaș Original dericht des Neuen Viener Journals. În: *New Wiener Journal*, 14 ian. 1926, nr.11547.*
576. Arta decorativă românească la expoziția din Monza. În: *Rampa*, 26 iun. 1926, 9, nr.2597, p.1.
Tz.-S. primește însărcinarea de a organiza secția de artă decorativă.
577. Despre sate și orașe. Conferința d-lui profesor C. Rădulescu-Motru, „Psihologia Artelor”. În: *Îndreptarea*, 19 ian. 1927, 8, nr.13, p.2.
Se anunță și conferința lui Tz.-S. despre „Arta la țară”.
578. Senatul. În: *Îndreptarea*, 23 ian. 1927, 8, nr.17, p.3.
Tz.-S. adresează ministrului Artelor rugămintea de a lua măsuri pentru asigurarea operelor de artă.
579. „Arta la țară”. Conferința d-lui prof. Al. Tzigara-Samurçaș. În: *Îndreptarea*, 24 ian. 1927, 8, nr.18, p.3.
Arată că unirea teritoriilor românești a sporit patrimoniul nostru artistic; combate teoria influențelor sudice în arta românească.
580. Institutul social român. „Arta la țară”. În: *Universul*, 27 ian. 1927, 45, nr.20, p.7.
Rezumat al conferinței despre arta populară rostită de Tz.-S. la Fundație.
581. Raporturile culturale dintre România și Cehoslovacia. Conferința d-lor Tzigara-Samurçaș și C. Petreanu. În: *Îndreptarea*, 15 ian. 1928, 10, nr.10, p.3.
C. Petreanu și Tz.-S. inaugurează la Praga seria conferințelor Institutului Cultural Româno-Cehoslovac, vorbind despre arta populară.
582. Audiția muzicală de la „Ateneul Român” în onoarea d-lui prof. F. Zakavec. În: *Universul*, 12 mar. 1928, 46, nr.60, p.13.
Tz.-S. participă la audiție și la ceaiul oferit în onoarea lui F. Zakavec, profesor de istoria artelor la Universitatea din Bratislava.

583. Istoria și arta cehoslovacă. În: *Universul*, 15 mar. 1928, 46, nr.62, p.3.
Îl prezintă pe profesorul F. Zakavec cu prilejul conferinței acestuia despre istoria și arta cehă.
584. FULMEN. Comemorarea lui Dürer. Conferința d-lui prof. Tzigara-Samurcaș. În: *Dimineața*, 4 mai 1928, 24, nr.7686, p.3.
Conferință rostită în 3 mai în Aula Fundației Carol I, în onoarea abatelui Method Zavoral.
585. Albrecht Dürer. Conferința dlui. Prof. Tzigara-Samurcaș. În: *Cuvântul*, 5 mai 1928, nr.1087, nr.4, p.2. (Bloc-Notes).
Conferință ținută la Fundația Carol I, în prezența abatelui Zavoral.
586. Expozițiile de artă franceză contemporană. În: *Universul*, 1 iul. 1928, 46, nr.149, p.7.
Tz.-S. face parte din comitetul de patronaj al expozițiilor de artă franceză contemporană.
587. Economii păgubitoare. În: *Îndreptarea*, 19 aug. 1928, 10, nr.181, p.1.
Regretul că România nu a participat la Congresul artelor populare de la Praga. Elogii aduse lui Tz.-S. pentru modul cum a organizat expoziția de artă populară de la Geneva.
588. Deschiderea expoziției de artă franceză. În: *Universul*, 30 sep. 1928, 46, nr.227, p.7.
Tz.-S. ține un discurs.
589. Închiderea Congresului artelor populare din Praga. În: *Cuvântul*, 15 oct. 1928, 4, nr.1251, p.4.
Tz.-S. ține două comunicări și este ales în Comisia internațională pentru artă populară.
590. SIMIONESCU, I. Scoarțe românești. În: *Viitorul*, 7 ian. 1929, 21, nr.6268, p.3.
Comparații între albumele de scoarțe românești ale lui Gh. Olspenski și Tz.-S.
591. România la expoziția de la Barcelona. În: *Universul*, 27 feb. 1929, 47, p.7.
Tz.-S. este numit în Comitetul de organizare al secției române a expoziției de la Barcelona.
592. HAR, I. România la expoziția din Barcelona. În: *Universul*, 16 mai 1929, 47, nr.108, p.10.
Tz.-S. se ocupă de organizarea secției de artă țărănească a pavilionului României.
593. România la expoziția internațională de la Barcelona. În: *Îndreptarea*, 17 mai 1929, 11, nr.103, p.3.
Tz.-S. face parte din comitetul de organizare a secțiunii de artă populară.
594. Pavilionul României la expoziția din Barcelona. În: *Dreptatea*, 6 oct. 1929, 3, nr.1598, p.3.
Descrierea pavilionului. Secțiunea de artă populară este organizată de Tz.-S.
595. Expoziția de la Barcelona. Inaugurarea pavilionului românesc în prezența familiei regale spaniole. În: *Dreptatea*, 7 oct. 1929, 3, nr.599C, p.5.
Tz.-S. îi însoțește pe regii Spaniei care vizitează pavilionul României.
596. O vizită la Pavilionul român de la Barcelona. Ce arătam străinilor. În: *Cuvântul*, 22 oct. 1929, 5, nr.1918, p.2. /Semnează Gh./.
Prezentarea pavilionului și menționarea contribuției lui Tz.-S. la organizarea lui.
597. *La Roumanie à l'Exposition Internationale de Barcelone 1929*. Barcelona: Impresar J. Horta Cortes, /1929/, p.14.
Tz.-S. este în componența Comitetului român de organizare.
598. *IV Congreso de la Federacion internacional de Uniones intelectuales*. Declarado official par R.O. de 19 de Julio de 1929. Barcelona 16-19 octubre 1929. Programa-Lista de Congresistas. Barcelona: Riensset SA, 1929, p.12.

2. Omul și opera în timp. Artă

Tz.-S. face parte din delegația oficială a României, alături de prințesa Alexandrina Cantacuzino, prințesa Jeanne Ghica, prințul Constantin Brâncoveanu și George Fotino.

599. Conferencia del profesor Tzigara-Samurcaș. În: *Diario de Barcelona*, 28 ian. 1930, p.9-10.*
Despre prima conferință a lui Tz.-S. pe tema relațiilor artistice hispano-române ținută la Palatul Deputaților Provinciali din Barcelona.
600. Exposició de Barcelona -1930. „Relations artistiques hispano-roumaines”. Conferencia del professor Al. Tzigara-Samurcaș al saló d'actes de la Diputació. În: *La Publicitat*, 28 ian. 1930.*
601. En la Universidad. Conferencia del profesor Tzigara-Samurcaș. În: *Diario de Barcelona*, 6 feb. 1930, p.11-12.*
A doua conferință a lui Tz.-S. la Barcelona, cu titlul „Arta populară în România”.
602. L'art popular de Romania. Conferencia del Prof. Tzigara-Samurcaș. În: „*El Mati*”, 8 feb. 1930, p.9.*
A doua conferință a lui Tz.-S. ținută cu prilejul expoziției din Barcelona la care a asistat și Antoni Rubio di Lluch.
603. BUCUȚA, Emanoil. România la Barcelona. În: *Boabe de grâu*, mar. 1930, 1, nr.1, p.45-46.
Aprecieri elogioase despre standul românesc al expoziției internaționale, avându-l comisar pe Tz.-S.
604. Distribuirea distincțiilor pentru expozații români la Barcelona. În: *Dimineața*, 14 apr. 1930, 26, nr.3377, p.11.
Tz.-S. distribuie premiile și subliniază importanța participării României la acest eveniment.
605. Participarea României la Expoziția din Barcelona. Solemnitatea din 22 decembrie 1929, de la Fundația Universitară Carol I. /Cuvântarea domnului Mihail Manoilescu. Comunicarea d-lui Tzigara-Samurcaș; Mulțumirile d-lui ministru Aurel Vlad/. În: *Buletinul Uniunii Camerelor de Comerț și Industrie*, apr. 1930, 5, nr.4, p.363-366.
Raportul lui Tz.-S. asupra participării României la expoziție. Mulțumiri aduse organizatorilor și în special lui Tz.-S. pentru succesul expoziției.
606. Łączność sztuki rumuńskiej z Polską. În: *Slowo Polskie*, 11 dec. 1930, nr.339.*
607. *Programme des travaux et manifestations*. Deuxième Congrès International des Arts Populaires. Anvers, Liege, Bruxelles 28 august-7 septembrie 1930. /Commission internationale des Arts Populaires/. Bruxelles: /s.n./, 1930, p.5.
Tz.-S. urma să țină în sala Congresului din Anvers comunicarea cu tema „Deux travaux récents sur les fêtes populaires en Roumanie”.
608. Concursul soc. „Țesătoarea”. În: *Universul*, 27 apr. 1932, 49, nr.116, p.9.
Tz.-S. face parte din juriu și elogiază societatea „Țesătoarea”.
609. BLAZIAN, H. Pictorul Nicolae Grigorescu. Douăzeci și cinci de ani de la moartea lui. În: *Adevărul*, 22 iul. 1932, 45, nr.4892, p.1-2.
Tz.-S. este amintit printre cei care l-au evocat pe Nicolae Grigorescu.
610. Arta românească la Berlin. Conferința d-lui profesor Tzigara-Samurcaș. În: *Dimineața*, 30 dec. 1932, 28, nr.9342, p.6. /Semnează: Ch/.
Tz.-S. a vorbit la Berlin despre arta românească, exemplificând continuitatea motivelor decorative cu importante descoperiri arheologice.
611. COSTESCU, Em. T. Să terminăm Arcul de Triumf. În: *Universul*, 18 mai 1933, 50, nr.132, p.1-2.
Este citat Tz.-S. pentru un articol din „Convorbiri literare”.

612. Congresul internațional de istorie a artei de la Stockholm. Contribuția delegaților români. În: *Curentul*, 10 sep. 1933, 6, nr.2014, p.7.
Tz.-S. salută din partea României participanții la Congres și face o comunicare despre locul arheologiei în istoria artei.
613. OPRESCU, George. Al XIII-lea Congres internațional de istoria artei. În: *Universul*, 16 sep. 1933, 50, nr.253, p.7.
Tz.-S. prezidează secțiunea a IX-a și prezintă mai multe comunicări despre bisericile de lemn din Carpați.
614. Adunarea directorilor de muzee din București. În: *Adevărul*, 20 oct. 1933, 5, nr.15274, p.2.
I. Andrieșescu, directorul Muzeului de Antichități, primește tezaurul scit recuperat de la nemți în urma tratatelor la care a participat și Tz.-S.
615. IORGA, Nicolae. Vom Leben und Wirken der Romanen (Sammlung von Vorträgen, die am Romanischen seminar der Friedrich-Wilhelms Universität zu Berlin gehalten wurden, herausgegeben von Ernst Gamillscheg II, Rumänische Reihe, Heft 1-6. (Winter 1932/33), Iena-Leipzig, 1933. În: *Revue historique du sud-est européen*, oct.-dec. 1933, 10, nr.10-12, p.378-382.
Recenzia unui număr al publicației „Rumänische Reihe” în care romanistul Ernst Gamillscheg îi publică o culegere de expuneri susținute la Universitatea Friedrich-Wielhelm în cadrul seminarului despre viața și faptele românilor. Iorga apreciază ca juste ideile despre originile și importanța artei populare românești expuse de Tz.-S.
616. 1.500-year -old Music. Exhibition of rare scores of french National Library-Little-known treasures. În: *The Daily mail*, 16 dec. 1933, p.6. /Semnează H.F.E./.
Contribuția lui Tz.-S. la realizarea expoziției de artă populară românească de la Muzeul etnografic Trocadero și a celei precedente, de la Muzeul „Jeu de Paume” din Paris.
617. Labourers and housewives as artists. Trocadero exhibition. În: *The Daily mail*, 23 dec. 1933, p.6.
Despre expoziția de artă populară de la Muzeul etnografic Trocadero din Paris. Este subliniată contribuția lui Tz.-S.
618. *Comités et Membres du XIIIe Congrès international d'histoire de l'art*. Stockholm, 4-7 sept. 1933. Stockholm: A.B. Hasse W. Tullbergs Boktryckeri, 1933, p.19, 39.
Tz.-S. este menționat în componența delegației României.
619. *Actes du XIIIe Congrès international d'histoire de l'art*. Le comité organisateur du congrès. Red. Johnny Roosval. Stockholm: H.B. Hasse W. Tullbergs Boktryckeri, 1933, p.25, 73, 246.
Referiri la participarea și comunicările lui Tz.-S.
620. *Programme. XIIIe Congrès international d'histoire de l'art*. Stockholm 4-7 september 1933. Stockholm: H.B. Hasse W. Tullbergs Boktryckeri, 1933, p.15, 20, 21, 27.
Cele trei comunicări ale lui Tz.-S. sunt programate în zilele de 6 și 7 septembrie.
621. Conferințele Pen-Clubului român. În: *Îndreptarea*, 28 feb. 1934, 17, nr.45, p.2.
Au loc în Aula Fundației Carol I. Tz.-S. vorbește despre „Viața reflectată în artă”.
622. Deutsche Volksbildungsvorträge. Rumänische Volkskunst, Vortrag Univ. Prof. Tzigara-Samurcaș. În: *Czernowizer Deutsche Tagespost*, 29 mar. 1934, nr. 3017.*
Rezumatul conferinței cu acest titlu ținută de Tz.-S. pentru colonia germană din Cernăuți.
623. /Arta populară românească/. În: *„V.J.Magyarok”*, ian. 1935, p.242-243.*
Rezumatul conferinței rostită de Tz.-S. în 29 decembrie la Băile Herculane.

2. Omul și opera în timp. Artă

624. Expoziții românești în străinătate. În: *Viitorul*, 6 feb. 1935, 27, nr.8116, p.2.
Exponatele selectate cu concursul Muzeului de Artă Națională, sub direcția lui Tz.-S., pentru expoziția de artă națională de la Helsinki.
625. Les reines de Roumanie ont élevé en estime les costumes populaires. Le Professeur Tzigara-Samurcaș a été le secrétaire privé de Carmen Sylva. Tous les Rois de Roumanie ont été très intéressés de la science et de l'art. În: *Uusi Suomi*, 12 mar. 1935.*
Expoziția de artă românească organizată la Helsingfors și sosirea lui Tz.-S. la Helsinki pentru a ține o conferință pe tema afinităților între arta populară românească și cea finlandeză.
626. Dr. E. Gamillscheg la București. În: *Îndreptarea*, 13 mar. 1935, 18, nr.57, p.3.
Ernst Gamillscheg a organizat conferințe despre România la Universitatea din Berlin. Printre conferențieri se numără și Tz.-S.
627. Vortrag über rumänische Volkskunst. În: *Helsingin Sanomat*, 13 mar. 1935.
Despre conferința lui Tz.-S. rostită în aula Societății de geografie din Helsinki.
628. Conferința d-lui Tzigara-Samurcaș la Helsinki. În: *Adevărul*, 17 mar. 1935, 49, nr. 15698, p.3.
Două conferințe din 16 martie despre arta românească cu prilejul expoziției de artă populară românească.
629. Conferințele d-lui Tzigara-Samurcaș. În: *Curentul*, 18 mar. 1935, 7, nr.2558, p.11.
Două conferințe despre arta românească ale lui Tz.-S. la Helsinki. Au asistat oameni de cultură și politicieni din România și Finlanda.
630. Conferința d-lui Tzigara-Samurcaș la Berlin. În: *Adevărul*, 31 mar. 1935, 49, nr.15710, p.2.
(Caleidoscopul vieții intelectuale. Litere, știință, artă). /Semnează C.H./.
631. ORĂȘIANU, C. Expoziția de ouă încondeiate a școlilor de menaj și a celor de economie casnică. În: *Viitorul*, 26 apr. 1935, 27, nr.8183, p.3.
Cronica expoziției organizate de școlile de menaj și de economie casnică. Tz.-S. a cerut unele lucrări pentru a fi expuse în pavilionul românesc la Bruxelles.
632. Expoziția Școlii Române din Roma. În: *Neamul românesc*, 4 mai 1935, 30, nr.96, p.1.
Victor Emanuel al III-lea vizitează expoziția manifestând un real interes pentru exponatele de artă populară colecționate și organizate de Tz.-S.
633. Le pavillon de la Roumanie. În: *La Gazette*, 23 mai 1935.*
Despre inaugurarea care a avut loc în ziua precedentă la Bruxelles. Tz.-S. era comisarul general al expoziției.
634. Le vernissage du Pavillon de la Roumanie. În: *L'Indépendance Belge*, 23 mai 1935.*
Descrierea inaugurării expoziției românești la Bruxelles. Tz.-S. a invitat la festivitate reprezentanții presei.
635. Le vernissage du Pavillon roumain. În: *La Libre Belgique*, 23 mai 1935.*
„/.../ expoziția pe care am vizitat-o sub conducerea inteligentă a comisarului general, dl. Tzigara-Samurcaș, directorul Fundației Carol I și al Muzeului de Artă Națională din București /.../. Exprimându-se într-o franceză excelentă, dl. Tz.-S. ne-a condus, înainte de ieșire, să admirăm salonul de artă modernă”.
636. Le vernissage du Pavillon roumain. În: *Le Matin*, 23 mai 1935. /Semnează M.L./.*
Tz.-S. a invitat presa belgiană la inaugurarea pavilionului românesc.

637. La participation de la Roumanie. În: *La Metropole*, 23 mai 1935.*
„Comisarul general al guvernului român, dl. Tzigara-Samurcaș, profesor universitar, director al Fundației Regele Carol I și al Muzeului de Artă Națională, a făcut ieri dimineață, foarte amabil, onorurile pavilionului său față de membrii presei.”
638. DETAILLE, Georges. Le Palais de la Roumanie. În: *Le Soir*, 23 mai 1935.*
Inaugurarea pavilionului României la expoziția din Bruxelles. Contribuția lui Tz.-S. la realizarea expoziției.
639. L'inauguration du Pavillon de la Roumanie. În: *La Gazette*, 24 mai 1935.*
640. FOUCART, René. L'inauguration officielle du Pavillon de la Roumanie. În: *L'Indépendance Belge*, 24 mai 1935.*
Festivitatea inaugurării pavilionului României la expoziția din Bruxelles. Fragmente din discursul lui Tz.-S.
641. L'Inauguration du Pavillon de la Roumanie. În: *La Libre Belgique*, 24 mai 1935.*
Descrierea festivității, citate din discursul lui Tz.-S. despre relațiile culturale româno-belgiene.
642. L'inauguration du Pavillon roumain. În: *La Métropole*, 24 mai 1935.*
Citate din discursul lui Tz.-S., comisarul expoziției românești la Bruxelles.
643. L'inauguration du Pavillon roumain. În: *Le Neptune*, 24 mai 1935.*
Tz.-S. ține un discurs cu ocazia vernisajului expoziției din Bruxelles.
644. L'inauguration du Pavillon roumain. În: *La Nation Belge*, 24 mai 1935.*
Tz.-S. este enumerat printre organizatori.
645. THUNS, G. Le Pavillon de la Roumanie abrite une participation remarquablement belle. În: *Le Peuple*, 24 mai 1935.*
Describe modul de amenajare al pavilionului României la expoziția din Bruxelles. Tz.-S. are calitatea de comisar general.
646. DETAILLE, Georges. Inauguration du Pavillon de la Roumanie. În: *Le Soir*, 24 mai 1935.*
Descrierea festivității inaugurale și fragmente din cuvântarea lui Tz.-S.
647. DETAILLE, Georges. Pavilionul României la Expoziția din Bruxelles. În *Îndreptarea*, 2 iun. 1935, nr.117, p.1-2.
Pavilionul este vizitat de numeroase personalități străine; Tz.-S. prezintă programul și structura expoziției, enumerând particularitățile fiecărei secțiuni.
648. Romantisches Rumänien. În: *Der Velt Spiegel*, 7 iul. 1935.*
649. *Comité International D'histoire de L'art*. Compte-rendu des séances tenues à Paris et à Bruxelles, les 13 et 15 juillet 1935. Paris: /s.n./, 1935, p.1.
Datorită valorii științifice a comunicărilor pe care le-a prezentat la congrese, Tz.-S. a fost ales membru al comitetului, înlocuindu-l pe George Balș care decedase.
650. Internationaler Kongres der Kunsthistoriker. În: *Pester Lloyd*, 24 apr. 1936.*
Tz.-S. este menționat printre participanții la congres.
651. Expoziția finlandeză de artă decorativă și artă populară la București. În: *Viitorul*, 26 mai 1936, nr.8520, p.2.
Tz.-S. face parte din comitetul de onoare al expoziției.

2. Omul și opera în timp. Artă

652. *XIXe Congrès international d'histoire de l'art. Programme. Suisse 31 août.- 9 septembre 1936. /S.I./: /s.n./, 1936, p.14, 26, 30.*
Tz.-S. face în cadrul secțiunii de artă elvețiană și a relațiilor ei cu străinătatea comunicarea cu titlul „Relations artistiques entre la Suisse et la Roumanie” (Liotard și alți artiști elvețieni în România).
653. RÂMNICIANU, G. Vernisajul și inaugurarea Pavilionului României la Expoziția universală și internațională de la Bruxelles. În: *Realitatea ilustrată*, 5 iun. 1937, 9, nr.437, p.21.
Tz.-S., comisarul general desemnat de Guvernul român, ia parte la festivitate.
654. Le roi Carol a offert hier soir au Pavillon roumain un grand diner en l'honneur de M. Albert Lebrun. În: *Le Figaro*, 16 iul. 1937.*
Este semnalată și prezența lui Tz.-S.
655. Suveranul a părăsit Parisul. M.S. regele Carol la expoziția Greco. În: *Curentul*, 18 iul. 1937, 10, nr.3398, p.12.
Despre vizita regelui Carol II la Secțiunea românească din „Pavilionul locuinței rurale”. Tz.-S. este menționat ca organizator.
656. SANIELEVICI, H. Le paysan roumain à l'exposition de Paris (de notre rédaction de Paris). În: *Le Moment*, 9 aug. 1937, nr.741, p.1,6.
Descrie pavilionul românesc organizat de Tz.-S.
657. RIVIÈRE, G.; VARANAC, A. L'art populaire roumain à l'exposition. În: *Beaux arts*, sep. 1937, p.11-12. /Număr special/.
O vizită la pavilionul românesc.
658. „Distinction”. În: *La Semaine politique*, 19 mai 1938.*
Guvernul francez îi trimite lui Tz.-S. un obiect de artă manuală de Sevres, în semn de recunoștință pentru participarea activă din ultimii ani la organizarea manifestărilor artistice franco-române la Paris.
659. ANTONESCU, Petre. Un răspuns. În: *Cele trei Crișuri*, mai-iun. 1938, 19, nr.5-6, p.89.
Articol despre Ion Mincu. Este citat Tz.-S.
660. ENESCU, I.D. După o jumătate de veac. În: *Arhitectura*, ian.-mar. 1941, 7, nr.1, p.17.
Scurtă referire la colaborarea lui Tz.-S. cu N. Ghika și G. Balș.
661. /Artur Gorovei către Ioan Bianu. Fălticeni, 8 mai 1928/. În: *Scrisori către Ioan Bianu*. Vol.1. Ed., pref. și note de Marieta Croicu și Petre Croicu. București: Minerva, 1974, p.593.
Îl roagă să-i trimită la Fălticeni un volum din „Convorbiri literare” unde fusese publicat articolul lui Tz.-S. despre ouăle de Paști. Materialul îi e necesar pentru pregătirea comunicării la Congresul artelor populare de la Praga.
662. ALDEA, Mihai. Casa meșterului Antonie Mogoș la 100 de ani. Sondaj într-un ornament. În: *Revista muzeelor și monumentelor*, 1975, 44, nr.1, p.74-78.
Comunicare făcută la sesiunea anuală a Direcției Patrimoniului Cultural Național, 15-17 mai 1975.
663. SARDEȘ, Dumitru. Un dascăl al lui Brâncuși. În: *Orizont*, 20 febr. 1976, 27, nr.7, p.6.
Influența lui Tz.-S., profesor de estetică și etnografie la Școala de Belle Arte din București, asupra tânărului său discipol, Constantin Brâncuși.
664. /O. Smigelschi către Ioan Bianu. București, 17 sep. 1907/. În: *Scrisori către Ioan Bianu*. Vol.4. Ed., pref. și note de Marieta Croicu și Petre Croicu. București: Minerva, 1978, p.377-379.
Sunt menționați Tz.-S., N. Iorga și N. Grigorescu ca buni cunoscători ai artei bisericești.

665. PALEOLOG, Maria. Contribuția lui Al. Tzigara-Samurcaș la înființarea primei diateci de artă în țara noastră. În: *Biblioteca*, Supliment al revistei „Cântarea României”, 1981, 2, p.27-28. (Istoria cărții și a bibliotecilor).
Fondul de 5000 diapozitive, alcătuit de Tz.-S., se află la Institutul de Arte Plastice „N. Grigorescu” din București.
666. CHERCIU, Ion. Arhitectura tradițională din Țara Vrancei – casa țărănească. În: *Revista muzeelor și monumentelor*, 1982, 13, nr.2, p.67-74 (a se vedea și pozițiile 12, 259).
Trimiteri la afirmațiile lui Tz.-S. despre casa țărănească din articolele „Casa meșterului Antonie Mogoș” și „Arta în România”.
667. LASCU, Nicolae. Urbanistica și valorificarea patrimoniului construit în primele decenii ale secolului 20. În: *Arhitectura*, 1983, 31, nr.3, p.41-46 (a se vedea și pozițiile 250, 251).
„Relația de ambianță a fost intuită, la începutul secolului, printre alții și de Al. Tzigara-Samurcaș. Într-un articol care, pentru unele dintre afirmațiile pe care le conținea, a provocat și reacții din partea lui I. Mincu și Sp. Cegăneanu, face observația că biserica « Stavropoleos se prezintă în cele mai neprincioase condițiuni », « prinsă cum este într-o megieșie cu totul schimbată, copleșită de colosurile moderne ce o umbresc »”.
668. CAFFÉ, Mihail. Circulația modelelor arhitecturale între sat și oraș. În: *Arhitectura*, 1987, 35, nr.4, p.56-57, il. (Dezbateri).
Tz.-S. este enumerat printre istoricii, criticii de artă, etnologii și arhitecții cu preocupări în transferul modelelor arhitecturale românești între sat și oraș.
669. VLAHU, Ion. Ion Mincu în ochii contemporanilor săi. În: *Arhitectura*, 1988, 36, nr.2, p.66-67. (Înaintașii noștri) (a se vedea și poziția 101).
Două citate din articolul lui Tz.-S. „I.Mincu și arhitectura națională”.
670. TRIȘCU, Aurelian. Creația de arhitectură și locuirea. Valorificarea prin proiectare a unor studii de arhitectură tradițională. În: *Arhitectura*, 1988, 36, nr.2, p.52-53. (Dezbateri).
Tz.-S. este menționat printre alți oameni de cultură care au cercetat și valorificat arhitectura tradițională românească.
671. OPRÎȘ, Ioan. Dezvoltarea prin achiziții a patrimoniului cultural național și măsuri privind protejarea lui. În: *Revista muzeelor*, 1990, 27, nr.2, p.64-76. (Istoria muzeografiei).
La 8 decembrie 1943, o comisie formată din I.Jalea, Al.Tz.-S., I.Gr. Popovici, Dinu Bered și I. Pașa analizează din nou proiectul de lege privind exportul obiectelor de artă.
672. IONESCU, Adrian-Silvan. Theodor Aman unionist – documente inedite. În: *Revista muzeelor*, 1993, 30, nr.1, p.30-33.
Discuții despre anul real al nașterii lui Aman asupra căruia persista indecizia: 1828 sau 1831? Este citat Tz.-S. care lua în considerare amândoi acești ani, fără a trage o concluzie definitivă.
673. ALEXANDRESCU, M.M.; BULGARU, Dresca. Observațiile lui N. Iorga despre influența turcă în arta populară românească. În: *Anuarul Institutului de Istorie „A.D. Xenopol”*, 1995, 32, p.487-495.
Referiri la lucrarea lui Tz.-S. „Vechimea portului țărănesc”.
674. *Stavropoleos. Ortodoxie, artă, comunitate*. Coord. Iustin Marchiș. București: Meridiane, 2002, p. 6, 58-60, 110.
Contribuția lui Tz.-S. la stabilirea valorii artistice a bisericii Stavropoleos în contextul arhitecturii bucureștene.

2. Polemici

675. PETRAȘCU, N. Un critic de artă al „Epocei”: D.Al. Tzigara-Samurcaș. În: *Literatură și artă română*, 1903, 7, p.703-709. (Cronică) (a se vedea și pozițiile 39, 250).
Despre „Retrospective priviri asupra Expozițiunii retrospective” publicat în „Epoca” din 16 ianarie în care Tz.-S. criticase articolul „Expozițiunea retrospectivă a Asociațiunii de științe”, semnat de A. Costin (N. Petrașcu) în „Literatură și artă română”. E un prilej pentru Petrașcu de a se referi cu ironie la articolul despre biserica „Stavropoleos” („Epoca”). Se face afirmația că acesta ar aparține unui începător, G. Dimitri, „fost elev, din întâmplare, al d-lui Tzigara” și nu este decât o înșirare a obiectelor reprodusă după cataloagele expoziției alcătuite de doctorul Istrati și generalul Brătianu.
676. MINCU, Ion. Răspuns d-lui Tzigara-Samurcaș. În: *Epoca*, 25 mar.1904,10, nr.83, p. 1-2 (a se vedea și pozițiile 250, 251).
Îl contrazice pe Tz.-S. pe tema bisericii Stavropoleos.
677. PETRAȘCU, N. Un critic de artă al „Epocei”: D.Tzigara-Samurcaș (cu scrisori de la D.D., Hasdeu, Dr.Istrati și G. Dimitriu). În: *Literatură și artă română*, 1904, 8, p.99-103 (a se vedea și poziția 126).
Replică la articolul „Paraziții artei”, din 4 martie, apărut în „Epoca”, considerat răutăcios. Contestă autoritatea de critic de artă a lui Tz.-S., comentând afirmațiile acestuia asupra bisericii Stavropoleos.
678. POPESCU, Sp. Asupra bisericii Stavropoleos (Răspuns d-lui Tzigara). În: *Literatură și artă română*, 1904, 8, nr.1-2, p.133-146 (a se vedea și pozițiile 250, 251).
În jurul restaurării bisericii Stavropoleos. Contestă autoritatea lui Tz.-S. în domeniul criticii de artă.
679. LAHOVARY, Ioan I. În jurul expoziției din 1906. O scrisoare a d-lui. I.N. Lahovary. În: *Conservatorul*, 19 sep. 1909, 9, nr.203, p.1 (a se vedea și pozițiile 29, 183).
Răspuns la un pasaj din articolul lui Tz.-S. „Arta scandinavă și a noastră” publicat în 8 august în „Conservatorul”, în care numea expoziția jubiliară „bâlci internațional”.
680. SIMIONESCU-RÂMNICEANU, Marin. Însemnări din expoziția „Tinerimii artistice” 1910 (Ștefan Popescu). În: *Revista democrației române*, 23 mai 1910, 1, nr.18, p.764-769 (a se vedea și poziția 137).
Îl contrazice pe Tz.-S. în privința talentului pictorului Șt. Popescu.
681. CUȚESCU-STORK, Cecilia. Răspuns la unele puncte din critica lui Tzigara. În: *Viața socială*, mai 1910, 1, nr.4, p.273-276 (a se vedea și poziția 137).
Referire la aprecierea lui Tz.-S. asupra sculpturii „Cumințenia pământului” a lui Brâncuși pe care o numise „negațiunea voită a artei”.
682. GÂRBOVICEANU, P. Prodomo. Pentru dl. Al. Tzigara-Samurcaș. În: *Viitorul*, 6 feb. 1911, 4, nr.1116-1, p.1-2 (a se vedea și poziția 268).
Răspuns la articolul „Arta și politica în 1910” publicat în „Convorbiri literare”. Afirmația lui Tz.-S. că statul nu alocă fonduri suficiente pentru artă este considerată un act de răzbunare pentru că nu reușise să ocupe catedra de arheologie a Universității.
683. GÂRBOVICEANU, P. Pentru dl. Al. Tzigara-Samurcaș. În: *Viitorul*, 10 mar. 1911, 4, nr.1145-1, p.1-2.
Acuzația că Tz.-S. și-ar fi însușit bunuri de la Casa Bisericii.
684. De vorbă cu membrii de la „Tinerimea artistică”. În: *Viitorul*, 2 apr. 1911, 4, nr.1165-1, p.1. /Semnează Rep./.
Polemică cu Tz.-S. pe tema organizării expoziției românești de la Roma.

685. Cum ne laudă străinii. Iaffe și Curtea de Argeș. Al. Tzigara-Samurcaș critică cu teme superficialitatea studiului unui străin. În: *Viitorul*, 19 mar. 1913, 6, nr.1835, p.1. /Semnează T.Gr./ (a se vedea și poziția 230).
Tz.-S. consideră superficială lucrarea „Die Bischofliche Klosterkirsche zu Curtea de Argeș in Rumanien” a lui Franz Iaffe.
686. Arta și edilitatea. D. Tzigara-Samurcaș e de părere că Calea Victoriei nu trebuie aliniată. În: *Viitorul*, 30 mar. 1913, 6, nr.1846, p.1 (a se vedea și poziția 86).
Referire la articolul publicat de Tz.-S. în „Minerva” în care se opunea alinierii noilor clădiri de pe Calea Victoriei, considerându-le inestetice.
687. Încoronarea. În: *Ora*, 31 mai 1921, 1, nr.46, p.1 (a se vedea și poziția 104).
În opoziție cu Tz.-S., se cere să nu se amâne încoronarea, în ideea că politicul primează esteticului.
688. Iarăși chestiunea încoronării. Propuneri noi. Nevoile politice și cerințele estetice. Repararea greșelilor. În: *Steagul*, 4 iun. 1921, 6, nr.976, p.1 (a se vedea și pozițiile 104, 105).
Despre polemica în jurul lucrărilor consacrate încoronării. Este comentată scrisoarea deschisă (publicată și în „Ora”) adresată de Tz.-S. generalului Coandă, președintele Comisiei încoronării. În baza unei analize amănunțite, Tz.-S. face o critică documentată a clădirilor proiectate pentru Alba-Iulia, concluzionând că biserica încoronării e nedemnă pentru acest eveniment; propune să se amâne încoronarea și să se organizeze un concurs de proiecte pentru realizarea unui monument potrivit. Articolul dezbate diverse poziții și criterii estetice și politice care au apărut în presa vremii: „Adevărul”, „Universul”, „Ora”.
689. BELDIMAN, Alexandru. Pentru dărâmarea Arcului de Triumf. În: *Rampa*, 20 sep. 1924, 8, nr.2076, p.1. /Semnează A.B./.
Comentează intenția lui Tz.-S. de a provoca o acțiune de protest pentru demolarea Arcului de Triumf.
689. SIMIONESCU-RÂMNICIANU, Marin. Pe o chestie de specialitate. În: *Ideea europeană*, 19-26 oct. 1924, 6, nr.156, p.2-3.
Polemizează cu Tz.-S. pe tema artei preistorice și arhitecturii catedralei de la Curtea de Argeș.
690. SIMIONESCU-RÂMNICIANU, Marin. Arcul de Triumf de la Șosea. În: *Universul*, 17 nov. 1928, 46, nr.268, p.9 (a se vedea și pozițiile 91-92, 107).
Replică la propunerea lui Tz.-S. de a se înlocui Arcul de Triumf cu alt monument.
691. SIMIONESCU-RÂMNICIANU, Marin. Tot Arcul de Triumf. În: *Universul*, 22 nov. 1928, 46, nr.272, p.7 (a se vedea și pozițiile 91-92, 107).
Cere lui Tz.-S. să prezinte schița proiectului propus de el în locul Arcului de Triumf.
692. IONESCU, Grigore. Tot Arcul de Triumf. În: *Universul*, 25 nov. 1928, 46, nr.275, p.7 (a se vedea și pozițiile 91-92, 107).
Subscrie la proiectul lui Simionescu-Râmnicianu, calificându-l pe cel al lui Tz.-S. drept „bazaconie”.
693. ANTONESCU, Petre. În chestia Arcului de Triumf. În: *Neamul românesc*, 1 febr. 1929, 24, nr.24, p.1-2.
Îl acuză pe Tz.-S. de incompetență. Aduce ca argument destituirea acestuia din Comisiunea Monumentelor Istorice la cererea lui Nicolae Iorga.
694. O execuție. Când d. Tz.-S. comite infamii. „Campania” și pățania polițistului lui Mackenzen redevenit „critic de artă”. Două scrisori de la două somități de artă din Franța. În: *Neamul românesc*, 11 apr. 1929, 24, nr.78, p.1-2.
Polemica Arcului de Triumf, cu trimiteri la atitudinea filogermană a lui Tz.-S. Argumentele pro-monument ale arhitecților francezi Defras și Labro.

2. Omul și opera în timp. Artă

695. /Samurcașii ocupației au ajuns „artiști”/ În: *Neamul românesc*, 26 mai 1929, 24, nr.112, p.1.
Critică cererea lui Tz.-S. de a se demola Arcul de Triumf. Acuzații privind rolul jucat de acesta în timpul ocupației germane din primul război mondial.
696. Arcul de Triumf înaintea Camerei. În: *Lupta*, 28 mai 1929, 8, nr.2257, p.1.
Camera se pronunță pentru menținerea Arcului de Triumf și respinge cererea de demolare formulată de Tz.-S.
697. Restaurarea Arcului de Triumf. În: *Dreptatea*, 29 mai 1929, 3, nr.486, p.3.
În cadrul unei comisii, Tz.-S. cere desființarea Arcului de Triumf și înlocuirea acestuia cu un alt monument pentru care prezintă o schiță de proiect.
698. În chestiunea Arcului de Triumf. În: *Neamul românesc*, 29 mai 1929, 24, nr.113, p.2.
Tz.-S. cere dărâmarea Arcului de Triumf și înlocuirea lui cu alt monument.
699. Sfidarea d-lui Tzigara-Samurcaș. În: *Universul*, 29 mai 1929, nr.119, 47, p.1.
Promovează ideea că Tz.-S. se opune ridicării Arcului de Triumf din cauza poziției sale filogermane. Replica este dată de reprezentantul Ministerului de Război.
700. /Critică adusă monumentului propus de Tz.-S. în locul Arcului de Triumf/. În: *Neamul românesc*, 2 iun. 1929, 24, nr.117, p.2. (Ultima oră).
701. Corpurile legiuitoare. Ședințele de la 25 februarie. În: *Universul*, 27 feb. 1930, 48, nr.46, p.7.
Comisia senatorială dezbate situația Arcului de Triumf și se împarte în două tabere, una de partea lui Nicoale Iorga susținând continuarea ridicării Arcului de Triumf, alta de partea lui Tz.-S. care cere înlocuirea edificiului.
702. HAN, Oscar. Oportunismul ocult al dlui. Oprescu. În: *Curentul*, 3 nov. 1933, 6, nr.2068, p.1 (a se vedea și poziția 33).
Demersurile lui Oprescu de a-l exclude pe Tz.-S. din calitatea de președinte al delegației României la expoziția din Stockholm. Citate dintr-un articol al lui Tz.-S., publicat în „Convorbiri literare” în luna septembrie.
703. OPRESCU, George. O punere la punct. În: *Universul*, 11 feb. 1934, 51, nr.40, p.5 (a se vedea și poziția 279).
Replică la articolul din „Convorbiri literare” (ianuarie 1934) în care Tz.-S. afirmase că un tablou de Bonifacio Veronese aflat la Muzeul „Toma Stelian” este fals.
704. Proces de calomnie. În: *Dimineața*, 26 mai 1934, 3, nr.9845, p.2.
Tz.-S. a intentat proces de calomnie contra lui Oprescu.
705. OPRESCU, George. Alte expoziții în luna ianuarie. În: *Universul*, 30 ian. 1935, 52, nr.29, p.8. (Artistice. Culturale) (a se vedea și poziția 34).
Critici aduse lui Tz.-S. pentru că ar fi ținut să participe la Congresul de muzeografie de la Madrid deși nu fusese invitat și pentru „atacurile” la adresa lui Andreescu și Vuia cu acest prilej.
706. O afacere de onoare. În: *Îndreptarea*, 6 feb. 1935, 18, nr.27, p.2 (a se vedea și poziția 705).
Proces verbal încheiat între martorii lui Tz.-S. și cei ai lui George Oprescu care îl ofensase pe Tz.-S. prin articolul publicat în „Universul” din 30 ianuarie 1935. Prilejul disputei este participarea lui Tz.-S. la Congresul de muzeografie de la Madrid.
707. OPREA, Petre. George Oprescu - critic de artă. În: *Revista muzeelor*, 1995, 32, nr.1, p.37-40.
Referiri la polemica cu Oprescu căruia Tz.-S. „î urmărește îndeaproape afirmațiile din cronicile plastice, contrazicându-l uneori.”

3. Recenzii la volume și articole

708. CIOFLEC, V. Arhitectura. În: *Viața literară*, 5 mar. 1906, 1, nr.10, p.5-6. (Cronica artistică) (a se vedea și poziția 57).
În numărul din ianuarie-februarie al revistei „Arhitectura” Tz.-S. a publicat Raportul întocmit în urma participării sale la cel de-al III-lea Congres de artă publică de la Liège.
709. /Denkmalpflege in Rumänien/. În: *Sămănătorul*, 10 dec. 1906, 5, nr.50, p.999. (Cronica. II Cărți) (a se vedea și poziția 68).
„Dl. profesor Tzigara-Samurcaș, cunoscut critic de artă și arheolog și-a tipărit într-o elegantă broșură conferința ținută la Congresul pentru îngrijirea monumentelor istorice din Braunschweig, care a avut loc în zilele de 27 și 28 septembrie anul acesta. Frumoasa și prețioasa conferință merită luarea aminte a specialiștilor și recunoștința noastră pentru înfățișarea demnă a numelui nostru în lumea savantă a străinătății...”.
710. Tzigara-Samurcaș, Denkmalpflege in Rumänien, Sonderabdruck aus den verhandlungen am 27 september 1906. În: *Viața Românească*, 1906, 1, vol.3, nr.10, p.642.(Recenzii). /Semnează: C.B./ (a se vedea și poziția 68).
711. Al. Tzigara-Samurcaș. Catalogul muzeului Aman. București, Minerva, 1908. În: *Viața Românească*, iul. 1908, 3, nr.7, p.304. (Recenzii). /Semnează M.C./ (a se vedea și poziția 238).
Consideră lucrarea o primă încercare de a oglindi opera unui artist pe baza normelor criticii de artă.
712. ATANASIU, A.D. Convorbiri literare. În: *Arta română*, sep.-oct. 1908, nr.7-8, p.129-130. (Cronici) (a se vedea și pozițiile 179, 224, 228).
Cronica numerelor 7, 8, 9; referiri la articolele lui Tz.-S. despre „Biserica din Filipeștii de Pădure” „Mănăstirea Sinaia” și „Mobile țărănești”.
713. ATANASIU, A.D. Participarea României la expoziția de artă populară din Berlin 1909. În: *Arta română*, sep.-oct. 1908, nr.7-8, p.131. (Cronici) (a se vedea și poziția 181).
Articolul „Arta română la Berlin”, publicat în nr.10 al „Convorbirilor literare” despre pregătirea Muzeului de Artă Națională în vederea participării la expoziție.
714. TĂSLĂUANU, Oct. C. Pictorul Aman. În: *Luceafărul*, 15 oct. 1908, 7, nr.20, p.483-485. /Semnează O.C.T./ (a se vedea și poziția 238).
Rezumat al studiului lui Tz.-S. despre Aman.
715. Două lucrări importante. În: *Voința națională*, 22 ian. 1909, 26, nr.7077, p.1. /Semnează Furtunio/ (a se vedea și pozițiile 2, 239).
Semnalează lucrările: „Arta în România” și „Muzeul Neamului Românesc”.
716. TĂSLĂUANU, Oct. C. Arta în România. În: *Luceafărul*, 15 sep. 1909, 8, nr.18, p.414-417 (a se vedea și poziția 2).
„Nu putem îndeajuns lăuda străduința d-lui Tzigara-Samurcaș, de a deștepta interesul și dragostea celor înstrăinați față de comoara artei populare”.
717. Al.Tzigara-Samurcaș, Rumänische Volkskunst. București, 1910. În: *Luceafărul*, 1-16 iul. 1910, 9, nr.13-14, p. 351. (Dare de seamă) (a se vedea și poziția 158).
Subliniază contribuția lui Tz.-S. la popularizarea artei românești în străinătate.
718. Expoziția din Roma. Casa Rumena. Favoarea acordată României. Efectul „Casei Românești”. Generosul concurs al d-lui Magni. Ce cuprinde sala întâia. Sala a doua. Străinii și secția românească. În: *Viitorul*, 10 iul. 1911, 4, nr.1246-2, p.1-2 (a se vedea și poziția 240).
Prezentarea expoziției și broșurii lui Tz.-S.

2. Omul și opera în timp. Artă

719. /Casa românească/. În: *Viitorul*, 30 iul. 1911, 4, nr.1263-1, p.3. (Cărți și reviste).
Semnalarea articolului lui Tz.-S. „Casa românească de la expoziția din Roma” apărut în „Convorbiri literare” (a se vedea și poziția 291).
720. KARNABATT, D. Arta poporului român. În: *Rampa*, 16 oct. 1925, 8, nr.2392, p.1. (Cărți noi) (a se vedea și poziția 160).
Prezentarea volumului publicat cu prilejul expoziției din Geneva.
721. KARNABATT, D. Arta populară și stilul național. În: *Rampa*, 21 oct. 1925, 8, nr.2396, p.1. /Semnează D.K./ (a se vedea și poziția 160).
Pornind de la o expoziție a Clotildei Averescu în parcul Carol și alta la sala Mozart, vorbește despre studiul lui Tz.-S., „L'Art du peuple roumain”.
722. TĂUȘAN, Grigore. „L'art du peuple roumain”. O admirabilă amintire de la expoziția română din Geneva. În: *Viitorul*, 29 nov. 1925, 18, nr.5324, p.1. (Note). /Semnează: Petronius/ (a se vedea și poziția 160).
Despre expoziție și catalogul cu acest titlu realizat de Tz.-S.
723. FORTUNESCU, C.D. „L'Art du peuple roumain”. Catalogue de l'exposition de Genève. Text de Al. Tzigara-Samurcaș, 1925. În: *Arhivele Olteniei*, mar.-apr. 1926, 5, nr.24, p.164 (a se vedea și poziția 160).
724. CONSTANTINESCU-IAȘI, P. Al. Tzigara-Samurcaș: L'art du peuple roumain. Genève 1925. În: *Arhiva*, ian. 1927, 34, nr.1, p.74-77 (a se vedea și poziția 160).
725. MANIU, Adrian. Arta țărănească. În: *Rampa*, 24 feb. 1928, 13, nr.3025, p.1-2 (a se vedea și poziția 161).
Recenzia lucrării „Izvoade de creștături ale țăranului român”.
726. SIMIONESCU, I. Izvoade de creștături. În: *Viitorul*, 12 mar. 1928, 21, nr.6018, p.1 (a se vedea și poziția 161).
Note pe marginea lucrării „Izvoade de creștături românești”. Subliniază importanța lucrării pentru etnografia românească.
727. BUSUIOCEANU, Alexandru. Izvoade de creștături ale țăranului român. București, Socec, 1928. În: *Gândirea*, iun.-iul. 1928, 8, nr.6-7, p.307. (Cronica mărunță) (a se vedea și poziția 161).
Conferința ținută la Institutul Social Român și lucrarea apărută la Editura „Socec” în 1928. Arată contribuția lui Tz.-S. la constituirea valoroaselor colecții ale Muzeului de Artă Națională.
728. FORTUNESCU, C.D. Izvoade de creștături ale țăranului român adunate și lămurite de Al. Tzigara-Samurcaș, desenate de O. Roguski, Tip. Socec, 1928. În: *Arhivele Olteniei*, ian.-apr. 1929, 8, nr. 41-42, p.194-195 (a se vedea și poziția 161).
729. FORTUNESCU, C.D. L'art paysan en Roumanie par Al. Tzigara-Samurcaș, București, 1931. În: *Arhivele Olteniei*, iul.-dec. 1931, 10, nr.56-58, p.476-477 (a se vedea și poziția 164).
730. TĂUȘAN, Grigore. Arta țărănească. În: *Viitorul*, 9 aug. 1932, 24, nr.7358, p.1. (Note). /Semnează: Petronius/ (a se vedea și poziția 164).
Prezintă broșura „L'art paysan en Roumanie”.
731. RUBINSTEIN, Assia. Al. Tzigara-Samurcaș – L'art paysan en Roumanie. Bucarest, Socec, 1931, 26 p., 6pl. În: *Gazette des beaux-arts*, aug.-sep. 1932, V^c période, tome VIII, 2 semestre, p.125 (a se vedea și poziția 164).

732. FORTUNESCU, C.D. Covorul oltenesc (după titlul copertei interioare sau mai exact: Evoluarea scoarțelor oltenești, cum indică titlul interior) de Al. Tzigara-Samurcaș, București, 1942. Edit. Scrisul Românesc. În: *Arhivele Olteniei*, ian.-dec. 1943, 22, nr.125-130, p.387-388 (a se vedea și poziția 167).
733. Știința etnografică și arta națională. În: *Preocupări literare*, ian.-feb. 1943, 8, nr.1-2, p.71-73. (Fapte și comentarii) (a se vedea și poziția 167).
Recenzia lucrării „Covorul oltenesc”. Aprecieri la adresa activității lui Tz.-S. ca director al Fundației Carol I și al Muzeului de Artă Națională.
734. DRĂGUȚ, Vasile. O binevenită recuperare. /Al. Tzigara-Samurcaș. Scrieri despre arta românească. Ed. îngrijită, studiu introductiv, cronologie, bibliografie și note de C.D. Zeletin. București, Meridiane, 1987/. În: *Arta*, 1987, 34, nr.10, p.33 (a se vedea și poziția 7).
735. BULUȚĂ, Gheorghe. O nouă restituire culturală. /Al. Tzigara-Samurcaș. Scrieri despre arta românească. Ed. îngrijită, studiu introductiv, cronologie, bibliografie și note de C.D. Zeletin. București, Meridiane, 1987/. În: *Luceafărul*, 9 ian. 1988, 31, nr.1339, p.2. (Reeditări).
736. LIVESCU, Cristian. Restituiri valoroase. /Al. Tzigara-Samurcaș. Scrieri despre arta românească. Ed. îngrijită, studiu introductiv, cronologie, bibliografie și note de C.D. Zeletin. București, Meridiane, 1997 (Biblioteca de artă)/. În: *Viața militară*, 1988, 40, nr.5, p.19 (a se vedea și poziția 7).
737. DUMITRIU, Mircea. Alexandru Tzigara-Samurcaș, Scrieri despre artă. În: *Revista muzeelor și monumentelor*, 1989, nr.5, p.94-95. (Cronici, recenzii, informații) (a se vedea și poziția 7).
738. ZECK, Ariadna. Scrieri despre arta românească sau prima carte de muzeologie de la noi. În: *Arhitectura*, 1989, 37, nr.3, p.57-58. (Recenzii. Prezentări) (a se vedea și poziția 7).

4. Anunțuri, note, însemnări

739. Expoziția Grigorescu. În: *Sămănătorul*, 6 ian. 1902, 1, nr.6, p.92. /Semnează V.C./.
Tz.-S. figurează pe lista cumpărătorilor, cu trei tablouri: Păstorița, Ileana, Drum rău.
740. /”Un capitol principal de artă germană”/. În: *Universul*, 1 mar. 1902, 20, nr.58, p.2. (Informațiuni).
Anunț al unei conferințe cu scop filantropic ținută de Tz.-S. la „Liedertafel”.
741. Expoziția Lukian. În: *Sămănătorul*, 16 feb. 1903, 2, nr.7, p.111. (Informațiuni literare și artistice).
Știrea că va apărea un articol special al lui Tz.-S. referitor la deschiderea expoziției în casele Aman.
742. Conferința de la Societatea Femeilor Române. În: *Epoca*, 24 dec. 1904, 10, nr.351, p.2.
Este semnalată și prezența lui Tz.-S.
743. Conferința de la Societatea Femeilor Române. În: *Epoca*, 25 dec. 1904, 10, nr.352, p.2.
Tz.-S. vorbește despre arta populară românească.
744. /La Institutul de fete Pompilian din București d.Tzigara-Samurcaș a început un șir de conferințe despre restaurările monumentelor noastre istorice.../ În: *Neamul românesc*, 12 nov. 1906, 1, nr.54, p.24.
745. /Congresul de conservarea monumentelor de la Karlsruhe/. În: *Viața literară*, 26 nov. 1906, 1, nr.48, p.8. (Notițe și informațiuni).
Semnalează apariția broșurii „Denkmalpflege in Rumänien”.

2. Omul și opera în timp. Artă

- 746./Vineri d.Tzigara-Samurcaș a vorbit la Societatea „Arta Românească” din București despre monumentele noastre artistice/. În: *Neamul românesc*, 8 feb. 1907, 1, nr.79, p.41.
- 747./Discuții pe tema culelor între Al. Tzigara-Samurcaș și Teohari Antonescu/. În: *Viața literară și artistică*, 29 iul. 1907, 1, nr.29, p. 236. (Notițe și informațiuni).
- 748./Conferința lui Tzigara-Samurcaș despre arta femeii române/. În: *L'Indépendance roumaine*, 20 ian./ 2 feb. 1908, 32, nr.9697, p.1.
- 749./Conferință/. În: *Universul*, 13 feb. 1908, 26, nr.42, p.2. (Informațiuni).
Tz.-S. va ține o conferință despre „Tezaurul artistic al Olteniei” la Comitetul Cantinelor Școlare din Craiova.
- 750./Conferința lui Al. Tzigara-Samurcaș la Craiova despre tezaurul artistic al Olteniei/. În: *Neamul românesc*, 22 feb. 1908, 3, nr.23, p.363. (Din centrele României). /Semnează V.M./.
- 751.ATANASIU, A.D. Societatea Domnița Maria. În: *Arta română*, mai-iun. 1908, 1, nr.56, p.95. (Cronici).
Tz.-S. este secretarul societății.
- 752./Mănăstirea Sinaia/. În: *Viitorul*, 11/24 sep. 1908, 2, nr. 302, p.2. (Informațiuni).
Vizitând Mănăstirea Sinaia Tz.-S. afirmă că lucrările de restaurare îi redau acesteia aspectul inițial.
753. Noi periclitări a monumentelor noastre („Convorbiri literare”, aprilie). În: *Viața Românească*, apr. 1909, nr.4, p.147. /Revista revistelor/ (a se vedea și poziția 226).
Semnalarea apariției în numărul din aprilie 1909 al Convorbirilor literare a articolului lui Tz.-S. referitor la monumentele istorice.
- 754./Expoziția de la Amsterdam/. În: *Universul*, 19 mai 1909, 27, nr.134, p.4. (Informațiuni).
Însărcinat de ministrul Industriei cu reprezentarea României la expoziția de la Amsterdam, Tz.-S. alege cele mai frumoase țesături ale școlii de Sericicultură din București.
- 755./Pictorul A. Balthazar/. În: *Universul*, 30 oct. 1909, 27, nr.298, p.2. (Informațiuni).
Un comitet compus din mai mulți artiști și amatori de artă sub președinția lui Tz.-S. a luat inițiativa ridicării unui monument la mormântul pictorului A. Balthazar.
- 756.ATANASIU, A.D. Gazeta Transilvaniei. În: *Arta română*, nov.-dec. 1909, 2, nr.9-10, p.184. (Reviste). /Semnează ADA/.
Știrea că Gazeta Transilvaniei din 25 decembrie a publicat un fragment din conferința lui Tz.-S. despre „Industria casnică și arta națională”.
- 757.ATANASIU, A.D. Dl. A. Tzigara-Samurcaș și Școala de Arte și Meserii din Iași. În: *Arta română*, nov.-dec. 1909, 2, nr.9-10, p.184. (Cronici și notițe).
Conferința despre arta țaranului român susținută de Tz.-S. la Teatrul Național din Iași, sub auspiciile Societății „Domnița Maria”.
758. A apărut „Convorbiri literare”. În: *Gazeta Transilvaniei*, 15/28 dec. 1909, 72, nr.271, p.3.
Anunț al apariției numărului din decembrie în care Tz.-S. publică articolul „Industria casnică și arta națională”.
- 759./Conferință la Berlin/. În: *Universul*, 23 dec. 1909, 27, nr.352, p.2. (Informațiuni).
Remarcat în urma reprezentării cu succes a României la expoziția din Berlin, Tz.-S. este invitat să țină o conferință despre arta populară românească.

- 760./Conferință/. În: *Viitorul*, 25 dec. 1909, 3, nr.757, p.2. (Informațiuni).
Știrea că Tz.-S. urma să țină la Berlin o conferință despre arta populară românească.
- 761./Al. Tzigara-Samurcaș va conferența la Berlin despre arta populară românească/. În: *Gazeta Transilvaniei*, 25 dec. 1909, 12, nr.280, p.3.
- 762.À Berlin. În: *Le Bulletin de l'art*, 5 feb. 1910, nr.450, p.51. /Semnează M.M./.
Note asupra conferinței rostite de Tz.-S. la închiderea expoziția din Berlin unde arta populară românească a produs o bună impresie.
- 763./Arhiepiscopul catolic Netzhammer la București/. În: *Universul*, 21 nov. 1910, 28, nr.320, p.2. (Informațiuni).
Tz.-S. asistă la conferința dr. Netzhammer despre vechile biserici creștine din Dobrogea.
- 764.Arta populară. Conferința d-lui. Tzigara-Samurcaș la Viena. În: *Viitorul*, 28 nov. 1910, 4, nr.1061-1, p.1.
Semnalarea conferinței pe care Tz.-S. urma să o țină la Viena pe tema influenței artei bizantine și gotice în România.
- 765.De la românii de peste hotare. Din Viena. În: *Neamul românesc*, 8 mar. 1911, 4, nr.28, p.445.
O conferință despre dezvoltarea artelor plastice în România, rostită de Tz.-S. la Viena în 30 ianuarie.
- 766.Conferința d-lui Tzigara-Samurcaș. În: *Junimea literară*, mar. 1911, 8, nr.3, p.52-53. (Cronică). /Semnează V.M./.
Conferința, cu titlul „Von Bizanz zur Gothik in Rumanien”, a avut loc la Kunstgeverbe Muzeum din Viena în 30 decembrie 1910.
- 767./Delegați români la expoziția din Roma/. În: *Universul*, 19 apr. 1911, 29, nr.104, p.2. /Semnează Pn./.
Tz.-S. figurează pe lista delegației oficiale a României.
- 768./Tzigara-Samurcaș se întoarce de la expoziția etnografică de la Roma/. În: *Universul*, 1 mai 1911, 29, nr.116, p.3. (Ultime informațiuni).
- 769.Conferința d-lui Tzigara-Samurcaș la Lugoj. În: *Drapelul*, 17/30 dec. 1911, 11, nr.144, p.3.
Anunț al conferinței: „Sufletul de artist al poporului român”.
- 770./Expoziția „Die Frau in Haus und Beruf” la Berlin/. În: *Universul*, 14 feb. 1912, 30, nr.43, p.5. (Informațiuni).
Principesa de Wied, A. Beldiman și Tz.-S. o întâmpină pe împărăteasa Germaniei la deschiderea expoziției.
- 771.Arta reginei și principesei României apreciate în străinătate. În: *Universul*, 10 mar. 1912, 30, nr.68, p.1.
Știre preluată din ziarul „Germania” despre exponatele realizate de regina Elisabeta și principesa Maria, prezentate de Tz.-S. la expoziția din Berlin.
- 772./Monumentul Războiului de independență/. În: *Universul*, 29 apr. 1912, 30, nr.115, p.3. (Informațiuni).
Macheta a fost prezentată lui Emil Lahoveanu și Tz.-S.
- 773./Statuia M.S. regelui Carol/. În: *Noua revistă română*, 24 iun. 1912, 12, nr.2, p.161. (Noutăți).
Tz.-S. a ținut un discurs duminică, 17 iunie 1912, despre amplasarea statuii regelui Carol I în sala de onoare a Muzeului de Artă Națională. C.C. Arion, ministrul de Finanțe face parte din asistență.

2. Omul și opera în timp. Artă

774. Revista revistelor. În: *Noua revistă română*, 3 mar. 1913, 13, nr.18, p.279-280.
„În ultimul număr al revistei «Convorbiri literare», d-l Tzigara-Samurcaș analizează lucrarea lui Franz Laffé asupra bisericii episcopale de la Curtea de Argeș”.
775. /Destituirea lui Tzigara-Samurcaș/. În: *Viitorul*, 2/15 mar. 1918, 12, nr.3277. (zi cu zi).
Știre preluată din „Steagul” privitor la destituirea lui Tz.-S. din Comisiunea Monumentelor Istorice.
776. /Numiri în Comisiunea Monumentelor Istorice/. În: *Steagul*, 30 iun. 1918, 4, nr.53, p.2. (Informațiuni).
Tz.-S. enumerat printre membrii Comisiunii Monumentelor Istorice.
777. O babă cu bucluc. În: *Steagul*, 19 feb./14 mar. 1919, 5, nr.293, p.1. (Însemnări).
Știrea că Nicolae Iorga a cerut ca Tz.-S. să fie demis din Comisiunea Monumentelor Istorice.
778. /Tzigara-Samurcaș vient d'être remplacé dans la Commission des Monuments Historiques/. În: *Le Progrès*, 26 feb./12 mar. 1919, 2, nr.60, p.3. /Informations/.
779. /Înlăturarea lui Tzigara-Samurcaș de la Comisiunea Monumentelor Istorice/. În: *Dacia*, 25 febr. 1919, 1, nr.77, p.1. (Ultime informațiuni); *România*, 27 febr. 1919, 3, nr.41, p.2.
„D. Al. Tzigara-Samurcaș a fost desărcinat din demnitatea de membru al Comisiunii Monumentelor Istorice. Nimirile d-lor N. Iorga și V. Pârvan au fost reînnoite pe o nouă perioadă de 5 ani”.
780. /Alexandru Tzigara-Samurcaș a fost desărcinat din demnitatea de membru al Comisiunii Monumentelor Istorice/. În: *Neamul românesc*, 27 febr. 1919, 14, nr.46, p.2.
781. /"Prietenii artelor"/. În: *Universul*, 25 oct. 1923, 41, nr.274, p.5. (Informațiuni).
Tz.-S. participă la ședința de constituire a Societății „Prietenii artelor”.
782. Conferințele artelor plastice. În: *Neamul românesc*, 25 ian. 1925, 20, nr.19, p.2. (Mișcarea literară, dramatică, artistică).
Semnalarea conferinței lui Tz.-S. din 4 februarie.
783. Conferința d-lui Tzigara-Samurcaș la Viena . În: *Îndreptarea*, 15 ian. 1926, 8, nr.11, p.4.
784. Conferința d-lui Al.Tzigara-Samurcaș despre „arta la țară”. În: *Politica*, 25 ian. 1927, 2, nr.199, p.2. (Politica teatrală, artistică și culturală) /Semnează P.C./.
Despre conferința de la Institutul Social Român, în 23 ianuarie 1927.
785. Conferințele Institutului de Cultură Italiană. În: *Îndreptarea*, 2 feb. 1927, 9, nr.24, p.4.
Tz.-S. este enumerat printre conferențieri.
786. Conferințe. În: *Îndreptarea*, 4 feb. 1927, 9, nr.25, p.2.
Anunț al conferinței lui Tz.-S. despre „Madona în arta renașterii italiene”, care a avut loc la Fundație sub auspiciile Institutului de Cultură Italiană.
787. Parlamentul. Senatul. În: *Îndreptarea*, 4 mar. 1927, 9, nr.51, p.3.
Tz.-S. adresează o comunicare către ministrul Cultelor și Artelor prin care aduce la cunoștință Senatului problemele adresate în aceeași chestiune la Camera Deputaților.
788. Parlamentul. Ședințele din 3 martie 1927. Senatul. În: *Îndreptarea*, 5 mar. 1927, 9, nr.51, p.3.
Adresează ministrului Cultelor și Artelor cererea de a aduce și în dezbaterile Senatului aceeași problemă.

789. Conferințe românești la Praga. În: *Rampa*, 13 ian. 1928, 12, nr.2992, p.1.
Tz.-S. vorbește la Praga despre arta și etnografia românească.
- 790./Conferință/. În: *Viitorul*, 13 ian. 1928, 21, nr.5965, p.4. (Informațiuni).
Tz.-S. a ținut o conferință despre arta populară românească sub auspiciile Institutului Ceho-slovaco-Român.
791. Comemorarea lui Albrecht Dürer. În: *Universul*, 4 mai 1928, 46, nr.101, p.11.
Tz.-S. participă la comemorarea a 400 de ani de la moartea pictorului.
792. Se anunță comemorarea pictorului Albrecht Dürer la Fundația Carol I. Vorbesc ministrul Angelescu și Tzigara-Samurcaș. În: *Îndreptarea*, 4 mai 1928, 10, nr. 97, p.4. (Știri și polemici).
- 793./Congres la Praga/. În: *Universul*, 5 aug. 1928, 46, nr. 178, p.9. (Ultima oră).
Ministrul Cultelor și Artelor hotărăște ca la Congresul de artă populară din Praga, România să fie reprezentată de o comisie din care face parte și Tz.-S.
794. Tzigara-Samurcaș face parte din delegația României la Congresul de artă populară de la Praga. În: *Îndreptarea*, 6 aug. 1928, 10, nr.172, p.4. (Știri și polemici).
- 795./Arcul de Triumf/. În: *Universul*, 5 sep. 1928, 46, nr.205, p.9. (Ultima oră).
Tz.-S. este membru în comisia pentru examinarea modalităților de refacere și finalizare a Arcului de Triumf.
- 796./Delegați francezi la expoziția de artă franceză la București/. În: *Îndreptarea*, 30 sep. 1928, 10, nr.214, p.3. (Informațiuni).
Tz.-S. face parte din delegația care-i întâmpină în gară pe Paul Leon, directorul Școlii de arte frumoase din Paris și pe L. Chevallier, directorul Manufacturii naționale franceze de goblenuri.
797. Alexandru Tzigara-Samurcaș numit comisar al României la expoziția de la Barcelona. În: *Neamul românesc*, 17 mai 1929, 24, nr.105, p.2.
Numirea lui Tz.-S. în funcția de comisar al României la expoziția de la Barcelona, a fost obținută cu ajutorul unor miniștri.
798. Organizarea pavilionului român la expoziția din Barcelona. În: *Dreptatea*, 18 mai 1929, 3, nr.477, p. 2.
La secția culturală materialul despre viața țărănească este organizat de Tz.-S.
- 799./Expoziția de artă franceză/. În: *Universul*, 29 sep. 1929, 46, nr.226, p.9. (Ultima oră).
Tz.-S. face parte din delegația ce întâmpină la gară pe Paul Leon și L. Chevallier veniți în București pentru a asista la deschiderea expoziției de artă franceză.
800. Decorații spaniole acordate unor personalități române. În *Dimineața*, 23 ian. 1930, 26, nr. 2896, p.13.
Este decorat cu ordinul „Carlos” în grad de mare ofițer.
- 801./O conferință a d-lui Tzigara-Samurcaș la Berlin/. În: *Adevărul literar și artistic*, 2 ian. 1933, 12, nr.630, p.10. /Însemnări/.
802. Serbările aniversare de la Sinaia. În: *Neamul românesc*, 14 sep. 1933, 28, nr.196, p.2.
Tz.-S. a fost înștiințat că va participa la Semicentenarul Castelului Peleş.
803. Ieri s-a inaugurat pinacoteca municipiului București. În: *Adevărul*, 1 dec. 1933, 47, nr.15310, p.2.
Tz.-S. asistă la deschiderea pinacotecii municipiului București; în discursul său îl elogiază pe primarul Dem. Dobrescu pentru această realizare.

2. Omul și opera în timp. Artă

804. Conferințele Pen - Clubului Român. În: *Adevărul*, 25 feb. 1934, 48, nr.15382, p.2.
Tz.-S. apare pe lista conferențiarilor.
805. Conferințele Pen-Clubului Român. În: *Îndreptarea*, 27 feb. 1934, 17, nr.44, p.2 (La noi și aiurea).
Au loc la Fundația Universitară Carol I; Tz.-S. este enumerat printre vorbitori.
806. Conferințele Pen-Clubului Român. În: *Adevărul*, 28 feb. 1934, 48, nr.15384, p.2.
Este anunțată conferința lui Tz.-S. din 18 aprilie cu titlul „Viața reflectată în artă”.
807. Conferințele Clubului P.E.N. În: *Adevărul*, 7 mar. 1934, 48, nr.15390, p.2.
Tz.-S., enumerat printre conferențieri.
808. Grupare artistică americană vizitează România. În: *Adevărul*, 6 aug. 1934, 48, nr. 15512, p.3.
Elevi ai Școlii Internaționale de Artă din New York iau un dejun la Ministerul Afacerilor Interne, ocazie cu care este felicitat Tz.-S. pentru realizarea Muzeului Etnografic.
809. Participarea României la expozițiile bienale și trienale din Italia. În: *Îndreptarea*, 14 dec. 1934, 17, nr.264, p.2. (La noi și aiurea).
Tz.-S. se ocupă cu organizarea pavilionului românesc.
810. /„Pitorescul Bucureștiului văzut de un bucureștean”/. În: *Îndreptarea*, 18 ian. 1935, 18, nr.13, p.3.
(Conferințe).
Conferința cu acest titlu ținută de Tz.-S. la Fundația Universitară Carol I.
811. Conferința domnului Tzigara-Samurcaș. În: *Îndreptarea*, 23 ian.1935,18, nr.17,p.2.(La noi și aiurea).
Tz.-S. vorbește despre „Pitorescul Bucureștiului văzut de un bucureștean”.
812. Vizita profesorului Ernst Gamillscheg. În: *Neamul românesc*, 13 mar. 1935, 30, nr.57, p.1.
Știrea că profesorul german vizitează România. Celebru romanist organizase la Berlin mai multe conferințe ale personalităților culturii române, între care și Tz.-S.
813. Vizita profesorului Gamillscheg. În: *Îndreptarea*, 14 mar. 1935, 18, nr.58, p.2. (La noi și aiurea).
814. /Expoziția de la Paris din 1937/. În: *Viitorul*, 7 apr. 1936, 28, nr.8471, p.5. (Știri și fapte).
Tz.-s. este desemnat să facă parte din Secțiunea culturală a Comitetului de organizare a expoziției.

II. MUZEOGRAFIE

1. Studii și articole de sinteză

815. CHENDI, Ilarie. Viața noastră artistică. O simplă constatare. În: *Viața literară și artistică*, 4 mar. 1907, 1, nr.8, p.57-58. /Semnează Gh. Dumbravă/. Și în: I. Chendi. *Scrieri*. Vol. 6. București: Academia Română, Fundația Națională pentru Știință și Artă, Institutul de Istorie și teorie literară „G. Călinescu”, 2003, p.90-91.
„Chestiunea muzeelor” este exemplificată prin preocuparea lui Tz.-S., „unul dintre întâii esteți ai noștri”, pentru zidirea «unui muzeu cumsecade în sensul adevărat al cuvântului, chiar în centrul capitalei».
816. Muzeul nostru etnografic. În: *Voința națională*, 6/19 iun. 1907, 24, nr.6609, p.1. (Cercetări și anchete).
„... noul director, într-un timp foarte scurt și dispunând de fonduri restrânse, a izbutit să strângă o mare varietate de obiecte, încât azi se poate vorbi de un serios început de muzeu etnografic.”

817. IORGA, Nicolae. Muzeul de etnografie din București. În: *Floarea darurilor*, 10 iun. 1907, nr.11, p.161-163.
Este descris Muzeul și subliniat interesul lui Tz.-S. pentru colecționarea celor mai valoroase obiecte de artă populară.
818. Le musée d'ethnographie et d'Art National. În: *La Roumanie*, 14 iun. 1907, 10, nr.2499, p.2. /Semnează Le Petit Grand/.
Articol scris în urma unei invitații la muzeu adresată de Tz.-S. reporterului.
819. BĂRBULESCU, L. Muzeul etnografic și de artă națională. Impresii. În: *Viața literară și artistică*, 15 iul. 1907, 1, nr.27, p.216.
Tz.-S. este lăudat pentru modul în care a amenajat muzeul.
820. TOMES, Jeanyaquet. Le Musée ethnographique de Bucarest /I-II/. În: *La Roumanie*, 5/18 dec. 1907, 10, nr.2637, p.2; 8/21 dec. 1907, 10, nr.2639, p.2.
Vizită la muzeul etnografic. Evidențiază meritul directorului Tz.-S. la organizarea colecțiilor.
821. Arta națională. Muzeul nostru etnografic. În: *Viitorul*, 16/29 mar.1908, 2, nr.128, p1./Semnează I.M./.
Elogii la adresa lui Tz.-S. pentru organizarea muzeului etnografic.
822. LOCUSTEANU, Petre. Muzeul Aman. În: *Voința națională*, 19 iun. /2 iul., 1908, 25, nr.6905, p.1-2.
Descrierea muzeului Aman. Eforturile lui Tz.-S. pentru amenajarea muzeului.
823. Inaugurarea Muzeului Aman. În: *Albina*, 22 iun. 1908, 11, nr.38, p.1118-1123.
Inaugurarea la 15 iunie a Muzeului Aman, organizat de Tz.-S., care este numit director. Scurtă biografie a lui Theodor Aman și caracterizarea tablourilor sale.
824. FISCHER, Emil. *Das ethnographische Museum im Bucharest aus der Chaussee Kiseleff*. Bukarest: /s.n./, 1909. 8 p.
Istoric al Muzeului etnografic și de artă națională. Descrie unele exponate și arată contribuția lui Tz.-S. la amenajarea muzeului.
825. Al. Tzigara-Samurcaș, directorul Muzeului etnografic și de artă națională. În: *Calendarul „Minervei”*, 1909, 11, p.76-77.
826. Misiunea belgiană în capitală. În: *Universul*, 8 feb. 1910, 28, nr.37, p.3. /Semnează N.P.D./.
Tz.-S. însoțește delegații belgieni veniți în vizită la Muzeul de Artă Națională.
827. Înmormântarea lui D.A. Teodoru. În: *Viitorul*, 12 dec. 1910, 1, nr.1073-1, p.3.
Tz.-S. participă la funeraliile lui D.A. Teodoru, președintele „Cercului artistic muzeal”.
828. Inaugurarea Casei românești de la expoziția din Roma. În: *Universul*, 25 apr. 1911, 29, nr.110, p.5.
Tz.-S. conduce pe suveranii Italiei în timpul vizitei la Pavilionul românesc.
829. PORN, Eugen. De la expoziția din Roma. În: *Noua revistă română*, 10/17 iul. 1911, nr.13-14, p.198-205, il. (a se vedea și poziția 240).
Descrie casa românească amenajată de Tz.-S. la Castelul Sant'Angelo din Roma. Semnalează broșura realizată de Tz.-S. cu acest prilej.
830. STOENESCU, Th.M. „Casa Rumena” de la Expoziția din Roma. În: *Conservatorul*, 13 iul. 1911, 11, nr.151, p.1 (a se vedea și poziția 240).
Cronica expoziției inaugurate în 6 mai la Roma. Este subliniat meritul lui Tz.-S. și sunt date pasaje din broșura întocmită de el cu acest prilej.

2. Omul și opera în timp. Muzeografie

831. Expozițiile noastre. „Țesătoarea”. Produse de mătase și covoare. Arta națională. În: *Văitorul*, 3 mar. 1912, 5, nr.1461-1, p.1. /Semnează Cl. N/.
Prezentarea expoziției de țesături de mătase și covoare a societății „Țesătoarea”. Rolul lui Tz.-S. în organizarea muzeului etnografic.
832. Muzeul Național din București. În: *Ilustrațiunea română*, 17 iun. 1912, 2, nr.6, p.102-103.
Punerea pietrei fundamentale a muzeului. Asistența, cuvântările rostite.
833. Inaugurarea Muzeului etnografic. În: *Dimineața*, 19 iun. 1912, 9, nr.2997, p.9.
Tz.-S. rostește un discurs și o însoțește pe principesa Maria în timpul vizitei.
834. Muzeul de Artă Națională. În: *Epoca*, 19 iun. 1912, 18, nr.167, p.1.
Descrierea festivităților legate de punerea pietrei de temelie. Cuvântarea lui Tz.-S. în calitate de fondator și director al Muzeului.
835. Solemnitatea punerii pietrei fundamentale la muzeul național. În: *Minerva*, 19 iun. 1912, 4, nr.1259, p.5.
Tz.-S. este menționat pe lista participanților alături de principii Ferdinand și Carol, principesele Maria și Elisabeta, Th. Rosetti, C.C. Arion, Gr. Cerchez, Ghica-Budești. Discursurile lui C.C. Arion, ministrul de Interne și ad interim la Instrucția Publică, și Tz.-S., directorul Muzeului.
836. Punerea pietrei fundamentale a Muzeului de Artă Națională. Sosirea principelui moștenitor. Discursul d-lui ministru Arion. Actul comemorativ. În: *Universul*, 19 iun. 1912, 30, nr.166, p.3.
În discursul său Tz.-S. vorbește despre importanța Muzeului.
837. Punerea pietrei fundamentale a Muzeului Național. În: *Gazeta ilustrată*, 23 iun. 1912, 1, nr.28, p.1-2.
Descrierea festivității, discursurile rostite.
838. Muzeul Național. În: *Minerva*, 11 iul. 1912, 4, nr.1281, p.1.
Scurte comentarii privitoare la festivitatea punerii pietrei fundamentale a Muzeului de la Șosea. Tz.-S. a rostit o cuvântare.
839. /Muzeul din Sf. Gheorghe/. În: *Muzeum is Könyvtari ertesitő*, 15 mar. 1916, p.188.*
La intervențiile lui Tz.-S., Comandamentul militar român nu s-a atins de colecțiile muzeului.
840. /Le Musée de Sepsisaint-György/. În: *La Politique*, 18 sep./1 oct. 1916, p.1.
Despre inventarierea pe care Tz.-S. a realizat-o la Muzeul din Sf. Gheorghe. Constatarea că valoroasele colecții de monede și documente istorice erau intacte și au rămas în oraș.
841. /Misiune la Brașov și Sf. Gheorghe/. În: *Universul*, 18 sep. 1916, 34, nr.259, p.2.
Tz.-S. s-a întors din misiunea dată de Ministerul instrucțiunii de a inventaria bogățiile artistice la Biserica Neagră din Brașov și la Muzeul din Sf. Gheorghe. Colecțiile nu au fost înstrăinate.
842. JÄNECKE, Wilhelm. *Das Rumänische Bauern und Bojarenhaus*. Mit 109 Abbildungen nach Photographien und Originalzeichnungen des Verfassers und einer Übersichtskarte. Bukarest: König Carol-Verlag, 1918, p.3, 22,47,60,72.
Sunt citate articole și obiecte ale lui Tz.-S. din Muzeu.
843. FORTUNESCU, C.D. La apelul directoarei Muzeului „Aman”. În: *Arhivele Olteniei*, dec. 1922, 1, nr.4, p.423. /Semnează Fortunato/.
Sprijinul dat Muzeului „Aman” de către Eustațiu Stoenescu și Tz.-S. la cererea Elenei Farago.
844. Tratatul austro-român. În: *Universul*, 9 mar. 1924, 24, nr.54, p.7.
Tz.-S. este delegat să plece la Viena pentru soluționarea litigiului privind obiectele de artă revendicate de România.

845. Tratatulele austro-române. În: *Îndreptarea*, 24 mar. 1924, 4, nr.370, p.3.
Tz.-S. face parte din comisia însărcinată să trateze la Viena diferite litigii în legătură cu revendicările tezaurelor artistice.
846. Ce trebuie să vedeți. În: *Rampa*, 26 mai 1926, nr.2570, p.2. /Semnează: Cercetătorul de frumos/.
Descrierea Muzeului de Artă Națională și aprecieri la adresa directorului Tz.-S. pentru „meritul și oboseala colecțiunei statului”.
847. SOLAN, C. Muzeul Simu a fost dăruit Statului. În: *Universul*, 19 nov. 1927, 45, nr.270, p.1-2.
Tz.-S. ia cuvântul la manifestarea prilejuită de acest eveniment.
848. Rolul educativ al muzeului. Conferința d-lui Tzigara-Samurcaș. În: *Politica*, 22 mai 1928, 3, nr.602, p.2.
Conferința din 27 mai de la Institutul Social Român. Tz.-S. vorbește despre rolul cultural și funcțiile muzeului, enumeră o serie de muzee românești și face aprecieri la adresa lor.
849. Institutul Social Român. Rolul educativ al muzeului. /Conferință/. În: *Universul*, 23 mai 1928, 46, nr.116, p.10.
Tz.-S. evidențiază rolul educativ, cultural și depozitar al muzeului. Lansează un apel pentru strângerea fondurilor necesare finalizării clădirii Muzeului de Artă Națională.
850. Rolul educativ al muzeului. În: *Îndreptarea*, 25 mai 1928, 10, nr.113, p.2.
Conferința cu acest titlu ținută de Tz.-S. în Aula Fundației Carol I.
851. AGNESE, A. Muzeul național din București va fi terminat. În: *Universul*, 30 iul. 1928, 46, nr.174, p.8.
Face parte din comisia însărcinată de Alexandru Lapedatu, ministrul Cultelor și Artelor, să stabilească programul lucrărilor la Muzeu.
852. Congresul Uniunii Internaționale a Muzeelor. În: *Rampa*, 23 sep. 1928, 12, nr.3200, p.2.
Tz.-S. reprezintă România la Conferința internațională a muzeelor.
853. Cultura prin muzee. În: *Neamul românesc*, 3 mar. 1929, 24, nr.50, p.1.
Situația grea a muzeelor românești. Meritul lui Tz.-S. în obținerea de fonduri pentru finalizarea clădirii muzeului etnografic.
854. Centenarul Muzeelor din Berlin. Comunicarea delegatului României. În: *Adevărul literar*, 8 oct. 1930, 43, nr. 14350, p.2. /Semnează C.H./.
În discursul său Tz.-S. a evidențiat activitatea profesorilor Wiegand și Bode.
855. România la serbările muzeelor din Berlin. În: *Dreptatea*, 10 oct. 1930, 4, nr.902, p.3.
Despre sala României la Muzeul de artă industrială. Cuvântarea lui Tz.-S. cu prilejul Centenarului Muzeelor din Berlin.
856. Organizarea Muzeului etnografic. În: *Viitorul*, 7 iun. 1931, 23, nr.7000, p.2.
Primul-ministru N. Iorga numește o comisie care să se ocupe de reorganizarea Muzeului etnografic, aflat în paragină. Face parte I. Andrieșescu, Drăghiceanu și Tz.-S.
857. SOROCEANU, Tache. Muzeul de Artă Națională. În: *Realitatea literară*, 19 nov. 1931, 5, nr.251, p.13-14.
Deschiderea muzeului, prilej de elogiare a muncii de amenajare depuse de Tz.-S. și Francisc Șirato.
858. SANIELEVICI, H. Casa lui Antonie Mogoș. În: *Adevărul*, 4 dec. 1931, 44, nr.14703, p.1.
Describe casa și laudă originala idee a lui Tz.-S. de a expune într-o sală a Muzeului de la Șosea.

2. Omul și opera în timp. Muzeografie

859. ȘIRATO, Fr. Muzeul de Artă Națională „Carol I”. În: *Boabe de grâu*, mar.-apr. 1932, 3, nr.3-4, p.74-78.
Importanța Muzeului în cercetarea etnografică, scurt istoric și descrierea sălilor. Arată eforturile lui Tz.-S. pentru înființarea și dotarea acestuia.
860. HAHM, Konrad. Ein rumänischen Pergamon – Altar. În: *Der Welt Spiegel*, 24 iul. 1932, p.10.
Casa lui Mogoș expusă de Tz.-S. la Muzeul de la Șosea, comparată cu replica Altarului din Pergam, recenta senzație muzeală a Centenarului Muzeelor din Berlin.
861. Le musée d’art national de Bucarest. În: *Beaux-arts*, 25 iul. 1932.*
862. PROTOPODESCU, Dragoș. Muzeul de Artă Națională. În: *Calendarul*, 15 aug. 1932, 1, nr.128, p.2. (Calendarul cultural).
Meritul lui Tz.-S. în amenajarea Muzeului.
863. SANIELEVICI, H. Casa lui Antonie Mogoș. În: *Adevărul*, 23 aug. 1932, 46, nr.14918, p.1-2 (a se vedea și poziția 860).
Despre ideea lui Tz.-S. de a expune casa lui Mogoș la Muzeul de la Șosea, și citate din articolul lui Konrad Hahm din „Der Welt Spiegel”.
864. M.S. regele vizitează muzeul de Artă Națională. În: *Viitorul*, 26 aug. 1932, 24, nr.7373, p.2.
Tz.- S. îl însoțește pe regele Carol al II-lea în timpul vizitei la muzeu.
865. Regele la Muzeul de Artă Națională. Un institut al artelor populare. În: *Îndreptarea*, 26 aug. 1932, 16, nr.185, p.4.
866. Diplomați străini la Muzeul de Artă Națională. În: *Dimineața*, 29 mai 1933, 29, nr.9487, p.13.
Vorbește în fața unor diplomați din Franța, Belgia, Anglia și Egipt despre arta populară românească.
867. Diplomați străini la Muzeul de Artă Națională. În: *Îndreptarea*, 30 mai 1933, 17, nr.14, p.2 (Știri artistice și culturale).
Tz.-S. ține o prelegere asupra tradițiilor artistice ale țaranului român.
868. Cursuri de muzeologie. În: *Îndreptarea*, 6 aug. 1933, 17, nr.168, p.2.
D. Gusti, ministrul Instrucțiunii Publice, Cultelor și Artelor, îl delegă pe Tz.-S. să țină cursuri de muzeologie.
869. L’art populaire roumain. În: *Le mois*, ian.-feb. 1934, p.250-254. (Les arts).
Despre colecțiile Muzeului de Artă Națională din București și contribuția lui Tz.-S. la realizarea lui.
870. D’AMICO, Silvio. La lupa in Romania. În: *La Tribuna*, ian. 1935.*
Un lung articol despre România și arta populară românească. Pune în evidență geniul creator al lui Tz.-S. în realizarea Muzeului de Artă Națională.
871. Le congrès des sciences historiques de Bucarest. În: *Gazette des beaux arts*, mai 1936, 78, 6e période, tome XV, p.256.
Câteva cuvinte despre muzeele din București și colaborarea lui Tz.-S. la organizarea expoziției.
872. /Reuniunea Muzeelor Verband-ului/. În: *Le Progrès*, 12 sep. 1937.*
Reproducere din ziarele vieneze a comunicării lui Tz.-S. despre iluminarea sălilor de muzeu.
873. VAN GENNEP, Arnold. Folklore. În: *Mercure de France*, 15 sep. 1937, 48, nr.942, p.616.*
Contribuția lui Tz.-S. la înființarea Muzeului de Artă Națională.

874. ARGHEZI, Tudor. Duminică: Muzeografie. În: *Adevărul*, 25 mai 1947, 61, nr.16868, p.1.
O vizită la Muzeul etnografic de la Șosea, prilej de evocare a lui Tz.-S. și a contribuției sale la realizarea muzeului.
875. LEAHU, Valeriu. Al. Tzigara-Samurcaș muzeograf. În: *Muzeul Național*, 1974, 1, p.173-181.
Contribuția lui Tz.-S. în domeniul etnografiei, istoriei artei și muzeografiei.
876. POPOVĂȚ, Petre. Contribuții ale lui Al. Tzigara-Samurcaș în muzeografia etnografică. În: *Revista muzeelor și monumentelor*, 1979, nr.6, p.49-53.
Activitatea și opera lui Tz.-S. în domeniul muzeografiei românești.
877. PĂDURARU, Silvia; DUMITRESCU, Mircea. Preliminarii la o viitoare istorie a muzeografiei românești. În: *Revista muzeelor și monumentelor*, 1985, nr.4, p.58-66.
Contribuția lui Tz.-S. la dezvoltarea muzeografiei românești.
878. IONESCU, Adrian-Silvan. Uniformele independenței. În: *Revista muzeelor și monumentelor*, 1988, nr.3, p.94-95.
Întâlnirea lui Tz.-S., părintele muzeografiei românești moderne, cu Zaimov. Întrevederea a avut loc în 1906 când Tz.-S. a vizitat Muzeul de la Poradim din Bulgaria.
879. MORAND, Paul. *Bucarest*. Paris: Plon, 1990, p.186-190.
Impresii în urma vizitei sale la Muzeul de la Șosea, unde a primit explicațiile lui Tz.-S.
880. VULPE, Marilena. Muzeul Țăranului Român-sub semnul crucii. În: *Albina*, mai 1993, 96, nr.5, p.11.
„Muzeul Țăranului Român (cu titulatura inițială Muzeul de etnografie și artă națională) înființat în 1906, l-a avut ca director pe Al. Tzigara-Samurcaș, istoricul de artă cu studii la Paris, Berlin și München, unde și-a luat doctoratul în filosofie, în 1896”.
881. OPRIS, Ioan. Din istoria dramatică a patrimoniului cultural național. În: *Revista muzeelor*, 1993, 30, nr.1, p.57-60.
Despre activitatea lui Tz.-S. în cadrul Comisiei de studiere și stabilire a mijloacelor de adăpostire a colecțiilor muzeale în caz de conflict armat. Acesta a telegrafiat la 7 septembrie 1940 directorilor muzeelor din Cluj și Târgu-Mureș ca și inspectorului onorific al muzeelor din Transilvania, Coriolan Petreanu: „să se ridice toate obiectele aparținând statului român fără atingerea vreunui obiect ce nu se cade”.
882. LĂCĂTUȘU, Ioan. Momente din istoria muzeului din Sf. Gheorghe – pledoarie pentru necesitatea adaptării la cerințele vremii. În: *Revista muzeelor*, 1994, 31, nr.4, p.33-36.
Împuternicit de regele Ferdinand să instaleze în 1916 o gardă militară pentru ocrotirea colecțiilor muzeului, Tz.-S. îl sprijină nemijlocit și eficient: «Națiunea secuiască și muzeul mulțumesc /.../ d-lui inspector general al muzeelor Tzigara-Samurcaș care /.../ a supravegheat asupra muzeului cu îngrijirea unui savant adânc și cu iubirea unui om de cultură europeană».
883. NICOLAU, Irina. Le musée du paysan roumain. În: *Ethnologie française*, 1995, nr.3, p.410-423.
Istoric al Muzeului Țăranului Român. Se referă la contribuția lui Tz.-S. și citează lucrări ale acestuia despre muzeu.
884. MANOLESCU, Anca/. Alexandru Tzigara-Samurcaș, le personaje fondateur. În: *Martor*, 1996, nr.1, p.161. /Semnează A.M./
Despre activitatea lui Tz.-S. în domeniul muzeografiei.
885. POPOVĂȚ, Petre. *Muzeul de la Șosea*. București: Muzeul Țăranului Român, 1996. 323 p. Și în: *Martor*, Supliment, 1999, nr.4, 141p.

886. BACONSKY, Teodor. Les icônes de Horia Bernea. În: *Martor*, 1997, nr.2, p.176-179.
Apreciază că reînființarea sub direcția lui Horia Bernea a Muzeului Țăranului Român continuă opera de cercetare a artei populare românești inițiate de Tz.-S.
887. OPRIȘ, Ioan. *Transmuseographia*. București: Oscar Print, 2000, p.25, 35, 55, 75, 77, 92, 103, 126, 130, 135, 153, 158, 159, 208-209, 304, 312, 316, 363-364, 465.
Contribuții ale lui Tz.-S. în domeniul muzeografiei. Citate din „Memorii” și „Muzeografie românească”.
888. BEAUCHÊNE, Stéphanie. *Etnographie d'un monument. Récet d'une fondation contemporaine: le Centre Civique de Bucarest*. Thèse pour obtenir le grade de Docteur de l'Université Lumière-Lyon 2. Présenté et soutenue publiquement, le 12 mar. 2001. Directeur de These. François Laplantine. Gerard Althabe, M.Philippe Dujardin, Yves Grafmeyer, Vintilă Mihăilescu. Paris: /s.n./, 2001.*
Tz.-S. , fondator al Muzeului de Artă Națională Carol I.
889. ANTONIU, Magda. Alexandru Tzigara-Samurcaș a fost creatorul Muzeului de la Șosea. În: *România liberă*, Suplimentul Ghidul Caselor, 26 mar. 2003, nr.104, p.1. (Nostalgia caselor de altădată).

2. Polemici

890. CAION. Grigore G. Tocilescu. În: *Forța morală*, 17 feb. 1902, 2, nr.15, p.1-2 (a se vedea și poziția 318).
Portretizare a lui Grigore Tocilescu, lăudat pentru activitatea la muzeul național și la catedra universitară. La muzeu „ordinea cea mai deplină domnește, spre marea supărare a unor pigmei cu barbă de gnomi urâcioși”, trimitere probabil la Tz.-S.
891. Incidentul Tocilescu-Tzigara. În: *Adevărul*, 22 feb. 1902, 15, nr.4514, p.3.
Interviu luat lui Tocilescu referitor la disputa cu Tz.-S.
892. VLĂDESCU, V. Semne rele. În: *Conservatorul*, 1/14 mar. 1902, 2, nr.47, p.2 (a se vedea și poziția 318).
Replică la articolul din 22 februarie din „Epoca” în care Tz.-S. îl insultase pe Tocilescu. Profesorul Vlădescu îl consideră pe Gr. Tocilescu „un model de savant și patriot” iar pe Tz.-S. „o mediocritate care fără măcar să fie aurea(sic), a ajuns în fine bibliotecar la Fundația Universitară Carol I”.
893. /Scrisoarea d-lui Tocilescu/. În: *Epoca*, 3 mar.1902, 8, nr.1961-59, p.3. (Ultime informațiuni); 4 mar. 1902, 8, nr.1962-60, p.2. (Informațiuni) (a se vedea și poziția 318).
Răspuns la articolul din 22 februarie semnat de Tz.-S.
894. /O scrisoare a d-lui Gr. Tocilescu/. În: *Conservatorul*, 3/16 mar. 1902, nr.40, p.3. (Informațiuni) (a se vedea și poziția 318).
Răspuns la un articol publicat în „Epoca” din 22 februarie 1902 în care Tz.-S. aduce grave insulte și acuzații la adresa lui Gr.Tocilescu.
895. Afacerea Tocilescu. În: *Epoca*, 8 mar. 1902, 8, nr.1966-64, p.2. (Informațiuni Ediția de dimineață).
O atenționare a redacției către Tocilescu că nu a adus dovezile de nevinovăție invocate în polemica privitoare la conturile de la Muzeu. Se cere Ministerului Culturii o anchetă oficială.
896. Incidentul dr. Istrati -Tzigara-Samurcaș. În: *Acțiunea*, 19 dec. 1907, 7, nr.1447, p.3.
Povestea conflictului, pornind de la polemica în ziare, întâlnirile martorilor (I.Cantacuzino și Al. Slătineanu, pentru Tz.-S., și C.Rosetti și Al. Ghica pentru Istrati) și renunțarea la duel, conform deciziei unui juriu de onoare (N. Filipescu, C. Arion, G. Mavrocordat și M. Phekeryde).

897. Incidentul Tzigara-Samurçaș-dr.Istrati. În: *Dimineața*, 19 dec. 1907, 4, nr. 1885, p.2 (a se vedea și poziția 288).
Despre tratativele martorilor la duelul Tz.-S. – Istrati iscat în urma unui articol scris de Tz.-S. în „Convorbiri literare” despre niște colecții științifice de care s-ar fi folosit fără drept în timpul expoziției retrospective din acel an.
898. Incidentul dr. Istrati – Tzigara-Samurçaș. În: *Viitorul*, 20 dec. 1907, 1, nr.46, p.1 (a se vedea și poziția 288).
Tz.-S. îl provoacă la duel pe dr. Istrati după ce îl acuzase în „Convorbiri literare” că și-a însușit obiecte cumpărate pentru muzeu.
899. Incidentul dr. Istrati – Tzigara-Samurçaș. În: *Dimineața*, 21 dec. 1907, 4, nr.1887, p.3. /Semnează D./ (a se vedea și poziția 27).
Tz.-S. continuă disputa, publicând un articol în „Viața Românească” în care îl acuză pe dr.Istrati că și-ar fi însușit obiecte de la expoziția jubiliară din 1906, fără să știe că acesta intenționa să aplaneze conflictul între ei, după ce Tz.-S. îl provocase la duel.
900. ISTRATI, C.I. Câteva cuvinte relative la ce am voit să fac sau ce am făcut pentru muzeele noastre. În: *Literatură și artă română*, 1907, 11, nr.1, p.444-456 (a se vedea și poziția 27).
Răspunde la criticile pe care i le-a adus Tz.-S. privind expoziția jubiliară din 1906. Îl acuză la rândul său de lipsă de seriozitate și bunăvoință. Afirmă că Tz.-S. ar fi făcut din Muzeul de la Șosea „un piedestal al personalității sale”.
901. CANTACUZINO, maior. Colecția Kalinderu și drepturile Statului. Pentru dl. Al. Tzigara-Samurçaș. În: *Adevărul*, 29 ian. 1914, 28, nr.8757, p.2 (a se vedea și pozițiile 270, 299).
Scrisoare adresată de maiorul Cantacuzino în numele moștenitorilor lui Kalinderu, ca răspuns la afirmațiile lui Tz.-S. din articolul „Colecția Kalinderu și drepturile Statului”.
902. Directorul Muzeului Toma Stelian. În: *Rampa*, 15 iun. 1928, 13, nr.3115, p.2.
Tz.-S. protestează împotriva lui Gh. Oprescu care nu are studiile compatibile cu funcția pe care o deține.
903. Muzeul de Artă Națională pe mâinile unui ignorant netrebnic. În: *Neamul românesc*, 22 feb. 1929, 24, nr.42, p.1.
Acuzații dure aduse lui Tz.-S. privitor la ritmul lent al lucrărilor la Muzeul de Artă Națională, pe motivul însușirii fondurilor în folos personal.
904. Cazul Tzigara-Samurçaș la Cameră. Interpelarea lui N. Iorga. După note stenografice. În: *Neamul românesc*, 22 iun. 1930, 25, nr.136, p.1-2.
Iorga l-a acuzat pe Tz.-S. de colaboraționism în timpul primului război mondial și de tergiversarea lucrărilor la Muzeul de la Șosea.
905. OPRESCU, George. Alte expoziții în luna ianuarie. În: *Universul*, 30 ian. 1933, 52, nr.29, p.8.
În jurul conferinței muzeografice din noiembrie 1932 de la Madrid. Oprescu afirmă că Tz.-S. ținuse să participe deși nu fusese invitat.

3. Recenzii la volume

906. PANAITESCU, Em. Al. Tzigara-Samurçaș. „Catalogul Muzeului Aman”. Ediția oficială. București, Minerva, 1908, 89 p. În: *Convorbiri literare*, aug. 1908, 42, nr.8, p.184-185. /Semnează E.P./ (a se vedea și poziția 238).

2. Omul și opera în timp. Muzeografie

907. „Casa românească” la expoziția din Roma de Al. Tzigara-Samurcaș. În: *Seara*, 9 iul. 1911, 2, nr.534, p.1. /Note și însemnări/ (a se vedea și poziția 240).
Recenzia broșurii realizată de Tz.-S. cu prilejul expoziției.
908. SUCHIANU, D. Al. Tzigara-Samurcaș-„Muzeografie românească”. În: *Viața Românească*, dec. 1936, 28, nr.12, p.100. (Recenzii) (a se vedea și poziția 244).
Recenzie la lucrarea „Muzeografie românească”, o istorie a muzeelor din România.
909. Al. Tzigara-Samurcaș. Muzeografie românească. Bucurest, 1936. 383 p., 30pl., În: *Gazette des beaux arts*, mar. 1937, 79, 6e période, tome 17, p.191. /Semnează J.B./ (a se vedea și poziția 244).

4. Anunțuri, note, însemnări

910. /Polemica Tocilescu-Tzigara/. În: *L’Echo de Roumanie*, 22 feb. /17 mar. 1902, 2, nr.56, p.3. /Nos informations/.
Știrea că Tocilescu, ofensat de articolele lui Tz.-S. din „Epoca”, se adresează procurorului regal.
911. /Proces cu Tocilescu/. În: *Conservatorul*, 22 mar./6 apr. 1902, 2, nr.67, p.2. (Informațiuni).
„Denumitul înscris de dl. Tzigara-Samurcaș contra d-lui Tocilescu se va judeca îndată după Paști de Tribunalul Ilfov.”
912. /Proces cu Tocilescu pentru calomnie/. În: *Conservatorul*, 23 mar./5 apr. 1902, nr.66, p.3. (Informațiuni).
„D. Gr. Tocilescu, prof. univ. a dat în judecată pe Dl. Tzigara-Samurcaș, profesor la școala de Belle-Arte din București, pentru calomnie. Termenul nu s-a fixat”.
913. /Procesul cu Tocilescu. Alte informații/. În: *Voința națională*, 20 iun./3 iun. 1902, 19, nr.5180, p.3. (Informațiuni).
914. /Procesul cu Tocilescu. O dezmințire/. În: *Voința națională*, 5/18 iul. 1902, 19, nr.5191, p.2. (Informațiuni).
O dezmințire la acuzele profesorului Tocilescu că informațiile nu sunt de la Tz.-S. Este vorba despre sustragerea unor acte dintr-un dosar de la curtea de conturi.
915. /Al. Tzigara-Samurcaș este numit director al Muzeului de artă decorativă și industrială/. În: *Viața literară*, 23 iul. 1906, 1, nr.30, p.8. (Notițe și informațiuni).
Știrea este văzută cu speranța așezării pe baze științifice a etnografiei românești.
916. /Observații ale lui Al. Tzigara-Samurcaș împotriva mutării muzeelor la Filaret în clădirile fostei expoziții/. În: *Neamul românesc*, 22 feb. 1907, 1, nr.83, p.477.
917. /Controversa Tzigara-Istrati/. În: *Universul*, 19 dec. 1907, 25, nr.348, p.3. (Ultime informațiuni).
În urma unui articol publicat de dr. Istrati în revista „Literatură și artă” Tz.-S. se simte ofensat și-l provoacă la duel.
918. /Duelul Tzigara-Istrati/. În: *Viitorul*, 20 dec. 1907, 1, nr.46, p.3. /Informațiuni/
Știrea că doctorii I. Cantacuzino și Al. Slătineanu l-ar fi vizitat pe doctorul Istrati pentru a-l provoca la duel din partea lui Tz.-S.
919. L’aplanissement de l’incident Tzigara-Samurcaș - dr. Istrati. În: *L’Independance roumain*, 20 dec. 1907, 31, nr.9673, p.3. (Informations).
În urma negocierilor dintre martori și decizia luată de un juriu de onoare, Tz.-S. și Istrati au renunțat la duel.

920. L'incident Tzigara-Samurcaș – dr. Istrati. În: *L'Indépendance roumain*, 22 dec. 1907, 31, nr.9675, p.2. (Informations).
Descrierea conflictului și a modului cum a fost aplanat.
921. /Conflictul Tzigara-Istrati/ În: *Viitorul*, 23 dec. 1907, 1, nr.49, p.3. (Informațiuni).
Știrea aplanării conflictului; cei doi renunță la duel.
922. /Polemica Istrati-Al. Tzigara-Samurcaș/. În: *Viața literară și artistică*, 23 dec. 1907, 1, nr.50, p.404. (Notițe și informații).
923. /Alexandru Tzigara-Samurcaș este însărcinat cu administrarea muzeului Aman/. În: *Universul*, 30 mar. 1908, 36, nr.88, p.2. (Informațiuni).
924. L'inauguration du musée Aman. În: *L'Indépendance roumain*, 15/28 iun. 1908, 32, nr.9830 p.3. (Informations).
925. /Demisia lui Tzigara/. În: *Universul*, 5 sep. 1908, 26, nr.264, p.2. (Informațiuni).
Știrea demisiei lui Tz.-S. din funcția de director al Muzeului Aman.
926. /Muzeul de etnografie/. În: *Viitorul*, 9/22 sep. 1908, nr.300, p.2. (Informațiuni).
Tz.-S. face cunoscut faptul că Muzeul de etnografie și artă națională este în curs de amenajare și nu poate fi vizitat decât cu acordul conducerii.
927. /Tzigara-Samurcaș demisionează din funcția de director al Muzeului Aman/. În: *Viitorul*, 27 sep. / 9 oct. 1908, 2, nr.316, p.2. (Informațiuni).
928. D-l Scipio Sighele în București. În: *Noua revistă română*, 22 mar. 1909, 5, nr.24, p.1. (Noutăți).
Tz.-S. îl întâmpină la Muzeul de Artă Națională pe Scipio Sighele, sociolog și publicist italian, profesor la Universitatea liberă din Bruxelles.
929. /Vizită la Muzeul de Artă Națională/. În: *Universul*, 24 nov. 1909, 27, nr.320, p.2. (Informațiuni).
Principesele Maria și de Wied au vizitat în 19 noiembrie Muzeul de Artă Națională condus de Tz.-S.
930. /Casa românească de la Sant Angelo/. În: *Universul*, 24 iul. 1911, 29, nr.197, p.2. (Informațiuni).
Știre preluată din „Mesagero” din 21 iulie despre apariția broșurii lui Tz.-S. „Casa românească de la Sant Angelo”.
931. /Biserica Neagră și Muzeul din Sfântu Gheorghe/. În: *Steagul*, 17 sep. 1916, 1, nr.242, p.1. (Ultime informațiuni).
Știrea că Tz.-S. a inventariat obiectele de artă de la Biserica Neagră din Brașov și Muzeul din Sfântu Gheorghe.
932. /Comisia de executare a tratatelor de pace/. În: *Steagul*, 11 sep. 1920, 6, nr.756, p.2. (Ultime informațiuni).
Numirea lui Tz.-S. în această comisie, având ca atribuții întreprinderea demersurilor de readucere în țară a operelor de artă românești din Austria și Ungaria.
933. /Readucerea operelor de artă din Transilvania/. În: *Dacia*, 11 sep. 1920, 2, nr.228, p.2. (Informațiuni).
Tz.-S. va reprezenta Ministerul Instrucțiunii în timpul tratativelor cu Austria și Ungaria.
934. /Recuperarea obiectelor de artă/. În: *Universul*, 2 iul. 1922, 40, nr.145, p.7. (Ultimă oră).
Tz.-S. este însărcinat de Guvern cu recuperarea obiectelor de artă din Ungaria, Austria și Germania și cu încheierea convențiilor pentru aducerea arhivelor din Budapesta.

2. Omul și opera în timp. Muzeografie

- 935./D.Al. Tzigara-Samurcaș a fost numit Inspector General Onorific al tuturor muzeelor din țară/. În: *Neamul românesc*, 30 apr. 1926, 21, nr.16, p.2. (Numiri).
- 936./Comisiunea pentru reorganizarea muzeelor/. În: *Viitorul*, 17 dec. 1927, 20, nr.5947, p.6. (Informațiuni).
Se anunță întrunirea Comisiunii pentru reorganizarea muzeelor, din care face parte și Tz.-S.
- 937./„Muzeul, mijloc de educație națională”/. În: *Îndreptarea*, 18 mai 1928, 10, nr.108, p.2. (Informațiuni); 20 mai 1918, 10, nr.110, p.3. (Informațiuni).
Anunț al conferinței ținute de Tz.-S. în Aula Fundației Carol I, din ciclul „Politica culturii”, organizat de Institutul Social Român
- 938./Schimb de tablouri/. În: *Adevărul*, 8 mai 1929, 42, nr.13918, p.5. (Ultime informații).
Ministerul Artelor neagă zvonurile privitoare la un schimb de tablouri între România și Austria deoarece ministrul Aurel Vlad n-a admis schimbul propus de Tz.-S., directorul Muzeului etnografic.
- 939./Ministrul Artelor n-a admis schimbul de tablouri între România și Austria propus de Al. Tzigara-Samurcaș/. În: *Dreptatea*, 10 mai 1929, nr.472, p.11. /Informațiuni/.
- 940.Cu prilejul centenarului muzeelor din Berlin Alexandru Tzigara-Samurcaș este invitat să vorbească în numele foștilor studenți și asistenți ai muzeelor berlineze. În: *Îndreptarea*, 3 oct. 1930, 12, nr.181, p.2. (Știri artistice).
- 941.Bibliografii. În: *Îndreptarea*, 20 nov. 1930, 12, nr.214, p.3.; 21 nov., 12, nr.215, p.3.
Se anunță apariția numărului din „Convorbiri literare” în care Tz.-S. semnează un articol despre „Centenarul Muzeelor din Berlin”.
- 942./Vizita regelui Carol al II-lea la Muzeul de Artă Națională condus de Tzigara-Samurcaș/. În: *Îndreptarea*, 25 aug. 1932, 16, nr.184, p.4. (Știri și polemici).
- 943./Dimitrie Gusti l-a însărcinat pe Tzigara-Samurcaș să țină cursuri de muzeologie/. În: *Îndreptarea*, 8 aug. 1933, 17, nr.169, p.3. (Informațiuni).
- 944.O secțiune română la muzeul etnografic de la Trocadero. În: *Adevărul*, 21 dec. 1933, 47, nr.15327, p.2.
Telegrama prin care se anunță deschiderea secțiunii române organizată de Tz.-S. la Muzeul etnografic de la Trocadero.

III. ARHEOLOGIE

1. Studii și articole de sinteză

- 945.*XIVme Congrès international d'antropologie et d'archéologie préhistorique*. Genève, 9-15 sep. 1912. I. Reglement, II. Comités, III. Delegations, IV. Membres du Congrès. Genève: Imprimerie Albert Kündig, 1912, p.12, 37.
Tz.-S. este delegat al Guvernului României la acest congres.
- 946.Importante descoperiri arheologice în Dolj. În: *Arhivele Olteniei*, iul.-aug. 1923, 2, nr.8, p.330.
Tezaurul preistoric din Plenița, însușit de nemți în timpul războiului mondial și recuperat în urma negocierilor la care a participat Tz.-S.

947. „Sala României” la marele muzeu istoric din Berlin. Un important tezaur scit restituit României. În: *Cuvântul*, 16 ian. 1927, 3, nr.661, p.3. /Semnează M.C./.
Despre tezaurul scit, depistat de Tz.-S. în timpul unei vizite la Berlin, și tratativele duse pentru recuperarea lui. Au fost restituite piesele originale, în număr de 60, iar sumele pentru răscumpărare au fost acoperite cu o mică parte din dubletele cedate Muzeului din Berlin și expuse într-o sală specială purtând numele „Sala României”.
948. MASSOFF, Ioan. Cum a ajuns Statul Român în posesiunea tezaurului scit de la Muzeul din Berlin. De vorbă cu d.Al. Tzigara-Samurçaș. În: *Rampa*, 17 ian. 1927, 12, nr.2767, p.1.
Tratativele duse de Tz.-S. cu Guvernul german și Comisia Internațională de la Paris pentru recuperarea tezaurului scit de la Coțofeni.

2. Polemici

949. BURDUȘEL, Nica. Arheologul Tzigara. În: *Forța morală*, 17 feb. 1902, 2, nr.15, p.3.
Atitudine zeflemitoare la adresa activității lui Tz.-S. în domeniul arheologiei.
950. „Mercure de France”. /16 ian.1910/. În: *Convorbiri literare*, ian. 1910, 44, nr.1, p.89-90. (Cronică literară și științifică. 3.Reviste).
Referiri ale criticului de artă M.Moutandon în necrologul profesorului Gr. Tocilescu despre contribuția la descoperirea monumentului de la Adamclisi. Este citat Tz.-S. care arătase că meritul lui Tocilescu este foarte redus și că traducerea română a textului german, avându-i ca autori pe G.Niemann și O.Benndorf și doar ca editor pe Tocilescu „trece cu abilitate peste partea de cercetări științifice” și că e foarte rău că în Catalogul Muzeului Național de Antichități se spune că monumentul de la Adamclisi a fost „descoperit și studiat de către directorul Muzeului”.
951. MURNU, G. Știința și morala în polemică. Răspuns d-lui Tzigara-Samurçaș. În: *Noua revistă română*, 6 iun. 1910, vol.8, nr.9, p.123-126. (Chestiuni actuale).
952. MURNU, G. Sfârșitul unei campanii. În: *Noua revistă română*, 20 iun. 1910, vol.8, nr.11, p.165-167. (Note și discuțiuni).

3. Anunțuri, note, însemnări

953. /Arheologia preistorică/. În: *Viitorul*, 20 nov. 1910, 4, nr.1054-1, p.3. /Cărți și reviste/.
Semnalarea publicării în „Viața Românească” a articolului lui Tz.-S. intitulat „România față de teoriile noi ale arheologiei preistorice”.
954. /Conferința „Odobescu”/. În: *Adevărul*, 24 iun. 1934, 48, nr.15355, p.3. (Conferințe).
Anunț al conferinței lui Tz.-S. despre Al. Odobescu programată pentru 25 ianuarie în Aula Fundației Universitare Carol I.
955. /Conferința „Odobescu”/. În: *Viitorul*, 25 ian. 1934, 26, nr.7804, p.3. (Conferințe).
Se anunță conferința din 25 ianuarie în Aula Fundației Carol I. Tz.-S. și H.H. Stahl vorbesc despre viața și opera lui Al. Odobescu.
956. Conferințele „Convorbiri literare”. În: *Adevărul*, 26 ian. 1934, 48, nr.15356, p.2.
Se anunță conferința lui Tz.-S. despre Odobescu.
957. Conferințe. În: *Îndreptarea*, 26 ian. 1934, 17, nr.19, p.2.
Tz.-S. și Henri Stahl vorbesc la Fundația Carol I despre Al. Odobescu.

958. Personalități din „Junimea” văzute de două generații: Al. Odobescu. În: *Adevărul*, 27 ian. 1934, 48, nr.15357, p.2.
Conferința lui Tz.-S. la Fundația Universitară Carol I. Al. Odobescu este elogiat de pe poziția elevului și a colaboratorului.

IV. ISTORIE. POLITICĂ

1. Studii și articole de sinteză

959. Serbările jubiliare. În: *Universul*, 15 mai 1906, 24, nr.130, p.1.
Tz.-S. participă la banchetul de la Teatrul Național cu ocazia a 40 de ani de domnie a regelui Carol.
960. În amintirea războiului. Monumentul independenței. În: *Viitorul*, 18/31 aug. 1909, 3, nr.632, p.1.
Îi însoțește pe regele Carol I și pe regina Elisabeta la vizionarea machetei monumentului independenței.
961. Banchetul în onoarea d-lui C.C. Arion. În: *Universul*, 11 mai 1912, 30, nr.127, p.5.
Tz.-S. enumerat printre participanți.
962. ISVORANU, Henri. /De la T. Măgurele la Philippopoli/. În: *Le Progrès*, 21 iul. 1913.*
Describe o întâlnire cu Tz.-S., reporter de război.
963. Parastasul pentru regele Carol. În: *Universul*, 4 apr. 1915, 33, nr.91, p.3.
Tz.-S. menționat printre participanți.
964. 10 Mai la Curtea de Argeș. În: *Viitorul*, 14 mai 1915, 8, nr.2604, p.2.
Tz.-S. este primit în audiență la rege.
965. ROSNER, Karl. Vizita M.S. împăratului Wilhelm în România. O descriere amănunțită a călătoriei Împăratului Germaniei în teritoriul ocupat al României. În: *Gazeta Bucureștilor*, 26 sep. 1917, 1, nr.282, p.1.
Tz.-S. îl însoțește pe Kaiser la Curtea de Argeș, alături de mareșalul von Mackensen și guvernatorul militar Tülff von Tschepp.
966. Trei ani de la moartea regelui Carol. Parastasul de la Curtea de Argeș. În: *Lumina*, 13 oct. 1917, 1, nr.42, p.2. /Semnează M.Gh./
La parte, în calitate de prefect al Poliției Capitalei, la parastasul regelui Carol.
967. Recepțiunea de la dl. Lupu Kostake. În: *Lumina*, 30 oct. 1917, 1, nr.59, p.2. (Informațiuni).
A luat parte în 27 octombrie la dineul oferit de Lupu Kostake în onoarea guvernatorului militar Tulf von Tschepp.
968. În mormântarea principelui George Știrbei. În: *Lumina*, 4 ian. 1918, 2, nr.124, p.2.
Participă și Tz.-S., prefectul Capitalei.
969. Botezul principelui Mircea. Ceremonia botezului s-a săvârșit la Palatul regal în prezența Suveranilor, a oaspeților imperiali și a înalților demnitari ai statului. În: *Viitorul*, 22 ian. 1918, 6, nr.1779, p.3.
Tz.-S. este enumerat printre participanți.
970. Sosirea d-lui Al. Marghiloman în București. În: *Lumina*, 16 apr. 1918, 2, nr.224, p.2.
Împreună cu alte personalități îl întâmpină pe Al. Marghiloman care se întoarce de la Iași.

971. De la Curtea regală. În: *Steagul*, 8 mai 1918, 4, nr.1, p.3.
Tz.-S. rămâne reprezentantul general al Casei regale și al Domeniilor Coroanei pe timpul absenței Curții regale din Capitală.
972. Pentru invalizii și orfanii din război. În: *Steagul*, 27 iul. 1918, 4, 80, p.1.
Propune impozitarea cu 2% a salariilor pentru crearea unui fond de ajutorare a invalizilor și orfanilor de război.
973. Aniversarea nașterii M.S. regelui Ferdinand. În: *Steagul*, 26 aug. 1918, 4, 110, p.1.
Asistă în calitate de prefect la tedeumul de la Mitropolie.
974. Patru ani de la moartea regelui Carol. În: *Steagul*, 12 oct. 1918, 4, nr.152, p.1. /Semnează G.A.M./
Participă în calitate de prefect al Capitalei la parastasul regelui Carol la biserica Domnița Bălașa.
975. Comemorarea morții regelui Carol I. Parastasul de la biserica „Domnița Bălașa”. În: *Lumina*, 12 oct. 1918, 2, nr.401, p.1.
Tz.-S. participă la parastas.
976. Aniversarea nașterii M.S. reginei Maria. În: *Steagul*, 31 oct. 1918, nr.176, p.2. /Semnează G.A.M./
Tz.-S., prefectul Poliției Capitalei, participă la tedeumul de la Mitropolie.
977. Însmormântarea lui Const. Giurescu. În: *Steagul*, 1 nov. 1918, 4, nr.117, p.2. /Semnează G.A.M./
Participă la însmormântarea istoricului Constantin Giurescu.
978. Parastasul pentru principele Mircea. În: *Steagul*, 4 nov. 1918, 4, nr.183, p.2. /Semnează G.A.M./
La parastasul principelui Mircea la biserica Cotroceni asistă și Tz.-S.
979. PANCO, Constantin G. Ocupația germană. Poliția Bucureștilor. Documente inedite (II). În: *Dacia*, 21 dec. 1918, 1, nr.15, p.1.
Împrejurările numirii lui Tz.-S. în funcția de prefect al Poliției Capitalei.
980. Procesul socialiștilor. În: *Steagul*, 17/30 mar. 1919, 5, nr.319, p.2.
Tz.-S. este enumerat printre martorii apărării.
981. DRĂGHICEANU, Virgil. 672 zile supt cultura pumnului german. De la bătălia de pe Somme până la luptele de pe frontul nostru. În: *Neamul românesc*, 18 mar. 1919, 14, nr.63, p.1.
„Oamenii politici toți îmbrăcați în mare ținută de paradă cu coif și mănuși albe. De la gară trece cortegiul. În cap, prefectul poliției capitalei, jandarmii, prefectul poliției militare, automobile și personagiul: Arhiducele Friedrich, fostul comandant al armatelor austro-ungare, întovărășit de mareșalul.”
982. Capitala în sărbătoare. Sosirea A.A.L.L.R.R. principelui Carol și principesei Elena. În: *Viitorul*, 11 mai 1921, 13, nr.3944, p.2.
Tz.-S. reprezintă Fundația Universitară Carol I la balul de la palat.
983. Două solemnități. Comemorarea lui Neagoe Basarab. Parastasul pentru regele Carol. În: *Viitorul*, 12 oct. 1921, 14, nr.4073, p.2.
Tz.-S. este enumerat printre participanți.
984. Transportarea în Bucovina a rămășițelor pământești ale lui Dimitrie Onciul. În: *Universul*, 24 mar. 1923, 41, nr.76, p.2.
La solemnitatea funerară de la biserica Mihai Vodă este prezent și Tz.-S.

2. Omul și opera în timp. Istorie. Politică

985. Ceaiul oferit de d-na și de ministru Trancu-Iași d-lor parlamentari și corpului diplomatic. În: *Îndreptarea*, 19 apr. 1927, 9, nr.69, p.3.
Tz.-S. este invitat împreună cu soția.
986. Parastasul pentru pomenirea lui Al. Marghiloman. În: *Îndreptarea*, 10 mai 1927, 9, nr.105, p.4.
Asistă și Tz.-S.
987. Programul funeraliilor Majestății Sale regelui Ferdinand I. În: *Îndreptarea*, 22 iul.1927, 9, nr.166, p.4.
Tz.-S. participă la funeralii.
988. Doliu național. Funeraliile regelui Ferdinand. În: *Viitorul*, 27 iul. 1927, 20, nr.5824, p.1.
Tz.-S. este enumerat printre participanți.
989. MARGHILOMAN, Alexandru. *Note politice. 1897-1924*. Vol.1-5. București: Inst. de Arte Grafice Eminescu, 1927. Vol.1: 1897-1915, p.66, 435; Vol.2: 1916-1917, p.6, 272, 273, 302, 317, 329, 338-339, 341, 345, 347, 350-352, 354, 360, 367, 379, 394, 396, 401, 411, 429, 431, 441, 455-456, 472-480, 485-487, 491, 497, 501, 513, 520, 523, 534; Vol.3: 1917-1918, p.16-17, 21, 44-45, 58-60, 74, 78, 95, 116, 120, 130, 148, 154, 157-158, 164, 168, 174, 177, 181, 220, 235, 250, 256, 275, 290, 325, 330-331, 340, 342, 359, 372, 378, 399, 410, 421, 436, 473, 476-477, 488; Vol.4: 1918-1919, p.90, 147, 151-152, 161; Vol.5: 1920-1924, p.68.
Momente din activitatea lui Tz.-S. în perioada 1897-1925, vizând în special anii ocupației germane și funcția de prefect al Poliției Capitalei.
990. Funeraliile lui Mihail Cantacuzino. În: *Viitorul*, 5 sep. 1928, 21, nr.6164, p.4.
Asistă și Tz.-S.
991. ALIMĂNEȘTIANU, Pia. *Însemnări din timpul ocupației germane*. București: Impr. Independența, 1929, p. 7, 31, 42, 54, 61, 65, 66, 104, 114.
Dezvăluiri despre acțiunile lui Tz.-S. ca prefect al Poliției Capitalei în timpul ocupației germane.
992. Glose politice. Profesorii. În: *Adevărul*, 3 ian. 1931, 44, nr.14422, p.1.
Tz.-S. figurează printre cei mai de seamă intelectuali ai țării, care protestează la adresa atentatului împotriva lui Emil Socor, directorul ziarului „Adevărul”.
993. Parastasul pentru regele Ferdinand. Solemnitatea de la Curtea de Argeș în prezența familiei regale și a membrilor guvernului. În: *Îndreptarea*, 11 iul. 1933, 17, nr.146, p.3.
Tz.-S. participă la ceremonie.
994. Invitațiuni cu ocazia serbărilor semi-centenarului Castelului Peleş de la Sinaia. În: *Universul*, 11 sep. 1933, 50, nr.248, p.11.
Tz.-S. participă la parada militară și la dejunul organizat la Castelul Peleş.
995. ORNEA, Z. *Tradiționalism și modernism în deceniul al treilea*. București: Edit.Eminescu, 1980, p.51.
Afirmă că Tz.-S. ar fi fost racolat de Partidul Național Român.
996. IORGA, N. *Orizonturile mele*. O viață de om așa cum a fost. Vol.2-3. București: Minerva, 1981. Vol.2, p.155; Vol.3, p.140, 211.
Referiri la activitatea lui Tz.-S. în timpul ocupației germane ca prefect al Poliției Capitalei și la neregulile bănești constatate de acesta la muzeu sub conducerea lui Tocilescu.
997. CANTACUZINO, Sabina. *Din viața familiei Ion C. Brătianu*. Vol.2. București: Albatros, 1996, p.VIII, XXII, 21, 26, 43, 49, 51, 54, 57, 62, 64, 68-70, 81, 94, 117, 126, 136, 179, 180, 191, 316-317.
Despre diversele acțiuni întreprinse de Tz.-S. în timpul ocupației germane și funcția de prefect al Poliției Capitalei.

998. MARIA, regina României. *Însemnările zilnice (decembrie 1918-decembrie 1919)*. Traducere de Valeria Costache și Sanda Racoviceanu. Ed. îngrij. de Vasile Arimia. Vol.1. București: Albatros, 1996, p.8.
Două audiențe ale lui Tz.-S. la Cotroceni, în 20 noiembrie 1918 și 15 mai 1919.
999. ORNEA, Z. *Viața lui Titu Maiorescu*. Ed. a 2-a revăzută și corectată. Vol.2. București: Du Style, 1997, p. 249-250.
Tz.-S. îi comunică lui Maiorescu propunerea lui Mackensen ca Maiorescu, Marghiloman și Carp să organizeze în Capitală o manifestare în favoarea păcii pentru a-l impresiona pe regele Ferdinand.
1000. TĂNĂSOIU, Carmen. *Iconografia regelui Carol I: de la realitate la mit*. Timișoara: Amarcord, 1999, p. 21, 46-47.
Tz.-S. consideră că au fost bătute peste 400 medalii în timpul lui Carol I.

2. Polemici

1001. ATHANASIU, I. Nos égarés. În: *L'Indépendance roumaine*, 16 mar. 1917, 40, nr.12633, p.1 (a se vedea poziția 347).
Critică la adresa celor care au avut funcții de conducere în timpul ocupației germane și au colaborat cu nemții; este menționat și Tz.-S.
1002. Procesul Colonelului Verzea. În: *Steagul*, 3/16 feb. 1919, 5, nr.277, p.2. (Ultima oră).
Tz.-S. îl apără pe Verzea, acuzat de colaboraționism.
1003. Le cas de M. Tzigara-Samurcas. În: *Le Progrès*, 7/20 feb. 1919, 2, nr.43, p.1.
Articol pro Tz.-S. pe fundalul unui scurt istoric al campaniei defăimătoare la adresa sa.
1004. Cazul d-lui Tzigara-Samurcaș. În: *Viitorul*, 8/21 feb. 1919, 12, nr.3255, p.2. /Ultima oră politică/ (a se vedea și poziția 347).
Replică la articolul lui Tz.-S. din „Steagul” pe care îl califică drept „un răspuns care nu face decât să confirme locul odios avut sub ocupație”.
1005. La o încercare de polemică. În: *Neamul românesc*, 9 feb. 1919, 14, nr.31, p.1.
Se pretinde că în ziarele germane s-a reproduș o fotografie în care Tz.-S. este înfățișat sărutând mâna kaizerului.
1006. Procesul colonelului Verzea. Ascultarea martorilor. Citarea d-lui Tzigara-Samurcaș. Audierea d-lor Al. Constantinescu, V.G. Morțun și C. Panaitescu. În: *Izbânda*, 15 feb. 1919, 1, nr.91, p.1.
Tz.-S. este citat ca martor în procesul colonelului Verzea.
1007. Pentru oamenii cinstiți. În: *Steagul*, 16 feb./1 mar. 1919, 5, nr.290, p.1.
Se aduce în apărarea lui Tz.-S. argumentul că acesta a ocrotit Capitala în timpul ocupației.
1008. ȘEICARU, Pamfil. Rânduri pentru dl. Țigara Samurache. În: *Îndreptarea*, 26 feb.1919, 2, nr.53,p.1.
Pamfil Șeicaru este intrigat de faptul că Tz.-S. a obținut un certificat de mare patriot, în ciuda colaborării sale cu nemții în primul război mondial.
1009. HERESCU, I. Din activitatea d-lui Tzigara-Samurcaș. În: *Viitorul*, 28 feb. / 13 mar. 1919, 12, nr.3275, p.4.
Scrisoare deschisă în care generalul în rezervă I. Herescu se plânge că prefectul Tz.-S. nu a aprobat emiterea unei copii după referatul întocmit cu ocazia devastării casei sale.

2. Omul și opera în timp. Istorie. Politică

1010. Duelul Pamfil Șeicaru-Al. Tzigara-Samurçaș. În: *Adevărul*, 1/14 mar. 1919, 32, nr.10718, p.2 (a se vedea și poziția 1008).
Tz.-S. l-a provocat la duel pe Pamfil Șeicaru în urma unui articol publicat în „Îndreptarea”. A avut loc un schimb de focuri, fără urmări, la Hipodrom. Cei doi nu s-au împăcat.
1011. Albă ori neagră. În: *Izbânda*, 12 mar. 1919, 1, nr.1917, p.2.
Știrea că Tz.-S., destituit de la Comisiunea Monumentelor Istorice, se apără în fața acuzațiilor de colaboraționism pentru a rămâne director la Fundația Carol I.
1012. În fața Universității. În: *Steagul*, 15/30 mar. 1919, 5, nr.317, p.1.
Poziție critică la adresa manifestației care a avut loc la Universitate în timpul cursului lui Tz.-S.
1013. „Crucea de Fier a d-lui Mihail Dragomirescu”. În: *Steagul*, 15/30 mar. 1919, 5, nr.317, p.2.
Critici la adresa lui Mihail Dragomirescu pentru campania întreprinsă contra lui Tz.-S.
1014. Al. Cazaban. De sufletul nemților. În: *Îndreptarea*, 21 iul. 1919, 2, nr.176, p.1. (Cronica literară).
/Semnează B./
Cronica schiței „Două muzee și doi directori” în care Al.Cazaban îi critică pe Gr. Antipa și Tz.-S. care „au adunat /la Muzeul de științe naturale și la Muzeul etnografic/ în timpul ocupației tot felul de musafiri: nemți, unguri, bulgari”.
1015. Brătienii și Mackensen. Dovada corespondenței cu inamicul. În: *Îndreptarea*, 26 nov /28 nov. 1919, 2, nr.304, p.1.
Incriminare a „tiraniei” Brătianu. Argumentarea relațiilor directe ale Brătienilor cu generalul Mackensen și alți șefi germani, prin publicarea scrisorii Sabinei Cantacuzino adresată în 5 martie 1917 lui Tz.-S.
1016. O nouă scrisoare a d-nei Sabina Cantacuzino. În: *Izbânda*, 27 nov.1919, 2, nr.367, p.1.
Tz.-S. acuzat de colaboraționism cu germanii în timpul ocupației Bucureștiului. Se aduce ca argument scrisoarea prin care Sabina Cantacuzino îi cere lui Tz.-S. lămuriri despre Shauble, șeful Poliției secrete germane.
1017. Corespondența d-nei Cantacuzino. În: *Avântul*, 29 nov. 1919, 1, nr.24, p.1.
Despre scrisoarea, preluată din „Îndreptarea”, în care Sabina Cantacuzino îi solicită lui Tz.-S. sfatul asupra modului în care să formuleze două scrisori către mareșalul Mackensen și aghiotantul acestuia.
1018. ATHANASIU, I. *Rătăcirii naționale*. Raport prezentat Consiliului Universitar din București, în ședința de la 20 Noiembrie 1919. București: Cartea Românească, /1919/. 41p. (a se vedea și poziția 337).
A fost pus în circulație în februarie 1920.
1019. ATHANASIU, I. *Rătăcirii naționale*. Un mare vinovat, d. Tzigara-Samurçaș, mărturisește. În: *România nouă*, 7 iun. 1920, nr.93, p.1 (a se vedea și poziția 337).
Critică la adresa lui Tz.-S. pentru acțiunile întreprinse în timpul războiului și atitudinea sa filogermană. Polemică pe marginea afirmațiilor din volumul „Mărturisiri si-li-te”.
1020. ATHANASIU, I. *Rătăcirii Naționale*. D. Tzigara-Samurçaș, prefect de poliție al germanilor. În: *România nouă*, 23 iun. 1920, 1, nr.108, p.1 (a se vedea și poziția 337).
1021. /Tzigara-Samurçaș colaboraționist/. În: *Viitorul*, 14 mar. 1927, 12, nr.5713, p.1.
Comentarii pe marginea unei fotografii publicate în „Viitorul” din 10 martie.

1022. Serbările Unirii le pregătesc trădătorii de țară. În: *Neamul românesc*, 17 feb. 1928, 24, nr.38, p.2.
Critică vehementă la adresa lui Tz.-S., membru în comisia însărcinată cu pregătirile serbării de la 10 mai. E acuzat de colaboraționism cu germanii și boicotat de studenți.
1023. ARGHEZI, Tudor. Medalion Al. Tzigara-Samurcaș. În: *Bilete de papagal*, 31 ian. 1929, 2, nr.303, p.1-2. Și în: T.Arghezi. *Scrieri*: 33. București: Minerva, 1983, p.107-110.
Satiră la adresa lui Tz.-S. pentru activitatea din timpul ocupației și colaborarea cu nemții.
1024. Cine este Tzigara-Samurcaș. Spionul lui Mackensen nu poate reprezenta România la Barcelona. În: *Neamul românesc*, 5 mar. 1929, 24, nr.51, p.1. (Revizuirii morale).
Critică acerbă referitoare la funcția și acțiunile întreprinse în timpul ocupației germane, argumentată cu apelul din 23 ianuarie 1917 către cetățenii Bucureștilui, semnat de prefectul Tz.-S.
1025. Tzigara-Samurcaș. Organizatorul complotului contra Dinastiei. Farsorul și spionul lui Mackensen zugrăvit de Marghiloman în memoriile sale. În: *Neamul românesc*, 14 mar. 1929, 24, nr.59, p.1.
Acuzații grave, pline de invective, referitoare la activitatea lui Tz.-S. în timpul ocupației germane.
1026. O scrisoare a d-nei Tzigara-Samurcaș. În: *Neamul românesc*, 15 mar. 1929, 24, nr.60, p.1.
Răspunsul Mariei Tzigara-Samurcaș la articolul virulent la adresa soțului său, publicat în 5 martie. Afirmă că în timpul ocupației acesta ar fi scăpat bucureștenii de foamete. În replică, „Neamul românesc” subliniază servilismul lui Tz.-S. față de nemți (a se vedea și poziția 1024).
1027. Tzigara-Samurcaș. Farsorul și spionul lui Mackensen, organizatorul complotului de răsturnare a Dinastiei. În: *Neamul românesc*, 5 apr. 1929, 24, nr.74, p.2.
Acuzația de complot și presiunile asupra lui Marghiloman în scopul de a „provoca o mișcare în lumea politică a teritoriului ocupat în sensul dorințelor comandurii nemțești, a cărei livrea o îmbrăcase ca prefect al Poliției Capitalei”.
1028. /Protest/. În: *Neamul românesc*, 18 apr. 1929, 24, nr.84, p.2.
Tz.-S. afirmă că s-au redat greșit pasaje din „Memoriile” lui Marghiloman privitor la acuzațiile de colaboraționism cu germanii în timpul ocupației.
1029. Farsorul Tzigara-Samurcaș. Singurul român pe care îl vede Kaiserul. În: *Neamul românesc*, 26 apr. 1929, 24, nr.90, p.1.
Colaborarea lui Tz.-S. cu nemții în primul război mondial ilustrată prin comentarea unor fragmente din „Memoriile” lui Alexandru Marghiloman.
1030. DRĂGHICEANU, Virgil. O diversiune ridicolă. Tzigara-Samurcaș și ignobila lui acțiune. Încercări zadarnice ale unui trădător calificat. În: *Neamul românesc*, 28 apr. 1929, 24, nr.92, p.1-2.
Comentarii ale unor pasaje din „Memoriile” lui Alexandru Marghiloman prin care se ilustrează colaboraționismul lui Tz.-S. cu germanii.
1031. O afacere de onoare. În: *Dimineața*, 4 mai 1929, 25, nr.8039, p.6.
Scrisoarea lui I. Pleniceanu și M. Pherekyde în care aceștia îl apără pe Tz.-S. în fața injuriilor aduse în „Neamul românesc” și scrisoarea de mulțumire a lui Tz.-S. pentru poziția prietenoasă a celor doi.
1032. O afacere de onoare. În: *Îndreptarea*, 5 mai 1929, 9, nr.95, p.4.
Din corespondența lui Tz.-S. cu I.Pleniceanu și M. Pherekyde, martorii săi la duelul cu V.Drăghiceanu, din care rezultă că acesta a refuzat să le vorbească.
1033. DRĂGHICEANU, Virgil. Scrisoare publică. De ce am refuzat a da satisfacție d-lui Tzigara-Samurcaș. În: *Neamul românesc*, 7 mai 1929, nr.98, p.1.
Scrisoarea prin care Virgil Drăghiceanu justifică refuzul de a da satisfacție lui Tz.-S. pe motivul colaboraționismului acestuia cu germanii în timpul războiului.

1034. Epilogul unei afaceri de onoare. O scrisoare a d-lui rector G.Taşcă. În: *Epoca*, 14 mai 1929, nr.80, p.3.
O scrisoare, din 8 mai, către Tz.-S. de la I.Pleniceanu și M.Pherekyde referitoare la conflictul ajuns în faza de duel cu V. Drăghiceanu și alta, din 7 mai, de la G. Tașcă care își exprimă prietenia și îl consolează pentru criticile virulente și campania din presă la adresa sa. Este sfătuit să nu fie afectat de clevetiri.
1035. O scrisoare a d-lui prof. Gh. Tașcă. În: *Neamul românesc*, 15 mai 1929, 24, nr.103, p.2. (Ultima oră).
Tașcă îi reproșează lui Tz.-S. că ar fi interpretat greșit scrisorile publicate în ziarele „Îndreptarea” și „Epoca”. În nota redacției Tz.-S. este acuzat și de alte calomnii.
1036. Cine este Tzigara-Samurcaș. Un confident al Kaizerului. Un admirator a Kaizerului. Un insultator al regelui. În: *Neamul românesc*, 16 mai 1929, 24, nr.104, p.1.
Comentarea unor pasaje din „Memoriile” lui Alexandru Marghiloman din care reies relațiile lui Tz.-S. cu germanii în primul război mondial.
1037. Cum este Tzigara-Samurcaș. Un partid nemțesc și antidinastic. Tzigara devotatul lui Carp. Când frontul nostru era atacat. Tzigara și ofițerii corupți și spioni. În: *Neamul românesc*, 17 mai 1929, 24, nr.105, p.1.
Comentarea unor pasaje din „Memoriile” lui Alexandru Marghiloman în scopul ilustrării atitudinii filogermane a lui Tz.-S.
1038. /Tzigara germanofil/. În: *Neamul românesc*, 18 mai 1929, 24, nr.106, p.1.
Invective la adresa lui Tz.-S. pentru activitatea sa din timpul ocupației germane.
1039. Procesul Tzigara-Samurcaș - „Universul”. În: *Dimineața*, 28 mai 1930, 26, nr.8414, p.4.
Istoria procesului de calomnie intentat de Tz.-S. lui Stelian Popescu, directorul ziarului „Universul”, pentru cinci articole calomnioase publicate în mai-iunie 1929.
1040. Executarea d-lui Tzigara-Samurcaș. Procesul fostului „polizeimeister” al Capitalei. În: *Universul*, 28 mai 1930, 48, nr.118, p.2.
Tz.-S. dă în judecată conducerea ziarului „Universul” pentru articolele calomnioase la adresa sa.
1041. Incompatibilitate. În: *Viitorul*, 30 mai 1929, 22, nr.6384, p.5.
Critică la adresa lui Tz.-S. pentru activitatea sa în timpul ocupației germane, ca „fost prefect al lui Mackensen”. Sunt evocate cele 15 minute neplăcute în timpul ședinței din 28 mai când s-a ridicat problema incompatibilității sale cu funcția de director al unei instituții culturale de talia Fundației.
1042. /Tzigara-Samurcaș indezirabil/. În: *Neamul românesc*, 31 mai 1929, 24, nr.115, p.2.
„Cine a asistat ieri la adunarea generală a Fundației Carol I a resimțit un sentiment de jenă și de indispoziție cu privire la Tzigara-Samurcaș – directorul acestei instituții – care se cramponează în acest loc de onoare, cu toată revolta unanimă a opiniei publice provocată de atitudinea sa condamnabilă din vremea ocupației.”
1043. Cine este Tzigara „von” Samurcaș. În: *Universul*, 15 dec. 1929, 47, nr.291, p.11.
Știrea că Tz.-S. ar fi atacat și lovit pe Mihai Tican Romano, atașat de presă la Madrid. Tz.-S. îi trimisese un articol spre a fi publicat în „La Noticeas” iar acesta a apărut sub semnătura „von” Tzigara-Samurcaș, aluzie la atitudinea sa filogermană.
1044. Procesul d-lui Tzigara-Samurcaș cu „Universul”. Pronunțarea a fost amânată. În: *Dimineața*, 9 iun. 1930, 36, nr.8427, p.7.
Pledoaria lui Tz.-S. din ziua precedentă și cererea acestuia de a fi tras la răspundere și Stelian Popescu, directorul ziarului, nu doar ziaristul Romulus Seișanu.

1045. Calomnia prin presă a ziarului „Universul”. Acțiunea d-lui Tzigara-Samurcaș. În: *Dreptatea*, 9 iun. 1930, 4, nr.797C, p.3.
În procesul intentat ziarului „Universul”, Tz.-S. se justifică referitor la funcțiile îndeplinite în timpul ocupației germane și face dezvăluiri despre Stelian Popescu și neregulile de la ziar.
1046. Procesul fostului „polizeimeister” în fața tribunalului corecțional. În: *Universul*, 9 iun. 1930, 48, nr.128, p.6.
Procesul de calomnie intentat de Tz.-S. ziarului „Universul”. Se consideră că Tz.-S. a adoptat o atitudine sfidătoare.
1047. Procesul intentat de d. Tzigara-Samurcaș ziarului „Universul”. În: *Adevărul*, 10 iun. 1930, p.2.
Cererea lui Tz.-S. de a fi menționat în cauză și directorul Stelian Popescu, (nu doar Romulus Seișeanu, autorul articolelor calomnioase) a fost respinsă.
1048. Tzigara-Samurcaș a fost trimis în fața justiției populare. În: *Universul*, 18 iun.1930,43, nr.135, p.7.
Tribunalul județului Ilfov cere judecarea lui Tz.-S. care avusese un incident cu Romulus Seișeanu, redactor la ziarul „Universul”.
1049. /Procesul de calomnie intentat de Tzigara-Samurcaș ziarului „Universul”/. În: *Dimineața*, 18 iun. 1930, 26, nr.8435, p.7. (Diverse).
„... tribunalul și-a declinat competența în favoarea Curții cu juri”.
1050. Cerințele morale de astăzi în tradiția regilor noștri. În: *Neamul românesc*, 18 iun.1930,25, nr.132, p.1. (Originea unui proces).
Virulentul atac la adresa lui Tz.-S. rostit de N. Iorga la adunarea anuală a Fundației din luna mai.
1051. Desființarea pașalâcului de la muzeul etnografic. Cazul Polizeimeister-ului Tzigara-Samurcaș. În: *Universul*, 21 iun. 1930, 48, nr.138, p.6.
Iorga îl acuză în Senat pe Tz.-S. că și-ar fi însușit fonduri destinate muzeului etnografic, motiv pentru care acesta a ajuns într-o stare avansată de ruină și că a consolidat partea clădirii în care își are locuința. Referiri la poziția filogermană a lui Tz.-S. în primul război mondial.
1052. „Pașalâcul trebuie să înceteze”. În: *Viitorul*, 22 iun. 1930, 22, nr.6709, p.5.
Este criticat de N. Iorga pentru colaborarea cu ziarele comandurii nemțești, pentru atitudinea filogermană manifestată cu ocazia primirii Kaizerului la Curtea de Argeș și pentru deteriorarea colecțiilor muzeului etnografic.
1053. BROCIER, M. Cine este Tzigara-Samurcaș. În: *Universul*, 11 sep. 1930, 48, nr.219, p.3.
Scrisoare în care îl acuză pe Tz.-S. de colaboraționism cu germanii în primul război mondial.
1054. Membrii lojei de la Hanul Ancuței. În: *Sfarmă piatră*, 13 feb. 1936, 12, p.11.
Tz.-S. este trecut între „mădularii” Lojei masonice de la Hanul Ancuței, având ca „mare vornic” pe Mihail Sadoveanu. La sfatul unor prieteni, Tz.-S. dăduse spre vânzare la Hanul Ancuței vin din producția proprie.
1055. Sadoveanu palmuit de dl. Tzigara-Samurcaș. În: *Sfarmă piatră*, 20 feb. 1936, 2, nr.14, p.11.
Scrisoarea prin care Tz.-S. declară că nu face parte din masonerie; arată cu ironie că a fost „cooptat” în loja masonică „Hanul Ancuței” fără știrea lui.
1056. Fr. Mihail Sadoveanu din nou înfierat. În: *Sfarmă piatră*, 27 feb. 1936, 2, nr.15, p.11 (a se vedea și poziția 1055).
Scrisoarea lui T. Pisani de dezmințire că s-ar fi înscris în masonerie. Comparații cu situația asemănătoare a lui Tz.-S. și referire la „Scrisoarea de mare atitudine morală pe care dl. Al. Tzigara-Samurcaș ne-a trimis-o la 14 februarie”.

2. Omul și opera în timp. Istorie. Politică

1057. TEODORESCU-BRANIȘTE, Tudor. În bazarul naționalismului integral... Odată cu tifosul exantematic a apărut și dl. Tzigara-Samurçaș. Lipsește numai ocupațiunea germană. În: *Adevărul*, 8 apr. 1936, 50, nr.16017, p.3.
Vehementă critică adusă lui Tz.-S. care a fost huiduit de studenți.
1058. Procesul naționaliștilor, noi și vechi. În: *Neamul românesc*, 16 mai 1936, 31, nr.105, p.1.
Conferință ținută de Nicolae Iorga la Liga Culturală, în care istoricul face referiri la activitatea de colaboraționism a lui Tz.-S. în primul război mondial.
1059. Din îndeletnicirile d-lui Tzigara-Samurçaș sub germani. În: *Neamul românesc*, 23 mai 1937, 32, nr.111, p.4.
Critică la adresa acțiunilor consemnate în jurnalul Sabinei Cantacuzino, întreprinse de Tz.-S. în timpul ocupației germane.
1060. IORGA, Nicolae. Eugen Wolbe. Ferdinand I der Bergründer Grossrumänien, Locarno Lipsco, 1938. În: *Revista istorică*, apr.-iun. 1938, 24, nr.4-6, p.169 (a se vedea și poziția 354).
„... o regretabilă greșală, datorită unei condamnabile intrigi a făcut ca lucrarea, de mare merit, să nu se poată vinde în România.”
1061. IORGA, Nicolae. O faptă rea. În: *Neamul românesc*, 16 nov. 1938, 33, nr.253, p.1 (a se vedea și poziția 354).
Necrologul istoricului german Eugen Wolbe. Iorga pune moartea acestuia (prin atac de cord) pe seama celui care i-a interzis în România lucrarea despre regele Ferdinand (nu pomenește numele, dar se referă la Tz.-S.), „acest om care nu e un istoric și care în război a jucat un trist rol, s-a folosit de situația sa și a ucis o carte. Acum poate să afle ca a ucis un om.”
1062. SIHLEANU, Severa. *Note și dezmințiri asupra amintirilor d-nei Sabina Cantacuzino*. București: Cartea Românească, 1938, p.26, 46 (a se vedea și poziția 1015).
Reliefarea atitudinii contradictorii a Sabinei Cantacuzino față de Tz.-S.: prietenoasă și recunoscătoare în scrisorile către el, critică în cele două volume de amintiri „Din viața familiei Ion C. Brătianu”. În anexa nr. 3 este redată scrisoarea adresată lui Tz.-S. în 5 martie 1917 și publicată în „Îndreptarea” din 26 noiembrie 1919.
1063. GEORGESCU, N. În pagini de trâncăneală literară. În: *Neamul românesc*, 22 ian. 1939, 34, nr.17, p.1. /Semnează N.G./.
Articol în jurul monografiei istoricului Eugen Wolbe în care este elogiat regele Ferdinand și a cărei publicare în România fusese oprită la intervențiile lui Tz.-S.
1064. GEORGESCU, N. Carte oprită. În: *Neamul românesc*, 24 ian. 1939, 34, nr.18, p.1. /Semnează N.G./.
În jurul monografiei lui Eugen Wolbe despre regele Ferdinand. Interzicerea apariției în România este pusă pe seama lui Tz.-S.
1065. GEORGESCU, N. Volumul despre Ferdinand. În: *Neamul românesc*, 26 ian. 1939, 34, nr.9, p.1. /Semnează N.G./.
Protest împotriva gestului lui Tz.-S. de a interzice cartea despre regele Ferdinand scrisă de istoricul german Eugen Wolbe.
1066. GEORGESCU, N. Înscenarea d-lui Tzigara-Samurçaș. În: *Neamul românesc*, 28 ian. 1939, 34, nr.21, p.1. /Semnează N.G./.
Cazul istoricului Wolbe pe care Tz.-S. l-ar fi criticat pentru greșelile „de amănunt” depistate în lucrarea despre regele Ferdinand.

1067. GEORGESCU, N. O faptă rea. În: *Neamul românesc*, 29 ian. 1939, 34, nr.22, p.1. /Semnează N.G./
Tz.-S. este învinovățit că ar fi provocat moartea istoricului Wolbe, a cărui carte despre regele Ferdinand o interzisese în România.
1068. GEORGESCU, N. Doar isprăvi, deopotrivă infame. În: *Neamul românesc*, 1 feb. 1939, 34, nr.24, p.1. /Semnează N.G./
Polemică în jurul cărții despre regele Ferdinand și moartea istoricului Wolbe. Citate din „Notele politice” ale lui Alexandru Marghiloman pentru a ilustra slugărnicia lui Tz.-S. față de germani.
1069. Memoriile lui Marghiloman. În: *Neamul românesc*, 4 feb. 1939, 34, nr.26, p.1.
Tz.-S. este criticat pentru împiedicarea apariției cărții lui Wolbe despre regele Ferdinand. Fragment din „Notele politice” ale lui Alexandru Marghiloman despre activitatea filogermană a lui Tz.-S.
1070. GEORGESCU, N. Conspiratorii și uneltitorii sub ocupație. În: *Neamul românesc*, 5 feb. 1939, 34, nr.27, p.1.
Argumentează acuzația de colaboraționism la adresa lui Tz.-S. prin comentarea unor pasaje din „Memoriile” lui Alexandru Marghiloman.

3. Recenzii la volume

1071. BUCUȚA, Emanoil. Mărturisiri si-li-te. În: *Convorbiri literare*, oct.-nov. 1920, 52, nr.10-11, p.657. (Fapte, recenzii, reviste) (a se vedea și poziția 337).
În „Mărturisiri si-li-te”, cuprinzând memoriile lui Tz.-S. din timpul războiului, arată eforturile sale de a salva Muzeul de Artă Națională, Fundația Carol I și alte monumente de mare valoare artistică de ororile războiului.
1072. BUCUȚA, Emanoil. O carte de centenar. În: *Revista Fundațiilor Regale*, oct. 1939, 6, nr.10, p.199-203 (a se vedea și poziția 340).
Antologia „Din viața regelui Carol I” apărută sub îngrijirea lui Tz.-S.

4. Anunțuri, note, însemnări

1073. /Conferința Elenei Bacaloglu/. În: *Universul*, 23 mar. 1911, 29, nr.80, p.2. (Informațiuni).
Tz.-S. asistă la conferința de la „Colegio Romano” având ca temă „România de la originea ei până în zilele noastre”.
1074. /Cerere de scoatere din armată a d-lui Mustață, predecesorul lui Tzigara-Samurcaș la prefectură/. În: *Neamul românesc*, 12 ian. 1912, 7, nr.8, p.4.
1075. /Dineul de la Tulff von Tscheppe/. În: *Lumina*, 4 ian. 1918, 2, nr.124, p.2. (Informațiuni).
Tz.-S. a participat la prânzul oferit cu ocazia zilei de 1 ianuarie de guvernatorul militar, Tulff von Tscheppe, în prezența mareșalului Mackensen.
1076. Înfirmarea principelui George Știrbei. În: *Lumina*, 4 ian. 1918, 2, nr.124, p.2.
Prefectul Tz.-S. enumerat printre participanți.
1077. Un nume căutat. În: *Neamul românesc*, 8 ian. 1918, 13, nr.7, p.2. (Informațiuni).
Tz.-S. este acuzat de colaboraționism cu germanii.
1078. /DI. Tzigara-Samurcaș, prefectul Poliției Capitalei, și-a înmănat demisia din acest post/. În: *Lumina*, 18 ian. 1918, 2, nr.137, p.2. (Informațiuni).

1079. /Ministrul de Interne a primit demisia lui Al. Tzigara-Samurcaș din funcția de prefect al Poliției Capitalei/. În: *Lumina*, 10 feb. 1918, 2, nr.160, p.2. (Informațiuni).
1080. /Tzigara-Samurcaș va sosi la Iași/. În: *Îndreptarea*, 29 apr. 1918, 1, nr.14, p.2. (Ultima oră).
1081. /Tzigara-Samurcaș a participat la dejunul oferit de ministrul de Externe german la Sofia/. În: *Steagul*, 9 mai 1918, 4, nr.2, p.3. (Ultime informațiuni).
1082. /Tzigara-Samurcaș numit prefect al Poliției Capitalei/. În: *Lumina*, 10 mai 1918, 2, nr.247, p.2. (Informațiuni).
1083. /Al. Tzigara-Samurcaș participă la căsătoria fiului ministrului de Externe/. În: *Steagul*, 13 mai 1918, 4, nr.6, p.3. (Ultime informațiuni).
1084. /Vizita generalului Tulff von Tschepe und Weisenbach/. În: *Steagul*, 24 mai 1918, 4, nr.16, p.3. (Ultime informațiuni).
Tz.-S., prefectul Poliției, îl conduce la gară pe fostul guvernator militar al teritoriului ocupat.
1085. /Miniștrii se întorc la București/. În: *Lumina*, 30 mai 1918, 2, nr.266, p.2. (Informațiuni).
Tz.-S., prefectul Capitalei, și A. Falcoianu, director în Ministerul de Interne, întâmpină la gară câțiva miniștri care se întorc de la Iași.
1086. /Premierul se întoarce de la Iași/. În: *Steagul*, 2 iun. 1918, 4, nr.25, p.3. (Ultime informațiuni).
Știrea întâmpinării lui Al. Marghiloman la Gara de Nord de Tz.-S.
1087. /Întoarcerea lui Al. Marghiloman/. În: *Steagul*, 13 iun. 1918, 4, nr.36, p.3. (Ultime informațiuni).
Tz.-S. îl întâmpină la Gara de Nord pe Al. Marghiloman care se întoarce de la Iași.
1088. /Al. Tzigara-Samurcaș se întoarce de la Iași/. În: *Steagul*, 20 iun. 1918, 4, nr.43, p.3. (Ultime informațiuni).
1089. /Audiență la rege/. În: *Steagul*, 21 iun. 1918, 4, nr.44, p.2. (Știri de la Iași).
Tz.-S. a fost primit la Iași de rege căruia îi expune situația domeniilor Coroanei.
1090. /Colonelul Brociner a fost definitiv revocat din serviciul Casei regale ca urmare a conflictului cu Tzigara-Samurcaș/. În: *Îndreptarea*, 22 iun. 1918, 1, nr.58, p.2. (Ultime informațiuni).
1091. /Ministrul C.C. Arion s-a reîntors de la Iași la București împreună cu Tzigara-Samurcaș/. În: *Lumina*, 30 iun. 1918, 2, nr.287, p.2. (Informațiuni).
1092. /Colonelul Brociner revocat din Serviciul Casei regale ca urmare a neînțelegerilor cu Tzigara-Samurcaș/. În: *Steagul*, 3 iul. 1918, 4, nr.56, p.3. (Ultime informațiuni).
1093. /Rugămintea generalului Văitoianu/. În: *Izbânda*, 30 oct. /12 nov. 1918, 1, nr.2, p.2. (Ultima oră).
Tz.-S. este rugat să nu demisioneze din funcția de prefect al Capitalei.
1094. /Ministrul de Interne îl roagă pe Tzigara-Samurcaș să nu demisioneze/. În: *Steagul*, 31 oct. /13 nov. 1918, 4, nr.189, p.3. (Ultime informațiuni).
Știrea că generalul Văitoianu îi cere lui Tz.-S. să nu demisioneze. Cuvinte de laudă la adresa activității sale ca prefect.
1095. /Prefectul Poliției Capitalei/. În: *Izbânda*, 1/14 nov. 1918, 1, nr.4, p.2. (Ultima oră).
„În timpul manifestărilor de ieri pe calea Victoriei Tzigara-Samurcaș, prefectul Poliției Capitalei, venind înspre manifestații spre a potoli spiritele a fost ovaționat aruncându-se flori.”

1096. /Tzigara-Samurcaș întâmpinat cu flori în timpul unei manifestații/. În: *Steagul*, 2/15 nov. 1918, nr.191, p.2.
1097. /Demisia lui Alexandru Tzigara-Samurcaș din funcția de prefect al Poliției Capitalei/. În: *Lumina*, 13 nov. 1918, 2, nr.433, p.2. (Informațiuni).
Vestea demisionării lui Tz.-S. Generalul Văitoianu îl roagă să renunțe la această decizie.
1098. /Adunări de Consiliu la Poliția Capitalei/. În: *Lumina*, 13 nov. 1918, 2, nr.433, p.2. (Informațiuni).
Știrea luării hotărârii de a se întruni zilnic Consiliul Prefecturii pentru luarea de măsuri în scopul menținerii ordinii și rezolvării problemelor alimentare ale populației Bucureștiului. Tz.-S. va lua parte la această adunare.
1099. Sosirea aliaților se va anunța prin clopote. Un apel al Prefecturii Poliției. În: *Lumina*, 14 nov. 1918, 2, nr.434, p.1.
Apel către populația Bucureștiului de a întâmpina armata întoarsă de pe front fără tulburări.
1100. /Tzigara-Samurcaș întâmpinat cu flori de populație la ieșirea din Prefectură/. În: *Lumina*, 15 nov. 1918, 2, nr.435, p.2. (Informațiuni).
1101. /„Steagul” rectifică în numărul său de ieri că el nu se miră de ce nu se urmăresc domnii Antipa și Tzigara-Samurcaș pentru legăturile cu Germania/. În: *Neamul românesc*, 6 feb. 1919, nr.29, p.2. (Revista presei).
1102. /Uneltiri/. În: *Neamul românesc*, 8 feb. 1919, 14, nr.30, p.2.
Știrea că „Viitorul” cere măsuri împotriva celor ce au uneltit pentru detronarea regelui „după mărturisirea d-lui Tzigara-Samurcaș care măcar n-a cerut detronarea regelui”.
1103. /D. Lupu Kostaki, cel care a numit în funcția de prefect de Poliție pe d. Tzigara-Samurcaș, e arestat la hotelul „Astora”/. În: *Neamul românesc*, 8 feb. 1919, 14, nr.31, p.2.
1104. /Alexandru Tzigara-Samurcaș îl însoțește pe Alexandru Marghiloman, chemat ca martor în procesul colonelului Sturza, acuzat de colaboraționism cu ocupanții germani/. În: *Neamul românesc*, 16 feb. 1919, 14, nr.1537, p.2. (Informațiuni).
1105. /„Neamul românesc” îndemnat să polemizeze cu Tzigara-Samurcaș. Nicolae Iorga cere judecarea acestuia pentru activitatea din timpul ocupației/. În: *Neamul românesc*, 21 feb. 1919, 14, nr.4, p.2. (Informațiuni).
1106. /Protestul generalului Herescu/. În: *Steagul*, 1/14 mar. 1919, 5, nr.303, p.2. (Ultime informațiuni).
Știrea, preluată din „Viitorul”, că generalul I. Herescu protestează la refuzul lui Tz.-S. de a-i furniza o copie după un referat al poliției.
1107. /Conflictul Brociner-Tzigara/. În: *Universul*, 3/16 mar. 1919, 37, nr.119, p.4. (Ultime informațiuni).
Colonelul Mihăescu este numit comisar special pentru soluționarea conflictului dintre colonelul Brociner și Tz.-S.
1108. /Conflictul Brociner-Tzigara/. În: *Steagul*, 4/17 mar. 1919, 5, nr. 306, p.2. (Ultime informațiuni).
Colonelul I. Mihăescu numit raportor special în conflictul Moritz Brociner - Tz.-S.
1109. /Procesul cu Brociner/. În: *Izbânda*, 10 mar. 1919, 1, nr.20, p.2 (Ultime informațiuni).
Știrea începerii procesului dintre Tz.-S. și Brociner.
1110. /Polemica cu N.Iorga/. În: *Steagul*, 16/29 mar. 1919, nr.318, p.2. (Ultime informațiuni).
„Steagul” se pronunță în apărarea lui Tz.-S. în polemica acestuia cu N.Iorga.

2. Omul și opera în timp. Istorie. Politică

1111. Orele 2d.a. În: *Îndreptarea*, 14 mai 1919, 2, nr.110, p.2. (Ultima oră).
Știrea arestării lui Tz.-S.
1112. /Tzigara-Samurcaș arestat?/. În: *Izbânda*, 15 mai 1919, 1, nr.173, p.3. (Ultime informațiuni).
„Îndreptarea» spune că va fi arestat dl. Tzigara-Samurcaș”.
1113. /Dezmințiri/. În: *Izbânda*, 18 mai 1919, 1, nr.176, p.3. (Ultime informațiuni).
Știrea că Tz.-S. va fi arestat se dezmințe.
1114. /Cazul Brociner/. În: *Dacia*, 4 iun. 1919, 1, nr.155, p.2. (Informațiuni).
„Se știe că Al. Tzigara-Samurcaș, în calitatea sa de fost reprezentant al Casei regale în timpul ocupației inamice, a adresat Curții Marțiale o reclamațiune, cerând darea în judecată a colonelului M.Brociner, fost director al Palatului regal, aflat în serviciul Curții regale /.../. Constatându-se că învinuirile /.../ împotriva d-lui colonel Brociner sunt nefondate și lipsite de temei, d.comandant al corpului II armată /.../ a ordonat clasarea acestei afaceri.”
1115. /„Bestiile roșii”/. În: *Avântul*, 19 nov. 1919, 1, nr.15, p.1. (Ecouri).
„Circulă știrea că autorul afișelor canibalice „Bestiile roșii” ar fi George, poet pe vremuri, umbră minusculă a d-lui Tzigara-Samurcaș, și fost cu multă umilință, cenzor sub cenzura d-lui Marghiloman.”
1116. Parastasul regelui Carol și pomenirea lui Neagoe Basarab. În: *Îndreptarea*, 12 oct.1921,4, nr.235,p.2.
Participă și Tz.-S.
1117. /Tzigara-Samurcaș a ținut să dovedească că oamenii lui Mackensen au toate îndrăznelile/. În: *Viitorul*, 6 mar. 1927, 12, nr.5706, p.5. (Ultime informațiuni).
„În ședința de ieri a Senatului a repetat întrebarea cu episcopul de Buzău, uitând că sunt îndrăzneli care mai curând sau mai târziu se plătesc. Și aceasta o vom dovedi”.
1118. Ședințele de ieri ale Parlamentului. În: *Viitorul*, 22 iun. 1930, 22, nr.6709, p.4.
Știrea că Iorga l-a criticat în Parlament pe Tz.-S.
1119. Din viața regelui Carol I. În: *Curentul*, 10 feb. 1940, 13, nr. 4308, p.2. (Curentul zilei).
Se anunță apariția lucrării „Din viața regelui Carol” publicată de Tz.-S.

V. FILOLOGIE. LITERATURĂ

1. Studii și articole de sinteză

1120. Pentru bustul poetului Șt. O. Iosif. În: *Viitorul*, 19 iul. 1913, 6, nr.4554, p.2.
Tz.-S. cotizează cu 10 lei.
1121. Testamentul literar al reginei Elisabeta. În: *Viitorul*, 15 mar. 1916, 2907, p.2.
Regina Elisabeta își lasă manuscrisele în grija lui Tz.-S.
1122. /Activitatea Fundației Principele Carol. Sărbătorirea domnilor O.Goga și M.Sadoveanu. Un discurs al principelui Carol/. În: *Îndreptarea*, 15 iun. 1923, 6, nr.134, p.1.
Tz.-S. participă la festivitate.
1123. Sărbătorirea scriitorului I.A. Basarabescu la Ploiești. În: *Adevărul*, 9 feb. 1932, 45, nr.14756, p.3.
/Semnează L.L./
Tz.-S. trimite o telegramă de felicitare în numele „Convorbirilor literare”.

1124. Ion Creangă văzut de două generații. În: *Adevărul*, 17 feb. 1934, 48, nr.15375, p.3.
Este apreciat Tz.-S. pentru că dă posibilitatea ținerii unor conferințe despre marii scriitori români la Fundație.
1125. Însmormântarea profesorului Cezar Papacostea. În: *Îndreptarea*, 9 iul. 1935, 19, nr.146, p.1.
Este prezent și Tz.-S.
1126. Prima asociație a oamenilor de litere români (anul 1899). În: *Cele trei Crișuri*, nov.-dec. 1939, 20, nr.11-12, p.210.
Tz.-S. este enumerat printre membrii fondatori.
1127. RAUȘ, Nicolae. Șt.O.Iosif la biblioteca Fundației. În: *Călăuza bibliotecarului*, iun. 1963, 16, nr.6, p.287-289.
Fragmente din corespondența Șt.O.Iosif – Tz.-S.
1128. STOICA, Ion. Șt. O. Iosif inedit. În: *Revista de istorie și teorie literară*, 1971, 20, nr.3, p.505-509.
Corespondența Șt. O. Iosif -Tz.-S., datată 1902-1908, referitoare la funcția de custode pe care Șt. O. Iosif a avut-o la Biblioteca Fundației.
1129. /Al. Roseti către Ioan Bianu. Paris, 26 apr. 1924/. În: *Scrisori către Ioan Bianu*. Vol.4. Ed. de Marieta Croicu și Petre Croicu. București: Minerva, 1978, p.109.
Îl anunță că a văzut noul număr al „Convorbirilor” pe care Tz.-S. „a știut să-l readucă la viață. Era păcat ca cea mai veche revistă să moară”.
1130. /Al. Rosetti către Ioan Bianu, Paris, 13 iun. 1925/. În: *Scrisori către Ioan Bianu*. Vol.4. Ed. de Marieta Croicu și Petre Croicu. București: Minerva, 1978, p.111.
S-a întâlnit cu Tz.-S. la Paris și au discutat despre George Pascu. Acesta i-a prezentat lui Tz.-S. spre publicare „o dare de seamă de distrugere” a unei cărți a lui Rosetti. Tz.-S. nu a primit-o.
1131. BĂDĂRĂ, Doru. *Panaît Istrati inedit: din corespondența Panaît Istrati – Al. Tzigara-Samurcaș /în colecțiile BCU/*. Brăila: Muzeul Brăilei, 1987, p.375-378.
Două scrisori trimise de Panaît Istrati în 6 noiembrie și 9 decembrie 1924 și una din 28 noiembrie de la Tz.-S. având ca subiect colaborarea la „Convorbiri literare”.
1132. FASSEL, Horst. Flüchtige Erinnerungen, am M. Eminescu, Mite Kremnitz. În: *Anuar de lingvistică și istorie literară*, B. Istorie literară, 1988-1991, 32, p.113-126.
Comentarii critice privind modalitatea folosită de Tz.-S. în transliterarea textului manuscris „Flüchtige Erinnerungen am M. Eminescu”, aparținând Mitei Kremnitz.
1133. MARIA, regina României. *Povestea Vieții mele*. Vol.3. Iași: Moldova, 1991, p.45.
După moartea regelui Carol I, regina Elisabeta „mai era înconjurată de doctorul Mamulea, care o îngrijea și o sfătuia cu înțelepciune și devotament, de interesantul profesor Tzigara-Samurcaș cu care purta discuții despre operele ei literare cu înțelegere și simpatie și de Nindi Romalo secretarul ei particular /.../”.

2. Anunțuri, note, însemnări

1134. Testamentul literar al reginei Elisabeta. În: *Steagul*, 14 mar. 1916, 3, nr.64, p.3. (Ultime informațiuni).
Fragment din testamentul reginei Elisabeta prin care îl împuternicește pe Tz.-S. să se ocupe de manuscrisele ei literare.

VI. CULTURĂ. ÎNVĂȚĂMÂNT

1. Studii și articole de sinteză

1135. MESLUNGEAN. Vizita regelui la expoziția științifică. În: *Universul*, 23 nov. 1903, 21, nr.322, p.1. O serie de personalități ale lumii culturale, printre care și Tz.-S., îl întâmpină pe rege la sosirea la expoziția științifică.
1136. Une conférence de M. Tzigara-Samurcash à l'Institut Pompilian. Le réalisme dans la sculpture italienne au XVème siècle. În: *L'Indépendance roumaine*, 18 feb. 1906, 30, nr.9077, p.2. (Lettres, sciences et arts).
Din seria lecțiilor de istoria artei.
1137. Regulamentul școalelor de Belle-Arte. În: *Viitorul*, 1/14 apr. 1908, 2, nr.114, p.2.
La ședința în care se dezbate regulamentul participă și Tz.-S.
1138. BOGDAN-DUICĂ, G. Corespondență din București. Cursurile postuniversitare de vară de la Iași – T.Robeanu. În: *Luceafărul*, 1 dec. 1908, 7, nr.23, p.554-556.
Referiri la contribuția lui Tz.-S. în domeniul pedagogiei, istoriei artei și muzeografiei.
1139. CUZA, A. C. Cursurile universitare de vară. Ce au fost. În: *Neamul românesc*, 11 ian. 1909, 4, nr.3, p.36-42.
Tz.-S. a vorbit despre arta românească la Vălenii de Munte în vara lui 1908.
1140. Sărbătorirea d-lui Titu Maiorescu. În: *Universul*, 24 nov. 1909, 27, nr.323, p.1-2.
Participă și Tz.-S.
1141. România pentru bănățeni. Publicația „Ligii Culturale”. În: *Neamul românesc*, 20 iul. 1910, 5, nr.85, p.1349. /Semnează Minerva/.
Tz.-S. este enumerat printre cei ce semnează în paginile revistei.
1142. Istoria artelor. Lecția de deschidere a cursului d-lui Tzigara-Samurcash. În: *Seara*, 28 nov. 1911, 2, nr.674, p.1.
Rezumatul lecției. Au asistat ministrul C. Arion, E. Pangrati, rectorul Universității, Mitropolitul, O. Densusianu, Al. Vlahuță, Dr. Gerota, artiști etc.
1143. ISVORANU, Henri. A la Fondation Carol. Conférence de M. Tzigara-Samurcash. În: *La Politique*, 26 nov. 1913, 3, nr.586, p.2.
Inaugurarea seriei de prelegeri a cursului de istoria artei.
1144. A la Fondation Carol. L'art égyptien antique. Seconde conférence de M. Tzigara-Samurcash. În: *La Politique*, 3/16 dec. 1913, 3, nr.592, p.2.
Din seria lecțiilor de istoria artei.
1145. A la Fondation Carol. În: *La Politique*, 10/23 dec. 1913, 3, nr.597, p.2.
A treia conferință a lui Tz.-S., din ciclul lecțiilor despre arta egipteană.
1146. A la Fondation Carol. Conférence de M.Tzigara-Samurcash. L'art assyrien. În: *La Politique*, 18/31 dec. 1913, 3, nr.604, p.2.
1147. CONSTANTINESCU, N. Inaugurarea Institutului de Studii Sud-Est Europene. În: *Neamul românesc*, 16 feb. 1914, 9, nr.6, p.2.
Este menționat cursul lui Tz.-S despre „Arta preistorică a Peninsulei”.

1148. Solemnitatea deschiderii cursurilor Facultății de Litere. În: *Universul*, 3 mar. 1914, 32, nr.303, p.3. /Semnează B.C./.
Tz.-S. participă la festivitate și îl însoțește pe rege.
1149. ZAMFIRESCU, Duiliu. /Lucrările și activitatea d-lui Al. Tzigara-Samurcaș/. În: *Analele Academiei Române*, seria II, Partea administrativă și dezbaterile, 1914-1915, tom 37, p.199-200. Și în: Duiliu Zamfirescu. *Opere* Vol. 6. Part.1. Ed. îngrijită de Ioan Adam și Georgeta Adam. Note și comentarii, indice și glosar de Ioan Adam. București: Minerva, 1987, p.181-182.
Raport citit în ședința publică din 28 mai/10 iunie 1915 a Academiei Române, despre alegerea lui Tz.-S. ca membru corespondent al Secțiunii literare (ședința din 27 mai).
1150. „Convorbiri literare”. În: *Viitorul*, 4 apr. 1924, 17, nr.4822, p.2. (Litere, arte, științe).
Tz.-S., a făcut din „Convorbiri literare”, „o publicație deschisă a talentelor românești”; publică un articol despre arta populară.
1151. PETRESCU, Cezar. „Convorbiri literare”. În: *Gândirea*, 5 apr. 1924, 3, nr.14, p.366.
Din al 56-lea an revista trece până la 20 februarie 1939 sub conducerea lui Tz.-S. care va încerca să impulsioneze „Convorbirile” prin „eliberarea de idealismul insuflat de către fostul ei director, S. Mehedinți”.
1152. TUTOVEANU, G. De la „Academia Bârlădeană”. În: *Îndreptarea*, 4 mai 1924, 4, nr.402, p.2.
Scrie că mai multe personalități literare, printre care și Tz.-S., au conferențiat la această instituție.
1153. HOLBAN, Anton. Al. Tzigara-Samurcaș. În: *Mișcarea literară*, 14 mar. 1925, 2, nr.18, p.2. (Mișcarea artistică).
Despre cursul de istoria artei al lui Tz.-S.
1154. KARNABATT, D. Sugestiunea unei lecții de artă. În: *Rampa*, 4 dec. 1925, 8, nr.2433, p.1.
Impresii de la audierea în Aula Bibliotecii Fundației Universitare Carol I a unui curs de istoria artei al lui Tz.-S.: „Un public imens, cum numai vanele și searbedele întruniri politice concentrează la noi. Sala arhiplină /... / Tribunele și lojele se etalau ca niște ciorchine, unele presate altele gata să-și reverse prisosul de boabe peste balustrade: auditorii și auditoarele mai îndrăznețe invadaseră chiar tribuna”.
1155. Legăturile intelectuale și de prietenie între Statele Unite și România. În: *Neamul românesc*, 15 ian. 1926, 21, nr.9, p.21. (Mișcarea literară, dramatică, artistică).
Tz.-S. este membru fondator al Societății „Prietenii Statelor Unite”.
1156. *Statuts. L'union intellectuelle roumaine*. Bucarest: Tipographie de Livres Saints, 1926, p.4.
Tz.-S. face parte din comitetul de patronaj.
1157. Aniversarea „Convorbirilor literare”. În: *Universul*, 16 mar. 1927, 45, nr.61, p.1. /Semnează C.S./.
Scrisoarea prin care regina omagiază prestigioasa revistă este citită de Tz.-S.
1158. Numărul jubiliar al „Convorbirilor literare”. În: *Îndreptarea*, 1 iun. 1927, 9, nr.123, p.2. (Viața Artistică și Culturală).
Numărul jubiliar se deschide cu o cuvântare a lui Tz.-S., sub conducerea căruia „Convorbirile literare” capătă un suflu nou.
1159. Înfirmarea profesorului universitar Vasile Pârvan. În: *Viitorul*, 1 iul. 1927, 20, nr.5802, p.6.
Tz.-S. participă la funeralii..
1160. Funeraliile profesorului Pârvan. În: *Îndreptarea*, 1 iul. 1927, 9, nr.148, p.3.
Asistă și Tz.-S.

2. Omul și opera în timp. Cultură. Învățămint

1161. Politica culturală. În: *Viitorul*, 25 nov. 1927, 20, nr.5928, p.1. (Note) /Semnează Petronius/.
Suita de conferințe pe tema politicii culturale a României organizate la Institutul Social Român.
Tz.-S. este menționat printre conferențieri.
1162. FULMEN. Sărbătorirea abatelui Zavoral. Cuvântarea abatelui Zavoral. În: *Dimineața*, 29 apr. 1928, 24, nr.7682, p.3.
Conferințele ținute la Praga de Tz.-S. și de prof. N. Marinescu au contribuit la apropierea culturală dintre România și Cehoslovacia.
1163. Recepții în onoarea abatelui Zavoral. În: *Universul*, 29 apr. 1928, 46, nr.98, p.9.
Tz.-S. participă la recepțiile de la Fundațiunea Carol I și de la doamna Alexandrina Cantacuzino.
La Fundația Carol, abatele amintește vizita la Praga a lui Tz.-S.
1164. Recepția de la legația română din Praga. În: *Neamul românesc*, 7 oct. 1928, 23, nr.222, p.2.
În parte la recepția oferită de ministrul Emandi „Federației Intelectuale” și delegației române aflate la Praga.
1165. Sărbătorirea d-nei Alexandrina Cantacuzino la Praga. În: *Universul*, 12 oct. 1928, 46, nr.237, p.11.
La dineul oferit la Praga de abatele Zavoral în onoarea Alexandrinei Cantacuzino participă și Tz.-S.
1166. De la „Asociația Amicii Spaniei”. În: *Universul*, 13 mai 1929, 57, nr.106, p.6.
Tz.-S. și-a programat o prelegere în seria conferințelor de toamnă ale „Asociației Amicii Spaniei”.
1167. POPESCU-SPINENI, Marin. *Instituții de înaltă cultură*. Vălenii de Munte: Datina românească, 1932, p.61.
Catedra de istoria artelor de la Facultatea de Istorie este suplinită până în 1928 de Tz.-S.
1168. Sărbătorirea d-lui prof. D. Gusti. În: *Adevărul*, 14 feb. 1933, 47, nr.15066, p.2. /Semnează R.G./.
Tz.-S. ia cuvântul cu ocazia sărbătoririi lui D. Gusti de către Societatea Scriitorilor Români.
1169. Serbările jubiliare ale reuniunii „Ciprian Porumbescu” din Suceava. În: *Adevărul*, 12 mai 1933, 47, nr.15138, p.2.
Cu prilejul a 50 de ani de la moartea lui Ciprian Porumbescu un juriu din care urma să facă parte și Tz.-S. a ales macheta realizată de Ioan Cardeiu pentru a fi turnată în bronz și așezată la Suceava.
1170. Sărbătorirea d-lui prof. P.P. Negulescu. În: *Îndreptarea*, 19 ian. 1934, 17, nr.14, p.4.
Are loc la Fundația Universitară Carol I. Este semnalată și participarea lui Tz.-S.
1171. Programul sărbătoririi d-lui prof. P.P. Negulescu. În: *Îndreptarea*, 20 ian. 1934, 17, nr.15, p.4.
1172. Sărbătorirea d-lui prof. P.P. Negulescu. În: *Adevărul*, 23 ian. 1934, 48, nr.15534, p.2. (Caleidoscopul vieții intelectuale).
Tz.-S. ia cuvântul și îl elogiază pe Negulescu, vechi colaborator al „Convorbirilor literare”, rugându-l să reia colaborarea cu prestigioasa revistă.
1173. POPA, Grigore. Carnet. În: *Abecedar*, 25 mar. 1934, nr.49-52, p.16-17.
Afirmă că în cel de al 67-lea an de existență (1934) „Convorbirile literare” își schimbă prezentarea datorită mai ales lui Tz.-S. care a știut să aducă scriitori tineri, între care V.V. Cantacuzino, Mircea Eliade, E. Cioran, E. Jebeleanu.
1174. Solemnitatea de la Fundația „Principele Carol”. În: *Viitorul*, 21 mai 1934, 26, nr.7898, p.3.
/Semnează Cip. D./.
Tz.-S. participă la inaugurarea noului local al Fundației „Principele Carol”.

1175. Consiliul Fundațiilor Culturale. În: *Viitorul*, 13 iul. 1934, 24, nr.7942, p.6.
Tz.-S. participă la dezbaterile din ședințele de Consiliu.
1176. „Convorbiri literare”. În: *Boabe de grâu*, 1934, 5, nr.4, p.249-251. (Cronica)
Articol elogios la adresa lui Tz.-S. pentru conducerea „Convorbirilor literare” cărora le-a dat un „suflu nou”, cu deplasarea spre critica de artă. Referiri la opoziția lui Tz.-S. privind aducerea la București a Columnei lui Traian.
1177. Serata literară și muzicală de la d-na Alexandrina Cantacuzino. În: *Adevărul*, 22 dec. 1935, 49, nr.15931, p.7. (Viața Capitalei).
Tz.-S. este prezent la serata organizată sub auspiciile Uniunii Intelectuale Române.
1178. PETRAȘ, Dan. O carte „Mihai Viteazul”. În: *Rampa*, 27 apr. 1936, 19, nr.5484, p.1.
Este amintită contribuția lui Tz.-S. la editarea de către Fundațiile Regale a unor opere științifice importante.
1179. Sărbătorirea d-lui I. Petrovici. În: *Convorbiri literare*, ian.-mai 1938, 71, nr.1-5, p.111-114. (Idei, fapte, oameni) /Semnează F./.
Festivitatea a avut loc la 18 februarie în Amfiteatrul Fundației. Tz.-S. a ținut un discurs omagial în numele „Convorbirilor literare”.
1180. O candidatură academică reînviată după un sfert de veac. În: *România*, 8 iun. 1938, 1, nr.7, p.2. /Semnează S.P./.
Avându-l ca raportor pe Al. Brătescu-Voinești, Tz.-S. este ales membru al Academiei Române în ultima ședință a secțiunii literare.
1181. RESSU, Camil. Academia de arte frumoase din București. În: *Cele trei Crișuri*, sep.-oct. 1938, 19, nr.9-10, p.175.
Tz.-S. este enumerat printre alți profesorii de la Academia de Arte Frumoase.
1182. Plecarea d-lui prof. Al. Tzigara-Samurcaș de la Catedra de Istoria artei din Cernăuți. În: *Curentul*, 12 dec. 1938, 11, nr.3903, p.2. /Semnează: Un grup de studenți/.
Un grup de studenți din Cernăuți își exprimă regretul pentru plecarea lui Tz.-S. de la Universitatea din Cernăuți.
1183. FLOREA, Pavel. *Contribuții de istorie literară*. Iași: Junimea, 1981, p.296.
„După această dată /1924/ până în 1938, sub direcția lui Tzigara-Samurcaș, în paginile revistei „Convorbiri literare” ocupă un spațiu larg cercetările de artă românească veche și folclor”.
1184. Membrii Academiei Române cărora li s-a retras această calitate în 1948, repuși în drepturi prin Hotărârea Adunării Generale din 3 iulie 1990. În: *Analele Academiei Române*, seria a 5-a, 1990, 124, vol 1, p. 100.
Tz.-S. figurează pe lista celor 18 membri .
1185. BOZGAN, Ovidiu. *Universitatea din București: scurt istoric*. București: Edit. Universității București, 1994, p.36, 44.
Catedra de istoria artelor a Facultății de Litere era deținută în preajma primului război mondial de Tz.-S.
1186. RUSU, Dorina N. Academia Română (1879-1948). În: *Istoria Academiei Române în date*. București: Edit. Academiei Române, 1997, p. 274, 301.
La 3 iunie 1938 Tz.-S. este ales membru corespondent al Academiei iar la 3 iunie 1944 este desemnat să facă parte din Comisiunea pentru decernarea premiului național pentru proză literară, istorică și filosofică, instituit de către Ministerul Culturii Naționale.

2. Polemici

1187. /CANTILI, Constantin/. Școala de belle-arte. Pentru d-l Haret. În: *Forța morală*, 27 ian. 1902, 2, nr.13, p.5.
Critică la adresa cursului de istoria artei ținut de Tz.-S. conform teoriilor germane și nu celor franceze și italiene: „Cursul acesta de estetică (al lui Tzigara-Samurcaș) se mărginește, în fiecare an, la repetarea interpretării Madonelor lui Raphael și această papagalicească repetiție cu frumoase proiecțiuni fotografice și care arată că avem a face cu un maestru fotograf și nu cu un estetician, se face într-o sală mică a Fundației Carol și la care participă numai aleșii d-lui sus pomenit”.
1188. /Boicot/. În: *Universul*, 12/19 mar. 1919, 37, nr.121, p.1. (Informațiuni).
Un grup de studenți boicotează cursul de istoria artelor al lui Tz.-S., în semn de protest față de atitudinea sa filogermană din primul război mondial.
1189. BOGREA, V. Scrisoare deschisă d-lui Al. Tzigara-Samurcaș, directorul revistei „Convorbiri literare” din București. În: *Neamul românesc*, 31 ian. 1925, 20, nr.23, p.1.
Protest la acuzația de plagiat pe care Dumitru Caracostea i-o adusese lui V.Bogrea în „Convorbiri literare”.
1190. Demisia d-lui N. Iorga din funcția de rector al Universității. Capul trădătorului Al. Tzigara-Samurcaș. Care este datoria ministrului Instrucției Publice? În: *Universul*, 16 iun. 1930, 48, nr.139, p.1.
Iorga demisionează din funcția de rector ca protest la menținerea lui Tz.-S. ca director al Fundației Carol I. Se cere demisia lui Tz.-S.
1191. D. Tzigara-Samurcaș achitat de comisia corpului universitar. D. Iorga demisionează de la rectoratul Universității. În: *Dimineața*, 16 iun. 1930, 26, nr.8433, p.6.
În urma achitării lui Tz.-S., în semn de protest, Iorga și-a dat demisia din funcția de rector, motivând că nu poate colabora cu acesta.
1192. Corpurile legiuitoare. Ședințele de la 16 iunie. În: *Universul*, 18 iun. 1930, 48, nr.135, p.6.
Camera ia în discuție conflictul dintre Tz.-S. și Nicolae Iorga, pentru a stabili dacă Iorga rămâne rectorul Universității.
1193. Criza universitară. După demisia d-lui prof. N.Iorga din rectorat. Tzigara-Samurcaș trebuie exclus din învățământ. În: *Universul*, 18 iun. 1930, 48, nr.135, p.1.
Tz.-S. este acuzat că ar fi provocat demisia lui N.Iorga din funcția de rector al Universității București. Trimiteri la atitudinea sa filogermană.
1194. În jurul demisiei d-lui Iorga. În: *Universul*, 18 iun. 1930, 48, nr.135, p.7.
O comisie universitară dezbate reclamația împotriva lui Tz.-S. făcută de Nicolae Iorga, rectorul Universității București. Se cere înlăturarea lui Tz.-S. de la catedră pe motivul poziției sale filogermane.
1195. La Cameră. Demisia d-lui N. Iorga din rectoratul Universității. În: *Țara*, 18 iun.1930, 1, nr.109, p.3.
În urma conflictului cu Tz.-S., N. Iorga și-a dat demisia. Camera Deputaților cere sesizarea ministrului Instrucțiunii Publice.
1196. Camera. Ședința de la 16 iunie 1930. Demisia rectorului Universității din București. În: *Dimineața*, 18 iun. 1930, 26, nr.8435, p.13. (Reportaj parlamentar).
Interpelarea comandoului Dan Zaharia privitor la demisia lui Iorga.; N. Costăchescu, ministrul Instrucțiunii, spune că nu era nevoie de nici o comunicare pentru ca demisia să fie respinsă și că în cazul lui Tz.-S. se vor lua în 2-3 zile măsuri care să-l mulțumească pe Iorga.

1197. Convocarea Senatului Universitar din Capitală. Atitudinea decanilor facultăților împotriva politicii lui Mackensen. În: *Universul*, 19 iun. 1930, 48, nr.136, p.1.
Senatul universitar dezbate conflictul dintre Nicolae Iorga și Tz.-S.
1198. GRECU, Nicolae. Studențimea înfierează pe Tzigara-Samurcaș. În: *Universul*, 19 iun. 1930, 48, nr.136, p.7.
Studențimea se solidarizează cu Nicolae Iorga și cere înlăturarea lui Tz.-S. de la catedra universitară și de la conducerea Fundației Universitare Carol I.
1199. Senatul universitar solidar cu d. profesor N.Iorga. Atitudinea lui Tzigara-Samurcaș condamnată. În: *Universul*, 20 iun. 1930, 48, nr.137, p.11.
Senatul universitar se pronunță în favoarea lui Iorga, arătând că Tz.-S. ar fi prezentat lucrări slabe la concursul de ocupare a catedrei de istoria artei.
1200. Senatul Universității s-a solidarizat cu d. prof. N.Iorga. În: *Neamul românesc*, 20 iun. 1930, 25, nr.134, p.1.
Senatul Universității a dezbătut întâmpinarea adresată de Tz.-S. ministrului Instrucțiunii Publice prin care îl recuză pe Nicolae Iorga ca rector al Universității București.
1201. /Adeziunea decanilor/. În: *Neamul românesc*, 20 iun. 1930, 25, nr.134, p.2.
Decanii facultăților de la Universitatea din București și-au exprimat adeziunea față de N.Iorga.
1202. Profesorii universitari își vor deține numai catedrele. Fostul polizeimester Tzigara-Samurcaș silit să aleagă. În: *Universul*, 26 iun. 1930, 48, nr.143, p.1.
Măsuri luate de ministrul Costăchescu în privința cumulului de funcții pentru profesorii universitari. Este discutat cazul lui Tz.-S. care deținea multiple funcții (director al Fundației și Muzeului etnografic) și ceruse mutarea de la catedra din Cernăuți la București. Mai este acuzat că ar avea acasă cărți din patrimoniul Fundației Carol I.
1203. Procesul Iorga-Tzigara-Samurcaș. În: *Curentul*, 4 nov. 1932, 5, nr.1712, p.2. /Cronica judiciară/.
Despre procesul prin care Tz.-S. contestă numirea lui G. Oprescu la catedra de istoria artei la Universitatea din București.
1204. Înfrângerea raționaliștilor. În: *Neamul românesc*, 17 mai 1936, 21, nr.106, p.1.
Atac la adresa „Convorbirilor literare”, conduse de Tz.-S. Afirmatia că revista este mai puțin citită.
1205. „Revista Fundațiilor” și tradiția națională. În: *Neamul românesc*, 24 mai 1937, 32, nr.111, p.1.
Critici la adresa redacției și colaboratorilor „Revistei Fundațiilor Regale”. Considerația că Zarifopol ar fi ajuns „fondator al revistei, grație intrigantului domn Tzigara-Samurcaș pentru a înjosi tot ce avem național în cultură”.
1206. CĂLINESCU, G. Indiscreții și anecdote. În: *Jurnal literar*, 26 nov. 1939, nr.13, p.4.
Acuzația că Tz.-S. ar fi ruinat revista „Convorbiri literare” predând-o apoi lui I.E. Torouțiu.
1207. BODIN, Dimitrie. Pentru dl. Al.Tzigara-Samurcaș și pentru cei care nu îl cunosc încă. În: *Revista istorică română*, 1944, fasc.4, p.496-502 (și extras) (a se vedea și pozițiile 340, 1453).
Polemică virulentă cu Tz.-S. pentru afirmațiile făcute în lucrarea „Din viața Fundației Regale. O eclipsă trienală”, București, 1944.

3. Anunțuri, note, însemnări

1208. Academia de muzică și artă dramatică. În: *Adevărul*, 10 iul. 1900, 13, nr.3934, p.2.
Se anunță deschiderea în octombrie a Academiei de muzică și artă dramatică unde Tz.-S. va preda estetica.

2. Omul și opera în timp. Cultură. Învățământ

1209. /Al. Tzigara-Samurçaș participă la un ceai oferit de Spiru Haret/. În: *Epoca*, 17 feb. 1902, 8, nr. 1944-1945, p. 3. (Ultime informații).
1210. /Numirea lui Tzigara-Samurçaș la Școala de Belle-Arte din București/. În: *Epoca*, 4 dec. 1904, 10, nr. 332, p.2. (Informațiuni) (a se vedea și poziția 1655).
Știrea semnării decretului prin care Tz.-S. este numit profesor cu titlu definitiv la Catedra de estetică și istoria artei.
1211. /Cursuri pentru învățători/. În: *Universul*, 28 mar. 1908, 26, nr.86, p.2. (Informațiuni).
Tz.-S. a fost autorizat de Ministerul Instrucțiunii Publice să țină în vacanța Paștelui „cuvântări asupra dezvoltării artei naționale” pentru învățătorii de la țară.
1212. /„Convorbiri literare”/. În: *Viitorul*, 2/15 iul. 1908, 2, nr.232, p.2.
Se anunță apariția „Convorbirilor literare” în care semnează și Tz.-S.
1213. Comisiile examinatoare la Școala de Belle –Arte. În: *Viitorul*, 30 aug./12sep. 1908, 2, nr.290, p.2.
Tz.-S. face parte din Comisiile examinatoare de la Școala de Belle-Arte .
1214. ATANASIU, A. D. Programele analitice pentru școlile de Belle-Arte. În: *Arta română*, sep.-oct. 1908, nr.7-8, p.131. (Cronici).
Despre întrunirile pentru întocmirea regulamentului Școlilor de Belle-Arte și a programelor analitice pe domenii.Tz.-S. a întocmit programa pentru istoria artelor și estetică.
1215. /Catedra de arheologie/. În: *Viitorul*, 20 ian./2 feb. 1909, 3, nr. 428, p.2. (Informațiuni).
Tz.-S. candidează alături Gr. Tocilescu și G. Murnu pentru ocuparea catedrei de arheologie a Facultății de litere de la Universitatea din București.
1216. Catedra de arheologie de la Universitatea din București. În: *Noua revistă română*, 15 mar. 1909, 5, nr.23, p.353. (Noutăți). /Semnează Verax/.
La catedra de arheologie, vacantă de la moartea lui A. Odobescu și ocupată prin suplinire de Gr. Tocilescu, se prezintă trei candidați: Gr. Tocilescu, Tz.-S. și G. Murnu. Cu lucrări de istoria artei populare, Tz.-S. întrunește jumătate din voturi.
1217. /Concursul pentru catedra de sculptură de la Școala de Belle-Arte/. În: *Arta română*, apr.-mai 1909, 2, nr.4-5, p.96. (Cronici).
Tz.-S. face parte din comisia de examinare a lucrărilor.
1218. /Studii de filologie modernă/. În: *Universul*, 5 iul. 1910, 28, nr.181, p.3. (Informațiuni).
Revista italiană „Studii de filologia moderna” dă informații despre articolele de literatură, artă și filologie publicate în România de o serie de personalități culturale printre care și Tz.-S.
1219. /Revista „Flacăra”/. În: *Universul*, 14 oct. 1911, 29, nr.282, p.5. (Ultime informațiuni).
Tz.-S. este enumerat printre colaboratorii revistei.
1220. /Revista „Flacăra”/. În: *Viitorul*, 14 oct. 1911, 4, nr.1327-1, p.2. (Informațiuni).
Semnalarea revistei în care publică și Tz.-S.
1221. /Lista colaboratorilor/. În: *Viitorul*, 15 oct. 1911, 4, nr.1328-2, p.3. (Ultime informațiuni).
Tz.-S. figurează pe lista colaboratorilor revistei „Flacăra”.
1222. /Colaboratorii revistei „Flacăra”/. În: *Viitorul*, 21 oct. 1911, 4, nr.1333-1, p.3. (Ultime informațiuni).
1223. /„Flacăra”/. În: *Viitorul*, 22 oct. 1911, 4, nr.1334-1, p.3. (Ultime informațiuni).

1224. /Cursul despre „Evoluția artei în România”/. În: *Universul*, 17 mai 1912, 30, nr.133, p.5. (Ultime informațiuni).
Se anunță începerea cursului ținut de Tz.-S.
1225. /Catedra de arheologie/. În: *Viitorul*, 8 nov.1912, 5, nr.1708, p.3. (Informațiuni).
Tz.-S. candidează la catedra de arheologie a Universității din Iași cu lucrări foarte bune.
1226. O propunere. În: *Luceafărul*, 16 ian.1913,12, nr.2, p.76-77. (Cronici. Însemnări). /Semnează Luciu/.
Se susține propunerea lui Tz.-S. de a edita o revistă care să informeze corect străinătatea asupra vieții și culturii poporului român.
1227. „Journal de Balkans”. În: *Viitorul*, 16 mai 1914, 7, nr.2248, p.3.
Tz.-S. publică în această revistă.
1228. /Cursuri de istoria artei/. În: *Universul*, 19 dec. 1914/1 ian. 1915, 33, nr.350, p.3. (Ultime informațiuni).
La inițiativa unui comitet de doamne Tz.-S. ține cursuri de istoria artei.
1229. /Reînceperea cursului de istoria artelor al lui Tzigara-Samurcaș/. În: *Universul*, 18 ian. 1915, 33, nr.17, p.5. (Ultime informațiuni).
1230. /Agapa „Convorbirilor literare” la 50 de ani de existență/. În: *Universul*, 16 feb. 1915, 33, nr.45, p.3.
Tz.-S. ia parte la festivitate.
1231. De la Fundațiunea Universitară Carol I. În: *Viitorul*, 28 oct. 1915, 8, nr.2772, p.2.
Se anunță reluarea cursului „Istoria renașterii în Italia și restul Europei” ținut de Tz.-S.
1232. De la Fundațiunea Universitară Carol I. În: *Steagul*, 29 oct.1915, 2, nr.256, p.3. (Ultime informațiuni).
Tz.-S. reia cursul „Istoria Renașterii în Italia și restul Europei”.
1233. /Deschiderea cursului de istoria artei al lui Tzigara-Samurcaș la Fundația Carol I/. În: *Steagul*, 10 mai 1918, 4, nr.3, p.3. (Ultime informațiuni).
1234. /Cursurile lui Tzigara-Samurcaș la Fundația Carol/. În : *Steagul*, 15 mai 1918, 4, nr.8, p.3. (Ultime informațiuni).
1235. /Profesorul Tzigara-Samurcaș și-a deschis cursul de istoria artei în localul Fundației Carol I/. În: *Steagul*, 16 mai 1918, 4, nr.9, p.3. (Ultime informațiuni. Universitare).
1236. Tzigara-Samurcaș a ținut lecția de închidere a cursului de istoria artei la Fundația Carol. În: *Steagul*, 1 iul.1918, 4, nr.54, p.3. (Ultime informațiuni).
1237. /Amânarea conferințelor Asociației profesorilor secundari/. În: *Neamul românesc*, 21 feb. 1919, 14, nr.41, p.2.
Știrea anulării conferințelor ce urmau a avea loc în Aula Fundației, în semn de protest contra lui Tz.-S., acuzat de colaboraționism și considerat incompatibil cu postul de director.
1238. Studenții și cursul d-lui Tzigara. In: *Dacia*, 11 mar. 1919, 1, nr.91, p.4.
În 10 martie 1919, Tz.-S. nu a putut ține cursul de istoria artei la Fundație din cauza unei dispute cu studenții, care au susținut că localul Fundației este al lor.

2. Omul și opera în timp. Cultură. Învățământ

1239. /Obstrucționarea conferinței lui Tzigara-Samurçaș/. În: *Izbânda*, 11/24 mar. 1919, 1, nr.128, p.1. (Ultime informațiuni).
Știrea că Tz.-S. a fost împiedicat de studenți să-și țină o conferință la Fundația Carol.
1240. Incidentul de la Fundația Carol I. În: *Viitorul*, 12/25 mar. 1919, 12, nr.3287, p.1. (Ultimele informații).
Tz.-S. este împiedicat de studenți să țină cursul de istoria artei la Fundația Universitară Carol I și părăsește sala.
1241. /Studenții boicotează cursul de istoria artei al lui Al. Tzigara-Samurçaș/. În: *Universul*, 12/19 mar. 1919, 37, nr.128, p.1. (Informațiuni).
1242. /Instigations regrettables/. În: *Le Progrès*, 12/25 mar. 1919, 2, nr.71, p.3 (Informations).
Tz.-S. ar fi fost împiedicat să-și țină cursul de istoria artei de o manifestație organizată de N.Iorga.
1243. /Incident la o conferință a lui Tzigara-Samurçaș/. În: *Steagul*, 13/28 mar. 1919, 5, nr.315, p.2. (Ultime informațiuni).
Știrea producerii unui incident provocat de „marghilomaniști”, preluată din „Viitorul”.
1244. /Studenții opresc pe Tzigara-Samurçaș să țină cursuri la Fundația Carol I în semn de protest față de atitudinea sa filogermană/. În: *Îndreptarea*, 13 mar. 1919, 2, nr.68, p.2. (Ultime informațiuni).
1245. /Incriminarea lui Al. Tzigara-Samurçaș/. În: *Neamul românesc*, 2 dec. 1919, 14, nr.269, p. 2. (Știri diferite).
Senatul universitar din Capitală s-a întrunit pentru a lua măsuri împotriva lui Tz.-S. ce lansase acuzații împotriva unor funcționari superiori din Prefectură și Poliție.
1246. Reprobarea d-lui Tzigara-Samurçaș. În: *Avântul*, 3 dec. 1919, 1, nr.39, p.4.
Știre preluată din „Neamul românesc” conform căreia Tz.-S. ar fi fost reprobat de Senatul Universității din București.
1247. Reprobarea d-lui Tzigara-Samurçaș. În: *Izbânda*, 3 dec. 1919, 2, nr.372, p.1.
Știre preluată din „Neamul românesc”, despre dezbaterile colegiului universitar din București având ca subiect înlăturarea lui Tz.-S. de la catedra universitară ca urmare a activității sale din timpul ocupației.
1248. /Colegiul universitar din Capitală, judecând atitudinea d-lui Tzigara-Samurçaș în timpul ocupației, a pronunțat reprobarea profesorului /. În: *Universul*, 3 dec. 1919, 38, nr.18, p.3. (Ultime informațiuni).
1249. /„Steagul” ia apărarea lui Tzigara-Samurçaș/. În: *Neamul românesc*, 10 dec. 1919, 15, nr. 275, p. 2. (Însemnări).
1250. /Procesul d-lui Tzigara-Samurçaș în fața comisiei disciplinare/. În: *Izbânda*, 24 ian. 1920, 2, nr.416, p.2. (Ultime informațiuni).
Un grup de profesori universitari au înaintat o plângere ministrului Instrucțiunii publice arătând că rectorul I. Athanasiu a făcut unele modificări în raportul înaintat ministrului. În loc de „dezaprobări” s-a scris „reprobări” ceea ce dă un alt caracter hotărârii. Ministrul anchetează plângerea.
1251. /Slujba de pomenire a lui Titu Maiorescu/. În: *Steagul*, 1 mar. 1920, 6, nr.601, p.2.
Tz.-S. este menționat pe lista participanților.
1252. /Pomenirea lui Titu Maiorescu/. În: *Steagul*, 2 mar. 1920, 6, nr.601, p.2. (Ultimele informațiuni).
Participarea lui Tz.-S. la oficierea de la Mitropolie a serviciului divin consacrat lui Titu Maiorescu.

1253. /Despre Academie/. În: *Izbânda*, 14 iun. 1920, 2, nr.530, p.3. (Ultime informațiuni).
Tz.-S. a susținut importanța Academiei pentru cultura română și necesitatea unui local adecvat bibliotecii.
1254. /Cursuri de istoria artei/. În: *Steagul*, 12 feb. 1921, 6, nr.882, p.2. (Ultime informațiuni).
Sunt anunțate cursurile de istoria artei ținute de Tz.-S. în fiecare sâmbătă în Amfiteatrul Fundației Carol I.
1255. /Tzigara-Samurcaș a asistat la conferința „Ce datorăm noi culturii greco-romane” ținută de Iuliu Valaori la Fundațiunea culturală Principele Carol/. În: *Îndreptarea*, 25 mar. 1923, 4, nr.68, p.4. (Știri).
1256. Banchetul oferit d-lui prof. Leon Dunquet. În: *Universul*, 1 apr. 1925, 43, nr.75, p.6.
Tz.-S. participă la banchetul oferit decanului Facultății de drept din Bordeaux la Athenée-Palace.
1257. /„Universul literar”/. În: *Universul*, 21 feb. 1926, 44, nr.43, p.5.
Tz.-S. semnează în numărul 8 al revistei.
1258. Înfirmarea profesorului dr. Dragomir Demetrescu. În: *Universul*, 9 iun. 1926, 44, nr.129, p.2.
Tz.-S. participă la funeralii.
1259. Uniunea Intelectuală Română. În: *Universul*, 23 oct. 1926, 44, nr.246, p.3.
Tz.-S. face parte din comitetul de patronaj.
1260. Recepția de la d-na Alexandrina Cantacuzino/în onoarea Comitetului Uniunii Intelectuale Române/. În: *Universul*, 18 dec. 1926, 45, nr.294, p.2.
Participă și Tz.-S.
1261. Clasarea trădătorilor. Atitudini care nu se mai pot uita, nici ierta... Cazul d-lui Tzigara-Samurcaș. În: *Viitorul*, 7 mar. 1927, 12, nr.5707, p.5. (Ultime informațiuni).
Acuzat de colaboraționism cu germanii, i se cere să plece de la catedră.
1262. Recepția de la Legația română din Praga. În: *Îndreptarea*, 7 oct. 1928, 10, nr.220, p.4.
Participă și Tz.-S.
1263. Senatul Universitar și anunțarea d-lui Tzigara-Samurcaș. Se va publica din nou vacanța catedrei de istoria artelor. În: *Adevărul*, 23 ian. 1929, 42, nr.13832, p.3. (Ultime informațiuni).
1264. /Tzigara-Samurcaș este respins la examenul pentru ocuparea catedrei de istoria artelor la Universitatea din București/. În: *Universul*, 6 iun. 1929, 47, nr.152, p.5. (Informațiuni).
1265. Tzigara-Samurcaș candidează la ocuparea catedrei de istoria artelor la Universitatea din București. În: *Universul*, 17 iun. 1929, 47, nr.36, p.5.
1266. /S-a acordat personalitate juridică Uniunii Intelectuale Române/. În: *Îndreptarea*, 28 aug. 1929, 11, nr. 179, p. 2.
Tz.-S. face parte din asociație.
1267. /Tzigara-Samurcaș a fost ales membru al Senatului Academiei de Arte Frumoase/. În: *Universul*, 9 oct. 1931, 49, nr.279, p.5. (Informațiuni).
1268. Academia de Arte Frumoase. În: *Viitorul*, 10 oct. 1931, 23, nr.7106, p.2. (Teatru, muzică, litere, arte).
Știrea alegerii lui Tz.-S. în Senatul Academiei de Arte Frumoase.

2. Omul și opera în timp. Cultură. Învățământ

1269. Acțiunea în contencios a d-lui Tzigara-Samurcaș respinsă. În: *Curentul*, 12 nov. 1932, 5, nr.1720, p.4. (Cronica judiciară).
Curtea de Apel respinge acțiunea pentru anularea deciziei de numire a prof. Gh. Oprescu la catedra de istoria artei.
1270. Recepție în onoarea prof. Mestre. În: *Universul*, 15 nov. 1933, 50, nr.313, p.9.
Tz.-S. participă la recepția dată la Institutul Francez în onoarea profesorului Mestre.
1271. Recepție în onoarea prof. Mestre. La Institutul francez de înalte studii din România. În: *Îndreptarea*, 16 nov. 1933, 17, nr.247, p.3.
Tz.-S. este enumerat printre participanți.
1272. De la Fundațiile Regale. În: *Adevărul*, 12 iul. 1934, 48, nr.15487, p.2. (Caleidoscopul vieții intelectuale. Littere, științe, artă).
La ședința consiliului Fundațiilor Regale din 9 iulie 1934 a participat și Tz.-S.
1273. /Tzigara-Samurcaș participă la ședința consiliului Fundațiilor Culturale Regale/. În: *Universul*, 12 iul. 1934, 51, nr.187, p.5. (Informații).
1274. Recepțiile în onoarea d-lui prof. Charlety. Dejunul oferit de ministrul Instrucțiunii. În: *Adevărul*, 25 nov. 1934, 48, nr.15577, p.5.
Tz.- S. a răspuns invitației la dejunul oferit de C. Angelescu în onoarea profesorului Charlety.
1275. „Cele trei Crișuri”. În: *Universul*, 2 nov. 1938, 55, nr.299, p.7.
Anunț al apariției revistei „Cele trei Crișuri” în care semnează și Tz.-S.
1276. /PETRESCU, Camil/. Notă redacțională. În: *Revista Fundațiilor Regale*, iun. 1944, 11, nr.6, p.706-708. (Note).
În urma dispariției lui Octavian Goga și I. Simionescu, Tz.-S. și Octavian Neamțu intră în comitetul de conducere a revistei.

VII. GEOGRAFIE. TURISM

1. Studii și articole de sinteză

1277. BOTZAN. Adunarea generală a Societății turiștilor din România. În: *Universul*, 16 feb. 1905, 23, nr.44, p.2.
Tz.-S., secretarul general al Societății, citește darea de seamă pe anul precedent.
1278. DARZEN, Virgil. O excursiune artistică. În: *Liberalul*, 1 aug. 1908, 9, nr.120, p.2. (I); 5 aug., 9, nr.124, p.2. (II); (Impresii); 6 aug., 9, nr. 125, p.2. /III/; 9 aug., 9, nr. 127, p. 2-3. /IV/; 10 aug., 9, nr. 128, p. 2-3. /V/; 12 aug., 9, nr.129, p.2. /VI/. (Note și impresii).
În cadrul cursurilor de vară, Tz.-S. organizează o excursie pentru studenți la București și Curtea de Argeș.
1279. Cursurile de vară. Excursiunea studenților ieșeni și bucovineni la București și Curtea de Argeș. În: *Viitorul*, 12/25 aug. 1908, 2, nr.273, p.1-2.
Tz.-S. prezintă studenților Biblioteca Fundației, Muzeul Aman, Pinacoteca Statului de la Ateneu, Muzeul de Artă Națională.

1280. DARZEN, Eugen. Cursurile de vară. Excursiunea studenților ieșeni și bucovineni la București și Curtea de Argeș. În: *Viitorul*, 13/26 aug. 1908, 2, nr.274, p.1-2.
Tz.-S. însoțește grupul și prezintă studenților obiectivele culturale.
1281. Ședința Societății regale de geografie. În: *Îndreptarea*, 6 dec. 1924, 6, nr. 585, p.4.
Tz.-S. vorbește în locul lui Niculescu-Plopșor despre „Paleoliticul în România”.
1282. Jubileul de 50 de ani al Societății de geografie. În: *Universul*, 21 dec. 1925, 43, nr.296, p.1.
Tz.-S. participă la ședința solemnă de la Fundația Carol I și la recepția de la Palatul regal.
1283. Jubileul de 50 de ani al Societății române de geografie. În: *Îndreptarea*, 21 dec. 1925, 7, nr.288, p.4.
1284. IONESCU, Titus. Ședința Societății regale române de geografie. În: *Universul*, 16 dec. 1926, 44, nr.292, p.7.
Tz.-S. citește darea de seamă a Societății.
1285. Adunarea generală a Societății regale române de geografie. În: *Îndreptarea*, 17 mai 1927, 9, nr.110, p.3.
Are loc la Fundația Carol I. Tz.-S. prezintă raportul societății pe anul 1926.
1286. Ședința solemnă a Societății regale române de geografie /la Fundația Carol I/. În: *Îndreptarea*, 10 dec. 1927, 9, nr.289, p.4.
Tz.-S. vorbește despre regele Ferdinand
1287. Adunarea generală a Societății regale române de geografie. În: *Universul*, 14 dec. 1927, 45, nr.29, p.1-2.
În discursul său, Tz.-S. vorbește despre regele Ferdinand, întemeietorul Societății.
1288. Adunarea generală a Societății de geografie. În: *Universul*, 11 iun. 1928, 46, nr.132, p.11.
Tz.-S. a făcut o expunere asupra serbărilor prilejuite de Centenarul Societății geografice din Berlin unde a reprezentat Societatea regală română de geografie.
1289. Comemorarea lui Amundsen la Societatea română de geografie. Solemnitatea de la Fundația Carol I. În: *Viitorul*, 17 dec. 1928, 21, nr.6253, p.2.
Tz.-S. participă la această festivitate.
1290. Adunarea Societății regale române de geografie. În: *Curentul*, 21 feb. 1932, 6, nr.1810, p.1.
„D. Prof. Al. Tzigara-Samurcaș a făcut apoi darea de seamă asupra activității Societății de geografie în cursul anului expirat.”
1291. Ședința Soc. de geografie. În: *Universul*, 20 feb. 1933, 50, nr.48, p.7.
1292. RĂDULESCU, Dan. Ludovic Mrazec. În: *Academica*, mai 1992, 2, nr. 7/19, p. 21.
În 1903 L. Mrazec și Tz.-S. pun bazele Societății Turiștilor Români (STR).

A se vedea și poziția 574.

2. Anunțuri, note, însemnări

1293. /Excursie la Curtea de Argeș. / În: *Adevărul*, 2 iun. 1900, 13, nr.3896, p.2. (Informațiuni).
„Dl. Tzigara-Samurcaș, prof. la Belle-Arte, a fost în excursie cu elevii Școlii de Arte frumoase, secția compoziție, la Curtea de Argeș. S-au luat mai multe schițe. Excursia a fost făcută pe socoteala d-sale”.

1294. /Al. Tzigara-Samurcaș face parte din Comitetul Turiștilor din România/. În: *Voința națională*, 8/21 feb. 1903, 20, nr.5360, p.3. (Informațiuni).
Despre funcția de secretar al Comitetului Societății Turiștilor din România, alături de G. Munteanu-Murgoci. Cei doi au fost și în audiență la principele Ferdinand, sub a cărui înaltă protecție se află societatea.
1295. De la Soc. turiștilor români. În: *Viitorul*, 6/19 mai 1908, 2, nr.176, p.3. /Semnează Rep./.
Tz.-S., secretarul general al Societății, prezintă darea de seamă pe 1907.
1296. /Excursie la Curtea de Argeș/. În: *Liberalul*, 30 iul. 1908, 9, nr. 119, p. 3. (Ultime informații).
Studentii s-au întors de la Curtea de Argeș unde au fost însoțiți de Tz.-S.
1297. /Comisia pentru delimitarea județelor/. În: *Avântul*, 7 nov. 1920, 1, nr.312, p.2. (Informațiuni).
Tz.-S. este numit membru în Comisia pentru delimitarea circumscripțiilor județene, numirea comunelor și alcătuirea unui regulament al mărcilor, județelor, municipiilor și comunelor.
1298. /Comisia pentru delimitarea circumscripțiilor județene/. În: *Viitorul*, 8 nov. 1920, 13, nr. 3794, p.3. (Ultime informațiuni).
1299. /Numirea lui Al.Tzigara-Samurcaș și a lui Al. Grigorescu ca membri în Comisia pentru delimitarea circumscripțiilor județene/. În: *Universul*, 8 nov. 1920, 38, nr.269, p.5. (Ultime informațiuni).
1300. /Emblemele județelor/. În: *Viitorul*, 12 nov. 1920, 13, nr.3796, p.1. (Zi cu zi).
Știrea că Tz.-S. a fost desemnat să „naționalizeze” emblemele județelor.
1301. /Adunarea generală a Societății regale române de geografie are loc la 3 mai în Amfiteatrul Fundației Universitare Carol I/. În: *Adevărul*, 1 mai 1929, 42, nr.13912, p.5. (Ultime informațiuni).
Tz.-S. figurează la ordinea de zi cu prelegerea: „Influența mediului geografic asupra artei românești”.
1302. Societatea de geografie. În: *Adevărul*, 4 mai 1929, 42, nr.13915, p.2. (Caleidoscopul vieții intelectuale).
„Astăzi, în Aula Fundației Universitare Carol I”, are loc adunarea generală de vară a Societății regale române de geografie, Tz.-S. vorbește despre „Influența mediului geografic asupra artei românești.”
1303. /Adunarea Societății regale române de geografie/. În: *Universul*, 4 mai 1929, 47, nr.100, p.7. (Informațiuni).
Tz.-S. face o comunicare având ca temă „Influența mediului geografic asupra artei românești”.
1304. Adunarea Societății de geografie. În: *Adevărul*, 5 mai 1929, 42, nr.13916, p.3.
Sub președinția principelui regent Nicolae a avut loc Adunarea generală a Societății regale române de geografie. Tz.-S. a vorbit despre „Influența mediului geografic asupra artei românești”.
1305. /”Amintiri despre excursii regale”/. În: *Viitorul*, 12 aug. 1932, 24, nr.7361, p.2. (Radio).
Semnalarea emisiunii de la Radio cu acest titlu a lui Tz.-S.

VIII. CARTE. TIPAR. BIBLIOTECI

1. Studii și articole de sinteză

1306. Serbarea de la Fundațiunea Carol I. În: *Universul*, 12/24 mai 1899, nr.127, p.3.
Tz.-S. prezintă două volume frumos legate cuprinzând tezele studenților din București și Iași tipărite din fondurile Fundației.
1307. Fundațiunea Carol. O ședință solemnă. În: *Constituționalul*, 16 mai 1899, 10, nr.2864, p.1-2.
Tz.-S. prezintă cele două volume cu tezele absolvenților din București și Iași tipărite în cursul anului precedent din fondurile Fundației.
1308. Aniversarea Fundațiunii Carol. În: *Adevărul*, 11 mai 1900, 13, nr.3874, p.3.
Tz.-S., „bibliotecarul Fundației”, citește raportul asupra mersului Fundației, apoi este primit de rege împreună cu „dl. Coco Demetrescu și dl. ministru Istrate”.
1309. Fondația Carol. În: *Epoca*, 11 mai 1900, 6, nr.150-126, p.3.
Discursul rectorului C. Dimitrescu-Iași. Tz.-S., „bibliotecarul Fundației”, dă citire Raportului anual asupra activității instituției.
1310. Serbarea de la Fundațiunea Universitară Carol I. În: *Patriotul*, 11 mai 1900, 1, nr.7, p.3.
Adunarea anuală a Fundației. Tz.-S. citește raportul de activitate și este primit în audiență de rege.
1311. La Fondation Universitaire Carol I. În: *L'Indépendance roumaine*, 12/27 mai 1900, 24, nr. 7128, p.2.
Ședința de la 9 mai 1900. Tz.-S. citește raportul de activitate și înmânează regelui volumul cu tezele absolvenților.
1312. Serbarea de la Fundațiunea Carol I. În: *Conservatorul*, 10 mai 1901, 1, nr.115, p.3.
Prezintă darea de seamă și înmânează regelui volumul cu tezele absolvenților din București și Iași tipărite de Fundație.
1313. La Fondation Carol. În: *L'Indépendance roumaine*, 10/23 mai 1901, 25, nr.7468, p.3.
La ședința din 9 mai Tz.-S. citește raportul de activitate al Fundației și oferă regelui un volum cu tezele studenților.
1314. Aniversarea Fundației Carol. În: *Epoca*, 11 mai 1901, 7, nr.1676-126, p.3.
Tz.-S. prezintă raportul anual și înmânează regelui două volume cu tezele absolvenților Universităților din București și Iași, tipărite din fondurile Fundației.
1315. Fondațiunea Carol. O ședință solemnă. În: *Patriotul*, 11 mai 1901, 2, nr.12, p.2.
Tz.-S. prezintă regelui două volume cu tezele studenților tipărite din fondurile Fundației.
1316. Solemnitatea de la Fundațiunea Universitară Carol I. În: *Epoca*, 10 mai 1902, 8, nr.2026-124, p.3.
După cuvântarea rectorului C. Dimitrescu-Iași, Tz.-S. citește raportul asupra mersului instituției și înmânează regelui două volume cu tezele absolvenților Universităților din București și Iași.
1317. Solemnitatea de la Fundațiunea Universitară Carol I. În: *Epoca*, 11 mai 1902, 8, nr.2027-125, p.2.
Reluarea cu completări a știrilor din 10 mai.
1318. La Fondation Carol I. În: *L'Indépendance roumaine*, 10/23 mai 1903, 27, nr.8141, p.2.
Tz.-S. citește raportul de activitate pe 1902.

2. Omul și opera în timp. Carte. Tipar. Biblioteci

1319. Ședința solemnă de la Fundațiunea Carol. În: *Patriotul*, 11 mai 1903, 4, nr.924-107, p.3.
Citește raportul de activitate și înmânează regelui un volum cu tezele absolvenților universitari.
1320. Ședința solemnă de la Fundația Carol. În: *Universul*, 11 mai 1903, 21, nr.126, p.1.
Citește darea de seamă și înmânează regelui volumul cu tezele absolvenților tipărit din fondurile Fundației.
1321. Solemnitatea de la Fundațiunea Universitară. În: *Conservatorul*, 12/25 mai 1904, 4, nr.102, p.2.
Prezintă raportul anual și înmânează regelui volumul cu tezele absolvenților tipărit de Fundație.
1322. „En une séance solennelle tenue dans la grande salle...” În: *L'Indépendance roumaine*, 12/25 mai 1904, 28, nr.8978, p.1. (Echos interieur).
Adunarea anuală a Fundației. Tz.-S. prezintă Raportul de activitate pe anul precedent.
1323. Solemnitatea de la Fondația Carol. În: *Adevărul*, 14 mai 1904, 17, nr.5307, p.2. /Semnează B./.
Tz.-S. citește rapoartul de activitate.
1324. Aniversarea „Fundațiunei Carol”. În: *Universul*, 11 mai 1905, 23, nr.126, p.1.
Citește darea de seamă și este primit apoi în audiență de regele Carol I.
1325. Festivitatea de la Fundația Universitară Carol I. În: *Universul*, 11 mai 1906, 24, nr.120, p.3.
Tz.-S. prezintă cu prilejul adunării anuale volumul cuprinzând tezele absolvenților din București editat cu ajutorul Fundației.
1326. Mersul Fundației Universitare Carol I. În: *Universul*, 6 iun. 1906, 24, nr.152, p.2. /Semnează Marin/.
Aspecte din activitatea bibliotecii. Știrea că Tz.-S. a obținut de la directorul bibliotecii imperiale din Strasbourg permisiunea de a aduce cu împrumut orice lucrare de la această bibliotecă.
1327. L'anniversaire de la Fondation Universitaire Carol I. În: *L'Indépendance roumaine*, 10/23 mai 1908, 32, nr.9799, p.2.
Tz.-S. este apreciat ca cel mai devotat bibliotecar al Fundației.
1328. Festivitatea de la Fundațiunea Universitară Carol I. În: *Universul*, 11 mai 1908, 16, nr.127, p.1.
Citește raportul despre mersul instituției și înmânează regelui un volum cuprinzând tezele absolvenților din București și Iași tipărit de Fundație.
1329. Festivitatea de la Fundațiunea Universitară Carol I. În: *Adevărul*, 11 mai 1908, 20, nr.6716, p.4.
Ședința solemnă ținută vineri 9 mai „în marea sală a bibliotecii”, în prezența unei adunări numeroase. Cuvântări rostite de rectorul C. Dimitrescu-Iași, Tz.-S., directorul Fundației și Spiru Haret, ministrul Cultelor și Instrucțiunii Publice.
1330. Festivitatea de la Fundație. În: *Universul*, 11 mai 1909, 27, nr.126, p.2. /Semnează Z./.
Tz.-S. citește darea de seamă a Fundației.
1331. Solemnitatea de la Fundația Carol. În: *Viitorul*, 11 mai 1910, 4, nr.888, p.2. /Semnează D.B./.
Tz.-S. prezintă darea de seamă anuală.
1332. Festivitatea de la Fundația Universitară. Discursul d-lui Sp. Haret, ministrul Instrucțiunii. Mersul instituției. În: *Voința națională*, 12 mai 1910, 27, nr.7448, p.1-2.
Tz.-S. citește darea de seamă pe anul precedent și prezintă regelui Carol I volumul cu tezele studenților de la Universitățile din București și Iași tipărit la Fundație.

1333. Vizitele d-lui Felix Roussel în Capitală. În: *Viitorul*, 30 apr.1912, 5, nr.1606-2, p.2. /Semnează I.R./
Felix Roussel este întâmpinat la Fundația Universitară Carol I de Tz.-S.
1334. Solemnitatea de la Fundațiunea Universitară Carol I. În: *Viitorul*, 11 mai 1912, 5, nr.1527-1, p.2. /Semnează Rep./
Cu prilejul ședinței anuale Tz.-S. citește darea de seamă și este primit în audiență de regele Carol I.
1335. Aniversarea Fundației „Carol I”. În: *Universul*, 11 mai 1912, 30, nr.127, p.4.
Tz.-S. citește raportul anual și este primit în audiență la regele Carol I căruia îi prezintă volumul cu lucrările studenților tipărit din fondurile Fundației.
1336. Serbarea de la „Fundația Universitară Carol I”. În: *Albina*, 27 mai 1912, nr.15, p.1506-1508.
Aniversarea a 17 ani de la înființarea Fundației. Tz.-S. citește raportul de activitate.
1337. Vizita M.S. reginei la noul local al Fundațiunei Carol I. În: *Viitorul*, 30 iun. 1913, 6, nr.1835, p.3. /Semnează C./
Regina, întâmpinată de directorul Tz.-S., își exprimă dorința de a se organiza în localul Fundației un spital pentru răniții aduși de pe front.
1338. M.S. regele la Fundațiunea Universitară. În: *Epoca*, 22 apr. 1914, 20, nr. 108, p.1.
„Duminică, 20 aprilie, orele 11, regele a vizitat Fundația Universitară, fiind întâmpinat de prințul Barbu Știrbei, administratorul instituției, arhitectul Gottereau și directorul. Vizita a durat trei sferturi de oră”.
1339. Regele la Fundațiunea Universitară. În: *Dimineața*, 22 apr. 1914, 11, nr.3639, p.4.
Tz.-S., împreună cu prințul Barbu Știrbey și arhitectul Gottereau, conduce pe rege și colonelul Angelescu în timpul vizitei din 20 aprilie.
1340. Inaugurarea noului palat al Fundației Carol . Solemnitatea de azi. Discursul M.S. regelui. Textul actului inaugural. În: *Epoca*, 10 mai 1914, 20, nr.126, p.3.; 11 mai 1914, 20, nr.127, p.1,2.
Directorul Tz.-S. înmânează regelui volumul cu tezele studenților tipărite până la acea dată.
1341. Inaugurarea noului palat al Fundației Carol I. În: *Seara*, 10 mai 1914, 4, nr.1547, p.3.
1342. Inaugurarea noului Palat al Fundațiunii Universitare Carol I. În: *Adevărul*, 10 mai 1914, 27, nr.8855, p.3. /Semnează M./
Actul de inaugurare, emis la 9 mai 1914 de regele Carol I este citit de Tz.-S.
1343. /Inaugurarea noului palat al Fundației/. În: *Monitorul Comunal al Primăriei*, 10 mai 1914, Partea neoficială, p.1513-1522.
Tz.-S. face parte din asistență.
1344. LALESCU, Traian. Fundațiunea Universitară Carol I. În: *Viitorul*, 10 mai 1914, 7, nr.2242, p.1.
Scurt istoric al Fundației. Tz.-S. este enumerat printre directorii instituției.
1345. FEST,C. Șt. Inaugurarea noului local al Fundațiunii Carol. În: *Viitorul*, 11 mai 1914, 7, nr.2243, p.3.
Tz.-S. îl întâmpină pe rege și prezintă raportul anual al Fundației.
1346. Inaugurarea noului palat al Fundației Universitare Carol I. În: *Dimineața*, 11 mai 1914, 11, nr.3657, p.3. /Semnează M./
Se descrie modul de desfășurare a festivității inaugurării din 1914: discursul regelui, citirea Actului inaugurării de către directorul Tz.-S., discursul ministrului Cultelor și Instrucțiunii Publice, I.G. Duca, și cel al studentului Al. Slăvescu.

1347. Inaugurarea noului palat al Fundațiunii Universitare Carol I. Discursul Majestății Sale regelui. În: *Minerva*, 11 mai 1914, 6, nr.1938, p. 1, 3.
1348. /Numirea lui Tzigara-Samurcaș în funcția de director al Fundației Universitare Carol I/. În: *Universul literar*, 11 mai 1914, 31, nr.19, p.7. (Viața literară și artistică) (a se vedea și poziția 1658).
1349. Solemnitatea inaugurării Fundațiunii Universitare Carol I. În: *Universul*, 11 mai 1914, 32, nr.127, p.3.
Describe modul de desfășurare a solemnității. Sunt reproduse integral discursurile regelui, ministrului I.G. Duca, studentului Al.Slăvescu, precum și actul de inaugurare citit de Tz.-S.
1350. Aniversarea înființării Fundațiunii Universitare Carol I. În: *Viitorul*, 11 mai 1915, 8, nr.2601, p.2.
Tz.-S. prezintă darea de seamă asupra activității Fundației.
1351. Solemnitatea de la Fundațiunea Universitară „Carol I”. În: *Universul*, 11 mai 1915, 33, nr.129, p.4.
/Semnează M.N./.
Tz.-S. prezintă raportul anual și oferă regelui volumul cu tezele tipărite de Fundație.
1352. BELDIMAN, Al. Congresul bibliotecarilor. În: *Rampa*, 15 sep. 1924, 8, nr.2066, p.3. /Semnează Al.B./.
Prima întrunire a bibliotecarilor români are loc în Aula Fundației Universitare Carol I între 15 și 17 septembrie. Cu acest prilej, I. Bianu și Tz.-S. pun bazele Asociației Bibliotecarilor din România.
1353. VLĂDESCU-RĂCOASA, G. Organizarea bibliotecilor. În: *Societatea de mâine*, 12 oct. 1924, 1, nr.26, p.521-522.
Prima conferință a Asociației Bibliotecarilor din România, organizată în Aula Fundației, în 16-17 sep. 1924, la inițiativa lui Ioan Bianu și Tz.-S.
1354. Biblioteci și bibliotecari. În: *Cele trei Crișuri*, mai 1925, 6, nr.5, p.73-75.
Scurt istoric al bibliotecilor și despre Asociația Bibliotecarilor din România având ca președinte pe Ion Bianu și pe Tz.-S. și Mandicenski ca vicepreședinți.
1355. Congresul bibliotecarilor. În: *Îndreptarea*, 2 iul. 1926, 8, nr.149, p.4.
Tz.-S. prezintă un raport asupra bibliotecilor din România și participă la lucrările primei comisii pentru schimbul internațional de carte.
1356. BELDIMAN, Al. Școala de Belle Arte devine Academie. În: *Rampa*, 11 dec. 1926, 9, nr.2739, p.2.
/Semnează Al. B./.
Discuții în jurul proiectului depus de Tz.-S la Ministerul Cultelor pentru reorganizarea instituției.
1357. A 32 aniversare a Fundației Carol I. În: *Viitorul*, 10 mai 1927, p.8.
Tz.-S. citește darea de seamă pe anul precedent.
1358. Aniversarea întemeierii Fundației Carol. Solemnitatea de ieri. În: *Dimineața*, 11 mai 1927, 23, nr.7341, p.14.
Darea de seamă asupra activității Fundației pe anul 1926 este citită de Tz.-S.
1359. La Fondation Universitaire Carol I'er. În: *Le Progrès*, 12 mai 1927, 9, nr.2363, p.1-2.
Citate din darea de seamă pe anul 1926 citită de directorul Tz.-S.
1360. Solemnitatea de la Fundația Carol. În: *Adevărul*, 10 mai 1928, 41, nr.13616, p.4.
Descrierea festivității. Au ținut cuvântări rectorul E. Pangrati, ministrul Instrucțiunii, Angelescu și Tz.-S., directorul Fundației.

1361. Solemnitatea de la Fundația Carol. În: *Lupta*, 10 mai 1928, nr.1939, p.4.
Tz.-S. prezintă darea de seamă pe anul 1927.
1362. Ședința solemnă de la Fundația Universitară Carol I. Cuvântările rostite. În: *Politica*, 10 mai 1928, 3, nr.593, p.4.
Directorul Tz.-S. dă citire raportului anual.
1363. Solemnitatea de la „Fundația Carol”. Comemorarea creării acestei instituții. În: *Cuvântul*, 11 mai 1928, 4, nr.1094, p.3.
Tz.-S. prezintă darea de seamă pe anul precedent.
1364. Solemnitatea de la Fundația Carol. În: *L'Indépendance roumaine*, 11 mai 1928, nr.15932, p.6.
Darea de seamă este citită de Tz.-S.
1365. Ședința solemnă de la Fundația Universitară Carol I. În: *Viitorul*, 11 mai 1928, 21, nr.6066, p.2.
Tz.-S. citește darea de seamă anuală.
1366. Fundațiunea Universitară Carol I. În: *Viitorul*, 30 mai 1928, 21, nr.6080, p.1. /Semnează C.A./.
Informația că Tz.-S. susține necesitatea finanțării Fundației de către stat.
1367. De la Institutul Social Român. Constituirea secției bibliologice. În: *Îndreptarea*, 28 mar. 1929, 11, nr.67, p.2.
Tz.-S. este ales membru al secției bibliologice.
1368. Adunarea anuală a Fundației Carol I. În: *Universul*, 29 mai 1929, 47, nr.119, p.7.
Tz.-S. prezintă darea de seamă. În cuvântarea sa rectorul N.Iorga critică pângărirea Fundației prin seria de lecții „în limbă străină”, făcute cu complicitatea câtorva inconștienți dintre români.
1369. Adunarea generală a Fundației Carol I. În: *Adevărul*, 29 mai 1929, 42, nr.13934, p.3.
Adunarea generală a Fundației Carol s-a ținut în prezența lui N.Iorga, rectorul Universității și a ministrului Costăchescu. Directorul Tz.-S. prezintă darea de seamă pe anul 1928.
1370. Adunarea Fundației Carol I. Omagii pentru ctitorii acestui așezământ. În: *Viitorul*, 30 mai 1929, 22, nr.6384, p.2.
Tz.-S. prezintă darea de seamă pe anul 1928.
1371. L'assemblée générale de la Fondation Carol I. În: *L'Indépendance roumaine*, 30 mai 1929, 45, nr.1625, p.2.
Directorul instituției dă citire raportului de activitate.
1372. Adunarea generală a Fundației Carol. În: *Dimineața*, 11 mai 1930, 26, nr.8399, p.19.
Prezintă darea de seamă pe anul precedent.
1373. Solemnitatea anuală de la Fundațiunea Carol. Slăvirea marilor fondatori. În: *Îndreptarea*, 14 mai 1930, 12, nr.37, p.2.
Tz.-S. citește darea de seamă pe anul 1929.
1374. Conferințele Societății de Filosofie. În: *Îndreptarea*, 8 nov. 1930, 12, nr.206, p.1-2.
Rădulescu-Motru cere directorului Fundației aprobarea de a folosi Aula pentru aceste conferințe.
1375. Solemnitatea de la Fundația Carol I. În: *Viitorul*, 10 mai 1931, 23, nr.6978, p.4. /Semnează V.Șt./.
Darea de seamă anuală este citită de Tz.-S.

1376. Ședința anuală a Fundației Carol. Cuvântul d-lui Prof. Tzigara-Samurcaș, directorul Fundației. În: *Îndreptarea*, 15 mai 1931, nr.90, p.3.
Tz.-S. citește darea de seamă și expune principiile de organizare a bibliotecii.
1377. Inaugurarea bibliotecii „Ion I.C. Brătianu”. În: *Adevărul*, 9 feb. 1932, 45, nr.14756, p.9.
A fost prezent și Tz.-S.
1378. Adunarea generală a „Fundației Carol I”. În: *Viitorul*, 11 mai 1933, 25, nr.7588, p.3.
Tz.-S. prezintă darea de seamă și este decorat de regele Carol al II-lea cu Meritul cultural clasa I.
1379. Adunarea generală a „Fundației Universitare Carol I”. Asistența. Cuvântările rostite. Discursul M.S. regelui Carol al II-lea. În: *Cuvântul*, 11 mai 1933, 9, nr.2887, p.8.
Tz.-S. vorbește despre rolul cultural al Fundației. Regele Carol II îl decorează pe Tz.-S. cu Meritul cultural cl. I.
1380. Adunarea generală a „Fundației Universitare Carol I” /Asistența. Cuvântările rostite. Discursul regelui./ În: *Calendarul*, 11 mai 1933, 2, nr.366, p.7.
Directorul prezintă darea de seamă pe 1932. În discursul său regele îi mulțumește lui Tz.-S. pentru munca depusă vreme de 34 de ani în slujba instituției.
1381. Adunarea generală a Fundației Universitare Carol I. În: *Îndreptarea*, 12 mai 1933, 17, nr.106, p.2. (Știri artistice și culturale).
Tz.-S. dă citire dării de seamă asupra activității Fundației.
1382. KARNABATT, D. Cetatea Cărții. În: *Îndreptarea*, 15 mai 1933, 17, nr.103, p.1.
Subliniază meritul lui Tz.-S. pentru buna funcționare și organizare a Bibliotecii Fundației.
1383. Fundația Universitară Carol I. În: *Mișcarea*, 18 mai 1933, 24, nr.730, p.1.
Se afirmă că Tz.-S. a manifestat spirit gospodăresc și inițiativă.
1384. Vizita d-lui Barthou la Fundația Carol. În: *Gazeta*, 23 iun. 1934, 1, nr.80, p.8.
Tz.-S. dă explicațiile necesare în timpul vizitei.
1385. D. Louis Barthou la Academie, la Fundația Carol și la Biblioteca Ion Brătianu. În: *Adevărul*, 24 iun. 1934, 48, nr.15474, p.3.
Tz.-S. arată ministrului francez unele cărți vechi franțuzești aflate în fondurile Bibliotecii Fundației, îl numește membru de onoare al Societății regale române de geografie și îi înmânează două medalii cu efigiile regilor Carol I și Ferdinand.
1386. Solemnitatea de la Fundația Carol I. Un dar al Suveranului. D. Barthou a fost proclamat membru de onoare al Societății regale de geografie. În: *Dimineața*, 24 iun. 1934, 30, nr.9873, p.3. /Semnează Th. I./
Vizita ministrului de Externe al Franței la Fundație. Din asistență, alături de rege, au mai făcut parte: Cesianu, N. Titulescu, C. Angelescu, O. Goga, D. Gusti, Tz.-S.
1387. Vizitele d-lui Barthou în Capitală. La Fundația Carol I. Darul regelui. În: *Epoca*, 24 iun. 1934, nr.1623, p.3.
1388. Solemnitatea de la Fundațiunea Universitară Carol I. În: *Curentul*, 25 iun. 1934, 7, nr.2295, p.8.
Se relatează vizita lui Louis Barthou la Fundație și primirea făcută de Tz.-S.
1389. Vizitele de ieri ale d-lui Louis Barthou. În: *Viitorul*, 25 iun. 1934, 26, nr.7927, p.1-2.
Louis Barthou, ministrul de Externe al Franței, vizitează însoțit de regele Carol II mai multe instituții. La Fundație sunt întâmpinați de Tz.-S.

1390. D. Sebastian Charlety, „doctor honoris causa” al Universității București. În: *Adevărul*, 24 nov. 1934, 48, nr.15578, p.7. /Semnează G.P./.
Sebastian Charlety, rectorul Universității din Paris, vizitează Biblioteca Fundației. Este întâmpinat de Tz.-S. care-i oferă un exemplar din monografia sa despre Fundație.
1391. D.Charlety, doctor honoris causa al Universității din București. Solemnitatea de la Fundația Carol. În: *Dimineața*, 25 nov. 1934, 30, nr.10026, p.3.
Solemnitatea decernării titlului de doctor honoris causa profesorului Sebastian Charlety, rectorul Universității Sorbona. Tz.-S., îl însoțește în timpul vizitei.
1392. Zece ani de la înființarea „Institutului Francez de Înalte Studii din România”. Solemnitatea de la „Fundația Carol”. În: *Adevărul*, 25 nov. 1934, 48, nr.15577, p.7.
Festivitatea are loc în prezența lui Sebastian Charlety, rectorul Universității din Paris. Tz.-S. face parte din asistență.
1393. Înfirmarea lui Ion Bianu. Asistența. Cuvântările. În: *Adevărul*, 19 feb. 1935, 49, nr.15675, p.5.
Tz.-S. vorbește în numele Fundației Carol I și al secțiunii bibliologice a Institutului Social Român.
1394. Înfirmarea lui Ion Bianu. Cuvântarea d-lui Tzigara-Samurcaș. În: *Curentul*, 20 feb. 1935, 8, nr.2532, p.3.
Tz.-S. își exprimă tristețea în numele Bibliotecii Fundației Carol I și al Asociației Bibliotecarilor Români, evocând rolul lui I. Bianu în bibliologia română.
1395. Fundația Carol va fi mărită? În: *Facla*, 21 iun. 1935, 25, nr.1193, p.2.
Despre insuficiența spațiului și ideea cumpărării locului vecin, informații confirmate de directorul Tz.-S.
1396. POPESCU-LUMINĂ, colonel. *Bucureștii din trecut și de astăzi*. București: Edit. Ziarului „Universul”, 1935, p.692.
Amintește despre o conferință ținută de Tz.-S. la Radio despre arhitectura noii clădiri a Fundației.
1397. Mihai Viteazul de d-l prof. P.P. Panaitescu. Fundația Regele Carol I. Secția istorică. În: *Îndreptarea*, 1 mai 1936, 19, nr.93, p.2. (De la noi și de pretutindeni. Culturale, artistice, literare).
Sub patronajul lui Tz.-S. și sub supravegherea lui C.C. Giurescu, consilierul Secției istorice, Fundația a tipărit lucrări de istorie valoroase.
1398. Les Fondations culturelles royales de Roumanie (extrait de notre édition internationale). În: *Le Moment*, 2 aug. 1936, p.6.
Istoric al Fundației. Scurt citat dintr-un articol al lui Tz.-S. despre cărți și biblioteci.
1399. MUNTEANU, Ion. Activitatea instituțiilor noastre culturale și de asistență: Fundațiunea Regală Carol I. În: *Viitorul*, 31 oct. 1936, 28, nr.8643, p.3-4.
Un lung articol despre Fundație. Tz.-S. este menționat pentru un proiect al clădirii (în contextul insuficienței locurilor) și pentru contribuția sa vreme de 34 ani la conducerea instituției.
1400. ELIADE, Mircea. O bibliotecă centrală. În: *Cuvântul*, 17 mar. 1938, 15, nr.3175, p.3. (Cronica ideilor).
Răspunde lui Tz.-S. cu privire la „dezastrul bibliotecilor românești”. Exemplificarea se face cu Fundația Universitară. Pledoarie pentru construirea unei biblioteci centrale în București.
1401. THEODORESCU, Barbu. Problema bibliotecilor românești. În: *Cuvântul*, 21 mar. 1938, 15, nr.3179, p.2.
În calitatea sa de „cel mai vechi bibliotecar”, Tz.-S. este considerat persoana potrivită pentru a convoca un congres al bibliotecarilor, for în care s-ar putea pune problema „unității” bibliotecilor.

1402. PERPESSICIUS. Pentru biblioteca națională. În: *Cuvântul*, 16 apr. 1938, 15, nr.3205, p.2.
Sugestia lui Tz.-S. de a face din Biblioteca Fundației o Bibliotecă Națională prin încorporarea Bibliotecii Municipale.
1403. RĂDULESCU-MOTRU, C. Un început de carieră sub regele Carol I. În: *Revista Fundațiilor Regale*, mai 1939, 6, nr.5, p.274-280. Și în: C. Rădulescu-Motru. *Mărturisiri*. București: Minerva, 1990, p.49-55.
Împrejurările numirii autorului în postul de bibliotecar al Fundației și plecarea sa, în 1899: „La Biblioteca Fundației, unde am fost înlocuit de Al. Tzigara-Samurcaș, n-a rămas nici un plan de organizare după urma mea. Am plecat fără nici un regret”.
1404. Eine 40-Jahrfuer ehrung fur prof. Tzigara-Samurcaș. În: *Bukarester Tageblatt*, 28 iun. 1940, p.5.
Sărbătorirea lui Tz.-S. cu prilejul împlinirii a 40 ani de activitate la Biblioteca Fundației.
1405. Patru decenii de muncă spornică. În cadrul unei solemnități intime, profesorul Al. Tzigara-Samurcaș a fost omagiat ieri la Fundația Universitară Carol I. În: *Timpul*, 29 iun. 1940, 4, nr.1134, p.2. (Aniversări).
1406. Sărbătorirea d-lui Al. Tzigara-Samurcaș la Fundația Universitară Carol I. În: *Jurnalul*, 29 iun. 1940, 2, nr.215, p.2.
Sărbătorit la Fundația Carol, i se decernează o medalie realizată de Stănescu. Iau cuvântul C. Giurescu, M. Florian, Fr. Șirato.
1407. Sărbătorirea d-lui prof. Al. Tzigara-Samurcaș la Fundația Regele Carol I. În: *Evenimentul*, 29 iun. 1940.*
1408. Sărbătorirea d-lui prof. Al. Tzigara-Samurcaș la Fundația Universitară Carol I. În: *România*, 29 iun. 1940, p.15.
Cu această ocazie Tz.-S. primește bustului său în bronz realizat de Oscar Han.
1409. Sărbătorirea d-lui profesor Tzigara-Samurcaș la Fundația Universitară Carol I. În: *Curentul*, 30 iun. 1940, 13, nr.4447, p.3.
1410. /Conferința lui Gheorghe Brătianu la sala Dalles/. În: *Porunca vremii*, 14 dec. 1940, 9, nr. 1824, p. 6. (Știri și polemici).
Referiri la Aula Fundației Carol I unde în locul conferințelor rostite altădată „nu se mai face altceva, decât operația lunară a tragerii loteriei de stat”.
1411. Chemarea Suveranului adresată tineretului. În: *Evenimentul zilei*, 10 mai 1941, 3, nr.719, p.1.
Evocând personalitatea regelui Carol I, Carol II mulțumește lui Tz.-S. pentru activitatea depusă în înlăturarea „inițiativei și generozității morale și materiale a augustului său ctitor”.
1412. Cincizeci de ani de la înființarea „Fundației Universitare Carol I”. În: *Timpul*, 10 mai 1941, 5, nr.1437, p.2. /Ctitorii domnești/.
Scurt istoric și un citat din volumul omagial al lui Tz.-S.
1413. Comemorarea semicentenarului Fundației Universitare Carol I în prezența M.S. regelui și a d-lui general Ion Antonescu. În: *Evenimentul zilei*, 10 mai 1941, 3, nr.719, p.2.
Tz.-S. prezintă darea de seamă și înmânează regelui medaliile comemorative bătute cu acest prilej.
1414. Pentru cei 50 de ani ai Fundației Universitare Carol I. În: *Timpul*, 10 mai 1941, 5, nr.1437, p.1. /Semnează T./.
„Sărbătoarea de azi a ctitoriei culturale a lui Carol I aruncă fala ei și asupra profesorului Al. Tzigara-Samurcaș, directorul Fundației Carol I”.

1415. Solemnitatea Sărbătoririi a 50 de ani de la înființarea Fundației Universitare „Carol I”. În: *Ordinea*, 10 mai 1941, 10, nr.2720, p.6. /Ultima oră/.
Modul de derulare a festivității. În discursul său, regele Mihai mulțumește lui Tz.-S. pentru activitatea depusă în conducerea instituției.
1416. 50 Jahre König Karl I. Stiftung Eindrucksvolle Feier in Beisein Sr. M. Des Könings. În: *Bukarester Tageblatt*, 10 mai 1941, 15, nr.4254, p.3.
Festivitatea jubileului Fundației. Directorul Tz.-S. menționat pe lista participanților.
1417. Sărbătorirea semicentenarului Fundației „Regelui Carol I”. În: *Timpul*, 11 mai 1941, 5, nr.1438, p.1,9.
Modul de desfășurare a festivității, mulțumiri aduse de regele Mihai directorului Fundației. Cuvântarea lui Tz.-S.
1418. BARCAROIU, Constantin. O jumătate de veac de la înființarea Fundației „Carol I”. În: *Sfarmă piatră*, 11 mai 1941, 8, nr.153, p.1.
„Dar Fundația Carol nu s-a mărginit numai la a schimba acea efuziune culturală, ci sub conducerea d-lui Tzigara-Samurcaș a cărui viață și-a închinat-o în întregime nobilului scop al instituției, s-a aplecat și asupra nevoilor practice, premiind lucrările de merit, tipărind pe unele, dând burse studenților, precum și ajutoare celor în nevoi.”
1419. Cuvântarea M.S. regelui Mihai la solemnitatea de ieri de la Fundația Carol I. În: *Universul*, 11 mai 1941, 58, nr.124, p.1.
Regele mulțumește personalului Fundației și în mod special lui Tz.-S. pentru activitatea depusă la această instituție.
1420. Fundația Carol I a împlinit o jumătate de veac. În: *Viața*, 11 mai 1941, 1, nr.41, p.3.
Locul Fundației în peisajul cultural românesc. În cuvântarea sa regele evidențiază buna funcționare a Fundației și meritele lui Tz.-S. care a știut să facă din ea un adevărat focar de cultură.
1421. JIANU, N. Comemorarea semicentenarului Fundației Universitare Regele Carol I în prezența M.S. regelui și a d-lui gen. I. Antonescu. În: *Curentul*, 11 mai 1941, 14, nr.4754, p.5.
Tz.-S. prezintă darea de seamă și înmânează regelui medalia bătută cu acest prilej.
1422. Semicentenarul „Fundației Carol I”. În: *Sfarmă piatră*, 11 mai 1941, 8, nr.153, p.5.
Regele Mihai mulțumește cu acest prilej „tuturor celor ce și-au pus în slujba instituției tot sufletul și puterea lor de muncă, în special d-lui profesor Tzigara-Samurcaș, directorul Fundației, pentru râvna luminată și neprecupețită pusă în înfăptuirea inițiativei și generozității morale a Augustului ctitor, de la început până în momentul sărbătoarei de astăzi”.
1423. Comemorări și festivități culturale: semicentenarul Fundației Carol I. În: *Revista Fundațiilor Regale*, mai 1941, 8, nr.5, p.406-411. (Cronici). /Semnează R./.
1424. D.Ministru Manfred von Killinger la Fundația Regele Carol I. În: *Curentul*, 21 feb. 1943, p.3.
Ministrul Germaniei vizitează Fundația însoțit de Raoul Bossy, ambasadorul României la Berlin. Cu acest prilej, Tz.-S. îi înmânează lui Bossy două epitafe lucrate în fire de aur și mătase pentru a fi expuse la biserica ortodoxă română din Berlin.
1425. Vizita d-lui ministru von Killinger la Fundația Regele Carol I. În: *Timpul*, 21 feb. 1943, 7, nr.2078, p.3.
Tz.-S. dă explicații în timpul vizitei care a durat câteva ore și înmânează lui Raoul Bossy, ministrul României la Berlin, două epitafe lucrate în fir de mătase. Obiectele rămăseseră în custodia Fundației după abandonarea proiectului zidirii bisericii românești la Ierusalim.

2. Omul și opera în timp. Carte. Tipar. Biblioteci

1426. Vizita d-lui ministru von Killinger la Fundația Regele Carol I. În: *Universul*, 21 feb. 1943, 60, nr.50, p.3.
Tz.-S. conduce oaspeții prin bibliotecă și îi înmânează lui Raoul Bossy două epitafe pentru biserica ortodoxă română din Berlin.
1427. COSTESCU, George. *Bucureștii vechiului regat*. București: Universul, 1944, p.226-229.
Istoric al Fundației. Tz.-S. a fost numit director după plecarea lui C.Rădulescu-Motru.
1428. RAUȘ, Nicolae. Șt.O. Iosif bibliotecar. În: *Luceafărul*, 1 iun. 1963, 6, nr.11, p.4.
Interpretare critică a atitudinii directorului Tz.-S. față de poetul Șt.O. Iosif, custode la Biblioteca Fundației.
1429. PUȘCARIU, Sextil. *Călare pe două veacuri*. București: E.P.L., 1968, p.202.
Raporturile dintre Șt. O. Iosif și Tz.-S. la Fundație.
1430. NUȚU, Constantin. 75 de ani în slujba școlii superioare. În: *Revista bibliotecilor*, nov.-dec. 1970, 23, nr.11-12, p.695.
Tz.-S. este menționat alături de ceilalți oameni de cultură care au condus de-a lungul timpului destinele Bibliotecii Fundației Universitare Carol I.
1431. *Biblioteca Centrală Universitară din București: scurt istoric: 1895-1970*. Lucrare elaborată sub conducerea conf. univ. dr. Constantin Nuțu, director al Bibliotecii Centrale Universitare. Colectivul de autori: D. Copilu, D. Nicolescu, N. Oancea, I. Stoica, A. Vișan, M. Vulcu, H. Zalis. București: Biblioteca Centrală Universitară, 1970, p.14, 23-25, 28,30, 32-32, 43, 45, 49, 118, 120. /Pe copertă titlul: 75 de ani de activitate./
Este citat Tz.-S. în contextul activității sale la Fundație.
1432. STOICA, Ion. Din relațiile B.C.U. București cu biblioteca „V.A.Urechia“ din Galați. În: *100 de ani de la înființarea primei biblioteci publice din județul Galați*. Volum jubiliar. Galați: /s.n./, 1974, p.245-251.
Coroșpondența dintre V.A.Urechia și Tz.-S. între anii 1900 și 1901.
1433. STOICA, Ion. O cerere a lui Tudor Arghezi. /Documente/. În: *Tomis*, iun. 1975, 10, nr.2/119, p.6.
O scrisoare care a existat în arhiva BCU, adresată de Tudor Arghezi lui Tz.-S. prin care solicita aprobarea de a deschide în Aulă („locurile de garderobă de la intrarea în Amfiteatru și spațiul dintre ele”) o librărie-papetărie cu anticariat. Cererea a fost respinsă.
1434. /Andrei Veress către Ioan Bianu, 12 iul. 1923/. În: *Scrisori către Ioan Bianu*. Vol.5. Ed. prefață și note de Marieta Croicu și Petre Croicu. București: Minerva, 1980, p.402.
A.Veress propune spre vânzare către Academie cărțile din biblioteca cumnatului său, Coloman Méhely – prof. univ. de științe sociale. Dacă nu sunt bani, îl roagă să vorbească cu Tz.-S. pentru a fi evaluate și cumpărate de către Fundație.
1435. /Andrei Veress către Ioan Bianu. Cluj, 3 feb. 1914/. În: *Scrisori către Ioan Bianu*. Vol.5. Ed. prefață și note Marieta Croicu și Petre Croicu. București: Minerva, 1980, p.376.
Îl anunță că a primit două abonamente pentru biblioteca Fundației trimise de Tz.-S.
1436. ANTONESCU, Ioan. Noua strălucire a unui important monument de arhitectură: Biblioteca Centrală Universală – București. În: *Arhitectura*, ian.-feb. 1984, 32, nr.1, p.28-29.
„Pe lângă aceste investigații, la baza lucrărilor de restaurare a stat și volumul publicat în anul 1933 de către Tzigara-Samurçaș, directorul de atunci al bibliotecii, volum în care sunt reprezentate și decorațiuni și picturi care la data începerii lucrărilor erau acoperite cu vopsea de ulei.”

1437. STĂNESCU, Gabriel. „Generația de la 1930 a vrut să aducă un suflu nou în cultura românească”. /Interviu cu Ionel Jianu/. În: *Viața Românească*, 1990, 85, nr.11, p.52-56.
Despre activitatea Asociației „Forum” și ciclul de conferințe ținute la Fundație în perioada 1931-1932. „Directorul Fundației era prof. Al.Tzigara-Samurcaș pe care-l cunoșteam căci făceam parte din cenaclul « Convorbiri literare » pe care-l conducea. Mi-a fost ușor să obțin de la el sala, pe care credit, pentru 12 conferințe”.
1438. *Ionel Jianu și opera lui*. Un om, o viață, un destin. București: Roza Vânturilor, 1991, p.99-101, 149-150, 350.
Amintiri despre felul cum Tz.-S. a pus la dispoziție Aula Fundației pentru un ciclu de conferințe ale grupării Forum.
1439. RĂDULESCU-ZONER, Șerban; MARINESCU, Beatrice. *Bucureștii în anii primului război mondial. 1914-1918*. București: Albatros, 1993, p.316.
În timpul ocupației germane, în Aula Fundației se țin conferințe în limba germană, iar Tz.-S. este numit Prefect al Poliției Capitalei.
1440. MARTINESCU, Pericle. Horia Stamatou /cititor la Biblioteca Fundației/. În: *România literară*, 28 sep.-4 oct. 1994, 27, nr.37, p.11.
Scurtă referire la Tz.-S. ca director al bibliotecii.
1441. FIANU, Adriana. Un veac de existență. În: *România literară*, 1-10 apr. 1995, nr.12. p.19.
Tz.-S. amintit într-un scurt istoric prilejuit de Centenarul Bibliotecii.
1442. ORNEA, Z. „Cultura Națională”. În: *Dilema*, 14-20 iun. 1996, 4, nr.179, p.8.
O referire la activitatea lui Tz.-S. la Biblioteca Fundației.
1443. RĂDULESCU-MOTRU, C. *Revizuirii și adăugiri: 1944*. Vol.2. Vol. îngrij. de Rodica Bichiș. Comentar Dinu C.Giurescu. Versiune finală de Stancu Ilin. București: Floarea Darurilor, 1996, p.246-247, 272.
La 11 iulie 1944, Motru nota despre desființarea Fundației Regale Carol II: „Încă de anul trecut îmi vorbise Tzigara de niște nereguli în administrarea Fundației Regale Carol II, nereguli după urma cărora era păgubită Fundația Universitară Carol I, unde este dânsul director, cu vreo opt milioane lei.”
1444. SCHIFIRNEȚ, Constantin. *C. Rădulescu-Motru*. Viața și faptele sale. Vol.1. București: Albatros, 2003, p.189, 193-194, 294, 412.
Împrejurările numirii lui Tz.-S. la Fundația Universitară Carol I prin plecarea lui Motru.

2. Polemici

1445. O simplă întrebare. În: *Țara*, 30 aug. 1903, 1, nr.189, p.3.
Critică adusă la adresa lui Tz.-S., pentru nerespectarea programului de funcționare regulamentară (nu a redeschis biblioteca în 15 august, odată cu terminarea vacanței studențești).
1446. SÂRBU, Ion. Un răspuns d-lui Tzigara. În: *Conservatorul*, 17 feb. /22 mar. 1905, 5, nr.37, p.2 (a se vedea și poziția 458).
Replică la articolul publicat în „Epoca” din 12 ianuarie. Contrargumentează punct cu punct acuzațiile aduse de conducerea Fundației privind destituirea sa din funcția de prim-custode.
1447. Scandalul de la Fundație. În: *Lupta*, 8 mar. 1923, 2, nr.369, p.4 (a se vedea și poziția 469).
Față de dezmințirea lui Tz.-S. publicată în „Îndreptarea” („La Fundația Carol n-au fost scandaluri”) se aduce mărturia studentului Isbășoiu care confirmă scandalul.

1448. Închiderea bibliotecii „Fundatiunea Carol”. În: *Dimineața*, 9 mar. 1923, 20, nr.5870, p.5.
Un grup de studenți agitatori a impus prin scandal închiderea bibliotecii, cerând celor prezenți să fie solidari cu mișcarea de înlăturare a evreilor din sală (deși nu era nici un student evreu). Studenții bruscați au format o delegație care a cerut directorului să redeschidă biblioteca.
1449. Mișcarea studențească. Incidentele de ieri. Scandalul de la biblioteca Fundației. Întrunirea Senatului universitar. În: *Adevărul*, 9 mar. 1923, 36, nr.11977, p.3.
Tz.-S. a redeschis biblioteca ce fusese închisă datorită unui scandal antisemit.
1450. O chestiune editorială franco-română: procesul Tzigara-Samurcaș – O. Tafrali. În: *Dimineața*, 3 apr. 1932, 28, nr.9078, p.3.
Tz.-S. l-a dat în judecată pe O.Tafrali, arheolog ieșean, care a tipărit o carte în Franța și nu a dat, potrivit legii, un exemplar Bibliotecii Fundației.
1451. BARNOSCHI, D.V. Problema nudismului. Scrisoare deschisă d-lui prof. Al. Tzigara-Samurcaș. În: *Adevărul*, 25 mai 1933, 47, nr.15149, p.2.
Protest la refuzul directorului Fundației de a închiria Aula pentru o conferință pe tema nudismului.
1452. Omul cu ouă-ncondeiate și opreliștea de la Biblioteca Fundației Carol I. În: *Neamul românesc*, 4 oct. 1936, 31, nr.215, p.1.
Este criticat pentru măsura de a opri accesul profesorilor în Sala mare și Rotondă: „obligatoriu să stea între mulțimea cititorilor și studenților din sala comună”, spune Tz.-S.
1453. COMAN, D. Între polemică și realitate. În: *Semnalul*, 24 mai 1945, 8, nr.932, p.2 (a se vedea și poziția 1207).
Contrazice unele afirmații pe care D.Bodin le face în articolul „Pentru dl. Tzigara-Samurcaș și pentru cei care nu-l cunosc încă”, din „Revista istorică română”. Este vorba despre donația Ion Bogdan și vânzarea de cărți librăriei „Cărăbuș” în vara anului 1941.
1454. Acțiune în contencios și contract de muncă. În: *România liberă*, 20 feb. 1946, 3, nr.470, p.2. (Palatul Justiției).
Lucrările procesului cu Coman. Tz.-S. este acuzat că împiedică aprovizionarea Fundației cu cele necesare.
1455. Ne scriu cititorii. Cazul profesorului Tzigara-Samurcaș. În: *România liberă*, 14 iul. 1946, 3, nr.588C, p.2.
Protest împotriva concedierii abuzive a arhitectului și administratorului Fundației Carol I de către Tz.-S.
1456. Cazul concedierilor de la Fundația Carol. În: *Semnalul*, 19 iul. 1946, 9, nr.1272, p.3.
Despre hotărârea Camerei de muncă și a Tribunalului în procesul lui Tz.-S. cu D.Coman. Se menține decizia de suspendare a lui Coman din funcția de administrator a Fundației, fiind obligat la speze de judecată.
1457. /Tzigara-Samurcaș trimis în judecată fiindcă a împiedicat constituirea sindicatului funcționarilor Fundației/. În: *Era nouă*, 20 aug. 1946, 3, nr.555, p.3.
Din polemica cu D.Coman, fost administrator la Fundația Carol I.
1458. Rechezitoriul contra prof. Al.Tzigara-Samurcaș. În: *Universul*, 21 aug. 1946, 63, nr.164, p.3.
Trimiterea în judecată a lui Tz.-S. în conflictul cu Dumitru Coman, fost administrator al Fundației Universitare Carol I.

A se vedea și pozițiile 1041- 1042.

3. Recenzii la volume și articole

1459. SEVASTOS, M. Bibliotecile. În: *Dreptatea*, 27 aug. 1932, 4, nr.1473, p.1-2 (a se vedea și poziția 465).
Trimiteri la articolul „Importanța cărții și a bibliotecilor”, publicat în revista „Natura”, în care Tz.-S. pledase pentru o bibliotecă națională și pentru activitatea editorială.
1460. Al. Tzigara-Samurcaș – Fundațiunea Universitară Carol I. 1891-1931. Socec, 1933, București. În: *Revista libertatea*, 20 iun. 1933, 1, nr.12, p.192 /Semnează G.S./ (a se vedea și poziția 447).
Recenzia monumentalei lucrări bibliologice, sinteză a activității desfășurate de Tz.-S. la Biblioteca Fundației Universitare Carol I.
1461. FORTUNESCU, C.D. Fundațiunea Universitară Carol I, 1891-1931 de Al. Tzigara-Samurcaș, București, 1933. În: *Arhivele Olteniei*, sep.-dec. 1933, 12, nr.69-70, p.455 (a se vedea și poziția 447).

4. Anunțuri, note, însemnări

1462. /Une séance solennelle du Comité de la Fondation Universitaire Carol I er/. În: *La Roumanie*, 12/25 mai 1904, 6, nr.1611, p.1.
Știrea desfășurării adunării anuale a Fundației. Tz.-S. înmânează regelui un volum cu tezele studenților de la Universitatea din București și Iași tipărite de Fundație.
1463. De la Fundațiunea Universitară Carol I. În: *Universul*, 11 mai 1910, 28, nr.126, p.1. /Semnează T.C./.
Tz.- S. prezintă darea de seamă.
1464. De la Fundația Universitară. În: *Universul*, 11 mai 1911, 29, nr.126, p.1. /Semnează V.A./.
Tz.-S. prezintă darea de seamă la ședința anuală a Fundației.
1465. /Redeschiderea bibliotecii/. În: *Izbânda*, 8/21 nov.1918, 1, nr.11, p.4. (Ultime informațiuni).
Știrea că Tz.-S. este rugat să redeschisă Biblioteca Fundației ce fusese închisă din lipsă de apă și de combustibil.
1466. /Generalul Berthelot în vizită la Fundația Carol I este primit de Al. Tzigara-Samurcaș/. În: *Steagul*, 9/22 ian.1919, 5, nr.253, p.2. (Ultime informațiuni).
1467. /Vizitele generalului Berthelot/. În: *Universul*, 11/12 ian. 1919, nr.68, p.2. (Informațiuni).
Tz.-S. primește vizita generalului Berthelot la Muzeul de Artă Națională și la Biblioteca Fundației Carol I.
1468. /„Atâta timp cât dl. Tzigara-Samurcaș este directorul Fundației nici un om cu demnitate nu poate vorbi acolo”/. În: *Neamul românesc*, 21 feb. 1919, 14, nr.4, p.2. (Informațiuni).
1469. /Boicotul conferențiarilor/. În: *România*, 23 feb. 1919, 3, nr.39, p.2. (Informațiuni).
Zvon conform căruia Tz.-S. va fi silit să-și dea demisia din funcția de director al Fundației în urma boicotului conferențiarilor.
1470. /Boicot/. În: *Dacia*, 23 feb. 1919, 1, nr.75, p.2. (Ultime informații. Universitare).
Zvon al demisiei lui Tz.-S. de la Fundația Carol I.
1471. /Ministrul Angelescu îi cere lui Tzigara-Samurcaș să plece de la Fundație/. În: *România*, 28 mar. 1919, 3, nr.70, p.1

2. Omul și opera în timp. Carte. Tipar. Biblioteci

1472. /Comisia universitară compusă din rectorul Vlădescu și Tzigara-Samurcaș prezintă regelui darea de seamă asupra activității Fundației Carol I/. În: *Universul*, 17 iun. 1920, 38, nr.147, p.3. (Ultimele informațiuni).
1473. /Audiență la rege/. În: *România nouă*, 18 iun. 1920, 1, nr.102, p.3. (Ultime informații).
„Comisia universitară compusă din rector Vlădescu, d-l. Tzigara-Samurcaș și însoțită de dl. ministru al Instrucției a prezentat Suveranului darea de seamă anuală privitoare la activitatea Fundației Carol I.”
1474. De la Fundația Carol. În: *Universul*, 26 mai 1921, 39, nr.116, p.2.
Tz.-S. merge împreună cu rectorul M. Vlădescu și ministrul P.P. Negulescu în audiență la rege.
1475. /Congresul bibliotecarilor/. În: *Universul*, 22 iun. 1924, 42, nr.138, p.3. (Informațiuni).
Lucrările primului congres al bibliotecarilor din România din al cărui birou face parte și Tz.-S.
1476. /Conferințe la Fundație/. În: *Universul*, 18 feb. 1927, 45, nr.39, p.9.
Contele Keyserling participă la inaugurarea secției „Amicii Muzeelor” a „Uniunii Intelectuale Române” care se deschide prin conferința lui Tz.-S. despre „Tezaurul scit”.
1477. Oaspeți americani în Capitală. În: *Universul*, 11 iul. 1927, 45, nr.158, p.11. (Ultima oră).
Tz.-S. primește la Fundația Carol I vizita unor studenți și profesori americani.
1478. /Influența Orientului și Occidentului asupra civilizației românești/. În: *Universul*, 13 oct. 1928, 46, nr.238, p.5. (Informațiuni).
Prelegeri pe acest subiect ținute la Fundație. Tz.-S. este unul dintre conferențieri.
1479. Sărbătorirea Alexandrinei Gr. Cantacuzino la Fundația Universitară Carol I. În: *Îndreptarea*, 1 dec. 1928, 10, nr.265, p.3. (Informațiuni).
Țin discursuri mai multe personalități între care și Tz.-S.
1480. Biblioteca Fundației Carol I. În: *Neamul românesc*, 4 mai 1929, 24, nr.96, p.2. (Ultima oră).
Este acuzat Tz.-S. de neintroducerea în circulație a unor volume valoroase ale bibliotecii.
1481. /Afirmația ziarului „L'Indépendance Roumaine”/. În: *Neamul românesc*, 31 mai 1929, 24, nr.115, p.2. (Cutia cu scrisori).
Tz.-S. „se cramponează în acest loc de onoare, cu toată revolta unanimă a opiniei publice, provocată de atitudinea sa condamnabilă din vremea ocupației”.
1482. /Adunarea Fundației Carol I/. În: *Adevărul*, 10 mai 1931, 44, nr.14527, p.6. (Știri diverse).
Știrea desfășurării adunării anuale a Fundației și cuvântarea lui Tz.-S. cu acest prilej.
1483. /Al. Tzigara-Samurcaș este decorat de regele Carol II cu „Meritul Cultural cl.I”/. În: *Îndreptarea*, 12 mai 1933, 17, nr.106, p.4. (Știri și polemici).
1484. Ședința consiliului Fundațiilor Regale. În: *Îndreptarea*, 13 iul.1934,17, nr.149, p.2.(La noi și aiurea).
Este prezent și Tz.-S., directorul Fundației Universitare Carol I.
1485. În prezența M.S. regelui Carol II și a membrilor guvernului s-a inaugurat azi dimineață „Luna Cărții”. În: *Viitorul*, 25 iun. 1938, 30, nr.137, p.6.
Tz.-S. este enumerat printre participanți.
1486. Vești de la Asociația bibliotecarilor. În: *Rampa*, 22 sep. 1944, 8, nr.2072, p.7.
Tz.-S. este menționat ca vicepreședinte al Asociației Bibliotecarilor.

1487. /Pensionarea lui Tzigara/. În: *Adevărul*, 11 dec. 1946, 60, nr.16739, p.4. (Știri diverse).
„D.Al. Tzigara-Samurcaș directorul Fundației Regale Carol I a fost pus în retragere din oficiu. În locul d-sale a fost numit Nicolae Bănescu, profesor universitar din București”.
1488. /Prof. univ. Nicolae Bănescu este numit directorul Fundației „Regele Carol I” în locul lui Tzigara-Samurcaș, care a fost pus în retragere din oficiu/. În: *Universul*, 12 dec. 1946, 63, nr.268, p.3. (Ultime informații).
- A se vedea și pozițiile 1231-1244, 1254.

IX. BIOGRAFIE

1. Studii și articole de sinteză

1489. FOTINO, Ilie. *Tudor Vladimirescu și Alecsandru Ipsilante în revoluțiunea din anul 1821, supranumită zavera*. Trad. din limba greacă de P.M.Georgescu. București: /s.n./, 1874, p.11-12, 25-30.
Legăturile dintre Tudor Vladimirescu, C. Samurcaș și Consulatul rus în timpul revoluției din 1821.
1490. HASDEU, Bogdan-Petriceicu. Limba română vorbită între anii 1560-1600. Texturi inedite (urmare). Apendice. XXIII. Catastihul averii Mănăstirii Galata (Iași) 1588, noiembrie, 4-25. În: *Columna lui Traian*, oct. 1877, T. 2, p.515-517.
Zotu Țigară, ajuns la doar 37 ani spătar al Moldovei și ginere al lui Petru Șchiopu, menționat ca donator în catastihul Mănăstirii Galata.
1491. ARICESCU, C.D. Notiță despre portretele lui Tudor Vladimirescu. În: *Revista pentru istorie, arheologie și filologie*, 1884, 2, vol.3, p.128.
1492. LECCA, Octav-George. *Familiiile boierești române*. Istoric și genealogie. București: Minerva, 1899, p.570-571.
Despre familiile Samurcaș și Tzigară.
1493. KREMnitz, Mite. *Herr Baby. Eine kindergeschichte*. Breslau:Schles Verlags-Austalt,1900.156 p.
În evocarea copilăriei lui George, unul dintre băieții soților Kremnitz, se fac referiri la prietenii săi de joacă – Tz.-S. și surorile lui, Netty (Aneta) și Mica (Maria). Un exemplar din lucrare a fost depus de Tz.-S. la Biblioteca Fundației.
1494. IORGA, Nicolae. Un testament din secolul al XVII-lea (al lui Apostol Țigara). În: *Literatură și artă română*, 1900-1901, 5, nr.1, p.177-180.
Testamentul, datat 1 octombrie 1625, adus de Tz.-S. din Veneția. La 8 noiembrie 1630 Apostol face schimbări în testament și adaugă încă un executor testamentar, pe Ruxandra.
1495. BOTZAN. Serbarea de la „Uniunea studenților români”. În: *Universul*, 30 nov. 1904, 32, 330, p.2.
Este semnalată prezența lui Tz.-S.
1496. Înfirmarea lui Const. Boerescu. În: *Viitorul*, 29 oct./11 nov. 1908, 2, nr.350, p.3.
Tz.-S. participă împreună cu soția.
1497. ROSETTI, Radu. Arhiva Senatorilor din Chișinău și ocupația rusească de la 1806-1812. În: *Analele Academiei Române*. Memoriile Secțiunii Istorice, 1909-1910, seria II, tom. 32, p.317.
În memoriul adresat în 14 mai 1810 senatorului Crasno Miloșevici, șapte delegați ai divanului Craiovei afirmă că C. Samurcaș este „un om obscur din Constantinopol venit în București”.

2. Omul și opera în timp. Biografie

1498. Banchetul în onoarea d-lui ministru C.C.Arion. În: *Gazeta ilustrată*, 19 mai 1912, 1, nr.23, p.7. Tz.-S. este enumerat printre participanți.
1499. Constituirea Federației românești de sport. În: *Universul*, 3 dec. 1912, 30, nr.333, p.3. Tz.-S. este membru fondator al Federației.
1500. Adunarea generală a F.S.S.R. În: *Universul*, 3/15 dec. 1915, 33, nr.334, p.3. (Sport) Tz.-S. este citat ca membru al F.S.S.R.
1501. Însmormântarea Elenei Pherekyde. În: *Steagul*, 5 dec. 1919, 5, nr.540, p.1. Asistă și Tz.-S.
1502. GHICA, Ion. *Scrisori către V. Alecsandri*. Din timpul zaverii. Vol. 1. București: Edit. Librăriei Leon Alcalay, /1919/, p.121.
„Slugerul Tudor, chemat din vreme în București din ordinul amicului și protectorului său Samurcaș, pornește în ziua de 22 Ghenarie cu 40 de arnăuți eteriști, trece Oltul, ajunge în munții Gorjului și Mehedințului și începe a scula pandurimea”.
1503. Minele de aur din România. În: *Steagul*, 17 iun.1920, 6, nr.686, p.1.
Despre înființarea Societății „Minele de aur din România”, fondată de Banca Națiunii în urma achiziționării minelor din localitatea Valea lui Stan din Vâlcea. Tz.-S. a fost cenzor la această societate.
1504. O mare sărbătoare financiară. În: *Steagul*, 10 dec. 1920, 6, nr.832, p.2.
În discursul ținut cu prilejul aniversării prințului Ghica, Tz.-S. amintește despre expediția acestuia în Somalia și subliniază activitatea acestuia ca finanțist.
1505. Lupta împotriva cancerului. În: *Îndreptarea*, 21 apr. 1923, 6, nr.90, p.3.
Tz.-S. face parte din comitetul de inițiativă al „Ligii contra cancerului”.
1506. Prietenii Statelor Unite. În: *Universul*, 10 ian. 1926, 45, nr.7, p.6.
Ședința de constituire a Societății „Prietenii Statelor Unite” la care participă și Tz.-S.
1507. STĂNOIU, Damian. *Mănăstirea Samurcășești (Ciorogârla)*. București: Tipogr. Cărților bisericești, 1926. 32 p.
Mănăstirea se află în apropierea satelor Ciorogârla și Darvari. Legenda spune că un cioban a visat o oaie cu lâna albă ca zăpada și cu trei coarne. Proprietarul poienii unde ciobanul se ducea cu oile, boierul C. Samurcaș, a tălmăcit visul ca o poruncă a Sfintei Treimi de a ridica o biserică. Biserica, cu trei altare, este terminată în 1808.
1508. DRĂGHICEANU, Virgil. Mănăstirea Samurcășeștilor. Piatră de mormânt. În: *Buletinul monumentelor istorice*, 1926, 19, p.123. (Comunicări).
„Aici se odihnește răposata în fericire Zoe Samurcaș, născută 1808 oct. 20 decedată 1867 apr. 17, sora lui Alexandru I. Samurcaș, decedat la 29 sep. 1870”. Inscricția este reprodusă cu greșeli. Zoe Samurcaș este soție și nu soră.
1509. IORGA, Nicolae. Foaia de zestre a unei domnițe moldovenești din 1587 și exilul din Veneția al familiei sale. În: *Academia română. Memoriile secțiunii istorice*, 1926, Seria III, T. 6, p.213-238.
1510. Asociația pentru propaganda aeronautică. În: *Universul*, 19 feb. 1927, 45, nr.40, p.1.
Tz.-S. face parte din comitetul de inițiativă al asociației.
1511. Dezbaterile Parlamentului. Senatul. În: *Politica*, 13 apr. 1927, 2, nr.265, p.3.
Raportul comisiei asupra legii pentru crearea institutului de cercetări agronomice este citit de Tz.-S.

1512. Solemnitatea de la Arhivele Statului. Dezvelirea busturilor lui B.P. Hasdeu și Dimitrie Onciul. În: *Vitiorul*, 12 nov. 1927, 20, nr.5917, p.2. /Semnează Ivelea/.
Tz.-S. ia parte la această solemnitate.
1513. POPESCU, Mihai. *Contribuțiuni documentare la istoria revoluției din 1821*. București: Tipogr. Curții regale F.Göbl, 1927, p.19-20.
Tudor speră în ajutorul lui Negri, Vogoride, Ianco și C. Samurcaș, care la 26 februarie 1921, într-o scrisoare, îi promite ajutor.
1514. AGNESE, A. Inaugurarea palatului „Societății Politehnice”. În: *Universul*, 14 mar. 1928, 46, nr.61, p.9.
Tz.-S. asistă la festivitate.
1515. O sărbătoare a agriculturii românești. În: *Universul*, 27 iun. 1928, 46, nr.145, p.7.
Tz.-S. este prezent la aniversarea a 75 de ani de la înființarea Școlii Superioare de Agricultură.
1516. Însmormântarea lui Mihai Cantacuzino. În: *Universul*, 5 sep. 1928, 46, nr.205, p.7.
Tz.-S. participă la funeralii.
1517. Concursul de frumusețe al „Realității ilustrate”. Juriul ce va alege pe „cea mai frumoasă” din România. În: *Realitatea ilustrată*, 15 dec. 1928, 4, nr.48, p.5.
Tz.-S. este președintele juriului.
1518. Concursul nostru regional. În: *Realitatea ilustrată*, 9 mar. 1929, 3, nr.11, p.12-13.
Desfășurarea concursului „Miss România” prezidat de Tz.-S.
1519. „Miss România” a fost aleasă. Concursul organizat de revista „Realitatea ilustrată” a pasionat întreaga Capitală. În: *Adevărul*, 19 mar. 1929, 42, nr.13877, p.3.
Tz.-S. a prezidat concursul alături de ministrul Vaida-Voievod și Liviu Rebreanu.
1520. Ce-a făcut ieri „Miss România”. În: *Adevărul*, 21 mar. 1929, 42, nr.13879, p.5.
„La Societatea de Radio-difuziune, d-ra Magda Demetrescu, Miss România a vorbit ascultătorilor. Ea mărturisește că a fost foarte emoționată când a primit eșarfa tricoloră cu titlul de Miss România de la d.prof. Tzigara-Samurcaș.”
1521. Accidentul de automobil al prințului de Rohan. O mașină în care se aflau d.Vaida-Voievod, prințul de Rohan, contesa de Harcourt și d.Tzigara-Samurcaș, lovită de o trăsură. În: *Adevărul*, 26 mar. 1929, 42, nr.13883, p.4.
Grupul a plecat în excursie la mănăstirile din jurul Capitalei. O trăsură s-a izbit de automobil, doar prințul a fost un pic rănit la nas. Tz.-S. suferise de curând un accident asemănător la Berlin dar atunci a fost necesară intervenția medicilor.
1522. Decorarea capitalei la serbările Unirii. În: *Universul*, 13 apr. 1929, 47, nr.84, p.9.
Tz.-S. asistă la discuțiile comisiei întrunite pentru stabilirea serbărilor.
1523. BULAT, T.G. Pagini triste din istoria Olteniei (1807-1808). În: *Arhivele Basarabiei*, 1929, 1, nr.3, p.8-20.
În 7 septembrie 1807, clucerul Ioan Vlădăianu cere să fie înlocuit C. Samurcaș de la Căimăcănia Craiovei, din cauza „dăjdiilor” cu care împovăra pe locuitori. La 11 apr. 1808, Divanul Țării înștiința pe Generalul Kușnicov că Samurcaș a fost înlăturat de la Căimăcănia Craiovei „pentru jafurile și nedreptățile săvârșite”.
1524. FILITTI, I.C. *Banatul Olteniei și Craioveștii*. Craiova: Scrisul românesc, 1932, p.106, 107.
Între anii 1802 și 1821, C. Samurcaș, devenit om al lui C. Ipsilanti, ajunge vel căminar, vel logofăt, vel vistier, vel vornic și de 6 ori caimacan al Craiovei.

2. Omul și opera în timp. Biografie

1525. LONGINESCU, G.G. Institutul Schewitz-Thierrin. 85 de ani de la înființarea lui. Cuvântări rostite joi 19 mai 1932 la sărbătorirea a 85 de ani de la înființarea lui. În: *Natura*, 15 iul. 1932, 21, nr.7, p.1-3; (și extras: București: Inst. de Arte Grafice „Bucovina”, 1932. 4p.).
„Domnul profesor Tzigara-Samurcaș, fost elev al școlii, completează amintirile domnului Mitileneanu într-o povestire prea frumoasă și plină de spirit a vremurilor de atunci./.../Promite să-și golească buzunarele de amintiri la sărbătoarea a o sută de ani”.
1526. IORGA, Nicolae. *Întoarcerea unei pribege: Doamna Maria Minio*. București: M.O. și Impr. Statului. Impr. Națională, 1932, p. 7-8.
Scurte știri despre Zotu Țigara.
1527. Strălucita recepție de la Legația Polonă. În: *Îndreptarea*, 4 apr. 1934, 17, nr.75, p.3.
A fost semnalată și prezența lui Tz.-S.
1528. NICOLAESCU, Stoica. *Date noi despre filiațiunea lui Petru Vodă Șchiopul, domnul Țării Moldovei 1574-1579, 1582-1591 și Tratatul comercial din 27 august 1588, încheiat cu Elisabeta, regina Angliei*. București: Tipogr. ziarului „Universul”, 1937, p. 8-9.
Despre satul Cudrevinți, cumpărat de Zotu Țigara și doamna Maria și dăruit după moartea lui Zotu mănăstirii Sf. Sava din Iași. Este reprodus și portretul lui Zotu Țigara.
1529. VÎRTOSU, Emil. *Mărturii noi din viața lui Tudor Vladimirescu*. București: Cartea românească, 1941, p.VI, VII, 126.
La Muzeul de Artă Națională „Regele Carol I” se află fotografia color din 1884 a tabloului ctitoricesc de la biserica din Prejna înfățișându-i pe Tudor Vladimirescu și Gheorghe Duncea. Cu acordul și cu „binevoitoarea îngăduință” a lui Tz.-S., arhitectul Alexandru Petit realizează o nouă reproducere fotografică.
1530. Sfințirea bisericii de la Mănăstirea Ciorogârla (Samurcășești). Au participat I.P.S.S. Nicodim Patriarhul României și d. g-ral de corp de armată D. Popescu. În: *Curentul*, 2 iun. 1943, 16, nr.5492, p. 1, 5.
Refacerea mănăstirii a fost făcută în perioada 1941-1943, după cutremurul din 1940. La sfințirea bisericii au participat Patriarhul Nicodim , generalul D. Popescu , arhitectul Ion Cernescu și Tz.-S.
1531. Procesul între obștea Ciorogârla-Samurcășești și Ing. I.P. Gigurtu. În: *Curentul*, 10 iun.1943, 16, nr.5500, p.5.
Moșia Samurcășești-Ciorogârla (429 hectare de pământ arabil și conacul) este vândută de Elena Simons inginerului Gigurtu. Sătenii solicită moșia, intentând proces inginerului.
1532. BODIN, D. Tudor Vladimirescu și Constantin Samurcaș. În: *În amintirea lui Constantin Giurescu la douăzeci și cinci de ani de la moartea lui (1875-1918)*. București: /s.n./, 1944, p.157-165.
Relația dintre cei doi în pregătirea Revoluției de la 1821 și complotul eșuat, pus la cale de C. Samurcaș împotriva lui Tudor.
1533. OȚETEA, Andrei. *Tudor Vladimirescu și mișcarea eteristă în Țările Române (1821-1822)*. București: /s.n./, 1945, p.4, 23, 56, 61, 78, 99-103, 121, 129, 134-135, 137-141, 159, 167-177.
1534. STEPHĂNESCU, Mihail G. O piatră de mormânt uitată și o pecete necunoscută. Mărturii vechi și noi despre marele spătar Zotu Tzigara. În: *Buletinul monumentelor istorice*, 1971, nr.5, p. 58-62.
1535. PANDELE, Maria. *Alexandru Odobescu*. Antologie, prefață, bio-bibliografie, biografie selectivă. București: Edit. Eminescu, 1976, p.183.
Alexandru Odobescu cu tatăl său, Ioan Odobescu, și Ioan Samurcaș fac o scurtă călătorie la Londra în perioada 3-11 august 1852.

1536. STAN, Maria. Târgul de la Jilava, în documente din colecțiile Muzeului de istorie a municipiului București. În: *Revista muzeelor și monumentelor*. Seria Muzeu, 1976, nr.1, p.56.
Amprentă sigilară necunoscută conservată de la Costache Samurcaș „fiul” pe actul din 18 martie 1822.
1537. VLAD, George. Casele lui Al. Tzigara-Samurcaș. În: *Revista muzeelor și monumentelor*, Seria Muzeu, 1976, nr.6, p.89-91. (Panoramic. Urme memoriale din Bucureștiul de altădată).
1538. RUSU, M. N. Eminescu și artele vizuale. În: *Săptămâna culturală a Capitalei*. Serie nouă, 17 feb. 1989, nr 7/948, p.1.
„Astfel, în 1874, într-o scrisoare către Ioan Al. Samurcaș, secretar al Agenției diplomatice din Berlin, acolo unde el însuși slujise sub Th. Rosetti și N. Cretzulescu”, poetul preciza cum a aflat despre existența „arhivarului” din Cracovia.
1539. ZIRRA, Vlad. Medici din Moldova veacului trecut: Dimitrie Samurcaș și descendența sa (I-III). În: *Anuarul Institutului de istorie și arheologie „A.D. Xenopol”*, 1989, nr.1, p.719-732; 1990, 27, p.259-268; 1991, 28, p.391-408.
1540. CONSTANTINESCU, Radu; SFÂRLEA, Mircea. *Monumente religioase*. Biserici și mănăstiri celebre din România. București: Editis, 1994, p. 151.
Date despre mănăstirea Samurcășești.
1541. PIPPIDI, Andrei. „Metodă nouă” și greșeli vechi. În: *Anuarul Institutului de istorie „A.D. Xenopol”*, 1995, 32, p. 357-363.
Referiri la așa-zisa origine „regală” a lui Tz.-S. și la relațiile „cordiale” pe care acesta le avea în jurul anului 1900 cu Nicolae Iorga.
1542. ZELETIN, C.D. O veche familie de cărturari: Samurcaș. 1. Ioan Al. Samurcaș (1845-1899), prieten al lui Eminescu. 2. Personalitatea lui Alexandru Tzigara-Samurcaș. În: C.D. Zeletin: *Respiro în amonte*. Eseuri. București: Cartea românească, 1995, p.220-251.
1543. ARICESCU, C.D. *Istoria revoluțiunii de la 1821*. Craiova: Scrisul românesc, 1996, p. 30, 42, 74, 105-106, 109-112, 150-157, 220, 245.
Rolul lui C. Samurcaș, sufletul Eteriei în București, în Țara Românească și în Revoluția lui Tudor Vladimirescu; implicarea lui Ion Samurcaș, biv-vel hatman, pe lângă un corp de oștire turcească în trecere de la Vidin la Calafat.
1544. CÂNDEA, Virgil. *Mărturii românești peste hotare*. Vol 2. București: Edit Enciclopedică, 1998, p. 236-238.
Documente relative la Zotu Țigara.
1545. RĂDULESCU, Mihai Sorin. *Genealogii*. București: Albatros, 1999, p.85-86.
„Maria Tzigara-Samurcaș (1875-1971), soția istoricului de artă Alexandru Tzigara-Samurcaș, întemeietorul muzeografiei românești, era vară de-al doilea cu Nicolae Iorga, fiind fiica lui Alexandru Cantacuzino-Feodosieff /.../.
1546. BUSUIOCEANU, Alexandru. Caietele de miezul nopții. În: *Jurnalul literar*, apr. 2000, 11, nr.7-8, p.2.
1547. PLOSCU, Claudia. Lydia Baronesa Loevendal. În: *Adevărul literar și artistic*, 28 nov. 2000, 9, nr. 546, p. 1,3,7.
Baronesa Loevendal își amintește despre Tz.-S. pe care l-a întâlnit în copilăria ei.

2. Omul și opera în timp. Biografie

1548. MARINESCU, Aurel Sergiu. *1944-1958. Armata roșie în România*. Vol.2. București: Vredea, 2001, p.50, 142.
În 4-5 decembrie 1944 ostașii sovietici au coborât dintr-un tren militar în Gara Monteoru și au spart crama „Tzigara-Samurcaș”
1549. OPRIS, Ioan. *Monumentele istorice din România (1850 - 1950)*. București: Vredea, 2001, p. 174,183.
Date despre mănăstirea Samurcășești.
1550. SAVA, Octavian. Polemici și duelurile de altădată. În: *Cronica română*, 7 nov. 2002, 9, nr.2986, p.12. (Buletin de București).
Amintește personalitatea controversată a lui Tz.-S.
1551. PENEȘ, Gabriel. Aventuri amoroase cu blazon regal. În: *Libertatea de duminică*, 16 feb. 2003, nr.3870, p.2-3.
Constantin Argetoianu consemnează în memoriile sale că în lumea bună a Bucureștiului se știa că regele Carol I ar fi fost tatăl nelegitim al lui Tz.-S.
1552. TUDOR, Marina; TOMA, Denisa. Două regine. În: *Antichități România*, dec.2003-ian. 2004, nr. 1, p.52-61. (Art Nouveau).
„Este util, poate, să adăugăm că «Memoriile» lui Al. Tzigara-Samurcaș atestă și ele prietenia înfiripată între principesa /Maria/ și «regina dansului» /Loie Fuller/, care nu era chiar o artistă oarecare, ci devenise aproape o instituție”.
1553. FILITTI, I. *Banii și caimacanii Craiovei*. Craiova: Scrisul românesc, /s.a./, p.25-26.
Este evocat Costache Samurcaș, comisar caimacan (1803), vel vornic (1807-1808), vel logofăt (1809-1810).
1554. IORGA, Nicolae. *Oameni și fapte din trecutul românesc*. București: Edit. Librăriei Leon Alcalay, /s.a./, p.72-73, 84-85, 87.
Date despre Zotu Țigară.

2. Recenzii la volume

1555. ORNEA, Z. Memoriile lui Tzigara-Samurcaș. În: *România literară*, 26 mar./1 apr. 1992, 25, nr.10, p.11. (Cronica edițiilor) (a se vedea și poziția 478).
1556. ORNEA, Z. Mărturisirile lui Tzigara-Samurcaș. În: *România literară*, 26 ian /1 feb. 2000, 33, nr.3, p.9. (Cronica edițiilor) (a se vedea și poziția 478).

3. Anunțuri, note, însemnări

1557. /Bursier din Germania/. În: *Adevărul*, 6 mai 1893, 6, nr.1515, p.3. (Ultimele informațiuni).
„D. Tzigara, student în litere a plecat la Munchen în Germania, spre a studia Epigrafia. D-sa are o bursă din partea ministrului de domenii și a muzeului de antichități.”
1558. /Plecarea în străinătate a lui Al. Tzigara-Samurcaș/. În: *Universul*, 9 feb. 1905, 27, nr.38, p.3. (Informațiuni).
1559. Pentru Franța. În: *Universul*, 5 feb. 1910, 28, nr.34, p.1.; 6 feb., nr.35, p.1.; 7 feb., nr.36, p.1.
Anunț al apariției numărului excepțional al ziarului „Universul” în folosul victimelor inundațiilor din Franța, număr în care semnează și Tz.-S.

1560. /Al. Tzigara-Samurcaș s-a întors, împreună cu soția de la Roma/. În: *Universul*, 19 apr. 1911, 29, nr.104, p.2.
1561. /Regele a acordat lui Tzigara-Samurcaș medalia „Bene merenti cl. I”/. În: *Universul*, 13 iul. 1912, 30, nr.190, p.3. (Informațiuni).
1562. /Banchetul coloniei italiene la București/. În: *Steagul*, 3 dec. 1914, 1, nr.18, p.3. (Informațiuni). Tz.-S. este menționat printre participanți.
1563. Recepțiunea de la dl. Lupu Kostake. În: *Lumina*, 30 oct. 1917, 1, nr.59. (Informațiuni). Este invitat și Tz.-S.
1564. Concursul de oină. În: *Steagul*, 3 iul. 1918, 4, nr.56, p.3. (Sport). Tz.-S., prefectul Poliției, asistă la concursul de oină al colegiilor și gimnaziilor.
1565. /Dl. profesor Tzigara-Samurcaș, atins de o violentă gripă/. În: *Steagul*, 1/14 dec. 1918, 4, nr.219, p.2. (Ultimele informațiuni).
1566. /Tzigara acuzat că și-ar fi însușit 1050 lei din subscripția publică pentru monumentul poetului Panait Cerna/. În: *Neamul românesc*, 2 iun. 1919, 15, nr.138, p.2. (Știri diferite).
1567. Sosirea oaspeților italieni în Capitală. În: *Dacia*, 9 oct. 1921, 3, nr.252, p.2. Tz.-S. figurează pe lista invitaților la banchetul de la „Grand Restaurant Français” dat în cinstea unei delegații de oameni de cultură și studenți italieni.
1568. /Tzigara primit în audiență la rege/. În: *Viitorul*, 6 apr.1922, 14, nr.4220, p.3. (Ultime informațiuni).
1569. /De la Palat/. În: *Îndreptarea*, 6 apr. 1922, 4, nr.78, p.3. (Ultime informațiuni). Tz.-S., directorul Fundației, enumerat printre cei primiți în audiență la rege.
1570. /Alexandru Tzigara-Samurcaș a dejunat cu regele Ferdinand/. În: *Viitorul*, 22 feb. 1924, 17, nr.4786, p.3. (Ultime informațiuni).
1571. Înfirmarea ministrului palatului, N. Mișu. În: *Neamul românesc*, 6 sep. 1924, 19, nr.200, p.2. Tz.-S. asistă la funeralii.
1572. Audiențele la M.S. regele. În: *Neamul românesc*, 14 dec. 1925, 20, nr.20, p.2. Tz.-S. este primit în audiență la regele Ferdinand.
1573. Înfirmarea generalului Radu Toroceanu. În: *Universul*, 30 dec. 1925, 43, nr.299, p.3. Tz.-S. participă la funeraliile generalului Radu Toroceanu, fost director al institutului geografic al armatei.
1574. /Tzigara-Samurcaș în audiență la regele Ferdinand/. În: *Neamul românesc*, 19 mar. 1926, 21, nr.63, p.4. (Istorie și fapte politice).
1575. /Tzigara-Samurcaș primit în audiență la regele Ferdinand/. În: *Viitorul*, 18 mai 1926, 19, nr.5412, p.3. (Ultime informațiuni).
1576. Prânzul de gală și audiția muzicală de la Palatul regal. În: *Universul*, 7 nov. 1926, 44, nr.259, p.7. Tz.-S. participă la audiția muzicală.

2. Omul și opera în timp. Biografie

1577. Solemnitatea de la biserica Mavrogheni. În: *Universul*, 22 dec. 1926, 44, nr.297, p.7.
Tz.-S. asistă la sfințirea ce a avut loc după restaurarea bisericii.
1578. Recepția de la Președinția Consiliului de Miniștri. În: *Îndreptarea*, 15 feb. 1927, 9, nr.35, p.4.
Tz.-S. este invitat la recepție.
1579. /Cazul episcopului Ghenadie al Buzăului/. În: *Universul*, 27 feb. 1927, 45, nr.47, p.9.
Tz.-S. cere în Senat să se precizeze data la care Sfântul Sinod va judeca faptele imputate Episcopului Ghenadie a Buzăului.
1580. Ceaiul de la Președinția Consiliului de Miniștri. În: *Îndreptarea*, 10 mar. 1927, 9, nr.55, p.4.
Este prezent și Tz.-S.
1581. Ceaiul oferit de d-na și dl. P.P. Negulescu, președintele Adunării deputaților. În: *Îndreptarea*, 23 mar. 1927, 9, nr.66, p.3.
La parte și Tz.-s. împreună cu soția.
1582. Ceaiul oferit de d-na și dl ministru Trancu-Iași. În: *Îndreptarea*, 29 mar. 1927, 9, nr.71, p.3.
Participă și Tz.-S.
1583. /Tzigara-Samurcaș în audiență la regina Maria/. În: *Universul*, 22 feb. 1928, 46, nr.43, p.13.
1584. /Tzigara-Samurcaș este primit în audiență de Regentă/. În: *Universul*, 5 mar. 1928, 46, nr. 54, p.15.
1585. /Tzigara-Samurcaș în audiență la rege/. În: *Viitorul*, 7 mar. 1928, 21, nr.6013, p.4 (Informațiuni).
1586. Alexandru Tzigara-Samurcaș primit în audiență de regina Maria. În: *Îndreptarea*, 15 feb. 1929, 11, nr.32, p.2. (Informațiuni).
1587. Tzigara-Samurcaș primit în audiență de Regentă. În: *Universul*, 10 iun. 1929, 47, nr.130, p.15.
1588. /Provocare la duel/. În: *Universul*, 30 sep. 1929, 47, nr.226, p.15.
Telegramă trimisă de Mihai Tican din Barcelona despre presupusul refuz al lui Tz.-S. de a se duela.
1589. /Tzigara primit în audiență de regina Maria/. În: *Universul*, 25 nov. 1929, 48, nr.274, p.15.
1590. Alexandru Tzigara-Samurcaș primit în audiență de regina Maria. În: *Îndreptarea*, 28 nov. 1929, 11, nr.243, p.3. (Informațiuni).
1591. /Tzigara primit în audiență de Regentă/. În: *Universul*, 2 dec. 1929, 47, nr.280, p.15.
1592. Alexandru Tzigara-Samurcaș primit în audiență de Regentă. În: *Îndreptarea*, 5 dec. 1929, 11, nr. 249, p.3. (Informațiuni).
1593. /Audiență/. În: *Curentul*, 18 dec. 1929, 2, nr.690, p.7. (Audiențele la Înalți Regenți).
Mențiunea că în cursul săptămânii 9-15 decembrie Tz.-S. a fost primit în audiență.
1594. Audiențe la Înalta Regentă. În: *Universul*, 18 dec. 1929, 47, nr.293, p.13.
Tz.-S. este primit în audiență.
1595. Alexandru Tzigara-Samurcaș primit în audiență de Înălții Regenți. În: *Îndreptarea*, 19 dec. 1929, 11, nr.258. (Informațiuni).
1596. /Tzigara-Samurcaș primit în audiență de rege/. În: *Universul*, 24 iul. 1930, 48, nr.170, p.9.

1597. /Audiență/. În: *Viitorul*, 25 iul. 1930, 22, nr.6737, p.4.
Tz.-S. este primit în audiență de regele Carol II.
1598. Înmormântarea lui Grigore Cantacuzino. În: *Îndreptarea*, 2 nov. 1930, 12, nr.202, p.4.
Este menționată și participarea lui Tz.-S.
1599. Tzigara-Samurcaș participă la dejunul oferit la Legația Belgiei de baronul și baroneasa Giulaume în onoarea lui L. Pierard. În: *Îndreptarea*, 6 oct. 1934, 17, nr.210, p.2. (Știri și polemici).
1600. Concertul Adolf Busch. În: *Adevărul*, 17 dec. 1935, 49, nr.15926, p.7.
Este semnalată prezența lui Tz.-S. la Ateneu.
1601. Recepția de la legațiunea Austriei. În: *Adevărul*, 6 mai 1936, 50, nr.16037, p.7. (Viața Capitalei).
Tz.-S. a fost invitat împreună cu doamna Tzigara Samurcaș.
1602. Ceai muzical la d-na Sandu Tzigara-Samurcaș. În: *Adevărul*, 27 nov. 1936, 50, nr.16211, p.7.
1603. Decorați cu „Meritul cultural”. În: *Viitorul*, 17 feb. 1938, 30, nr.9032, p.5. (Știri și fapte).
Tz.-S. a fost decorat cu „Meritul Cultural cl. a-II-a”.

Biserica Stavropoleos și
împrejurimile ei pe la 1893

(Pagina alăturată)

Biserica Stavropoleos în timpul
restaurării din 1899

Biserica din Filipeștii de Pădure înainte de restaurare

Pictorul Părvu Mutu. Autoportret

Biserica episcopală din Curtea de Argeș

Al. Tzigara-Samurcaș la mănăstirea
Hurezu. Pridvor la chilii.
Mănăstirea Nifon (Buzău)

Mănăstirea Comana-Vlașca.
Ruinele palatului.
Ruinele chiliilor.

(Pagina alăturată)

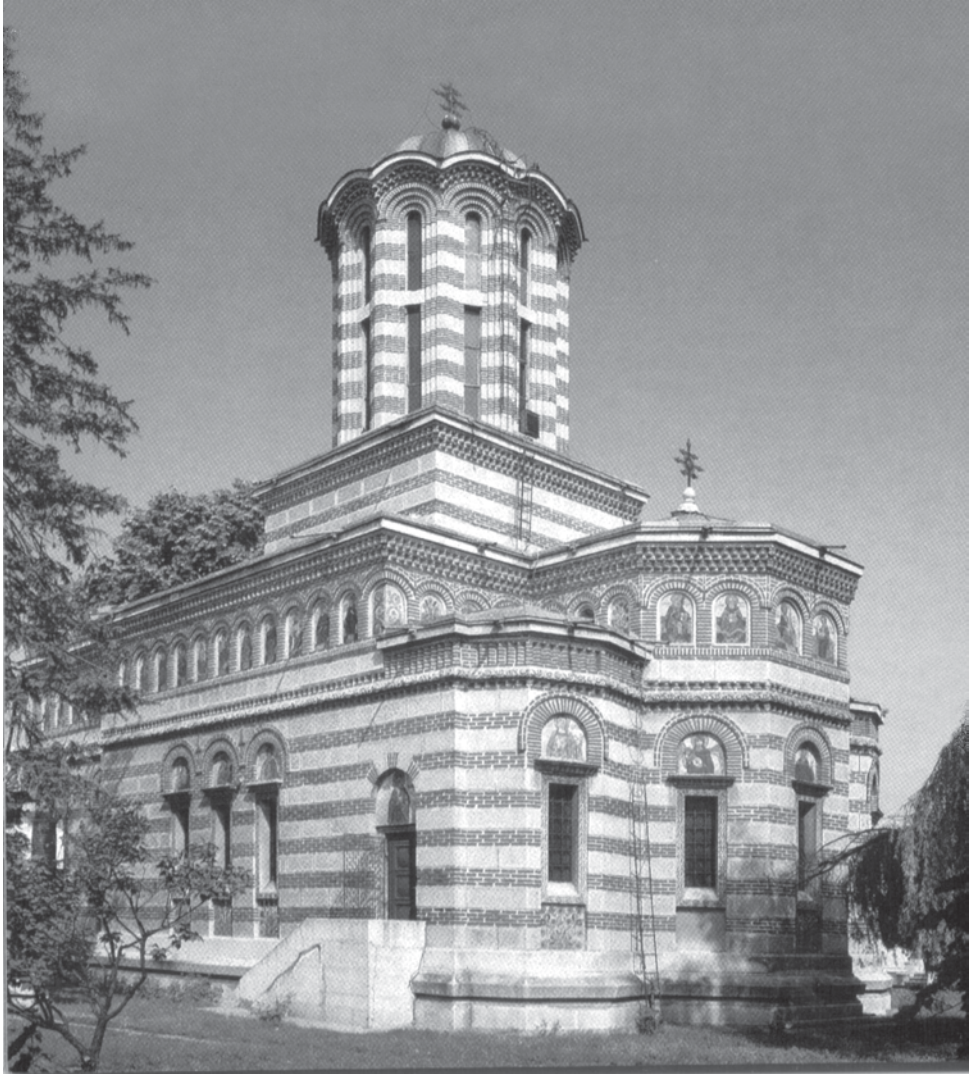
Mănăstirea Vatra Moldoviței (sus)
Mănăstirea Cozia (jos)

Culă din Oltenia

3. ACTE. DOCUMENTE
CORESPONDENȚĂ

ACTE ȘI DOCUMENTE

1. Acte și documente genealogice

1604. 23 sau 25 dec. 1587
Foaia de zestre a Domniței Maria, fiica lui Petru Șchiopul. CLXVI. În: *Acte din secolul al XVI-lea, 1517-1612, relative mai ales la domnia și viața lui Petru -Vodă Șchiopul*. Adunate, adnotate și publicate de Neculai Iorga. București: Socec, 1900, p. 705-706.
Domnița Maria a fost soția lui Zotu Țigara. Foaia de zestre a fost adusă de la Veneția, din Arhiva Comunității grecești.
1605. 1589
Însemnări despre Moldova și Țara Românească din călătoria, descrisă de Ieroteiu, Mitropolit de Monembasia, a lui Ieremia al II-lea, Patriarh Constantinopol. CXLVIII. În: IORGA, Nicolae. *Documente grecești privitoare la istoria românilor*. Part.1:1320-1716. București: Librăriile Socec, C. Sfetea, Pavel Suru, 1915, p. 85-86.
Date despre viața lui Zotu Țigara.
1606. Veneția, 20 dec. 1592
/ Scrisoare a lui Zotu Țigara către socrul său, Petru-Vodă Șchiopul. În: IORGA, Nicolae. *Documente noi în mare parte românești relative la Petru Șchiopul și Mihai Viteazul*. București: Inst. de arte grafice Carol Göbl, 1898, p.13-15.
1607. Constantinopol, după 29 ian. 1593
Un agent moldovenesc la Constantinopol către Petru Șchiopul și ginerele acestuia, Zotu Țigara, despre negocierile ce se urmează pentru restabilirea lui în Scaun. CLXVI. În: IORGA, Nicolae. *Documente grecești privitoare la istoria românilor*. Part.1:1320-1716. București: Librăriile Socec, C. Sfetea, Pavel Suru, 1915, p. 95.
1608. Veneția, 20 dec. 1593
Zotu Spătarul către socrul său, Petru-Vodă Șchiopul, despre sosirea sa la Veneția și boierii ce a găsit acolo, precum și pentru afaceri de bani. CLXXV. În: IORGA, Nicolae. *Documente grecești privitoare la istoria românilor*. Part.1:1320-1716. București: Librăriile Socec, C. Sfetea, Pavel Suru, 1915, p.97-98.
1609. Veneția, 9 iul. 1594
Gavriil /Severos/, Mitropolit de Filadelfia, șeful coloniei grecești din Veneția, către Zotu Țigara, ginerele lui Petru-Vodă Șchiopul, despre moartea lui Petru și convorbirea ce-a avut-o cu un venețian despre afacerile moștenirii. CLXXIX. În: IORGA, Nicolae. *Documente grecești privitoare la istoria românilor*. Part.1:1320-1716. București: Librăriile Socec, C. Sfetea, Pavel Suru, 1915, p.101.
1610. Veneția, 11 iul 1594
Hrisoverghi către Mitropolitul Gheorghe Movilă, către Gheorghe Hatmanul, nepotul lui Petru-Vodă Șchiopul, către Zotu Țigara, Costea Postenicul, Paharnicul Vasile, Ivan Comisul și alți boieri, despre banii dați lui Ivașcu. CLXXXII. În: IORGA, Nicolae. *Documente grecești privitoare la istoria românilor*. Part.1:1320-1716. București: Librăriile Socec, C. Sfetea, Pavel Suru, 1915, p.101.
1611. Veneția, 11 iul 1594.
Maxim, episcop de Citera (Cerigo), către Zotu Țigara, îndemnându-l să vie la Veneția. CLXXX.
În: IORGA, Nicolae. *Documente grecești privitoare la istoria românilor*. Part.1:1320-1716. București: Librăriile Socec, C. Sfetea, Pavel Suru, 1915, p.101.

3. Acte și documente

1612. Veneția, 22 aug.1594
Petiția prin care Zotu Țigara chiamă în judecată, la Veneția pe Maria Cerchesa, care furase bani și lucruri din moștenirea lui Petre-Vodă. DCXXII. În: *Acte din secolul al XVI-lea, 1517-1612, relative mai ales la domnia și viața lui Petru -Vodă Șchiopul*. Adunate, adnotate și publicate de Neculai Iorga. București: Socec, 1900, p.497-498.
1613. Veneția, 27 aug.1594
Maria Cerchesa către von Kühbach, denunțând relele intenții ale lui Zotu Țigara față de Ștefan-Vodă.. DCXXIII. În: *Acte din secolul al XVI-lea, 1517-1612, relative mai ales la domnia și viața lui Petru-Vodă Șchiopul*. Adunate, adnotate și publicate de Neculai Iorga. București: Socec, 1900, p. 498.
1614. Veneția, 29 aug.1594
Bernardino Rosso către arhiducele Ferdinand, despre furtul unei părți din moștenirea lui Petru-Vodă. DCXXIV. În: *Acte din secolul al XVI-lea, 1517-1612, relative mai ales la domnia și viața lui Petru -Vodă Șchiopul*. Adunate, adnotate și publicate de Neculai Iorga. București: Socec, 1900, p. 498.
Documentul este în italiană; se vorbește despre Zotu, Maria și Gheorghe Hatmanul. Cele patru fete ale lui Zotu sunt: Păuna, Zamfira, Ruxandra și Isabela.
1615. Veneția, 29 aug.1594
Zotu Țigara către arhiducele Ferdinand, arătând cum dorește el să se fixeze soarta lui Ștefan-Vodă. DCXXV. În: *Acte din secolul al XVI-lea, 1517-1612, relative mai ales la domnia și viața lui Petru -Vodă Șchiopul*. Adunate, adnotate și publicate de Neculai Iorga. București: Socec, 1900, p.499.
1616. Veneția, 29 aug.1594
Zotu Țigara către arhiducele Ferdinand despre felul cum s-a săvârșit furtul. DCXXVI. În: *Acte din secolul al XVI-lea, 1517-1612, relative mai ales la domnia și viața lui Petru-Vodă Șchiopul*. Adunate, adnotate și publicate de Neculai Iorga. București: Socec, 1900, p. 500.
1617. Ambras, 13 sep.1594
Arhiducele Ferdinand către Bernadino Rosso, despre acordarea unui pașaport autorilor furtului. DCXXIX. În: *Acte din secolul al XVI-lea, 1517-1612, relative mai ales la domnia și viața lui Petru -Vodă Șchiopul*. Adunate, adnotate și publicate de Neculai Iorga. București: Socec, 1900, p. 502.
Pașaportul, cu data de 13 septembrie, e dat pe numele Attamannus Zottus, dar von Kühbach e înștiințat și ordonă reținerea lui Zotu și ai săi până va fi restituită toată suma înstrăinată.
1618. Veneția, 16 sep.1594
Bernardino Rosso către Ferdinand, despre plecarea lui Zotu spre Bozen. DCXXXII. În: *Acte din secolul al XVI-lea, 1517-1612, relative mai ales la domnia și viața lui Petru-Vodă Șchiopul*. Adunate, adnotate și publicate de Neculai Iorga. București: Socec, 1900, p. 504.
1619. Bozen, 16 sep.1594
Von Kühbach către arhiducele Ferdinand, despre furt, purtarea lui Zotu și măsurile luate. DCXXXIII. În: *Acte din secolul al XVI-lea, 1517-1612, relative mai ales la domnia și viața lui Petru-Vodă Șchiopul*. Adunate, adnotate și publicate de Neculai Iorga. București: Socec,1900, p.504.
1620. Bozen, 20 sep.1594
Von Kühbach către arhiducele Ferdinand, despre sosirea lui Zotu și noi descoperiri cu privire la furt. DCXXXV. În: *Acte din secolul al XVI-lea, 1517-1612, relative mai ales la domnia și viața lui Petru-Vodă Șchiopul*. Adunate, adnotate și publicate de Neculai Iorga. București: Socec,1900, p.505.

1621. Veneția, 21 sep.1594
Bernardino Rosso către arhiducele Ferdinand, despre măsurile ce trebuie luate față cu /sic!/ Zotu. DCXXXVI. În: *Acte din secolul al XVI-lea, 1517-1612, relative mai ales la domnia și viața lui Petru-Vodă Șchiopul*. Adunate, adnotate și publicate de Neculai Iorga. București: Socec, 1900, p. 506.
1622. Veneția, 23 sep.1594
Rosso către arhiducele Ferdinand, despre ce trebuie făcut cu Zotu, dând în anexă lista lucrurilor furate. DCXXXVII. În: *Acte din secolul al XVI-lea, 1517-1612, relative mai ales la domnia și viața lui Petru-Vodă Șchiopul*. Adunate, adnotate și publicate de Neculai Iorga. București: Socec, 1900, p. 507.
1623. Ambras, 25 sep.1594
Arhiducele Ferdinand către Rosso, despre felul cum a primit pe Zotu. DCXXXVIII. În: *Acte din secolul al XVI-lea, 1517-1612, relative mai ales la domnia și viața lui Petru-Vodă Șchiopul*. Adunate, adnotate și publicate de Neculai Iorga. București: Socec, 1900, p. 508.
1624. Bozen, 27 sep.1594
Von Kühbach către arhiducele Ferdinand, despre familia și suita lui Ștefan-Vodă și o boală a acestuia. DCXXXIX. În: *Acte din secolul al XVI-lea, 1517-1612, relative mai ales la domnia și viața lui Petru-Vodă Șchiopul*. Adunate, adnotate și publicate de Neculai Iorga. București: Socec, 1900, p. 509.
Von Kühbach întreabă, printre altele, ce să facă cu familia lui Zotu care, cu toată buna tratare, se plânge că li se face o „grosse Schmach”.
1625. Bozen, 29 sep.1594
Von Kühbach către arhiducele Ferdinand, despre ce e de făcut cu Zotu. DCXL. În: *Acte din secolul al XVI-lea, 1517-1612, relative mai ales la domnia și viața lui Petru-Vodă Șchiopul*. Adunate, adnotate și publicate de Neculai Iorga. București: Socec, 1900, p. 509.
1626. Bozen, 2 oct.1594
Lista lucrurilor furate din moștenirea lui Petru-Vodă, dată de Zotu Țigara. DCXLII. În: *Acte din secolul al XVI-lea, 1517-1612, relative mai ales la domnia și viața lui Petru-Vodă Șchiopul*. Adunate, adnotate și publicate de Neculai Iorga. București: Socec, 1900, p. 512.
1627. Bozen, 4 oct.1594
Von Kühbach către arhiducele Ferdinand, despre cele ce a vorbit cu Zotu. DCXLIII. În: *Acte din secolul al XVI-lea, 1517-1612, relative mai ales la domnia și viața lui Petru-Vodă Șchiopul*. Adunate, adnotate și publicate de Neculai Iorga. București: Socec, 1900, p. 513.
1628. Bozen, 13 oct.1594
Von Kühbach către arhiducele Ferdinand, despre trimiterea lui Apostolo Țigara la Veneția, descoperirea testamentului din 10 mai și citirea inventarului făcut de Petru-Vodă. DCXLIV. În: *Acte din secolul al XVI-lea, 1517-1612, relative mai ales la domnia și viața lui Petru-Vodă Șchiopul*. Adunate, adnotate și publicate de Neculai Iorga. București: Socec, 1900, p. 513.
1629. Bozen, 17 feb.1596
Von Kühbach către Guvernul țărilor superioare austriece, despre procesul de moștenire. DCLVI. În: *Acte din secolul al XVI-lea, 1517-1612, relative mai ales la domnia și viața lui Petru-Vodă Șchiopul*. Adunate, adnotate și publicate de Neculai Iorga. București: Socec, 1900, p. 528.
Spătarul Zotu Țigara și Maria Cerchessa au luat lucrurile. Procesul continuă. Zotu a fost eliberat, fiind reținută în schimb familia.

3. Acte și documente

1630. 9 mai 1598
Bruni către Guvernul provinciilor superioare, despre averea din Veneția a lui Ștefan-Vodă. DCLXIII. În: *Acte din secolul al XVI-lea, 1517-1612, relative mai ales la domnia și viața lui Petru-Vodă Șchiopul*. Adunate, adnotate și publicate de Neculai Iorga. București: Socec, 1900, p. 533.
Guvernul vorbește de posibilitatea arestării lui Zotu la Ferrara și îl roagă pe Împărat să scrie și el Papei pentru arestare.
1631. 11/21 apr.1599
Inscripția de pe mormântul lui Zotu Țigara, la San-Giorgio dei Greci în Veneția. DCLXIV. În: *Acte din secolul al XVI-lea, 1517-1612, relative mai ales la domnia și viața lui Petru-Vodă Șchiopul*. Adunate, adnotate și publicate de Neculai Iorga. București: Socec, 1900, p. 534.
„Zotu Țigara, din Ianina, care s-a învrednicit a fi supt Petru Mihnescul, Domn și stăpânitor a toată Moldovlachia, Mare Spătar și ginere al Domnului; cel ce a trăit cu strălucire și în dreapta credință, se odihnește în acest mormânt, făcut de fratele său Apostol pentru el și urmași; așteptând învierea din morți. 1599, aprilie 11.”
1632. Innsbruch, 1 mai 1599
Ștefan-Vodă către sora sa, Domnița Maria, mângâind-o pentru moartea soțului ei, Zotu Țigara. DCLXV. În: *Acte din secolul al XVI-lea, 1517-1612, relative mai ales la domnia și viața lui Petru-Vodă Șchiopul*. Adunate, adnotate și publicate de Neculai Iorga. București: Socec, 1900, p. 535.
1633. 1599 - 1668
/Acte din arhiva bisericii San-Giorgio dei Greci cuprinzând testamentul lui Zotu Țigara, legatul făcut de acesta bisericii și alte probleme de moștenire/. În: BĂNESCU, Nicolae. *Acte venețiene privitoare la urmașii lui Petru-Vodă Șchiopul*. București: /s.n./: 1929. 67 p.
1634. Veneția, 25 nov.1604
„Avogadorii” din Veneția confirmă căsătoria Mariei Țigara cu Paul Minio. DCXCII. În: *Acte din secolul al XVI-lea, 1517-1612, relative mai ales la domnia și viața lui Petru-Vodă Șchiopul*. Adunate, adnotate și publicate de Neculai Iorga. București: Socec, 1900, p. 563.
1635. Veneția, 29 mar.1612
Testamentul Păunei, fiica lui Zotu Țigara și a Domniței Maria. CCLVII. În: *Acte din secolul al XVI-lea, 1517-1612, relative mai ales la domnia și viața lui Petru-Vodă Șchiopul*. Adunate, adnotate și publicate de Neculai Iorga. București: Socec, 1900, p. 778.
1636. 7 apr.1754
Actul prin care se arată că Dositeiu a numit un episcop fiului său. În: CANTACUZINO, Mihai. *Genealogia Cantacuzinilor*. Publicată și adnotată de Nicolae Iorga. București: Inst. de Arte Grafice și Edit. Minerva, 1902, p.284.
1637. 8 nov.1810
„Costache Samurçaș, biv vel logofăt i cavaler Întâiu ocârmuitor al Divanului Craiovi” către un căpitan de legegii pentru a verifica o plângere a lui Lupu Zoican ot Baltă pentru neplată. În: VĂRTOSU, Emil. *Mărturii noi din viața lui Tudor Vladimirescu*. București: Cartea Românească, 1941, p.12.
1638. 31 dec.1810
Scrisoare de la Întâiu Divan al Prințipatului Valahii către biv vel logofăt Costache Samurçaș pentru cercetare unei plângeri făcute împotriva logofătului Radu Muică, din Gornovița (Mehedinți), omul slugerului Tudor Vladimirescu. Plângerea este făcută de Ghiță, Antone și Răducan Răiescu. În: VĂRTOSU, Emil. *Mărturii noi din viața lui Tudor Vladimirescu*. București: Cartea românească, 1941, p.26.

1639. 31 mai 1811
De la întâiul Divan. Construirea de către bel Vistier Constantin Samurcaș a unei sfinte mănăstiri pe moșia Samurcăsești, împrejmuită cu ziduri, cu chilii și alte trebuincioase. Acest act, dat în timpul lui Constantin Caragea, reprezintă „sinei de întărire, ca să se păzească totdeauna întru tote cu nestrămutare”. (Anexa nr. 41. Cod. LXXI, fila 25.v.). În: URECHIA, V.A. *Istoria românilor*. Curs făcut la Facultatea de Litere din București, după documente inedite. Vol.11. Seria 1800-1834. București: Tipogr. și Fonderia de Litere Toma Basilescu, 1900, p.790.
1640. 24 dec.1811
Slugerul Tudor Vladimirescu scrie neguțătorului Hagi Enuș din Craiova, pentru trimiterea unei scrisori la București, către Marele Vistier Constantin Samurcaș. În: VÂRTOSU, Emil. *Mărturii noi din viața lui Tudor Vladimirescu*. București: Cartea românească, 1941, p. 31.
1641. 23 nov.1815
Vodă Caragea orânduiește cercetare pentru dovedirea jafurilor făcute de Adalăi: Turcii din Adal-Calè, în averea lui Tudor Vladimirescu. În : VÂRTOSU, Emil. *Mărturii noi din viața lui Tudor Vladimirescu*. București: Cartea românească, 1941, p. 56.
1642. feb. 1816
Ghiță Răiescu se plânge direct la Domn, spunând că judecata cerută prin plângerea (jalba) din 1810 a fost amânată de trei ori de biv vel logofăt Costache Samurcaș, caimacanul Craiovei și sprijinitor al lui Tudor. În: VÂRTOSU, Emil. *Mărturii din viața lui Tudor Vladimirescu*. București: Cartea românească, 1941, p. 27.

2. Acte și documente în colecțiile Al. Tzigara - Samurcaș

1643. București, 2 iul.1644
Matei Vodă. Pentru moșia Preajba. În: IORGA, Nicolae. *Studii și documente cu privire la istoria românilor*. Vol.5. Part.1. București: I.V. Socec, 1903, p.119.
1644. 13 mai 1656
Constantin Șerban. Pentru oameni din Orbi, ce se judecă. În: IORGA, Nicolae. *Studii și documente cu privire la istoria românilor*. Vol.5. Part.1. București: I.V. Socec, 1903, p.121.
1645. 17 nov. 1703
Zapisul lui Vasile de danie Schitului /Mănăstirea Tismana/. În: IORGA, Nicolae. *Studii și documente cu privire la istoria românilor*. Vol.5. Part.1. București: I.V. Socec, 1903, p.137-138.
1646. 14 feb.1721
Scrisoare de mărturisanie pentru Căpitan Velisari. În: IORGA, Nicolae. *Studii și documente cu privire la istoria românilor*. Vol.5. Part.1. București: I.V. Socec, 1903, p.139.
1647. 17 aug.1724
Copie scoasă din cuvânt în cuvânt după cartea egumenului Nicodim Tizmăneanu cu pecetea Sfintei mănăstiri și cu tot soborul la mâna Sfinției Sale, părintelui Dosithei Brăiloiului de schimbu moșii Orbii și Saca. În: IORGA, Nicolae. *Studii și documente cu privire la istoria românilor*. Vol.5. Part.1. București: I.V. Socec, 1903, p.143-144.
1648. Craiova, 12 sep.1734
„Brăiloiu” dă un zapis, „nepotului Constandin Strânbeanul, Com”, pentru o moară. În: IORGA, Nicolae. *Studii și documente cu privire la istoria românilor*. Vol.5. Part.1. București: I.V. Socec, 1903, p.318.

3. Acte și documente

1649. 1743 - 1837
Documente muntene din colecția d-lui Al. Țigara-Samurcaș. În: IORGA, Nicolae. *Studii și documente cu privire la istoria românilor*. Vol.11. București: I.V. Socec, 1906, p.103-106.
1650. 29 apr.1778
Tudor Săpunar, pă care l-au adus mărturie dumn. În: IORGA, Nicolae. *Studii și documente cu privire la istoria românilor*. Vol.5. Part.1. București: I.V. Socec, 1903, p.161.
1651. 1791
Foia lui Gheorghiță de lucrurile, ce le-au adus din lăuntru. În: IORGA, Nicolae. *Studii și documente cu privire la istoria românilor*. Vol.5. Part.1. București: I.V. Socec, 1903, p.161.

3. Decrete. Decizii

1652. /Decretul nr.1079 din 31 martie 1892 prin care Al. Tzigara-Samurcaș este numit, începând cu 1 aprilie, bibliotecar, redactor al anuarului și buletinului și secretar al Comisiunii superioare și comitetului permanent al Direcției de Statistică din Ministerul Agriculturii, Industriei, Comerțului și Domeniilor/. În: *Monitorul Oficial*, 4/16 apr. 1892, nr.4, p.99.
1653. /Decretul nr.50 din 5 ianuarie 1899 prin care Al. Tzigara-Samurcaș este numit în funcția de bibliotecar al Fundației Universitare Carol I, începând cu 1 ianuarie 1899/. În: *Monitorul Oficial*, 13/25 ian. 1899, nr.224, p.7796.
1654. /Decizia Consiliului de Miniștri, nr. 38/1899 prin care Al. Tzigara-Samurcaș este autorizat să adauge la numele său patronimic de „Țigara” pe cel de „Samurcaș”/. În: *Monitorul Oficial*, 18/30 mar. 1899, nr.277, p.9772.
1655. /Decretul nr. 3099 din 3 decembrie 1904 prin care Al.Tzigara-Samurcaș este numit profesor definitiv la Catedra de estetică și istoria artelor de la Școala de Arte Frumoase din București/. În: *Monitorul Oficial*, 9/22 dec. 1904, nr.204, p.7593.
1656. /Decretul nr.2777 din 13 iulie 1906 prin care Al. Tzigara-Samurcaș „se numește pe ziua de 1 octombrie 1906” în funcția de director al Muzeului de etnografie și artă națională/. În: *Monitorul Oficial*, 18/31 iul. 1906, nr.88. p.3537.
1657. /Decizia nr. 34614 din 26 mai 1908 prin care se aprobă ținerea cursurilor de vară/. În: *Monitorul Oficial*, 1/14 iul. 1908, nr. 47, p. 2392.
Tz.-S. va ține un curs de opt ore despre arta română, biserici și mănăstiri, urmat de excursii la Neamț și Suceava.
1658. /Decretul nr. 1946 din 30 aprilie 1914 referitor la numirea în funcția de director al Fundației Universitare Carol I al lui Tzigara-Samurcaș, începând cu 1 aprilie 1914/. În: *Monitorul Oficial*, 8/21 mai 1914, nr.28, p.1419.
1659. /Decretul nr. 919 din 24 aprilie 1918, dat la Iași, prin care Al. Țigara-Samurcaș este numit în funcția de prefect al poliției orașului București/. În *Monitorul Oficial*, 25 apr./8 mai 1918, nr. 20, p. 252
1660. /Decret nr. 2548 din 15 iunie 1926 prin care Al. Tzigara-Samurcaș se numește începând cu 1 iunie 1926 profesor titular la Catedra de Istoria artelor de la Facultatea de Filozofie și Literelor din Cernăuți/. În: *Monitorul Oficial*, 22 iun. 1926, nr.137, p.9062.

1661. /Recomandarea lui Al. Țigara - Samurcaș de către Senatul Universității din Cernăuți pentru postul de profesor titular la Catedra de istoria artelor la facultatea de Litere și Filosofie din Cernăuți/. În: *Monitorul Oficial*, 14 iul. 1927, nr.153, p.9634-9635.
Se publică și referatul asupra activității științifice a lui Tz.- S.
1662. /Decretul nr. 2089 din 19 mai 1939 prin care Al. Tzigara-Samurcaș este menținut ca director general al Muzeului de Artă Națională Carol I din București peste limita legală a vârstei de pensionare/. În: *Monitorul Oficial*, 23 mai 1939, nr.117, p.3288.
1663. /Decizia nr. 1087 din 1 iunie 1945 prin care Al. Tzigara-Samurcaș, fost director titular al Muzeului Național Carol I din București până la data de 1 mai 1945 rămâne mai departe director onorific al acestui muzeu/. *Monitorul Oficial*, 6 iun. 1945, nr.126, p.4713.
1664. /Decretul nr.3525 din 7 decembrie 1946 prin care Al. Tzigara-Samurcaș se pune în retragere din oficiu din funcția de director al Bibliotecii Centrale Universitare din București/. În: *Monitorul Oficial*, 10 dec. 1946, nr.286, p.12703.

B. CORESPONDENȚĂ

I. SCRISORI TRIMISE

1. Datate

1.1 Destinatari identificați

1665. /Către Gr. Tocilescu/. München, 8 iun. 1893. În: POPOVĂȚ, P. *Muzeul de la Șosea*. Part.3. București: /s.n./, 1996, p.254.
„Rămân al dv. recunoscător și devotat elev /.../ față de scumpul și respectabilul său D. profesor, pentru care, însă, păstrează aceleași osebite sentimente ca și înainte”.
1666. /Către Gr. Tocilescu/. Berlin, 10 ian. 1894. În: POPOVĂȚ, P. *Muzeul de la Șosea*. Part.3. București: /s.n./, 1996, p.254.
„Pe lângă mulțumirea sufletească veți avea și recunoștința generațiilor viitoare, ce vor vedea în d-voastră pe adevăratul reformator al acestei instituții de cultură atât de necesară în stat”.
1667. /Către Gr. Tocilescu/. Berlin, 24 mai 1894. În: POPOVĂȚ, P. *Muzeul de la Șosea*. Part.3. București: /s.n./, 1996, p.254.
„/.../ a mea recunoștință pentru toate binefacerile părintești ce vă datoresc, rămân al dv. recunoscut și devotat elev”.
1668. /Către Sașa Odobescu/. București, 10 iun. 1897. B.A.R.
Cere permisiunea de a intra în posesia clișeului unei fotografii a fostului său mentor, Al. Odobescu, pe care după multe cercetări o depistase la directorul Școlii normale.
1669. /Către Marie-Rose Tzigara-Samurcaș/. 1897-1943. Lb. fr. B.A.R.*
1397 scrisori trimise de Tz.-S. soției sale, din țară și din străinătate.
1670. /Către Coralia Boldur/. București, 19 oct. 1898. Lb. fr. B.A.R.
Îi trimite Coraliei, soacra sa, niște documente pentru a le semna.

3. Corespondență. Scrisori trimise

1671. /*Către C.C. Arion, ministrul Cultelor și Instrucțiunii Publice*/. București, 1900. Ciornă. B.A.R.
Solicită o delegație oficială pentru a participa la Congresul internațional al bibliotecarilor și la cel al profesorilor de istoria artelor din luna august de la Paris.
1672. /*Către Djuvara G. Trandafir*/. /București/, /1900-1915/. Text dactilografiat. B.A.R.
1673. /*Către C.Dimitrescu-Iași, rectorul Universității din București*/. București, 25 apr. 1901. Arhiva BCU.
Cere suplimentarea ajutorului financiar pentru tipărirea lucrării despre Al. Russo a lui Petre Haneș.
1674. /*Către C.Dimitrescu-Iași, rectorul Universității din București*/. București, 15 oct. 1901. Arhiva BCU.
Solicită ajutor financiar pentru înmormântarea custodelui Alex. Argenti. Rectorul aprobă suma de 100 lei, din fondul de rezervă al Fundației.
1675. /*Către George G. Bibescu*/. București, 5/18 ian. 1902. B.A.R.
Mulțumește pentru 19 broșuri și volume donate bibliotecii Fundației.
1676. /*Către Ministerul Instrucțiunii și al Cultelor*/. București, /7 iun. 1903/. B.A.R.
Raport privitor la frizele și sculpturile din Trofeul de la Adamclisi depuse în jurul Muzeului Militar, aflate în pericolul de a fi distruse din cauza lucrărilor de demolare a muzeului.
1677. /*Către D. A. Sturdza*/. București, 13 oct. 1903. B.A.R.
Mulțumește pentru o donație trimisă Fundației prin I. Bianu, constând din două volume editate de „Gesellschaft für Romanische Literatur”.
1678. /*Către Const. Istrati*/. București, 21 ian. 1904. B.A.R.
Mulțumește pentru cuvintele măgulitoare la adresa unui articol al său publicat în „Epoca” și îl informează că a înapoiat o parte a documentelor d-nei Aman, restul urmând a fi restituite a doua zi.
1679. /*Către Const. Istrati*/. București, 6/19 mar. 1904. B.A.R.
Se justifică pentru asumarea libertății de a-i fi utilizat numele în ultima polemică din ziare, fiind „de bună credință, convins că din scrisoarea Dv. îmi aparțineau acum mie felicitările ce ați binevoit a-mi adresa”.
1680. /*Către D.A. Sturdza, președintele Consiliului de Miniștri*/. București, /1904/. În: POPOVĂȚ, P. *Muzeul de la Șosea*. Part.3. București: /s.n./, 1996, p.250.
Cere audiență pentru a-și expune planurile privitoare la muzeografie, starea muzeelor în România și studiul artei în general, pe care le prezentase deja regelui Carol I și primiseră aprobarea acestuia.
1681. /*Către Titu Maiorescu*/. București, 13/26 ian. 1905. B.A.R.
Se scuză pentru amânarea până săptămâna următoare a „contribuției” sale la „Epoca”, fiind ocupat cu o nouă traducere a lucrărilor reginei Elisabeta, care trebuia să apară cât mai repede.
1682. /*Către D. A. Sturdza*/. București, 13 feb. 1905. Carte poștală. B.A.R.
Îl informează că Adunarea generală a Societății Turiștilor din România, programată pentru 13 februarie 1905, va începe la ora 4 și nu 5 cum îl anunțase inițial. Tz.-S. semnează în calitate de Secretar General al Societății.
1683. /*Către I. I. V. Socec*/. București, 31 mar. 1905. B.A.R.
Se referă la o înțelegere verbală anterioară cerându-i un răspuns definitiv: „că sunteți dispus a edita discursurile politice ale D-lui P. P. Carp, ce cu autorizația D-tale, îmi propun a publica”.
1684. /*Către D. A. Sturdza*/. București, 27 apr. 1905. B.A.R.
Mulțumește pentru o donație făcută Bibliotecii Fundației: trei volume în folio din lucrarea lui Dewanin, „Cent ans de numismatique française”.

1685. /*Către Ion Petrovici*/. București, 17 ian. 1906. Carte poștală. B.A.R.
„Pe aici vremuri tot mai grele! Bucură-te dar de liniștea și avantajele ce-ți procură atmosfera de acolo. Când te instalezi la Berlin?”
1686. /*Către dr. Istrati*/. București, 29 mai 1906. Copie dactilografiată. B.A.R.
Acceptă sarcina amenajării expoziției retrospective doar dacă are loc o renunțare formală din partea lui Iorga, care își asumase această sarcină încă din iarnă.
1687. /*Către dr. Istrati*/. București, 2 iun. 1906. Copie dactilografiată. B.A.R.
Îl informează că din colecția Colonelului Pappazoglu nu a putut alege pentru secția retrospectivă a expoziției decât 4 piese, o ușă de biserică din lemn sculptat și trei icoane.
1688. /*Către dr. Istrati*/. București, 13 iun. 1906. B.A.R.
Despre organizarea Expoziției Generale Române.
1689. /*Către Ministerul Cultelor și Instrucțiunii Publice*/. București, /iun. 1906/. Copie. B.A.R.
Solicită obiecte din Muzeul de Antichități (2 statui romane descoperite la Constanța) pentru a fi expuse în secțiunea retrospectivă a expoziției de la Palatul Artelor.
1690. /*Către dr. Istrati*/. București, 30 iul. 1906. Copie dactilografiată. B.A.R.
Cere ca obiectele din expoziția de la Palatul Artelor să nu fie vândute până când nu alege pentru colecția Muzeului velințe, ii, fote cu desene vechi și obiecte din lemn.
1691. /*Către dr. Istrati*/. București, /iul. 1906/. Copie. B.A.R.
Se retrage de la conducerea Secțiunii retrospective a Expoziției Generale Române pe motivul interferenței dispozițiilor sale cu cele ale directorului muzeului (Iorga?). Reamintește condițiile inițiale pe care le-a pus când a acceptat funcția. Restituie biletul de liberă trecere și circulara nr. 4263 din 23 iunie.
1692. /*Către Ministerul Cultelor și Instrucțiunii Publice*/. București, 5 sep. 1906. Copie. B.A.R.
Solicită aripa stângă a Monetăriei împreună cu alte 3 săli pentru Muzeul etnografic. Anexează schița de plan a arhitectului Ghika-Budești. Pe verso, Tz.-S. notează că aceasta a fost aprobată de ministrul Vlădescu și că a apărut în „Convorbiri literare” din februarie 1907, cu titlul „Noul plan al Muzeului nostru Național”.
1693. /*Către Ministerul Artelor și Cultelor*/. București, 19 sep. 1906. B.A.R.
Cere ca arhitectul N. Ghika-Budești să fie însărcinat oficial cu alcătuirea planurilor Muzeului de Artă Națională.
1694. /*Către Ministerul Artelor și Cultelor*/. București, 24 nov. 1906. În: POPOVĂȚ, P. *Muzeul de la Șosea*. Part. I. București: /s.n./, 1996, p.67.
Lung și argumentat memoriu prin care atrage atenția asupra necesității începerii construcției muzeului etnografic.
1695. /*Către Ministerul Artelor și Cultelor*/. București, 23 mar. 1907. Arhiva M.Ț.R.
Semnalează faptul că „/.../ adunarea obiectelor trebuie grăbită, căci ele dispar tot mai mult, fie prin distrugerea chiar a posesorilor, fie prin concurența tot mai mare ce se întâmpină din partea colecționarilor particulari”.
1696. /*Către Spiru Haret, ministrul Artelor și Cultelor*/. București, 2 apr. 1907. Copie dactilografiată. În: POPOVĂȚ, P. *Muzeul de la Șosea*. Part. I. București: /s.n./, 1996, p.86.
Solicită o autorizație pentru a alege tablouri și gravuri din birourile Ministerului și Administrației Casei Bisericii și a Școalelor pentru Muzeul de Artă Națională unde „ar fi puse în lumina ce se cuvine și ar servi pentru folosința obștească”.

3. Corespondență. Scrisori trimise

1697. /*Către Spiru Haret, ministrul Artelor și Cultelor*/. București, /3-18 apr. 1907/. În: POPOVĂȚ, P. *Muzeul de la Șosea*. Part.1. București: /s.n./, 1996, p.87.
Cere pentru colecțiile Muzeului de Artă Națională lucrările rămase în urma Expoziției Generale din 1906 de la fostul Palat al Artelor. Ministrul aprobă în 19 aprilie, cu mențiunea „Se va interveni”.
1698. /*Către C. Nițulescu, secretarul Primăriei din Ceauru*/. București, 4 iun. 1907. Arhiva M.Ț.R.
Oferă lui Antonie Mogoș prețul de 500 lei pentru casa sa din lemn, împreună cu porțile: „sper că prin stăruințele D-tale sus-zisul se va convinge că prețul ce-i oferim este destul de avantajos, mai cu seamă dacă lămurești bine scopul în care se cumpără și sper că aflând că opera sa va fi expusă în Muzeul de Artă Națională se va simți măgulit și va ceda pe prețul de mai sus. Puneți-i în vedere, vă rog, onoarea deosebită ce ar rezulta pentru dânsul și întreg neamul lui de a figura în Muzeu prin lucrarea sa, care astfel va fi pe veci păstrată spre admirarea întregului neam românesc”.
1699. /*Către Ministerul Artelor și Cultelor*/. București, 15 iun. 1907. Text dactilografiat. Arhiva M.Ț.R.
Cere ca, pe lângă aripa stângă a Monetăriei Statului, să se atribuie Muzeului și „cele trei săli corespunzătoare din catul întâi, ocupate în prezent de atelierile Școlii de Arte frumoase”.
1700. /*Către N. Nițulescu, secretarul Primăriei din Ceauru*/. București, 16 iun. 1907. Arhiva M.Ț.R.
Îl înștiințează că s-a aprobat cumpărarea casei lui Antonie Mogoș pentru Muzeu și că s-a trimis prima plată. „În vederea transportului și a felului de a desfăce casa voiu veni eu însumi în curând la fața locului. Rog a nu lăsa să se strice casa deoarece e nevoie să mai fac o fotografie înainte de dărâmare”.
1701. /*Către I. Georgescu, directorul Prefecturii Gorj*/. București, 16 iul. 1907. Arhiva M.Ț.R.
Adresează rugămintea ca C. Nițulescu să supravegheze demontarea casei lui Mogoș și să transporte în același vagon și cele trei cruci din satele Poenari, Rovinari și Roșia.
1702. /*Către C. Nițulescu*/. București, 3 aug. 1907. Telegramă. Arhiva M.Ț.R.
Despre transportul casei lui Antonie Mogoș la București.
1703. /*Către C. Nițulescu*/. București, 17 oct. 1907. Arhiva M.Ț.R.
Îl cheamă pe Mogoș la București pentru instalarea casei la Muzeu.
1704. /*Către Spiru Haret, ministrul Artelor și Cultelor*/. București, 8 nov. 1907. Text dactilografiat. Arhiva M.Ț.R.
Memoriu în care solicită fonduri pentru construcția Muzeului.
1705. /*Către C. Nițulescu*/. București, 15 nov. 1907. Arhiva M.Ț.R.
Îl roagă să intervină pe lângă Antonie Mogoș pentru a-l convinge să vină la București în vederea instalării casei sale la Muzeu, așa cum a promis la negocierea inițială („3 lei pe zi și drumul”).
1706. /*Către C. Nițulescu*/. București, 21 nov. 1907. Telegramă. Arhiva M.Ț.R.
Trimite foaia de drum pentru Antonie Mogoș care vine la București să instaleze casa la Muzeu.
1707. /*Către Titu Maiorescu*/. București, 3 feb. 1908. Arhiva M.Ț.R.
Mulțumește pentru o donație pe care a făcut-o Muzeului de Artă Națională: „Albumul moldo-valaque” din 1848 și 41 litografii din Albumul lui Raffet din 1837 cu vederi din țară.
1708. /*Către N. N. Filodor*/. București, 26 mai 1908. B.A.R.
La îndemnul ministrului Haret, îi trimite două fotografii după tablourile lui Aman („Unirea” și „Depunerea jurământului domnitorului Carol I”) cu rugămintea de a identifica personajele istorice reprezentate. Informațiile îi sunt necesare pentru realizarea Catalogului muzeului. Pe verso, scrisoarea din 27 mai a lui Filodor către I. Bianu, care sugerează să se studieze la Academie listele membrilor Parlamentului.

1709. */Către Ministerul Instrucțiunii Publice/*. București, 2 sep. 1908. Copie dactilografată. B.A.R.
Își anunță intenția de a pleca de la Muzeul Aman a cărui conducere ar putea fi atribuită directorului Pinacotecii București. Consideră că el s-a achitat de sarcina organizării muzeului și de tipărirea catalogului iar bunul mers al instituției este asigurat de custodele Artachino.
1710. */Către Ana Theodor Aman/*. București, 7 oct. 1908. B.A.R.
Răspunde negativ invitației de a o vizita pentru a vorbi despre operele pictorului. Arată că prin retragerea de la Muzeul Aman a hotărât să nu se mai ocupe de „artistul Aman căruia cred că i-am dat atențiunea cuvenită prin aranjarea muzeului și publicarea catalogului”.
1711. */Către Ministerul Artelor și Cultelor/*. București, 14 nov. 1908. Copie dactilografată. Arhiva M.Ț.R.
Cere fonduri pentru construcția Muzeului de Artă Națională.
1712. */Către Wolf Wertheim/*. București, 3 dec. 1908. Lb. fr. B.A.R.
Mulțumește pentru informațiile comunicate prin scrisoarea din 28 noiembrie și face precizări legate de amenajarea spațiului destinat României la expoziția de artă populară ce urma să se deschidă în luna ianuarie la Berlin.
1713. */Către Ministerul Artelor și Cultelor/*. București, 4 apr. 1909. Copie dactilografată. Arhiva M.Ț.R.
Cere fonduri pentru lucrările urgente de pavare a curții Muzeului de la Șosea.
1714. */Către Ministerul Cultelor și Instrucțiunii Publice/*. București, 4 iul. 1909. Copie dactilografată. B.A.R.
Raport asupra modului cum a reprezentat societatea de sericicultură la expoziția de artă populară din ianuarie 1909 la Berlin. Consideră că această primă ocazie a României de a expune peste graniță a fost încununată de succes, la fel și conferințele ținute de el la Berlin și Amsterdam. Așteaptă cu încredere viitoarele ocazii de la Bruxelles în 1910 și Roma 1911.
1715. */Către președintele Societății „Albina”/*. București, 7 iul. 1909. B.A.R.
Îi trimite devizul obiectelor Societății „Albina” pe care le-a vândut la Amsterdam cu prilejul expoziției și o înștiințează că a fost numită în Comitetul pentru România la expoziția din Berlin, sub președinția principesei de Wied.
1716. */Către prototop dr. E. Dăianu, Cluj/*. București, 4 sep. 1909. Arhiva M.Ț.R.
Ofertă de cumpărare pentru Muzeu a bisericii de lemn din Tiurea (sec. XVIII-lea): 800 de coroane pentru „biserica cu turla ei precum și acelea din obiectele mișcătoare care servesc la mobilarea și decorarea ei”.
1717. */Către Administrația Casei Școalelor/*. București, 6 oct. 1909. Arhiva M.Ț.R.
Se revoltă la criticile injuste privind instalarea casei țărănești a lui Antonie Mogoș la Muzeu, pe care arhitectul Cazaban le făcuse publice. Acesta considera „prostie” ideea așezării casei într-una dintre săli, pe motiv că periclitează întreaga clădire. Tz.-S. interzice accesul lui Cazaban în Muzeu.
1718. */Către A. Mocsonyi de Foen/*. București, 12 oct. 1909. Arhiva M.Ț.R.
Mulțumește pentru donarea unei furci de fier, cumpărată la fabulosul preț de 100 coroane de la „colecționarul” D. Comșa din Sibiu, tranzacție la care asistase și Tz.-S.: „nu numai minunata lucrare a furcii ce ne-ați dăruit dar și împrejurările particulare în care mulțumită numai mărinimiei dv. acest obiect a putut intra în colecția noastră, contribuie a da acestei donațiuni o însemnătate cu totul particulară”.
1719. */Către Titu Maiorescu/*. București, 13 ian. 1910. B.A.R.
Diverse propuneri și devizul de cheltuieli pentru delegația României la expoziția din Roma.

3. Corespondență. Scrisori trimise

1720. /*Către Spiru Haret*/. București, 21 feb. 1910. În: POPOVĂȚ, P. *Muzeul de la Șosea*. Part 3. București: /s.n./, 1996, p.258.
Cere audiență pentru a expune programul de activitate al Muzeului de Artă Națională și planurile lui de dezvoltare în vederea obținerii de subvenții.
1721. /*Către Lecomte du Noüy*/. București, 1 mai 1910. B.A.R.
Mulțumește pentru o icoană din 1746 a Maicii Domnului și patru fragmente de lemn cioplit dintr-o troiță pe care arhitectul le donase Muzeului de Artă Națională.
1722. /*Către Ian Urban Jarnic*/. București, 10 mai 1910. B.A.R.
Regretă că nu îl poate ajuta cu fotografiile solicitate pentru realizarea studiului său. Deși muzeul posedă peste 2000 fotografii îi trimite doar o poză pe care n-o consideră destul de potrivită: „sunt prea târboveți țărani pentru ca să poată fi dați drept exemplu”.
1723. /*Către Ian Urban Jarnic*/. București, 14 mai 1910. B.A.R.
Trimite, cu rugămintea de a o înapoia, o fotografie din colecția Muzeului pe care acesta o solicitase.
1724. /*Către Ian Urban Jarnic*/. București, 4 sep. 1910. B.A.R.
Mulțumește pentru înapoierea fotografiilor pe care i le împrumutase. Îl informează că serbările de la Iași vor fi amânate din cauza holerei ce amenință orașul dar în caz că se vor ține îi stă la dispoziție pentru orice amănunte.
1725. /*Către Take Ionescu*/. București, 24 sep. 1910 În: POPOVĂȚ, P. *Muzeul de la Șosea*. Part.1. București: /s.n./, 1996, p.107.
„Din scrisorile particulare atât a directorului din Budapesta cât și a protopopului din Cluj, pe cari am avut onoarea a vi le supune, rezultând că predarea bisericii române din Tiurea ce am cumpărat încă din anul trecut este acum periclitată, iar o favorabilă rezolvare a chestiunii necesită intervenția mea la locurile competente, voi fi nevoit în decursul lunii octombrie a mă deplasa atât în această chestiune, cât și pentru eventuala demolare a bisericii /.../”
1726. /*Către Nicolae Docan*/. București, 14 dec. 1910. B.A.R.
În vederea realizării unui diapozitiv solicită cu împrumut o bună reproducere a unei monede moldovenești pe care „capul de bour să fie alături de armele casei de Anjou”.
1727. /*Către Nicolae Docan*/. București, 16 dec. 1910. B.A.R.
Mulțumește pentru „frumoasele clișeuri cât și pentru luminoasele și savantele lămuriri”.
1728. /*Către Ghe. T. Kirileanu*/. București, 22 dec. 1910. B.A.R.
Îi trimite fotografii reprezentând două metope de la Adamclisi și-i comunică prețul acestora și al reproducerilor în ghips.
1729. /*Către Ministerul Cultelor și Instrucțiunii Publice*/. București, 26 ian. 1911. B.A.R.
Susține necesitatea întemeierii unui muzeu național care să pună în valoare obiecte de artă populară într-o clădire realizată conform cerințelor muzeografice moderne.
1730. /*Către Titu Maiorescu*/. București, 14/27 feb. 1911. Copie dactilografiată. B.A.R.
Un lung raport asupra delegației la Roma unde a fost trimis să studieze posibilitatea organizării unei secțiuni de etnografie.
1731. /*Către Titu Maiorescu*/. București, 22 feb. 1911. B.A.R.
Urmare a aprobării raportului său din 14 februarie prezintă alăturat planurile casei românești ce urmează să se construiască la Castelul Sant Angelo din Roma, sub îngrijirea arhitectului G. Magni. Cere aprobarea să ridice din colecțiile statului obiecte pentru expoziție.

1732. /*Către Ghe. T. Kirileanu*/. București, 24 aug. 1911. B.A.R.
Confirmă primirea unei machete dăruite de regele Carol I Fundației Universitare Carol I care va fi așezată în noua clădire.
1733. /*Către Ministerul Cultelor și Instrucțiunii Publice*/. București, 12 nov. 1911. Ciornă. B.A.R.
Proces verbal încheiat de comisia desemnată cu studierea condițiilor legate de instalarea picturilor lui Grigorescu la Palatul Artelor din Parcul Carol. Comisia, din care face parte și Tz.-S., constată nu numai că zidurile nu sunt umede, așa cum se credea, dar propune chiar să fie aduse și celelalte tablouri de la Ateneu, unde condițiile sunt mult mai vitrege.
1734. /*Către Titu Maiorescu*/. București, 26 nov. 1911. B.A.R.
Îl înștiințează despre deschiderea cursului său de istoria artelor, nu atât cu intenția de a-l invita – știindu-l ocupat – cât din recunoștință pentru solitudinea arătată odinioară la concursul pentru ocuparea catedrei de istoria artelor.
1735. /*Către Ovid Densusianu*/. București, 3 ian. /1912/. Carte poștală. B.A.R.
„La mulți ani! Cum știi, noi suntem cu toți mai în urmă ca voi occidentalii, deci și urările mele vin post festum. Pe aici multe schimbări în lumea literară ce rușinea mă oprește a-ți comunica în scris. Le vei afla destul de din vreme. Sunt gelos că ai transportat Liegue la Paris, fără de mine: je prendrai ma revanche. Salutări de la noi toți”.
1736. /*Către Ministerul Cultelor și Instrucțiunii Publice*/. București, /30 apr. 1912/. Ciornă. B.A.R.
Despre participarea României la expoziția din 1913 de la München. E necesar să se trimită o adresă către oficialitățile Bavariei prin care să se ceară numirea lui Hans von Petersen în funcția de consilier artistic al secțiunii României.
1737. /*Către Ministerul Cultelor și Instrucțiunii Publice*/. București, 4 dec. 1912. Copie. B.A.R.
Încă din 1911 s-a ocupat de pregătirile pentru participarea României la expoziția din 1913 de la München, colaborând cu Hans von Petersen, consilierul artistic al secțiunii românești. Solicită alocarea unui buget de 7.000 lei pentru transportul obiectelor și amenajarea expoziției.
1738. /*Către Ministerul Cultelor și Instrucțiunii Publice*/. București, /1912/. Ciornă. B.A.R.
Cere niște aprobări legate de participarea României la expoziția din 1913 de la München.
1739. /*Către Carl von Günther, consulul general al României în Bavaria*/. București, /ian. 1913/. Ciornă. Lb. germ. B.A.R.
Informații legate de amplasarea pavilioanelor pe săli la expoziția din 1913 de la München.
1740. /*Către Carl von Günther, consulul general al României în Bavaria*/. București, 1/14 feb. 1913. Lb. germ. B.A.R.
Comentarii asupra sălii repartizate României la expoziția de la München.
1741. /*Către Mihail Dragomirescu*/. București, 4 feb. 1913. B.A.R.
„Iată în rezumat argumentele ce se pot invoca în favoarea creării unei catedre de istoria artelor. Mai bine ca oricare altul ești autorizat a dezvolta aceste argumente în fața Senatului diseară”.
1742. /*Către Carl von Günther, consulul general al României în Bavaria*/. București, 8/21 feb. 1913. Ciornă. Lb. germ. B.A.R.
Despre organizarea expoziției de la München și sprijinul acordat de Hans von Petersen pentru obținerea unei amplasări foarte bune a pavilionului României.
1743. /*Către Ministerul de Externe*/. București, /8 apr. 1913/. Ciornă. B.A.R.
Întrucât s-a ajuns la situația nefericită de a se renunța la participarea la expoziția de la München, solicită fonduri pentru transport și amenajare. Cererea a fost aprobată, acordându-se 7.000 lei.

3. Corespondență. Scrisori trimise

1744. */Către Carl von Günther, consulul general al României în Bavaria/*. București, 2/15 mai 1913. Ciornă. Lb. germ. B.A.R.
Despre transportul obiectelor la expoziția de la München.
1745. */Către Ministerul Cultelor și Instrucțiunii Publice/*. București, /mai-iun.1913/. B.A.R.
Solicită o delegație oficială pentru a participa la Congresul de estetică și istoria artei generale din octombrie la Berlin.
1746. */Către Hans von Petersen/*. München, 2 iun. 1913. Copie dactilografiată. Lb. germ. B.A.R.
Precizări legate de împuternicirile oficiale vizând organizarea expoziției de la Palatul de Cristal: Carl von Günther, consulul României în Bavaria, este comisarul general al Secțiunii românești, Hans von Petersen este delegat artistic al României iar Tz.-S. a fost împuternicit în 23 decembrie 1911, respectiv 27 aprilie 1913 să se ocupe de organizarea expoziției și să țină o corespondență directă cu von Günther și von Petersen.
1747. */Către Ministerul de Război/*. București, 4 iul. 1913. Ciornă. B.A.R.
Înrolat voluntar în serviciul supravegherii știrilor din cadrul Ministerului de Război, cere să fie detașat pe lângă statul major al armatei pentru a immortaliza prin fotografii scenele de luptă.
1748. */Către Mihail Dragomirescu/*. București, 12 nov. 1913. B.A.R.
Îi informează despre aducerea în acea seară la București a corpului neînsuflețit al poetului Panait Cerna și despre înmormântarea programată joi 14 noiembrie la cimitirul Belu. Scrisoarea este semnată și de Ion Rădulescu-Pogoneanu.
1749. */Către Carl von Günther, consulul general al României în Bavaria/*. Berlin, 20 sep. 1913. Copie dactilografiată. Lb. germ. B.A.R.
Se referă la o decorație acordată în mod eronat, în absența sa. Nu a distribuit încă tuturor artiștilor români medaliile obținute la expoziția de la Berlin.
1750. */Către „Ministerialnatt”/*. București, 29 oct. 1913. Lb. germ. B.A.R.
Despre acordarea medalei de aur la ultimul salon de la Paris pictorului Șt. Popescu.
1751. */Către Carl von Günther, consulul general al României în Bavaria/*. București, /1913/. Ciornă. Lb. germ. B.A.R.
Îi trimite documentație legată de expoziția de la München.
1752. */Către Charles Holme/*. București, 10 ian. 1914. Copie. Lb. fr. B.A.R.
A aflat prin prințul A. Bibescu despre intenția Editurii „The Studio” din Londra de a publica un număr special dedicat artei populare românești. Se oferă să pună la dispoziție materialele necesare.
1753. */Către Ministerul Cultelor și Instrucțiunii Publice/*. București, 7 feb. 1914. B.A.R.
Cere o majorare a bugetului Muzeului de Artă Națională.
1754. */Către Trangott Tamm/*. București, 26 feb. 1914. Lb. germ. B.A.R.*
1755. */Către Ministerul Afacerilor Străine/*. București, 10 apr. 1914. Copie dactilografiată. B.A.R.
Dare de seamă asupra participării României la a XI-a Expoziție Internațională de artă, München, 1913. Semnalează contribuția lui Walter Zimmerman, secretarul Comitetului de organizare și propune decorarea acestuia cu Ordinul Coroana României, în rangul de cavalier.
1756. */Către Ghe. T. Kirileanu/*. București, 15 mai 1914. B.A.R.
Confirmă primirea celor două medalii ale Păcii de la București, una din argint și alta din bronz, pe care regele le-a trimis pentru Colecția Fundației Universitare Carol I.

1757. /*Către patriarhul D. Damian*/. București, 24 mai 1914. B.A.R.
Mulțumește pentru veștile îmbucurătoare - primite prin membrii Comitetului de inițiativă ce tocmai s-au întors de la Ierusalim - despre aprobarea ridicării bisericii românești și pentru darurile aduse de prof. Dragomir Demetrescu. Se bucură că obiectele trimise (o icoană de sifed și un album) au ajuns cu bine la Ierusalim.
1758. /*Către Ministerul de Război*/. /București/, 11 sep. 1914. Ciornă. B.A.R.
Deși scutit de serviciul militar se oferă voluntar punându-se, în caz de mobilizare a armatei, la dispoziția ministerului.
1759. /*Către Ministerul Instrucțiunii Publice*/. București, 18 nov. 1914. Arhiva BCU.
Cu prilejul încetării din viață a arhitectului Lecomte du Noüy și deschiderii succesiunii sale arată că încă din 1911 regele Carol I, apreciind însemnătatea operei artistului restaurator, a hotărât ca memoria lui să fie consacrată, înființând în acest scop un muzeu în una din sălile bibliotecii: „S-a stabilit ca toate documentele artistice relative la restaurările făcute de arhitectul Lecomte să fie depuse la Fundație. Majoritatea acestor documente au și fost aduse la Fundația Carol și au fost așezate într-o sală specială, urmând ca după facerea catalogului să fie puse la dispoziția cercetătorilor”.
1760. /*Către Ministerul Cultelor și Artelor*/. București, 30 nov. 1914. B.A.R.
Propune repararea greșelii de a nu se fi acceptat de la început oferta ca România să participe permanent la expoziția internațională „Bienale” din Veneția prin trimiterea unui delegat care să negocieze obținerea unui loc mai bun pentru pavilionul românesc.
1761. /*Către Valerian Gillar*/. București, 8/21 dec. 1914. Text dactilografiat. Lb. germ. B.A.R.
În ultima scrisoare a omis să-i comunice ca emailul inscripției să fie înlocuit cu sculptură perforată deoarece aceasta se păstrează mai bine în timp. Este vorba despre realizarea la o firmă vieneză a unei candelă pentru mormântul regelui Carol I.
1762. /*Către I.G. Duca, ministrul Artelor și Cultelor*/. București, 12 dec. 1914. B.A.R.
Propune ca Muzeul de Artă Națională să poarte numele regelui întemeietor, Carol I.
1763. *Către Luchi Caragiale*/. /București/, 12 mar. 1915. În: *Manuscriptum*, 1973, 4, nr.4, p.184. (STOICA, Ion. „... vei primi prin Vlahuță o serie de manuscrite...”)
Îi mulțumește pentru două manuscrise ale tatălui său, donate Fundației Carol I: „O poveste” (28 file) și „Abu-Hassan” (86 file).
1764. /*Către Valerian Gillar*/. Viena, 1 iul. 1915. Text dactilografiat. B.A.R.
Înainte de a evalua costul candelă face unele precizări ale reginei legate de proiectul de execuție (o placă de argint cu reproducere fotomecanică ce trebuie prinsă pe părțile interioare ale unei coperti de carte cu niște șuruburi foarte subțiri).
1765. /*Către Herrmann Abraham*/. /București/, 1 iul. 1915. Text dactilografiat. Lb. germ. B.A.R.
Răspuns la scrisoarea din 20 martie. Regina îl însărcinează să alăture o poză la publicația plănuită, cu rugămintea de a-i trimite un exemplar.
1766. /*Către Ministerul Cultelor și Instrucțiunii Publice*/. București, 1 iul. 1915. Copie dactilografiată. B.A.R.
Solicită delegație pentru a participa la Congresul al III-lea de Conservare a monumentelor din luna septembrie la Braunschweig. Se obligă să prezinte un raport detaliat asupra lucrărilor și deciziilor congresului.

3. Corespondență. Scrisori trimise

1767. */Către doamna de onoare a reginei Elisabeta/*. Gara Monteoru, 16 aug. 1915. Lb. fr. B.A.R.
Transmite urări și omagii reginei Elisabeta, discută despre meritele acesteia și mulțumește pentru covoarele românești donate Muzeului. Anexează două serii de fotografii, cu rugămintea ca una să fie înmănată reginei.
1768. */Către Ministerul Afacerilor Străine/*. București, 11 sep. 1915. Text dactilografiat. B.A.R.
Comunică dimensiunile blocului de marmură de Paros pentru mormântul regelui Carol. Este surprins că în ultima telegramă a aflat despre înlocuirea acestuia cu marmură de Pentelik.
1769. */Către Ministerul Afacerilor Străine/*. București, 5 nov. 1915. Text dactilografiat. B.A.R.
În urma unei comparații amănunțite între caracteristicile marmurei de Paros și celei de Pentelik, regele a decis că cea din urmă nu corespunde cerințelor speciale ale unei pietre de mormânt. Cere să se comunice ministrului român la Atena că în lipsa marmurei de Paros se renunță la cea de Pentelik. Sugerează că dacă în templele ateniene s-ar găsi un bloc vechi de marmură de Paros disponibil, se poate reveni asupra dimensiunilor solicitate.
1770. */Către M. Burghel/*. București, 14/27 dec. 1915. Text dactilografiat. B.A.R.
Regretă și explică de ce nu a putut să o ajute pe Mite Kremnitz în legătură cu întâmpinarea făcută de acesta Administrației Casei regale și reginei Elisabeta, privitor la renta lăsată prin testament de regele Carol I și taxele de moștenire.
1771. */Către Trangott Tamm/*. București, 11/24 ian. 1916. Text dactilografiat. Lb. germ. B.A.R.
Îl înștiințează că regina Maria s-a bucurat la vestea publicării operelor sale dar consideră nepotrivită propunerea de a dona o parte a încasărilor din vânzări pentru Crucea Roșie sau alte instituții germane.
1772. */Către Ministerul Afacerilor Străine/*. București, 4 feb. 1916. B.A.R.
A prezentat regelui Ferdinand și reginei Elisabeta ultimul raport primit din Atena de la dl. Filodor privitor la piatra pentru mormântul regelui Carol. S-a decis renunțarea la marmura de Pentelik în lipsa celei de Paros.
1773. */Către Georg. M. Dietrich/*. București, 11/24 feb. 1916. Text dactilografiat. Lb. germ. B.A.R.
Îi trimite semnătura autografă a reginei Maria pe care acesta o solicitase pentru coperta cărții. Propunerea ca o parte din încasări să fie donate Crucii Roșii din Germania nu are acordul reginei în conjunctura politică respectivă și dacă această rezervă are consecințe asupra lucrării sugerează că poate ar fi mai bine să se amâne publicarea pentru vremuri mai liniștite.
1774. */Către Barbu Știrbey/*. București, 23 feb. 1916. B.A.R.
Trimite anexat scrisoarea lui Georg M. Dietrich cu rugămintea de a procura semnătura pe care editorul o solicitase.
1775. */Către Barbu Știrbey/*. /București/, 5 mar. 1916. Copie dactilografiată. B.A.R.
Îi comunică motivele pentru care consideră nefavorabilă dinastiei hotărârea pe care a luat-o în legătură cu lichidarea succesiunii reginei Elisabeta, comisiunea însărcinată neadmițând suma prevăzută pentru reproducerea realizată de regină a Evangheliei de la Curtea de Argeș.
1776. *Către rectorul Universității din București/*. București, 15 apr. 1916. Text dactilografiat. Arhiva BCU.
Cere să fie împuternicit cu întocmirea actelor necesare primirii donației lăsate Fundației Universitare Carol I prin legatul reginei Elisabeta.
1777. */Către regina Elisabeta/*. București, 15/28 apr. 1916. Copie. Lb. germ. B.A.R.*
1778. */Către Mihail Dragomirescu/*. /București/, 25 apr. 1916. Bilet. B.A.R.
„Chemat fiind la mareașalul Curții, te rog să mă ierți că n-am putut sta până la sfârșit”.

1779. /*Către Ministerul de Război*/. /București/, 17 aug. 1916. Copie dactilografiată. B.A.R.
În calitate de cunoscător în amănunt al colecțiilor publice și particulare din zonele ocupate, cere, în virtutea Înaltului Decret Regal din 14 august 1916, să se ocupe alături de autoritățile militare de „punerea în posesie și bună pază” a colecțiilor de artă din muzeele și bibliotecile ținuturilor ocupate.
1780. /*Către Coralia Boldur*/. București, 13 sep. 1916. Carte poștală. Lb. fr. B.A.R.
Relatează soacrei sale micile incidente petrecute în timpul unei călătorii cu mașina de la Brașov la București.
1781. /*Către Coralia Boldur*/. București, 13 sep. 1916. Carte poștală. Lb. fr. B.A.R.
Diverse comunicări despre membrii familiei care se aflau la țară (Cătina?), unde se retrăseseră din Bucureștiul ocupat de germani.
1782. /*Către Dimitrie Onciul, directorul general al Arhivelor Statului*/. București, 27 sep. 1916. B.A.R.
Depune spre păstrare provizorie la Arhivele Statului 7 dosare și caiete cuprinzând un număr de 1992 documente de la Brașov.
1783. /*Către Coralia Boldur*/. București, 27 sep. 1916. Carte poștală. Lb. fr. B.A.R.
Relatări din timpul călătoriei la Brașov și Cătina (unde familia se retrăsese din Bucureștiul ocupat).
1784. /*Către Șeful de Stat Major. Marele Cartier General. Secția I. Biroul de operațiuni*/. București, 8/21 nov. 1916. Copie dactilografiată. B.A.R.
Un lung referat privitor la felul cum s-a achitat de sarcina primită prin ordinul nr.30/11 octombrie 1916 de a inventaria și transporta tezaurile mânăstirești. Sunt anexate procesele verbale încheiate cu ocazia inventarierii și preluării obiectelor.
1785. /*Către Comitetul Memorialului Interaliat de la Liège*/. București, /1916/. Copie dactilografiată. B.A.R.
Răspuns la adresa nr.23/1916, referitoare la recepționarea monumentului și vitrinelor destinate a se așeza în firida rezervată României în Chenotoful Eroilor Interaliați din Liège. Monumentul este executat de sculptorul Emil Becker.
1786. /*Către baronul von Wodianer*/. București, 22 apr. 1917. Copie dactilografiată. Lb. germ. B.A.R.
Raport asupra felului cum s-a achitat de însărcinarea legată de inventarierea și punerea sub pază a unor colecții de artă din Ardeal (Brașov, Sf. Gheorghe, Sibiu). Se disculpă pentru unele acuzații de vinovăție ce planau asupra sa privitor la însușirea unor obiecte. Tz.-S. arată că, dimpotrivă, a contribuit la depistarea și punerea la dispoziția autorităților a unor obiecte care i s-au oferit lui personal, cum ar fi sabia lui Andrei Mureșanu primită de la văduva acestuia. Anexează procesul verbal de predare a unor obiecte și acte (105 monede romane de la Muzeul din Sf. Gheorghe, un mănunchi de chei de la Muzeul Țării Bârsei, inventarul bisericii Sf. Nicolae din Schei și alte acte legate de Muzeul din Sf. Gheorghe).
1787. /*Către Hermann Minjon*/. București, 22 mar. 1918. Copie dactilografiată. Lb. germ. B.A.R.
Răspuns la scrisoarea din 22 februarie; confirmă că regina Elisabeta I-a împuternicit prin testament să se ocupe de publicarea manuscriselor ei, printre care se află și câteva capitole din volumul 2 al „Penatenwinkel”. Se abține deocamdată să ia o hotărâre în legătură cu propunerea de a publica volumul doi la aceeași editură întrucât intenționează să scoată o ediție completă Carmen Sylva.
1788. /*Către Leopold Stern*/. București, 9 apr. 1918. Copie dactilografiată. Lb. germ. B.A.R.
În legătură cu scrisoarea de la firma Minjon, care pretinde dreptul asupra publicării memoriilor reginei Elisabeta, îi trimite copia testamentului literar prin care regina îi acordase dreptul absolut asupra administrării operelor sale. Solicită o copie a acordului din 9 septembrie 1907 cu regina pe care editura susține că îl are.

3. Corespondență. Scrisori trimise

1789. /*Către Leopold Stern*/. București, 8 iun. 1918. Copie dactilografiată. Lb. germ.
Același conținut cu al scrisorii din 9 aprilie 1918.
1790. /*Către Grafen Mikes*/. București, 30 iun. 1918. Copie dactilografiată. Lb. germ. B.A.R.
Despre dispariția unor obiecte de artă din casa de la Brașov a contelui în timpul inventarierii cu care Guvernul îl împrumutase. Se consideră nevinovat și cere să i se dea posibilitatea să se explice.
1791. /*Către Abt-Pharrer Meissel*/. București, 20 iul. 1918. Copie dactilografiată. B.A.R.
Se disculpă în legătură cu zvonul că ar fi luat din casa contesei Mikes obiecte de artă și cere clarificarea acestei probleme. Arată că a avut un comportament corect în timpul însărcinării de inventariere și punere sub protecție a colecțiilor de artă din Ardeal în perioada ocupației.
1792. /*Către Barbu Știrbey*/. București, 4/17 nov. 1918. B.A.R.
Îl înștiințează, în calitate de Prefect al Capitalei, despre entuziasmul și pregătirile pentru întâmpinarea Suveranilor la reîntoarcerea lor în București după eliberarea de sub ocupația germană. Solicită știri din Moldova în legătură cu data sosirii pentru a calma spiritele și a lua măsurile convenite.
1793. /*Către rectorul I. Athanasiu*/. București, 19 nov. 1918. Copie dactilografiată. B.A.R.
Cere explicații și se apără în fața acuzațiilor de colaboraționism cu germanii în timpul ocupației, pe care rectorul le-a făcut în articolul „Nos égarés” publicat în „L'Indépendance roumaine” din 16/29 martie 1917.
1794. /*Către Nicolae Docan*/. București, 28 nov. 1918. Text dactilografiat. B.A.R.
„Am primit jalba, scrisoarea și paralele tale; am reținut cele două dintâi, dând urmarea convenită cererii tale, și alăturat îmi înapoiez cele 200 lei cu speranța că în curând îți voi putea înapoia și strămoșeștile monezi, la care ții mai mult decât la cei 200 lei.”
1795. /*Către Barbu Știrbey*/. București, 25 feb. 1919. Text dactilografiat. B.A.R.
Expune motivul pentru care Fundația a întârziat plata venitului ce i se cuvenea d-rei Edith Hopkirk din Londra prin legatul reginei Elisabeta, cu rugămintea ca acea sumă să fie trimisă prin casieria Casei regale.
1796. /*Către principele Barbu Știrbey, administratorul Casei regale*/. București, 8/21 mai 1919. Text dactilografiat. B.A.R.
Îl înștiințează despre refuzul rectorului Universității (Iorga?) de a semna bugetul Fundației, conform regulamentului, pe motiv că nu lucrează cu profesorii care au comis „acte nepatriotice” (aluzie la Tz.-S., directorul Fundației).
1797. /*Către protopop Elie Dăianu*/. București, 30 iun. 1919. Copie dactilografiată. B.A.R.
Îl numește pe Dăianu „nașul” cumpărării bisericii de lemn din Tiurea rugându-l să se intereseze dacă aceasta mai „este în ființă” și dacă „la ocaziunea nimerită”, pe baza actelor de cumpărare existente, ar putea fi transportată la București. Biserica fusese cumpărată cu 800 de coroane pentru Muzeul de Artă Națională încă din 20 octombrie 1909, dar nu fusese preluată datorită pretențiilor ridicate ulterior de guvernul ungar. Scrisoarea a fost trimisă la Cluj prin Bogdan Duică.
1798. /*Către președintele Comisiei de anchetă universitară*/. București, 7 iul. 1919. Copie dactilografiată. B.A.R.
Arată de ce nu consideră potrivit să întocmească un memoriu prin care să se disculpe față de zvonurile tendențioase la adresa sa: în ședința din 5 iulie a Comisiei universitare i s-a comunicat că nu există nici o plângere scrisă în care să fie invinuit de purtare antipatriotică. „A mă disculpa de acuzații anonime sau neformulate sub iscălitură ar însemna să consider ca bine întemeiate zvonurile tendențioase ce se lansează, ceea ce conștiința mă împiedică de a face”.

1799. */Către Pavel Gore/*. București, 22 oct. 1919. Copie. B.A.R.
Îl roagă să-i recomande lucrări despre arta clasică și populară din Basarabia și solicită fotografiile ale principalelor monumente artistice romane și românești după care să facă reproduceri.
1800. */Către Ștefan Longinescu/*. București, 18 nov. 1919. Copie dactilografiată. B.A.R.
Îl roagă să-i ia apărarea în ședința de a doua zi a Comisiei universitare, deoarece prin mărturiile fratelui său cunoaște purtarea sa din timpul ocupației germane. Solicită răspuns și o întrevvedere.
1801. */Către Ministerul Cultelor și Instrucțiunii Publice/*. București, 10 dec. 1919. Copie dactilografiată. B.A.R.
Protest la adresa rezoluției Comisiei universitare din 29 noiembrie pe care o consideră lipsită de temei legal. Arată că există o comisie anume (înființată pentru a cerceta profesorii suspectați de colaboraționism) care, conform raportului din 4 iulie, îl găsisse nevinovat. Cere să i se acorde dreptul de a se apăra în cadru legal.
1802. */Către Ministerul Cultelor și Instrucțiunii Publice/*. București, 3 ian. 1920. Copie dactilografiată. B.A.R.
În 10 decembrie a protestat contra rezoluției Consiliului universitar din ședința din 29 noiembrie, considerând-o ilegal constituită iar procesul verbal fiind falsificat de rectorul Athansiu (cu omisiuni și incorect întocmit). Cere ca rectorul să fie sancționat pentru acuzațiile calomnioase la adresa sa.
1803. */Către Ministerul Cultelor și Instrucțiunii Publice/*. București, 19 ian. 1920. Copie dactilografiată. B.A.R.
Revine la protestul său din 10 decembrie 1919, contestând ședința din 29 noiembrie a Comisiei profesorilor universitari. Arată că rectorul Athanasie a falsificat consemnarea procesului verbal, relatează povestea conflictului și cere să se ia măsuri împotriva campaniei de calomnii la adresa sa.
1804. */Către Ministerul Cultelor și Instrucțiunii Publice/*. București, 6 apr. 1920. Copie dactilografiată. B.A.R.
Pornind de la semnalările din ziarele germane despre cererile ungarilor de înapoiere a tezaurelor lor de artă de la Viena, atrage atenția asupra numeroaselor obiecte românești aflate la Budapesta și Viena. Aduce în discuție modul în care a vegheat la conservarea și salvarea obiectelor noastre de artă în timpul războiului și propune să se facă demersuri pentru înapoierea obiectelor luate din muzeele noastre care s-au aflat sub stăpânire austro-ungară.
1805. */Către Virgil Cioflec, ministrul Cultelor și Artelor/*. București, 26 nov. 1920. B.A.R.
Înaintează copia scrisorii primită de la Administrația succesiunii principele Gheorghe Stirbey prin care se cerea din nou cedarea localului ocupat de Muzeul de Artă Națională. Cere fonduri pentru amenajarea provizorie a aripei sudice a clădirii.
1806. */Către vice-președintele Societății arhitecților români/*. București, 8 iun. 1921. Copie dactilografiată. B.A.R.
Supărat pentru „modul brusc și necavaleresc” în care președintele P. Antonescu i-a întrerupt cuvântarea la adunarea din ziua precedentă, Tz.-S. renunță la cinstea de a figura printre membrii de onoare ai societății.
1807. */Către Ministerul Cultelor și Artelor/*. București, 8 sep. 1921. Copie. B.A.R.
Revine asupra referatului nr.28 din 16 octombrie 1920 cu rugămintea de a se lua măsurile cuvenite pentru recuperarea obiectelor de artă din Ungaria, Austria și Germania care, prin suspendarea dispozițiilor anterioare, nu au fost readuse încă în țară.
1808. */Către Ministerul Afacerilor Străine/*. București, 28 sep. 1921. Arhiva M.Ț.R.
Cere acreditări pe lângă legațiile române din Ungaria, Austria, Germania pentru îndeplinirea misiunii sale de recuperare a valorilor artistice ale României.

3. Corespondență. Scrisori trimise

1809. /*Către Virgil Cioflec, ministrul Cultelor și Artelor*/. București, 4 nov. 1921. Copie dactilografată. B.A.R.
„Pentru terminarea lucrărilor localului de la Șosea întrerupt prin războiu, mai e nevoie de o sumă de 6 milioane pentru campania anului viitor”. Cererea a fost aprobată, în 5 noiembrie ministrul punând rezoluția: „se va avea în vedere la buget”.
1810. /*Către Ghe. T. Kirileanu*/. București, 29 dec. 1921. B.A.R.
Îl roagă să-i trimită d-lui Sebestyen din Chepeț (Baraolt) câteva cărți necesare pentru realizarea armelor private ale regelui.
1811. /*Către I. C. Filitti*/. /1921/. Lb. fr. B.A.R.
Despre catedra vacantă a Institutului Român din Iași. Îl sfătuiește să se înscrie, Onciul fiindu-i favorabil.
1812. /*Către Ghe. T. Kirileanu*/. București, 30 mar. 1922. B.A.R.
Îl roagă să se informeze la ce editură din Germania a apărut un volum de Heine pe care și-l dorește regele.
1813. /*Către Ministerul Cultelor și Artelor*/. București, 2 mai 1922. Copie dactilografată. B.A.R.
Referat vizând negocierile pentru recuperarea tezaurului scit de la Muzeul de preistorie din Berlin. Anexează o listă a obiectelor tezaurului, depozitate la legația din Berlin, și cere să se ia urgent măsuri pentru transportul lor în țară.
1814. /*Către Marcel Romanescu*/. București, 30 iun. 1922. B.A.R.
Îl felicită pentru „Conciful dar foarte luminatul și admirabil alcătuitul D-tale referat” care îl scutește să frunzărească singur dosarele voluminoase. Îl roagă să-i pregătească o serie de documente (necesare probabil în discuțiile cu ungurii pentru recuperarea obiectelor de artă) pe care va trece să le ia a doua zi.
1815. /*Către Ministerul Afacerilor Străine*/. București, 1 nov. 1922. Copie dactilografată. B.A.R.
Răspuns la adesa nr. 54865 din 31 octombrie. Dezmente afirmațiile d-lui Stein pe care l-a întâlnit doar la întvederea din 31 ianuarie când nu a fost vorba despre cărți. Face precizări asupra discuțiilor purtate cu dl. Unverzagt, locțiitorul lui Stein, în legătură cu niște broșuri aparținând Academiei Române (la recomandarea lui I. Bianu de a nu periclita negocieri mai importante precum recuperarea tezaurului trimise la Moscova, nu a dat importanță exagerată în cadrul negocierilor acestor broșuri, împrumutate și nerestituite de ofițeri germani în timpul războiului).
1816. /*Către Ministerul Cultelor și Artelor*/. București, /20-22 nov. 1922/. În: POPOVĂȚ, P. *Muzeul de la Șosea*. Part.2. București: /s.n./, 1996, p. 144-145.
Cere un credit de 3 milioane lei pentru amenajarea aripii sudice a Muzeului de Artă Națională.
1817. /*Către Ministerul Cultelor și Artelor*/. București, 5 feb. 1923. Text dactilografiat. B.A.R.
Propune publicarea unei Erminii a zugrăvirii bisericilor, ilustrată cu cele mai alese modele din bisericile românești. Este vorba de transcrierea textului chirilic al splendidului exemplar din 1805 al părintelui Mackarie al Căldărușanilor. Cere să i se acorde îngrijirea volumului și negociază unele aspecte legate de distribuția exemplarelor. Ministrul aprobă această cerere și solicită informații despre tipografia.
1818. /*Către Ministerul Cultelor și Artelor*/. București, 19 feb. 1923. În: POPOVĂȚ, P. *Muzeul de la Șosea*. Part. 2. București: /s.n./, 1996, p. 144-145.
Cu prilejul alcătuirii noului buget, cere fonduri pentru terminarea clădirii Muzeului de Artă Națională.

1819. /*Către Ministerul Cultelor și Artelor*/. București, 2 mar. 1923. În. POPOVĂȚ, P. *Muzeul de la Șosea*. Part.2. București: /s.n./, 1996, p. 144.
Cere 5 milioane lei pentru terminarea aripii sudice a muzeului, oferind soluția: „suma s-ar putea prelua din creditul ce se deschide pentru clădiri școlare și culturale”. Referatul nu a fost aprobat.
1820. /*Către Ghe. T. Kirileanu*/. București, 8 mai 1923. B.A.R.
Se scuză că nu poate veni a doua zi la cina la care fusese invitat întrucât urma să plece la Craiova.
1821. /*Către Primăria Capitalei*/. București, 22 nov. 1923. Arhiva M.Ț.R.
Cere ca locul și clădirea din bulevardul Ghica (Filantropia) colț cu strada Monetăriei să nu fie cedate sau vândute vreunui particular fără prealabila avizare a Ministerului și Direcției Muzeului, deoarece acel spațiu era necesar măririi construcției Muzeului”.
1822. /*Către Nicolae Docan*/. București, /1923/. B.A.R.
Îl invită la dejun.
1823. /*Către Nicolae Docan*/. București, /1923/. B.A.R.
Roagă să-i trimită un raport german, cu adnotările amintite, ca să-și poată realiza referatul.
1824. /*Către Bogdan-Duică*/. București, 27 apr. 1924. B.A.R.
Despre colaborarea la „Convorbiri literare”. În așteptarea articolului promis, solicită numele colaboratorilor potențiali pentru realizarea unei cronici asupra mișcării culturale clujene.
1825. /*Către Ministerul Afacerilor Străine*/. București, 19 iun. 1924. Copie dactilografiată. B.A.R.
Despre tratativele pentru recuperarea tezaurului scit luat de germani în timpul ocupației. Nu s-a primit încă rezultatul intervenției la Serviciul de restituiri din Paris. Susține ca tezaurul scit să nu facă obiectul acordului forțat pe cale de a fi semnat, întrucât este foarte valoros.
1826. /*Către Ministerul Afacerilor Străine*/. București, 9 iul. 1924. Copie dactilografiată. B.A.R.
Face precizări în legătură cu Raportul nr.613 din 24 iunie înaintat Comisiei de reparațiuni din Paris relativ la restituirea tezaurului scit. Încercările la Berlin fiind zadarnice roagă să se intervină la Paris pe baza actelor originale și dovezilor prezentate în menționatul raport. Numește purtarea germanilor incalificabilă și speră ca prin această intervenție să se redobândească și celelalte tezaure luate din muzeele românești în timpul ocupației.
1827. /*Către Paul Zarifopol*/. București, 22 nov. 1924. În: *Revista de istorie și teorie literară*, oct.-dec. 1994, 42, nr.4, p.451. (SĂNDULESCU, Al. Scrisori către Paul Zarifopol - Martha Bibescu, Camil Petrescu, Alexandru Rosetti, Al. Tzigara-Samurcaș).
Invitație de a colabora la „Convorbiri literare” cu articole consacrate lui Anatole France, la care se pare că Zarifopol a răspuns.
1828. /*Către Ghe. T. Kirileanu*/. /București/, /1924/. B.A.R.
„Ce impresie a făcut noul ministru german? Află te rog și treci de a-mi spune și mie”.
1829. /*Către Ministerul Afacerilor Străine*/. București, 7 apr. 1925. Copie dactilografiată. B.A.R.
Despre atribuirea coroanei Bocskay (încoronat de turci la 10 noiembrie 1605 ca principe al Ungariei, Transilvaniei, Munteniei și Moldovei). Tz.-S. consideră că aceasta aparține de drept României și că trebuie să se intre în posesia ei, alături de celelalte obiecte românești aflate în colecțiile muzeelor din Viena.
1830. /*Către Ministerul Afacerilor Străine*/. București, 8 apr. 1925. Copie dactilografiată. B.A.R.
Comunicări legate de negocierile pentru recuperarea tezaurului scit și neconcordanțele apărute în trimiterea raportului către Serviciul de Restituțiuni și Reparații în Natură din Paris. Cere să se investigheze și să se ia măsuri urgente pentru înlăturarea dificultăților în derularea acestor tratative.

3. Corespondență. Scrisori trimise

1831. */Către principele Carol/*. București, 22 iun. 1925. Arhiva M.Ț.R.
A primit propunerea ca biserica din Tiurea să fie adusă provizoriu la Sinaia, în așteptarea conjuncturii adăpostirii ei la Muzeu, a cărei proprietate era încă din 1910. Se pare că ulterior, așa cum arată actele legate de transport, s-a renunțat la ideea păstrării ei la Sinaia.
1832. */Către Eugène Pittard/*. București, /30 iul. 1925/. Copie dactilografiată. Lb. fr. B.A.R.
Mulțumește pentru scrisori și veștile bune în legătură cu organizarea, sub patronajul principelui Carol, a expoziției de la Geneva. Mulțumește pentru sprijinul acordat în calitate de Comisar general al expoziției și îi comunică intenția principelui de a da expoziției – ce urmează a fi transportată de la Paris la Viena – un caracter etnografic. Îl înștiințează despre lucrul la Catalog și cere planul localului.
1833. */Către Ghe. Bogdan-Duică/*. București, 14 oct. /1925/. B.A.R.
Trimite prin preotul Dăianu broșura solicitată și-i cere înapoi volumul lui Negulescu. Știrea vânzării bibliotecii lui Krupenski, cuprinzând cărți de mare valoare pe care sigur nu le are la Cluj.
1834. */Către Eugène Pittard/*. București, 16 dec. 1925. Lb. fr. B.A.R.
Despre niște plăți pentru stofele ce au servit ca ambalaj (probabil pentru obiectele expuse). Mulțumește pentru contribuția la reușita expoziției și transmite urări familiei.
1835. */Către Octavian Goga/*. București, 2 ian. 1926. B.A.R.
Își exprimă intenția de a definitiva, după întoarcerea sa de la Viena, programul conferințelor. Îi reamintește de colaborarea la numărul din ianuarie al „Convorbirilor literare”.
1836. */Către Liviu Rebreanu/*. București, 6 mar. 1926. B.A.R.
„Bătrânele Convorbiri împlinesc 60 de ani! Ca președinte al SSR te cred obligat – scuze că nu te menajez – să ne dai numaidecât un articol și fotografii pentru numărul jubiliar dar să și ții o mică cuvântare – 10-15 minute la serbarea festivă ce va avea loc la Fundația Carol I. Duminică 13 c ora 11 a.m. Cred că nu voi fi refuzat”.
1837. */Către R. Duppierreux/*. București, 29 mar. 1926. Copie dactilografiată. Lb. fr. B.A.R.
Răspunde la apelul de adeziune la Oficiul Internațional al Muzeelor adresat prin scrisoarea din 18 martie. Consideră că organizarea de congrese și expoziții de artă populară este o modalitate importantă de realizare a programului inițiat de institut. Pentru a oferi o idee asupra colecțiilor Muzeului de Artă Națională din București trimite Catalogul expoziției de artă populară românească din Geneva
1838. */Către Ministerul Cultelor și Artelor/*. București, 15 oct. 1926. În: POPOVĂȚ, P. *Muzeul de la Șosea*. Part. 3. București: /s.n./, 1996, p. 270.
Cu mențiunea „Confidențial”, Tz.-S. scrie: „În chestiunea obiectelor noastre de artă de la Moscova, asupra cărora am avut onoarea a vă supune un referat, am primit cu data de 11, de la același informator din Viena, știrea că «atât tablourile lui Grigorescu cât și tezaurul de la Pietroasa s-ar putea obține ieftin dacă România ar renunța la orice alte pretenții în privința acestor obiecte»”.
1839. */Către Ministerul Industriei și Comerțului/*. București, 19 oct. 1926. Copie dactilografiată. B.A.R.
Raport asupra gratificațiilor acordate unor foști membri ai comitetului proiectatei expoziții de la Philadelphia și promisiunea pentru întocmirea unui raport separat despre pierderile în valoare de 12 milioane lei cauzate de această sistare.
1840. */Către Pavel Gore/*. București, 2 dec. 1926. Text dactilografiat. B.A.R.
Mulțumește pentru scrisoarea și fotografiile trimise care îl ajută să-și completeze documentarea asupra Basarabiei, îi comunică intenția de a reorganiza, împreună cu un grup de prieteni între care și Simion Mehedinți, străvechea publicație „Convorbiri literare” și îi propune să figureze „printre protectorii Revistei, care va apărea fără vreo nuanță politică actuală”.

1841. */Către Ministerul Afacerilor Străine/*. București, 12 ian. 1927. Copie dactilografiată. B.A.R.
Raport asupra Convenției încheiate la Berlin (conform delegației din 23 decembrie 1926) având ca obiect tezaurul de argint de proveniență scită din sec. IV îH., cumpărat de germani în 1918 de la un anticar din Craiova. Din cele 80 piese au fost cedate Muzeului preistoric din Berlin 20 dublete, originalele rămânând toate în posesia noastră. Tz.-S. apreciază tranzacția avantajoasă, aceasta fiind atât o modalitate de răscumpărare cât și o posibilitate ca tezaurul să fie făcut cunoscut publicului occidental. Așteaptă rezultatele săpăturilor făcute de nemți la Coțofeni în timpul ocupației, pentru a tranșa definitiv toate revendicările artistice față de Germania.
1842. */Către F. Carnot/*. București, 1 feb. 1927. Lb. fr. B.A.R.
Îl felicită pentru inițiativa organizării unei expoziții de covoare la Pavilionul Marsan și pentru ideea de a invita România să participe alături de țările scandinave cu care arta populară românească are asemănări frapante. Îl informează că la Muzeul de Artă Națională există o frumoasă colecție de covoare din toate provinciile române, cere dimensiunile sălii destinate țării noastre și îl roagă să trimită o invitație oficială.
1843. */Către P. P. Panaitescu/*. București, 8 feb. 1927. B.A.R.
Regretă că nu poate asista la lecția inaugurală la care fusese invitat, îi mulțumește și îl felicită pentru succesul și munca rodnică prin care s-a afirmat până atunci.
1844. */Către R. Dupierreaux/*. București, 10 feb. 1927. Copie dactilografiată. Lb. fr. B.A.R.
Ca membru al Uniunii Intelectuale Române prezidate de principesa Alexandrina Gr. Cantacuzino răspunde apelului lansat înființând secțiunea „Amicii Muzeelor” din București. Trimite 10 fotografii ale principalelor monumente din România și îl roagă să-i trimită publicațiile și rapoartele Institutului de Cooperare Intelectuală.
1845. */Către George Tutoveanu/*. București, 26 feb. 1927. Text dactilografiat. B.A.R.
Solicită colaborarea și o fotografie pentru a apărea în grupul convorbiriștilor și îl invită duminică 13 martie ora 11 în amfiteatrul Fundației, la jubileul de 60 ani de la întemeierea revistei.
1846. */Către directorul revistei „The Studio” din Londra/*. București, 4 mar. 1927. Lb. fr. B.A.R.
Revine asupra vechii inițiative, abandonată din cauza războiului, de a se publica un număr special consacrat artei populare românești. Trimite spre exemplificare volumul „L’art du peuple roumain”.
1847. */Către Ion Al-George/*. /Paris/, 17 sep. 1927. B.A.R.
Confirmă primirea cu întârziere a două scrisori și vorbește despre unele probleme legate de Fundație și despre posibilitatea închirierii unor săli pentru expoziții.
1848. */Către Ion Al-George/*. Paris, 4 oct. 1927. Carte poștală. B.A.R.
Îi transmite salutări amicale din „cetatea cărților”.
1849. */Către F. Carnot/*. București, 18 oct. 1927. Lb. fr. B.A.R.
Prezintă o listă de persoane ce urmează a fi decorate cu diverse distincții acordate de statul român pentru contribuția la organizarea expoziției de covoare de la Pavilionul Marsan din Paris.
1850. */Către Ministerul Instrucțiunii/*. București, /1927/. Copie dactilografiată. B.A.R.
Considerând ilegală procedura de interpretare a votului cere să se revină asupra primei hotărâri, cea luată în ședința din 20 iunie a Senatului Universitar. Este vorba despre cererea sa de transfer de la Universitatea din Cernăuți la Catedra de Istoria artei, vacantă la Facultatea de Litere din București.
1851. */Către Ministerul Cultelor și Artelor/*. București, 25 feb. 1928. Copie dactilografiată. B.A.R.
Face propuneri pentru delegația României la Congresul internațional de artă populară de la Praga din luna octombrie.

3. Corespondență. Scrisori trimise

1852. /*Către André Faure*/. București, 23 mar. 1928. Text dactilografiat. Arhiva BCU.
Refuză schimbarea destinației birourilor închiriate în incinta Fundației Universitare Carol I pentru „Oficiul național de propagandă economică” și transformarea acelor încăperi în „depozite de filme”, așa cum intenționa Societatea Franco-Română.
1853. /*Către Ministerul de Finanțe*/. București, 27 mar. 1928. Text dactilografiat. Arhiva BCU.
Solicită ca „Fundațiunea să fie definitiv scutită ca și în trecut de /.../ impozite”. Invocă Legea din 9 iulie 1891 care recunoștea Fundația ca instituție de Stat, în virtutea căreia: „s-ar conveni ca nu numai să fie scutită de orice impozit, dar să i se acorde chiar o subvenție”.
1854. /*Către I. Bianu*/. București, 9 apr. 1928. Text dactilografiat. B.A.R.
În vederea pregătirilor pentru participarea la Congresul de artă populară din Praga îi cere titlul comunicării pe care intenționează să o prezinte și un scurt rezumat al ei în limba franceză.
1855. /*Către Redacția Revistei „Art Vivant”*/. București, 9 aug. 1928. Copie dactilografiată. Lb. fr. B.A.R.
Propune un articol despre arta populară românească pentru un număr special al revistei. Face precizări legate de amplasarea ilustrațiilor.
1856. /*Către Redacția Revistei „Art Vivant”*/. București, 23 aug. 1928. Copie dactilografiată. Lb. fr. B.A.R.
Trimite corectura unui articol despre arta populară românească scris cu ocazia Congresului de la Praga.
1857. /*Către Comisia de organizare a Congresului de artă populară de la Praga*/. București, 3 sep. 1928. Copie dactilografiată. Lb. fr. B.A.R.
Mulțumește pentru legitimație, trimite lista reprezentanților români și roagă să fie înștiințat dacă poate asocia comunicările sale cu proiecții de diapozitive.
1858. /*Către I. Bianu*/. București, 5 sep. 1928. B.A.R.
Pregătirile legate de transport, cazare și obținerea documentelor necesare delegației la Praga.
1859. /*Către decanul Facultății de Drept din București*/. București, 24 sep. 1928. Copie dactilografiată. Arhiva BCU.
Îl anunță că nu va mai închiria Amfiteatrul Fundației pentru cursurile studenților decât în schimbul sumei de 500.000 lei, datorită stricăciunilor făcute imobilului și mobilierului în anul universitar anterior de către studenții Facultății de Drept.
1860. /*Către revizorul școlar al orașului Brăila*/. București, 29 sep. 1928. Copie dactilografiată. Arhiva BCU.
Trimite 750 lei și o scrisoare explicativă prin care arată că banii trebuie folosiți pentru procurarea de cărți elevilor săraci din Brăila, așa cum preciza Anna C. Popovici în actul său de donație către Fundația Universitară Carol I.
1861. /*Către I. Banu*/. București, oct. 1928. În: *Scrisori către Ioan Bianu*. Vol.5, Ed., prefață și note de Marieta Croicu și Petre Croicu. București: Minerva, 1980, p.322.
Îl informează că în „Universul” a apărut Programul Congresului de la Praga cu toate comunicările fără ca ale lor să fie menționate. „Răspunzi D-ta, ca șef al nostru. Dacă nu, mă autorizezi să iau contact cu autorul notiței din ziar?”.
1862. /*Către Ministerul Instrucțiunii*/. București, 30 nov. 1928. Copie dactilografiată. B.A.R.
Despre cererea de transfer la Catedra de Istoria artei la Universitatea din București. Cere ca protestul înaintat de el să fie adresat din nou Senatului universitar.

1863. /*Către Liviu Rebreanu*/. București, 20 dec. 1928. B.A.R.
 „Răceala căpătată în «Vesela grădină» /.../ împiedicându-mă de a lua parte la sărbătorirea D-tale de azi, îți trimit aici imaginea gândurilor ce aș fi exprimat cu acest prilej; Din fuiorul d-abia început să ți se toarcă încă lung și tot mai fericit firul vieții; iar D-ta să ne înzestrezi cu opere tot mai măiestre spre a D-tale mulțumire și mărire și spre gloria neamului românesc. Cu veche și sinceră dragoste, Al. Tzigara-Samurcaș”.
1864. /*Către I. Bianu*/. /București/, /1928/. B.A.R.
 Îl roagă să facă cele convenite pentru restabilirea adevărului într-o problemă pe care nu o precizează.
1865. /*Către prorectorul Universității București*/. București, 15 feb. 1929. Arhiva BCU.
 Solicită 15 zile de concediu de odihnă, începând cu data de 21 februarie, pentru a reprezenta România la Expoziția de la Barcelona. Cererea a fost aprobată.
1866. /*Către Ministerul Afacerilor Străine*/. București, 21 mar. 1929. Copie dactilografiată. B.A.R.
 Referat cu mențiunea de confidențialitate asupra negocierilor pentru recuperarea tabloului lui Frans Francken reprezentându-l pe Mihai Viteazu în vizită la Curtea Împăratului Rudolf al Austriei.
1867. /*Către Ministerul Afacerilor Străine*/. București, 9 apr. 1929. Copie dactilografiată. B.A.R.
 Despre dificultățile din cursul tratativelor privitoare la schimbul tablourilor de altar ale lui B. Zerbom oferite pentru tabloul lui Frans Francken reprezentându-l pe Mihai Viteazu.
1868. /*Către Ministerul Afacerilor Străine*/. București, 10 apr. 1929. Copie dactilografiată. B.A.R.
 Același conținut cu scrisoarea din 9 aprilie.
1869. /*Către G. Tașcă*/. București, 10 apr. 1929. Copie dactilografiată. B.A.R.
 Solicită redacției „Neamului românesc” dreptul la replică pentru acuzațiile aduse într-un articol. Face comentarii detaliate la „pretinse citațiuni din excelențele memorii ale lui Marghiloman apărute în 1927”.
1870. /*Către Înalta Regență*/. București, 30 mai 1929. Copie dactilografiată. B.A.R.
 Protestează la adresa unor afirmații (considerate de Tz.-S. la adresa sa) făcute de N. Iorga în discursul ținut la adunarea Fundația Carol: „pângărirea care a fost pentru această Fundațiune seria de lecții în limbi străine, făcute cu complicitatea câtorva inconștienți dintre români”.
1871. /*Către Ministerul Instrucțiunii*/. București, 17 iun. 1929. Copie dactilografiată. B.A.R.
 Expune motivele pentru care cere recuzarea profesorului N. Iorga din calitatea de președinte al Comisiei pentru examinarea candidaților la concursul de ocupare a catedrei de istoria artei a Facultății de Litere din București.
1872. /*Către Fr. I. Rainer*/. /București/, 26 iun.1929. În : *Viața Românească*, mai 1984, 79, nr.5, p.65-67. (GEANĂ, Gheorghită. Din corespondența literară a lui Fr. I. Rainer).
 Îi mulțumește pentru niște lămuriri în legătură cu Balada Miorița.
1873. /*Către N. Iorga, rectorul Universității din București*/. București, 27 iun.1929. Copie dactilografiată. B.A.R.
 Îl înștiințează că nu a trimis Ministerului o adresă injurioasă față de el, ci a făcut o cerere de recuzare în calitate de candidat la catedra universitară ceea ce nu are nici o legătură cu postul de director al Fundației Universitare Carol I, funcție care îi fusese încredințată prin decret regal, independent de calitatea sa de profesor și candidat la Universitate.
1874. /*Către Jorge L. de Sagredo*/. /Barcelona/, /dec. 1929/. Text dactilografiat. Lb. fr. B.A.R.
 Îi trimite proiectul zilelor dedicate României la expoziția internațională de la Barcelona.

3. Corespondență. Scrisori trimise

1875. /*Către Ion Al-George*/. /1929/. Carte poștală. B.A.R.
Îi trimite corectura unui articol, cu rugămintea să nu tragă ultima coală la care trebuie neapărat să facă unele adăugiri.
1876. /*Către Primăria orașului Barcelona*/. Barcelona, 5 feb. 1930. Copie dactilografiată. Lb. fr. B.A.R.
Trimite în anexă copia telegramei din 29 ianuarie a ministrului Ernest Ene prin care este autorizat să vândă pavilionul României (exclusiv instalația electrică, care nu aparține statului român) pentru suma de 15.000 pesetas.
1877. /*Către René Humphe*/. București, 12 feb. 1930. Copie dactilografiată. Lb. fr. B.A.R.
Neputând să-și însoțească fiica la Paris, îl roagă să-i acorde acesteia o scurtă audiență și să-i indice cea mai bună cale de a-și relua lucrările de artă.
1878. /*Către Liviu Rebreanu*/. București, 22 feb. 1930. B.A.R.
Îi comunică măsurile pe care le-a luat la Fundația Universitară Carol I pentru a-i închiria un spațiu în care să amenajeze o librărie, conform unei propuneri pe care Rebreanu o lansase în decembrie 1929. Îl roagă să intervină în favoarea Fundației, știind de la Bucuța că mai există o altă ofertă.
1879. /*Către Luengo*/. București, /feb. 1930/. Copie dactilografiată. Lb. fr. B.A.R.
Îl înștiințează că în urma convorbirilor cu ducele de Miranda, este împuternicit de statul român să doneze pentru Grădinile Palatului regal din Pedrables o cruce sculptată în lemn ce fusese expusă în fața Pavilionului românesc al expoziției de la Barcelona.
1880. /*Către Ministerul Afacerilor Străine*/. București, 16 mar. 1930. Copie dactilografiată. B.A.R.
Propune să fie luate rapid măsuri pentru verificarea condițiilor legate de participarea României la expoziția din Liège, organizată cu ocazia Centenarului independenței Belgiei și cea de la Palatul Trocadero din Paris.
1881. /*Către Liviu Rebreanu*/. București, 5 apr. 1930. B.A.R.
Cere o subvenție pentru „Convorbiri literare”.
1882. /*Către R. Duppierreaux*/. București, 16 apr. 1930. Copie dactilografiată. Lb. fr. B.A.R.
Ca răspuns la scrisoarea din 21 martie, îi comunică lista membrilor Comitetului Național român al C.I.A.P. (Commission International des Arts Populaires): Tz.-S., A. Gorovei, Sabin Drăgoiu, G. Breazu, A. Cosma.
1883. /*Către ministrul G. Paux*/. București, 14 mai 1930. Copie dactilografiată. Lb. fr. B.A.R.
Mulțumește pentru obiectul de artă manufacturat de Sèvres pe care i l-a trimis din partea Ministerului Afacerilor Străine al Franței.
1884. /*Către Ministerul Afacerilor Străine*/. București, 11 iun. 1930. Copie dactilografiată. B.A.R.
Solicită să fie delegat și să i se pună la dispoziție mijloacele necesare pentru a participa la Congresul Internațional de arte populare. Aduce ca argument discuțiile ce se vor purta la Congres privitor la organizarea expoziției de artă populară din 1934 la Berlin, de la care România nu poate lipsi. Îi propune și pe C. Brăiloiu și Tiberiu Brediceanu, pentru problemele legate de muzică și dansuri populare.
1885. /*Către R. Duppierreaux*/. București, 12 iun. 1930. Copie dactilografiată. B.A.R.
Mulțumește pentru informații și pentru broșurile privitoare la Congres. Întreabă dacă membrii comitetelor naționale beneficiază de reducerea taxei de înscriere, așa cum reiese din capitolul 5 al broșurii. Roagă să-l adauge la Comitetul Național român pe Constantin Brăiloiu, profesor la Conservator.

1886. */Către Ministerul Instrucțiunii și Cultelor/*. București, 25 iul. 1930. Text dactilografiat. B.A.R.
În așteptarea legii muzeelor, propune ca primă măsură, selecția colecțiilor muzeelor existente. Cere autorizarea depunerii la Minister a colecțiilor specifice Muzeului de Artă Națională: obiectele de la Monteoru și tezaurul scit de la Craiova ce fuseseră recuperate de la Berlin.
1887. */Către Ministerul Industriei și Comerțului/*. București, 12 aug. 1930. Copie dactilografiată. B.A.R.
Având în vedere marele succes al expoziției de la Barcelona unde România a fost clasată pe locul 3, după Franța și Germania, solicită acordarea de distincții și decorații pentru Dimitrie Gusti, Ernest Ene, Cezar Popescu, I. Bănoiu, I.M. Sadoveanu, George Ioanițoiu, G. Sebastian.
1888. */Către Liviu Rebreanu/*. București, 13 aug. 1930. B.A.R.
Îl roagă să-i trimită prin dl. Coman, secretarul Fundației și al „Convorbirilor literare”, cele două ordonanțe promise.
1889. */Către Liviu Rebreanu/*. București, 27 sep. 1930. B.A.R.
Solicită niște sume de bani care prin contract, se cuvin Fundației (500.000 lei) și o subvenție promisă de Rebreanu pentru „Convorbiri literare”.
1890. */Către Gerda von Bardeleben/*. 1930-1932. Lb. fr., germ. B.A.R.*
334 scrisori.
1891. */Către Ghe. T. Kirileanu/*. București, 23 ian. 1931. B.A.R.
Îl roagă să-i împrumute numărul din februarie-martie 1918 al „Neamului românesc” în care Iorga îl critică pe Onciul. În nota marginală Kirileanu scrie: „Tzigara credea că Iorga a scris de bine în Neamul Rom. la Iași când Onciul a comemorat pe Mircea la București în 1918. Vrea să protesteze în Conv. lit.”.
1892. */Către Ghe. T. Kirileanu/*. București, 27 ian. 1931. B.A.R.
Îl roagă să „nu lase din mână” o lucrare importantă pentru Biblioteca Fundației. În însemnare Kirileanu menționează că este vorba despre lucrarea fiului lui Al. Beldiman, „Stampe ale porturilor Dunărene”.
1893. */Către regele Carol II/*. București, /ian.-feb. 1931/. Copie dactilografiată. B.A.R.
Expune motivele pentru care consideră nul decretul pe care Ministerul Instrucțiunii urmărește să-l supună aprobării regale, referitor la numirea lui Gh. Oprescu la catedra de istoria artei a Universității din București. Propune să se amâne semnarea acestuia până la emiterea deciziei judecătorești.
1894. */Către Artur Gorovei/*. București, 25 mar. 1931. B.A.R.
Îl informează că deși numărul din „Convorbiri literare” dedicat profesorilor francezi nu se mai tipărește (cu excepția unui articol al lui G. Adamescu), așteaptă cu plăcere orice de la el. Îl roagă să promită că va scrie un articol despre folclor: „ce a fost, ce este, ce-ar trebui să fie, așa cum numai d-ta ai putea face”.
1895. */Către Liviu Rebreanu/*. București, 23 oct. 1931. B.A.R.
„Neputând fi în București la 25 c. nu voi avea plăcerea să iau parte la sărbătoarea voastră și transmit deci, pe această cale cele mai vii felicitări părinților și cele mai calde urări de fericire și noroc tinerei perechi. Să fie în ceas bun!”.
1896. */Către Ilie E. Toroușiu și Ghe. Cardaș/*. București, 5 nov. 1931. B.A.R.
Le mulțumește pentru un volum dăruit Fundației Universitare Carol I.

3. Corespondență. Scrisori trimise

1897. /*Către Artur Gorovei*/. București, 10 nov. 1931. B.A.R.
Mulțumește pentru contribuția la „Convorbiri literare” și acceptă scrisorile Mitei Kremnitz „cu atât mai mult cu cât am cunoscut foarte bine pe autoarea lor”.
1898. /*Către Artur Gorovei*/. București, 25 mar. 1932. Carte poștală. B.A.R.
Mulțumește pentru articolul despre regele Carol I și-i comunică intenția de a-i trimite patru volume din „Convorbiri literare”.
1899. /*Către Societatea comunală a tramvaielor*/. București, 4 iul. 1932. Arhiva BCU.
Cere să se ia măsuri pentru înlăturarea zgomotului produs de tramvaiele ce trec prin fața Fundației Carol I.
1900. /*Către Ghe. T. Kirileanu*/. București, 17 sep. 1932. B.A.R.
„Scutește-mă, te rog, de a mai cerceta la Academie și dă-mi, din bogata-ți documentare personală, scrisoarea prin care Marele nostru Apostol a „demisionat” din Academie în urma eșecului din 2 iunie 1929. Dă-mi nr. „Neamului” în care a apărut”.
1901. /*Către Ministerul Cultelor și Artelor*/. București, 5 feb. 1933. Copie dactilografiată. B.A.R.
Propune publicarea unei Erminii a zugrăvirii bisericilor ilustrată cu cele mai alese modele din bisericile noastre. Menționează că atât textele grecești cât și cele franțuzești și germane sunt lipsite de ilustrații.
1902. /*Către I. Bianu*/. București, 28 mai 1933. În: *Scrisori către Ioan Bianu*. Vol.5. Ed., prefață și note de Marieta Croicu și Petre Croicu. București: Minerva, 1980, p.323.
Îl roagă să-i prezinte la Academie recenta lucrare despre Fundația Universitară Carol I. Cere părerea asupra oportunității de a prezenta și alte lucrări, „necunoscute de colegii D-tale, care m-au respins în 1915, după ce în secție fusesem ales cu unanimitate”.
1903. /*Către prof. G.G. Mironescu*/. București, 29 mai 1933. Copie dactilografiată. Lb. fr. B.A.R.
Sinteză a corespondenței legate de participarea României la expoziția de la Palatul Trocadero din Paris. Inițiată încă din 1930, expoziția este în curs de amenajare, cele două călătorii ale lui Tz.-S. la Paris neputând rezolva întârzierile.
1904. /*Către Ministerul Instrucțiunii Publice?*/. Stockholm, 8 sep. 1933. Copie dactilografiată. B.A.R.
Raport asupra participării României la al XIII-lea Congres Internațional de istoria artei, Stockholm, 4-7 septembrie 1933.
1905. /*Către Ancuța Tzigara-Samurcaș*/. București, 12 sep. 1933. Lb. fr. B.A.R.
Răspunde la scrisoarea din 6 septembrie 1933 în care își rugase tatăl să facă o escală la Viena pentru a se interesa, prin baroana Randa, despre mama și sora lui Leopold.
1906. /*Către A. C. Cuza*/. București, 5 dec. 1933. B.A.R.
Îl roagă să țină o conferință despre Eminescu.
1907. /*Către A. C. Cuza*/. Paris, 24 dec. 1933. Carte poștală. B.A.R.
Mulțumește pentru adeziunea la conferințele „Convorbirilor literare” și-i adresează urări de Anul Nou.
1908. /*Către Simon Arbellot*/. București, 8 feb. 1934. Text dactilografiat. Lb. fr. B.A.R.
La întoarcerea sa dintr-o lungă călătorie în Italia a găsit scrisorile în care i se comunică faptul că a fost primit în „Syndicat de la Presse Artistique”. Mulțumește lui Simon Arbellot și lui Fritsch Estragin pentru că l-au propus, va trimite la trezorerie cotizația cerută prin formular.

1909. /*Către Ilie E. Torouțiu*/. București, 4 apr. 1934. B.A.R.
Îi mulțumește pentru „prea frumosul și interesantul volum cu care m-ați onorat” și pentru publicarea amintirilor Mitei Kremnitz. Consideră publicarea corespondenței sale cu Mite nepotrivită datorită caracterului prea personal dar se oferă să scrie fiului acesteia pentru a obține scrisorile primite de Mite de la junimiști.
1910. /*Către Cezar Petrescu*/. București, 25 apr. 1934. B.A.R.
„Mii de mulțumiri pentru prețiosul și frumosul dar făcut bătrânelor «Convorbiri», pe care caut să le învierez prin concursul celor tineri /.../. Tare recunoscător ți-aș fi dacă, la vreme, ne-ai mai cinsti cu un capitol de amintiri junimiste, așa de la locul lor în «Conv. lit.»».
1911. /*Către A. C. Cuza*/. București, 24 mai 1934. Telegramă. B.A.R.
Îl invită să reprezinte „Convorbirile literare” la sărbătorirea lui Meissner. Cuza răspunde că nu poate veni.
1912. /*Către A. C. Cuza*/. București, 11 iun. 1934. B.A.R.
Mulțumește pentru contribuția trimisă „Convorbirilor literare” și pentru „neasemuitul interes – veșnic vioi și vibrator – cu care onorați cercul nostru în care cu atâta trudă caut să mențin spiritul junimiștilor. Tinerii cu care am încercat să colaborez nu mai vor să știe nimic de Maiorescu, Creangă etc. și încep să ne atace pe această temă”.
1913. /*Către N. Ghika-Budești*/. București, 16 iul. 1934. Arhiva M.Ț.R.
Îi reproșează că nu l-a pus la curent cu deciziile privind lucrările la clădirea Muzeului.
1914. /*Către V. N. Zlatarski*/. București, 5 sep. 1934. Telegramă. Lb. fr. B.A.R.
Confirmă participarea lui Tz.-S. la Congresul de studii bizantine din 9-16 septembrie de la Sofia. Zlatarski este președintele comitetului de organizare al congresului.
1915. /*Către Dimitrie Cioloca*/. București, 24 sep. 1934. Text dactilografiat. B.A.R.
Răspuns la oferta profesorului D. Cioloca din Caransebeș de a vinde Fundației anumite „comori cărțurărești” precum „Evanghelia 1682, Petrus, Bod și Bălcescu”. Tz.-S. apreciază că prețul acestora nu se poate „trata fără vederea obiectelor” și ca atare solicită trimiterea volumelor la Fundație, cu mențiunea că „în caz de neînțelegere” îi vor fi înapoiate.
1916. /*Către secretarul general al Uniunii Fundațiilor Culturale Regale*/. București, 27 nov. 1934. B.A.R.
Raport (ce va fi publicat și în „Convorbiri literare”) despre desfășurarea Conferinței Muzeografice din Madrid, vizitele la Luvru și muzeele din Rotterdam și Haga, aflate în construcție.
1917. /*Către Alexandrina Gr. Cantacuzino*/. București, /1934/. Copie dactilografiată. B.A.R.
Raport adresat președintei Uniunii Intelectuale Române asupra activității secției Amicii Muzeelor pe anul precedent. Evidențiază propaganda pe care a făcut-o artei populare românești în străinătate, prin conferințe și expoziții.
1918. /*Către N. Condiescu*/. București, /1934-1939/. B.A.R.
„Ai vorbit? Ce-a hotărât Stăpânul. La telefon nu-i mijloc să te capăt”.
1919. /*Către șeful Gării de Nord*/. București, 5 mar. 1935. Copie dactilografiată. B.A.R.
Cere rezervarea unei jumătăți de compartiment la expresul „Ștefan cel Mare” de duminică în care să transporte odoarele bisericesti de mare preț ale Mănăstirilor Putna și Sucevița ce fuseseră expuse la Bruxelles.
1920. /*Către prefectul Poliției Capitalei*/. București, 17 mar. 1935. Copie dactilografiată. B.A.R.
Solicită sergenți pentru paza Muzeului de la Șosea.

3. Corespondență. Scrisori trimise

1921. /*Către Sandu Tzigara-Samurcaș*/. Bruxelles/, 4 sep. 1935. Lb. fr. B.A.R.
Dă indicații pentru rezolvarea unor probleme de familie și de la Fundație. Cere informații despre articolele la adresa sa și a expoziției din Bruxelles, apărute în presa din țară.
1922. /*Către Sandu Tzigara-Samurcaș*/. Bruxelles, /1935/. Lb. fr. B.A.R.
Cere lămuriri și dă indicații pentru rezolvarea unor probleme de familie, de la Muzeu și Fundație. Îl roagă pe Sandu să vorbească cu anumite persoane pentru a stopa campania defăimătoare din presă.
1923. /*Către Ilie E. Torouțiu*/. București, 28 ian. 1936. B.A.R.
Îi mulțumește pentru două tomuri și-i oferă în schimb: „prea slăbuța broșură a Catalogului Expoziției din Bruxelles care mi-a luat multă vreme”.
1924. /*Către J. S. Siren și Rafael Blomstedt*/. Helsinki, 11 mar. 1936. Copie dactilografiată. Lb. germ. B.A.R.
Ca răspuns la scrisoarea din 28 februarie își oferă concursul pentru organizarea unei expoziții finlandeze la „Salonul Oficial” din București.
1925. /*Către Raoul Bossy*/. București, /mar. 1936/. Copie dactilografiată. B.A.R.
În legătură cu intenția organizării unei expoziții finlandeze la București, îl roagă să intervină la Direcția Grădinilor pentru obținerea „Salonului Oficial”.
1926. /*Către A. C. Cuza*/. București, 29 mai 1936. Telegramă. B.A.R.
„Felicit Academia pentru tardiva confirmare a nemuritorului demult consacrat de convorbiriști și de întreaga suflare românească”.
1927. /*Către Cezar Petrescu*/. București, 9 oct. 1936. B.A.R.
„Iată raportul meu în privința Pinacotecii din Iași urmând a se lua măsuri spre a nu ne face de răs și a nu compromite bunele intenții ale ministrului”.
1928. /*Către Victor Basch*/. București, 4 ian. 1937. Copie dactilografiată. Lb. fr. B.A.R.
Răspunde amabil invitației din 3 decembrie de a se înscrie la Congresul de estetică, cu lucrarea „Manifestation esthétique dans l'art du paysan roumain”. Evocă vechile sale participări la congresele organizate în 1913 de venerabilul maestrul Dessoir, care îi fusese profesor la sfârșitul secolului trecut.
1929. /*Către prof. Eugen Wolbe*/. București, 19 feb. 1937. Copie dactilografiată. Lb. fr. B.A.R.
Răspunde la scrisoarea din 15 februarie când i-a trimis textul pentru corectura lucrării despre regele Ferdinand I pe care Wolbe o tipărește în Germania, la Editura „Verbano”. A făcut însemnări acolo unde nu dorește să fie menționat și mai ales ilustrat în ipostaza respectivă. Nu-și asumă responsabilitatea pentru acele afirmații pe care le găsește necorespunzătoare cu realitatea, dar speră că lucrarea va avea succes și că autorul ei va evita referirile defavorabile la România, mai ales că nu sunt nici reale nici riguroase, afirmă Tz.-S.
1930. /*Către Ministerul Educației, Cultelor și Artelor*/. București, 15 iun. 1937. Arhiva M.Ț.R.
Cere înzestrarea cu „paratonerele necesare” a coșului și turlei Muzeului, care la acea vreme era cea mai înaltă clădire din zonă.
1931. /*Către Ministerul Cultelor și Artelor*/. București, 11 nov. 1937. Arhiva M.Ț.R.
Cere ca arhitectul Ghika-Budești să fie deferit Comisiei de judecată a Ministerului „pentru vădita culpă de a mă fi calomniat pe baza unor aserțiuni dovedite false”.
1932. /*Către Flondor, mareșalul Curții regale*/. București, 25 nov. 1937. Copie dactilografiată. B.A.R.
Comunicări detaliate în legătură cu referatul întocmit în septembrie 1937 asupra lucrării istoricului Wolbe despre regele Ferdinand I. Tz.-S. susține că autorul s-a angajat în scris față de mareșal să

respecte modificările făcute în manuscris dar și-a călcat cuvântul, păstrând unele pasaje considerate de el senzaționale și deci favorabile vânzării. Și-a cerut scuze propunând să se scrie o erată dar Tz.-S. nu este de acord arătând că aceasta va atrage și mai mult atenția asupra acelor pasaje (îl suspectează de rea intenție deoarece autorul a făcut doar acele modificări pe care le-a dorit, cum ar fi chiar suprimarea unui întreg capitol).

1933. /*Către directorul Serviciului Presei și al Informațiilor*/. București, 26 nov. 1937. Original și copie, dactilografiate. B.A.R.
Trimite alăturat copia referatului adresat mareșalului Curții regale în privința cărții istoricului german Wolbe despre regele Ferdinand I. Recomandă interzicerea vânzării ediției germane în țara noastră spre „a nu răspândi știri false și aprecieri defavorabile asupra regelui”. Textul referatului dactilografiat, cu note marginale și pasaje din lucrare anexate și comentate subliniază „falsurile, naivitățile și contrazicerile nepermise” ale istoricului.
1934. /*Către Ministerul Educației Naționale*/. București, /1937/. Copie dactilografiată. B.A.R.
Referat întocmit de Tz.-S. în calitate de inspector general al muzeelor în care expune motivele pentru care este necesară elaborarea legii muzeelor.
1935. /*Către Ministerul Afacerilor Străine. Direcțiunea presei*/. București, 10 feb. 1938. Copie dactilografiată. B.A.R.
Precizări în legătură cu pretențiile editurii germane „Verbano” din Locarno care a publicat lucrarea lui Eugen Wolbe despre Ferdinand I. Trimite la referatul din septembrie 1937 în care a arătat erorile cuprinse în lucrare. Autorul nerespectându-și angajamentele legate de modificările cerute, vânzarea lucrării în România a fost interzisă. Pentru a curma insistențele supărătoare ale editurii, Tz.-S. propune să se intenteze proces pentru nerespectarea angajamentelor.
1936. /*Către Gen. Oprescu, comandantul Corpului de Armată*/. Sibiu, 11 mar. 1938. Copie dactilografiată. B.A.R.
Îl roagă să intervină pe lângă autorități ca să se permită lui Albert Schotsch din Sighișoara să facă fotografiile de artă și etnografie pentru o interesantă lucrare a directorului Muzeului din Berlin.
1937. /*Către Ministerul Cultelor și Artelor*/. București, 11 mar. 1938. B.A.R.
Cere să se „decidă cele de cuviință, colaborarea cu dl. Ghika fiind dăunătoare bunului mers al clădirii”.
1938. /*Către mareșalul Zwiedeneck*/. /București/, 13 mar. 1938. Copie dactilografiată. Lb. fr. B.A.R.
Intervine pentru aprobarea cererii de audiență la regina Maria a lui Georges Qudard, scriitor parizian și corespondent al revistelor „Revue de Paris” și „Paris-Soir”, care vrea să scrie o carte despre regină.
1939. /*Către P. P. Panaitescu*/. București, 17 mar. 1938. Text dactilografiat. B.A.R.
Îl înștiințează că s-a dispus tipărirea lucrării sale „Documentele Țării Românești, I, Documentele Interne 1369-1490” și face unele precizări referitoare la corectură, cheltuieli suplimentare și drepturi de autor. Scrisoarea, având antetul Fundației, Secția istorică, este semnată și de consilierul Const. C. Giurescu.
1940. /*Către d-na von Pochhammer*/. București, 16 mai 1938. Copie dactilografiată. Lb. germ. B.A.R.
Oferă câteva informații care fuseseră cerute de dr. Pochhammer despre Fundația „Vatra Luminoasă”, înființată în 1906 sub patronajul reginei Elisabeta.
1941. /*Către Ministerul Afacerilor Străine*/. București, 23 iun. 1938. Copie dactilografiată. B.A.R.
Explicații asupra chestiunii interzicerii vânzării în România a lucrării istoricului E. Wolbe despre regele Ferdinand I. Sugerează să se pună capăt pretențiilor editurii, intentându-se proces pentru nerespectarea angajamentelor luate în scris de autor.

3. Corespondență. Scrisori trimise

1942. /*Către Cezar Petrescu*/. Gara Monteoru, 6 aug. 1938. Text dactilografiat. B.A.R.
Scrie despre clădirea Fundației Universitare Carol I, face propuneri arhitectonice și argumente pentru ca aceasta să devină Biblioteca Națională Carol II, sugestii pe care le oferise pe larg într-un articol. Dacă aceste argumente i se par întemeiate, îl roagă să le reia, într-un articol semnat de el, fără a pomeni numele Tzigara pentru a nu stârni opoziții.
1943. /*Către I. Dimulescu, Prefectul Județului Buzău*/. 11 mar. 1939. Copie dactilografiată. B.A.R.
Îl roagă să împiedice calomniile la adresa sa aduse de primarul din Sărata Monteoru și de vânzătorul de la care cumpărase o cruce. Se bârfea că făcuse această tranzacție pentru speculă, cerându-i-se să înapoieze crucea care ar fi valorat sute de mii de lei.
1944. /*Către Paul Ganz*/. București, 27 mar. 1939. Copie dactilografiată. B.A.R.
Se referă la un proces verbal al sesiunii de la Praga în care i se cerea părerea asupra candidaturii lui Petreanu. Tz.-S. îl recomandă pe Al. Busuioceanu.
1945. /*Către Leigh Ashton*/. București, 29 mar. 1939. Copie dactilografiată. Lb. engl. B.A.R.
Confirmă primirea scrisorilor din 1 și 16 martie trimise de Ashton în calitate de secretar general al Congresului de istoria artei și îl informează că nu a primit nici o scrisoare de la Coriolan Petreanu. Anexează extrasul din ziar cu anunțul pe care l-a dat în vederea contactării celor care vor să participe la congres.
1946. /*Către A. C. Cuza*/. București, 14 apr. 1939. B.A.R.
Îi solicită colaborarea la volumul antologic de amintiri și documente despre regele Carol I.
1947. /*Către Editura „Verbano”*/. București, 8 mai 1939. Lb. germ. B.A.R.
Răspunde la scrisoarea din 5 martie, cu dezmințirea pe care a dat-o și lui N. Iorga, arătând că autorul însuși a recunoscut că există greșeli și abateri față de realitate. Acesta este motivul pentru care cartea lui Wolbe a fost interzisă în România și cu părere de rău îi informează că nu se mai poate face nimic în acest sens.
1948. /*Către Artur Gorovei*/. București, 23 mai 1939. Carte poștală. B.A.R.
Scrisoarea e trimisă de Sandu Tzigara-Samurcaș în numele tatălui său, bolnav. Cere permisiunea de a-i republica articolul „O audiență la regele Carol I”, precizând că: „tata strânge cât mai multe articole de amintiri despre regele Carol I de la toți aceia ce l-au cunoscut pe marele rege – pentru a le publica într-un volum care este deja sub tipar”.
1949. /*Către Secretariatul General al Comitetului de organizare a Congresului Internațional de istoria artei*/. București, 10 iul. 1939. Copie dactilografiată. Lb. fr. B.A.R.
Fiind bolnav nu poate ajunge la lucrările congresului de la Londra și la dineul din 28 iulie.
1950. /*Către Tiberiu Gerevich (Budapesta), Leo van Puyvelde (Bruxelles), Lionello Venturi (Paris), A.E. Brinokmann (Frankfurt)*/. București, 10 iul. 1939. Copie dactilografiată. Lb. fr. B.A.R.
Îi înștiințează că este bolnav și nu poate merge la Congresul de la Londra dar speră ca ei să participe. Îi roagă să susțină candidatura lui Al. Busuioceanu.
1951. /*Către R. Schmidt*/. București, 19 iul. 1939. Text dactilografiat. Lb. germ. B.A.R.
Explică de ce nu poate ajunge la Copenhaga. Tocmai a fost pensionat ca profesor universitar dar vestea bună este că păstrează funcția de director la Muzeu ceea ce-i va permite să rămână în continuare membru al asociației. Nu îl recomandă pe Oprescu pentru a fi ales membru al asociației, considerându-l un „intrus în domeniul nostru”.
1952. /*Către Institutul Internațional de Cooperare Intelectuală*/. București, 12 feb. 1940. Copie dactilografiată. Lb. fr. B.A.R.
Lămuriri legate de procesul de calomnie intentat lui Gh. Oprescu și povestea conflictului cu acesta.

1953. */Către Ministerul Cultelor și Artelor/*. București, 4 oct. 1940. În: POPOVĂȚ, P. *Muzeul de la Șosea*. Part. 3. București: /s.n./, 1996, p.222.
Referat prin care cere să fie menținut în funcția de director al Muzeului de la Șosea în vederea finalizării clădirii și armonioasei continuități a lucrărilor.
1954. */Către Ministerul Educației Naționale, Cultelor și Artelor/*. București, 11 nov. 1940. Copie dactilografată. B.A.R.
Semnalează necesitatea începerii lucrărilor de consolidare a Muzeului de Artă Națională, avariata la cutremurul din noiembrie 1940.
1955. */Către Ministerul Educației Naționale, Cultelor și Artelor/*. București, 17 dec. 1940. Copie dactilografată. B.A.R.
Raport asupra lucrărilor la clădirea Muzeului de Artă Națională. Dă explicații privitoare la întârzierile de peste 45 zile.
1956. */Către Ministerul Culturii/*. București, 18 feb. 1941. Copie dactilografată. B.A.R.
Despre întârzierile lucrărilor la Muzeul de la Șosea pe motiv că arhitectul Ghika-Budești nu s-a mai interesat de stadiul lor, lipsind de pe șantier din august 1938 și refuzând să realizeze modificările solicitate.
1957. */Către Ilie E. Torouțiu/*. București, 7 mar. 1941. B.A.R.
Răspunde la o întrebare care îi fusese adresată de Torouțiu la Academie, privitoare la ce numere din „Convorbiri literare” primise în perioada 1939-1941.
1958. */Către dr. Const. Angelescu/*. București, 10 mai 1941. B.A.R.
Mulțumește pentru o broșură trimisă cu dedicație.
1959. */Către Ministerul Cultelor și Artelor/*. București, /1941/. Copie dactilografată. B.A.R.
Răspuns la adresa 36957/1941. Din Muzeu nu a fost dus nici un obiect la Moscova în timpul ocupației din 1916-1918. Cele 7 lăzi cu obiecte pe care le-a adunat în timpul îndeplinirii sarcinii primite prin Ordinul nr.30/11 octombrie 1916 al Marelui Cartier General al Armatei de a inventaria și pune la adăpost tezaurile mănăstirilor din țară (Agapia, Văratec, Neamț, Bistrița, Horezu, Tismana, Dintr-un lemn, Surpatele, Govora, Ep. Râmnic, Cozia, Curtea de Argeș) le-a predat conform ordinului primit în 2 noiembrie 1916 mitropolitului Moldovei care le-a trimis ulterior la Moscova.
1960. */Către col. Socrate Mardari, mareșalul Curții regale/*. București, 20 feb. 1942. Copie dactilografată. B.A.R.
Semnalează „măsurile inchiizitoriale luate de dl. Caracostea”, directorul general al Uniunii Fundațiilor Culturale Regale, și încercările acestuia de a-l înlocui la Fundație cu prof. C. Giurescu.
1961. */Către secretarul general al Președinției Consiliului de Miniștri/*. București, 18 apr. 1942. Copie dactilografată. B.A.R.
Solicită o copie a Raportului ministrului de Justiție în legătură cu litigiul a 6.100.000 lei ceruți abuziv Fundației Universitare Carol I de către dl. Caracostea, directorul general al Uniunii Fundațiilor Culturale Regale.
1962. */Către Ministerul de Finanțe/*. București, 22 apr. 1942. Copie dactilografată. B.A.R.
În baza hotărârii mareșalului Antonescu asupra Raportului ministrului de Justiție consideră închis incidentul legat de suma de 6.100.000 lei cerută Fundației Universitare Carol I de Uniunea Fundațiilor Culturale Regale. Cere în plus și restituirea unei sume de 200.000 lei ce fusese vărsată Secțiunii istorice printr-o „interpretare greșită a minutei din 14 iunie ‘41”.

3. Corespondență. Scrisori trimise

1963. /*Către M. Antonescu, vice-președintele Consiliului de Miniștri*/. București, 22 iun. 1942. Copie dactilografiată. B.A.R.
Propune reluarea tratativelor din 1929 cu austriecii (protocolul din 5 aprilie 1929) susținând importanța recuperării tabloului reprezentându-l pe Mihai Viteazu la schimb cu patru lucrări aflate la Muzeul de Antichități. Cererea a fost aprobată.
1964. /*Către regele Mihai*/. București, 17 sep. 1942. Copie dactilografiată. B.A.R.
Cere împreună cu P. Bogdan și Octavian Neamțu (directorii Fundațiilor „Regele Ferdinand” și „Regele Mihai I”) schimbarea legii din 9 aprilie 1941 a Uniunii Fundațiilor Culturale Regale în sensul redării autonomiei Fundațiilor.
1965. /*Către rectorul Universității din București*/. București, 27 oct. 1942. Copie dactilografiată. B.A.R.
Despre demersurile pentru înlesnirea venirii în țară, din Lituania, a Lievei Dymza, fiica lui Titu Maiorescu, împreună cu cele două fiice și două nepoate ale sale. Având în vedere vârsta înaintată (79 ani), boala și situația financiară precară a d-nei Dymza, solicită pensie de urmaș.
1966. /*Către Ministerul Culturii Naționale și Cultelor*/. București, 21 nov. 1942. B.A.R.
Mulțumește în numele d-nei Livia Dymza, născută Maiorescu, pentru subvențiile acordate nepoatelor sale Ianina-Tereza și Tereza-Eugenia Plater-Zyberk, conform deciziei Mareșalului Antonescu de a fi „puse într-un institut, întreținerea lor fiind suportată de stat până la majorat”. Familia a optat pentru Institutul Sf. Maria din strada Pitar Moș.
1967. /*Către col. Socrate Mardari, Mareșalul Curții regale*/. București, 7 dec. 1942. Copie dactilografiată. B.A.R.
„Apropiindu-ne însă de sfârșitul anului, îmi permit a vă aminti că nu ni s-au întors încă bugetele în curs și că navigăm fără busolă în haosul produs de faimoasa direcție generală condamnată pieirii, ce nu se produce însă”.
1968. /*Către Herrn Friedr. Heiss*/. București, 4 feb. 1943. Copie dactilografiată. B.A.R.
Precizări legate de publicarea manuscrisului „Arta și arta populară românească” trimis d-lui Pollak.
1969. /*Către Mihai Antonescu, vice-președintele Consiliului de Miniștri*/. București, 5 mai 1943. Copie dactilografiată. B.A.R.
Cere să facă unele clarificări în legătură cu „îmbucurătoarea” știre a desființării Uniunii Fundațiilor Culturale Regale: deși în ședința din 23 decembrie 1942 directorul Caracostea și-a semnat demisia, „celelalte Fundații sunt acum din nou convocate de Direcțiunea Uniunii, care de mai bine de un an nu a mai dat nici un alt semn de viață și nici bugetele pe anul trecut (1942-1943) nu ne-au fost înapoiate”.
1970. /*Către Ministerul Afacerilor Străine*/. București, 19 mai 1943. Copie dactilografiată. B.A.R.
Oferă spre vânzare, din partea Lievei Dymza, lucrări cu valoare bibliofilă, având adnotările lui Titu Maiorescu.
1971. /*Către Ministerul Propagandei Naționale*/. București, 17 iul. 1943. Copie dactilografiată. B.A.R.
Solicită facilități de transport și cazare timp de 20 zile în condiții modeste (la Institutul surorilor de caritate „Regina Elisabeta”) pentru Ulla și Gerda von Bardeleben, verișoare primare ale Lievei Dymza și nepoate ale lui Titu Maiorescu, care intenționează să vină în România pentru a se documenta în vederea publicării în presa germană a unor articole despre arta românească. Menționează că acestea sunt familiarizate de mult cu arta și literatura română prin relația cu Mite Kremnitz, scriitoare și colaboratoare a Carmen Sylvei.
1972. /*Către prim-ministrul Mihai Antonescu*/. București, 24 aug. 1943. Copie dactilografiată. B.A.R.
Oferă din partea Lievei Dymza arhiva politică (scrisori, rapoarte, telegrame secrete de un real folos pentru istoria diplomatică a țării) pe care aceasta a moștenit-o de la tatăl său, Titu Maiorescu.

1973. */Către guvernatorul Băncii Naționale a României/*. București, 22 sep. 1943. Copie dactilografiată. B.A.R.
Solicită sprijin financiar pentru Livia Dymysza și familia ei, renta primită din partea Statului la aprobarea marelui Antonescu fiind afectată de inflație.
1974. */Către Ministerul Cultelor și Artelor/*. București, 27 oct. 1943. Copie dactilografiată. B.A.R.
Propune transportarea și depozitarea temporară în subsolul Muzeului Carol I a 53 sculpturi pe care Direcția Ateneului îl somează să le ia din sala de jos unde fuseseră adăpostite până atunci. Face propuneri de distribuire a obiectelor din lista pe care o anexează.
1975. */Către baronul Manfred von Killinger/*. București, 30 nov. 1943. Copie dactilografiată. Lb. germ. B.A.R.
Despre reușita tratativelor vizând schimbul de tablouri pentru aducerea în țară, de la Viena, a tabloului lui Mihai Viteazu realizat de pictorul flamand Frans Francken.
1976. */Către G. G. Mironescu/*. București, 8 dec. 1943. Copie dactilografiată. B.A.R.
Solicită ajutor de sărbători, din contribuția „diferitelor înfloritoare întreprinderi” pe care le conducea, pentru familia Lievei Dymysza, fiica lui Maiorescu, refugiată de un an în România. Cu toată pensia acordată de Mareșalul Antonescu situația familiei, ce locuiește într-o dependență a Institutului surorilor de caritate „Regina Elisabeta”, este foarte grea. Apelul este adresat unui fost elev al lui Maiorescu.
1977. */Către Ing. I. Gigurtu/*. București, 8 dec. 1943. Copie dactilografiată. B.A.R.
Repetă apelul pentru ajutorarea familiei Lievei Dymysza, fiica lui Titu Maiorescu. Gigurtu oferise cu un an în urmă un ajutor personal iar acum este rugat să intervină la societățile pe care le conduce.
1978. */Către I. Lapedatu, vice-guvernatorul Băncii Naționale/*. București, 9 dec. 1943. Copie dactilografiată. B.A.R.
Îl felicită pentru noua funcție și solicită să intervină la Consiliul Băncii pentru reînnoirea ajutorului acordat vara trecută Lievei Dymysza.
1979. */Către Alex Marcu, ministrul Propagandei Naționale/*. București, /1943/. Copie dactilografiată. B.A.R.
Solicită ajutorul financiar promis Lievei Dymysza, fiica lui Titu Maiorescu, care se refugiase în România împreună cu fiicele și nepoatele sale.
1980. */Către Livia Dymysza/*. București, /1943/. B.A.R.
Îi comunică rezoluția mareșalului Antonescu referitor la pensia și bursele acordate nepoatelor ei și răspunsul de la ministrul Petrovici despre două subvenții de la Universitate și președintele Academiei.
1981. */Către gen. I. Boițeanu, ministrul Educației, Cultelor și Artelor/*. București, 2 sep. 1944. B.A.R.
„Un reprezentant al Armatei roșii, însoțit de un locotenent român s-a interesat de localul nostru în vederea instalării armatei sovietice. /.../ i-am convins că deocamdată nu se pot instala. Pentru a evita însă o viitoare ocupare a localului /.../ binevoiți a lua măsurile preventive în vederea salvării Muzeului de asemenea rușine și degradare”. Ministrul pune pe această cerere rezoluția de urgență intervenție la Comandamentul militar pentru a se evita ocuparea muzeului.
1982. */Către Ministerul Educației, Cultelor și Artelor/*. București, 5 sep. 1944. B.A.R.
„Clădirea Muzeului, inclusiv cancelariile și locuința directorială, fiind complet devastate în urma bombardărilor din 24-25 august, am onoarea a vă ruga să binevoiți a mă autoriza să dispun efectuarea reparațiilor absolut necesare /.../”.

3. Corespondență. Scrisori trimise

1983. /*Către N. Rădescu, președintele Consiliului de Miniștri*/. București, 11 dec. 1944. Copie dactilografiată. B.A.R.
Cere să se acorde în continuare pensie Liviei Dymcza, care datorită situației materiale precare a fost nevoită să se retragă cu familia la Câmpulung-Muscel.
1984. /*Către rectorul Universității București*/. București, 12 dec. 1944. Copie dactilografiată. B.A.R.
Solicită ajutor material pentru descententele lui Titu Maiorescu. Livia Dymcza se află la Câmpulung-Muscel, într-o situație materială din ce în ce mai precară.
1985. /*Către Administrația Casei Școalelor*/. București, 13 dec. 1944. Copie dactilografiată. B.A.R.
Solicită ajutor de sărbători pentru familia Liviei Dymcza.
1986. /*Către Ministerul Educației Naționale*/. București, 13 dec. 1944. Copie dactilografiată. B.A.R.
Roagă ca bursele acordate strănepoatelor lui Titu Maiorescu să fie trimise pe adresa Liviei Dymcza la Câmpulung-Muscel, unde tinerele urmează cursurile școlilor de stat.
1987. /*Către Ministerul Afacerilor Externe*/. București, 20 dec. 1944. Copie dactilografiată. B.A.R.
Solicită un ajutor de sărbători pentru cele 5 membre ale familiei Liviei Dymcza. Tz.-S. este vechi prieten al fiicei lui Maiorescu, încă de pe vremea când Livia era domnișoara de onoare a reginei Elisabeta.
1988. /*Către rectorul Universității București*/. București, /dec. 1944/. Copie dactilografiată. B.A.R.
Mulțumește pentru ajutorul acordat Liviei Dymcza.
1989. /*Către C. Angelescu, guvernatorul Băncii Naționale a României*/. București, /1944/. Copie dactilografiată. B.A.R.
Reînoiește cererea de subvenție pentru Livia Dymcza și pentru celelalte descendente ale lui Titu Maiorescu, refugiate în România. În 1942 Banca Națională acordase un ajutor de 50.000 lei, dar în următorul an cererea a fost respinsă.
1990. /*Către Bogdănescu, ministrul Ligii Operelor Sociale*/. București, 3 feb. 1945. Copie dactilografiată. B.A.R.
Cere sprijin material pentru Livia Dymcza.
1991. /*Către primul-ministru al Guvernului*/. București, 14 mar. 1945. B.A.R.
Cere, pe motivul scumpirilor, majorarea pensiei de 20.000 lei care fusese acordată Liviei Dymcza.
1992. /*Către președintele Consiliului de Miniștri*/. București, 20 mar. 1945. Text dactilografiat. Arhiva BCU.
Intervine cu rugămintea exceptării Fundației de la exproprierea sau confiscarea bunurilor rurale, „lăsându-i-se cele două moșii”.
1993. /*Către Emil Bodnăraș*/. București, 9 mai 1945. Copie dactilografiată. B.A.R.
Insistă pentru menținerea secțiunii de artă țărănească pe care colegul și înlocuitorul său la Muzeu vrea s-o desființeze, arătând că aceasta este o manifestare artistică cu caracter pur democratic pe care o susține încă din 1905.
1994. /*Către președintele Consiliului de Miniștri*/. București, 12 mai 1945. Copie dactilografiată. B.A.R.
Întrucât pensia de 20.000 lei acordată Liviei Dymcza nu este suficientă, solicită să se intervină la Liga Operelor Sociale din Câmpulung-Moldovenesc pentru un ajutor material.
1995. /*Către Ilie E. Torouțiu*/. București, 7 iul. 1945. B.A.R.
Îi solicită o informație pe care îl rugase să o caute în Epistolariile lui T. Maiorescu (o scrisoare către arhitectul V. le Duc din Paris).

1996. */Către mareșalul Negel/*. București, 26 iul. 1945. Text dactilografiat. B.A.R.
Îl roagă să informeze pe regele Mihai despre incidentele din 18 iulie din cancelaria Fundației când D. Coman, administratorul Fundației, l-a agresat pe bibliotecarul Traian Larionescu. Anexează copia plângerii lui Larionescu și declarația profesorului Ghe. Lazăr, care a fost martor.
1997. */Către guvernatorul Băncii Naționale/*. București, 18 oct. 1945. Copie dactilografiată. B.A.R.
Cere acordarea unei subvenții pentru Livia Dymza.
1998. */Către D. Coman/*. București, 19 nov. 1945. Copie dactilografiată. B.A.R.
Îl înștiințează că prin decizia nr.206/10D din 19 noiembrie este suspendat din funcția de administrator datorită agresiunii din 17 noiembrie la adresa sa.
1999. */Către regele Mihai/*. București, 20 nov. 1945. Text dactilografiat. B.A.R.
Un lung raport privitor la conflictul cu D. Coman, administratorul Fundației, considerat a fi autorul unor „situații cu totul anormale” în relațiile dintre oameni, bazate pe asprime și favoruri, care amenința prestigiul instituției.
2000. */Către decanul Universității București/*. București, /1945/. Copie dactilografiată. B.A.R.
Raport asupra lucrărilor la clădirea Fundației Carol I, avariată în timpul bombardamentelor. Face referiri la plângerea arhitectului E. Ganciu care contestă contractul cu prof. arhitect Bordenache. Este vorba de decizii privind lucrările de refacere a acoperișului, podului și fațadei pe care Tz.-S. susține că nu și le-ar fi asumat, optând pentru curățirea fațadei pe care a atribuit-o lui Bordenache. Arată că administratorul Coman a luat hotărâri fără acordul său.
2001. */Către Judecătoria Tribunalului Ilfov/*. București, 12 feb. 1946. Copie dactilografiată. B.A.R.
Cheamă în judecată pe D. Coman pe motivul agresiunii fizice și morale asupra sa din 17 noiembrie 1945.
2002. */Către procurorul Tribunalului Brăila/*. București, 14 feb. 1946. Text dactilografiat. Arhiva BCU.
Tribunalul Brăila rezolvă o reclamație de fond de la moșia Dumbrava, dar hotărăște ca lucrurile furate să rămână în „custodia inculpatului”. Tz.-S. intervine cu rugămintea ca Tribunalul să revină asupra „acestei măsuri”, „dispunând ca, atât inventarul viu cât și obiectele ce aparțin Fundației, să fie date în custodia moșiei Dumbrava”.
2003. */Către D. Coman/*. 11 mar. 1946. Copie dactilografiată. B.A.R.
Îi trimite alăturat copia deciziei nr.96/11 martie 1946 prin care e concediat definitiv din funcția de administrator al Fundației Universitare Carol I.
2004. */Către rectorul Universității București/*. București, 3 apr. 1946. Copie dactilografiată. B.A.R.
Cere ajutor material pentru familia Liviei Dymza.
2005. */Către regele Mihai/*. București, /sep. 1946/. Copie dactilografiată. B.A.R.
Se referă la un memoriu trimis în 2 septembrie. Protestează la adresa campaniei defăimătoare din presă inițiată de D. Coman, ca replică la destituirea sa din funcția de administrator al Fundației.
2006. */Către Ministerul Agriculturii și Domeniilor/*. București, 18 nov. 1946. Copie dactilografiată. B.A.R.
Despre concluziile raportului unei comisii (întrunite în 10, 17, 24 august și 5, 25 octombrie 1946) referitor la cauzele și împrejurările de forță majoră care au împiedicat exploatarea normală a moșiei Zagna-Vădeni (aparținând Fundației) și lucrările de îndiguire prevăzute prin Contractul de arendare. Cere revizuirea clauzelor contractului de arendare.

3. Corespondență. Scrisori trimise

2007. */Către regele Mihai/*. București, 20 nov. 1946. Copie dactilografată. B.A.R.
Dorește să se explice privitor la procesele de calomnie pe care i le intentase D. Coman considerându-le o reacție la respingerea Înaltei Curți de Casație a cererii sale de reintegrare în funcția de administrator al Fundației, de unde fusese concediat pentru „fapte abuzive și agresiune”.
2008. */Către regele Mihai/*. București, 3 dec. 1946. Copie dactilografată. B.A.R.
Roagă să fie menținut în funcția de director al Fundației până la încheierea celor 6 procese de calomnie, intentate pe nedrept lui și altor colaboratori de fostul administrator Coman, astfel încât pensionarea sa să nu deprecieze imaginea instituției și să nu fie interpretată ca o recunoaștere a vinei sale.
2009. */Către Ilie E. Torouțiu/*. București, 8 mar. 1947. B.A.R.
Strămtorat din cauza „nemaipomenitei scumpete a vieții” îl întreabă dacă este interesat să cumpere cărți în ediția de lux editate de Fundația pentru literatură și artă. Îl înștiințează că a găsit lucruri interesante în privința „Convorbirilor” și chiar o scrisoare în chestia trecerii revistei de la Meher.
2010. */Către Ministerul Artelor și Informațiilor/*. București, 24 ian. 1948. În: POPOVĂȚ, P. *Muzeul de la Șosea*. Part. 3. București: /s.n./, 1996, p.298.
Lung memoriu adresat de Tz.-S. în calitate de director onorific al Muzeului Național de Artă prin care cere recunoașterea dreptului la proprietate intelectual-artistică și în domeniul muzeografiei.
2011. */Către Ministerul Artelor și Informațiilor/*. București, 25 mai 1948. În: POPOVĂȚ, P. *Muzeul de la Șosea*. Part. 3. București: /s.n./, 1996, p.274.
Răspunde la somația de a părăsi locuința de la Muzeu, clarificând inexactitățile privitoare la mutarea sa.
2012. */Către Ministerul Artelor și Informațiilor/*. București, 10 mar. 1949. În: POPOVĂȚ, P. *Muzeul de la Șosea*. Part. 2. București: /s.n./, 1996, p.205.
Face o ultimă încercare de salvare a Muzeului de măsurile neadecvate luate de noua conducere tributară regimului comunist în privința organizării secțiilor și sălilor muzeului. Și acest memoriu rămâne fără răspuns.

1.2 Destinatari neidentificați

2013. București, 15 aug. 1882. Carte poștală. Lb. fr. B.A.R.
Adresează felicitări, în numele tuturor nepoților.
2014. București, 2 oct. 1908. B.A.R.
Cere să i se comunice numărul participanților la o excursie la Curtea de Argeș.
2015. București, 27 oct. 1915. Copie dactilografată. Lb. germ. B.A.R.
Diverse comunicări, la însărcinarea reginei, în legătură cu publicarea operelor sale literare. Cere înapoi manuscrisele pe motiv că unele părți nu pot fi publicate în acel moment și traducerile trebuie revizuite. Regina Maria se abține să aleagă, urmând a fi trimise ulterior acele manuscrise ce pot apărea pentru publicul larg. Motivează decizia prin intenția de a se evita neînțelegerile, precum cele avute cu Editura Dietrich.
2016. București, 9 nov. 1915. Copie dactilografată. Lb. germ. B.A.R.
Regina Maria l-a însărcinat să-i mulțumească pentru scrisoare și aprecierile la adresa scrierilor și talentului său literar și îi comunică faptul că s-a hotărât să editeze povestirile pe care le-a scris inițial pentru copiii săi. Intenționează să publice aceste lucrări și în Germania, imediat ce vor veni vremuri mai liniștite.

2017. București, 10 nov. 1915. Copie dactilografiată. Lb. germ. B.A.R.
Se interesează, în numele reginei Maria, de stadiul editării operelor ei, și dacă vremurile grele permit publicarea. Îl informează că traducerile trimise la Editura „Wunderling” din Regensburg au fost restituite, ceea ce se potrivește cu intenția sa de a scoate opera completă.
2018. /Viena/, 20 nov. 1922. Copie dactilografiată. Lb. germ. B.A.R.
Îi trimite fotografiile pentru prelegeri ca să i le arate doctorului Tietze și să i le înapoieze apoi prin Consultatul român din Berlin unde intenționează să le supună evaluării specialiștilor.
2019. București, 10 oct. 1938. Copie dactilografiată. Lb. germ. B.A.R.
Interpretează un tablou, o ilustrare modernă a Sfintei Treimi în cadrul unei reprezentări populare a svasticii, cu doi voievozi români. Tz.-S. o consideră mai curând o încrustație decât o broderie, o operă recentă, de mică valoare artistică.

2. Nedatate

2.1 Destinatari identificați

2020. /*Către I. Bianu*/. București. În: *Scrisori către Ioan Bianu*. Vol.5. Ed., prefață și note de Marieta Croicu și Petre Croicu. București: Minerva, 1980, p.323.
„Venerabile staroste, greșelile trecutului neputându-se drege, rog a prezenta numai volumul, dacă se găsește demn”.
2021. /*Către I. Bianu*/. București. În: *Scrisori către Ioan Bianu*. Vol.5. Ed., prefață și note de Marieta Croicu și Petre Croicu. București: Minerva, 1980. p.324.
Îl informează că a făcut investigațiile cerute și-l roagă să insiste „pe lângă cei propuși de d-ta să și vie, explicându-le rostul pur academic al reuniunii”.
2022. /*Către I. Bianu*/. București. În: *Scrisori către Ioan Bianu*. Vol.5. Ed., prefață și note de Marieta Croicu și Petre Croicu. București: Minerva, 1980. p.323.
Despre invitații la o reuniune, între care fusese menționat și Giurescu.
2023. /*Către Henri Blazian*/. București. B.A.R.
Îi trimite alăturat o scrisoare primită în acea zi cu rugămintea de a răspunde la ea.
2024. /*Către Nicolae Docan*/. Bilet. B.A.R.
„Te așteptăm vineri seară, când te rog a aduce și actele ce-ți trimit spre studiu”.
2025. /*Către Nicolae Docan*/. Carte de vizită. B.A.R.
Mulțumiri și o invitație la dejun.
2026. /*Către Bogdan-Duică*/. București. B.A.R.
Regretă că nu s-au întâlnit la București, mai ales că aștepta corectura trimisă la Cluj, partea a doua fiind corectată de Gane. Îl informează că articolul va apărea în întregime și cu ilustrații.
2027. /*Către Octavian Goga*/. București. B.A.R.
Anulează o conferință care fusese programată la Sibiu.
2028. /*Către Artur Gorovei*/. București. Carte de vizită. B.A.R.
„Mulțumind am bucuria de a anunța că ziarele «Dimineața» și «Adevărul» au fost rău informate, unicul ginere fiind inginerul I. Berindei”.
2029. /*Către Ghe. T. Kirileanu*/. B.A.R.
Îl roagă să-i înapoieze volumul de teze al Fundației pe 1897-1898 cuprinzând lucrarea d-nei Cioranu. Anexeză un articol din „Dacia”, cu rugămintea de a-i fi restituit imediat după ce-l citește.

II. SCRISORI PRIMITE

1. Datate

1.1 Expeditori identificați

2030. /De la dr. Eduard Brockhaus/. Leipzig, 21 iul. 1883. Lb. germ. B.A.R.*
2031. /De la George G. Bibescu/. București, 26 sep. 1888. B.A.R.
Despre un formular pentru completare, unde ar trebui menționat și spațiul pentru articolele sale. Va trimite ulterior alte instrucțiuni. Scrisoarea are antetul Expoziției Universale din Paris.
2032. /De la I. A. Cantacuzino (Zizine)/. 18/30 dec. 1890. Lb. fr. B.A.R.
Dă sfaturi referitoare la etapa de viață în care se află Tz.-S. Îi recomandă să-și păstreze franchețea sufletească și spirituală, care îi vor da curajul necesar pentru a suporta orice dificultate.
2033. /De la Mite Kremnitz/. /Sinaia, București, .../, 1891-1916. Lb. fr., germ. B.A.R.*
195 scrisori.
2034. /De la I. A. Cantacuzino (Zizine)/. /Roman/, 2/14 iun. 1892. Lb. fr. B.A.R.
Îl roagă să meargă la el acasă, să-i trimită prin poștă, la Roman, 2 lanterne roșii de laborator. Speră să poată lucra cu fotosfera. Mulțumește anticipat și solicită vești.
2035. /De la I. A. Cantacuzino (Zizine)/. 11/23 iun. 1892. Lb. fr. B.A.R.
Îl invită să stea de vorbă.
2036. /De la I. A. Cantacuzino (Zizine)/. /București/, 17 feb./1 mar. 1893. Lb. fr. B.A.R.
Îl înștiințează că Moiescu vine în acea seară cu un grup de studenți pentru a asista la proiecțiile de diapozitive. Cere detalii tehnice necesare lui Tocilescu.
2037. /De la P.P. Carp, ministrul Domeniilor/. București, 15 apr. 1893. B.A.R.
Îi acordă, la recomandarea regelui Carol I, „un ajutor de învățământ de 150 lei pe lună, timp de trei ani, cu începere de la 1 mai 1893”.
2038. /De la Alexandru Odobescu/. București, 29 nov./11 dec. 1893. B.A.R.
Mulțumește pentru scrisoarea trimisă de la Berlin unde Tz.-S. fusese trimis cu bursă. Considerații privind starea învățământului arheologic la noi, comparație cu cel occidental. Cere vești despre ceilalți studenți români la Berlin (Teohari Antonescu, Doicescu ?, Iorga) pe care „eu îi aștept să-mi întrezeze bine Școala Noastră Normală”.
2039. /De la Otto Bendorf/. Steiermark, 17 sep. 1894. Lb. germ. B.A.R.
Expertiză cu privire la proveniența unor arme de pe patru metope ale monumentului de la Adamclisi. Cere informații mai detaliate.
2040. /De la Gr. Tocilescu/. București, 24 iun. 1895. În: POPOVĂȚ, P. *Muzeul de la Șosea*. Part. 3. București: /s.n./, 1996, p.255.
Îl felicită pentru găsirea unui manuscris.
2041. /De la Gr. Tocilescu/. București, 10 sep. 1895. În: POPOVĂȚ, P. *Muzeul de la Șosea*. Part. 3. București: /s.n./, 1996, p.255.
„/.../ o strângere de mână, amicală”.
2042. /De la Theodor Mommsen/. Charlottenburg, 29 dec. 1895. Lb. germ. B.A.R.*

2043. /*De la Gr. Tocilescu*/. București, 18 ian. 1896. În: POPOVĂȚ, P. *Muzeul de la Șosea*. Part. 3. București: /s.n./, 1996, p.255.
Mulțumește pentru „... amabila d-tale scrisoare și la rândul meu simț o deosebită plăcere a-ți ura toate fericirile și succesele. Studiile ce ai început cu atâta entuziasm să-și găsească a lor legitimă și firească încheiere”.
2044. /*De la Gr. Tocilescu*/. București, 1 iun. 1896. În: POPOVĂȚ, P. *Muzeul de la Șosea*. Part. 2. București: /s.n./, 1996, p.251.
„Domnule, Am onoare a vă aminti că orele de cancelarie ale acestui serviciu sunt ca și ale Onor. Minister de Instrucție Publică în toate zilele de lucru de la 9-12 și 3-5 p.m. Îmi place să cred că veți conforma invitațiunii de a veni regulat la serviciu”.
2045. /*De la A. Furtwängler*/. München, 19 iun. 1896. Lb. germ. B.A.R.
Scrie despre niște fotografii și despre descifrarea inscripțiilor monumentului de la Adamclisi.
2046. /*De la J. P. Carp*/. Abbazia, 12 oct. 1897. Lb. germ. B.A.R.
Îi mulțumește pentru prietenia acordată, îl roagă să-i scrie dacă volumul de la Mite Kremnitz este la el și să aștepte să-i comunice noua sa adresă de la Paris pentru a-l expedia. Scrie cu entuziasm despre studiul său referitor la Schopenhauer, arătând că îi place să se ocupe mai curând de probleme filosofice decât de cele juridice și financiare.
2047. /*De la I. A. Cantacuzino (Zizine)*/. 3/15 nov. 1897. B.A.R.
Îl invită la dejun.
2048. /*De la J. P. Carp*/. Paris, 8 nov. 1897. Lb. germ. B.A.R.
Îi comunică noua sa adresă din Paris și impresiile sale legate de oraș (mult zgomot, comerț). Îi place mai mult Abbazia. Cere părerea despre situația din Austria, dă citate din ziarele franțuzești la adresa brutalității germanilor și speră ca înțelepciunea să le domine totuși comportamentul.
2049. /*De la Marie-Rose Tzigara-Samurçaș*/. 1897-1942. Lb. fr., rom. B.A.R.*
1347 scrisori trimise de Marie-Rose soțului ei, în țară și străinătate.
2050. /*De la Coralia Boldur*/. Cătina, 29 sep. 1898. B.A.R.
Îl sfătuiește pe ginerele ei să nu cheltuiască prea mult, îl roagă să-i cumpere niște lucruri și îl așteaptă de Sf. Dumitru. Se adresează cu „Dragă Alecule” și semnează „a ta mamă”.
2051. /*De la Coralia Boldur*/. Cătina, nov. 1898. Lb. fr. B.A.R.
Îl roagă să îi reamintească generalului Lochman niște detalii despre afacerile moșiei.
2052. /*De la Ion Țuculescu*/. Stolojani/ Gorj, 29 dec. 1898. B.A.R.
Îl informează că urmându-i îndemnul a găsit un patrafir preoțesc foarte vechi dar nu prea deteriorat și un oțtoic, nedatat. Întreabă dacă e cazul să aducă cartea, pe care a găsit-o la biserica din sat și când să trimită patrafirul (înainte sau după vacanță). Semnează: „Supus și ascultător elev”.
2053. /*De la Ministerul Cultelor și Instrucțiunii*/. București, 4 aug. 1900. B.A.R.
Este delegat să meargă în luna august la Paris, la Congresul Internațional al bibliotecarilor și al profesorilor de estetică și istoria artelor. La întoarcere trebuie să prezinte un raport detaliat asupra lucrărilor congresului.
2054. /*De la Ștefan Orășanu*/. Görbersdorf, 24 apr./6 mai 1902. B.A.R.
Aflat în convalescență după o răceală gravă, se bucură pentru prima vorbă românească primită după două săptămâni. Povestește cu umor despre dificultățile întâmpinate în vorbirea limbii germane. Roagă să-i trimită niște lucrări și articole. Cere vești despre diverse persoane și despre procesul lui Tz.-S. cu Tocilescu .

3. Corespondență. Scrisori primite

2055. /*De la dr. Moritz-Dreger*/. Viena, 9 iun. 1902. Lb. germ. B.A.R.
Discută părerile lui Benndorf despre Adamclisi și arată în ce constă propria sa participare la studiul monumentului.
2056. /*De la dr. Moritz-Dreger*/. Viena, 9 iun. 1902. Lb. germ. B.A.R.
Probleme în legătură cu dezbaterile referitoare la lucrarea lui Tocilescu despre Trophaeum Traiani. La discuții au participat Hirschfeld, Delt, Domaszewski, Broermann și Tomascheck.
2057. /*De la dr. Moritz-Dreger*/. Viena, 25 iun. 1902. Lb. germ. B.A.R.
Îl roagă să intervină pentru a intra în posesia sumei de 2000 franci pe care îi datorează Tocilescu. Cere să-i fie restituite niște scrisori.
2058. /*De la Coralia Boldur*/. Cătina, 9 sep. 1902. B.A.R.
Știri despre familie: fetele lucrează la toaletele lor iar ea se ocupă de treburile moșiei.
2059. /*De la Ștefan Orășanu*/. Görbersdorf, /1902/. B.A.R.
Mulțumește pentru cărțile și articolele trimise („Metoda nemțească”, procesul lui Caragiale din „Adevărul”), ar dori să primească din când în când și câte un cotidian românesc. Îl încurajează în privința procesului cu Tocilescu și îi sfătuiește pe Tz.-S. și Iorga să nu se grăbească să scrie la gazete înainte de trecerea termenului de recurs ca să „nu-l întârâtați mai înainte”. Vorbește despre boala și situația sa financiară, se bucură pentru premiul trimis de Facultate (de Bogdan și Iorga). Îl roagă să-i cumpere o listă de cărți de la Editurile Socec și Alcalay.
2060. /*De la Societatea studenților în Litere*/. București, 16 ian. 1903. B.A.R.
În ședința din 12 ianuarie a fost numit în unanimitate membru de onoare al societății.
2061. /*De la Asociațiunea Română pentru înaintarea și răspândirea științelor. Al II-lea Congres și Expozițiunea din 1903*/. București, /mar. 1903/. Text dactilografiat. B.A.R.
O circulară în care i se comunică deciziile luate în ședința din 4 martie de Comitetul de organizare a expoziției. Tz.-S. este numit membru al Secțiunii de cărți didactice, alături de Bianu, Rășcanu și Negreanu. Este invitat la întrunirea secțiunii din 18 martie, la Institutul de Chimie.
2062. /*De la André Lecomte du Noüy*/. Peleş, 9/22 sep. 1904. Lb. fr. B.A.R.
Este încântat să-i arate lucrările sale. Urmează să plece la Iași pentru a „conduce ultimele preparative care sunt totdeauna complicate”. Îl va preveni pe inspectorul său de acolo, dl. Lardel, în legătură cu posibila venire a lui Tz.-S. Informații privitoare la vreme.
2063. /*De la Redacția revistei generale a învățământului*/. București, 25 mai 1905. B.A.R.
I se solicită colaborarea.
2064. /*De la M. Vlădescu, ministrul Cultelor și Instrucțiunii*/. București, 17 aug. 1905. B.A.R.
Este delegat să participe la Congresul de artă publică din septembrie de la Liège. La întoarcere trebuie să prezinte un raport asupra lucrărilor congresului, ce va fi tipărit de minister.
2065. /*De la Ministerul Instrucțiunii și Cultelor*/. București, 18 aug. 1905. Text dactilografiat. B.A.R.
Ca răspuns la cererea din 30 iulie i se trimite ordonanța de plată pentru indemnizația acordată ca delegat la Congresul de artă publică de la Liège.
2066. /*De la Societatea pentru protecția animalelor*/. București, 16 feb. 1906. B.A.R.
Este invitat să țină în folosul societății o conferință despre „animalul în artă”, așa cum promisese.
2067. /*De la A. Furtwängler*/. 16 feb. 1906. Lb. germ. B.A.R.
Mulțumește pentru dizertația în limba franceză pe care i-a trimis-o. Apreciază ideea construirii unui muzeu, dar că ar fi totuși mai potrivită o clădire modestă. Speră că Tocilescu va fi de acord.

2068. */De la Elise Grecianu/*. București, 9 apr. 1906. Telegramă. B.A.R.
Este chemat în 29 martie, din ordinul principesei României, la Palatul Cotroceni, pentru redactarea statutelor noilor societăți.
2069. */De la M. Vlădescu, ministrul Artelor și Cultelor/*. București, 5 iul. 1906. În: POPOVĂȚ, P. *Muzeul de la Șosea*. Partea 1. București: /s.n./, 1996, p.66.
„În calitate de Director /.../ aveți și obligațiunea de a cerceta și aduna materialul necesar pentru alcătuirea Colecțiilor Muzeului, transportându-vă în acest scop în localitățile din toată țara. Ori de câte ori veți crede de cuviință a vă deplasa /pentru acest sfârșit/ și veți avea nevoie de concursul autorităților, veți binevoi a vă prezenta Prea-Sfinților Episcopi, D-lor Prefecți, părinților Protoeri, D-lor Revizori, precum și alte autorități pe care le rugăm prin aceasta să binevoiască a vă da tot concursul pentru îndeplinirea misiunii Dv.”.
2070. */De la ministerul Cultelor și Instrucțiunii publice/*. București, 17 iul. 1906. Copie. B.A.R.
Este numit, conform IDR nr.2777/1 octombrie 1906, director al Muzeului Etnografic și de artă națională, decorativă și industrială.
2071. */De la Elena Samurcaș/*. București, 21 sep. 1906. Carte poștală. Lb. fr. B.A.R.
Sfaturi pentru Tz.-S., aflat la Berlin, în legătură cu boala despre care a auzit de la Maria: să consulte medicii și să aibă grijă de el. Vedere cu Ateneul.
2072. */De la Constantin Stere/*. Iași, 11 dec. 1906. Carte poștală. B.A.R.
Poză de grup cu membrii redacției „Viața Românească”: G. Ibrăileanu, C. Stere, Al. Philippide, N. Gane, P. Bujor, A. N. Gane, I. Botez, G. Pascu, G. Kernbach, Oct. Botez, M. Carp, I. Mironescu, P. Iliescu. „Mulțumesc pentru aducerea aminte. Dar altfel ne-ai uitat?”.
2073. */De la Ștefan Popescu/*. Paris, /1906/. B.A.R.
Scrie că a terminat cel mai bun tablou de până atunci, „Cele 12 fete de împărat”, inspirat din basmul lui P. Ispirescu și despre necazurile materiale cu care se confruntă; solicită un împrumut, cu rugămintea de a nu povesti în țară cât de rău o duce cu banii. Va trimite niște lucrări pentru o expoziție la București. Îl felicită, și din partea lui Jean Steriade, pentru articolul despre Verona.
2074. */De la Ștefan Popescu/*. Paris, /1906/. B.A.R.
A expediat tablourile în țară („Cele 12 fete de împărat”, 2 tablouri comandate de regină și restul peisaje). Este bucuros că începe să fie apreciat la Paris, a fost propus să facă parte dintr-o Societate ce expune anual la „Georges Petit”. Se descurcă ceva mai bine cu banii și nu e supărat că nu a primit nimic de la Tz.-S. Câteva impresii de la expoziții pariziene de pictură.
2075. */De la Spiru Haret, ministrul Artelor și Cultelor/*. București, 12 apr. 1907. Text dactilografiat. În: POPOVĂȚ, P. *Muzeul de la Șosea*. Partea 1. București: /s.n./, 1996, p.87.
Răspuns evaziv la cererea formulată de Tz.-S. în 2 aprilie despre preluarea de către Muzeu a tablourilor și gravurilor aflate în diverse birouri ale Ministerului și Administrației Casei Bisericii și Școalelor: „D. Tzigara le va vedea și ne va face un referat, după care vom hotărî”.
2076. */De la Casa regală/*. București, 29 apr. 1907. Arhiva M.Ț.R.
Este înștiințat că prin ordin regal se trimite Muzeului de Artă Națională un „Album național” cu 14 cromolitografii după acuarele de Szathmari, un album „România” cu 70 fotografii după natură realizate de Szathmari și fotografii reprezentând furci din colecția lui D. Comșa.
2077. */De la Ministerul Artelor și Cultelor/*. București, mai 1907. În: POPOVĂȚ, P. *Muzeul de la Șosea*. Partea 1. București: /s.n./, 1996, p.88.
Este înștiințat că prin adresa nr.37276/15 mai 1907 Ministerul Domeniilor a ordonat delegatului însărcinat cu „lichidarea socotelilor Expozițiunii din 1906” să predea Muzeului obiectele cu caracter etnografic rămase în Palatul Artelor de la Filaret.

3. Corespondență. Scrisori primite

2078. */De la Ministerul Artelor și Cultelor/*. București, 20 iun. 1907. Arhiva M.Ț.R.
Aprobă mandatarea sumei de 900 lei pentru cumpărarea casei lui Mogoș, pentru Muzeu (diferența de 400 lei a fost necesară pentru demontarea, transportul și reclădirea ei).
2079. */De la Ministerul Artelor și Cultelor/*. București, 20 iun. 1907. Text dactilografiat. Arhiva M.Ț.R.
Primește aprobarea „... ca cele trei săli ale clădirii, aflătoare deasupra încăperilor de sub direcțiunea Dv. să servească tot pentru Muzeu. Am dat în acest scop Direcțiunii Școlii de Arte Frumoase ordinele convenite pentru strămutarea atelierelor în celelalte încăperi ale clădirii, precum și a vă preda Dv. localurile menționate mai sus”.
2080. */De la C. Nițulescu, secretarul Primăriei din Ceauru/*. Ceauru, /iun. 1907/. Arhiva M.Ț.R.
Precizări legate de prima plătă pentru casa lui Antonie Mogoș și pregătirile legate de predarea acesteia.
2081. */De la I. Georgescu, directorul Prefecturii Gorj/*. /Tg. Jiu/, 26 iul. 1907. Telegramă. Arhiva M.Ț.R.
„S-au procurat 2 cruci. Casa de la Ceauru desfăcută dar lipsa de vagoane a produs întârziere în a fi expediate însă am luat măsuri de trimitere în grabă”.
2082. */De la André Michel/*. Paris, 6 nov. 1907. B.A.R.
Își expune programul călătoriei la Budapesta și Viena unde urma să țină o serie de conferințe. Se pare că Tz.-S. îl invitase la București să conferențeze despre evoluția picturii și artei franceze în secolul 19. Scrisoarea are antetul Palatului Luvru, Direcția Muzeelor Naționale.
2083. */De la Vasile Croicu, primarul Comunei Ceauru/*. /Ceauru/, 8 nov. 1907. Arhiva M.Ț.R.
Îl informează că Antonie Mogoș va veni la București doar peste o lună (deoarece e ocupat cu lucrul la nouă lui casă) cu condiția să primească 10 lei pe zi. Recomandă alți doi meșteri lemnari, pe Ion Tănăsescu și Luca B., care se învoiesc să o asambleze pretinzând doar 3 lei/zi fiecare.
2084. */De la André Michel/*. Budapesta, 13 nov. 1907. B.A.R.
Se scuză că nu i-a telegrafiat înainte de plecarea în călătorie și motivele care îl pun în imposibilitatea de a ajunge la București, așa cum sperase.
2085. */De la André Michel/*. Paris, 4 dec. 1907. B.A.R.
Îi povestește despre dificultățile și oboseala din timpul călătoriei la Budapesta și Viena unde a ținut conferințe în 14 și 23 noiembrie. Circumstanțele nu i-au permis să ajungă și la București, va comunica momentul când va apărea această oportunitate.
2086. */De la Antonie Mogoș/*. Ceauru, 15 ian. 1908. Arhiva M.Ț.R.
Scrisoarea e scrisă de altcineva (Antonie Mogoș nu știa decât să iscălească). Atestă primirea banilor pentru munca prestată (în intervalul 22 nov. 1907-15 ian. 1908) și va trimite chitanțele pe adresa lui Tz.-S. În post scriptum îl informează că a vorbit cu Gheorghe Vizante „pentru ușa casei, dar nu vrea s-o vândă că nu are alta s-o pună în locul ei”.
2087. */De la Emilian Micu/*. Lugoj, 6 feb. 1908. În: POPOVĂȚ, P. *Muzeul de la Șosea*. Partea 1. București: /s.n./, 1996, p.90.
Preotul Micu donează „două obiecte vechi numite «tulben» care poartă femeile la Belinț”.
2088. */De la Primăria Ceauru/*. Ceauru, 16 feb. 1908. Arhiva M.Ț.R.
Trimite chitanțele privind costul transportului casei lui Mogoș de la Ceauru la Tg. Jiu.
2089. */De la Ministerul Instrucțiunii și Culturii/*. București, 1 apr. 1908. B.A.R.
Îl însărcinează să se ocupe de „privegherea” Muzeului Aman în locul lui G. Sterian care demisionase.

2090. /*De la Constantin Stere*/. Iași, 25 mai 1908. B.A.R.
Îl informează că articolul trimis va fi publicat și solicită 3200 poze pentru ilustrații, corespunzând tirajului. Îi mulțumește pentru colaborarea la „Viața Românească”.
2091. /*De la Ministerul Instrucțiunii și al Cultelor. Administrațiunea „Casei Școalelor”*/. București, 3 iun. 1908. Text dactilografiat. B.A.R.
Îi trimite ordonanța de plată pentru 5 prelegeri despre arta românească și este solicitat să mai țină încă un ciclu de 10 conferințe, în aceleași condiții.
2092. /*De la Ministerul Instrucțiunii și al Cultelor*/. București, 4 iun. 1908. Text dactilografiat. B.A.R.
Este însărcinat, conform dispoziției nr. 34614 (publicată în Monitorul Oficial nr. 47 din 1/14 iunie 1908) să țină în luna iulie, la Universitatea din Iași, un curs de 8 ore, liber și gratuit, despre arta românească, biserici și mănăstiri.
2093. /*De la Alexandru Vlahuță*/. 24 iun. 1908. B.A.R.
„Țigule dragă, alte fotografii n-am, decât cele din Albumul Grigorescu, care-s tot așa. De crezi că-ți poate folosi albumul – o vorbuliță... și-l vei avea. La toamnă, când m-oi întoarce, vom avea fotografii bune de meșterul Șt. Popescu, pentru studiul Grigorescu. Ți le voi pune pe toate la dispoziție, și cu cea mai mare plăcere”.
2094. /*De la Muzeul de pictură din Basel*/. Basel, 27 iun. 1908. Text dactilografiat. Lb. fr. B.A.R.
Mulțumește pentru catalogul Muzeului de Artă Națională trimis și propune un schimb regulat de publicații între muzee.
2095. /*De la Ministerul Instrucțiunii și Cultelor. Direcția Învățământului secundar*/. București, 14 aug. 1908. Text dactilografiat. B.A.R.
Ca răspuns la propunerea făcută, i se cer lămuriri legate de cheltuielile de publicare a unui mic manual, cu ilustrații, despre arta românească. În ciornă, răspunsul lui Tz.-S.
2096. /*De la E. Plien*/. Berlin, 12 sep. 1908. Lb. germ. B.A.R.
Scrisoarea are antetul: Internationale Ausstellung für Volkskunst (Secretariatul general al expoziției de artă populară), „Lyceum Club”, Berlin, 1909. Răspuns la scrisoarea din 4 septembrie cuprinzând diverse informații privitoare la pavilionul românesc, rugăminți, sugestii, detalii privind aranjarea și achiziționarea mobilierului. Este rugat să trimită materialul pentru catalogul expoziției.
2097. /*De la Ministerul Instrucțiunii și Cultelor*/. București, 15 sep. 1908. B.A.R.
I se acceptă demisia și i se mulțumește pentru modul cum a condus Muzeul Aman. Funcția va fi preluată, așa cum recomandase Tz.-S., de directorul Pinacotecii București.
2098. /*De la E. Plien*/. Berlin, 18 sep. 1908. Lb. germ. B.A.R.
Este informat despre o reducere de 50% pentru transportul obiectelor la expoziția de artă populară din ianuarie 1909 la Berlin.
2099. /*De la Ministerul Industriei și Comerțului. Serviciul Comerțului și Meseriilor*/. București, 29 oct. 1908. Text dactilografiat. B.A.R.
Răspuns la adresa din 10 octombrie. Este informat că prin decizia din 24 octombrie este delegat să reprezinte Școala și Atelierul de Sericicultură din București la expoziția de artă populară din ianuarie 1909 din Berlin.
2100. /*De la principesa Sofia de Wied*/. Postdam, 30 oct. 1908. Lb. germ. B.A.R.
Comunicări legate de participarea României la expoziția de artă populară organizată la Berlin în ianuarie 1909. Principesa a intermediat corespondența și colaborarea lui Tz.-S. cu organizatorii expoziției.

3. Corespondență. Scrisori primite

2101. /*De la A. V. Rauch*/. Berlin, 30 oct. 1908. Lb. germ. B.A.R.
Scrisoare cu antetul „Lyceum-Club”, secretariatul expoziției de artă populară, Berlin, 1909. Detalii legate de amenajarea pavilionului românesc.
2102. /*De la Ministerul Instrucțiunii Publice*/. București, 1 nov. 1908. Copie. B.A.R.
I s-a aprobat devizul de cheltuieli pentru delegația la expoziția din Berlin.
2103. /*De la principesa Sofia de Wied*/. Postdam, 3 nov. 1908. Lb. germ. B.A.R.
Despre participarea României la expoziția de artă populară din Berlin, ianuarie 1909.
2104. /*De la Wolf Wertheim*/. Berlin, 28 nov. 1908. Lb.fr. B.A.R.
Îi mulțumește în numele secretariatului general al Comitetului de organizare pentru interesul manifestat în participarea la expoziția de artă populară, se bucură că-l va întâlni la Berlin cu această prilej. Discută despre configurarea spațiului destinat României, transportul obiectelor la Berlin și îi trimite o circulară referitoare la facilități legate de transport.
2105. /*De la Octavian Goga*/. Sibiu, 2 dec. 1908. B.A.R.
Se scuză că nu a ajuns să viziteze Muzeul la trecerea sa prin București dar își propune să-i popularizeze problemele în paginile revistei „Transilvania”, cu un tiraj de 2000 exemplare, cititorii majoritari fiind „prețioșii” învățători de la țară. Îi cere un articol cu îndrumări privind activitatea muzeală pentru a fi publicat și acordul de a-l reproduce și în broșură. Îl întreabă dacă poate ajunge la Sibiu să țină o conferință.
2106. /*De la Wolf Wertheim*/. Berlin, 4 dec. 1908. Lb. fr. B.A.R.
Mulțumește pentru scrisoarea din 30 noiembrie, a luat notă de modificările din lista Comitetului român de organizare și cere urgent informații pentru catalogul expoziției.
2107. /*De la Ministerul Industriei și Comerțului. Serviciul Comerțului și meseriilor*/. București, 11 dec. 1908. Text dactilografiat. B.A.R.
Ca răspuns la scrisoarea lui Tz.-S. din 10 decembrie 1908 îl roagă să precizeze ziua când va fi la Școala de Sericicultură pentru a alege împreună cu delegatul lor materialele pentru expoziția de artă populară de la Berlin.
2108. /*De la Elena C. Cornescu*/. București, 12 dec. 1908. B.A.R.
Scrisoare cu antetul Societății „Furnica”. Solicită mai multe etichete pentru obiectele societății care vor fi trimise la expoziția din Berlin. A ales 46 piese din 70 și îl roagă să mai selecteze el dacă este necesar.
2109. /*De la E. Plien*/. Berlin, 23 dec. 1908. Text dactilografiat. Lb. germ. B.A.R.
Îi trimite alăturat un extras din nota pe care a primit-o de la secretarul de stat în legătură cu reducerea la transportul obiectelor pentru expoziție.
2110. /*De la Maria Haloianu?*/. București, /dec. 1908/. B.A.R.
Scrisoare cu antetul Societății „Albina”; despre participarea la expoziția internațională de artă populară din ianuarie 1909 la Berlin. Îl roagă să fixeze o întâlnire pentru alegerea exponatelor.
2111. /*De la Ministerul Instrucțiunii și al Cultelor*/. București, /1908/. Text dactilografiat. B.A.R.
Este numit, alături de G.D. Mirea și C. Bălăcescu, în Comisia pentru constatarea rezultatelor profesorului Costin Petrescu la candidatura pentru definitivarea pe post de la Catedra de acuarelă și pictură decorativă a Școalei de Arte Frumoase din București.
2112. /*De la Marie von Bunsen*/. Berlin, 5 ian. 1909. Lb. germ. B.A.R.
Scrie în numele președintei Comitetului de organizare a expoziției de artă populară. Îl întreabă dacă poate ajunge în 19 ianuarie la Berlin pentru a ține un discurs cu prilejul deschiderii expoziției.

2113. */De la Antonie Mogoș/*. Ceauru, 13 ian. 1909. Arhiva M.Ț.R.
Emoționantă scrisoare de mulțumire adresată lui Iuliu Moisiu, secretarul Muzeului și directorului Tz.-S. Mogoș este profund impresionat de admirația stărnită prin expunerea casei sale la muzeu.
2114. */De la Justin Brinckmann/*. Hamburg, 18 ian. 1909. Lb. germ. B.A.R.
Scrisoare cu antetul Muzeului de artă decorativă din Hamburg. Răspunde că nu-i va fi ușor să-i împlinească cererea, pe 9 februarie trebuind să fie înapoi la Hamburg. Cere precizări legate de decontarea călătoriei. Este vorba, probabil, de invitația de a ține un discurs la Berlin cu prilejul expoziției de artă populară.
2115. */De la Hugo Puchert/*. Berlin, 29 ian. 1909. Text dactilografiat. Lb. germ. B.A.R.
Îi trimite fotografiile cu imagini de la secțiunea românească a expoziției, apreciază că aceasta a fost un punct de interes pentru vizitatori. După plecarea lui Tz.-S. a mai fost vizitată de prințul Johan Georg von Saschen și von Baden, regentul de Braunschweig și prințul de Reuss.
2116. */De la Von Buik?/*. București, 9 feb. 1909. Lb. germ. B.A.R.
O adresă a Reprezentanței Casei regale Germane în România care acordă facilități vamale legate de transportul obiectelor la expoziția din Berlin.
2117. */De la Marianne L. Westphal/*. Blasewitz-Dresda, 23 feb. 1909. Lb. germ. B.A.R.
Scrisoare cu antetul revistei „Frauenkunst im Hause” („Arta feminină casnică”). Cere aprobarea de a realiza fotografiile ale obiectelor expuse în secțiunea românească a expoziției din Berlin.
2118. */De la Consulatului României la Berlin/*. Berlin, 26 feb. 1909. Text dactilografiat. Lb. germ. B.A.R.
Îi comunică intenția consulului României din Amsterdam, C.W.R. van Oostveen de a organiza în mai-iunie la Muzeul orașenesc din Amsterdam o expoziție asemănătoare celei din Berlin. Sugerează ca obiectele rămase la Berlin după vânzarea către firma londoneză „Liberty” să fie transportate direct la Amsterdam, în spațiul rezervat special României. În anexă, scrisoarea consulului către von Oostveen, datată 1 martie 1909, despre discuțiile avute cu Tz.-S. pe acest subiect.
2119. */De la Marianne L. Westphal/*. Blasewitz-Dresda, 27 feb. 1909. Lb. germ. B.A.R.
Mulțumește pentru aprobarea de a face fotografiile în secțiunea românească a expoziției din Berlin. Nu poate ajunge până la închiderea expoziției dar va trimite pe altcineva.
2120. */De la Otto Odrich/*. Grosslichtenfelde, 3 mar. 1909. Lb. germ. B.A.R.
Despre participarea României la expoziția internațională de artă populară din Berlin, ianuarie 1912.
2121. */De la Johannes Mühlberg/*. Dresda, 3 mar. 1909. Text dactilografiat. Lb. germ. B.A.R.
Scrisoare cu antetul Consulatului României din Dresda. A aflat din presă despre discursul lui Tz.-S. la expoziția din Berlin. Ca membru al Comitetului de organizare a expoziției de artă fotografică ce va avea loc în acel an îi revine sarcina de a procura materiale pentru secțiunea de etnologie a statelor balcanice. Îl roagă să-i furnizeze fotografiile în acest scop.
2122. */De la Aug. Polich/*. Leipzig, 3 mar. 1909. Text dactilografiat. Lb. germ. B.A.R.
Scrisoarea este adresată lui Tz.-S. la Berlin unde se află cu ocazia participării României la expoziția de artă populară. Revine la cererea, refuzată inițial de Tz.-S., de a transporta exponatele din secțiunea românească la el „acasă” (probabil un magazin).
2123. */De la C. W. R. van Oostveen/*. Amsterdam, 19 mar. 1909. Lb. germ. B.A.R.
Răspuns în legătură cu organizarea unei expoziții la Amsterdam. Explică de ce nu se pune problema unei participări oficiale a României, olandezii fiind interesați doar de o mică colecție de artă românească, de procurarea și administrarea cărora se vor ocupa ei. Îi propune ca până la momentul organizării unei expoziții internaționale la Amsterdam, să vină pentru a susține conferințe despre arta românească. Scrisoarea are antetul Consulatului României în Olanda.

3. Corespondență. Scrisori primite

2124. */De la Josef Strzygowski/*. Graz, 1 apr. 1909. B.A.R.
Mulțumește pentru primirea unor lucrări care l-au ajutat să-și creeze o imagine mai clară a vechii arte românești. Necunoscând decât o bibliografie veche, ar dori și alte cărți necesare documentării pentru un curs de artă balcanică la Salzburg. (Îl interesează arta până în veacul XVI). Consideră o mare cinste numirea sa ca membru al Societății de artă românească.
2125. */De la Elena Cornescu/*. București, 28 apr. 1909. B.A.R.
Scrisoare cu antetul Asociației „Furnică”, pentru încurajarea și dezvoltarea industriei casnice (a doamnelor române, de sub patronajul reginei Elisabeta). Mulțumește pentru modul în care a reprezentat România la expoziția din Berlin și strădania de a face cunoscute exponatele asociației.
2126. */De la Maria S. Fălcoianu/*. /București/, /29 apr. 1909/. B.A.R.
Se scuză pentru o mică neînțelegere referitoare la obiectele trimise d-nei Mavrocordat.
2127. */De la Societatea „Țesătoarea”, pentru încurajarea și dezvoltarea culturii gândacilor de mătase și a produselor lor în România/*. București, 2 mai 1909. B.A.R.
Mulțumiri pentru că le-a reprezentat produsele la expoziția din Berlin din acel an.
2128. */De la Edgar Mavrocordat/*. Haga, 2/15 mai 1909. B.A.R.
Răspuns la scrisoarea din 26 aprilie. Informații din partea Consulului van Oostween în legătură cu Expoziția din Amsterdam, unde Tz.-S. urma să sosească curând.
2129. */De la Elena C. Cornescu/*. București, 6 mai 1909. B.A.R.
A trimis o parte din obiectele alese pentru a fi expuse la Amsterdam și întreabă ce să facă cu restul, în cazul în care Guvernul nu ar autoriza participarea României: „să aștept sau să le pornesc și pe acestea la adresa Domnului care mi-a designat Doamna Irina Mavrocordat, soția reprezentantului României la Haga?”.
2130. */De la Elena C. Cornescu/*. București, 7/20 mai 1909. B.A.R.
Expediază lista obiectelor trimise la Amsterdam pentru expoziție pe adresa d-lui Futerrri Nolthenius și propune o întâlnire a doua zi la Bazar în vederea alegerii obiectelor ce urmează a fi expuse și vândute. Scrisoarea are antetul Societății de binefacere „Furnică”.
2131. */De la Maria S. Fălcoianu/*. /București/, /9 mai 1909/. B.A.R.
Îl felicită pentru plecarea la Amsterdam, astfel încât „cauza noastră este pe mâini bune”. Îi urează succes la Berlin și îi trimite lista obiectelor pentru expoziție.
2132. */De la C. W. R. van Oostween/*. Amsterdam, 10 mai 1909. Lb. germ. B.A.R.
Precizări privind expedierea obiectelor din România. În legătură cu conferința vor discuta când Tz.-S. va ajunge la Amsterdam. Îi recomandă un hotel potrivit și cere detalii în legătură cu momentul sosirii pentru a-l întâmpina.
2133. */De la C. W. R. van Oostween/*. Amsterdam, 16 iun. 1909. Lb. germ. B.A.R.
Îi trimite o notiță dintr-un ziar local în care apăruse un articol scris de un reporter care vizitase pavilionul românesc. Constată că numărul vizitatorilor a crescut. Îl așteaptă să se întoarcă la Amsterdam.
2134. */De la Ministerul Instrucțiunii și al Cultelor/*. București, 2 iul. 1909. Text dactilografiat. B.A.R.
E numit membru al juriului pentru acordarea distincțiilor pentru artiștii participanți la Expoziția oficială din acel an.
2135. */De la Ministerul Instrucțiunii și al Cultelor/*. București, 2 iul. 1909. B.A.R.
Face parte, alături de D.A. Teodoru, I. Cantacuzino, G.D. Mirea și Bardasare, din Comisia pentru alegerea și cumpărarea lucrărilor expoziției oficiale din acel an.

2136. /De la C. W. R. van Oostween/. Amsterdam, 14 iul. 1909. Lb. fr. B.A.R.
Despre expedierea la București a documentelor și obiectelor din expoziția de la Amsterdam.
2137. /De la C. W. R. van Oostween/. Amsterdam, 26 iul. 1909. Lb. fr. B.A.R.
Dă explicații în legătură cu taxele vamale (reducerea de 5% la transportul diplomatic) pentru obiectele din expoziție expediate la București.
2138. /De la André Lecomte du Noüy/. /Pöstyan/, 31 iul. 1909. Lb. fr. B.A.R.
Mulțumește pentru scrisoarea din 13/26 iulie, veștile bune îl fac să suporte mai bine boala cu care se confruntă. Referiri la aceste vești, probabil un proiect comun care se derulează, conform ordinilor lui Carol I. Îl roagă să fie interpretul lui pe lângă rege.
2139. /De la Spiru Haret/. București, 7 aug. 1909. B.A.R.
Este înștiințat că ministerul i-a aprobat Raportul nr.55 autorizându-l să aleagă din dubletele Muzeului de Artă Națională câteva exemplare pentru a le trimite Muzeului etnografic din Paris („Palais du Trocadéro”).
2140. /De la Ministerul Instrucțiunii și Cultelor/. București, 18 sep. 1909. Text dactilografiat. B.A.R.
Îi este trimisă ordonanța de plată pentru 60 lei, indemnizație pentru două conferințe ținute la cursul de lucru manual de la Azilul „Elena Doamna”.
2141. /De la Societatea pentru protecția animalelor (SPA)/. București, 2 oct. 1909. Arhiva M.Ț.R.
Oferă Muzeului niște măști purtate de așa zisii „cuci”, oameni „ce stăteau mascați la drumul mare păzind pe trecători, spre a-i bate cu o opincă legată de un băț”.
2142. /De la D. Comșa/. /Văleat/, 7 dec. 1909. Arhiva M.Ț.R.
Cere un rest de plată pentru niște obiecte vândute muzeului etnografic. Comșa este un renumit „colecționar” de piese etnografice din Transilvania de la care Tz.-S. a continuat să cumpere lucrări datorită valorii lor incontestabile, deși acesta cerea prețuri foarte mari, chiar speculative.
2143. /De la Verein für Deutsches. Kunstgewerbe „E. V. Berlin” (Asociația pentru arta decorativă din Berlin)/. Berlin, 27 ian. 1910. Text dactilografiat. Lb. germ. B.A.R.
Îl înștiințează oficial pe Tz.-S., directorul Muzeului de Artă Națională, că a fost primit în asociație. Carnetul de membru îi va fi trimis curând.
2144. /De la C. Dimitrescu Iași, rectorul Universității din București/. București, 24 feb. 1910. Arhiva BCU.
Propuneri, aprobate de Senatul Universității, de a acorda ajutor financiar pentru tipărirea lucrărilor a trei studenți, între care și Nicolae Cartojan.
2145. /De la Spiru Haret/. București, 20 mar. 1910. În: POPOVĂȚ, P. *Muzeul de la Șosea*. Part. 3. București: /s.n./, 1996, p. 260.
Avertisment pentru apelul adresat de Tz.-S. deputaților cu privire la bugetul Muzeului. Îl consideră un act de gravă indisciplină, deoarece a trecut „peste capul subsemnatului, făcând observații asupra dispozițiilor Ministerului și discutând acele dispozițiuni”. I se intezic acțiuni similare viitoare.
2146. /De la Dr. Hugo Grothe/. Leipzig, 28 mai 1910. Text dactilografiat. Lb. germ. B.A.R.
Editura Karl W. Hiersemann îi solicită colaborarea: un articol pentru următorul număr al „Zeitschrift für Kunst, Kulturgeschichte und Völkerkunde der Länder des Ostens”.
2147. /De la Titu Maiorescu/. București, 26 ian. 1911. Text dactilografiat. B.A.R.
Este delegat de Ministerul Afacerilor Străine să meargă la Roma pentru a vedea dacă, pe lângă obiectele trimise, mai este loc să se amenajeze încă un spațiu, pentru etnografie și pentru câteva tablouri de Grigorescu.

3. Corespondență. Scrisori primite

2148. */De la I. Grămadă și Marmeliuc/*. Viena, 30 ian. 1911. Text dactilograt. B.A.R.
Îi fac propunerea să colaboreze la „Almanahul literar”.
2149. */De la Titu Maiorescu/*. București, 19 feb. 1911. B.A.R.
Îi trimite copia deciziei din 17 februarie prin care Tz.-S. este împuternicit de Ministerul Afacerilor Străine să se ocupe de secțiunea de etnografie și arheologie a expoziției de la Roma.
2150. */De la E. Criclexici, președintele Societății „Școala Română” din Câmpulung-Moldovenesc/*. Câmpulung, 16 mar. 1911. B.A.R.
Aflând că trece prin Câmpulung la întoarcerea de la Cernăuți, îl invită să țină o conferință.
2151. */De la Hans von Petersen/*. München, 24 apr. 1911. Lb. germ. B.A.R.
Aspecte organizatorice legate de expoziția internațională de artă de la Palatul de Cristal din München, 1913.
2152. */De la Dimitrie Onciul/*. București, 4 mai 1911. B.A.R.
Îi mulțumește pentru cartea poștală trimisă de la Roma și îl roagă să caute patru hărți și niște fotografii. Așteaptă vești despre inaugurarea expoziției și fotografia casei românești expuse. Amănunte legate de venirea la București a lui Baurat Josffé, de la Berlin, cu probele tipografice ale unei cărți despre Curtea de Argeș ce trebuie corectată, având multe inexactități. Îl așteaptă în jurul datei de 9 mai.
2153. */De la Hans von Petersen/*. München, 11 iun. 1911. Lb. germ. B.A.R.
Despre expoziția internațională de artă din 1913 la Palatul de Cristal din München.
2154. */De la Ministerul Instrucțiunii și al Cultelor/*. București, 13 iul. 1911. Text dactilografiat. B.A.R.
Este delegat de Guvernul regal român să meargă la Congresul de Conservarea Monumentelor ce va avea loc în septembrie la Salzburg. Este împuternicit să se ocupe și de organizarea participării artiștilor români la expozițiile din München.
2155. */De la Conte San Martino/*. Roma, 12 aug. 1911. Text dactilografiat. Lb. fr. B.A.R.
Mulțumește pentru scrisoare și-l înștiințează despre intenția de a prelungi Expoziția până primăvara viitoare. Detalii legate de „afacerea Bacaloglu” și participarea României la expoziție.
2156. */De la Uniunea artiștilor plastici din München/*. München, 15 aug. 1911. Lb. germ. B.A.R.*
2157. */De la Alexandru Tell/*. Basel, 28 aug. 1911. Carte poștală. B.A.R.
Felicitări și urări de bine.
2158. */De la Hans von Petersen/*. München, 20 oct. 1911. Lb. germ. B.A.R.
În jurul pregătirilor pentru expoziția din 1913 la care România va participa și cu tablouri de Grigorescu.
2159. */De la Achile Bertini/*. Roma, 8 nov. 1911. Lb. it. B.A.R.
A primit scrisoarea din 1 noiembrie, așteaptă manuscrisul promis. Discută despre casa românească în vederea pregătirilor pentru Congresul de istoria artei ce va avea loc în anul viitor.
2160. */De la Ministerul Instrucțiunii și al Cultelor/*. București, 12 nov. 1911. Text dactilografiat. B.A.R.
E rugat ca împreună cu Costin Petrescu și arh. Ghica-Budești să întrunească o Comisie pentru examinarea Palatului Artelor din Parcul Carol unde se află instalat Muzeul Grigorescu. Este vorba despre verificarea condițiilor legate de umiditate și găsirea soluțiilor optime pentru expunerea pânzelor.

2161. /De la I. Bogdan, decanul Universității din București, Facultatea de Filosofie și Litere/. București, 19 nov. 1911. B.A.R.
Răspuns la adresa din 15 noiembrie. Programarea prelegerilor profesorilor nu intră în atribuțiile decanatului; aceasta se face conform regulamentului, la începutul anului. I se recomandă să-și aleagă singur orele, potrivit cu cerințele studenților. Nu există nici o obiecție pentru folosirea Aulei Fundației Carol I.
2162. /De la Hedwig Heyl/. Berlin, 13 dec. 1911. Text dactilografiat. Lb. germ. B.A.R.
Scrisoare cu antetul Comitetului de organizare a expoziției „Die Frau in Haus und Beruf” Berlin, 1912. Îi trimite câteva materiale informative și îl roagă să-i expedieze urgent, pentru catalogul expoziției, un material tipărit despre prințesa Maria. În ciornă răspunsul lui Tz.-S., cere garanția că obiectele vor fi prezentate în cel mai adecvat mod cu putință, anume la dreapta și stânga lojei regale, dă sugestii pentru configurarea sălii (culori, decor).
2163. /De la Ministerul Instrucției și al Cultelor/. București, 21 dec. 1911. Text dactilografiat. B.A.R.
Este numit, alături de C. Bălăcescu și D. Mirea, membru al Comisiei instituite pentru a consemna rezultatele profesorului D.C. Atanasiu pentru definitivare la Catedra de perspectivă și desen artistic de la Școala de Arte Frumoase din București.
2164. /De la Hedwig Heyl/. Berlin, 22 dec. 1911. Text dactilografiat. Lb. germ. B.A.R.
Scrisoare cu antetul expoziției „Die Frau in Haus und Beruf” („Femeia în casă și în profesie”), Berlin, 1912. Precizări legate de aprobarea cererii de rezervare a lojei regale și despre decorarea specifică a pavilionului (jaluzele, covoare, vitrine).
2165. /De la Ministerul Instrucțiunii și al Cultelor. Direcția învățământului secundar și superior/. București, 23 dec. 1911. Text dactilografiat. B.A.R.
Au fost aprobate măsurile propuse de Hans von Petersen și de Tz.-S. privind participarea oficială a României la Expoziția internațională de artă din 1913 de la Palatul de Cristal din München.
2166. /De la Karl Lempelius/. Berlin, 27 dec. 1911. Text dactilografiat. Lb. germ. B.A.R.
Antetul secretariatului general al expoziției „Die Frau in Haus und Beruf”. Informații privind organizarea expoziției, colaborarea cu firme locale pentru amenajare.
2167. /De la P. Gottereau/. Paris, 7 ian. 1912. Lb. fr. B.A.R.
Se scuză că nu i-a răspuns la mai multe scrisori, datorită muncii și unei violente crize de reumatism. Transmite urări de anul nou și își exprimă intenția de a se reîntoarce la București.
2168. /De la E. Wiese/. Charlottenburg, 11 ian. 1912. Lb. germ. B.A.R.
Scrisoare cu antetul expoziției „Die Frau in Haus und Beruf”, Berlin, 1912. Furnizează diverse detalii legate de amenajarea expoziției.
2169. /De la Charles Holme/. Londra, 11 ian. 1912. Lb. engl. B.A.R.
Nu a putut să publice un număr special dedicat artei românești. Speră ca pe viitor să se poată ocupa de acest subiect. Scrisoare cu antetul revistei „The Studio”.
2170. /De la Hedwig Heyl/. Berlin, 15 ian. 1912. Text dactilografiat. Lb. germ. B.A.R.
Îl roagă să aducă operele literare ale Carmen Sylvei și să ia legătura cu d-na Schulze Brück, președinta secțiunii literare, pentru a obține un loc central de etalare a cărților. Cere urgent datele pentru Catalogul expoziției.
2171. /De la Achile Bertini/. Roma, 18 ian. 1912. Lb. it. B.A.R.
Speră că și România va participa la Congresul internațional de istoria artei ce va avea loc în luna octombrie. Despre pregătirile și colaborarea între cele două țări. Scrisoarea are antetul Comitetului local al Congresului internațional de istoria artei, Roma, 16-21 octombrie 1912.

3. Corespondență. Scrisori primite

2172. /*De la Ministerul Instrucțiunii și al Cultelor. Direcția învățământului secundar și superior*/. București, 20 ian. 1912. Text dactilografiat. B.A.R.
O reînnoire a împuternicirii din 23 decembrie 1911. Este delegat, pe lângă Hans von Petersen, pentru organizarea participării României la expoziția de la München din 1913.
2173. /*De la Elisabeth*/. București, 15 feb. 1912. Telegramă. Lb. germ. B.A.R.
Despre transportul obiectelor pentru expoziția „Die Frau in Haus und Beruf”, Berlin, 1912.
2174. /*De la Elisabeth*/. București, 21 feb. 1912. Telegramă. Lb. germ. B.A.R.
Este înștiințat că d-na Roth vine (la Berlin?) cu mai multe țesături pentru expoziție.
2175. /*De la Karl Lempelius*/. Berlin, 27 feb. 1912. Text dactilografiat. Lb. germ. B.A.R.
Scrisoare cu antetul Secretariatului general al expoziției „Die Frau in Haus und Beruf”. Informații despre asigurarea obiectelor din expoziție prin firma engleză Lloyd.
2176. /*De la Comitetul de organizare a expoziției: „Die Frau in Haus und Beruf”*/. Berlin, 4 mar. 1912. Carte poștală. Lb. germ. B.A.R.
Comunicări legate de expoziție.
2177. /*De la Ministerul de Război*/. București, 30 mar. 1912. Text dactilografiat. B.A.R.
Este invitat să participe la întrunirea din 3 aprilie a comisiei instituite pentru analiza proiectelor și machetelor prezentate la concursul organizat de prefectura județului Vâlcea în scopul ridicării unui monument al eroilor din Războiul de independență. Din comisie mai fac parte Emil Lahovary și M. Boteanu.
2178. /*De la Hans von Petersen*/. München, 6 apr. 1912. Lb. germ. B.A.R.
Despre expoziția din 1913 ce va avea loc sub patronajul Regenței Bavariei. Speră să-l întâlnească la Berlin și că România va primi atestarea oficială a participării sale.
2179. /*De la Hans von Petersen*/. München, 29 apr. 1912. Lb. germ. B.A.R.
A înaintat autorităților bavareze invitația oficială către Guvernul român, în intenția de a da un caracter oficial participării la expoziția din 1913. Așteaptă un răspuns, tot pe cale diplomatică, prin care să fie autorizat să reprezinte România în calitate de consilier artistic și să colaboreze direct cu Tz.-S.
2180. /*De la Giulio Magni*/. Roma, 3 mai 1912. Lb. fr. B.A.R.
Speră că a ajuns cu bine la București, după plecarea sa a expediat d-lui Sima (?) cartea despre „baroc”, pentru a ajunge la Sinaia. Îl roagă să o transmită personal, regelui.
2181. /*De la Karl Lempelius*/. Berlin, 5 mai 1912. Lb. germ. B.A.R.*
2182. /*De la Ministerul Instrucțiunii și al Cultelor*/. București, 17 mai 1912. Text dactilografiat. B.A.R.
Este autorizat să continue misiunea legată de participarea României la expoziția de pictură-sculptură din 1913 la München. Hans von Petersen a fost împuternicit oficial, prin intermediul guvernului bavarez, să reprezinte România în calitate de consilier artistic. I se cere să facă un apel în presă către artiștii români pentru a se înscrie cu lucrări.
2183. /*De la Beldiman*/. Berlin, 20 mai 1912. Telegramă. B.A.R.
Roagă să răspundă telegrafic la o informație solicitată la intervenția ministrului Suediei, în legătură cu o broderie trimisă pentru expoziție de regina Suediei, la cererea reginei României. Regele Suediei dorește restituirea obiectului.
2184. /*De la Karl Lempelius*/. Berlin, 8 iun. 1912. Lb. germ. B.A.R.*

2185. */De la Hannah Asch/*. Berlin, 26 iun. 1912. Text dactilografiat. Lb.germ. B.A.R.
Îi trimite un număr din revista „Daheim” („Acasă”) unde a publicat un articol despre regina Elisabeta și îl roagă să-l înmâneze reginei. Va scrie ulterior despre fotografiile, după returnarea lor la editură. Își manifestă intenția de a scrie și alte articole, inspirate de lectura scrierilor Carmen Sylvei.
2186. */De la Ministerul Instrucțiunii și al Cultelor/*. București, 26 iun., 1912. B.A.R.
Trimite în anexă o scrisoare de la Hans von Petersen asupra căreia i se cere avizul și apoi restituirea acesteia.
2187. */De la Hedwig Heyl/*. New-Babelsberg, 8 iul. 1912. Lb. germ. B.A.R.*
2188. */De la Ministerul Instrucțiunii și al Cultelor/*. București, 12 iul. 1912. Text dactilografiat. B.A.R.
Vestea că România va fi reprezentată la cea de-a XI-a Expoziție Internațională de artă de la München din 1913 de consulul Carl von Günther în calitate de comisar general și de Hans von Petersen - consilier artistic care au fost rugați să ia legătura cu Tz.-S.
2189. */De la Karl Lempius/*. /Berlin/, 21 iul. 1912. Lb. germ. B.A.R.*
2190. */De la Hans von Petersen/*. München, 21 iul. 1912. Lb. germ. B.A.R.
Solicită pentru autoritățile bavareze lista delegației oficiale a României la expoziția de artă din 1913 de la Palatul de Cristal din München.
2191. */De la Elise I. Mincu/*. Ciușlea, 26 iul. 1912. Lb. fr. B.A.R.
Își exprimă admirația și gratitudinea pentru felul în care Tz.-S. apără cauza artei și esteticii. Se referă la o scrisoare publicată în „L'Indépendance roumaine” în care Tz.-S. apreciază corect operele arhitecților I. Mincu și P. Antonescu.
2192. */De la Ministerul Instrucțiunii Publice. Administrația Casei Bisericii/*. București, 19 sep. 1912. Text dactilografiat. B.A.R.
Este delegat să facă estimarea odoarelor bisericesti și a pietrelor prețioase din mănăstiri și să întocmească procese verbale. I se comunică numele protoierilor eparhiilor (Ungro-Vlahiei, Moldovei și Sucevei, Severin, Roman, Argeș etc.) cu care va colabora.
2193. */De la Ministerul Culturii și Instrucțiunii. Administrația Casei Bisericii/*. București, 2 oct. 1912. Text dactilografiat. B.A.R.
Este trimis să facă, împreună cu judecătorul de instrucție de pe lângă Tribunalul județului Neamț, inventarierea odoarelor de la Mănăstirea Secu.
2194. */De la P.V.G. Alex, protoiereul Județului Dâmbovița/*. București, 7 oct. 1912. B.A.R.
Confirmă că a fost delegat de mitropolit să participe la estimarea odoarelor și pietrelor prețioase de la mănăstirile din județ. Cere să i se comunice ziua când Tz.-S. va veni pentru inventariere.
2195. */De la C. Dobrescu, ministrul Cultelor și Instrucțiunii. Administrația Casei Școalelor/*. București, 17 oct. 1912. Text dactilografiat. B.A.R.
Îi trimite anexat copia adresei de la Mitropolie privind proiectul de instalare a unei școli de țesătorie în incinta Mănăstirii Samurcășești. Este trimis împreună cu arhitectul P. Popovici să stabilească dacă propunerea de amenajare în arhondoric este potrivită.
2196. */De la Ion Kalinderu/*. București, 20 oct. 1912. Text dactilografiat. B.A.R.
Îi scrie că a aflat despre conținutul scrisorii adresată de Elena Bacaloglu contelui de San Martino. Regretă și este indignat de interpretarea care a fost dată ajutorului acordat de el. Trimite lui Tz.-S. copia scrisorii trimise Elenei Bacaloglu în care dezmente „cuvintele ofensatoare ce spune că am zis despre Dvs.”.

3. Corespondență. Scrisori primite

2197. */De la H. de Reinach/*. Paris, 8 nov. 1912. Lb. fr. B.A.R.
Correspondență legată de colaborarea lui Tz.-S. la revista „Le Gulois” care a publicat în 16 noiembrie prima parte a operei reginei Elisabeta. I se cere și a doua parte, cu o scurtă introducere. Câteva cuvinte pentru a fi transmise reginei, d-nelor Bengescu și Poenaru.
2198. */De la Ministerul Cultelor și Instrucțiunii. Administrația Casei Bisericii/*. București, 13 nov. 1912. Text dactilografiat. B.A.R.
Referire la adresa din 19 septembrie. Este informat că la Eparhia Buzău va merge împreună cu „cucernicii protoieri” respectivi.
2199. */De la Ministerul Cultelor și Instrucțiunii. Administrația Casei Bisericii/*. București, 26 nov. 1912. Text dactilografiat. B.A.R.
Este înștiințat că mitropolitul a trimis o circulară prin care protoierii eparhiilor județelor Ilfov, Ialomița, Muscel, Prahova, Teleorman, Dâmbovița, Vlașca sunt delegați să-l însoțească la mănăstirile Eparhiei pentru a estima prețioasele odore bisericești.
2200. */De la Strâmbulescu/*. București, 3 dec. 1912. B.A.R.
Întreabă la ce adresă să trimită Kimon Loghi tablourile la București (în vederea participării la expoziția de la München). Solicită aprobări pentru scutiri vamale.
2201. */De la Cabinetul judeului instructor al Tribunalului județului Neamț/*. /Piatra Neamț/, 4 dec. 1912. B.A.R.
Cere raportul de expertiză cu care a fost însărcinat în 25 octombrie pentru evaluarea obiectelor furate de la Mănăstirea Secu.
2202. */De la Ministerul Cultelor și Instrucțiunii/*. București, 5 dec. 1912. B.A.R.
Este numit, alături de Mircea și I. Otescu, într-o comisie pentru a stabili dacă trebuie modificată programa de învățământ la Catedra de ceramică și pictură pe vase și porțelan la Școala de Arte Frumoase din București și titlurile ce trebuie cerute pentru ocuparea posturilor.
2203. */De la Ministerul Cultelor și Instrucțiunii. Administrația Casei Bisericii/*. București, 8 dec. 1912. Text dactilografiat. B.A.R.
Răspuns la un raport al lui Tz.-S. Este împuternicit să stabilească singur programul când va face cercetările și să indice însoțitorii eparhali pe care și-i alege.
2204. */De la judele instructor al Tribunalului județului Neamț/*. /Piatra Neamț/, 14 dec. 1912. B.A.R.
I se cere urgent un raport de expertiză cu care fusese însărcinat.
2205. */De la Carl von Günther, consulul general al României în Bavaria/*. München, 13 ian. 1913. Text dactilografiat. Lb. germ. B.A.R.
Se referă la corespondența oficială legată de pregătirile pentru expoziția din 1913 de la München. Detalii legate de amenajarea și amplasarea exponatelor.
2206. */De la Carl von Günther, consulul general al României în Bavaria/*. München, 14/27 ian. 1913. Lb. germ. B.A.R.
Precizări despre amenajarea expoziției de la Palatul de Cristal (schița sălilor, ancorarea tablourilor).
2207. */De la Kimon Loghi/*. Florența, 21 ian. 1913. B.A.R.
Întreabă dacă poate trimite direct la München 1-3 tablouri deoarece nu este timp să le aducă mai întâi la București pentru anunțata expoziție organizată în vederea selecției.
2208. */De la Dimitrie Onciul/*. /București/, 29 ian. 1913. B.A.R.
Scrisoare de recomandare pentru studentul Al. Oprescu - „membru foarte activ al seminarului de istoria română”. Aflat într-o situație foarte grea, solicită ajutor material de la Fundație.

2209. /*De la Carl von Günther, consulul general al României în Bavaria/*. München, 3/16 feb. 1913. Lb. germ. B.A.R.
Despre demersurile legate de repartizarea sălilor pentru expoziția de la Palatul de Cristal din München.
2210. /*De la C. Ionescu/*. București, 7 feb. 1913. B.A.R.
Solicită eliberarea unui permis „de liberă intrare” la biblioteca Fundației pentru „completarea cunoștințelor tehnice și de drept”. Tz.-S. răspunde: „Nefiind locuri disponibile – nici chiar pentru studenți – nu se acordă permisul cerut”.
2211. /*De la Carl von Günther, consulul general al României în Bavaria/*. München, 10 feb. 1913. B.A.R.
Despre distribuirea sălilor la expoziția de la Palatul de Cristal. Anexează schița pavilioanelor.
2212. /*De la Carl von Günther, consulul general al României în Bavaria/*. München, 15/28 feb. 1913. Lb. germ. B.A.R.
Despre obținerea unui amplasament foarte bun al Pavilionului României, (sala 63) la Expoziția din München, grație intervențiilor lui von Petersen.
2213. /*De la Grigore Mladinescu/*. Turnu Severin, 18 feb. 1913. B.A.R.
Scrisoarea unui pictor, fost elev al lui Tz.-S. la Școala de Arte Frumoase din București, între 1901-1906. Își manifestă intenția de a participa cu lucrări la expoziția internațională de artă de la Palatul de Cristal din München. Cere lămuriri suplimentare.
2214. /*De la Gr. Cerkez/*. București, 28 feb. 1913. B.A.R.
În semn de recunoștință pentru atenția acordată domeniului arhitecturii, este numit membru al Societății Arhitecților din România. Tz.-S., mulțumește, exprimându-și simpatia și adevărată adieziunea.
2215. /*De la Carl von Günther, consulul general al României în Bavaria/*. München, 25 mar./4 apr. 1913. Lb. germ. B.A.R.
Comunicări legate de participarea României la expoziția internațională de artă de la Palatul de Cristal din München.
2216. /*De la Elena G. Mavrodi/*. București, 29 mar. 1913. B.A.R.
Este înștiințat de la Palatul Cotroceni că regina vrea să expună o lucrare la München. Va prelua cartea de la dl. Steinbach care a fost avizat.
2217. /*De la Ministerul Instrucțiunii și al Cultelor. Direcțiunea învățământului secundar și superior/*. București, 30 mar. 1913. B.A.R.
Este delegat să se ocupe începând cu 4 aprilie de mutarea Pinacotecii statului de la Ateneu la Palatul Artelor din Parcul Carol. Sala Pinacotecii a fost cedată Societății regale de geografie.
2218. /*De la Lucie Rechenberg-Leblech/*. București, 14 apr. 1913. Lb. germ. B.A.R.*
2219. /*De la Carl von Günther, consulul general al României în Bavaria/*. München, 21 apr./4 mai 1913. B.A.R.
Alte precizări legate de organizarea expoziției de la München din mai-iunie 1913.
2220. /*De la Oscar Späthe/*. București, 24 apr. 1913. Lb. germ. B.A.R.
Despre o sculptură care va apărea și în catalog. Este vorba, probabil, despre un bust în marmură al Carmen Sylvei.
2221. /*De la Ministerul Afacerilor Străine/*. București, 27 apr. 1913. B.A.R.
Răspuns la adresa din 26 aprilie. Este delegat să participe la organizarea Pavilionului românesc la expoziția de la München din 19 mai-1 iunie 1913. Primește fonduri în valoare de 7.000 lei.

3. Corespondență. Scrisori primite

2222. /De la Carl von Günther, consulul general al României în Bavaria/. München, 28 apr./11 mai 1913. Lb. germ. B.A.R.
Precizări legate de organizarea standului României în sala 63 a „Palatului de Cristal” din München.
2223. /De la Carl von Günther, consulul general al României în Bavaria/. München, 30 apr. 1913. Telegramă. Lb. germ. B.A.R.
Îi cere să rezolve urgent o cerere categorică a președintelui expoziției de la Palatul de Cristal.
2224. /De la Șt. Popescu/. /București/, /apr. 1913/. B.A.R.
Despre trei tablouri pe care intenționează să le trimită la München pentru a fi expuse în Pavilionul României la Expoziția Internațională de la Palatul de Cristal din mai 1913.
2225. /De la Șt. Popescu/. /București/, /apr. 1913/. B.A.R.
A expedit de o săptămână tablourile la München, în trei lăzi. Precizează că nu sunt de vânzare și dă indicații precise cum să fie întreținute de Tz.-S. când va ajunge la München.
2226. /De la Rudolf Schweitzer/. București, /apr. 1913/. B.A.R.
Pictorul, licențiat al Școlii de Belle-Arte din Berlin și participant la expoziția „Tinerimii artistice” își manifestă dorința de a participa cu lucrări la expoziția internațională de artă de la München din mai 1913. Scrisoarea este venită, probabil, în urma anunțului dat de Tz.-S. în „Adevărul”.
2227. /De la J. Iordănescu/. București, /apr. 1913/. B.A.R.
Vrea să expună tablouri la expoziția de la München, întrebă dacă poate să le transporte personal și să participe la amplasarea lor în sală, lucrările lui necesitând o amenajare specială.
2228. /De la Carl von Günther, consulul general al României în Bavaria/. München, 2 mai 1913. Telegramă. B.A.R.
Despre niște rampe necesare pentru amplasarea a patru tablouri în expoziția de la München.
2229. /De la Carl von Günther, consulul general al României în Bavaria/. München, 4/20 mai 1913. Lb. germ. B.A.R.
Comunicări privitoare la Expoziția de la München, avize legate de transportul obiectelor, program, citări de telegrame.
2230. /De la Carl von Günther, consulul general al României în Bavaria/. München, 5/18 mai 1913. Lb. germ. B.A.R.
Detalii legate de organizarea Pavilionului României la expoziția internațională de artă de la Palatul de Cristal.
2231. /De la Harsagi/. /Predeal, 19 mai 1913/. Telegramă. B.A.R.
Vagonul cu obiectele pentru expoziția de al München a tranzitat granița la data de 18 mai.
2232. /De la Comitetul de organizare a Expoziției internaționale de artă. München, 1913/. München, /mai 1913/. Invitație. Lb. germ. B.A.R.
Invitație la deschiderea expoziției.
2233. /De la Carl von Günther, consulul general al României în Bavaria/. München, /mai-iun. 1913/. Telegramă. Lb. germ. B.A.R.
Despre transportul obiectelor la München pentru expoziție.
2234. /De la Carl von Günther, consulul general al României în Bavaria/. München, /mai-iun.1913/. Telegramă. Lb. germ. B.A.R.
Apreciat pentru competența sa, Tz.-S. a fost nominalizat în juriul expoziției.

2235. /De la M. Dessoir/. Berlin, 1 iun. 1913. Lb. germ. B.A.R.
Îl înștiințează pe Tz.-S. că nu-și va putea prezenta comunicarea la Congresul de estetică deoarece sunt foarte mulți înscriși dar îi oferă alte două posibilități: să predea textul unui coleg înscris cu comunicare sau să țină o foarte scurtă prezentare, de 5-10 minute, la ședința de deschidere din 6 octombrie.
2236. /De la Hans von Petersen/. München, 2 iun. 1913. Text dactilografiat. Lb. germ. B.A.R.
Este înștiințat despre o greșeală strecurată în catalogul în care era înscrisă delegația României, remediată la timp de consulul general von Günther.
2237. /De la Ministerul Instrucțiunii și al Cultelor/. București, 12 iun. 1913. Text dactilografiat. B.A.R.
Se emite ordinul de plată în valoare de 1.500 lei , indemnizație acordată în vederea participării lui Tz.-S. la Congresul de estetică și istoria artei generale din luna octombrie la Berlin.
2238. /De la col. Lupescu/. București, 28 iun. 1913. Text dactilografiat. B.A.R.
S-a aprobat înrolarea voluntară a lui Tz.-S. în trupa Ministerului de război, la serviciul supravegherea știrilor.
2239. /De la Societatea artiștilor din München/. München, /iun. 1913/. Invitație. Lb. germ. B.A.R.
Este invitat să facă parte din juriul celei de a-XI-a expoziții internaționale de artă ce se va întruni în 6 iunie la Palatul de Cristal.
2240. /De la Ludwig von Bayern/. München, 11 sep. 1913. Lb. germ. B.A.R.
Înștiințare cu privire la trimiterea prin consulul general von Günther a medaliilor ce au fost acordate unor artiști români, premiați la expoziția din mai-iunie de la Palatul de Cristal.
2241. /De la M. Dessoir/. Berlin, 17 sep. 1913. Text dactilografiat. Lb. germ. B.A.R.
Îi trimite invitația la congresul de estetică și textele a două cuvântări, ca model, cu rugămintea de a nu-și pregăti un discurs mai lung de cinci minute. I se cere să confirme urgent dacă va lua cuvântul la ședința de deschidere.
2242. /De la Carl von Günther, consulul general al României în Bavaria/. München, 22 sep. 1913. Lb. germ. B.A.R.
Îi scrie despre Hans von Petersen și călătoria sa de studii în Orient.
2243. /De la Ludwig Bolgiano/. München, 25 sep. 1913. Lb. germ. B.A.R.*
2244. /De la M. Dessoir/. Berlin, 29 sep. 1913. Carte poștală. Lb. germ. B.A.R.
Se bucură că se vor întâlni la Berlin cu ocazia Congresului de estetică. Îi propune să recomande și alți compatrioți ai săi sau reprezentanți ai statelor vecine balcanice.
2245. /De la Hans von Petersen/. München, 4 oct. 1913. Lb. germ. B.A.R.*
2246. /De la Walter Zimmermann/. München, 9 oct. 1913. Lb. germ. B.A.R.
Îi trimite o broșură legată de expoziție. Scrisoare cu antetul Expoziției internaționale de la Palatul de Cristal, München, 1913.
2247. /De la Hans von Petersen/. München, 24 oct. 1913. Lb. germ. B.A.R.*
2248. /De la M. Dessoir/. Berlin, 6 nov. 1913. Lb. germ. B.A.R.
Îi mulțumește pentru sentimentele prietenești arătate la Berlin și îi trimite, înainte de tipărire, discursurile de la deschiderea Congresului. Alături o scrisoare de la Universitatea din Barcelona cu rugămintea de a interveni în mod similar la reprezentanții din România. Mulțumește anticipat pentru acest serviciu și speră să-l revadă la Congresul de estetică de la Viena ori mai devreme.

3. Corespondență. Scrisori primite

2249. /*De la M. Dessoir*/. Berlin, 20 nov. 1913. Text dactilografiat. Lb. germ. B.A.R.
Trimite copia după note stenografice a discursului ținut de Tz.-S. la ședința de deschidere a Congresului de estetică din luna octombrie, pentru a fi corectată în vederea inserării în volumul comunicărilor. Îi cere un manuscris (o scrisoare cu un anumit grad de confidențialitate) pentru a fi inclus în colecția de autografe a Bibliotecii Regale din Berlin și îi reamintește despre un serviciu pe care îl rugase să i-l facă.
2250. /*De la Walter Zimmermann*/. München, 24 nov. 1913. Lb. germ. B.A.R.
Corespondență privind transportul pachetelor cu tablourile pictorului Popescu.
2251. /*De la N. Iorga*/. București, 1 dec. 1913. B.A.R.
Solicită săli pentru cursuri și Aula Fundației pentru expunerile de seară ale Institutului de studii sud-est europene.
2252. /*De la Ministerul industriei și comerțului. Direcțiunea industriei. Serviciul învățământului industrial și al industriei casnice*/. București, 10 dec. 1913. Text dactilografiat. B.A.R.
Este numit în Comisia pentru concursul de desene, scoarțe și alte țesături românești.
2253. /*De la Ministerul Cultelor și Instrucțiunii. Administrația Casei Bisericii*/. București, 14 dec. 1913. Text dactilografiat. B.A.R.
I se solicită colaborarea la lucrările comisiei constituite pentru editarea „Albumului Neamului”, o lucrare în trei părți, legată de manifestările sufletești ale poporului român. În ciornă, răspunsul din care rezultă că Tz.-S. a acceptat propunerea.
2254. /*De la „Deutsche Rundschau”*/. Berlin, 2 ian. 1914. Lb. germ. B.A.R.
Cuvinte de grațitudine la adresa regilor României. Înapoiază un manuscris (probabil al Carmen Sylvei) pe motiv că revista nu publică lirică.
2255. /*De la M. Dessoir*/. Berlin, 18 ian. 1914. Lb. germ. B.A.R.
Se scuză pentru că nu i-a mai scris de mult, pe motiv de boală. S-a ocupat de pregătirea decorațiilor acordate în urma participării la Congresul de estetică din luna octombrie. Îi cere câteva date personale care să justifice foarte bine legătura lui Tz.-S. cu știința și cultura germană, necesare pentru a pleda în favoarea articolului său.
2256. /*De la D. D. Kogan, Mitropolitul Ungro-Vlahiei*/. București, 25 ian. 1914. B.A.R.
Este înștiințat că face parte din Comitetul de inițiativă – ce va funcționa sub înaltul patronaj al reginei Elisabeta – pentru zidirea unei biserici românești la Ierusalim. Regina dorește ca sfințirea să aibă loc în 1916.
2257. /*De la Alexandru Vlahuță*/. 12 feb. 1914. B.A.R.
„Țigule dragă, i-am citit scrisoarea ta. Când a auzit că cere lumea s-o vadă, îți închipui ce groază a fost pe ea, sărăcuța – odată i s-au rumenit obraji, ca de dogoarea unui cuptor încins: pentru prima oară își dădea seama că e așa sumar îmbrăcată, încât ochiul unui profan ar putea s-o vadă dezbrăcată. Ș-a rămas așa, cu fața aprinsă, c-o floriceică-n mâini și cu privirea dusă... în lumea cea «fără de grijă» a gândurilor ei de copil curat. Dar când i-am spus c-am s-o aduc și am s-o las la voi, să stea cu Mitzi, cu Sănducu și cu Ancuța cât i-o plăcea, i-a părut așa de bine, că dacă n-ar fi fost sub sticlă și de nădejde ferecată-n ramă, ar fi sărit și s-ar fi jucat prin casă ca cea mai șturlubatică membră a «Chindiei». Deci pe la mâini poimâini, ai să te pomenești cu ea. Ți-o las până la măritș (de care nu e deloc grăbită). Cum nu îmbătrânește – cu cât mai târziu, cu atât mai bine”.
2258. /*De la Charles Holme*/. Londra, 20 feb. 1914. Lb. engl. B.A.R.
Intenționează ca la momentul potrivit, conform programului editorial, să introducă în seria volumelor „Peasant Art” unul despre România. Se bucură că are asigurarea cooperării lui Tz.-S. și îl va anunța când se va lua decizia.

2259. /De la *Trangott Tamm*/. /Nagyumdorf/, 6 mar. 1914. Lb. germ. B.A.R.*
2260. /De la *A. Bibescu*/. Paris, 11 mar. 1914. Text dactilografiat. Lb. fr. B.A.R.
Se scuză că nu a putut să-i răspundă la scrisoare până când nu a ajuns la Londra unde avea dosarul necesar. Îi va aduce răspunsul curând la București.
2261. /De la *A. Bibescu*/. Londra, 16 mar. 1914. Lb. fr. B.A.R.
S-a întâlnit cu directorul revistei „The Studio” care nu i-a dat încă un răspuns definitiv legat de publicarea unui număr special dedicat României.
2262. /De la *Trangott Tamm*/. /Nagyszeren/, 20 mar. 1914. Carte poștală. Lb. germ. B.A.R.*
2263. /De la *A. Bibescu*/. Paris, 4 apr. 1914. Text dactilografiat. Lb. fr. B.A.R.
Îi trimite copia scrisorii adresate lui Charles Holme de la redacția revistei „The Studio” din Londra.
2264. /De la *Trangott Tamm*/. Ratzeburg, 6 apr. 1914. Lb. germ. B.A.R.*
2265. /De la *G. S. Miron*/. București, /9/21 apr. 1914/. B.A.R.
Îi trimite niște acte și formulare spre completare: „cum vezi din formularul actului dotal, se va putea ca viitoarea soție să facă singură actul, dar vor fi poate câteva dificultăți cu privire la proba stăpânirii zestre, în caz când muma ar face greutăți”.
2266. /De la *A. Bibescu*/. /Paris/, 10 apr. 1914. Text dactilografiat. Lb. fr. B.A.R.
Îi trimite scrisoarea primită de la redacția „The Studio” din care rezultă că decizia publicării unui număr special despre România a fost amânată.
2267. /De la *Ghe. T. Kirileanu*/. București, 12/13 apr. 1914. B.A.R.
Îi trimite alăturat o telegramă de mulțumire din partea Casei regale. Se scuză pentru faptul că, fiind bolnav, nu l-a vizitat de Paști. Așteaptă întoarcerea lui Basset, plecat pentru cinci zile la moșia regală de la Mănăstirea, pentru a pleca la rândul lui în concediu. Scrisoarea are antetul Cancelariei regale.
2268. /De la *Dragomir Dragomirescu (?) și arhimandritul Dionisie*/. Constantinopol, 16 apr. 1914. B.A.R.
Comunicări în legătură cu sosirea la Constantinopol, vizitele și demersurile întreprinse pentru obținerea aprobărilor necesare zidirii bisericii românești la Ierusalim și rugămintea de a-i informa pe ceilalți membri ai Comitetului și pe „augusta președintă”. Tz.-S. este secretarul Comitetului pentru ridicarea bisericii la Ierusalim, sub președinția reginei Elisabeta.
2269. /De la *Dragomir Demetrescu*/. /Alexandria/, 20 apr. 1914. Carte poștală. B.A.R.
„Salutări amicale cu urări de sănătate. Am sosit aici și astăzi plecăm la Jafa unde sperăm vrând Dumnezeu să sosim marți 22 aprilie și în aceeași zi la Ierusalim”.
2270. /De la *Dragomir Demetrescu și arhimandritul Dionisie*/. Ierusalim, 4 mai 1914. B.A.R.
Îl înștiințează că au obținut aprobarea Sinodului Patriarhal și a Porții pentru zidirea bisericii românești la Ierusalim. Câteva detalii despre locul destinat construcției.
2271. /De la „Redaktion der illustrierten Zeitung in Leipzig”/. Leipzig, 14 mai 1914. Text dactilografiat. Lb. germ. B.A.R.
Mulțumește pentru articolul referitor la lucrul de mână al reginei Elisabeta și pentru două fotografii. Se scuză că nu le vor publica în perioada următoare pe motiv că au publicat deja un amplu articol ilustrat, cu ocazia aniversării a 70 de ani de la nașterea reginei.

3. Corespondență. Scrisori primite

2272. /*De la Ilse Wendsland și Helene Skutsch*/. Leipzig, 15 mai 1914. Text dactilografiat. Lb. germ. B.A.R.
Răspuns la scrisoarea lui Tz.-S. din 6 mai. Publicația ilustrată a reginei Elisabeta a ajuns intactă de la Neuwied la Leipzig și constituie un punct de atracție pentru vizitatori. Roagă să mai trimită, dacă este posibil, o carte de rugăciuni și alte fragmente ilustrate de regină. Scrisoare cu antetul asociației „Die Frau in Buchsewerbe und in der Graphik e.v.” („Femeia în industria cărții și în grafica de carte”) trimisă cu ocazia expoziției internaționale de carte, Leipzig, 1914.
2273. /*De la „August Scherl GMBH”*/. Berlin, 15 mai 1914. Text dactilografiat. Lb. germ. B.A.R.
Mulțumește pentru scrisoarea din 6 mai către redacția săptămânalului „Die Woche”. Se scuză pentru că nu vor publica materialul trimis (articol despre lucrul de mână al reginei Elisabeta și două fotografii) argumentând cu lipsa de spațiu și nepotrivirea cu tematica revistei.
2274. /*De la Maria Naum Costea*/. București, 19 mai 1914. Arhiva BCU.
Donează Bibliotecii Fundației cărțile de studiu și teza de doctorat ale fiului ei: „Îndrăznesc să vă împărtășesc dorința mea ca pe dulapul în care se vor așeza cărțile să se însemneze: Cărțile poetului P. Cerna /.../”.
2275. /*De la Walter Zimmermann*/. München, 19 mai 1914. Lb. germ. B.A.R.*
2276. /*De la Trangott Tamm*/. Ratzeburg, 27 mai 1914. Carte poștală. Lb. germ. B.A.R.*
2277. /*De la „August Scherl GMGH”*/. Berlin, 19 iun. 1914. Text dactilografiat. Lb. germ. B.A.R.
Îl informează că redacția ziarului „Woche” a decis să nu publice articolele privitoare la inaugurarea Fundației Universitare Carol I. Restituie materialul și mulțumește pentru încrederea acordată.
2278. /*De la H. Fehmy*/. /Constantinopol/, 14 iul. 1914. Lb. fr. B.A.R.
Răspunde negativ la o scrisoare a lui Tz.-S. din 11 iul. 1914; deoarece terenul solicitat pentru construirea bisericii românești la Ierusalim nu aparține statului. Fiind necesare formalități anevoioase pentru transfer, propune alegerea unui alt teren, care să fie proprietate de stat. H. Fehmy este directorul Cabinetului Ministrului de Interne.
2279. /*De la Dragomir Dragomirescu (?)*/. Vulcana/Dâmbovița, 15 aug. 1914. B.A.R.
Aflând că Talaat Bey e la București, îl înștiințează că a scris ministrului Duca și lui Porumbacu pentru a interveni în sensul obținerii unui loc cât mai potrivit pentru ridicarea bisericii românești la Ierusalim. „Dacă fac dificultăți pentru locul cerut atunci să ne dea locul pe care este moara numită Bergman, vis-à-vis de M-rea Sf. Ștefan a părintelui Dominican sau să ne dea locul pe care guvernul Otoman l-a cumpărat spre a zidi pe el localul tribunelor și nu le convine”.
2280. /*De la maior Ion Zamfirescu, vice-președintele Societății culturale „Miron Costin”*/. Roman, 19 oct. 1914. B.A.R.
Reamintește promisiunea făcută de Tz.-S. de a ține conferințe la Roman. Seria începe în 2 noiembrie cu conferința doctorului Istrati.
2281. /*De la Hermine Lecomte du Noüy*/. Paris, 22 oct. 1914. Lb. fr. B.A.R.
Jules Brun i-a vorbit despre discursurile pe care Tz.-S. le-a ținut cu ocazia deschiderii cursului său la Universitate (probabil în memoriam Lecomte de Noüy). Îi mulțumește în numele ei și al copiilor pentru tot ce a făcut pentru soțul ei, inclusiv intervențiile pe lângă regele Carol I care i-a permis să-și realizeze operele în România. Îi promite că îndată ce va găsi desenele și schițele soțului ei pentru catedrale, îl va informa și le va dona Bibliotecii Fundației Carol I.
2282. /*De la G. Murgoci*/. București, 3 nov. 1914. Arhiva BCU.
Cere punerea la dispoziție a Aulei Fundației pentru o serie de conferințe organizate de Institutul de studii sud est europene.

2283. /*De la Karl D. Romstörfen*/. Viena, 1 dec. 1914. Lb. germ. B.A.R.
Mulțumește pentru o știre în legătură cu rudele lui (de la Cernăuți). Câteva referiri la scumpirea alimentelor datorită războiului.
2284. /*De la Jean Lecomte du Noiÿ*/. Paris, 18 dec. 1914. Lb.fr. B.A.R.
Își exprimă simpatia, mulțumirea și stima pentru conferința pe care Tz.-S. a ținut-o la Fundația Carol I în memoria fratelui său, André. Este impresionat profund de felul în care Tz.-S. a acceptat misiunea de a arată contribuția arhitectului-restaurator în domeniul arhitecturii religioase românești.
2285. /*De la Josef Strzygowski*/. Viena, 1914. B.A.R.
Trimite o serie de extrase ale lucrărilor sale despre mănăstirile din Bucovina și îi cere o bibliografie. Scrisoarea are antetul Kunsthistorisches Institut der K. K. Universitaet Wien.
2286. /*De la Valerian Gillar*/. Viena, 15 ian. 1915. Lb. germ. B.A.R.
Cere informații despre o comandă făcută și promite să răspundă prompt cererii.
2287. /*De la Valerian Gillar*/. Viena, 19 ian. 1915. Text dactilografiat. Lb. germ. B.A.R.
A primit scrisoarea trimisă prin Bernhard Ludwig în care Tz.-S. cerea modificările la candela comandată pentru mormântul regelui Carol I. Lucrează la aceste detalii și va face oferta de preț după ce se va întoarce dintr-o misiune de război.
2288. /*De la Valerian Gillar*/. Viena, 26 ian. 1915. Text dactilografiat. Lb. germ. B.A.R.
Îi trimite alăturat desenul candelii comandate pentru mormântul regelui Carol I. Detalii privitoare la confecționarea din tombac aurit și argint suflat cu aur. Așteaptă confirmarea și inscripția pentru a o realiza cât mai repede.
2289. /*De la Ministerul de Război*/. București, 28 ian. 1915. Text dactilografiat. B.A.R.
Este invitat să facă parte dintr-o comisie pentru interpretarea machetelor proiectelor participante la un concurs organizat în scopul ridicării monumentului aviației, care să-l evoce pe dr. Caranda.
2290. /*De la Luchi Caragiale*/. /București, ian.-mar. 1915/. În: *Manuscriptum*, 1973, 4, nr.4. p.184. (STOICA, Ion „...Vei primi prin Vlahuță o serie de manuscrise...”).
Donează Fundației Carol I două manuscrise ale tatălui său: „O poveste” (28 file) și „Abu-Hassan” (86 file).
2291. /*De la Alexandru Tell*/. /București/, 2 feb. 1915. B.A.R.
Mulțumește pentru un ajutor dat, îi oferă două broșuri și două „ciubucale” pe care a uitat să le trimită anterior, împreună cu tablourile.
2292. /*De la N. N. Filodor*/. Atena, 10/23 feb. 1915. B.A.R.
Relatează demersurile făcute pentru procurarea unei plăci de marmură de la ruinele templelor antice grecești pentru mormântul regelui Carol I. Primul-ministru Venizelos oferă varianta unei plăci noi, din piatră de Paros. Scrisoarea are antetul Legației României la Atena.
2293. /*De la N. N. Filodor*/. Atena, 12/25 feb. 1915. B.A.R.
Trimite alăturat traducerea scrisorii primite de la Ministerul Cultelor și Instrucțiunii Publice în privința plăcii de marmură pentru mormântul regelui Carol I. L-a vizitat personal pe ministru care i-a răspuns că ar putea oferi o placă veche dar de dimensiuni mai mici. Îl roagă pe Tz.-S. să păstreze confidențialitatea acestor informații.
2294. /*De la Valerian Gillar*/. Viena, 14 feb. 1915. Lb. germ. B.A.R.
A primit prin Bernhard Ludwig desenul și comanda. Face câteva observații în legătură cu modificările și prețul aferent.

3. Corespondență. Scrisori primite

2295. /*De la C. Rădulescu-Motru*/. București, 15 feb. 1915. Arhiva BCU.
Solicită o încăpere mijlocie pentru ședințele săptămânale ale Societății de studii filozofice și Aula Fundației pentru ședințele extraordinare. Tz.-S.aprobă.
2296. /*De la Valerian Gillar*/. Viena, 16 feb. 1915. Lb. germ. B.A.R.
Cere desenele în legătură cu textul inscripției (în care se văd mai bine detaliile) la candela pe care o realizează pentru mormântul regelui Carol I.
2297. /*De la Trandafir G. Djuvara*/. Atena, 23 feb. 1915. Telegramă. Lb. fr. B.A.R.
A intervenit imediat și așteaptă decizia.
2298. /*De la Valerian Gillar*/. Viena, 11 mar. 1915. Text dactilografiat. Lb. germ. B.A.R.
Candela se află deja în lucru, solicită desenul care va sta deasupra textului. Îl roagă să-i trimită acest desen și prima acuarelă în care detaliile se observă mai bine, prin dl. Haas de la firma Bernhard Ludwig.
2299. /*De la Bernhard Ludwig*/. Viena, 20 mar. 1915. Text dactilografiat. Lb. germ. B.A.R.
Mulțumește pentru cartea poștală, îi va trimite curând părerea sa despre reproducere. Îl înștiințează că dl. Gillar nu a obținut încă inscripția și s-a oprit din lucru. Îl roagă să mai trimită odată inscripția și prima schiță în acuarelă pe adresa sa ori prin dl. Haas, dacă acesta nu a plecat încă.
2300. /*De la Societatea regală română de geografie*/. București, 4/17 mai 1915. B.A.R.
I se solicită în continuare concursul la lucrările Comitetului. În Adunarea generală din ziua precedentă a fost reales pe perioada 1915-1918.
2301. /*De la Valerian Gillar*/. Viena, 8 iun. 1915. Text dactilografiat. Lb. germ. B.A.R.
Îi trimite candela comandată, speră că e mulțumit de execuție și că vor colabora și cu alte ocazii.
2302. /*De la Karl D. Romstörfer*/. Viena, 18 iun. 1915. Lb. germ. B.A.R.
Referire la vremurile grele pe care caută să le umple cu munca intensă. A preluat ediția în 16 volume a unei opere cuprinzătoare referitoare la știința construcțiilor înalte (destinată a fi un manual pentru școlile de construcții) și a publicat un volum despre arhitectura populară la care a folosit unele materiale românești. Este pomenit d'Annunzio care urma să vină la București.
2303. /*De la Ministerul de Război*/. București, 20 iun. 1915. Text dactilografiat. B.A.R.
Este numit în Comisia de expertiză a unui tablou executat de Mirea reprezentând pe regele Carol I.
2304. /*De la Valerian Gillar*/. Viena, 23 iun. 1915. Text dactilografiat. Lb. germ. B.A.R.
A primit telegrama din 15 iunie, îl roagă să confirme primirea candelii pe care a trimis-o printr-un angajat al firmei Bernhard Ludwig. Solicită ca plata să se facă rapid și speră să nu-i ia în nume de rău această doleanță formulată în acele timpuri grele.
2305. /*De la Jules Brun*/. Sinaia, 10/23 iul. 1915. Lb. fr. B.A.R.
Apelează la prietenia și perspicacitatea lui într-o situație delicată: i s-a propus să scrie o carte despre viața lui Carol I. Nu consideră potrivit să facă el aceasta și îl roagă să recomande pe cineva în acest scop.
2306. /*De la Barbu Știrbey*/. București, 11/24 iul. 1915. Text dactilografiat. B.A.R.
Este invitat la Palatul regal „spre a lua la cunoștință de compunerea legatului destinat Fundației” prin testamentul regelui Carol I.
2307. /*De la Nano?*/. București, 17 iul. 1915. Telegramă. Lb. fr. B.A.R.
Despre faptul că regina a aprobat detașarea lui Djuvara. Ministerul se ocupă de formele legale și caută un înlocuitor pentru a-l trimite la Atena.

2308. /*De la Jules Brun*/. Sinaia, /29 iul. 1915/. B.A.R.
A primit telegrama trimisă de Tz.-S. de la Curtea de Argeș, are multe să-i spună „cu voce tare și cu voce interioară”, despre o scrisoare a lui Porumbacu și un manuscris de 300 pagini asupra vieții reginei.
2309. /*De la Trandafir G. Djuvara*/. Atena, iul. 1915. Telegramă. Lb. fr. B.A.R.
Îl roagă să fie interpretul lui pe lângă regi, să le transmită sentimentele lui de profund respect și grațitudine, să intervină la minister și să răspundă la telegramă.
2310. /*De la Jules Brun*/. Sinaia, /iul. 1915/. B.A.R.
Despre intenția de a-și amâna lucrarea pentru anul viitor (e o „datorie pentru onoare și adevăr”) deoarece a auzit că regina va publica o carte cu titlul: „Lui” despre regele Carol și speră să găsească acolo informații prețioase. Deocamdată lucrează la „Contes, nouvelles et dialogues” pe care o va publica în ianuarie viitor.
2311. /*De la Trandafir G. Djuvara*/. Atena, /aug.-oct. 1915/. Telegramă. Lb.fr. B.A.R.
Îl roagă să prezinte reginei Elisabeta sentimentele lui de recunoștință și îl roagă să se ocupe de obținerea autorizației necesare pentru a pleca de la Atena.
2312. /*De la Ministerul Afacerilor Străine*/. București, 2 sep. 1915. B.A.R.
Răspunde la scrisoarea din 12 august, informându-l că dl. Filodor, ministrul României la Atena, a vorbit din nou cu dl. Venizelos despre placa de marmură de Paros. Pare dispus să rezolve solicitarea, dar așteaptă răspunsul definitiv, la întoarcerea din concediu a ministrului Instrucțiunii.
2313. /*De la M. Burghel*/. Berlin, 23 sep./6 oct. 1915. B.A.R.
Îi trimite copiile unor acte referitoare la averea Mitei Kremnitz: „Dna Kremnitz este tot bolnavă, sărmana și doritoare a vedea terminată afacerea aceasta pentru asigurarea copiilor ei. Este foarte simțitoare de interesul ce-i porți”.
2314. /*De la Al. Lahovary, ministrul Afacerilor Străine*/. Paris, 1/4 oct. 1915. Telegramă. Copie dactilografiată. Lb. fr. B.A.R.
Îl roagă să comunice reginei Elisabeta că doctorul Landolt va ajunge luni dimineața la București și să afle dacă va putea fi primit de Djuvara.
2315. /*De la Trandafir C. Djuvara*/. Curtea de Argeș, /12 oct. 1915/. Lb. germ. B.A.R.
Roagă să anunțe prin legația din Paris că dl. I. M. Erst va fi peste 14 zile în oraș, să fie așteptat și să i se asigure vechea locuință.
2316. /*De la Elisabeth* /. Curtea de Argeș, 20 oct. 1915. Telegramă. Lb. germ. B.A.R.
Îl înștiințează că regina se interesează urgent de notele și adăugirile la lucrare și are intenția de a lăsa lucrurile să-și urmeze cursul în speranța că rezultatele vor fi bune.
2317. /*De la W. Wunderling*/. Regensburg, 22 oct. 1915. Text dactilografiat. Lb. germ. B.A.R.
Se bucură pentru restabilirea legăturii inițiate cu șapte ani în urmă. A primit telegrama din partea reginei în 19 octombrie și abia în acea zi a reușit să trimită manuscrisele la Legația României din Berlin pentru a fi transportate de dl. Beldiman la Biblioteca Fundației Carol I. Este recunoscător că cineva autorizat, precum Tz.-S., va realiza corectura.
2318. /*De la Ministerul Afacerilor Străine*/. București, 24 oct. 1915. B.A.R.
Este înștiințat despre imposibilitatea extragerii unui bloc de marmură de mărimea solicitată din carierele de la Paros. Este oferită în schimb marmură de pe muntele Pentelik, folosită de regulă pentru opere de artă. Se cere acordul regilor.

3. Corespondență. Scrisori primite

2319. /*De la M. Burghel*/. Berlin, 2/15 nov. 1915. B.A.R.
Face câteva precizări în legătură cu rezolvarea problemelor legate ale Mitei Kremnitz: „împrejurarea că regele Carol nu a prevestit pe domnul Basset de a plăti, ceea ce înseamnă că nu a dat urmare, și nici Doamna Kremnitz nu a cerut, încât nici ea nu a dat urmare. În tot timpul cât regele era în viață, ea putea cere aceasta, dar acum că nu mai este? Așa cred că se prezintă chestiunea juridic vorbind. Să reclame acum împotriva neplății?”.
2320. /*De la M. Burghel*/. Berlin, 18 nov./1 dec. 1915. B.A.R.
Informații privitoare la stadiul bolii Mitei Kremnitz.
2321. /*De la Ministerul Instrucțiunii și al Cultelor. Direcțiunea învățământului secundar și superior*/. București, 28 nov. 1915. B.A.R.
Este numit în Comisia de definitivare a Alexandrinei Marinescu-Coadă la Școala de Arte Frumoase din București.
2322. /*De la M. Burghel*/. Berlin, 30 nov./13 dec. 1915. B.A.R.
Diverse comunicări în legătură cu starea de sănătate a Mitei Kremnitz și documentele care o împuterniceau să primească din partea regelui Carol I o rentă lunară de 1000 lei.
2323. /*De la Trangott Tamm*/. Ratzeburg, 7 dec. 1915. Lb. germ. B.A.R.*
2324. /*De la Ministerul Afacerilor Străine*/. București, 8 dec. 1915. Text dactilografiat. B.A.R.
Răspuns la scrisoarea din 5 noiembrie referitoare la procurarea blocului de marmură de Paros pentru mormântul regelui Carol I. S-au purtat discuții cu primul director al Antichităților Grecești, insistându-se pentru găsirea unui bloc vechi de marmură. Răspunsul a fost că, în afara de Parthenon și Propylee, de unde nu se poate lua, existând riscul prăbușirii, se mai face o ultimă încercare la Eleusis și Sunion unde a fost trimis arhitectul special pentru antichități.
2325. /*De la Filodor*/. Atena, 9 dec. 1915. Telegramă. Lb. fr. B.A.R.
Solicită un răspuns referitor la placa de marmură funerară.
2326. /*De la M. Burghel*/. Berlin, 29 dec. 1915/11 ian. 1916. B.A.R.
Îl înștiințează despre primirea unor scrisori și documente în legătură cu Mite Kremnitz.
2327. /*De la Trangott Tamm*/. Ratzeburg, 31 dec. 1915. Lb. germ. B.A.R.*
2328. /*De la Valerian Gillar*/. Viena, /1915/. Text dactilografiat. Lb. germ. B.A.R.
Ofertă pentru o candelă în bronz aurit, cu inscripția în relief și emailată, corpul lămpii, coroana și lanțul fiind sculptate și cu fire cizelate, de 390 karate. Termenul de livrare este de 6-8 săptămâni. Ar fi bucuros dacă ar obține această comandă.
2329. /*De la Louis Basset*/. București, /1915/. Text dactilografiat. B.A.R.
Îl informează că a comunicat mareșalului conversația pe care Tz.-S. a avut-o cu regele referitor la proiectul Spaethe. Pe margine Tz.-S. scrie că pe baza acestei scrisori a confirmat comanda lui Spaethe conform unui deviz pe care îl alătură.
2330. /*De la Ministerul Afacerilor Străine*/. București, 19 ian. 1916. B.A.R.
Anexează copia scrisorii pe care ministrul Filodor a primit-o de la primul director al Antichităților din Ministerul Instrucțiunii din Grecia. Răspunsul este negativ: nu se găsește un bloc vechi de marmură de mărimea cerută decât la Parthenon de unde nu se poate lua, fiind un „prea ilustru monument antic” și existând riscul de a se prăbuși.

2331. /De la Georg. M. Dietrich/. 9 feb. 1916. Text dactilografiat. Lb. germ. B.A.R.
Mulțumește pentru scrisoarea din 24 ianuarie dar tocmai a expedit o scrisoare către regină și ultima lucrare scoasă la editura sa. Îl informează că situația militară îi permite să continue munca de tipărire a cărții. Revine asupra propunerii, căreia regina nu-i dăduse curs, de a se dona o cotă parte din încasări Crucii Roșii din Germania. Solicită semnătura pentru copertă.
2332. /De la Ion Zamfirescu, vice-președintele Societății „Miron Costin”/. București, 24 feb. 1916. B.A.R.
În ședința din 14 februarie Tz.-S. a fost numit membru de onoare, în semn de recunoștință pentru sprijinul acordat Societății.
2333. /De la Societatea Arhitecților din România/. București, feb. 1916. B.A.R.
Este invitat să participe la Congresul arhitecților, organizat la Saloanele Cercului Finanței Comerțului și Industriilor de la Palatul Camerei de Comerț în 25-26 februarie și la banchetul jubileului de 25 ani de la înființarea Societății.
2334. /De la Georg M. Dietrich/. 3 mar. 1916. Text dactilografiat. Lb. germ. B.A.R.
Îi mulțumește pentru scrisoarea din 24 februarie semnată și de regina Maria și relatează despre stadiul lucrării. Îl roagă să obțină semnătura reginei pentru a fi redactată pe copertă, în forma: „Maria-Regina României”. În anexă, scrisoarea lui Tz.-S. către Barbu Știrbey în care solicită această semnătură.
2335. /De laTrangott Tamm/. Ratzeburg, 6 mar. 1916. Lb. germ. B.A.R.*
2336. /De la Hermann Minjon/. Frankfurt, 6 apr. 1916. Text dactilografiat. Lb. germ. B.A.R.
A aflat de la d-ra Krehan că Tz.-S. a fost împuternicit cu publicarea postumă a operelor literare ale reginei Elisabeta. Propune ca și partea a doua a memoriilor reginei să se publice tot la editura lor. Primul volum apăruse înainte de război cu titlul „Mein Penatenwinkel”.
2337. /De la Trangott Tamm/. Ratzeburg, 20 apr. 1916. Lb. germ. B.A.R.*
2338. /De la Giandomenico de Marchis/. Roma, 6 mai 1916. Lb. it. B.A.R.
Își exprimă sentimentele de afecțiune și recunoștință pentru ocazia de a-l fi întâlnit la Muzeu și pentru prezentarea amicală pe care Tz.-S. i-a făcut-o cu ocazia Conferinței pe care sculptorul a ținut-o la Fundația Carol. Speră să-l revadă cu ocazia unei noi vizite la București sau când Tz.-S. va veni la Roma. Anexează câteva date biografice personale.
2339. /De la Trangott Tamm/. Ratzeburg, 11 mai 1916. Lb. germ. B.A.R.*
2340. /De la Trangott Tamm/. Ratzeburg, 27 iun. 1916. Lb. germ. B.A.R.*
2341. /De la M. Burghel/. Berlin, 10/23 iul. 1916. B.A.R.
Știrea decesului Mitei Kremnitz. Îl roagă să anunțe anumite persoane și să se intereseze despre plata pensiunii de la Casa regală.
2342. /De la Trangott Tamm/. Ratzeburg, 25 iul. 1916. Lb. germ. B.A.R.*
2343. /De la N. B. Cantacuzino/. Berna, 26 iul. 1916. Lb. fr. B.A.R.
Îi mulțumește pentru broșura referitoare la expoziție și pentru laudele la adresa sa, dar consideră că el doar a asistat la festivitate, întregul merit revenindu-i lui Tz.-S.
2344. /De la Ministerul de Război/. /București/, 18 aug. 1916. B.A.R.
Petiția sa a fost citită, se așteaptă aprobarea.

3. Corespondență. Scrisori primite

2345. /*De la Ministerul de Război*/. /București/, 22 aug. 1916. B.A.R.
Ministrul și Marele Cartier general au aprobat plecarea lui Tz.-S. în regiunile ocupate împreună cu prof. Ion Bogdan (care a scris o lucrare foarte importantă despre arhivele Brașovului).
2346. /*De la Marele Stat Major*/. București, 28 aug. 1916. B.A.R.
I se trimite alăturat biletul de identitate și copia de pe ordinul de liberă circulație în zona armatei.
2347. /*De la Lt. Gh. Popescu*/. București, 9 sep. 1916. B.A.R.
Îl anunță că ministrul de război, V. Brătianu, îl primește în audiență la data de 12 septembrie.
2348. /*De la A. Schnell*/. București, 21 sep. 1916. B.A.R.
I se cere să se ocupe de transportul a 17 covoare la bisericile Rosenaur și Bartholomeu.
2349. /*De la D. Onciul*/. București, 30 sep. 1916. B.A.R.
Îi trimite anexat o adeverință prin care certifică faptul că, din ordinul ministrului de război, Tz.-S. a depus spre păstrare provizorie la Arhivele statului 1942 documente aduse din „Arhivarul municipal al orașului Brașov”.
2350. /*De la Vintilă Brătianu*/. București, 6 oct. 1916. Text dactilografiat. B.A.R.
Mulțumește pentru devotamentul și râvna depuse în serviciul patriei. Este vorba despre misiunea îndeplinită de Tz.-S. la serviciul supravegherii știrilor în timpul războaielor balcanice și despre revendicarea muzeelor de artă din ținuturile ocupate. În anexă, un text din care rezultă că Tz.-S. a spulberat în fața justiției acuzațiile ce i s-au adus într-o ședință anterioară: arată prin ordinele militare primite, că deși fusese scutit de serviciul militar, atât în campania din Bulgaria în 1913 cât și la începutul războiului din 1916 s-a pus de bună voie în serviciul armatei „primind însărcinări de onoare pe care le-a adus la cel mai bun sfârșit”.
2351. /*De la Ion I. Cantacuzino*/. 12 nov. 1916. Lb. fr. B.A.R.
Rugămintea de a-i face un serviciu: să meargă la el acasă și să ia toate obiectele valoroase pentru a le salva de ocupații germani.
2352. /*De la regele Ferdinand I*/. /București/, 15/28 nov. 1916. În: POPOVĂȚ, P. *Muzeul de la Șosea*. Part. 3. București: /s.n./, 1996, p.263.
„Din Înalt ordin sunteți rugat să binevoiți a lua însărcinarea de a reprezenta Casa regală și Domeniul Coroanei și a apăra interesele respective față de autoritățile civile și militare în tot timpul absenței Noastre din Capitală /.../”
2353. /*De la Ministerul de Interne*/. București, 30 nov. 1916. În: POPOVĂȚ, P. *Muzeul de la Șosea*. Part. 3. București: /s.n./, 1996, p.264.
Prin decizia nr.68.778 e numit prefect al Poliției Capitalei.
2354. /*De la I. Bianu*/. București, 11/24 dec. 1916. Și copie dactilografiată, corectată de Tz.-S. B.A.R.
Îl roagă să-i procure o cartelă pentru carne, altfel „vom fi siliți să ne punem pofta în... rafturi”.
2355. /*De la I. Bianu*/. București, 15/28 dec. 1916. Copie dactilografiată. B.A.R.
Îi mulțumește pentru biletul dat pentru a obține carne pe care a început să-l folosească.
2356. /*De la I. Bianu*/. București, 3 ian. 1917. B.A.R.
Îi cere din nou cartelă ca să cumpere carne pentru „sărbătorile care încep duminică” (Sf. Ion?).
2357. /*De la I. Bianu*/. București, 3 ian. 1917. B.A.R.
Îl roagă să pună la dispoziție trei trăsură și un camion de bagaje pentru a duce la gară un grup de nouă eleve de la Școala de fete a Academiei („Oteteleșanu” de la Măgurele). Elevele urmau să plece în acea seară, la Sibiu.

2358. /De la I. Bianu/. București, 12 ian. 1917. Și copie dactilografiată, corectată de Tz.-S. B.A.R.
Îi cere lămuriri privitoare la rația de zahăr (15 kg./casă) întrebându-l cum rămâne cu Academia: „trebuie socotită ca simplu particular cu 15 kg.?” sau se ține seama de numărul de persoane.
2359. /De la I. Bianu/. București, 15 ian. 1917. B.A.R.
Rugămintea de a interveni pentru anularea deciziei de încartiruire a Școlii „Filipescu”, pe motiv că elevele nu pot locui alături de soldați. Este vorba despre un grup de la Școala „Oteteleșanu” de la Măgurele: patru profesoare și cele nouă eleve care nu au putut fi trimise acasă în 3 ianuarie.
2360. /De la I. Bianu/. București, 27 ian. 1917. Și copie dactilografiată, corectată de Tz.-S. B.A.R.
Cu apelativul „Dragă Agă” (aluzie la funcția de prefect), îi relatează despre o vizită stranie pe care un ofițer și un soldat, probabil bulgari, au făcut-o la Academie în „noaptea sinistră”, inspectând cercetător locul. Solicită măsuri de supraveghere. În însemnare Tz.-S. spune că „noaptea sinistră” este cea în care au fost ridicate de la Academie mai multe manuscrise slavone.
2361. /De la I. Bianu/. București, 29 ian. 1917. Și copie dactilografiată, corectată de Tz.-S. B.A.R.
Îl informează că manuscrisele slavone au fost restituite și întreabă cum trebuie plătit sergentul trimis de Tz.-S. pentru paza Academiei. Povestește despre vizita lui G. Melicescu de la „Steagul” împuternicit de Primărie să conducă Comisia Municipală pentru împărțirea lemnului la săraci („câte mii de kg. să dea Academia pentru a fi scutită de o pagubă mai mare?”) și despre măsurile pe care le-a luat de a aduna „nu numai «Gazeta» unică în 2 exemplare ci toate foile volante ce se tipăresc de tipografia statului” cu rugămintea de a dispune să se strângă pentru „istoricii zilelor grele” tot ce se tipărește la „Adevărul”.
2362. /De la I. Bianu/. București, 31 ian. 1917. Și copie dactilografiată, corectată de Tz.-S. B.A.R.
Îl cheamă urgent căci „Academia este amenințată să fie luată cu asalt de sute de oameni, veniți să ia lemnele”.
2363. /De la I. Bianu/. București, 31 ian. 1917. Și copie dactilografiată, corectată de Tz.-S. B.A.R.
Solicită ajutor și sfat pentru a scăpa de soldații germani care vin să ia lemnele Academiei.
2364. /De la I. Bianu/. București, 31 ian. 1917. B.A.R.
Revine asupra unei informații anterioare, precizând că împărțirea finală a lemnului se va face peste două zile de către dl. Melicescu, reprezentantul Primăriei. Solicită doi sergenți de pază pentru a doua zi și patru pentru a treia. Tonul este de mare îngrijorare: „Nu te lăsa greu că ne prăpădim”.
2365. /De la I. Bianu/. București, 31 ian. 1917. B.A.R.
Despre dificultățile legate de împărțirea lemnului. Agenții trimiși de Tz.-S. venind târziu, mulțimea a spart poarta din spate. Solicită mai mulți sergenți pentru a doua zi când se vor împărți 8.500 kg. rămase din 20.000 kg.
2366. /De la I. Bianu/. București, 1 feb. 1917. B.A.R.
Relatează supărat despre scandalul prilejuit de distribuirea lemnului. Reprezentantul Primăriei chemând prea mulți oameni, vrând să dea aproape toată cantitatea destinată Academiei, Bianu l-a somat să împrăștie lumea. Îl roagă pe Tz.-S. să apere Academia de scandal.
2367. /De la I. Bianu/. București, 3 feb. 1917. Și copie dactilografiată și corectată. B.A.R.
Îi povestește că s-a încheiat „halimaua cu lemne”, mulțumește pentru sergenții trimiși pentru supraveghere și pentru felul cum a rezolvat problema venirii documentelor de la Brașov: „Am admirat meșteșugul fin subțire și cu tighel”- cum ai prezentat felul venirii documentelor de la Brașov – au venit aproape singure – ele cu voia lor!”. În notă, Tz.-S. spune că este vorba de recuperarea celor 1942 manuscrise slavone din anii 1379-1733, subiect prezentat și în „Mărturisiri si-li-te”, p.28-30.

3. Corespondență. Scrisori primite

2368. */De la Comandamentul militar german/*. București, 14 feb. 1917. Copie dactilografiată. Lb. germ. B.A.R.
Este anunțat că în fiecare vineri la ora 20,00, în Aula Fundației Universitare Carol I vor avea loc conferințe pentru ofițerii germani.
2369. */De la I. Bianu/*. București, 4 mar. 1917. Și copie dactilografiată și corectată de Tz.-S. B.A.R.
Îi reamintește despre promisiunea de a interveni la tipografiile „Adevărul” și la cea fostă a Statului: „dispune să se pună la o parte și să le trimită câte 2 exemplare la sfârșitul fiecărei săptămâni”.
2370. */De la Ministerul de interne. Direcțiunea administrativă/*. București, 9 mar. 1917. Text dactilografiat. B.A.R.
Este informat că prof. dr. Hauptman Braune este autorizat să viziteze intituțiile și colecțiile artistice. I se cere lui Tz.-S. să facă un raport amănunțit, în limba germană, asupra situației de la Muzeul de Artă Națională, în care să arate dacă au fost luate obiecte de artă în timpul ocupației.
2371. */De la baronul von Wodianer/*. București, 23 apr. 1917. B.A.R.
E împuternicit să se ocupe de inventarierea colecțiilor de la Muzeul din Sf. Gheorghe, Biserica Sf. Nicolae din Scheii Brașovului și să întocmească protocoalele privind funcțiile îndeplinite la Sibiu.
2372. */De la I. Bianu/*. București, 2 iul. 1917. Și copie dactilografiată și corectată de Tz.-S. B.A.R.
Îl roagă să trimită trăsura de la Fundație pentru a duce și coroana Academiei, de la Hilf, la cimitir. Într-o notă marginală Tz.-S. scrie că este vorba despre înmormântarea lui Titu Maiorescu.
2373. */De la Comandamentul militar german/*. București, 4 iul. 1917. Copie dactilografiată. Lb. germ. B.A.R.
Este anunțat că s-a retras actul justificativ și că Fundația „Carol I” este din nou închisă.
2374. */De la I. Bianu/*. București, 10 iul. 1917. Și copie dactilografiată, corectată de Tz.-S. B.A.R.
Se adresează cu „Arhon Agă”, rugându-l din partea d-nei Sturdza să ducă lăzile din Casa doctorului la ea: „Belele știu că vei fi având câtă frunză și iarbă, dar și aceasta este una, a cărei realizare grabnică e necesară. Și te știu mai iute ca piperul și ca ardeiul cel mic și îndrăcit”. În notă, Tz.-S. scrie că Bianu se referă la salvarea obiectelor de artă și cărți. Trimite la „Mărturisiri si-li-te”, p.106.
2375. */De la I. Bianu/*. București, 11 iul. 1917. Și copie dactilografiată și corectată de Tz.-S. B.A.R.
Despre „un exemplar complet din ziarul „Moldova” pe care colegul Criveț l-a dat Fundației. Îl cere pentru completarea lipsurilor la Academie pe motiv că Fundația nu face colecție de ziare. Îi amintește despre faptul că l-a propus corespondent. Pe margine, Tz.-S. scrie că e o aluzie la propunerea sa ca membru corespondent al Academiei. A fost ales cu unanimitate de voturi în ședința din 27 mai 1915 a secției literare, dar respins apoi în plenul Academiei, în urma campaniei duse de trei membri. Trimite la „Analele A.R.” seria a II-a 1914, 15, p.199 și la „Mărturisiri si-li-te”, p.150.
2376. */De la Dimitrie Onciul/*. București, /iul. 1917/. B.A.R.
Îl roagă să-i trimită o trăsură la Arhivele statului pentru a nu întârzia la înmormântarea lui Titu Maiorescu unde urma să țină un discurs în numele Academiei Române.
2377. */De la I. Bianu/*. București, 4 aug. 1917. B.A.R.
Îi povestește despre un furt al cărui victimă fusese în noaptea precedentă. Hoțul – un țigan prizonier dat în serviciu la ofițeri germani – a fost eliberat imediat. Îl întreabă dacă nemții aveau acest drept.
2378. */De la I. Bianu/*. București, 18 sep. 1917. Și copie dactilografiată, corectată de Tz.-S. B.A.R.
Îl roagă să obțină „iute”, „discret și fără supărare” o învoire pentru a putea merge la Predeal să facă reparații la vila sa. Îi sugerează să vorbească cu un locotenent amabil pe nume Schmidt, de la Serviciul pașapoarte.

2379. */De la I. Bianu/*. București, 8 oct. 1917. Și copie dactilografiată și corectată de Tz.-S. B.A.R.
Cere lămuriri în legătură cu participarea academicienilor la Parastasul regelui Carol I, la Curtea de Argeș: câți pot merge, dacă pot duce o coroană, ora plecării.
2380. */De la I. Bianu/*. București, 17 oct. 1917. Și copie dactilografiată și corectată de Tz.-S. B.A.R.
„I-am făcut o rugare pentru Mama Academie. Dă-i un minut de oprire, când îți vine la îndemână”.
2381. */De la Comandamentul militar german/*. București, 24 oct. 1917. Copie dactilografiată. Lb. germ. B.A.R.
Solicită Aula Fundației „Carol I” pentru o conferință a generalului Teus, având ca subiect „școala germană – viitori germani”.
2382. */De la Comandamentul militar german/*. București, 20 nov. 1917. Copie dactilografiată. Lb. germ. B.A.R.
I se cere să pună la dispoziție Aula Fundației pentru o ședință în 14 decembrie.
2383. */De la I. Bianu/*. București, 22 nov. 1917. B.A.R.
Mulțumește pentru sergenții trimiși pentru paza Academiei. Scrie despre zvonul că nemții intră în casele oamenilor și cer găini fără să dea bon de rechiziție. Cere un sfat cum să facă să-i „trimită la plimbare”.
2384. */De la I. Bianu/*. București, 16 ian. 1918. /Și copie dactilografiată și corectată de Tz.-S./ B.A.R.
Întreabă despre zvonul demisiei lui Tz.-S. de la Prefectură și cere pentru colecțiile Academiei, trei manifeste maximalist – revoluționare ce fuseseră distribuite în oraș. Tz.-S. scrie într-o însemnare că este vorba despre demisia sa din cauza intrigilor colonelului Brociner, „susținut de șeful justiției militare germane, evreu și el”. Acestea au fost expuse pe larg în capitolul „Intermezzo sub ocupație”, din lucrarea „Mărturisiri si-li-te”, p.121-126.
2385. */De la Hermann Minjon/*. Frankfurt, 22 feb. 1918. Text dactilografiat. Lb. germ. B.A.R.
Are adresa sa de la Al. Kutschbach care l-a informat că Tz.-S. se ocupă cu publicarea postumă a operelor reginei Elisabeta. Îl informează că în 1907 a preluat editarea memoriilor reginei din care a apărut primul volum cu titlul „Mein Penatenwinkel”. Războiul, boala și moartea reginei au întrerupt apariția volumului doi. Solicită manuscrisul și cere detalii legate de capitole și paginație.
2386. */De la I. Bianu/*. București, 17 apr. 1918. B.A.R.
Îl roagă să intervină la Volkman, editorul programului „Hochschulkurse zu Bukarest” pentru a trimite Academiei câte două exemplare din toate seriile și tot ceea ce tipăresc ei.
2387. */De I. Bianu/*. București, /20-22 apr.1918/. /Și copie dactilografiată, corectată de Tz.-S./ B.A.R.
Îl invită să-i arate urma unui „vânat” foarte interesant, pe care nu l-a putut „pune la tolbă” și îl întreabă despre „Institut”. Tz.-S. notează pe margine că „vânatul” e un portret în smalț pe aur al regelui Carol I, iar cuvântul „institut” face referire la Institutul german din București și raportul prezentat în scopul obținerii reciprocității (exista doar Institutul Român la Berlin).
2388. */De la I. Bianu/*. București, 23 apr. 1918. B.A.R.
Scrie despre un obiect de preț pe care anticarul Zwiebell e nevoit să-l vândă: o tabacheră din aur dată de regele Carol I mitropolitului Calnic Miclescu, cu portretul regelui pe capac, în smalț și înconjurat de briliante. Nu-l poate cumpăra pentru Academie și îl roagă să facă ceva să „salveze” obiectul.
2389. */De la I. Bianu/*. București, 25 apr. 1918. Și copie dactilografiată și corectată de Tz.-S. B.A.R.
Îl roagă să-l ajute să plece la Iași pentru câteva zile, odată cu delegații oficiali, și să se întoarcă în aceleași condiții. Scopul călătoriei este de a vorbi cu președintele Poni și cu alții despre problemele Academiei.

3. Corespondență. Scrisori primite

2390. /*De la I. Bianu*/. București, 25 apr. 1918. B.A.R.
Adresează rugămintea de a expedia la Iași, un plic, pe cale sigură. Îi pare rău că nu a fost găsit acasă când Tz.-S. a trecut pe la el. Se plânge de rația prea mică de zahăr și face o glumă pe seama bărbii lui Tz.-S.
2391. /*De la Comandamentul militar german*/. București, 25 apr. 1918. Copie dactilografiată. Lb. germ. B.A.R.
Este anunțat să pregătească Aula Fundației pentru o conferință din seria „Hochschulkurse” ce va avea loc în 12/25 mai.
2392. /*De la I. Barbu*/. București, 1 mai 1918. B.A.R.
Cere să-i fie restituite două articole propagandiste, multiplicare pe foi volante și traduse din germană în română, pe care i le împrumutase doar pentru 2-3 zile.
2393. /*De la Duiliu Zamfirescu*/. Iași, 21 mai 1918. B.A.R.
Un bilet trimis prin fiul său, Alex Duiliu Zamfirescu, în care reamintește: „amicilor mei, că sunt încă viu, deși foarte uitat. Vă rog să-mi acordați o permisiune de a veni la București și a mă întoarce la Iași. Doresc să vă văd”.
2394. /*De la Leopold Stern*/. Frankfurt, 30 mai 1918. Text dactilografiat. Lb. germ. B.A.R.
Angajat de firma H. Minjon pentru a susține juridic pretenția de a publica volumul doi al memoriilor reginei Elisabeta, invocă un acord încheiat în 9 decembrie 1907 între regină și firma Minjon prin care editura era împuternicită să publice „Mein Penatenwinkel”. Avocatul solicită manuscrisul respectiv.
2395. /*De la I. Bianu*/. București, 31 mai 1918. B.A.R.
Scrie despre o situație birocratică cu care s-a confruntat la judecătoria unde s-a dus să-și ridice cartea de alegător. Face remarcă: „întâiul pas al reînțelegerii vieții (politice) se arată cu toată dezordinea și destrăbălarea străveche”.
2396. /*De la I. Bianu*/. București, /mai 1918/. B.A.R.
Îl roagă să mai trimită un plic la Iași și să intervină iarăși pentru rezolvarea cererii sale de a pleca la Iași pe care a făcut-o cu trei săptămâni înainte.
2397. /*De la I. Bianu*/. București, 13 iul. 1918. B.A.R.
Îl invită la el pentru a-l ruga ceva în legătură cu Academia.
2398. /*De la I. Bianu*/. București, /sep. 1918/. Copie dactilografiată și corectată de Tz.-S. B.A.R.
Reproș amical la adresa exactității și punctualității „teribile”. („Înapoiază-poftim la minut! – Bun! Creditul este Mare!”). Îl roagă să adune preventiv („căci oricum vor urzi evenimente viitoare”) două articole apărute în ziua precedentă în „Volkische” și „Kölnische”.
2399. /*De la I. Bianu*/. București, 19 nov. 1918. B.A.R.
Îl roagă să dea de urma celor trei mașini de scris ale Academiei care au fost luate de ocupanți „și să facă un act de dreptate și de bunătate către mama Academie, dându-ne cel puțin una”.
2400. /*De la I. Bianu*/. București, 23 nov. 1918. Și copie dactilografiată, corectată de Tz.-S. B.A.R.
„Întâi te felicit că ai ajuns la capăt teafăr la trup și la minte, adecă viu și sănătos și mintea întreagă, netulburată și neîntunecată”. Urmează o rugămintă, tardivă probabil. Pe margine Tz.-S. notează că este vorba despre retragerea lui din poliție unde fusese din nou numit Prefect, de data asta prin Înaltul Decret Regal din 24 aprilie 1918, semnat de Ferdinand la Iași. Trimite la „Mărturisiri si-lite”, p.127-138: „Ultimele zile ale funcționării mele ca Prefect au fost cele mai grele, din cauza conflictelor între populația română înviorată de succesul aliaților și armata de ocupație, în retragere precipitată”.

2401. /*De la Simion Mehedinți*/. București, /aug. 1919/. Arhiva BCU.
„Dă mărturie” pentru un absolvent al Facultății de Litere, care a urmat și cursuri de Geografie, în vederea obținerii unui ajutor material de la Fundație în valoare de 1.000 lei, pentru întocmirea tezei de doctorat și cercetările necesare elaborării acesteia. Tz.-S. aprobă doar 600 lei.
2402. /*De la Gogu Constantinescu*/. Paris, 8 oct. 1919. Arhiva BCU.
Relatează despre modul în care a călătorit spre Paris, despre cum s-a instalat în Rue de la Victoire și că în 11 octombrie va conferenția în sala Facultății de Medicină, în „fața tuturor Profesorilor de la Facultățile din Franța și a celor din străinătate”.
2403. /*De la Leonard Sadoveanu, student al Facultății de Litere*/. București, 28 feb. 1920. Text dactilografiat. Arhiva BCU.
Restituie de bună voie permisul primit de la Fundație, deoarece dl. Ciuchi, bibliotecar, i-a interzis să citească ziare în localul bibliotecii. „Având în vedere și alte neplăceri”: neîncălzirea suficientă, „lipsa îndelungată a unor cărți”, s-a convins „de dreptatea afirmațiilor D-lui Prof. N. Iorga, care, la deschiderea cursului său de Istorie Universală (...) ne sfătuiseră de a nu frecventa Fundațiunea, unde ne-am fi găsit în «plină Germanie»”. Așadar, conchide studentul, din punct de vedere administrativ această bibliotecă „lasă atât de mult de dorit”.
2404. /*De la Ioan Pospisil*/. București, /31 mar. 1920/. Arhiva BCU.
Ofertă de legare a cărților Fundației la un preț unic, indiferent de mărimea publicațiilor. Abil, Tz.-S. decide să se trimită la legat doar „jurnalele mai mari”, celelalte se vor lega la „Convorbiri literare”.
2405. /*De la Ministerul Instrucțiunii și al Cultelor*/. București, 3 mai 1920. Text dactilografiat. B.A.R.
Răspuns la raportul din 6 aprilie 1920. Tz.-S. este autorizat să alcătuiască lista obiectelor de artă românești de la Budapesta și Viena și să facă toate demersurile pentru ca țara noastră să reintre în posesia lor.
2406. /*De la Ministerul Instrucțiunii și al Cultelor*/. București, 8 iun. 1920. Text dactilografiat. B.A.R.
Este autorizat să întocmească lista obiectelor ce lipsesc din diferite colecții ale vechiului Regat și teritoriile alipite în vederea recuperării lor de la muzeele din Budapesta și Viena.
2407. /*De la B. Bories și E. M.*/. Craiova, 10 sep. 1920. Lb. fr. B.A.R.
Mulțumiri pentru o intervenție în favoarea lor la Ministerul Cultelor și Instrucțiunii.
2408. /*De la Ministerul Cultelor și al Artelor*/. București, 13 oct. 1920. Text dactilografiat. B.A.R.
Este numit în Comisia constituită de Ministerul Afacerilor Externe pentru executarea tratatului de pace cu Austria și Ungaria în vederea recuperării obiectelor de artă de la muzeele din Budapesta și Viena.
2409. /*De la Elisabeta G. Știrbey, Administrația succesiunii principelui G. Știrbey*/. București, 18 nov. 1920. Copie dactilografiată. B.A.R.
Cere eliberarea, până în 23 aprilie 1921, a casei sale din Calea Griviței nr.5 închiriată din 3 septembrie 1917 Ministerului Cultelor și Instrucțiunii Publice pentru Muzeul de Artă Națională.
2410. /*De la Ministerul Afacerilor Străine. Direcțiunea Tratatelor*/. București, 20 ian. 1921. Text dactilografiat. B.A.R.
Confirmă primirea raportului lui Tz.-S. din 25 ianuarie privitor la tratativele pentru restituirea de la Berlin a tezaurului scit, din argint.
2411. /*De la P. Antonescu, președintele Societății Arhitecților din România*/. București, 2 iul. 1921. Text dactilografiat. B.A.R.
Ca membru de onoare, Tz.-S. este invitat în 7 iulie la sărbătoarea jubileului de 30 de ani de la înființarea Societății.

3. Corespondență. Scrisori primite

2412. */De la rectorul Universității din Iași/*. Iași, 30 nov. 1921. Arhiva BCU.
Îi comunică numele studentei din Iași care a fost desemnată să beneficieze de bursa acordată de Fundație din Fondul Elisabeta.
2413. */De la St. Burcuș și Fl. Stănculescu/*. București, 16 mar. 1922. Text dactilografiat. B.A.R.
Îl roagă să rămână membru al Societății Arhitecților din România.
2414. */De la C. Banu, ministrul Cultelor și Artelor/*. București, 7 mai 1922. Copie dactilografiată. B.A.R.
Mulțumiri pentru frumosul rezultat constând în recuperarea de la Muzeul din Berlin a obiectelor din patrimoniul cultural al României luate de nemți în timpul războiului.
2415. */De la Muzeul de artă populară/*. Berlin, 13 mai 1922. Lb. germ. B.A.R.
Despre livrarea unor pachete, probabil cu obiecte din tezaurul scit, recuperat de statul român prin negocierile la care Tz.-S. a avut o contribuție însemnată.
2416. */De la Muzeul de artă populară/*. Berlin, 13 mai 1922. Lb. germ. B.A.R.
Este înștiințat că operația de etichetare a obiectelor s-a finalizat.
2417. */De la Ministerul Cultelor și Artelor. Direcțiunea Generală a Artelor/*. București, 27 mai 1922.
Text dactilografiat. B.A.R.
Mulțumiri pentru rezultatele negocierilor de la Berlin privind recuperarea obiectelor de artă.
2418. */De la Ministerul Cultelor și Artelor. Direcțiunea Generală a Artelor/*. București, 6 iun. 1922. Text dactilografiat. B.A.R.
I se reînnoiește delegația pentru participarea la demersurile legate de recuperarea obiectelor de artă de la muzeele din Berlin, Budapesta și Viena.
2419. */De la Muzeul de artă populară/*. Berlin, 6 iun. 1922. Lb. germ. B.A.R.*
2420. */De la C. Banu, ministrul Cultelor și Artelor. Direcțiunea Generală a Contabilității/*. București, 10 iun. 1922. Text dactilografiat. B.A.R.
Este numit Inspector general al muzeelor din România, cu titlu onorific. Primește sarcina organizării unitare a tuturor muzeelor de artă din țară, inclusiv din teritoriile alipite.
2421. */De la Aúner/*. Viena, 26 iun. 1922. Lb. germ. B.A.R.
A aflat de la prof. Onciul despre venirea lui Tz.-S. la Viena pentru tratativele legate de recuperarea obiectelor de artă românești. Îi sugerează să vină cât mai repede pentru a-l întâlni pe prof. Tielze înainte de încheierea semestrului și să aducă unele obiecte pentru a fi oferite la schimb.
2422. */De la Ministerul Afacerilor Străine/*. București, 27 iun. 1922. Text dactilografiat. B.A.R.
Este delegat de Guvernul României să se ocupe de recuperarea din Germania a obiectelor de artă luate în timpul ocupației. Va participa la tratativele cu guvernele austriac și ungar, în virtutea reglementărilor Tratatului de la Trianon și a Conferinței de la Roma pentru încheierea unei convenții legate de arhive și obiecte de artă.
2423. */De la Legația României la Londra/*. Londra, 8 iul. 1922. Text dactilografiat. B.A.R.
Îi trimite traducerea scrisorii primite de la redacția revistei „The Studio” și-i solicită colaborarea (materialul ar trebui să ajungă la Londra până la 15 septembrie). Pe verso, ciorna scrisorii lui Tz.-S. Răspunde că va colabora, deși consideră termenul prea scurt. Amintește de contribuția principelui Bibescu, care inițiase proiectul încă din 1914.
2424. */De la Aúner/*. Viena, 15 aug. 1922. Lb. germ. B.A.R.
Răspunde la scrisoarea din 13 august și-i comunică programul lui Tielze și al său: va fi în concediu dar va veni la încheierea tratatelor.

2425. /*De la Serviciul român de restituțiuni*/. Wiesbaden, 11 sep. 1922. Text dactilografiat. B.A.R.
Correspondență privind obiectele restituite de Germania în urma tratatelor conduse de Tz.-S.
2426. /*De la M. Roșca, Universitatea din Cluj. Institutul de arheologie și numismatică*/. Cluj, 12 oct. 1922. Text dactilografiat. B.A.R.
Mulțumește pentru o intervenție (probabil în legătură cu scutirea personalului de serviciul militar obligatoriu) și că l-a adus pe ministrul Banu la Cluj. Referiri la un memoriu la care lucrează.
2427. /*De la Aúner*/. Viena, 24 oct. 1922. Lb. germ. B.A.R.
Precizări în legătură cu scrisoarea trimisă de Tz.-S. în 19 octombrie 1922. Este vorba despre aprobarea Convenției încheiate la Viena referitoare la recuperarea obiectelor de artă care întârzie datorită opoziției din țară, deși prof. Onciul a opinat favorabil și solicitat fotografii ale obiectelor. Aúner explică de ce nu poate trimite fotografiile cerute, acestea fiind doar în parte actuale și cere o nouă selecție a obiectelor trofeului. În final, scrie și N. B. Cantacuzino câteva rânduri, arătând că pe măsura trecerii timpului lucrurile se complică și este mai dificil de recuperat obiectele.
2428. /*De la Ministerul Afacerilor Străine. Direcțiunea executării tratatelor*/. București, 31 oct. 1922. Text dactilografiat. B.A.R.
Îl întreabă dacă a făcut în timpul negocierilor din 5 octombrie, afirmația că: „România nu mai are nici o pretenție asupra cărților cerute în restituțiune”, așa cum spune delegatul german von Stein.
2429. /*De la Ministerul Afacerilor Străine. Direcțiunea executării tratatelor*/. București, 7 nov. 1922. Text dactilografiat. B.A.R.
Este informat asupra activității Serviciului de Restituțiuni din Budapesta. În privința obiectelor de artă, arhive și documente nu s-au mai făcut alte cercetări deoarece se așteaptă sosirea lui Tz.-S. Îi sugerează să urgenteze identificarea colecției de monede a Academiei Române ce se află în Germania întrucât Guvernul intenționează să încheie un „forfeu global pentru restituții” ce va finaliza cercetările.
2430. /*De la Gerda von Bardeleben*/. 1922-1937. 4 scrisori .Lb. fr., germ. B.A.R.*
2431. /*De la Ion Marin Sadoveanu*/. București, 15 ian. 1923. Arhiva BCU.
Solicită Amfiteatrul Fundației „în toate duminicile de la 28 ianuarie până la 1 aprilie 1923 inclusiv ziua, de la orele 5/2 d.a. precum și în serile zilelor de joi 1 feb. și 22 mar. orele 9,” pentru ciclul de conferințe al grupării „Poesis”.
2432. /*De la Manolescu*/. Budapesta, 18 ian. 1923. Text dactilografiat. B.A.R.
Regretă că nu l-a găsit la Fundație a doua zi după Crăciun pentru a discuta despre soarta covoarelor care se află în păstrare, sigilate, la Legație. Vor fi expediate săptămâna viitoare prin curier. Face unele precizări în legătură cu chestiunea Ipoly cu speranța desfășurării lucrurilor în favoarea României. (Este vorba despre recuperarea unor obiecte de patrimoniu de la unguri).
2433. /*De la Ministerul Afacerilor Străine. Direcțiunea executării tratatelor*/. București, 8 feb. 1923. Text dactilografiat. B.A.R.
Răspuns la raportul din 15 ianuarie. S-a intervenit la Ministerul Artelor pentru trimiterea urgentă la Viena a tablourilor indicate de Tz.-S. Este autorizat să continue negocierile de la Berlin în chestiunea tezaurului de la Bârca.
2434. /*De la Ministerul Cultelor și Artelor. Direcția Generală a Cultelor*/. București, 19 nov. 1923. Text dactilografiat. B.A.R.
Îi trimite o copie a referatului nr. 214 din 15 februarie 1917 întocmit de Al. Lapedatu, secretarul Comisiunii monumentelor istorice. Este vorba despre odoarele sacre ale Mitropoliei Moldovei și Sucevei, ale bisericilor Trei Ierarhi și Sf. Nicolae Domnesc din Iași și ale altor mănăstiri, ridicate și duse la Moscova în timpul luptelor de la Mărășești.

3. Corespondență. Scrisori primite

2435. */De la Ministerul Afacerilor Străine. Direcțiunea executării tratatelor/*. București, 27 mar. 1923. Text dactilografiat. B.A.R.
Trimite anexat copia notei remise Ministerului de Externe austriac, semnată de reprezentanții ceh și român, la Viena. Precizează că nota tinde să salvgardeze interesele României, restituirea diverselor obiecte și documente istorice urmând să se facă conform art.196 din Tratatul de la St. Germain.
2436. */De la Aúner/*. Viena, 1 apr. 1923. Lb. germ. B.A.R.
Știrea morții lui Onciul l-a impresionat. Speră că munca acestuia va fi dusă la bun sfârșit în spiritul lui. Îl roagă să-i acorde cel puțin o parte din încrederea pe care i-o acordase prof. Onciul. Întrucât Comisia de arhivă din care face parte este pe cale de a fi desființată, îi cere lui Tz.-S. să-l sprijine și să-i informeze pe Carp și Duca.
2437. */De la Ministerul Cultelor și Artelor. Direcțiunea generală a Cultelor/*. București, 23 apr. 1923. Text dactilografiat. B.A.R.
Mitropolia Moldovei și Sucevei a comunicat că cele 7 lăzi cu odoare bisericești depozitate la sediul Mitropoliei în 3 noiembrie 1916 au fost expediate la Moscova prin îngrijirea Administrației Casei Bisericii, odată cu celelalte odoare ale Mitropoliei, în februarie 1917.
2438. */De la Zoe Păucescu/*. București, 23 iun. 1923. Arhiva BCU.
Reamintește de condiția impusă la cumpărarea de către Fundație a imobilului Păucescu: „ca una din sălile Fundațiunii ce trebuia să se clădească, să poarte numele soțului meu Grigore G. Păucescu și știam că aceasta fusese primită cu bunăvoință de M.S. Regele Carol”.
2439. */De la col. L. Bărzotescu/*. București, 29 oct. 1923. B.A.R.
Tz.-S. este înștiințat de șeful Secției istorice din Marele Stat Major că a fost invitat la ședința din 1 octombrie a Comisiei pentru organizarea Muzeului Militar.
2440. */De la Ministerul Afacerilor Străine. Direcțiunea Executării tratatelor/*. București, 13 nov. 1923. Text dactilografiat. B.A.R.
Despre intervenția din 27 iulie a Serviciului Român de Restituiri din Wiesbaden pe lângă Comisiunea germană din Frankfurt pentru restituirea tezaurului scit deținut de Muzeul Preistoric din Berlin. În anexă îi trimite Raportul din 29 octombrie către Serviciul de Restituiri și Reparațiuni în Natură de pe lângă Comisiunea Reparațiilor, împuternicit să ia măsuri de constrângere în caz de litigiu sau de întârzieri în soluționare.
2441. */De la Aúner/*. */Viena/*, */1923/*. Lb. germ. Scrisoare incompletă (lipsă prima pagină). B.A.R.
Vorbește despre a treia parte, constând din 45 piese și niște manuscrise, care a ajuns de la Biblioteca Regală din Triend (?) la Viena. Nici unul nu are referiri la România sau la regii ei. Se bucură să-l întâlnească pe Tz.-S. la Viena.
2442. */De la Ministerul Afacerilor Străine. Direcțiunea executării tratatelor/*. București, 14 mar. 1924. Text dactilografiat. B.A.R.
Referiri la adresa nr.61867 trimisă lui Tz.-S. în 13 noiembrie 1923 privitor la rambursarea unei sume de bani Serviciului Român de Restituiri din Budapesta pentru transportul a 14 covoare orientale aparținând bisericilor săsești din Transilvania. Îl roagă să facă noi demersuri pentru recuperarea sumei.
2443. */De la Henri Lanquer/*. Paris, 2 mai 1925. Lb. fr. B.A.R.
A primit ilustrata pe care i-a trimis-o prin prietenul său, Bataillon ce tocmai s-a întors din București și îl invită la cabinetul lui. Lanquer este sub-secretar de stat în Învățământul Tehnic și de Arte-Frumoase din Paris. Scrisoarea e adresată lui Tz.-S. la Hotelul Buckingham din Paris.
2444. */De la Ancuța Tzigara-Samurcaș/*. 26 mai 1925. Lb. fr. B.A.R.
Impresii de la o serbare la care au purtat costume populare.

2445. *De la Robert Brussel*/. Paris, 27 mai 1925. Text dactilografiat. Lb. fr. B.A.R.
Își exprimă dorința de a avea o întrevedere cu Tz.-S. Regretă că a primit prea tâziu invitațiile pentru Expoziția românească și ar fi bucuros dacă l-ar însoți. Tz.-S. se află la Paris.
2446. *De la Francisc Șirato*/. /București/, /mai 1925/. B.A.R.
Comunicări despre ultimele evenimente petrecute la București: venirea lui Vuia de la Cluj pentru o expoziție cu obiecte adunate de acesta și glumele gazetarilor bucureșteni pe socoteala expoziției. Îi dă vestea morții lui Al. Marghiloman. Tz.-S. se află la Paris.
2447. *De la Eugène Pittard*/. Geneva, 23 iun. 1925. Copie dactilografiată. Lb. fr. B.A.R.
Regretă că nu s-au întâlnit la București, dar i-a spus doamnei Tzigara despre proiectul de a organiza la Geneva o expoziție etnografică românească. A vorbit deja cu oficiali români și elvețieni. Expune pe larg ideea, cu amănunte legate de transportarea expoziției de la Paris și lista expozitelor. Scrisoarea are antetul Muzeului etnografic din Geneva.
2448. *De la Eugène Pittard*/. Geneva, 22 iul. 1925. Copie dactilografiată. Lb. fr. B.A.R.
Decizia comunicată de Tz.-S. îl deprimă. Își propune să înnoiască cererea către Duca atunci când acesta va veni la Geneva. Acceptă oferta făcută de Tz.-S. pentru colecțiile Muzeului etnografic din Geneva.
2449. *De la Ancuța Tzigara-Samurcaș*/. Tuzla, 2 aug. 1925. Carte poștală. Lb. fr. B.A.R.
Ilustrata este o vedere din largul mării înghețate către Băile Movila, în iarna anilor 1928-1929, expedită lui Tz.-S. la Hotelul Ritz din Barcelona. Povestește despre o excursie la Balcic.
2450. *De la William Ritter*/. Bissone, 11 aug. 1925. Lb.fr. B.A.R.
A aflat de la Marcel Montador despre prezența lui Tz.-S. la Geneva cu prilejul expoziției românești pe care regretă că nu o poate vizita. Îl invită la Bissone.
2451. *De la Eugène Pittard*/. Geneva, 20 aug. 1925. Copie dactilografiată. Lb. fr. B.A.R.
Despre demersurile întreprinse pentru organizarea expoziției românești la Geneva, transportarea ei de la Paris până la 20 octombrie. Îi răspunde că se va interesa despre posibilitatea tipăririi catalogului. Consideră că aceasta se poate face rapid și ușor la Geneva.
2452. *De la Francisc Șirato*/. București, 26 aug. 1925. B.A.R.
Îl înștiințează despre pregătirile pentru transportul lăzilor cu tablouri la expoziția din Geneva, cu acordul prințului și că afișul – realizat de Roguski – precum și lista lucrărilor le va primi de la dl. Ostahie la Geneva.
2453. *De la Ancuța Tzigara-Samurcaș*/. /Tuzla/, 27 aug. 1925. Lb. fr. B.A.R.
Îi scrie tatălui ei despre sejurul la mare, băile și promenadele mamei și surorii sale, Mitzi.
2454. *De la Ancuța Tzigara-Samurcaș*/. /Tuzla/, 4 sep. 1925. B.A.R.
Alte impresii din timpul sejurului, povestite cu inocență și romantism.
2455. *De la Vintilă Petală*/. Paris, 4 sep. 1925. Text dactilografiat. B.A.R.
Îl informează că a primit două telegrame, una de la ministrul Lapedatu care îi comunică autorizările privind delegația României la expoziție și alta de la dl. Mugur. Scrisoarea, adresată lui Tz.-S. la Paris, poartă antetul Legației României în Franța.
2456. *De la Frank Thomas*/. Geneva, 10 sep. 1925. Carte de vizită. Lb. fr. B.A.R.
2457. *De la Ancuța Tzigara-Samurcaș*/. /București/, 16 sep. 1925. B.A.R.
Despre o călătorie la Negrileşti și întoarcerea sa cu trenul prin Mărășești, Tecuci și Buzău.

3. Corespondență. Scrisori primite

2458. /*De la Eugen Ciuchi*/. București, 18 sep. 1925. B.A.R.
Îl informează asupra stadiului lucrărilor la Fundație. Este vorba despre donația junimistului Th. Rosetti pe care speră că Tz.-S. o va găsi așezată, numerotată, eventual și înscrisă, dacă va fi timp, „căci au început să vină și cărțile de la legat”.
2459. /*De la William Ritter*/. Bissone, 26 sep. 1925. Lb. fr. B.A.R.
Îi mulțumește pentru scrisoare și pentru invitația la conferința la Geneva. Nu poate veni dar îi propune să aducă expoziția și la Locarno sau Lugano, situate în drumul lui de întoarcere spre București.
2460. /*De la Sandu Tzigara-Samurçaș*/. Sărata Monteoru, /1 oct. 1925/. Lb. fr. B.A.R.
Se bucură de succesele tatălui său și de bunele raporturi cu Văcărescu (?).
2461. /*De la Maria Voinescu*/. Geneva, 5 oct. 1925. B.A.R.
Încântată de Expoziția de artă populară și bisericească pe care Tz.-S. a prezentat-o cu „gust și pricepere”, donează suma de 100 lei în contul subscripției care se face pentru aducerea acesteia la Geneva.
2462. /*De la Eric Drummond*/. Geneva, 8 oct. 1925. Text dactilografiat. Lb. engl. B.A.R.
Scrisoarea, purtând antetul Societății Națiunilor, e adresată profesorului Tz.-S. la Pensiunea Mirabeau din Geneva. Mulțumește pentru lucrarea „L’art du peuple roumain” pe care o găsește foarte interesantă și frumos ilustrată. Speră să viziteze curând expoziția de artă românească despre care a auzit numai cuvinte de laudă.
2463. /*De la șeful Departamentului federal intern*/. Berna, 8 oct. 1925. Text dactilografiat. Lb. fr. B.A.R.
Mulțumește pentru volumul „L’art du peuple roumain”. Lucrarea a intrat în colecțiile Bibliotecii Centrale Federale din Berna.
2464. /*De la Muzeul de artă și istorie*/. Geneva, 9 oct. 1925. Lb. fr. B.A.R.
Mulțumiri pentru lucrarea consacrată artei românești, apărută cu prilejul expoziției internaționale organizate la Muzeul Rath. Este vorba de „L’art du peuple roumain”, catalogul expoziției din Geneva.
2465. /*De la William Ritter*/. Bissone, 10 oct. 1925. Lb. fr. B.A.R.
Mulțumește pentru scrisori și pentru catalogul expoziției din Geneva. Vizita sa i-a fost confirmată prin scrisoarea de la Casa regală. Se bucură la gândul timpului pe care îl vor petrece împreună (discutând, foietând cărți sau plimbându-se la frescele din împrejurimi). Îl va aștepta la Lugano.
2466. /*Biblioteca Națională a Elveției*/. Berna, 13 oct. 1925. Text dactilografiat. B.A.R.
Mulțumiri pentru volumul „L’art du peuple roumain” pe care Tz.-S. l-a donat bibliotecii.
2467. /*De la consilierul de stat din Departamentul de instrucție publică*/. Geneva, 13 oct. 1925. Text dactilografiat. Lb. fr. B.A.R.
Mulțumește pentru volumul „L’art du peuple roumain”.
2468. /*De la Muzeul de artă și istorie*/. Geneva, 14 oct. 1925. Lb. fr. B.A.R.
Cere aprobarea Guvernului Român, de a face fotografiile ale exponatelor din Expoziția românească de la Muzeul Rath. Solicitarea este pentru dl. M. Gabriel Millet, directorul Școlii de Înalte-Studii din Paris care pregătește o publicație despre miniaturile din Orientul Creștin.
2469. /*De la Casieria municipală*/. Geneva, 16 oct. 1925. Lb. fr. B.A.R.
Adresată lui Tz.-S. la Muzeul Rath din Geneva. Trimite chitanța pentru plata sălii de la Muzeul de artă și de istorie unde Tz.-S. a rostit o conferință în 15 octombrie.

2470. */De la Biblioteca publică și universitară/*. Geneva, 19 oct. 1925. Text dactilografiat. Lb. fr. B.A.R.
Oferă pentru Fundația Carol I volumul „Genève, cité des Nations” ca suvenir și semn de recunoștință pentru expoziția captivantă pe care au avut ocazia să o admire grație lui Tz.-S.
2471. */De la William Ritter/*. Bissone, 26 oct. 1925. Lb. fr. B.A.R.
Speră că a intrat în posesia cutiei expediat de la Milide conținând 14 tablouri de Grigorescu, trimise către regele Carol I; precizări legate de negocierea plății. Se bucură că în acest fel tablourile se întorc în țara lor natală. Tz.-S. se afla la Geneva unde organizase expoziția de la Muzeul Rath.
2472. */De la William Ritter/*. Bissone, 26 oct. 1925. Lb. fr. B.A.R.
Îi trimite un document pe care Tz.-S. îl solicitase. Spre să-l întâlnească la Roma.
2473. */De la Biroul de arhive școlare și de cercetări pedagogice. Departamentul instrucțiunii publice/*. Geneva, 27 oct. 1925. Text dactilografiat. Lb. fr. B.A.R.
Mulțumește pentru lucrarea „L’art du peuple roumain”, pe care Tz.-S. a oferit-o Bibliotecii Cercului pedagogic primar.
2474. */De la J. Véron, Grauer & Cie/*. Geneva, 28 oct. 1925. Lb. fr. B.A.R.
Tz.-S. se află încă la Muzeul Rath din Geneva. Agenția de transport internațional îl informează că vagonul cu obiecte va ajunge la București în 31 octombrie.
2475. */De la Erik Colban/*. Geneva, 3 nov. 1925. Lb. fr. B.A.R.
Mulțumește pentru exemplarul din „L’Art du peuple roumain” pe care i l-a trimis. Scrisoarea, adresată lui Tz.-S. la Muzeul de Artă Națională din București, poartă antetul Societății Naționale.
2476. */De la William Ritter/*. Bissone, 16 nov. 1925. Lb. fr. B.A.R.
Precizări legate de cele 14 tablouri de Grigorescu vândute Casei regale române: un inventar analitic cu explicații detaliate despre fiecare tablou.
2477. */De la Eugène Pittard/*. Geneva, 16 nov. 1925. Copie dactilografiată. Lb. fr. B.A.R.
Despre cheltuielile legate de organizarea expoziției românești la Muzeul Rath. Speră că Tz.-S. a ajuns cu bine la București, la fel obiectele din expoziție și că micile conflicte între români s-au rezolvat, rămânând doar amintirea unei frumoase opere ce face cinste României.
2478. */De la Școala de Arte-Frumoase/*. Geneva, 17 nov. 1925. Text dactilografiat. Lb. fr. B.A.R.
Mulțumește pentru cele două publicații referitoare la participarea României la expozițiile de la Paris și Geneva, pe care le-a primit de la tipografia Kundig, cu mențiunea: „din partea autorului”. Speră să-l întâlnească cu o viitoare ocazie.
2479. */De la Eugène Pittard/*. Roma, 30 dec. 1925. Carte poștală. Lb. fr. B.A.R.
Cuvinte cordiale, amintiri plăcute legate de întâlnirea cu ocazia expoziției de la Geneva.
2480. */De la Sandu Tzigara-Samurcaș/*. Sovata, /1925/. Lb. fr. B.A.R.
Despre oamenii întâlniți la Sovata, Popanel și Alexandra Cantacuzino, Dobčko-Prager. A primit o scrisoare de la Vulcănescu (?), aflat la Geneva.
2481. */De la Anuța Tzigara-Samurcaș/*. București, 8 ian. 1926. B.A.R.
Referiri la o vizită, telefoane primite și niște cumpărături.
2482. */De la Sandu Tzigara-Samurcaș/*. București, 9 ian. 1926. Lb. fr. B.A.R.
Dorește să aibă textul conferinței ținute de tatăl său și se bucură de călătoriile pe care acesta le face, considerându-le „cel mai bun stimulent al vitalității și cel mai eficace calmant pentru nervi”. La sfârșitul scrisorii, un rând scris de Maria, soția lui Tz.-S.

3. Corespondență. Scrisori primite

2483. /*De la William Ritter*/. Bissone, 11 ian. 1926. Lb. fr. B.A.R.
Răspuns la scrisoarea din 3 noiembrie. Negociază prețul tablourilor lui Grigorescu vândute Casei regale. Așteaptă confirmarea înainte de a pleca la Roma unde speră să-l întâlnească. Comunică numele băncii elvețiene prin care se vor realiza plățile.
2484. /*De la Sandu Tzigara-Samurcaș*/. București, 11 ian. 1926. Lb. fr. B.A.R.
Sandu îi povestește lui Tz.-S., aflat la Brașov despre un ceai la care a participat cu Mitzi și face unele referiri la Ciuchi și Florian de la Fundație, „bruiati” din cauza „carnetului de prezență”.
2485. /*De la P. Lavally*/. Paris, 18 feb. 1926. Lb.fr. B.A.R.
Mulțumește pentru broșura „L’art du peuple roumain” pe care a primit-o prin domnișoara Bengescu. Lavally este conservator la Biblioteca arhivelor Muzeului și Colecțiilor Școlii Naționale Superioare de Arte-Frumoase din Paris.
2486. /*De la William Ritter*/. Bissone, 20 feb. 1926. Lb. fr. B.A.R.
Mulțumește pentru scrisoarea primită cu opt zile în urmă. Rămâne la decizia luată în legătură cu tablourile lui Grigorescu, se bucură că ele sunt în România. Referiri la plățile bancare și la proiectul unei călătorii la Roma.
2487. /*De la William Ritter*/. Bissone, 4 mar. 1926. Lb. fr. B.A.R.
Comunică finalizarea tranzacției legate de tablourile lui Grigorescu, banii ajungând la bancă. Mulțumește lui Tz.-S., datorită căruia s-au rezolvat toate aceste probleme. Nu poate pleca încă deoarece așteaptă un vizitator din Cehoslovacia dar proiectata călătorie la Roma se anunță curând.
2488. /*De la R. Duppierreux*/. Paris, 18 mar. 1926. Text dactilografiat. Lb. fr. B.A.R.
Scrisoare cu antetul Societății Națiunilor, Institutului Internațional de Cooperare Intelectuală, Secția de relații artistice. Comunicări legate de deciziile institutului, relațiile dintre muzeografi, organizarea congreselor și expozițiilor.
2489. /*De la R. Duppierreux*/. Paris, 24 apr. 1926. Text dactilografiat. Lb. fr. B.A.R.
Îi trimite textul rezoluției Institutului Internațional de Cooperare Intelectuală și un chestionar pentru completare în vederea realizării fișei Muzeului de Artă Națională pentru a fi înscris în Repertoriul Internațional al Muzeelor și Colecțiilor fotografice.
2490. /*De la Nichifor Crainic*/. București, 26 apr. 1926. Text dactilografiat. B.A.R.
Scrisoare cu antetul Ministerului Cultelor și Instrucțiunii. Direcțiunea Artelor și Teatrelor. Este înștiințat că prin decizia nr. 19580 din 1926 a fost numit Inspector general al muzeelor.
2491. /*De la Ministerul Instrucțiunii*/. București, 17 iun. 1926. Text dactilografiat. B.A.R.
Decizia de numire, începând cu 1 iunie, prin Înaltul Decret Regal nr. 2548/1926, ca profesor titular la catedra de „Istoria Artelor” de la Facultatea de Filosofie și Litere din Cernăuți.
2492. /*De la Ministerul Cultelor și Artelor. Direcțiunea Artelor și Teatrelor*/. București, 26 iun. 1926. B.A.R.
A supus Consiliului de Miniștri referatele lui Tz.-S. referitoare la revendicarea obiectelor de artă din Austria. Îl împuternicește să reia tratativele și să răscumpere cât mai favorabil coroana Bocskay. Pentru tabloul lui Francken cu portretul lui „Mihai Viteazul” sugerează să ofere la schimb „Madona” lui Cranach de la Muzeul de antichități.
2493. /*De la August Loche*/. Viena, 25 sep. 1926. Text dactilografiat. Lb. germ. B.A.R.
Îl înștiințează că ungurii duc o campanie susținută pentru obținerea coroanei lui Bocskay, pe motiv că nu aparține Transilvaniei și deci România nu ar avea drepturi asupra ei. Îl roagă să trimită până la 10 octombrie când vor avea loc dezbaterile o declarație de poziție din partea României. Scrisoarea are antetul Asociației Federale de numismatică și medalii din Viena.

2494. */De la principesa Alexandrina Cantacuzino/*. București, 6 oct. 1926. Text dactilografiat. B.A.R.
Îi propune să facă parte din Comitetul de patronaj al Uniunii Intelectuale Române pe care o prezidează. Trimite modelele de statut ale altor secțiuni și-i solicită o adeziune scrisă. Uniunea este afiliată la Federația Internațională Intelectuală de sub președinția principesei.
2495. */De la F.B. Soukup și Zv. Tobolka/*. Praga, 18 oct. 1926. Text dactilografiat. Lb. fr. B.A.R.
Scrisoare cu antetul Asociației bibliotecarilor cehoslovaci. Ales membru onorific al societății, Tz.-S. este rugat să accepte titlul și să primească diploma.
2496. */De la Ernst Bush/*. Berlin, 26 oct. 1926. Copie dactilografiată. Lb. germ. B.A.R.
O invitație la Berlin pentru convorbiri în legătură cu tezaurul scit din argint și întocmirea actelor necesare expunerii lui.
2497. */De la Alexandrina Cantacuzino/*. București, 14 nov. 1926. Text dactilografiat. B.A.R.
Îl invită să se ocupe – în calitate de membru al Comitetului de patronaj al Uniunii Intelectuale Române – de înființarea Asociației „Prietenii Muzeelor”. În anexă, copia scrisorii, datată 22 iunie 1926, primită de la Institutul de cooperare intelectuală cu sugestia inițierii acestei secțiuni.
2498. */De la Dr. Toepke, Legația Germaniei la București/*. București, 18 dec. 1926. Text dactilografiat. Lb. germ. B.A.R.
Despre o telegramă trimisă de la Berlin, care s-a deteriorat. Răspunsul va fi telegrafiat.
2499. */De la Ministerul Afacerilor Străine. Direcțiunea Tratatelor/*. București, 23 dec. 1926. Text dactilografiat. B.A.R.
Îi trimite spre analiză o copie a raportului delegației României la Comisia de Reparațiuni referitor la tezaurul scit.
2500. */De la Ministerul Afacerilor Străine/*. București, 23 dec. 1926. B.A.R.
Tz.-S., Inspector general al muzeelor, e autorizat să reprezinte statul român la tratativele legate de recuperarea tezaurului scit și a altor obiecte aparținând României, aflate în muzeele din Germania și Austria.
2501. */De la Cezar Petrescu/*. /București/, /1926/. B.A.R.
Scrisoare cu antetul revistei „Gândirea”. Restituie „Viețile lui Plutarh” și cere împrumut pentru 5-6 zile niște volume din Xenofon, Plutarh și Demostene necesare pentru o lucrare ce va apărea la Fundația Principele Carol. Fiind bolnav nu poate veni să le consulte direct la Biblioteca Fundației. Anexează o scrisoare către Al-George în care explică erorile apărute la restituirea unei cărți.
2502. */De la principele Basarab Brâncoveanu/*. București, 20 ian. 1927. Carte de vizită. B.A.R.
Face o donație de 50.000 lei pentru Societatea „Amicii Muzeelor” din România.
2503. */De la Ion M. Mitilineu, ministrul Afacerilor Străine/*. București, 20 ian. 1927. Copie dactilografiată. B.A.R.
Confirmă primirea raportului lui Tz.-S. din 12 ianuarie referitor la rezolvarea definitivă a chestiunii tezaurului scit de argint. Mulțumește pentru activitatea depusă în recuperarea acestuia de la Berlin.
2504. */De la F. Carnot/*. Paris, 25 ian. 1927. Lb. fr. B.A.R.
Ideea organizării unei expoziții de covoare la Pavilionul Marsan din Paris. Îl roagă să obțină aprobările necesare pentru participarea cu o colecție de covoare din toate regiunile României.
2505. */De la Muzeul de Stat pentru artă populară/*. Berlin, 31 ian. 1927. Text dactilografiat. Lb. germ. B.A.R.
I se trimit fotografiile de la Monteoru și Cernavodă. Confirmă o posibilă întâlnire în legătură cu o viitoare expoziție la Craiova.

3. Corespondență. Scrisori primite

2506. /*De la R. Duppierreux*/. Paris, 22 feb. 1927. Text dactilografiat. Lb. fr. B.A.R.
Răspuns la scrisoarea din 10 februarie. Îl felicită pentru înființarea Secțiunii „Amicii Muzeelor” din cadrul Uniunii Intelectuale Române și pentru activitatea de colaborare în domeniul muzeografiei. Confirmă primirea celor 10 fotografii ale monumentelor din România.
2507. /*De la Ilie Veslovski*/. Câmpulung-Moldovenesc, 25 feb. 1927. B.A.R.
Directorul Școlii speciale pentru prelucrarea lemnului din Câmpulung îi scrie despre colaborarea la revista „The Studio” din Londra, invitându-l să discute amănunțele legate de publicarea unui număr special consacrat României.
2508. /*De la Hermann Keyserling*/. Constantinopol, 26 feb. 1927. Lb. germ. B.A.R.
Îl roagă să rezolve, conform înțelegerii, o problemă la Berlin. Va fi în Italia între 9 și 10 martie. Câteva impresii din Turcia și rugămintea de a verifica dacă a ajuns un colet la Athénée Palace.
2509. /*De la Hermann Keyserling*/. /Darmstadt/, 27 mar. 1927. Lb. fr. B.A.R.
Mulțumește pentru scrisoare și pentru impresiile plăcute rămase în urma vizitei în România. Unele referiri la articole și traduceri trimise spre publicare.
2510. /*De la Hermann Keyserling*/. /Darmstadt/. 13 apr. 1927. B.A.R.
Speră că a primit articolul despre Franța după război pe care i l-a trimis. Îi mai expediază un altul pentru republicare, probabil în „Convorbiri literare”. Cere o informație despre Panait Istrati.
2511. /*Muzeul de arte decorative*/. Paris, 13 mai 1927. Text dactilografiat. Lb. fr. B.A.R.
Clinchant, ministrul Franței la București, le-a comunicat că s-au obținut împuternicirile necesare pentru participarea României la Expoziția de covoare. Detalii despre transportul obiectelor la Paris.
2512. /*De la Anuța Tzigara-Samurcaș*/. /București/, /19 mai 1927/. Lb. fr. B.A.R.
Scrisoarea e adresată și lui Sandu ca replică la afirmația acestuia: „Les petites sont mutes”. Despre un dineu de gală la Marioara și o călătorie la țară.
2513. /*De la Anuța Tzigara-Samurcaș*/. /25 mai 1927/. Lb. fr. B.A.R.
Scrisoarea e dictată de mama ei, care se afla împreună cu Anca și Mitzi la țară. Maria povestește soțului său ce a făcut, ceas cu ceas, în ziua precedentă.
2514. /*De la Ministerul Cultelor și Artelor. Direcțiunea Artelor și Teatrelor*/. București, 30 mai 1927. Text dactilografiat. B.A.R.
Este delegat să coordoneze participarea României la Expoziția de covoare din Paris, organizată în luna iunie la Pavilionul Marsan de la Palatul Luvru.
2515. /*De la Ministerul Afacerilor Străine. Direcțiunea Executării Tratatelor*/. București, 7 iun. 1927. Text dactilografiat. B.A.R.
Răspuns la telegrama trimisă din inițiativa lui Tz.-S. la Legația României din Viena, privitor la depunerea unui memoriu pentru obținerea de la Budapesta a coroanei „Bocskay”.
2516. /*De la Muzeul de Stat pentru artă populară*/. Berlin, 17 iun. 1927. Text dactilografiat. Lb. germ. B.A.R.
Este înștiințat despre primirea pachetelor cu obiecte de la Coțofeni și despre trimiterea în România a unui exemplar aurit din colecția de argint de la Craiova.
2517. /*De la Universitatea din Cernăuți. Facultatea de Filosofie și Litere*/. Cernăuți, 22 nov. 1927. Text dactilografiat. B.A.R.
Consiliul facultății, întrunit în 12 noiembrie, îl recomandă pentru postul de profesor titular la Catedra vacantă de la Facultatea de Filosofie și Litere din București. Este un răspuns la cererea din 21 octombrie a Ministerului Instrucțiunii.

2518. /*De la Ancuța Tzigara-Samurçaș*/. /București/, dec. 1927. B.A.R.
Îi urează „La mulți ani”. Câteva referiri la un viitor bal și o vizită la Mitzi cu ocazia Revelionului.
2519. /*De la Ancuța Tzigara-Samurçaș*/. /1927/. B.A.R.
Un desen copilăros trimis de Ancuța tatălui ei. Cele câteva cuvinte explică ilustrația: „Pisicii dorm și așteaptă să vie. /.../. N-am mai prins nici o șopârlă”.
2520. /*De la Ancuța Tzigara-Samurçaș*/. /1927/. Bilet. Lb. fr. B.A.R.
Câteva întrebări în legătură cu o povestire din copilărie.
2521. /*De la Muzeul de Stat pentru arta populară*/. Berlin, 25 ian. 1928. Text dactilografiat. Lb. germ. B.A.R.
Corespondență cu privire la aducerea pe cale diplomatică a obiectelor de la Sălcuța și Coțofeni pentru a fi expuse la Berlin.
2522. /*De la Legația României în Polonia*/. Varșovia, 9 feb. 1928. Text dactilografiat. B.A.R.
Propunere pentru organizarea unei expoziții de artă românească ce urma să aibă loc în luna aprilie, la Varșovia. În ciornă, răspunsul lui Tz.-S., datat 14 februarie, din care rezultă că acceptă și trimite diverse publicații pentru exemplificare.
2523. /*De la Henric Sanielevici*/. /București/, 22 feb. 1928. B.A.R.
Înapoiază niște volume împrumutate de la Fundație. Câteva cuvinte de laudă la adresa volumelor „Izvoade” și „L'art du peuple roumain” pe care le-a citit, subiect despre care scrie niște foiletoane pentru a fi publicate în „Adevărul”.
2524. /*De la Ion Al-George*/. București, 14 mar. 1928. Arhiva BCU.
Al-George raportează lui Tz.-S. întârzierea cu 30 minute la muncă a unui om de serviciu. Directorul hotărăște amendarea întârziatului cu 50 de lei și reținerea sumei din salariu.
2525. /*De la Beran, reprezentantul Întreprinderii de proiecțiuni cinematografice „La lumina zilei”*/. București, 2 apr. 1928. Text dactilografiat. Arhiva BCU.
În urma desfășurării unor demonstrații în Aula Fundației cu „proiectorul solar Pestalozzi”, solicită un „certificat constatator” al performanțelor aparatului. La această scrisoare Tz.-S. răspunde că „experiențele făcute la 29 martie /.../ au fost foarte interesante și concludente în favoarea aparatului prezentat”.
2526. /*De la Muzeul de Stat pentru artă populară*/. Berlin, 8 apr. 1928. Text dactilografiat. Lb. germ. B.A.R.
Înștiințare despre inventarul obiectelor de la Craiova ce fac parte din tezaurul scit din argint. Obiectele deteriorate au fost recondiționate (lipite) în vederea expunerii.
2527. /*De la Tiberiu Brediceanu*/. Lugoj, 17 apr. 1928. B.A.R.
A primit scrisoarea la Lugoj unde se află în vacanța de Paști. Nu poate trimite tema pentru Comunicarea sa la Congresul de la Praga din octombrie până când nu studiază programul congresului. Îi va da răspunsul la întoarcerea la Brașov.
2528. /*De la Tiberiu Brediceanu*/. Brașov, 28 apr. 1928. Text dactilografiat. B.A.R.
A studiat programul trimis de Tz.-S. referitor la Congresul de artă populară de la Praga, va vorbi despre: „La musique populaire roumaine et son collectionnement” dar nu-i poate trimite deocamdată rezumatul comunicării.
2529. /*De la C. Rădulescu-Motru*/. București, 30 mai 1928; 11 iun. 1928. Arhiva BCU.
Două scrisori de recomandare pentru acordarea de ajutoare materiale (din partea Fundației) unor studenți merituoși ai Facultății de Filosofie și Litere.

3. Corespondență. Scrisori primite

2530. /*De la Costinescu, primarul Municipiului București*/. București, 26 iun. 1928. Text dactilografiat. B.A.R.
Este invitat la o ședință specială ce va avea loc în 4 iulie la Salonul mare al oficiului de stare civilă din Piața Sfântu Gheorghe. Specialiștii se întrunesc pentru stabilirea măsurilor legate de construcția Palatului Comunal.
2531. /*De la directorul Bibliotecii Universității din Cernăuți*/. Cernăuți, 5 iul. 1928. Arhiva BCU.
Solicită ca model un „regulament de funcționare interioară” al Fundației Universitare Carol I”. Tz.-S. răspunde că „nu avem un regulament scris”, acesta fiind momentan în „prefacere”.
2532. /*De la Ministerul Afacerilor Străine. Direcțiunea Afacerilor Consulare*/. București, 19 iul. 1928. Text dactilografiat. B.A.R.
Este înștiințat că ministrul Titulescu i-a aprobat participarea la întrunirea Asociației Internaționale a Muzeelor din septembrie la Budapesta.
2533. /*De la Muzeul de Stat pentru arta populară*/. Berlin, 25 iul. 1928. Text dactilografiat. Lb. germ. B.A.R.
Despre înapoierea unor obiecte de artă din tezaurul scit de argint de la Craiova, care ajunsese în posesia nemților în timpul războiului.
2534. /*De la Tiberiu Brediceanu*/. Brașov, 14 aug. 1928. Text dactilografiat. B.C.U.
Îl roagă să menționeze pe lista pentru Congresul de la Praga, lângă numele său, calitatea de „fost ministru în Consiliul dirigent și președinte al Comisiunii pentru arhiva fonografică din Ministerul Artelor.
2535. /*De la Radu Florescu*/. /București/, 24 aug. 1928. B.A.R.
Informații referitoare la delegația la Congresul de artă populară din octombrie de la Praga.
2536. /*De la Comitetul de organizare a Congresului Internațional de artă populară de la Praga*/. Praga, 7 sep. 1928. Text dactilografiat. Lb. fr. B.A.R.
Tz.-S. este înștiințat că a fost înscris cu două comunicări pentru care i se solicită rezumatele: „Causes du deperissement de l’art de la prehistoire dans l’art paysan roumain” și „Survivances de la prehistoire dans l’art paysan roumain”. Vor trimite ulterior regulamentul și lista completă a lucrărilor Congresului ce va avea loc între 17 și 13 octombrie.
2537. /*De la prof. K. Györgyi*/. Budapesta, 20 sep. 1928. Text dactilografiat. Lb. germ. B.A.R.
Se referă la o carte despre artă populară maghiară aflată sub tipar la Iparművészeti Társulat. Mulțumește pentru catalogul expoziției din Paris pe care i l-a trimis, îl roagă să confirme primirea unor fascicule pe care i le-a expediat și să intervină în sensul sprijinirii distribuției revistei în România .
2538. /*De la prințesa Alexandrina Cantacuzino, președinta Uniunii Intelectuale Române*/. București, 25 sep. 1928. B.A.R.
Este delegat la Congresul Federației Internaționale a Uniunii Intelectuale, Praga, 1-3 oct. 1928.
2539. /*De la I. Bianu*/. București, 15 nov. 1928. B.A.R.
La o cerere de împrumut formulată de Tz.-S., își exprimă regretul că nu mai are disponibil în bibliotecă nici un exemplar al Bibliografiei vechi, tom. I: „câteva puține păstrate în rezerva bibliotecii nu mai pot fi înstrăinate în nici o formă”.
2540. /*De la Tătărescu*/. București, 20 nov. 1928. Text dactilografiat. Arhiva BCU.
Solicită gratuit Aula Fundației în 30 decembrie pentru conferința lui C.V. Obedeanu „Tudor Vladimirescu în istoria contemporană a României”. Tz.-S. cere suma de 1.500 lei necesară iluminării și încălzirii sălii.

2541. *De la I.M. Sadoveanu/*. București, /20-21 nov. 1928/. Arhiva BCU.
Cere, în numele grupării „Poesis”, Aula Fundației pentru comemorarea lui M. Eminescu în zilele de 22, 29 noiembrie și 6 decembrie. Tz.-S. aprobă în schimbul taxei de rigoare, 2.000 lei, „cu rezerva însă pentru seara de 29 noiembrie care este promisă”.
2542. */De la Asociația „ASTRA”/*. Oradea, 25 nov. 1928. Text dactilografiat. B.A.R.
I se cere colaborarea la o serie de conferințe ce vor avea loc în fiecare sâmbătă la Sala Festivă a municipiului, până la vacanța de Paște din 17 aprilie.
2543. */De la Sandu Tzigara-Samurcaș/*. București, /30 dec. 1928/. Lb. fr. B.A.R.
„Tu ai adus atât de frumoase succese interpretând și explicând arta din toate țările”.
2544. */De la Sandu Tzigara-Samurcaș/*. /București/, /dec. 1928- ian. 1929/. Lb. fr. B.A.R.
Scrisoarea este adresată lui Tz.-S. la Berlin unde, în urma unui accident nu prea grav, fusese nevoit să-și radă barba. Sandu glumește pe această temă.
2545. */De la Sandu Tzigara-Samurcaș/*. /București/, /1928/. Lb. fr. B.A.R.
Se bucură de participarea lui Tz.-S. la un Congres care a reunit personalități importante din toate țările.
2546. */De la Mitzi Tzigara-Samurcaș/*. București, 1 ian. 1929. Lb. fr. B.A.R.
Urări și comunicări de familie; la sfârșit adaugă și Marie-Rose câteva cuvinte. Pe margine, Tz.-S. notează că totul e bine și că ministrul Franței a comandat patru albume din expoziția de artă decorativă.
2547. */De la Marie-Rose și Sandu Tzigara-Samurcaș/*. Nisa, 7 feb. 1929. Lb. fr. B.A.R.
Intenționează să plece la Nisa în 22-24 februarie și îl întreabă dacă mai pleacă, așa cum proiectase, la Barcelona ca să știe dacă îl așteaptă pentru a călători împreună. Detalii despre cum petrec timpul și persoanele întâlnite.
2548. */De la Legația Spaniei la București/*. București, 18 feb. 1929. Text dactilografiat. Lb. fr. B.A.R.
A anunțat sosirea lui Tz.-S. în Spania și îi trimite o scrisoare de recomandare pentru facilități la vama Port-Bon și una personală, către marchizul de Foronda, președintele expoziției.
2549. */De la Școala de arte și meserii din Câmpulung-Moldovenesc/*. Câmpulung, 26 mar. 1929. B.A.R.
Ca răspuns la solicitarea de a trimite până la 15 aprilie obiectele pentru expoziția de la Barcelona, roagă să delege pe cineva pentru a le selecta.
2550. */De la marchizul de Foronda/*. Barcelona, 2 apr. 1929. Text dactilografiat. Lb. sp. B.A.R.
Comunicări legate de distribuirea pe țări a spațiului Expoziției Internaționale de la Palatul de arte contemporane din Barcelona.
2551. */De la N. N. Vasiliu/*. București, 3 mai 1929. Text dactilografiat. B.A.R.
Este convocat în 5 mai la Cabinetul Ministrului Agriculturii, la întrunirea Comisiei pentru studierea situației Arcului de Triumf de la Șoseaua Kiseleff.
2552. */De la Sever Bocu/*. 3 mai 1929. Telegramă. B.A.R.
Este invitat, sâmbătă, 4 mai la Consfătuirea Comitetului de organizare a serbărilor Unirii.
2553. */De la Gr. Tașcă/*. București, 7 mai 1929. Copie dactilografiată. B.A.R.
Răspunde pe un ton împăciuitoare la scrisoarea din 5 mai în care Tz.-S. reproșă conducerii „Neamului românesc” campania denigratoare la adresa sa. Îl asigură de prietenia sa, că are o părere bună despre el dar nu-i poate opri pe ceilalți doi directori (Iorga și Georgescu) să-și exprime propriile opinii.

3. Corespondență. Scrisori primite

2554. /*De la Asociația „Amicii Spaniei”*/. București, 14 mai 1929. Text dactilografiat. Arhiva BCU.
Tz.-S. este desemnat, alături de ministrul Spaniei și de președintele Asociației „Amicii Spaniei” să facă „onorurile cuvenite” reginei Maria și principesei Ileana, prezente la ședința inaugurală a Asociației, vineri 17 mai 1929, în Amfiteatrul Fundației.
2555. /*De la Oreste Tarangul, președintele Ateneului Român din Suceava*/. Suceava, 15 mai 1929. B.A.R.
Propunere de colaborare la un ciclu de conferințe, cu proiecții de diapozitive, organizat în luna mai.
2556. /*De la Fr. I. Rainer*/. 24 iun. 1929. În: *Viața Românească*, mai 1984, 79, nr.5, p.65-67. (GEANĂ, Gheorghiu). Din corespondența literară a lui Fr.I. Rainer).
Face unele precizări legate de Balada Miorița.
2557. /*De la Nicolae Iorga, rectorul Universității București*/. București, 26 iun. 1929. Text dactilografiat. Arhiva BCU.
Este înștiințat că a fost dat în judecată deoarece și-a permis „a înainta Ministerului o adresă injurioasă față de rectorul Universității”. I se cere, să desemneze o persoană de la Fundație cu care rectorul să poată „avea de acum înaintea raporturilor oficiale”. Directorul răspunde că nu știe „a fi adresat vreoa adresă injurioasă Ministerului, recuzarea fiind independentă de funcția de la Fundație”, ca urmare nu va „desemna un loțiitor”.
2558. /*De la prof. Gr. Alesandrescu*/. București, iun. 1929. B.A.R.
Îl încurajează „ca, în fața valului de ură dezlănțuit împotriva /sa/” prin presă să-și păstreze calmul și seninătatea și să conducă mai departe, cu cinste, pricepere și energie instituțiile și așezămintele pe care „le-a înălțat așa de sus, încât celor de jos le vine prea greu să vadă frumusețea și măreția lor”
2559. /*De la salariații Fundației (semnează: M. Florian, Eug. Ciuchi, Ion Al-George, M. Ciuchi, Gh. Lazăr, D. Coman, Elena Burg, I. Burg)*/. București, 4 iul. 1929. Text dactilografiat. Arhiva BCU.
Cer înființarea unei „case de credit” a instituției, care să acorde împrumuturi salariaților din fondurile de „ajutoare și pensii”. Inițial Tz.-S. aprobă autorizând „pe semnatari să elaboreze un proiect de regulament de funcționare a modalităților de ajutorare”, dar în 10 iulie revine „asupra celor hotărâte”, „spre a nu depăși drepturile ce avem asupra fondului pensiilor”.
2560. /*De la marchizul de Foronda*/. Barcelona, 22 sep. 1929. Text dactilografiat. Lb. sp. B.A.R.
Invitație la inaugurarea în 4 octombrie a pavilionului României
2561. /*De la Comisia de judecată a corpului didactic*/. București, 1 oct. 1929. Text dactilografiat. B.A.R.
Comunicări legate de procesul cu Iorga al cărui termen a fost stabilit pentru 19 octombrie.
2562. /*De la ducele de Miranda*/. Barcelona, 4 oct. 1929. B.A.R.
Invitație la expoziția internațională, la „Real Palacio” din Barcelona.
2563. /*De la Sandu Tzigara-Samurcaș*/. Roma, 27 dec. 1929. Carte poștală. Lb. fr. B.A.R.
Scrisoare adresată lui Tz.-S. la Berlin. Povestește despre timpul petrecut la Roma.
2564. /*De la Sandu Tzigara-Samurcaș*/. Nisa, /1929/. Lb. fr. B.A.R.
Despre sejurul la Nisa.
2565. /*De la Sandu Tzigara-Samurcaș*/. Nisa, /1929/. Carte poștală. Lb. fr. B.A.R.
Fotografie a lui Sandu, pe fundalul câtorva obiective turistice din Nisa.
2566. /*De la Sandu Tzigara-Samurcaș*/. Nisa, /1929/. Lb. fr. B.A.R.
Se adresează și Ancuței, scriind despre modul monden în care își petrece timpul.

2567. */De la Sandu Tzigara-Samurcaș/*. Nisa, /1929/. Lb. fr. B.A.R.
Despre participarea la marea recepție de la Prefectură. În final pomenește de „Papagal” care a vorbit foarte plăcut de Tz.-S. „Acest Arghezi, îl cunoști?”.
2568. */De la marchizul de Foronda/*. Barcelona, 2 ian. 1930. Text dactilografiat. Lb. fr. B.A.R.
Îl înștiințează că a trimis telegrama prin care mulțumește guvernului român pentru acordarea decorației Steaua României, în grad de Mare Comandor. Îl roagă să fie interpretul lui pe lângă rege.
2569. */De la marchizul de Foronda/*. Barcelona, 3 ian. 1930. Telegramă. Lb. fr. B.A.R.
Mulțumiri pentru scrisoarea din 25 decembrie. Își exprimă recunoștința față de rege pentru acordarea decorației Steaua României.
2570. */De la primarul orașului Barcelona și directorul Expoziției internaționale/*. Barcelona, 9 ian. 1930. Invitație. Lb. sp. B.A.R.
Invitație la decernarea premiilor pentru Expoziția din 1929 la Salonul de artă al Palatului Național.
2571. */De la marchizul de Foronda/*. Barcelona, 16 ian. 1930. Text dactilografiat. Lb. sp. B.A.R.
Mulțumiri pentru modul în care a reprezentat România la expoziția internațională, confirmat de buna colaborarea cu Comitetul de organizare și de impactul asupra publicului.
2572. */De la marchizul de Foronda/*. Barcelona, 22 ian. 1930. Text dactilografiat. Lb. sp. B.A.R.
Mulțumește pentru cedarea gratuită a exponatelor agricole din pavilionul românesc. Marchizul de Foronda a fost președintele Comitetului de organizare a expoziției din 1930 de la Barcelona.
2573. */De la marchizul de Foronda/*. Barcelona, 4 feb. 1930. Text dactilografiat. Lb. sp. B.A.R.
Mulțumește în numele Comitetului de organizare a expoziției și al orașului Barcelona pentru donația unor părți din exponatele Secțiunii românești Palatului Național (machetele monumentului de la Adamclisi și ale metopelor) Palatului Agriculturii (mostrele de sol și produse) și Școlii de inginerie industrială (exponatele referitoare la instalațiile de la Moreni și produsele petroliere românești).
2574. */De la Ministerul Industriei și Comerțului. Direcțiunea Generală a Comerțului. Serviciul Publicațiilor și Informațiilor economice/*. București, 21 feb. 1930. Text dactilografiat. B.A.R.
Urmare a succesului de la Barcelona și experienței în domeniu, este invitat la ședința Comisiei pentru organizarea participărilor la expoziții și târguri naționale.
2575. */De la R. Duppierreaux/*. Bruxelles, 1 mar. 1930. Text dactilografiat. Lb. fr. B.A.R.
Este invitat să participe la cel de-al II-lea Congres Internațional de Arte Populare, Anvers-Liège-Bruxelles, 25 august-3 septembrie 1930. Informații detaliate despre organizarea congresului.
2576. */De la Expoziția Internațională, Barcelona 1929. Participarea oficială a Belgiei/*. Liège, 7 mar. 1930. Lb. fr. B.A.R.
Propunere pentru organizarea de expoziții la Anvers și Liège; condiții de participare.
2577. */De la R. Duppierreaux/*. Bruxelles, 21 mar. 1930. Text dactilografiat. Lb. fr. B.A.R.
Scrisoare cu antetul Secretariatului general al C.I.A.P. (Comisia Internațională a Artelor Populare). Îl informează despre Sesiunea plenară a C.I.A.P. (Roma 25-31 octombrie 1930) care a adoptat rezoluții referitoare la formarea Comitetelor Naționale și despre intenția de a adresa o cerere de recunoaștere către Comisia Internațională de Cooperare Intelectuală a Societății Națiunilor. Cere detalii despre la Comitetul român (data constituirii, membri, activitate).
2578. */De la Consiliul Eparhal Ortodox Român/*. Cluj, 28 mar. 1930. B.A.R.
Confirmare de primire a sumei de 500 lei donată de Tz.-S. pentru fondarea Catedralei din Cluj.

3. Corespondență. Scrisori primite

2579. /*De la Louis Rubio, directorul Institutului de Studii Catalane*/. Barcelona, 24 apr. 1930. Text dactilografiat. Lb. sp. B.A.R.
Mulțumește pentru donarea a trei lucrări Bibliotecii Catalaniei: „Dacia. Recherches et decouvertes archeologiques 1924/1925”; „Bibliografia românească veche”; „Getica, o protoistorie a Daciei”, 1926 (V. Pârvan).
2580. /*De la Luis Segalà*/. Barcelona, 30 apr. 1930. Lb. fr. B.A.R.
Cere avizul pentru redactarea Statutului viitoarei societăți „Amicii României”, un dicționar român și scrisoarea cu nominalizarea lui Bayo pentru decorarea cu Steaua României, în grad de Mare Ofițer. Îi trimite o lucrare a sa în trei exemplare (pentru el, Murnu și Fundația Carol I).
2581. /*De la G. Paux*/. București, 1 mai 1930. Text dactilografiat. Lb. fr. B.A.R.
Îl înștiințează că va primi un obiect de artă manufacturat la Sevres, în semn de mulțumire pentru felul în care s-a achitat de „misiunea” avută la Paris.
2582. /*De la Luis Segalà*/. Barcelona, 8 mai 1930. B.A.R.
Speră că a primit telegrama sa în legătură cu constituirea societății „Amicii României”. Anexează o notiță de ziar („El Noticeas Universal” din 5 mai 1930) ce semnala evenimentul din ziua următoare și lista membrilor. Confirmă primirea decorațiilor oferite de statul român lui Segalà și Bayo.
2583. /*De la G. Paux, Legația Franței în România*/. București, 9 mai 1930. Lb. fr. B.A.R.
În semn de mulțumire din partea guvernului Franței pentru modul în care s-a ocupat de manifestările artistice franco-române (expoziția și conferințele de la Paris) îi trimite un obiect de artă manufacturală de Sevres.
2584. /*De la Muzeul Țării Bucovina*/. Cernăuți, 15 mai 1930. Text dactilografiat. B.A.R.
Este invitat la adunarea plenară a Muzeului ce va avea loc în 7 iunie.
2585. /*De la Comisia de judecată a corpului didactic universitar*/. București, 19 mai 1930. Text dactilografiat. B.A.R.
În legătură cu trimiterea sa în judecată (adresa nr. 86032/1929 a Ministerului Instrucțiunii) este informat că termenul a fost stabilit pentru 7 iunie.
2586. /*De la Societatea „Artă și confort”*/. București, 24 mai 1930. Text dactilografiat. B.A.R.
Invitație la adunarea generală a societății ce urma să aibă loc în 28 mai.
2587. /*De la Pierre Lecomte du Noüy*/. Paris, 26 mai 1930. Lb. fr. B.A.R.
Îl felicită călduros pentru prețioasa dovadă de stimă pe care guvernul francez tocmai i-o acordase lui Tz.-S. Își anunță venirea la București și îl roagă să se intereseze ce bănci românești (BNR, Marmosch) fac anumite operațiuni cu cecuri.
2588. /*De la R. Duppierreaux*/. Bruxelles, 26 mai 1930. Text dactilografiat. Lb. fr. B.A.R.
Invitație, broșuri, comunicări legate de organizarea Congresului internațional de arte populare Anvers, Liège, Bruxelles, 28 august-3 septembrie 1930.
2589. /*De la Eforul Așezămintelor Brâncovenești*/. București, 4 iun. 1930. Invitație. B.A.R.
Invitație la adunarea generală pentru expunerea dării de seamă a administrației. Adunarea va avea loc în 6 iunie la sala de ședințe a Epitropiei.
2590. /*De la R. Duppierreaux*/. Bruxelles, 7 iun. 1930. B.A.R.
Îl înștiințează că guvernul belgian a trimis celui român, prin ministrul Belgiei la București, o invitație oficială pentru al II-lea Congres internațional de arte populare. Speră că Tz.-S. va face parte din delegația României și va participa la Congres cu valoroasele lui comunicări.

2591. /*De la R. Duppierreaux*/. Bruxelles, 17 iun. 1930. Text dactilografiat. Lb. fr. B.A.R.
Răspuns la scrisoarea din 12 iunie; beneficiază de reducere colaboratorii la demonstrații și serbări publice, toți ceilalți participanți la Congres plătesc taxa de înscriere.
2592. /*De la R. Duppierreaux*/. Bruxelles, 8 iul. 1930. Text dactilografiat. Lb. fr. B.A.R.
Alte comunicări legate de organizarea lucrărilor Congresului Internațional de arte populare, Anvers, 28 august, stabilite în ședințele din 1-2 iulie ale biroului C.I.A.P. Este rugat să-i înștiințeze despre intențiile precise legate de participarea sa la Congres.
2593. /*De la R. Duppierreaux*/. Bruxelles, 8 iul. 1930. Text dactilografiat. Lb. fr. B.A.R.
Îl invită la o reuniune C.I.A.P. ce va avea loc la Bruxelles în 5 septembrie, în continuarea Congresului Internațional de arte populare. Este rugat să confirme participarea sau numele înlocuitorului său.
2594. /*De la Henric Sanielevici*/. București, 26 iul. 1930. B.A.R.
Îi mulțumește pentru că a atras atenția asupra unui articol al său. Intenționează să colaboreze în continuare la „Convorbiri literare” și face unele aprecieri elogioase la adresa revistei. Îi cere sfatul în legătură cu ținuta necesară pentru o audiență la rege.
2595. /*De la Muzeul Național al Ucrainei*/. Lvov, 27 aug. 1930. Text dactilografiat. Lb. fr. B.A.R.
Nu poate participa la al doilea Congres al C.I.A.P. ce va avea loc la Anvers. Îl roagă să prezinte și comunicarea sa pe care o poate completa cu referiri la afinitățile dintre arta românească și cea ucrainană.
2596. /*De la Președinția Consiliului de Miniștri. Direcția presei și informațiilor*/. București, 19 sep. 1930.
Text dactilografiat. B.A.R.
Este delegat să organizeze secțiunea de artă populară românească a expoziției de la Atena din 5 octombrie. Evenimentul este prilejuit de prima Conferință interbalcanică inițiată de Direcția Internațională a Păcii, Geneva.
2597. /*De la M. Dessoir*/. 1 oct. 1930. Lb. germ. B.A.R.
Informații despre programul celui de-a IV-lea Congres de estetică de la Geneva.
2598. /*De la Juan T. de Cardenas. Legația Spaniei la București*/. București, 28 oct. 1930. Lb. fr. B.A.R.
Îi mulțumește pentru tot ce a făcut pentru Spania, la Expoziția din Barcelona și pentru Asociația Amicii Spaniei, inclusiv găzduirea acordată la Fundația Carol.
2599. /*De la D. Coman*/. /București; Cracovia, 1930-1945/. 27 copii cu pasaje din scrisori și cărți poștale. B.A.R.
Urări de sărbători, mulțumiri și sentimente de recunoștință pentru sprijinul acordat de Tz.-S. în diverse situații. La această corespondență Tz.-S. a anexat diverse declarații și referate privind conflictul cu Coman.
2600. /*De la Primăria Municipiului București*/. București, 21 ian. 1931. Text dactilografiat. B.A.R.
Este înștiințat de secretarul Ioan Tabacu (?) că primarul Dem. I. Dobrescu îl roagă să examineze machetele expuse în Parcul Carol pentru concursul „Monumentului Infanteriei”, în vederea luării unei decizii în cadrul Comisiei de estetică comunală.
2601. /*De la Primăria Municipiului București*/. București, 19 feb. 1931. Text dactilografiat. B.A.R.
Dem. I. Dobrescu îl invită la ședința Comisiunii de estetică comunală din 27 februarie.
2602. /*De la Konrad Hahn*/. Berlin, 21 feb. 1931. Text dactilografiat. B.A.R.
Îi solicită colaborarea la „Bruno Cassirer” cu materiale despre arhitectura și pictura europeană.

3. Corespondență. Scrisori primite

2603. /*De la Ministerul Industriei și Comerțului. Direcțiunea Industriei. Serviciul Industriei Casnice.*/ București, 23 feb. 1931. Text dactilografiat. B.A.R.
Este invitat să facă parte dintr-o comisie ce se va întruni în 5 martie, în scopul selecționării celor mai frumoase modele de scoarțe cu motive vechi românești, tipărite pe planșe.
2604. /*De la Primăria Municipiului București. Serviciul personal.*/ București, 7 mar. 1931. Text dactilografiat. B.A.R.
Primarul Dem I. Dobrescu îl invită să ia parte la ședința Comisiunii de estetică comunală ce va avea loc în 11 martie în cabinetul său.
2605. /*De la Elise Grecianu.*/ București/, /12/25 apr. 1931/. B.A.R.
Îl informează că principesa Maria nu a uitat promisiunea făcută de a participa la festivitatea de deschidere a Muzeului. Dorește să fie anunțată când va avea loc aceasta. Scrisoare cu antetul Serviciului de onoare al principesei României.
2606. /*De la Elise Grecianu.*/ București/, /14 apr. 1931/. B.A.R.
Comunică ziua (probabil 6 mai) când principesa Maria intenționează să viziteze Muzeul; îl va anunța din timp data exactă.
2607. /*De la Elise Grecianu.*/ București/, /25 mai 1931/. B.A.R.
Mulțumirile principesei Maria pentru exemplarele despre arta românească trimise. Scrisoare cu antetul Palatului Cotroceni.
2608. /*De la Al. Dobrogeanu-Gherea.*/ București, 22 sep. 1931. Arhiva BCU.
Cerere de permis pentru frecventarea Bibliotecii Fundației, necesară „documentării pentru unele lucrări cu caracter social”.
2609. /*De la I. Grigorescu și L. Nasta.*/ București, 6 oct. 1931. B.A.R.
Un grup de intelectuali care pun bazele „Cercului Analelor Române” îi solicită adeziunea și îl informează că în ședința de constituire din 2 octombrie a fost numit membru de onoare.
2610. /*De la I. Bianu.*/ București, 15 oct. 1931. B.A.R.
„Scumpe colega Tzigara. Nu pot găsi cuvinte prin care să pot spune toată bucuria mea că în sfârșit au început să se așeze colecțiile destinate să le cuprindă. Îți mulțumesc asemenea pentru cuvintele de afectuoasă prietenie cu care îmi trimiți frumoasa «L'art paysan». Al D-tale, cu frățească iubire”.
2611. /*De la Henric Sanielevici.*/ București, 20 oct. 1931. B.A.R.
Mulțumește pentru strugurii trimiși și prezintă trei articole privitoare la arta țărănească și Muzeu pe care vrea să le publice: unul despre Casa lui Mogoș, altul pentru rubrica „Carnetul nostru” și al treilea despre țăranul român și incașii din Peru.
2612. /*De la Dr. Konrad Hahm.*/ Berlin, 3 nov. 1931. Lb. germ. B.A.R.*
2613. /*De la Dr. Lehmann, președintele „Deutsche Volkskunstkommission”.*/ Altona, 9 nov. 1931. B.A.R.
Mulțumește pentru lucrarea „Wolkskunst in Rumanien”. A studiat-o cu multă atenție.
2614. /*De la Octavian Goga.*/ Sibiu/, 7 dec. 1931. B.A.R.
Regretă că discursul său la Academie nu va fi publicat și în „Convorbiri literare”, ci doar în „Gândirea” care i-a închinat ultimul număr: „Cuvântarea nu este altceva decât o legitimare a Junimii și un fel de proslăvire a «Convorbirilor»”.
2615. /*De la Mitzi Tzigara-Samurcaș.*/ București, 7 ian. 1932. Carte poștală. Lb. fr. B.A.R.
Face unele precizări despre familie: întoarcerea de la Sinaia și niște vizite. Semnează Mitzi și Mustic.

2616. /De la *Elise Grecianu*/. /București/, /28 ian./10 feb. 1932/. B.A.R.
Tz.-S. este chemat în audiență la principesa Maria, pentru a vorbi despre licitația Societății „Domnița Maria”.
2617. /De la *G. Dementhon*, directorul *Institutului Francez din Cernăuți*/. Cernăuți, 3 feb. 1932. Lb. fr. B.A.R.
Elogii pentru conferința din 17 ianuarie ținută la Cernăuți în aula liceului Ștefan cel Mare cu tema: „Ce datorează Franței arta românească”.
2618. /De la *G. Făcăoaru?*/. București, 17 mar. 1932. B.A.R.
Își exprimă admirația în urma vizitei la Muzeul etnografic. Donează două costume de fete din regiunile Pădureni și Hațeg.
2619. /De la *Ancuța Tzigara-Samurcaș*/. Cătina, 29 iul. 1932. Lb. fr. B.A.R.
Povestește despre cele două zile petrecute la Cătina. Pe margine sunt câteva cuvinte de la Maria.
2620. /De la *M. Georges Wildenstein*/. Paris, 10 oct. 1932. Lb. fr. B.A.R.
Mulțumiri pentru colaborarea la numărul din iulie al „Gazette des Beaux-Arts”. Este rugat să verifice un cec la Banca Morgan.
2621. /De la *Ministerul Instrucțiunii al Cultelor și Artelor. Casa Școalelor și a Culturii poporului*/. București, 14 dec. 1932. Text dactilografiat. B.A.R.
Este înștiințat că i s-a reînnoit delegația ca Inspector general onorific al muzeelor care îl împuternicește să supravegheze muzeele etnografice și atelierile de țesături naționale și artă aplicată.
2622. /De la *Federația Societăților de Sport din România*/. București, 19 dec. 1932. Text dactilografiat. B.A.R.
Cu ocazia sărbătoririi a două decenii de la înființarea federației, Comitetul Central aduce omagii întemeietorilor ei, între care figurează și Tz.-S.
2623. /De la *Ancuța Tzigara-Samurcaș*/. București, 27 dec. 1932. Carte poștală. Lb.fr. B.A.R.
Scurte referiri la un amuzant bal mascat, invitațiile de Revelion la familia Arapu și o petrecere surpriză la Cody Tașcă.
2624. /De la *Mitzi Tzigara-Samurcaș*/. Sinaia, 28 dec. 1932. Lb. fr. B.A.R.
Urările de anul nou îl găsesc pe Tz.-S. la Berlin. Regretă că nu i-a anunțat din timp despre conferința de la Radio pentru a-l asculta. Au aflat, de la diverși cunoscuți despre știrile din ziare privitoare la conferințele ținute de Tz.-S. Alte informații despre familie și o excursie la Peștera.
2625. /De la *Ancuța Tzigara-Samurcaș*/. București, 30 dec. 1932. Lb. fr. B.A.R.
Despre vizita pictorului Popescu care îl căutase pentru a-i comunica intenția Sabinei Cantacuzino de a dona Muzeului 60 de cămăși țărănești.
2626. /De la *Ancuța Tzigara-Samurcaș*/. /București/, /31 dec. 1932/. Lb.fr B.A.R..
Scurtă notiță pe cartea de vizită a lui Jean Carp. Știrea că va petrece revelionul la familia Arapu.
2627. /De la *Ancuța Tzigara-Samurcaș*/. București, dec. 1932. Carte poștală. Lb. fr. B.A.R.
Scurte referiri la o serie de dejunuri la care au participat.
2628. /De la *Ancuța Tzigara-Samurcaș*/. București, /dec. 1932/. Lb. fr. B.A.R.
Mulțumește pentru vederi și speră că a primit tăieturile din ziare trimise crezând că se va întoarce curând acasă. La sfârșit scrie și Sandu câteva rânduri: urarea de a continua și în 1933 succesul cu care încheie 1932 la Berlin și câteva referiri la activitatea de la „Convorbiri literare”.

3. Corespondență. Scrisori primite

2629. */De la Sandu Tzigara-Samurcaș/. /București/, /dec. 1932-ian.1933/. Lb. fr. B.A.R.*
A aflat despre conferința pe care Tz.-S. a ținut-o la Radio. Îl liniștește în legătură cu treburile de la Fundație și îl felicită cu ocazia noului an.
2630. */De la Ancuța Tzigara-Samurcaș/. /București/, /1932/. Lb. fr. B.A.R.*
Câteva relatări de familie, cu scuza că în lipsa unor vești interesante vorbește despre bucătăria plină cu dovleci.
2631. */De la Simon Arbellot/. Paris, 9 ian. 1933. Text dactilografiat. Lb. fr. B.A.R.*
Despre candidatura lui Tz.-S. la Sindicatul presei artistice din Paris. A fost propus de Fritsch-Estrargin și Simon Arbellot, în 8 ianuarie.
2632. */De la Sandu Tzigara-Samurcaș/. /București/, /ian. 1933/. Lb. fr. B.A.R.*
Felicitări de Anul Nou. Îl înștiințează că a scris 37 de pagini la o lucrare pe care nu o precizează.
2633. */De la dr. Sigurd Erixon/. Stockholm, feb. 1933. Text dactilografiat. Lb. fr. B.A.R.*
Solicită niște informații pe tema mijloacelor de realizare a caselor cu bârne. Sigurd Erixon este directorul „Nordiska Museet”.
2634. */De la Costiescu-Ghica, Legația României la Stockholm/. Stockholm, 5 apr. 1933. Text dactilografiat. Lb. germ. B.A.R.*
Cere referințe, solicitate de prof. Roosval, despre profesorul Traian Bârgăuanu din Cernăuți care și-a manifestat intenția de a participa la Congresul de la Stockholm cu o comunicare pe tema „Matematica artei”.
2635. *De la Costiescu-Ghica, Legația României la Stockholm/. Stockholm, 10 apr. 1933. Text dactilografiat. Lb. fr. B.A.R.*
Nu a uitat să-i comunice profesorului Roosval conținutul scrisorii. Îi trimite anexat o copie și un extras din scrisorile primite de la acesta.
2636. */De la Johnny Roosval/. Stockholm, 11 apr. 1933. Text dactilografiat. Lb. fr. B.A.R.*
A fost înștiințat prin Costiescu-Ghica de conținutul scrisorii din 2 aprilie. Se bucură că va participa la congres cu trei comunicări și îl informează despre încadrarea pe secțiuni a acestora. Rezumatele trebuie trimise până la data de 10 aprilie.
2637. */De la Comitetul de organizare a Congresului Internațional de istoria artei, Stockholm, 1933/. Stockholm, /18 apr. 1933/. B.A.R.*
Informații legate de participarea la congres și termenul de trimitere a rezumatelor.
2638. */De la A. Rossi/. Paris, 6 mai 1933. Text dactilografiat. Lb. fr. B.A.R.*
Decizii ale Comitetului permanent pentru artă și literatură al Institutului Internațional de Cooperare Intelectuală.
2639. */De la Sandu Tzigara-Samurcaș/. Charlottenburg, 16 iul. 1933. Carte poștală. Lb. fr. B.A.R.*
Scrie despre locurile vizitate. Îi transmite rugămintea lui Karadja pentru o carte de la Fundație (Victor Slăvescu a primit una).
2640. */De la Sandu Tzigara-Samurcaș/. Berlin, 17 iul. 1933. Carte poștală. Lb. fr. B.A.R.*
Tz.-S. se află, probabil, la Piatra Neamț.
2641. */De la Sandu Tzigara-Samurcaș/. Nürnberg, 24 iul. 1933. Carte poștală. Lb. fr. B.A.R.*
Mulțumește pentru cartea poștală trimisă din Bacău. Scrie despre obiectivele vizitate și despre următoarea escală, München.

2642. */De la Primăria municipiului București/*. București, 27 iul. 1933. Text dactilografiat. B.A.R.
Este numit în Comisia pentru rezolvarea chestiunii statuii voievodului Mihai Viteazul. Va fi invitat la ședințele Direcției de cadastru.
2643. */De la Sandu Tzigara-Samurcaș/*. Neustädte, 14 aug. 1933. Carte poștală. Lb. fr. B.A.R.
Povestește despre locurile vizitate și despre oamenii întâlniți.
2644. */De la Ancuța Tzigara-Samurcaș/*. Ocna, 25 aug. 1933. Telegramă. Lb. fr. B.A.R.
Îl întreabă dacă poate ajunge luni la Cernăuți pentru o întrevvedere favorabilă. Tz.-S. răspunde că sosește a doua zi.
2645. */De la Ancuța Tzigara-Samurcaș/*. */București/*, 6 sep. 1933. Lb. fr. B.A.R.
Îl roagă să facă o escală la Viena pentru a afla vești despre mama și sora lui Leopold.
2646. */De la Ancuța Tzigara-Samurcaș/*. */București/*, 6 sep. 1933. Lb. fr. B.A.R.
Despre o posibilă căsătorie cu Leopold. Îl roagă să nu se lase influențat de spusele mamei și ale lui Sandu, să aibă încredere în intuiția ei de „tânără fată inteligentă”. Tz.-S. se află la Vigne.
2647. */De la Mitzi Tzigara-Samurcaș/*. */Sinaia/*, 11 sep. 1933. Lb. fr. B.A.R.
Despre evenimentele de familie, agitația în jurul proiectatului mariaj al Ancuței și o excursie de trei zile în Piatra Craiului.
2648. */De la Ion I. Cantacuzino/*. Roscoff, 14 sep. 1933. Lb. fr. B.A.R.
Îl roagă să-i facă încă odată un „mare” serviciu, înmânând personal o scrisoare regelui, prin care vrea să-l înștiințeze despre faptul că Ministerul Sănătății le-a abandonat institutul. Fără susținere financiară acesta nu mai poate funcționa. Scrisoarea are antetul Facultății de Științe din Paris, Stațiunea biologică Roscoff.
2649. */De la Ancuța Tzigara-Samurcaș/*. */București/*, /15-20 sep. 1933/. Lb. fr. B.A.R.
Scrisoarea lui Tz.-S. de la Vigne o găsește neliniștită în legătură cu „tăcerea” mamei lui Leopold. Îl roagă să se întâlnească cu el, să afle ce documentație îi e necesară acestuia pentru venirea la București și ei pentru a merge la Viena.
2650. */De la Ancuța Tzigara-Samurcaș/*. Gara Monteoru, 23 sep. 1933. Lb. fr. B.A.R.
Despre eșuarea planurilor legate de căsătoria cu Leopold, căruia Ancuța îi găsește multe slăbiciuni: „când la 28 de ani își retrage cuvântul atât de ușor, aceasta dovedește în același timp o mare lipsă de inteligență și onoare /.../. Nu are studii și e incapabil să-și organizeze viața”. Îl roagă să nu-i reproșeze nimic baronei Randa care nu are nici o vină și să se intereseze dacă nu cumva mama lui Leopold are datorii. În final este și o însemnare a d-nei Tzigara-Samurcaș.
2651. */De la Ancuța Tzigara-Samurcaș/*. Gara Monteoru, /sep. 1933/. Carte poștală. Lb. germ. B.A.R.
A primit o ilustrată de la Cernăuți. Întreabă unde să trimită fotografiile și cum a fost la Davideni. Așteaptă pe Wictorine și se bucură că îi va povesti despre Ocna.
2652. */De la Ancuța Tzigara-Samurcaș/*. Florența, /15-23 oct. 1933/. Lb. fr. B.A.R.
Despre persoanele cu care s-a întâlnit și cum petrece timpul.
2653. */De la Ancuța Tzigara-Samurcaș/*. Florența, 24 oct. 1933. Telegramă. B.A.R.
Îi dă adresa hotelului Grande Bretagne.
2654. */De la Johnny Roosval/*. Stockholm, 26 oct. 1933. Text dactilografiat. Lb. fr. B.A.R.
Cere urgent corectura textelor comunicărilor lui Tz.-S. pentru a fi incluse în „Actele Congresului”. În cazul întârzierii acestea vor fi tipărite doar cu corectura redacției. Scrisoarea are antetul Congresului Internațional de istoria artei, Stockholm, 1933.

3. Corespondență. Scrisori primite

2655. /*De la G. H. Rivière*/. Paris, 26 oct. 1933. Text dactilografiat. Lb. fr. B.A.R.
Confirmă primirea vitrinelor pentru expoziție. Îl roagă să-i comunice data când va veni pentru a stabili momentul inaugurării.
2656. /*De la Ancuța Tzigara-Samurcaș*/. Florența, 28 oct. 1933. Carte poștală. B.A.R.
Călătoria la Fiesole a fost amânată din cauza vremii ploioase. Și-a petrecut timpul pictând.
2657. /*De la Ancuța Tzigara-Samurcaș*/. Florența, 29 oct. 1933. Carte poștală. Lb. fr. B.A.R.
Impresii din timpul călătoriei la Fiesole pe care l-a vizitat în acea dimineață.
2658. /*De la Ancuța Tzigara-Samurcaș*/. Florența, 2 nov. 1933. Carte poștală. Lb. fr. B.A.R.
Îl întreabă când va ajunge la Roma.
2659. /*De la Ancuța Tzigara-Samurcaș*/. Roma, 4 nov. 1933. B.A.R.
Scrisoarea este începută la Florența. Despre călătoria cu trenul la Roma unde speră să se întâlnească cu tatăl ei care urma să vină pentru o conferință.
2660. /*De la Ancuța Tzigara-Samurcaș*/. Roma, 6 nov. 1933. Carte poștală. B.A.R.
Despre călătorie și persoanele întâlnite (părintele Man și Mac Constantinescu), vizite la ateliere de pictură și magazine de culori.
2661. /*De la Ancuța Tzigara-Samurcaș*/. Roma, 9 nov. 1933. Carte poștală. Lb. fr. B.A.R.
Relatează o vizită la Forumul lui Mussolini și scrie despre viitorul său program. Îl întreabă când vine la Roma pentru conferință.
2662. /*De la J. P. Carp*/. Ankara, 29 nov. 1933. Lb. fr. B.A.R.
Comunicări în legătură cu aprobarea obținută de la Hikmet Bey, noul ministru turc al Instrucțiunii Publice. Este vorba despre aducerea în țară a unor obiecte de patrimoniu (din cele 38 ale lui Slătineanu (?) 10 au fost reținute de Direcția Muzeelor din Istanbul ca fiind de origine bizantină). Intenționează să viziteze Muzeul și Fundația împreună cu un oficial turc ce va veni la București pentru o întâlnire cu Titulescu. Scrisoarea are antetul Legației României în Turcia.
2663. /*De la Legația Franței în România*/. București, 5 dec. 1933. Lb. fr. B.A.R.
O recomandare către Oficiul francez de vamă prin care i se facilitează lui Tz.-S intrarea în Franța cu obiecte pentru expziția de la Muzeul Trocadero din Paris.
2664. /*De la Biblioteca Națională a Franței*/. Paris, 14 dec. 1933. Text dactilografiat. B.A.R.
Mulțumește pentru lucrarea „L'art paysan en Roumanie?”. Regretă că nu l-a întâlnit în ziua precedentă la hotelul Luteția.
2665. /*De la F. Carnot*/. Paris, 22 dec. 1933. Lb. fr. B.A.R.
Îi trimite un catalog de goblenuri.
2666. /*De la Ancuța Tzigara-Samurcaș*/. Roma, /dec. 1933/. Lb. fr. B.A.R.
Despre vizita la Pincio unde a făcut o acuarelă, întâlnirea cu Mac Constantinescu și Mihai Berza pe care îi descrie ca doi tipi deosebiți, fini și elevați.
2667. /*De la Johnny Roosval*/. Stockholm, 1933. Text dactilografiat. Lb. fr. B.A.R.
Îi cere referințe despre articole referitoare la Congresul de istoria artei ce fuseseră publicate în presa românească (autor, revistă, an, paginație), pentru a le include în Bibliografia Actelor Congresului.
2668. /*De la Johnny Roosval*/. Stockholm, 1933. Text dactilografiat. Lb. fr. B.A.R.
Solicită fotografii pentru a fi inserate în Actele Congresului alături de rezumatele comunicărilor lui Tz.-S.

2669. /De la E. Fourdakides/. Paris, 12 ian. 1934. Copie dactilografiată. Lb. fr. B.A.R.
Regretă că nu l-a întâlnit la Paris și nu a asistat la conferința sa. A luat notă de dorința de a participa la lucrările Conferinței de la Madrid și-l va ține la curent cu informațiile legate de organizare. Reamintește promisiunea făcută de Tz.-S. la Stockholm, de a trimite periodic notițe pentru „Informations Mensuelles”.
2670. /De la William Ritter/. Melide, 18 ian. 1934. Lb. fr. B.A.R.
Mulțumește pentru răspunsul prompt, spiritual, interesant. Volumul și numerele din „Convorbiri literare” sunt bine venite. A trimis două exemplare din lucrarea despre Jacot Guillarmod, unul pentru Fundația Carol I, celălalt pentru Palatul regal. Intenționează să-i mulțumească și în prefața la notele despre Bachelin. Lucrează la punerea în ordine a amintirilor despre Grigorescu. Câteva comentarii pe acest subiect și despre tablourile vândute.
2671. /De la Tudor Vianu/. București, /ian. 1934/. Arhiva BCU.
Solicită sala Fundației „pentru un ciclu de 4 conferințe despre filosofia lui Nietzsche”. Tz.-S. aprobă pentru taxa de 7.000 lei.
2672. /De la Simon Arbellot/. Paris, 6 mar. 1934. Text dactilografiat. Lb. fr. B.A.R.
Îl înștiințează că în baza raportului întocmit de Paul Afassa a fost înscris în Sindicatul presei artistice. Să ia legătura cu Maurice Monda de la Trezoreria Sindicatului pentru procurarea carnetului de membru.
2673. /De la Maurice Monda/. Paris, 6 mar. 1934. Lb. fr. B.A.R.
Anexează chitanța pentru cotizația pe 1934 și îl înștiințează că a fost admis ca membru obedient al Sindicatului presei artistice.
2674. /De la Fritsch-Estrargin/. Paris, 7 mar. 1934. Lb. fr. B.A.R.
Cuvinte cordiale legate de primirea lui Tz.-S. în Sindicatul presei artistice. Fiul său ce se află la Berlin s-ar bucura să-l întâlnească acolo.
2675. /De la Biblioteca Centrală din Chișinău/. Chișinău, 13 mar. 1934. Arhiva BCU.
Consideră mobilierul de la Fundație „cel mai practic și estetic”. Solicită adresa fabricii unde au fost confecționate „pupitrele pentru sala de lectură precum și prețul unui pupitru”. Pe margine, răspunsul lui Tz.-S: „comandate în 1913, nu se mai știe nici prețul iar casa Lessel (?) a dispărut”.
2676. /De la Elena Văcărescu, președinta Asociației „Gândirea Europeană”/. București, 15 mar. 1934.
Text dactilografiat. B.A.R.
Solicită Aula Fundației pentru organizarea unei conferințe despre Palestina, sub patronajul ministrului Marii Britanii, Ch. M. Palairet. Tz.-S. respinge cererea pe motiv că tema conferinței depășește „cadrul obișnuit”.
2677. /De la Comitetul de organizare a Congresului de studii bizantine de la Sofia, 9-16 sep. 1934/. Sofia, 30 mar. 1934. Text imprimat. Lb. fr. B.A.R.
Invitație la Congres.
2678. /De la E. Fourdakides/. Paris, mar. 1934. Copie dactilografiată. Lb. fr. B.A.R.
Îi trimite programul Conferinței de la Madrid din 14 octombrie 1934, pe probleme legate de construirea și amenajarea muzeelor și cere confirmarea participării reprezentantului Muzeului de Artă Națională.
2679. /De la Căile Ferate Române. Direcțiunea Generală/. București, 16 apr. 1934. Text dactilografiat. B.A.R.
Răspuns în legătură cu orarul trenurilor pe ruta București-Monteoru.

3. Corespondență. Scrisori primite

2680. /*De la René Benjamin*/. București, 25 apr. 1934. B.A.R.
Își exprimă sentimentele de amicitie și afinitățile.
2681. /*De la René Benjamin*/. București, 30 apr. 1934. B.A.R.
Cu mențiunea „scrisă între valize”, înainte de plecarea din București. Mulțumește pentru generozitatea și prietenia manifestate de Tz.-S. și familia sa.
2682. /*De la M. Alexandrescu*/. /București/, 31 mai 1934. B.A.R.
Felicitări pentru „însuflețita comunicare de la Radio de aseară”. Îl roagă să-i oprească o statueta de Han, două tablouri de Tonitza și trei tablouri de Șirato.
2683. /*De la A. C. Cuza*/. Iași, 4 iun. 1934. Copie. B.A.R.
Îl anunță pe directorul „Convorbirilor literare” despre intenția de a-și relua locul în rândul junimiștilor. Trimite, în speranța de a fi publicată o „Contra-glosă” care „contrazice «Glosa» lui Eminescu prin spiritualismul optimist”. Îi sugerează lui Tz.-S. să scrie un articol despre denaturarea cromatică și a desenelor scoarțelor românești.
2684. /*De la E. Fourdakides*/. Paris, 21 iun. 1934. Copie dactilografiată. Lb. fr. B.A.R.
Răspuns la scrisoarea din 15 iunie. Repetă răspunsul dat anterior, că Oficiul Internațional de Muzeografie nu vede nici un motiv pentru care Tz.-S. să nu ia parte la lucrările Congresului, dimpotrivă, sunt bucuroși să-l revadă, activitatea sa fiind consacrată și apreciată de toți colegii. Fourdakides este secretarul general al I.I.C.I. (Institutul Internațional de Cooperare Intelectuală).
2685. /*De la Regimentul nr.33 „Dorobanți” din Tulcea*/. Tulcea, 5 iul. 1934. B.A.R.
Cere schița porții Casei lui Mogoș în vederea construirii unei replici a acesteia în curtea regimentului.
2686. /*De la Raoul Bossy*/. Helsingfors, 1 aug. 1934. B.A.R.
Recomandare pentru dr. J. Manniken, directorul Secțiunii etnografice de la Muzeul Național al Finlandei, care vine în România pentru studii etnografice.
2687. /*De la Ancuța Tzigara-Samurcaș*/. Misurina, 6 aug. 1934. Lb. fr. B.A.R.
Despre călătoria cu autocarul la Dolomite. Scrisoarea este încheiată de o altă persoană, probabil mama.
2688. /*De la Ancuța Tzigara-Samurcaș*/. Monte Maggiore, 3 sep. 1934. Carte poștală. Lb. fr. B.A.R.
Povestește cum își petrece timpul.
2689. /*De la Cercul Analelor Române*/. București, 25 sep. 1934. Arhiva BCU.
Solicită Aula Fundației pentru desfășurarea unui ciclu de 25 de conferințe. Inițial Tz.-S. aprobă însă, deoarece s-au „abătut de la programul arătat” ținând prima conferință pe tema: „Un aspect al femeii moderne: sex-appeal-ul”, retrace aprobarea „pentru a se evita conflicte neplăcute ca cel din seara de 23”.
2690. /*De la M. Gh. Teodorescu, directorul școlii din Mânsârova-Caliacra*/. /Mânsârova-Caliacra/, 9 oct. 1934. Arhiva M.Ț.R.
Solicită modelul porții lui Antonie Mogoș, expusă la Muzeu, pentru a-l reproduce la intrarea școlii.
2691. /*De la H. Pinerua*/. Madrid, 10 oct. 1934. Copie dactilografiată. Lb. sp. B.A.R.
O invitație la Conferința Institutului Internațional de Cooperare Intelectuală (I.I.C.I.) programată pentru 14-24 octombrie la Madrid.
2692. /*De la Carol II, regele României*/. Sinaia, 26 oct. 1934. Telegramă. Arhiva BCU.
„Pentru caldele urări ale Directorului Fundației miile mele mulțumiri”.

2693. */De la Mitzi Tzigara-Samurcaș/*. București, /27 oct. 1934/. Lb. fr. B.A.R.
Scrie despre o excursie la Snagov și-i dă unele informații privitoare la Ancuța. Scrisoarea, trimisă la Madrid, conține și o parte scrisă de soția lui Tz.-S.
2694. */De la B. Filov/*. Sofia, 5 nov. 1934. Telegramă. Lb. fr. B.A.R.
Acceptul participării lui Tz.-S. la al-IV-lea Congres Internațional de studii bizantine de la Sofia între 9 și 16 septembrie 1934 (probabil la Secția de juridică, medicină bizantină, muzică, etnografie, folclor). Filov este secretarul general al Comitetului de organizare a Congresului.
2695. */De la S. Charléty/*. Paris, 2 ian. 1935. Lb. fr. B.A.R.
Mulțumește pentru obiectele artizanale românești pe care i le-a trimis prin părinții săi ce tocmai s-au întors din România. Impresionat de amabilitatea arătată de Tz.-S., rectorul Universității din Paris se consideră o persoană care „a consacrat un timp atât de scurt studiului artei populare românești”.
2696. */De la William Ritter/*. Melide, 9 ian. 1935. Lb. fr. B.A.R.
Speră că scrisoarea lui îl găsește sănătos și în plină activitate. Îl întreabă dacă se mai află tot timpul „la căpătâiul Fundației Carol”. Referiri la lucrarea sa despre Jacot Guillarmod (pictor a cărui operă e o mărturie despre Transilvania și Valahia din timpul lui Cuza) și exemplarele de trimis în România, pentru rege, Fundație și Academie. Așteaptă confirmarea pentru exemplarele regelui și Fundației, cel pentru Academie fiind expedit deja.
2697. */De la Raoul Bossy/*. Helsinki, 19 ian. 1935. Text dactilografiat. B.A.R.
Anexează scrisoarea de la Arthur Brummer, directorul Muzeului de artă industrială din Helsinki și planul sălii pentru amenajarea expoziției. Întrucât la sfârșitul lunii încep serbările naționale „Hevala”, îi recomandă să vină la Helsinki cu cel puțin o săptămână înainte de 14 februarie când urma să se deschidă expoziția .
2698. */De la William Ritter/*. Melida, 29 ian. 1935. Lb. fr. B.A.R.
Confirmă primirea scrisorii și a formularului de la Fundație, mulțumește pentru articolele despre el publicate în „Convorbiri literare” și îl sfătuiește să procure o lucrare pentru Fundație. Referiri la stadiul în care se află cărțile la care lucrează.
2699. */De la Raoul Bossy/*. Helsinki, 6 feb. 1935. Text dactilografiat. Lb. fr. B.A.R.
Regretă că Tz.-S. nu poate veni la inaugurarea din 21 februarie a expoziției românești de la Helsinki, așa cum îi comunicase în scrisorile din 25, 27 ianuarie. A obținut săli pentru conferințele lui Tz.-S. la Aula Magna a Universității și la Societatea de geografie dar speră să-l vadă totuși și la deschiderea expoziției. Scurte referiri la reflectarea în presa finlandeză a acestor evenimente.
2700. */De la William Ritter/*. Melide, 7 feb. 1935. Lb. fr. B.A.R.
Îi scrie despre lista de nume la care lucrează pentru „Pelechides” a lui Bachelin, menționând pe: Tz.-S., Szekulisz, col. Brociner, Steriadi, gen. Candianu, col. Robescu. Detalii privitoare la un secret din biografia lui Grigorescu.
2701. */De la William Ritter/*. Melide, 26 feb. 1935. Lb. fr. B.A.R.
Se bucură la știrea că scrisorile lui către Grigorescu au ajuns în mâinile lui Tz.-S. Discută despre aceste scrisori, acordul pentru publicarea lor și întreabă dacă între ele nu se află cumva niște bilete de la Mahler sau principesa Ruprecht.
2702. */De la Ministerul Regal al Afacerilor Străine. Direcțiunea presei și a informațiilor/*. București, 1 mar. 1935. Text dactilografiat. B.A.R.
Vești despre programarea conferințelor pe care Tz.-S. le va susține la Helsinki între 6 și 12 martie cu ocazia Expoziției de artă populară românească.

3. Corespondență. Scrisori primite

2703. /*De la Ministerul Instrucțiunii și al Cultelor. Direcțiunea Învățământului Superior*/. București, 13 mar. 1935. Text dactilografiat. B.A.R.
I se acordă concediu de 15 zile cu începere de la 11 martie și e delegat să țină două conferințe la Helsinki. Va fi suplinit de Fr. Șirato.
2704. /*De la Universitatea din Paris. Institutul de etnologie*/. Paris, 28 apr. 1935. Lb. fr. B.A.R.
Mulțumește pentru o distincție primită de la regele României.
2705. /*De la P. Rivet*/. Paris, 28 apr. 1935. Lb. fr. B.A.R.
Mulțumește pentru scrisoarea din 24 aprilie prin care l-a anunțat că regele României i-a conferit lui Rivet distincția de mare ofițer.
2706. /*De la H. Fritsch-Estrargen*/. Paris, /30 apr. 1935/. Lb. fr. B.A.R.
Îi comunică noua sa adresă. Are sentimente de profundă recunoștință față de rege și față de Tz.-S. care i-a făcut un serviciu („îi datorez această frumoasă Comandură”). Promite că-și va pune toată energia și talentul pentru apărarea cauzei artei românești. A scris deja două articole inspirate de expoziția din Bruxelles, unul fiind despre pavilionul românesc.
2707. /*De la Căile Ferate Române*/. București, 6 mai 1935. Text dactilografiat. B.A.R.
Adresată Fundației Universitare Carol I, ca răspuns la scrisoarea din 26 aprilie 1934; în intervalul 1 iulie-30 septembrie trenurile de pe ruta București-Galați opresc și la Monteoru.
2708. /*De la William Ritter*/. Melide, 9 mai 1935. Lb. fr. B.A.R.
Urări de bine lui Tz.-S. care se află la Bruxelles. Mulțumește pentru ultima scrisoare, face comentarii pe marginea acesteia. Revine pe larg asupra subiectului corespondenței sale cu Grigorescu și demersurile privind publicarea ei. Îl felicită pentru succesul Ancuței ca pictoriță la Roma.
2709. /*De la William Ritter*/. Melide, 18 mai 1935. Lb. fr. B.A.R.
Răspunde că îl interesează catalogul expoziției din Bruxelles și face referiri la oraș și prietenii pe care îi are acolo. Relatează despre ultimele sale lecturi și cărțile la care lucrează (un studiu documentar despre Gérard de Nerval). Cere un articol (despre Peleş pe care îi va folosi pentru monografia Bachelin) al cosemnatarului scrisorii primite de la Tz.-S.
2710. /*De la J.J. Mikkola*/. Helsinki, 30 mai 1935. Lb. germ. B.A.R.
Îl roagă să-i furnizeze niște articole și lucrări.
2711. /*De la William Ritter*/. Melide, 11 iun. 1935. Lb. fr. B.A.R.
Tz.-S. se află tot la Bruxelles. Ritter îi mulțumește pentru o broșură trimisă și vorbește pe larg despre lecturile, proiectele și lucrările de care se ocupă (manuscrisul amintirilor sale despre România este la München).
2712. /*De la Raoul Bossy*/. 15 iun. 1935. Lb. fr. B.A.R.
Mulțumește pentru volumul din „Convorbiri literare” cu articolul despre Finlanda și pentru cuvintele de laudă dar consideră că succesul expoziției se datorează în principal lui Tz.-S. Scrie despre articolele din presa finlandeză, privitoare la expoziție și arta românească.
2713. /*De la Ministerul Regal al Afacerilor Străine. Direcțiunea Presei și Informațiilor*/. București, 1 iul. 1935. Text dactilografiat. B.A.R.
I se cere un articol de 8-10 pagini despre „Castelul Peleş” pentru un număr special al revistei „România”, editat cu prilejul a cinci ani de la Restaurație de Societatea „Friends of Romania” din Washington.
2714. /*De la T. Bautier*/. Bruxelles, 11 iul. 1935. Text dactilografiat. B.A.R.
Îl felicită pentru modul în care a organizat pavilionul României la expoziția din Bruxelles.

2715. */De la Olga Greceanu/*. 19 iul. 1935. B.A.R.
Își expune proiectele privitoare la realizarea unei fresce („demnitari, prelați și boieri care au contribuit direct la progresul literar”) – probabil pentru Fundația Carol I. Intenționează să-l întâlnească pentru a discuta detaliile.
2716. */De la Ancuța Tzigara-Samurcaș/*. Brașov, 20 aug. 1935. Lb. fr. B.A.R.
Este vorba despre conținutul a două scrisori (probabil de la Mihai Berza) una având ca substrat pregătirile de căsătorie și documentele necesare iar alta în care îl roagă să-l ajute pe Mihai pentru a obține concediu. Câteva cuvinte scrise de mama sa.
2717. */De la Mihai Berza/*. Paris, 22 aug. 1935. B.A.R.
Îl roagă să intervină pentru aprobarea cererii lui de concediu, la care atașează atestatul de doctor și, în lipsa unui act oficial, scrisoarea lui Dupont cu privire la subvenția acordată de statul francez. Este bucuros la vestea primită prin Ancuța că „veți fi și d-voastră martor la cea mai scumpă dintre bucurii” (aluzie la nunta Ancuței cu Mihai).
2718. */De la Comisia germană pentru cultură populară/*. Berlin, 6 sep. 1935. Text dactilografiat. Lb. germ. B.A.R.
Îl invită la festivitatea inaugurării Muzeului de Stat pentru cultura poporului german din 2-3 octombrie, cu ocazia Centenarului muzeelor din Berlin. Speră ca Tz.-S. să accepte invitația și să țină o prelegere despre cultura populară și istoria României.
2719. */De la William Ritter/*. Melide, 15 sep. 1935. Lb. fr. B.A.R.
Vești despre moartea uneia dintre surorile lui la care ținea foarte mult, despre munca la lista numelor pentru monografia Bachelin și la amintirile legate de Grigorescu. Mulțumește pentru notița referitoare la pavilionul românesc de la Bruxelles, și cere mai multe lămuriri privind inaugurarea expoziției.
2720. */De la Sandu Tzigara-Samurcaș/*. /București/, 16 sep. 1935. Carte poștală. Lb. fr. B.A.R.
Tz.-S., aflat la Bruxelles, este informat că tocmai s-a întors de la Roman și că a fost la tribunal pentru a lua procedura pentru procesul din 3 octombrie. Îl asigură că au luat toate măsurile împotriva campaniei denigratoare din presă la adresa expoziției. Alte comunicări legate de familie, vizitele la Scheia și Dragomirna.
2721. */De la Ministerul Regal al Afacerilor Străine. Concleraria ordinelor/*. București, 20 sep. 1935. Text dactilografiat. B.A.R.
Îi trimite alăturat brevetul ordinului „Sf. Sava” în gradul „Marea cruce” primit de la Legația Iugoslaviei la București.
2722. */De la Konrad Hahm/*. Berlin, 28 sep. 1935. Text dactilografiat. Lb. germ. B.A.R.
Îl invită să țină o scurtă cuvântare la festivitatea Centenarului muzeelor din Berlin.
2723. */De la Sandu Tzigara-Samurcaș/*. /București/, /sep. 1935/. Lb. fr. B.A.R.
Despre campania defăimătoare din presă la adresa lui Tz.-S. și a Pavilionului românesc la expoziția de la Bruxelles.
2724. */De la Oficiul Internațional al Muzeelor/*. Paris, 31 oct. 1935. Text dactilografiat. Lb. fr. B.A.R.
Cerere de subscripție pentru editarea unui tratat de muzeografie.
2725. */De la William Ritter/*. Melide, 23 nov. 1935. Lb. fr. B.A.R.
Mulțumește pentru informația furnizată referitoare la Bachelin și-i răspunde la o întrebare despre o carte jubiliară despre Peleş. Vorbește pe larg despre cărțile citite, despre Grigorescu, România Mare, istoria și arta Transilvaniei și Bucovinei. Întreabă dacă există un muzeu al Vechiului București.

3. Corespondență. Scrisori primite

2726. /*De la William Ritter/*. Melide, 3 dec. 1935. Lb. fr. B.A.R.
Mulțumește pentru scrisoare și timbrele speciale trimise. Impresii și amintiri despre Grigorescu și despre relația avută cu el (nu i-a cerut niciodată să i se adreseze cu apelativul „maestre”). Comen-tarii privitoare la lucrări, stil, acuarele.
2727. /*De la Luis de Hoyas Láinz/*. Madrid, 5 dec. 1935. Text dactilografiat. Lb. fr. B.A.R.
Îl înștiințează despre înființarea, la sugestia Congresului Internațional de la Praga, a Muzeului poporului spaniol la Madrid, dedicat studiului etnografiei, folclorului și artei populare. Îi solicită un studiu monografic pe tema obiceiurilor populare pentru primul număr din „Anale”.
2728. /*De la William Ritter/*. Melide, 11 dec. 1935. Lb. fr. B.A.R.
Discută despre acuarelele lui Grigorescu – tehnică, stil, culori folosite – și despre atribuirea unei lucrări semnate N.G. (ar putea fi, după părerea lui Ritter și Nicolas Grand). Referiri la diverși cunoscuți, o călătorie în Polonia și stadiul lucrării despre Bachelin și perioada acestuia la Peleş.
2729. /*De la William Ritter/*. Melide, 14 dec. 1935. Lb. fr. B.A.R.
Este bolnav la pat. Își explică fluctuațiile în corespondența lui Tz.-S. prin complicațiile legate de călătoria la Bruxelles. Revine la subiectul acuarelelor lui Grigorescu („Femeie în roșu”, semnată G.N., probabil Nicolas Grand) și la perspectivele călătoriei în Polonia, din vara viitoare. Urări de anul nou pentru Tz.-S. și familie.
2730. /*De la William Ritter/*. Melide, 28 ian. 1936. Lb. fr. B.A.R.
Despre un jurnal finlandez pierdut și regăsit în mod miraculos, despre Grigorescu, notele la care lucrează, familie și călătoria în Polonia. Amintiri despre România și mănăstirile din Moldova.
2731. /*De la William Ritter/*. Melide, 7 feb. 1936. Lb. fr. B.A.R.
Amintiri despre Grigorescu, corespondența purtată cu acesta (puține scrisori, scurte, de regulă anunțuri de expoziții, angajamente, întâlniri). Mulțumește pentru o invitație (probabil legată de călătoria în Polonia și Moldova) și pentru ideea lui Tz.-S. de a-i dedica o conferință.
2732. /*De la J. S. Siren și Rafael Blomstedt/*. Helsinki, 28 feb. 1936. Lb. germ. B.A.R.
Lansează propunerea de a se organiza o expoziție finlandeză la București.
2733. /*De la președintele Comitetului Internațional de istoria artei/*. Bruxelles, 16 mar. 1936. Text dacti-lografiat. Lb. fr. B.A.R.
Invitație la ședința Comitetului de la Budapesta, din 23-27 aprilie 1936.
2734. /*De la C. Tülpnick/*. Bruges, 3 apr. 1936. Lb. fr. B.A.R.
Îi adresează o nouă invitație, argumentată, pentru a fi analizată și prezentată ministrului. Este vorba de participarea la proiectul „Museum Pro Pace, arte, scientia et labore”. Scrisoarea are antetul Uniunii Internaționale pentru pactul Roerich (legate de protecția în timp de război, institute filantropice, misiuni, colecții artistice, științifice, monumente istorice și frumuseți naturale) sub patronajul Departamentului de Științe și arte și auspiciile orașului Bruges, 1931.
2735. /*De la Raymond Bayer/*. Paris, 11 apr. 1936. Text dactilografiat. Lb. fr. B.A.R.
Invitație la al II-lea Congres internațional de estetică și artă din luna august 1937 la Paris.
2736. /*De la Tibère Gerevich/*. Budapesta, 14 apr. 1936. Lb. fr. B.A.R.
Reînnoiește invitația la reuniunea Comitetului Internațional de istoria artei de la Budapesta.
2737. /*De la William Ritter/*. Melide, 16 apr. 1936. Lb. fr. B.A.R.
Transmite urări de Paște și comentează un număr din „Convorbiri literare” mulțumindu-i că l-a citat în articolul despre Grigorescu. Îi este imposibil să găsească niște informații despre Grigorescu (la München avea un Jurnal care a dispărut în timpul războiului).

2738. */De la William Ritter/*. Melide, /apr. 1936/. Lb. fr. B.A.R.
A întârziat cu răspunsul căci aștepta ceva concret, legat de călătoria în Polonia și România. Mulțumește pentru o fotografie și scrie pe larg despre stadiul lucrărilor lui: Scrisorile Bachelin, Amintirile despre Grigorescu.
2739. */De la J. S. Siren și Rafael Blomstedt/*. Helsinki, 14 mai 1936. Text dactilografiat. Lb. germ. B.A.R.
Comunicări detaliate legate de organizarea Expoziției finlandeze la București (transportul obiectelor, program, componența delegației).
2740. */De la J. S. Siren și Rafael Blomstedt/*. Helsinki, 23 mai 1936. Text dactilografiat. Lb. germ. B.A.R.
Despre organizarea Expoziției finlandeze la București.
2741. */De la Alexandrina Gr. Cantacuzino/*. București, 25 mai 1936. Text dactilografiat. B.A.R.
Îi cere să accepte funcția de cenzor al Uniunii Intelectuale Române.
2742. */De la Sandu Tzigara-Samurçaș/*. Pălăniș, 9 iul. 1936. Carte poștală Lb. fr. B.A.R.
Scrie că au ajuns cu bine și că așteaptă repartitia la Pălăniș. Comunică adresa unde pot fi contactați.
2743. */De la William Ritter/*. Melide, 17 iul. 1936. Lb. fr. B.A.R.
Îi vorbește despre un pictor morav, F. Hlavica, profesor la Școala de arte decorative din Brno, cu rugămintea de a interveni la Jean Steriadi pentru a-i facilita lui Hlavica trecerea prin București spre Bulgaria și Constantinopol unde merge la un congres.
2744. */De la William Ritter/*. Melide, 4 aug. 1936. Lb. fr. B.A.R.
Mulțumește pentru scrisoarea din 31 iulie și pentru dedicarea broșurilor despre Grigorescu; se simte onorat și este melancolic ori de câte ori numele său este asociat cu cel de „drag bătrân maestru”. Nu a aflat nimic despre pictorul Hlavica. Speră să-l vadă pe Tz.-S. când vine la Bali.
2745. */De la Sandu Tzigara-Samurçaș/*. /23 aug. 1936/. Lb. fr. B.A.R.
2746. */De la William Ritter/*. Melide, 21 sep. 1936. Lb. fr. B.A.R.
Este consternat de ceea ce Tz.-S. i-a comunicat referitor la evenimentele politice și administrative din România la care participă cu inima. Se bucură pentru că Tz.-S. nu are problemele financiare care pe el l-au marcat toată viața. Oferă spre vânzare statului român ultimele patru tablouri ale lui Grigorescu. Face ofertă de preț și trimite un inventar analitic al lucrărilor.
2747. */De la Primăria Municipiului București. Direcția generală a cadastrului și sistematizării/*. București, 6 oct. 1936. Text dactilografiat. B.A.R.
Este convocat la întrunirea din 8 octombrie a Comisiei de nomenclatură din care face parte.
2748. */De la Muzeul Regele Carol II/*. Cernăuți, 20 oct. 1936. Text dactilografiat. B.A.R.
Îl înștiințează despre noile statute ale muzeului (rezultat din fuziunea Muzeului Industrial cu cel Regional). În virtutea funcției de șef al catedrei de istoria artelor de la Universitatea Carol II din Cernăuți, Tz.-S. este membru de drept al Comitetului secțiunii istorico-culturale și al curatorului muzeului. I se cere sprijinul și asistența.
2749. */De la Ion Dongorozi și T. Sidorovici/*. București, 29 oct. 1936. Text dactilografiat. B.A.R.
Scrisoare cu antetul Oficiului de educația tineretului român. Este înștiințat că poate conferența în 8 noiembrie la Centrul de îndrumare „Sf. Gheorghe”, pe tema „Specificul național în arta românească”.
2750. */De la Gh. Banu și Andrei Udrea/*. București, 4 nov. 1936. Text dactilografiat. B.A.R.
Este înștiințat că în data de 1 noiembrie a fost ales în unanimitate președinte al Asociației presei periodice române. Postul fusese vacantat prin demisia lui Ion Simionescu.

3. Corespondență. Scrisori primite

2751. /*De la Redacția Revistei Marilor Biografii*/. București, 16 nov. 1936. Text dactilografiat. B.A.R.
Propunerea de a ține conferințe în ciclul „Celebrități de ieri și de azi”.
2752. /*De la Ministerul Instrucțiunii, al Cultelor și Artelor. Casa Școalelor și a Culturii Poporului. Serviciul Arhitecturii*/. București, 25 nov. 1936. Text dactilografiat. B.A.R.
Se cere avizul la modificarea proiectelor construcției Muzeului de la Șosea.
2753. /*De la René Benjamin*/. Paris, 27 nov. 1936. Lb. fr. B.A.R.
Cuvinte cordiale la adresa lui Tz.-S. pe care îl consideră „inventiv”, „activ”, „spiritual”. Pe margine, Tz.-S. notează că este un răspuns al lui Benjamin pentru a fi publicat în „Convorbiri literare”.
2754. /*De la Victor Basch*/. Paris, 3 dec. 1936. Text dactilografiat. Lb. fr. B.A.R.
Insistă afectuos să participe la lucrările Congresului internațional de estetică din 1937 de la Paris. Consideră că toți esteticienii din Franța și toți membrii Comitetului de organizare apreciază colaborarea cu el, Congresul neputând fi lipsit de autoritatea și prezența lui Tz.-S.
2755. /*De la L. Reau*/. Paris, 31 dec. 1936. Lb. fr. B.A.R.
Mulțumește pentru studiile de muzeografie trimise. Se bucură de fiecare dată când îl întâlnește la București sau Cernăuți, speră să-l vadă și la Paris, cu prilejul Expoziției Internaționale din 1937. Îl felicită pentru eforturile legate de realizările de la Muzeu.
2756. /*De la Monitorul Oficial și Imprimeriile Statului*/. București, 27 ian. 1937. B.A.R.
Trimite probe ale reproducerilor reprezentând covoare pentru albumul destinat Expoziției din Paris.
2757. /*De la Raymond Bayer*/. Paris, 4 feb. 1937. Carte poștală. Lb. fr. B.A.R.
Confirmă înscrierea lui Tz.-S. la Congresul de estetică cu lucrarea „Manifestări estetice în arta țaranului român”.
2758. /*De la Monitorul Oficial și Imprimeriile Statului*/. București, 10 feb. 1937. B.A.R.
Despre albumul de covoare, probele de olărie realizate pe trei tipuri de hârtie, termenul de livrare și o ofertă pentru distribuția lucrării.
2759. /*De la Eugen Wolbe*/. /Berlin/, 24 feb. 1937. B.A.R.
Îl autorizează să facă modificări la lucrarea sa despre regele Ferdinand.
2760. /*De la William Ritter*/. Melide, 30 iun. 1937. B.A.R.
Se bucură auzind că Tz.-S. este bine. Așteaptă expoziția, facsimilul sau fotografiile obiectelor prețioase (?). Cere informații despre muzeul pe care Tz.-S. îl conduce și deplânge pierderile obiectelor de artă din patrimoniul României.
2761. /*De la Fr. Șirato*/. București, 24 iul. 1937. B.A.R.
Relatări despre modul cum s-a achitat de sarcinile legate de activitatea Muzeului transmise cu o zi în urmă de Tz.-S. Îi trimite anexat articolul solicitat și face unele referiri la aparițiile în presă despre pavilionul României.
2762. /*De la Muzeul de arte decorative*/. Paris, 26 iul. 1937. Lb. fr. B.A.R.
Mulțumește pentru invitația la Pavilionul internațional, speră să viziteze expoziția la întoarcerea din concediu.
2763. /*De la Paul Rivet*/. Paris, 29 iul. 1937. Text dactilografiat. Lb. fr. B.A.R.
Scrisoarea, cu antetul Congresului internațional de folclor, Paris, 1937, este adresată lui Tz.-S., la Hotelul Luteția din Paris. Precizări legate de comunicarea lui Tz.-S. având ca temă continuitatea artei populare românești, susținută cu proiecții de diapozitive. Rugămintea de a transmite unele informații profesorului Gusti.

2764. /De la A. Dupont/. Condom, 30 iul. 1937. Lb. fr. B.A.R.
Scrisoare cu antetul Institutul francez din România. Mulțumește pentru invitația la inaugurarea Pavilionului internațional și îl pune în legătură cu un domn Bernard. Se referă la o donație de carte franceză pentru Fundația Universitară Carol I.
2765. /De la Comitetul de organizare a Congresului internațional de folclor/. Paris, 9 aug. 1937. Text dactilografiat. Lb. fr. B.A.R.
Informații legate de programul excursiei organizate în perioada 29 august-6 septembrie în Pirineii atlantici, una din cele mai bogate regiuni franceze în tradiții folclorice. Este rugat să comunice dacă participă.
2766. /De la Georges Henri Rivière/. Paris, 13 aug. 1937. Text dactilografiat. Lb. fr. B.A.R.
Este înștiințat că a fost înscris la Congresul internațional de folclor cu lucrarea „Supraviețuire neolitică în arta populară românească”, pentru 24 august, ora 10.
2767. /De la Flondor, mareșalul Curții regale/. București, 29 sep. 1937. Text dactilografiat. B.A.R.
Trimite anexat bibliografia lucrării istoricului Wolbe despre Ferdinand I pe care o primise în aceea zi, la cererea lui Tz.-S. Pe marginea bibliografiei, Tz.-S. face unele precizări.
2768. /De la Georges Henri Rivière și A. Varagnac/. Paris, 6 oct. 1937. Text dactilografiat. Lb. fr. B.A.R.
Mulțumiri pentru o donație făcută către Musée d'Homme. Îi cer comunicarea pentru a fi inclusă în volumul consacrat lucrărilor Congresului și îi trimit catalogul expoziției suedeze.
2769. /De la Editura „Verbano”/. Locarno, 22 dec. 1937. Text dactilografiat. Lb. germ. B.A.R.
Roagă să intervină în legătură cu scutirea de taxe pentru livrarea lucrării profesorului Wolbe a cărei intrare în România a fost blocată la Cernăuți. Explicații în legătură cu felul în care s-au achitat de obligațiile legate de corectura și diversele etape ale tipăririi. Pe margine, Tz.-S. scrie că afirmațiile nu corespund cu realitatea și că nu poate răspunde cererii formulate de editură.
2770. /De la Muzeul Regele Carol II/. Cernăuți, 30 dec. 1937. Text dactilografiat. B.A.R.
Mulțumiri pentru donarea lucrării „Catalogul Muzeului Național Carol I din București”.
2771. /De la Muzeul omului. Laboratorul de etnologie/. Paris, /dec. 1937/. Lb. fr. B.A.R.
Lista invitațiilor la inaugurarea secțiunii de artă populară românească, trimisă lui Tz.-S. la hotelul Lutetia din Paris.
2772. /De la Dimitrie Danciu/. Sf. Gheorghe, /1937/. B.A.R.
Impresii despre „Convorbiri literare”, împărtășite lui Tz.-S. de un colaborator al revistei.
2773. /De la Ancuța Tzigara-Samurcaș/. /ian.-feb. 1938/. Lb. fr. B.A.R.
Rugămintea de a cumpăra niște produse.
2774. /De la Uniunea Camerelor de Muncă/. București, 9 feb. 1938. Text dactilografiat. B.A.R.
I se cere concursul la organizarea secțiunii casnice țărănești la Expoziția Internațională a meseriilor ce va avea loc la Berlin în 28 mai-10 iulie. Profesorul Hahm din Berlin dorește să ia legătura cu el.
2775. /De la Mihai Berza/. Roma, 10 feb. 1938. B.A.R.
În această scrisoare, cu antetul Școlii române din Roma, Berza i se adresează cu apelativul „dragă papa”. Îl înștiințează că articolul pentru „Convorbiri literare” este aproape gata dar sugerează să nu întârzie apariția lăsându-l pentru numărul viitor. Intenționează să țină în data de 8 martie o conferință pe tema „Comerțului italian în țările române la sfârșitul evului mediu”. A primit prin Pippidi vestea despre conferințele lui Tz.-S. la Iași și îl roagă să-i trimită o fotografie a regelui pentru directorul (revistei latine?). Alte comunicări privitoare la familie, plimbări, călătoria Ancuței cu mama sa la Capri.

3. Corespondență. Scrisori primite

2776. /*De la Editura „Verbano”*/. Locarno, 10 feb. 1938. Lb. germ. B.A.R.
Explicații asupra felului în care s-au conformat în privința corecturii cerute la volumul despre regele Ferdinand al profesorului Wolbe. Nu se consideră răspunzători deoarece au făcut toate modificările trimise de autor. Arată valoarea pagubelor datorate interzicerii vânzării volumului în România și îl roagă insistent să intervină pentru a opri dezastrul financiar al editurii. Promit că vor aduce toate modificările la cele 4000 exemplare rămase nelegate.
2777. /*De la Muzeul național de istorie naturală. Laboratorul de etnologie*/. Paris, 21 feb. 1938. Text dactilografiat. Lb. fr. B.A.R.
Mulțumește pentru două vase și o poartă sculptată în arc de triumf care au fost expuse la Pavilionul românesc de la Muzeul omului.
2778. /*De la Ancuța Tzigara-Samurcaș*/. Roma, /feb. 1938/. Carte poștală. Lb. fr. B.A.R.
Diverse comunicări de familie.
2779. /*De la Ancuța Tzigara-Samurcaș*/. /Roma/, /feb. 1938/. Lb. fr. B.A.R.
Detalii despre evenimente curente de familie: mama se află cu ei dar va pleca curând la București, Ancuța face un tratament cu injecții, Mihai pregătește o conferință pentru 8 martie.
2780. /*De la André Varagnac*/. Paris, 23 apr. 1938. Text dactilografiat. Lb. fr. B.A.R.
Scrisoare cu antetul „Fundației pentru știință”. Regretă, ca și Georges Henri Rivière, că Tz.-S. nu va participa la Congresul internațional de folclor din acel an. Îi lansează invitația de a colabora la un proiect.
2781. /*De la prof. dr. Lehmann*/. /Altona/, 25 apr. 1938. B.A.R.*
2782. /*De la participanții la excursia Societății române de geografie*/. Tirana, 25 apr. 1938. Carte poștală. B.A.R.
Salutări de la întregul grup, între care: I.R. Pogoneanu, C.P. Rădulescu, I. Clinciu, M. Poppete.
2783. /*De la Henric Sanielevici*/. Enghien-les-Bains, 26 mai 1938. B.A.R.
Discută pe tema schimbărilor politice și sociale și despre anumite persoane. Referiri la idealurile, aspirațiile sale și la un studiu la care lucrează.
2784. /*De la Paul Ganz*/. Bâle, 6 iun. 1938. Text dactilografiat. Lb. fr. B.A.R.
Îl înștiințează că Biroul Comitetului Internațional, luând în discuție propunerea legată de dubla reprezentare a României, a decis să renunțe pentru moment la nominalizarea unui al doilea membru. Speră să-l revadă cu ocazia Congresului de la Londra. Scrisoare cu antetul Comitetului internațional de istoria artei.
2785. /*De la Primăria Municipiului București. Direcția Cadastrului*/. București, 12 aug. 1938. Text dactilografiat. B.A.R.
Este chemat în 17 august la ședința Comisiei de nomenclatură, din care face parte, prezidată de primar.
2786. /*De la Ministerul Cultelor și Artelor. Secția Artelor*/. București, 27 aug. 1938. Text dactilografiat. B.A.R.
Este numit, împreună cu Victor Brătulescu și sculptorul Cornel Medrea, membru în Comisia pentru cercetarea pieselor Muzeului Daco-Român. Este vorba de colecția ministrului plenipotențiar Ion Broșu, expusă la Palatul Patriarhiei. În anexă, procesul verbal întocmit de Comisie în 27 august.
2787. /*De la Ministerul Instrucțiunii*/. București, 30 sep. 1938. B.A.R.
„În baza dispozițiunii referitoare la învățământul superior din 12 august 1938 ați fost pus în retragere din oficiu, pe data de 1 octombrie 1938, pentru limită de vârstă”.

2788. */De la Ancuța Tzigara-Samurcaș/. /Palermo/, /sep.-dec. 1938/. Carte poștală. Lb. fr. B.A.R.*
Impresii din timpul călătoriei de la Roma la Napoli. Mama sa a însoțit-o, dar Mihai a rămas la Roma să pregătească o conferință.
2789. */De la Paul Ganz/. Bâle, 26 nov. 1938. Text dactilografiat. Lb. fr. B.A.R.*
Îi trimite chitanța pentru cotizațiile pe 1937 și 1938 informându-l că problema financiară capătă importanță pentru lucrările viitoare ale Comitetului internațional de istoria artei. Îl roagă să obțină o subvenție din partea Guvernului român, necesară pentru crearea unui centru de informare legat de studiile științifice în domeniul artelor frumoase.
2790. */De la Victor Dombrowski, primarul municipiului București/. București, /nov. 1938/. Text dactilografiat. B.A.R.*
Este numit membru în Comisia de revizuire a nomenclaturii străzilor municipiului București.
2791. */De la Universitatea „Regele Carol II” din Cernăuți/. Cernăuți, 13 dec. 1938. Text dactilografiat. B.A.R.*
Este înștiințat despre intenția de a-l sărbători pentru deceniile de activitate în învățământul universitar printr-o masă colegială organizată în 17 decembrie la saloanele Societății „Sfatul Femeiesc”.
2792. */De la William Ritter/. Melide, 4 ian. 1939. Lb. fr. B.A.R.*
Mulțumește pentru scrisori. Îi trimite un raport asupra unui fals tablou Grigorescu. Cere relații despre evenimentele din România, despre ce se mai scrie în presă. Pornind de la evocarea morții reginei Maria, deapănă amintiri legate de timpul petrecut la București în tinerețe, despre Carmen Sylva, și despre prietenul său, Bachelin, care îi lipsește mult. Scurt comentariu privitor la acțiunile lui Hitler.
2793. */De la Leigh Ashton/. Londra, 26 ian. 1939. Text dactilografiat. Lb. engl. B.A.R.*
Scrisoare cu antetul Congresului internațional de istoria artei, Londra, 24-29 iulie 1939. Diverse informații despre organizarea Congresului. Solicită până la 1 aprilie, respectiv 1 mai, lista participanților români și rezumatele comunicărilor.
2794. */De la William Ritter/. Melide, 18 feb. 1939. Lb. fr. B.A.R.*
Câteva reflecții legate de Biblioteca Fundației; întreabă dacă aceasta are o secție iconografică. Vorbește despre un portret al pictorului ceh, Franlšék Oudrvšek și despre posibilitatea lui Tz.-S. de a-l întâlni pe M. de Weck, îngrijorat de situația din România. Mulțumește pentru ceea ce a scris în „Convorbiri literare” privitor la ultimul incident (falsul tablou Grigorescu , probabil).
2795. */De la Leigh Ashton/. Londra, 1 mar. 1939. Text dactilografiat. Lb. engl. B.A.R.*
Îl înștiințează că a primit o scrisoare de la dr. Coriolan Petreanu care dorește să reprezinte Universitatea din Cluj la Congresul de istoria artei și că i-a cerut să-l contacteze pe Tz.-S.
2796. */De la Editura „Verbano”/. Locarno, 5 mar. 1939. Lb. germ. B.A.R.*
Apel disperat, făcut la peste un an de la apariția lucrării profesorului Wolbe despre Ferdinand I, de a se renunța la interdicția vânzării volumului în România. Arată că editura nu este vinovată și precizează valoarea pagubelor suferite.
2797. */De la Leigh Ashton/. Londra, 16 mar. 1939. Text dactilografiat. Lb. engl. B.A.R.*
Îi reamintește de circulara din 26 ianuarie în care solicita lista participanților și rezumatele comunicărilor pentru Congresul internațional de istoria artei, Londra, 24-29 iulie. Prelungește termenele de trimitere cu încă 1 lună.
2798. */De la Olga Greceanu/. Pisa, 10 apr. 1939. Carte poștală. B.A.R.*
Urări de Paști, semnează Olga și N. Greceanu.

3. Corespondență. Scrisori primite

2799. /*De la David Popescu, șeful Marelui Stat Major*/. București, 19 apr. 1939. Text dactilografiat. B.A.R.
Este convocat în 28 aprilie la Muzeul Militar pentru a participa la o Consfătuire privind un proiect de convenție internațională asupra protecției monumentelor și operelor de artă în cursul conflictelor armate.
2800. /*De la Sevastia P. Carp*/. Țibănești, 3 mai 1939. B.A.R.
Face o descriere a soțului său așa cum îl cunoaște din familie, unde nu obișnuia să-și exteriorizeze sentimentele și opțiunile de natură politică. D-na Carp scoate în evidență diverse laturi ale personalității lui Petre Carp între care atât pragmatismul, cât și înclinațiile filozofice și idealiste. Este vorba, se pare, de un răspuns la o cerere a lui Tz.-S. trimisă prin copiii ei.
2801. /*De la Academia Română*/. București, 24 mai 1939. Text dactilografiat. B.A.R.
O invitație la ședința festivă din 26 mai pentru Comemorarea a o sută de ani de la nașterea regelui Carol I.
2802. /*De la I. M. Sadoveanu*/. București, 2 iun. 1939. Text dactilografiat. B.A.R.
Ministrul Cultelor și Artelor îl înștiințează că deși a împlinit vârsta de pensionare Tz.-S. este menținut în funcția de Director al Muzeului de Artă Națională, în virtutea Înaltului Decret Regal nr.2089 din 19 mai 1939.
2803. /*De la Leigh Ashton*/. Londra, 7 iun. 1939. Text dactilografiat. Lb. engl. B.A.R.
Comunicări legate de condițiile de participare la Congresul internațional de istoria artei; beneficiază de taxe reduse studenții ce pot fi înscriși ca membri asociați.
2804. /*De la Olga Greceanu*/. New York, 17 iun. 1939. B.A.R.
Salutări pentru „directorul meu”, trimise pe adresa Fundației Carol I.
2805. /*De la R. Schmidt*/. Berlin, 15 iul. 1939. Lb. germ. B.A.R.
Nu a primit confirmarea participării lui Tz.-S. la Conferința de la Copenhaga; presupune că răspunsul este pozitiv și abia așteaptă să-l întâlnească cu acest prilej. Cere confidențial părerea asupra oportunității recomandării lui Gh. Oprescu, directorul Muzeului Toma Stelian, ca membru al Oficiului de muzeografie din Paris. Va face această propunere doar dacă votul lui Tz.-S. este favorabil.
2806. /*De la Leigh Ashton*/. Londra, iulie 1939. Text dactilografiat. Lb. engl. B.A.R.
Invitație la dejun în ziua de 28 iulie, la Salters' Hall, cu președintele Comitetului Național și cu membrii Comitetului internațional al Congresului de istoria artei, urmată de o recepție și un concert de cântece englezești la Goldsmiths' Hall. Pe verso, ciorna răspunsului lui Tz.-S.: se scuză că nu poate veni deoarece este bolnav.
2807. /*De la Henri Martini*/. Paris, 3 aug. 1939. Text dactilografiat. Lb. fr. B.A.R.
A primit scrisoarea din 10 iulie, confirmă că a susținut candidatura lui Busuioceanu cu care este prieten. Regretă că nu s-a decis nimic, discuția va fi reluată la următoarea sesiune a comitetului.
2808. /*De la R. Schmidt*/. Berlin, 9 aug. 1939. Text dactilografiat. Lb. germ. B.A.R.
Își exprimă mâhnirea la știrea neparticipării, pe motive de boală, a lui Tz.-S. la congresul de la Copenhaga, dar se bucură că acesta rămâne în continuare director la Muzeu și membru al Asociației muzeografice. În legătură cu Oprescu îl informează că dl. Graul, care solicitase recomandarea, nu a știut nimic despre „frecușurile” dintre Oprescu și Tz.-S. ce par a fi foarte pronunțate. În aceste condiții nu mai poate fi vorba de a-l propune.
2809. /*De la Al. Lapedatu, secretarul general al Academiei Române*/. București, 23 sep. 1939. B.A.R.
Se bucură la aflarea știrii despre însănătoșirea lui Tz.-S., speră să-l vadă curând la Academie și-l felicită pentru antologia, „Din viața regelui Carol I”.

2810. */De la William Ritter/. /1939/. Lb. fr. B.A.R.*
 Îi mulțumește pentru inconfortul la care l-a supus cu un „chestionar satanic” (probabil legat de tabloul fals, atribuit lui Grigorescu) și pentru scrisoare. Speră să-l revadă în toamnă. Nu mai are lucrări ale lui Grigorescu sau reproduceri. Îi răspunde că nu a primit cartea jubiliară despre Peleş, doar broșura despre expoziția din Bruxelles. Îl roagă să i-o trimită, o va așeza alături de cea a lui Bachelin și de cea despre Fundație. Adresează urări familiei și face aprecieri despre succesele și colaborările lui Tz.-S. („măine Oslo, ieri Helsinki”).
2811. */De la Livia Dymysza/. Kurtoniany, 20 mai 1940. B.A.R.*
 Roagă să-i dea lui Pogoneanu o parte din caietele tatălui său, Titu Maiorescu. Manuscrisele se aflau în păstrare, prin bunăvoința lui Tz.-S., în casa de fier a Fundației.
2812. */De la Ministerul Cultelor și Artelor/. București, 4 iul. 1940. Text dactilografiat. B.A.R.*
 Este înștiințat că prin decizia nr. 30882 din 1940 a fost numit președintele Comisiei pentru studiul și întocmirea unei noi legi a muzeelor.
2813. */De la Muzeul Național Secuiesc din Sf. Gheorghe/. Sf. Gheorghe, 4 iul. 1940. Text dactilografiat. B.A.R.*
 Apel la bunăvoința manifestată de Tz.-S. față de muzeul din Sf. Gheorghe, cu rugămintea de a interveni la Marele Stat Major pentru scutirea de rechiziționare a edificiului. În ciornă, cererea adresată în acest scop de Tz.-S. către minister.
2814. */De la Ministerul Cultelor și Artelor/. București, 9 iul. 1940. Text dactilografiat. B.A.R.*
 Este înștiințat despre importanța pe care ministerul o acordă modificării Legii muzeelor. I se cere concursul la elaborarea unui anteproiect până la sfârșitul lunii iulie sau a unui referat cu sugestiile pentru buna organizare științifică și administrativă a muzeelor.
2815. */De la Ministerul Cultelor și Artelor/. București, 31 iul. 1940. Text dactilografiat. B.A.R.*
 I se cere să întocmească un memoriu cu propuneri și observații pentru proiectul legii muzeelor.
2816. */De la Ministerul Cultelor și Artelor. Direcția Artelor/. București, 7 aug. 1940. Text dactilografiat. B.A.R.*
 Este înștiințat că prin decizia nr. 37078 din 1940 rămâne în continuare Inspector general al Muzeelor din România. În notă Tz.-S. scrie că știrea a fost difuzată la Radio în 10 august și publicată în ziarele din 12 august.
2817. */De la Nichifor Crainic, ministrul Propagandei Naționale/. București, 17 aug. 1940. B.A.R.*
 Tz.-S. este numit membru pentru Secțiunea de folclor și artă populară din cadrul Comitetului Național Român pentru participarea României la „Săptămâna sud-est europeană”, Viena, mai 1941.
2818. */De la Ministerul Cultelor și Artelor. Direcția Artelor/. București, 13 sep. 1940. Text dactilografiat. B.A.R.*
 Despre constituirea Comitetului pentru pregătirea participării României la Săptămâna sud-est europeană. I se reamintește că a fost numit membru pentru Secțiunea de folclor și artă populară.
2819. */De la Primăria Municipiului București/. București, oct. 1940. Text dactilografiat. B.A.R.*
 Este numit membru al Comisiei de revizuire a nomenclaturii străzilor și invitat în 30 octombrie la prima ședință ce se va ține la Direcțiunea Planului și Sistemării Municipiului.
2820. */De la Societatea „Mărășești”/. București, 6 nov. 1940. Text dactilografiat. B.A.R.*
 Slătescu și Vasile Hersescu care pun bazele bilunarului „Mărășești” al veteranilor de război îl roagă să colaboreze la editarea primului număr, cu apariție din decembrie și să facă parte din comitetul redacțional.

3. Corespondență. Scrisori primite

2821. /*De la Societatea Română de Radio-difuziune*/. București, /19 ian. 1941/. Text dactilografiat. B.A.R.
În ciclul „Muzeele noastre”, este programat să rostească în 13 februarie la Radio o conferință cu titlul „Muzeul de Artă Națională”.
2822. /*De la Henric Sanielevici*/. București, 18 feb. 1941. B.A.R.
Îl roagă să-i scrie (ce mai face, unde s-a mutat, ce mai gândește). Scurtă caracterizare a lui Tz.-S. prilejuită de recitirea Muzeografiei: față de mândria, competența, onestitatea de altădată „a evoluat cu societatea”, devenind mai sceptic.
2823. /*De la Henric Sanielevici*/. București, 28 feb. 1941. B.A.R.
Caracterizare a autorului „Muzeografiei”, cuvinte de laudă și de consolare afectuoasă: „Ești omul potrivit pentru Muzeu și pentru Fundație, cu care numele d-tale s-a identificat. Și tocmai acum când eforturile și campania de zeci de ani sunt încununată de succes să te scoată din slujbă?! Nici generalul Rosetti, fiul istoricului, nici Enric Otetelișanu, nu-mi par oameni capabili de o atât de crudă și ordinară țopârlănie /.../.
2824. /*De la Ministerul Cultelor și Artelor. Direcția artelor*/. București, 1 apr. 1941. Text dactilografiat. B.A.R.
Răspuns la referatul din 18 februarie: se decide ca lucrările să nu continue sub conducerea sau în colaborare cu arhitectul N. Ghika-Budești. În anexă, avizul nr. 1488/18 mar. 1941 al Consiliului de avocați asupra chestiunii dacă Ministerul este legat prin vreun angajament de arhitectul N. Ghika-Budești.
2825. /*De la Ministerul Cultelor*/. București, 17 apr. 1941. Text dactilografiat. B.A.R.
Este rugat să pregătească o conferință și un articol privind „Manifestările sufletului românesc în arta populară” pentru a fi difuzate la Radio și în presă.
2826. /*De la Ministerul Cultelor și Artelor. Direcția artelor*/. București, 25 apr. 1941. Text dactilografiat. B.A.R.
Este rugat să ia parte în 28 aprilie la o consfătuire având ca scop elaborarea Legii Muzeelor.
2827. /*De la Societatea Română de Radio-difuziune*/. București, 28 apr. 1941. Text dactilografiat. B.A.R.
Este invitat în 14 mai orele 20,40 să țină o conferință radiofonică de 15 minute despre „Manifestările sufletului omenesc [sic] în arta populară”.
2828. /*De la Ministerul Cultelor și Artelor*/. București, 25 iul. 1941. Text dactilografiat. B.A.R.
S-a aprobat continuarea lucrărilor de consolidare a clădirii Muzeului Național Carol I, sub coordonarea arhitectului Grigore Ionescu.
2829. /*De la I. Davidescu. Primăria Municipiului București*/. București, oct. 1941. B.A.R.
Este chemat la ședința din 16 ianuarie a Comisiei de nomenclatură a străzilor.
2830. /*De la D. Caracostea*/. București, 14 feb. 1942. Text dactilografiat. B.A.R.
Cere vărsarea în contul Uniunii Fundațiilor Culturale Regale a sumei de 6.100.000 lei din fondul timbrului jubiliar ediția 1941.
2831. /*De la Academia Română*/. București, 20 feb. 1942. Text dactilografiat. B.A.R.
I se cere să facă un raport asupra propunerilor de acordare a premiilor Academiei. Raportorii au fost desemnați în ședința din 10 ianuarie iar premiile se vor acorda în Sesiunea generală din acel an.
2832. /*De la Ministerul Culturii*/. /oct. 1942/. Text dactilografiat. B.A.R.
I se trimite ordinul de plată emis pentru un ajutor de 30.000 de lei, acordat pentru instalarea în țară a Liviei Dymysza.

2833. /*De la Ministerul Educației Naționale. Direcțiunea învățământului secundar*/. București, /nov.-dec. 1942/. Copie dactilografiată. B.A.R.
Răspuns la cererea din 21 noiembrie: Ministerul a aprobat câte o bursă de 30.000 lei anual pentru strănepoatele lui Titu Maiorescu, Janina-Tereza și Tereza-Eugenia Plater Zyberk, urmând a fi înscrise la Institutul Sf. Maria din Pitar Moș.
2834. /*De la Pollak*/. Viena, 17 dec. 1942. Text dactilografiat. Lb. germ. B.A.R.
Solicită un exemplar (dacă e posibil tradus în germană) din lucrarea „Arta și arta populară în România” pentru a fi publicat la Editura „Volk und Reich“.
2835. /*De la Pollak*/. Viena, 25 feb. 1943. Text dactilografiat. Lb. germ. B.A.R.
Îl înștiințează că Algatzy va traduce manuscrisul solicitat. Alte precizări legate de editarea volumului.
2836. /*De la Ministerul Lucrărilor Publice și al Comunicațiilor*/. București, 1 apr. 1943. B.A.R.
Este rugat să facă parte din juriul concursului de proiecte pentru sistematizarea pieței Palatului regal. Prima ședință este în 5 aprilie la Facultatea de arhitectură.
2837. /*De la vice-președintele Consiliului de Miniștri*/. București, 4 iun. 1943. B.A.R.
Își dă acordul pentru cumpărarea unor volume ce au aparținut lui Maiorescu, în vederea ajutorării fiicei sale, Livia Dymza. Stabilește o întâlnire pentru a doua zi.
2838. /*De la Ministerul Instrucției, Educațional, Cultelor și Artelor*/. București, 18 iun. 1943. Text dactilografiat. B.A.R.
Este înștiințat că rămâne în continuare Inspector general al muzeelor.
2839. /*De la Gheorghe Crăiniceanu*/. București, 13 oct. 1943. Text dactilografiat. B.A.R.
Directorul general al Casei oștirii îl roagă să studieze planurile monumentului eroilor neamului.
2840. /*De la Pollak*/. Viena, 30 oct. 1943. Text dactilografiat. Lb. germ. B.A.R.
Alte precizări legate de traducerea și publicarea volumului „Arta și arta populară românească”. Scrisoare cu antetul editurii „Volk und Reich”.
2841. /*De la G. G. Mironescu*/. București, 10 dec. 1943. B.A.R.
Răspuns la scrisoarea din 8 decembrie. Trimite pe adresa Fundației un ajutor de 10.000 lei pentru Livia Dymza.
2842. /*De la Gr. V. Rantzau*/. București, 20 apr. 1944. Text dactilografiat. Lb. germ. B.A.R.
Câteva precizări legate de tabloul lui Frans Francken reprezentându-l pe Mihai Viteazu, subiect al tratativelor cu austrieii.
2843. /*De la Ministerul Culturii Naționale și Cultelor. Direcția Artelor*/. București, 29 apr. 1944. Text dactilografiat. B.A.R.
Este delegat să se ocupe de transportul lucrărilor de artă ce vor fi adăpostite în două etaje ale Castelului Bran, puse la dispoziția autorităților de arhiducesa Ileana.
2844. /*De la Biblioteca Națională*/. București, 1 iul. 1944. Text dactilografiat. B.A.R.
Răspunde la cererea din 29 iunie 1944. S-a acordat Lievei Dymza un ajutor de 50.000 lei.
2845. /*De la D. Coman*/. București, 21 dec. 1944. Copie dactilografiată. B.A.R.
Întrucât și-a pierdut locuința în timpul bombardamentelor, îl roagă să-i aprobe să locuiască cu chirie în camerele de la mansarda Fundației, până când va găsi o casă accesibilă mijloacelor lui financiare. Pe margine, Tz.-S. aprobă cu mențiunea: „fără chirie, pentru camerele locuite cândva de C. Rădulescu-Motru”.

3. Corespondență. Scrisori primite

2846. */De la O.V. Papazian/*. București, 28 dec. 1944. Copie foto. B.A.R.
Cerere de închiriere a unui spațiu pentru un magazin în imobilul Fundației („Bijouterie et Horologerie de Ier rang”). Tz.-S. aprobă.
2847. */De la rectorul Universității București/*. București, 11 ian. 1945. Text dactilografiat. B.A.R.
Cererea din 12 decembrie 1944 a fost analizată în ședința din 9 ianuarie 1945. S-a decis acordarea unui ajutor de 10.000 lei Liviei Dymysza.
2848. */De la Henric Sanielevici/*. /București/, 27 ian. 1945. B.A.R.
Însemnări prilejuite de citirea a trei broșuri pe care i le-a trimis Tz.-S. Îi vorbește despre situația materială dificilă în care se află și-l roagă să intervină pe lângă regi pentru acordarea unui ajutor material.
2849. */De la H. Sanielevici/*. București, 10 apr. 1945. B.A.R.
Mulțumește călduros, deși nu știe dacă ajutorul de 100.000 lei îl datorează intervenției lui Papacostea sau a lui Tz.-S. Îl consideră o îmbunătățire trecătoare a situației sale, pe care o leagă de nenorocirile generale abătute asupra țării.
2850. */De la H. Sanielevici/*. București, 24 apr. 1945. B.A.R.
Îi mulțumește pentru intervenția în favoarea sa. Comentarii pe marginea broșurilor trimise și câteva cuvinte de încurajare la adresa nemulțumirilor lui Tz.-S. provocate de calomniile la adresa sa. Își deplânge iarăși propria stare de sărăcie.
2851. */De la V. Stoica, ministrul Afacerilor Străine/*. București, 14 iun. 1945. Bilet. B.A.R.
A predat lui Tăslănescu, cererea privind ajutorarea Liviei Dymysza. Speră că se va găsi o soluție.
2852. */De la D. Tudor/*. București, 15 iun. 1945. Text dactilografiat. B.A.R.
Directorul Liceului „Mihai Viteazul” îl invită „în numele Comitetului școlar” la serbarea de comemorare a 80 de ani de la înființarea liceului, ce urma să aibă loc în 29 iunie.
2853. */De la Ministerul Cultelor și Artelor/*. București, 16 iun. 1945. Text dactilografiat. B.A.R.
Prin decizia nr. 1087/945 publicată în MO nr.126/din 6 iun. 1945, rămâne și după 1 mai 1945, ca Director Onorific al Muzeului Național Carol I din București cu dreptul provizoriu de a folosi locuința avută în trecut.
2854. */De la Traian Larionescu/*. București, 19 iul. 1945. Text dactilografiat. B.A.R.
Îl înștiințează despre incidentul din ziua precedentă pe care l-a avut cu D. Coman. Administratorul Fundației l-a agresat verbal și a intenționat să-l lovească.
2855. */De la Ghe. Lazăr/*. București, 9 aug. 1945. Text dactilografiat. B.A.R.
Despre acțiunile realizate în absența sa, lucrul la un memoriu, probabil pentru procesul lui Tz.-S. cu administratorul D. Coman.
2856. */De la Vasile Duczak/*. București, 25 nov. 1945. Text dactilografiat. B.A.R.
Scrisoarea unui șofer-mecanic care a lucrat la Fundație din septembrie 1942 până în mai 1943, când a fost concediat de administratorul D. Coman, din răzbunare, pentru că refuzase să-i facă niște transporturi în scop personal. Dezvăluie o mulțime de hoții pe care le făcea Coman și îl roagă pe Tz.-S. să cerceteze cazul său (suferise din cauza lui Coman care l-a învinuit pe nedrept că ar fi fost dezertor).
2857. */De la Virgil Ioan/*. București, 27 nov. 1945. B.A.R.
Întrucât a fost din cei ce au pus bazele instituției, îl invită în 1 decembrie la ședința festivă și la teudeumul de la Biserica Boteanu, cu ocazia sărbătoririi a 33 de ani de activitate a Uniunii Federației Sportive din România.

2858. */De la Universitatea din București/*. București, 4 apr. 1946. Text dactilografiat. B.A.R.
Este informat că prof. Al. Rosetti a acordat un ajutor de 200.000 lei doamnei Livia Dymysza.
2859. */De la Gh. Vrabie/*. București, 6 mai 1946. Text dactilografiat. B.A.R.
Este proclamat membru de onoare al Cercului de studii folclorice din București. În anexă, copia răspunsului de mulțumire trimis de Tz.-S. în 8 mai.
2860. */De la Sandu Tzigara-Samurcaș/*. Păltiniș, 9 iul. 1946. Carte poștală. Lb. fr. B.A.R.
Au ajuns cu bine și așteaptă repartitia la Păltiniș. Îi comunică adresa unde pot fi contactați.
2861. */De la Corneliu Mihălescu și Ghe. Lazăr/*. București, 13 aug. 1946. B.A.R.
Au lucrat la conceptul de petiție pentru procesul lui Tz.-S. cu D. Coman; nu au descoperit scrisoarea din 3 ianuarie și nici hârtia lui Vișoianu. Îi sugerează să meargă în audiență la rege ca să-l edifice asupra „stării mentale a domnului din Mansardă”.
2862. */De la Ghe. Lazăr/*. București, 17 aug. 1946. B.A.R.
„Ne-au mâhnit vestile despre starea sănătății Dvs. Noi credem că tot agitația morală e de vină și ne îngăduim să vă certăm. Gândiți-vă că o bună /.../ poziție a Dv. e un mare stimul și pentru noi și că nici o dată nu am avut cu toții, mai mare nevoie de «un jupân» tare ca oțelul și ferm convins de imanența nu numai a dreptății, dar și a izbândeii noastre”.
2863. */De la Adrian Scărlătescu/*. București, 30 aug. 1946. Text dactilografiat. B.A.R.
Îl asigură de încrederea și ajutorul său. Lucrează la redactarea memoriului în cazul Coman.
2864. */De la A. Baeschlin/*. Schaffhouse, 7 dec. 1946. Text dactilografiat. Lb. fr. B.A.R.
Îi cere părerea asupra delegatului Românei la Congresul Internațional pentru studiul casei țărănești ce va avea loc în septembrie 1948 la Lucerna. Sunt vehiculate numele: Vuia, Pavelescu, Oprescu, Doicescu, Stănculescu. În ciornă, răspunsul lui Tz.-S. Îi recomandă pe Octav Doicescu și S. Stănculescu.
2865. */De la A. Baeschlin/*. Schaffhouse, 28 dec. 1946. Text dactilografiat. B.A.R.
Detalii legale de organizarea Congresului Internațional pentru studiul casei populare, la Lucerna în 1948. Îi trimite Catalogul președintelui Curatorumului, dr. Alfred Bühler de la Muzeul etnografic din Bâle.
2866. */De la Gh. Pavelescu/*. București, 7 iul. 1947. Text dactilografiat. B.A.R.
Îi trimite copia listei cărților donate de Tz.-S. Bibliotecii Muzeului. Mulțumește pentru donație. Scrisoarea are antetul Direcției Secției de artă populară al Muzeului național de artă și arheologie „Regele Carol I”.
2867. */De la Gh. Pavelescu/*. București, 9 iul. 1947. Text dactilografiat. B.A.R.
Mulțumește pentru cărțile donate muzeului în 8 iulie și anexează lista lor.
2868. */De la Ministerul Artelor și Informațiilor/*. București, 20 mai 1948. În: POPOVĂȚ, P. *Muzeul de la Șosea*. Partea a 3-a. București: /s.n./, 1996, p.273.
„Domnule Profesor, ați informat Ministerul că la data de 25 aprilie a.c. veți părăsi locuința pe care o ocupați actualmente în localul Muzeului Național. Pe de altă parte, suntem informați că, totuși, mai sunt în acea locuință efecte care vă aparțin, așa încât nu putem încă intra în local și nici începe reparațiile necesare pentru a instala acolo Școala de Muzeografie /.../. Vă rugăm, deci, să binevoii a elibera de urgență camerele, spre a putea proceda la curățenia și instalarea școlii”.
2869. */De la Raymond Cogniat/*. Paris, 8 iul. 1948. Text dactilografiat. Lb.fr. B.A.R.
Îi trimite câteva numere din „Arts” despre Congresul criticilor de artă, Paris, 21-28 iunie 1948.

3. Corespondență. Scrisori primite

2870. */De la Tribunalul Ilfov/*. București, 11 aug. 1948. Text dactilografiat. B.A.R.
Este somat să plătească lui D. Coman suma de 30.000 despăgubiri civile.
2871. */De la Raymond Cogniat/*. Paris, 6 nov. 1948. Copie dactilografiată. Lb.fr. B.A.R.
Trimite documentația elaborată de Congresul criticilor de artă, Paris 21-28 iunie 1948. Îi dă vestea că Asociația Internațională a criticilor de artă este pe cale de constituire, viitorul Congres urmând a avea loc în primăvara lui 1949 la Paris.
2872. */De la Gille-Delafor/*. Paris, 10 dec. 1948. Text dactilografiat. Lb. fr. B.A.R.
Îi trimite lucrările Congresului criticilor de artă ce a avut loc la Paris în 21-28 iunie 1948.
2873. */De la Tribunalul Ilfov/*. București, 20 dec. 1948. Text dactilografiat. B.A.R.
I se cere să fie la domiciliu a doua zi pentru a asista la vânzarea prin licitație publică a averii sale mobile pentru despăgubirea creditorului D. Coman.
2874. */De la Raymond Cogniat/*. Paris, /1948/. Text dactilografiat. Lb. fr. B.A.R.
Invitație la lucrările primului Congres Internațional al criticilor de artă, Paris 21-28 iunie 1948, organizat la inițiativa Sindicatului profesioniștilor din presa artistică.
2875. */De la M. Aubert/*. Paris, 26 oct. 1950. Text dactilografiat. Lb. fr. B.A.R.
Secretariatul Comitetului Internațional de Istorie a Artei (C.I.H.A.) îi trimite lista membrilor, definitivată la reuniunea din 11 iulie.
2876. */De la C. Goldscheider/*. Paris, 6 aug. 1951. Text dactilografiat. Lb. fr. B.A.R.
Îi trimite procesul verbal al reuniunii C.I.H.A. de la Bruxelles din 11 iulie 1950.

1.2 Expeditori neidentificați

2877. */De la D./*. Berlin-Charlottenburg, 24 sep. 1915. Lb. fr. B.A.R.
Răspuns la un bilet trimis de Tz.-S. alături de o scrisoare dictată de regină. Aluzii la situația politică, la faptul că prin ceea ce a scris (în calitate de profesor și istoric) a reușit să-și facă adversari atât în România cât și în țara sa - ca partizan ardent al poporului român. Speră să nu piardă prietenia lui Tz.-S. la care ține mai mult decât la „simpatia unuia sau altuia dintre politicieni”.
2878. */De la.../*. Budapesta, 23 aug. 1922. Text dactilografiat. Lb. germ. B.A.R.
Mulțumește pentru scrisoarea din 16 august. Îl roagă să nu-l caute la Budapesta în intervalul 13-19 septembrie căci va fi plecat la Făgăraș la unchiul său, episcopul Teutsch. Îi stă la dispoziție înainte de plecare, cu rugămintea de a-l anunța din timp. Corespondența este în legătură cu tratativele pentru restituirea obiectelor de artă românești din Budapesta.
2879. */De la I./*. /București/, 27 mar. 1929. Text dactilografiat. B.A.R.
Informații legate de pregătirea secțiunii arheologice a expoziției de la Barcelona (un mulaj al Monumentului de la Adamclisi, două mulaje după metope, 40 de clișee de la muzeele din Ardeal, câteva fotografii și o hartă.
2880. */De la „O fanatică iubitoare de artă românească”/*. /București/, 3 apr. 1934. B.A.R.
Îi sugerează ca înainte de a vorbi la Radio să viziteze „expoziția de ouă încondeiate și scoarțe românești” de la „Cartea Românească” pe care o găsește „o rușine” întrucât nu se respectă tradiția. Îl roagă să intervină la Ministerul Instrucțiunii în ideea luării de măsuri pentru educarea gustului artistic.

2. Nedatate

2.1 Expeditori identificați

2881. /*De la Alexandru Tell*/. Carte de vizită. B.A.R.
Îl roagă să-i cumpere niște bilete.
2882. /*De la André Dezarrois*. /Paris/. Lb. fr. B.A.R.
Reprogramează o întâlnire cu Tz.-S. Scrisoare cu antetul Muzeului Național din Luxemburg.
2883. /*De la Constantin Stere*/. /Iași/. B.A.R.
Jumătate din revistă fiind deja tipărită îi sugerează ca articolul trimis să fie inserat la rubrica „Cronica de artă și arheologie” sau sub alt titlu. Îi solicită o confirmare telefonică. Scrisoarea are antetul redacției revistei „Viața Românească”.
2884. /*De la Constantin Stere*/. /Iași/. B.A.R.
Despre corectura și ilustrațiile la un articol, ce-l va publica în paginile revistei “Viața Românească” și corespondența cu tipografia pentru editarea lui în broșură.
2885. /*De la Decanul Facultății de Arhitectură*/. București. Text dactilografiat. B.A.R.
Solicită materiale și consultanță (recomandări bibliografice) necesare unei noi secțiuni speciale a facultății (de documentare asupra creației artistice românești și manifestărilor teoretice și critice).
2886. /*De la Dimitrie Onciul*/. B.A.R.
Rugămintea de a pune la dispoziție o sală încălzită la Fundație pentru lucrările de seminar care începeau în acea zi.
2887. /*De la Elise Grecianu*/. /Sinaia/. B.A.R.
Îl cheamă la Pelișor, după ce va ieși de la Castelul Peleş, pentru o audiență la principesa Maria.
2888. /*De la F. Carnot*/. Presles. Lb. fr. B.A.R.
Mulțumește pentru scrisoarea trimisă și pentru amabilitatea pe care i-a arătat-o în timpul vizitei sale în România. Despre catedrala din Iași, pe care a vizitat-o și alte considerații pe tema muzeelor din Chișinău și cel al zonei de Nord din Stockholm, pe care îl invită să le vadă. Face comparații interesante între arta românească și cea scandinavă.
2889. /*De la Gustave Ador*/. Carte de vizită. B.A.R.
Mulțumește pentru lucrarea „L'Art du peuple roumain”. Gustave Ador este președintele Comitetului Internațional al Crucii Roșii din Geneva.
2890. /*De la I. A. Cantacuzino (Zizine)*/. B.A.R.
Îl roagă să-i aducă sau să-i trimită manuscrisele diplomatice despre care îi vorbise în acea zi.
2891. /*De la Mario Roque*/. București. Lb. fr. B.A.R.
Înainte de plecarea din București, îi transmite mulțumiri pentru primirea amabilă și omagii doamnei Tzigara.
2892. /*De la Sandu Tzigara-Samurcaș*/. /Sărata Monteoru/. B.A.R.
Diverse comunicări de familie. Detalii despre modul în care a rezolvat în lipsa tatălui său unele probleme, probabil la Fundație: „Nu este niciodată ușor să te înlocuiesc, nici măcar pentru o singură zi”.
2893. /*De la Sandu Tzigara-Samurcaș*/. /București/. Lb. fr. B.A.R.
Îl anunță că Réau (?) va fi la Cernăuți din 23 în 24 mai și va reveni la București, din Polonia, pentru 7 zile. Despre recesiunea economică.

3. Corespondență. Scrisori primite

2894. /*De la Sandu Tzigara-Samurcaș*/. /București/. Lb. fr. B.A.R.
Îi descrie zilele călduroase din București și lecturile făcute.
2895. /*De la Sandu Tzigara-Samurcaș*/. Lb. fr. B.A.R.
Face câteva referiri la starea de spirit care l-a făcut să nu participe la proiectele și discuțiile lor și la o scrisoare adresată baroanei Victoria la Viena.
2896. /*De la Sandu Tzigara-Samurcaș*/. /București/. Lb. fr. B.A.R.
Scrie despre reluarea activității la „Tribuna” și despre dificultățile în tipărirea „Convorbirilor literare”.
2897. /*De la Sandu Tzigara-Samurcaș*/. /București/. Lb. fr. B.A.R.
Despre unele persoane cu care tatăl său ar fi urmat să se întâlnească dacă ar mai fi rămas câteva zile la Ibica (?).
2898. /*De la H. Sanielevici*/. Carte poștală (Lettre d’Anne-Louise de la Rochejaquelin s’offrant comme otage pour le Roi, 26 aug. 1791). B.A.R.
Este impresionat dureros de știrea privitoare la o boală a lui Tz.-S. (un fel de slăbire a mișcărilor). Se bucură că Tz.-S. a reușit să se întrezeze și-i recomandă să se retragă la țară câteva luni.
2899. /*De la H. Sanielevici*/. /București/. B.A.R.
Impresii de la o conferință a lui Tz.-S. „Nu mi-a părut rău că am venit la conferința d-tale. În vremea noastră de execrabilă banalitate și platitudine, de fraze convenționale lipsite de credință, am auzit o conferință interesantă, plină de viață și însuflețire, de elan și sinceră vibrație... Sunt oameni născuți liberi, cari urăsc și iubesc, spun ce au pe inimă și nu se lasă comprimați (?) de dragul nici unui interes, într-o carapace de convenționalism. Lipsa de sinceritate dă culturii noastre de azi un aspect de bălci”.
2900. /*De la H. Sanielevici*/. /București/. B.A.R.
Îi trimite un articol, completat și corectat, împuternicindu-l să facă orice alte modificări pe care le consideră necesare.
2901. /*De la H. Sanielevici*/. /București/. B.A.R.
Despre corectura unor articole și studii.
2902. /*De la H. Sanielevici*/. /București/. B.A.R.
Precizări în legătură cu o vizită pe care intenționează să o facă lui Tz.-S. și impresii despre unele cărți și articole citite. Se plânge că nu-i este recunoscută valoarea.
2903. /*De la Sevastia P. Carp*/. B.A.R.
Îl înștiințează că succesiunea va avea loc a doua zi și îl roagă să vină să facă o percheziție.
2904. /*De la Sevastia P. Carp*/. Carte de vizită. B.A.R.
Îl roagă încă o dată să o ajute, de data aceasta pentru a intra definitiv la spital.
2905. /*De la Societatea Scriitorilor Români*/. București. Text dactilografiat. B.A.R.
Chestionarul unei anchete organizată de S.S.R. pentru culegerea de sugestii în vederea îmbunătățirii activității Societății. Este rugat să răspundă la întrebări legate de activitatea editorială, impozite, raporturile stat-cititori, premii literare, traduceri, manuale etc.

A se vedea și pozițiile 1127, 1128, 1131, 1432, 1433.

R é s u m é

Un livre dédié à Al. Tzigara-Samurcaş représente le fait de ramener à l'actualité un homme qui par sa personnalité et son oeuvre a couvert la première moitié de XX-ème siècle.

Les spécialistes de la Bibliothèque Centrale Universitaire ont conçu un memento bibliographique en tant qu'hommage à celui qui a conduit la Bibliothèque pendant 47 ans, depuis 1899 jusqu'en 1946.

La bibliographie contient en préambule la suite chronologique des principaux moments biographiques, en insistant sur la lutte de Al. Tzigara-Samurcaş pour la création d'un Musée d'Art National, pour le développement de la Fondation Universitaire Charles Ier (aujourd'hui la Bibliothèque Centrale Universitaire). Il s'en suit trois chapitres: 1. L'oeuvre, focalisée sur les domaines pour lesquelles Al. Tzigara-Samurcaş manifestait son intérêt – Art, Muséographie, Archéologie, Histoire, Littérature, Culture, Enseignement, Géographie, Tourisme, Livre, Bibliothèque. 2. L'homme et son oeuvre, références critiques qui poursuit un regard critique sur l'activité et l'oeuvre du savant Al. Tzigara-Samurcaş et 3. Actes. Documents. Correspondence.

L'ouvrage met en évidence la contribution de Al. Tzigara-Samurcaş au développement de la muséographie roumaine, pour imposer la Roumanie à l'Europe surtout par des expositions d'art populaire organisées par lui en France, Suisse, Espagne, Italie etc.

Z u s a m m e n f a s s u n g

Eine Al. Tzigara-Samurcaş gewidmete Arbeit stellt die Hervorrufung in die Gegenwart eines Menschen dar, welcher mit seiner Persönlichkeit und seinem Werk die erste Hälfte des 20.ten Jahrhunderts deckte.

Die Spezialisten der Zentralen Universitätsbibliothek haben ein bibliographisches Memento zusammengestellt, eigentlich eine Würdigung dessen der die Bibliothek 47 Jahre lang, in der Zeitspanne 1899-1946, leitete.

Die Bibliographie enthält als Präambel die chronologische Abwicklung der wichtigsten biographischen Momente, unter Betonung des Kampfes den Al. Tzigara-Samurcaş für die Erschaffung eines Nationalen Kunstmuseums sowie der Entfaltung der Universitätsstiftung Karl I (heutige Zentrale Universitätsbibliothek) führte. Es folgen drei Kapitel: 1. Das Werk, auf die Interessebereiche von Al. Tzigara-Samurcaş verweisend - Kunst, Museographie, Archäologie, Geschichte, Literatur, Schulwesen, Erdkunde, Tourismus, Buch, Bibliothek. 2. Der Mensch und das Werk im Laufe der Zeit, wo die kritische Empfänglichkeit seiner Tätigkeit und seines Werkes verfolgt wird und 3. Akte, Dokumente, Korrespondenz.

Die Arbeit hebt den Beitrag Al. Tzigara-Samurcaş's zu der Entfaltung der rumänischen Museographie hervor, sowie zu der Durchsetzung Rumäniens in Europa, namentlich durch die von dem Gelehrten veranstalteten Volkskunstausstellungen in Frankreich, Spanien, Italien, in der Schweiz usw.

Liana Neguţ

Indice de nume

Cifrele romane trimit la pagini (capitolul „Lupta vieții” unui mare intelectual).

Cifrele arabe trimit la poziții (capitolele 1-3).

A

A. M. vezi Manolescu, Anca
Al. B. vezi Beldiman, Alexandru
Abraham, Herrmann 1765
Adam, Georgeta 1149
Adam, Ioan 1149
Adamescu, G. 1894
Ador, Gustave 2889
Afassa, Paul 2672
Agnese, A. 851, 1514
Al-George, Ion LXIX, 1847, 1848, 1875, 2501, 2524, 2559
Alan 212
Aldea, Mihai 662
Alecsandri, Vasile XXIV, XXIX, XCVII, 403, 1502
Alesandrescu, Gr. 2558
Alex, protoiereu 2194
Alexandrescu, M. 2682
Alexandrescu, M.M. 673
Alexandru I 382
Alfons al III-lea, Rege al Spaniei LXXVII
Algatzy 2835
Alimăneșteanu, Sarmisegetuza LVIII
Alimăneștianu, Pia 201, 991
Allen, George vezi Kremnitz, Mite
Alhabe, Gerard 888
Aman, Theodor XXXIV, XXXVI, 113, 117, 156, 238, 261, 563, 672, 714, 823, 1708, 1710
Aman, Theodor Ana 1678, 1710
Amelung LXIII
Amundsen 1289
Andreescu, Ion 55, 138, 289, 705
Andrieșescu, Ion 614, 856
Anette-Nety vezi Tzigara, Anette-Nety
Angelescu, colonel 1339
Angelescu, Const. dr. XLIX, LXXIV, LXXXIV, 792, 1274, 1360, 1386, 1471, 1958
Angelescu, Mareșalul Curții regale LXVII
Angelescu, Paul 340
Anica vezi Tzigara, Anica
Antipa, Grigore XXXVII, 340, 1014, 1101
Anton de Hohenzollern XXXII
Antonescu, G. XXXIV
Antonescu, Ion XCII, CI, 1413, 1421, 1436, 1962, 1966, 1973, 1976
Antonescu, Mihai 1963, 1969, 1972
Antonescu, Petre 83, 86, 88, 91, 92, 93, 552, 659, 693, 1806, 2191, 2411
Antonescu, Theohari XXVIII, XLIV, 2, 7, 82, 301, 309, 322, 333, 747, 2038
Antoniou, Magda 889
Arapu 2623, 2626

Arbellot, Simion 1908, 2631, 2672
Argenti, Alex. 1674
Argetoianu, Constantin LVII, 1551
Arghezi, Tudor 511, 874, 1023, 1432, 2567
Aricescu, C.D. 1491, 1543
Arimia, Vasile 998
Arion, C.C. XXXV, XXXVII, XXXVIII, LI, LII, LIII, XCIX, 773, 835, 836, 896, 961, 1091, 1142, 1498, 1671
Arion, Virgil 19
Artachino, S. XXX, 1709
Asch, Hannach 2185
Ashton, Leigh 1945, 2793, 2795, 2797, 2803, 2806
Atanasiu, A.D. 521, 527, 712, 713, 751, 756, 757, 1214
Atanasiu, D.C. 2163
Atanasiu, Sava LXIII
Athanasiu, I. LVIII, LXV, LXVI, 347, 349, 350, 1001, 1018, 1019, 1020, 1250, 1793, 1802, 1803
Aubert, M. 2875
August-Wilhelm, prinț LXIII
Aúner 2421, 2424, 2427, 2436, 2441
Aurică, Smaranda 512
Autel 162
d'Avenel 114
Averescu, Alexandru LXXII, C, 106
Averescu, Clotida 721
Averescu, doamna 200

B

B. C. 1148
Bacaloglu, Elena 1073, 2196
Bachelin, Leo XXXI, 148, 2670, 2700, 2709, 2719, 2725, 2728, 2738, 2792, 2810
Baciu, Alexandru 62
Baconsky, Teodor 886
Baden von 2115
Baeschlin, A. 2864, 2865
Baltazar, A. 191, 236, 755
Baș, George XXXVII, XLV, LXXXV, 94, 215, 228, 233, 649, 660
Bamberger XXXI
Banffy, N. LXVII
Banu, Constantin XXVII
Banu, Constantin, ministru LXVII, 2414, 2420, 2426
Banu, Gh. 2750
Baras, Ioan 10
Barbu, I. 2392
Barcaroiu, Constantin 1418
Bardasare 2135
Bardeleben von, surorile XXXII
Bardeleben, Adolf von LX
Bardeleben, Gerda von 1890, 1971, 2430
Bardeleben, Ulla von 1971
Barnoschi, D. V. 1451
Barthou, Louis LXXXIV, 1384, 1385, 1386, 1387, 1388, 1389
Basarab, Neagoe 983, 1116
Basarabescu, I. A. 1123

Basch, Victor 1928, 2754
 Basilescu, Toma 1639
 Basset, Louis LXI, 2267, 2329
 Bataillon 2443
 Baudry, A. XXIV
 Bautier, T. 2714
 Bayer, Adolf von XXVII
 Bayer, Raymond 2735, 2757
 Bayern, Ludwig van 2240
 Bayo 2580, 2582
 Bădără, Doru 1131
 Bălan, Ion Dodu 496
 Bălan, Teodor 358
 Bălan, Vasile 162
 Bălăcescu, C. 2111, 2163
 Bănăţeanu, Tancred XCVI
 Bănescu, Nicolae XXIX, XCV, 1487, 1488, 1633
 Bănoiu, I. 1887
 Bărbulescu, L. 819
 Bărzotescu, L. 2439
 Bârgăuanu, Traian 2634
 Beauchêne, Stéphanie 888
 Becker, Emil 1785
 Beldiman, Alexandru XXXI, XLV, XCVIII, 471, 689, 770, 1352, 1356, 1892, 2183, 2317
 Bellu, Al. LVII, LIX
 Bengescu, doamna 2197
 Bengescu, domnişoara 2485
 Bengescu, Lisette LIX
 Bengescu, Maria 44, 67, 564
 Benjamin, René LXXXIII, 383, 2680, 2681, 2753
 Benndorf, Otto XLVII, 317, 331, 950, 2039, 2055
 Beran 2525
 Bered, Dinu 671
 Berindei, Ion XXXIX, LXXIV, 2028
 Berindei, Maria XXXIX, LXX, LXXIV, XCVII, 2453, 2484, 2513, 2518, 2546, 2615, 2624, 2647, 2693
 Bernard 2764
 Bernea, Horia XCVI, 886
 Berthelot, general LXIV, 1466, 1467
 Bertini, Achile 2159, 2171
 Berza, Ana XLII, LXXXV, LXXXVIII, XCV, XCVI, 1905, 2444, 2449, 2453, 2454, 2457, 2481, 2512, 2513, 2518, 2519, 2520, 2566, 2619, 2623, 2625, 2626, 2627, 2628, 2630, 2644, 2645, 2646, 2647, 2649, 2650, 2651, 2652, 2653, 2656, 2657, 2658, 2659, 2660, 2661, 2666, 2687, 2688, 2693, 2708, 2716, 2717, 2773, 2775, 2778, 2779, 2788
 Berza, Mihai LXXXV, LXXXVIII, 2666, 2716, 2717, 2775, 2779, 2788
 Berza, Tudor XCVII
 Bianu, Eugen 357
 Bianu, Ioan LXIX, LXXII, LXXV, LXXXII, LXXXVII, LXXXIX, 460, 467, 661, 664, 1129, 1130, 1352, 1353, 1354, 1393, 1394, 1433, 1434, 1435, 1677, 1708, 1815, 1854, 1861, 1864, 1902, 2020, 2021, 2022, 2061, 2354, 2355, 2356, 2357, 2358, 2359, 2360, 2361, 2362, 2363, 2364, 2365, 2366, 2367, 2369, 2372, 2374, 2375, 2377, 2378, 2379, 2380, 2383, 2384, 2386, 2387, 2388, 2389, 2390, 2395, 2396, 2397, 2398, 2399, 2400, 2539, 2610
 Bibescu, A. 1752, 2260, 2261, 2263, 2266
 Bibescu, Dimitrie Gh. XXII
 Bibescu, George XXVI
 Bibescu, George G., principe 1675, 2031, 2423
 Bibescu, Martha 97, 1827
 Bichiş, Rodica 1443
 Billecocq, Adolphe 136
 Blazian, Henri 609, 2023
 Blomstedt, Rafael 1924, 2732, 2739, 2740
 Bocu, Sever 2552
 Bode, W. von XXX, 854
 Bodnăraş, Emil XCIV, 1993
 Bodin, Dimitrie 1207, 1453, 1532
 Boerescu, Const. 1496
 Bogdan, Al. 470
 Bogdan, Caterina XXXV
 Bogdan, Ion XXIV, XXXV, XXXVI, XXXVII, LXI, 1453, 2059, 2161, 2345
 Bogdan, Petre LXXVIII, 1964
 Bogdan-Duică, G. XLIV, 517, 1138, 1824, 1833, 2026
 Bogdan-Piteşti, Al. XXX, XXXI, 126
 Bogdănescu, ministru 1990
 Bogrea, V. 1189
 Boiţeanu, I. 1981
 Boldur, Coralia XXXV, XXXVI, LX, LXVIII, 1670, 1780, 1781, 1783, 2050, 2051, 2058
 Bolgiano, Ludwig 2243
 Bolliac, Cezar XXIX
 Bonaparte, Roland XLIX
 Bonheur, Rosa XLIII
 Bordenache 2000
 Bories, B. 2407
 Bosio, Antonio XXI
 Bossy, Raoul XCIII, 1424, 1425, 1426, 1925, 2686, 2697, 2699, 2712
 Boteanu, M. 2177
 Botez, I. 2072
 Botez, Oct. 2072
 Botezat, E. LXXVIII
 Botzan 1277, 1475
 Bouquet, 136
 Boutière, Jean 380
 Bozgan, Ovidiu 1185
 Bramantino 148
 Brancovici 197
 Branişte, Valeriu LII
 Braun, M. M. XXXI
 Braune, Hauptman 2370
 Braunschweig, regent de 2115
 Brăiloiu, C. 1648, 1884, 1885
 Brăiloiu, Olga LIX
 Brătescu-Voineşti, Al. LXXXIII, LXXXVII, 1180
 Brătianu, familie LVII, 1015
 Brătianu, general 675
 Brătianu, Dumitru 355
 Brătianu, Gheorghe 356, 1410
 Brătianu, Grigore XXVI
 Brătianu, I. XLV
 Brătianu, Ion C. XCVIII, XCIX, 355, 997, 1062
 Brătianu, Vintilă XXXVII, LXI, 2350

Brătulescu, Victor 2786
 Brâncoveanu, Basarab 2502
 Brâncoveanu, Constantin XCVI, 598
 Brâncuși, Constantin XXXIV, XLVIII, LV, 138, 663, 681
 Breazu, G. 1882
 Brediceanu, Tiberiu LXXV, 1884, 2527, 2528, 2534
 Brinckmann, Justin 2114
 Brinokmann, A. E. 1950
 Brociner, Moritz, colonel LXII, LXIII, 478, 1053, 1090, 1091, 1107, 1108, 1109, 1114, 2384, 2700
 Brockhaus, Eduard 2030
 Broerman, E. XXXIX, 522, 540, 2056
 Bronea, Adrian 531
 Broșu, Ion 2786
 Brück, Schulze 2170
 Bruckner, S. 199
 Brummer, Arthur 2697
 Brun, Jules 2281, 2305, 2308, 2310
 Brussel, Robert 2445
 Bucuța, Emanoil 323, 603, 1071, 1072, 1878
 Bühler, Alfred 2865
 Buik, von 2116
 Bujor, P. 2072
 Bulat, T. G. 1523
 Bulei, Ion 479
 Bulgaru, Dresca 673
 Bülow, principe 340, 345
 Buluță, Gheorghe 735
 Bunescu, Alex. 149
 Bunescu, Marius XC
 Bunsen, Marie von 2112
 Burcuș, Ștefan XXXIX, 2413
 Burdușel, Nica 949
 Burg, Elena LXXXVI, 2559
 Burg, Ion LXIX, LXXXVI, 2559
 Burghel, M. 1770, 2313, 2319, 2320, 2322, 2326, 2341
 Burghel, N. LXXIII
 Busch, Adolf 1600
 Busch, Wilhelm 125
 Bush, Ernst 2496
 Busuioceanu, Alexandru 144, 147, 148, 727, 1546, 1944, 1950, 2807
 Bușilă, Const. D. 429
 Buzdugan, Gh. C

C

C. A. 1366
 C. B. 710
 C. H. 630, 854
 Cip. D. 1174
 Cl. N. 831
 Caffè, Mihail 668
 Cain, Julien 454
 Caion 890
 Calcan, Rodica 507 bis
 Caliga, G. 554
 Calinic 420
 Candianu 2700

Cantacuzino, maior 299, 901
 Cantacuzino, Alexandra 2480
 Cantacuzino, Alexandrina Gr. 340, 598, 1163, 1165, 1177, 1260, 1479, 1844, 1917, 2494, 2497, 2538, 2741
 Cantacuzino, Alexandru XXXV
 Cantacuzino, G.M. LXXXIII
 Cantacuzino, Grigore 1598
 Cantacuzino, I. XXXIX, XLV, LVII, LXXXIII, 66, 896, 918
 Cantacuzino, I.A. XXI, XXXII, LXXIII, 2032, 2034, 2035, 2036, 2047, 2890
 Cantacuzino, Ion I. LXXXI, 2351, 2648
 Cantacuzino, Maria vezi Tzigara-Samurcaș, Maria
 Cantacuzino, Mihai 1516, 1636
 Cantacuzino, Mihail XCIX, 990
 Cantacuzino, N.B. 2343, 2427
 Cantacuzino, Popanel 2480
 Cantacuzino, Sabina LVIII, 997, 1015, 1016, 1017, 1059, 1062, 2625
 Cantacuzino, Șerban 464
 Cantacuzino, V.V. 1173
 Cantacuzino, Zizine vezi Cantacuzino, I.A.
 Cantacuzino-Feodosieff, Alexandru 1545
 Cantili, Constantin 1187
 Capceff, George 292
 Caracostea, Dumitru XCII, 389, 1189, 1960, 1969, 2830
 Caragea, Constantin 413, 1639, 1641
 Caragiale, I.L. XXIV, LIV, LX, LXXXIII, XCVII, 2059
 Caragiale, Luchi 1763, 2290
 Caranda 2289
 Cardaș, Ghe. 1896
 Cardeiu, Ioan 1169
 Cardenas, Juan T. de 2598
 Carlyle, Thomas XC
 Carmen Sylva vezi Elisabeta, Regina României
 Carnot, F. 1842, 1849, 2504, 2665, 2888
 Carol de Hohenzollern vezi Carol I
 Carol I, Rege al României XXVI, XXVII, XXVIII, XXX, XXXI, XXXII, XXXVIII, XL, LI, LII, LIII, LVI, LVII, LIX, LX, LXI, LXIV, LXXXIX, XCII, XCVIII, XCIX, 70, 85, 148, 160, 162, 227, 255, 261, 292, 340, 403, 435, 447, 449, 450, 456, 478, 515, 773, 1072, 1119, 1133, 1324, 1332, 1334, 1335, 1342, 1403, 1411, 1414, 1416, 1551, 1680, 1708, 1732, 1759, 1761, 1762, 1768, 1770, 1772, 1898, 1946, 1948, 2037, 2138, 2281, 2287, 2288, 2292, 2293, 2296, 2303, 2305, 2306, 2310, 2319, 2322, 2324, 2379, 2387, 2388, 2470, 2471, 2501, 2801, 2809
 Carol al II-lea, Rege al României LXXX, LXXXI, XCVIII, CI, 344, 447, 466, 654, 655, 864, 942, 982, 1122, 1378, 1379, 1389, 1411, 1483, 1485, 1597, 1831, 1832, 1893
 Carp 1037, 2436
 Carp, Jean P. 2046, 2048, 2626, 2662
 Carp, M. 2072
 Carp, Petre P. XXI, XXVI, XXVII, XXXIX, XLIII, L, LIV, LXII, LXV, LXVIII, LXXIII, XCVIII, XCIX, 365, 479, 999, 1037, 1683, 2037, 2436, 2800
 Carp, Sevastia P. 2800, 2903, 2904

Cartoian, Nicolae 2144
 Catargi, Henry LX, LXIII
 Catargiu, Lascăr LXVIII
 Caterina vezi Samurcaș, Caterina Al.
 Cazaban, Al. 1014, 1717
 Călinescu, G. 1206
 Căndea, Virgil 1544
 Cegăneanu, Sp. 667
 Cerchesa, Maria 1612, 1613, 1629
 Cerchez, Gr. LII, 55, 95, 835, 2214
 Cerna, Panait 1566, 1749, 2274
 Cernescu, Ion XXII, 1530
 Cesianu, C. LXXXII, 1386
 Charley, Sebastian LXXXIV, 1274, 1390, 1391,
 1392, 2695
 Chendi, Ilarie 815
 Cherciu, Ion 666
 Chevallier, L. 796, 799
 Chihaia, Lăcrămioara 500
 Chioreanu, Aurora 493
 Chițimia, I.C. 495
 Cifor, Lucia 500
 Cihorius LXIII
 Ciobanu, Ana 500
 Ciofleac, Virgil 141, 708, 1805, 1809
 Cioloca, Dimitrie 1915
 Cioran, E. 1173
 Cioranu, doamna 2029
 Ciuchi, Eugen LXIX, 2403, 2458, 2484, 2559
 Ciuchi, M. 2559
 Claudian, Al. LXXXVII
 Clinchant 2511
 Clinciu, I. 2782
 Coandă, I. 104, 340, 688
 Cogniat, Raymond 2869, 2871, 2874
 Colban, Erik 2475
 Collas, M.S. 162
 Collignon XXX
 Coman, D. LXXXI, LXXXVI, LXXXIX, XC, XCIV,
 1453, 1454, 1457, 1458, 1996, 1998, 1999, 2000,
 2001, 2003, 2005, 2007, 2008, 2559, 2599, 2845,
 2854, 2855, 2856, 2861, 2863, 2870, 2873
 Comănescu, familie 472
 Comșa, D. 1718, 2076, 2142
 Condiescu, N.N. 78, 1918
 Conon, Mitropolit LIII
 Const. 555
 Constantin vezi Samurcaș, Constantin
 Constantinescu, Al. 1006
 Constantinescu, Gogu 2402
 Constantinescu, Mac 2660, 2666
 Constantinescu, N. 1147
 Constantinescu, Radu 1540
 Constantinescu-Iași, P. 724
 Copilu, D. 1431
 Coralița LX
 Cornescu, Elena C. 2108, 2125, 2129, 2130
 Cosma, A. 1882
 Costache, Geta 486
 Costache, Valeria 998
 Costandache, general XC

Costăchescu, N. C. 1196, 1202, 1369
 Costea, Postelnic 1610
 Costescu, Em. T. 611
 Costescu, George 1427
 Costiescu-Ghica 2634, 2635
 Costinescu, I. XXXVII, LXXXV, 2530
 Coșbuc XCVII
 Crainic, Nichifor 2490, 2817
 Cranach, Lucas LIX, 2492
 Crăiniceanu, Gheorghe 2839
 Crăsnaru, Al. LXII
 Creangă, Ion XXIV 365, 380, 1124, 1912
 Cretzianu, Al. 355
 Crețoiu LIX
 Criclexici, E. 2150
 Criveț 2375
 Croicu, Marieta 661, 664, 1129, 1130, 1433, 1434,
 1435, 1861, 1902, 2020, 2021, 2022
 Croicu, Petre 661, 664, 1129, 1130, 1433, 1434, 1435,
 1861, 1902, 2020, 2021, 2022
 Croicu, Vasile 2083
 Cuțescu-Stork, Cecilia 127, 138, 681
 Cuza, A.C. 1139, 1906, 1907, 1911, 1912, 1926,
 1946, 2683
 Cuza, Al. I. XXIV, LXV, XCVIII, 2696
 Cuza, Elena LXVIII

D

D. 2877
 D. B. 1331
 D. D. 677
 D. K. vezi Karnabatt, D.
 Damian, D. 1757
 D'Amico, Silvio 870
 Danciu, Dimitrie 2772
 Danielopolu, D. XCVI
 D'Annunzio, Gabriele 2302
 Darzen, Eugen 1280
 Darzen, Virgil 1278
 Daunaud, E. 75, 561
 Davidescu, I. 2829
 Davila, Al. LVII, LIX, XLI
 Dăianu, E. 1716, 1797, 1833
 Dăianu, Ilie XLVI
 Defras 694
 Degas, E. XXXIV
 Delavrancea, Barbu XCIX
 Delogu, M. LXXXV
 Delt 2056
 Dementhon, G. 2617
 Demetrescu, Coco 1308
 Demetrescu, Dragomir 1258, 1757, 2269, 2270
 Demetrescu, Magda 1520
 Demostene 2501
 Densusianu, Ovid LI, 1142, 1735
 Dessoir, Max LXXIX, 1928, 2235, 2241, 2244, 2248,
 2249, 2255, 2597
 Detaille, George 638, 646, 647
 Dewanin 1684
 Dezarrois, André 565, 2882

Diaconu, Marin 485
Dietrich, Georg M. 1773, 1774, 2331, 2334
Dima, Al. 495
Dimitrescu-Iași, C. XXXII, XXXIII, XXXVI, 217, 445, 1309, 1316, 1329, 1673, 2144
Dimitri, G. 675, 677
Dimulescu, I. 1943
Dionisie 445
Dionisie, arhimandrit 2268, 2270
Dissescu, C. XXXVII
Di Tullio 423
Djuvara, Al. XXX, XXXVI, 2307, 2314
Djuvara, Trandafir G. 1672, 2297, 2309, 2311
Dobčko-Prager 2480
Dobrescu, Al. 498
Dobrescu, C. LIII, 2195
Dobrescu, Dem. I. 803, 2600, 2601, 2604
Dobrescu, Toma XXXIX
Dobrin, Gh. LII
Dobrogeanu-Gherea, Al. 2608
Docan, Nicolae 1726, 1727, 1794, 1822, 1823, 2024, 2025
Doerpfeld 319
Doicescu XXVIII, 2038
Doicescu, Octav 2864
Domaszewski 2056
Dombrowski, Victor 2790
Donatello XXXIX
Dongorozi, Ion 2749
Dorotei de Monembaria XXI
Dorpfeld LXIII
Dositeiu 1636
Dositheii Brăiloiului 1647
Doussault 136
Dragomirescu, Dragomir (?) 2268, 2279
Dragomirescu, Mihail 1013, 1741, 1748, 1778
Drăghiceanu 856
Drăghiceanu, Mathei M. 429
Drăghiceanu, Virgil LXXVI, 478, 981, 1030, 1032, 1033, 1034, 1508
Drăghicescu 570
Drăgoiu, Sabin 1882
Drăguț, Vasile 734
Dreger LI
Drummond, Eric 2462
Duca, I. G. LVII, 1346, 1349, 1762, 2279, 2436, 2448
Duczak, Vasile 2856
Duică, Bogdan 1797
Dujardin, M. Philippe 888
Dumbravă, Bucura 385, 478
Dumbravă, Gh. 815
Dumitrescu, Daniela 513
Dumitrescu, Mircea 877
Dumitrescu, Ștefan 150
Dumitriu, Mircea 737
Duncea, Gheorghe 1529
Dunquet, Leon 1256
Dupont, A. 2717, 2764
Dupierreux, R. 1837, 1844, 1882, 1885, 2488, 2489, 2506, 2575, 2577, 2590, 2591, 2592, 2593
Dürer, Albrecht 584, 585, 791, 792

Duță, Marcel 479
Duțu, N.P. 541
Dymsza, Livia LXII, LXXXIX, XCIII, 1965, 1966, 1970, 1971, 1972, 1973, 1976, 1977, 1978, 1979, 1980, 1983, 1984, 1985, 1986, 1987, 1988, 1989, 1990, 1991, 1994, 1997, 2004, 2811, 2832, 2837, 2841, 2844, 2847, 2851, 2858

E

E. M. 2407
E. P. vezi Panaitescu, Em.
Elena, principesă 982
Eleonora, Regina Bulgariei LXIII
El Greco XXXI, 144, 147
Eliade, Mircea LXXXI, XCVII, 1173, 1400
Elisabeta, Principesă de Wied vezi Elisabeta, Regina României
Elisabeta, Regina Angliei 1528
Elisabeta, Regina României XXXI, XXXVIII, XXXIX, XLI, XLII, XLIII, XLV, XLVI, XLVIII, LIII, LV, LVI, LVII, LVIII, LIX, LX, LXIII, 120, 134, 370, 371, 388, 397, 449, 457, 478, 625, 771, 835, 960, 1121, 1133, 1134, 1681, 1767, 1770, 1772, 1775, 1776, 1777, 1787, 1788, 1795, 1940, 1971, 1987, 2125, 2170, 2185, 2197, 2220, 2254, 2256, 2268, 2271, 2272, 2273, 2311, 2314, 2316, 2336, 2385, 2394, 2412, 2792
Elisabeth 2173, 2174
Eliza vezi Samurçaș, Eliza
Eminescu, Mihai XXIII, XXIV, XXVII, LX, XCVII, 374, 377, 378, 379, 403, 1132, 1538, 1542, 1906, 2541, 2683
Ene, Ernest 1876, 1887
Enescu, George LIX
Enescu, I. D. 660
Erixon, Sigurd 2633
Erst, I. M. 2315
Estragin, Fritsch 1908
Evolcescu XXVIII

F

Fakler, I. XXX
Falcoianu, A. 1085
Falke, Otto von LXVII, LXXII
Farago, Elena 843
Fassel, Horst 1132
Faure, André 1852
Făcăoaru, G. 2618
Fălcoianu, Maria S. 2126, 2131
Fehmy, H. 2278
Ferdinand, arhiduce 1614, 1615, 1616, 1617, 1618, 1619, 1620, 1621, 1623, 1624, 1625, 1627, 1628
Ferdinand, principe vezi Ferdinand, Rege al României
Ferdinand, Rege al României XXXVII, LIII, LIV, LVI, LVII, LVIII, LIX, LX, LXI, LXII, LXIV, LXXI, LXXIV, LXXXVI, LXXXVIII, XCVIII, XCIX, 87, 90, 91, 106, 108, 364, 439, 835, 882, 973, 987, 988, 993, 999, 1060, 1061, 1063, 1064, 1065, 1066, 1067, 1068, 1069, 1286, 1287, 1294, 1570, 1572, 1575, 1772,

1929, 1932, 1933, 1941, 2352, 2767, 2796
Ferrari, Ettore L
Fest, C. St. 551, 1345
Fianu, Adriana 1441
Fichte, Johann Gottlieb XXVI
Filimon LXI
Filipescu, Grigore N. 419
Filipescu, Maria N. LVIII
Filipescu, N. XXXI, XCIX, 896
Filitti, I. C. 1524, 1553, 1811
Filodor, N. N. 1772, 2292, 2293, 2312, 2325
Filov, B. 2694
Fischer, Emil 824
Flaislen, G. XXXVII
Flondor, mareșalul Curtii regale 1932, 2767
Florea, Pavel 1183
Florentin, C. 567
Florescu, Radu 2535
Florian, Mircea LXIX, LXXXI, LXXXIX, 487, 1406, 2484, 2559
Focillon, H. LXIX
Foronda 2550, 2560, 2568, 2569, 2571, 2572, 2573
Fortunescu, C. D. 723, 728, 729, 732, 843, 1461
Fotino, George 598
Fotino, Ilie 1489
Foucart, René 640
Fourdakides, E. 2669, 2678, 2684
Fox 336
France, Anatole 1827
Francken, Frans 1866, 1867, 1975, 2492, 2842
Freiherr, Al. 53
Friedrich, arhiduce 981
Friedrich, J. XXIX
Fritsch-Estrargin 2631, 2674, 2706
Froschhammer XXVI
Fuller, Loie 1552
Fulmen 584, 1162
Furtunio 715
Furtwängler, A. XXVIII, XXIX, XXXI, 319, 332, 2045, 2067

G

G. A. M. 974, 976, 977, 978
G. P. 1390
G. S. 1460
Galaction, Gala XCVI, 340
Gamillscheg, Ernst 615, 626, 812, 813
Ganciu, E. 2000
Gane, A. N. LXXIII, 2072
Gane, N. LXXIII, 2072
Ganz, Paul 1944, 2784, 2789
Garoflid, M. 162
Gaudet LXXX
Gavriil/Severos/, Mitropolit de Filadelfia 1609
Gârboviceanu, P. 682, 683
Geană, Gheorghită 1872, 2556
George 1115
Georgescu, Eftimie XXXVI
Georgescu, G. P. 340
Georgescu, I. LXXXI, 1701, 2081

Georgescu, Ion V. 447
Georgescu, N. 1063, 1064, 1065, 1066, 1067, 1068, 1070, 2553
Georgescu, P. M. 1489
Gerevich, Tiberiu 1950, 2736
Germani, N. D. 340
Gerota, C. LXXXI
Gerota, D., dr. 1142
Ghenadie, episcop al Buzăului 1579
Gheorghe vezi Tzigara, Gheorghe
Gheorghe, hatman 1610, 1614
Gheorghită 1651
Gheorghiu, Alexandrina Al. 175
Gheorghiu, N. LXXXI, 447
Ghica, prințul 1504
Ghica A. D. XXII
Ghica, Al. 136, 896
Ghica, Ecaterina LIX
Ghica, Ion 1502
Ghica, Jeanne, prințesă 598
Ghica, M. LXXXV
Ghica, N. 215, 228, 660
Ghika-Budești, N. XXXIX, XL, LI, LII, XCII, 290, 835, 1692, 1693, 1913, 1931, 1937, 1956, 2160, 2824
Ghiulbeiași, Zoe XXIII
Giandomenico, Marchis de 2338
Gigurtu, I. P. 1531, 1977
Gigurtu, Olga 340
Gillar, Valerian 1761, 1764, 2268, 2287, 2288, 2294, 2296, 2298, 2299, 2301, 2304, 2328
Gille-Dalafon 2872
Giotto 133
Giulaume, baron 1599
Giulaume, baroneasă 1599
Giurescu, C. C. LXXXIX, 352, 353, 1397, 1406, 1939, 1960, 2022
Giurescu, Constantin 977, 1532
Giurescu, Dinu C. XCVI, 1443
Goga, Octavian LXXXIV, LXXXVII, C, CI, 1121, 1276, 1386, 1835, 2027, 2105, 2614
Goldiș, Vasile C
Goldscheider, C. 2876
Gongopol, C. 340, 419
Gore, Pavel 1799, 1840
Gorgachi vezi Samurcaș, Gheorghe
Gorovei, Artur LXXV, 340, 661, 1882, 1894, 1897, 1898, 1948, 2028
Gottreau, Paul XXVIII, LI, LVI, 1338, 1339, 2167
Grafmeyer, Ives 888
Grand, Nicolas 2728, 2729
Grant XXXIX
Grauer 2474
Graul 2808
Grădișteanu, Ion C. XCIX
Grădișteanu, Petre XXVI
Grămadă, I. 540
Greceanu, N. 2798
Greceanu, Olga 2715, 2798, 2804
Grecianu, Elise 2068, 2606, 2607, 2616, 2887
Grecu, Nicolae 1198
Grecu, Vasile XXXVI, 232, 356, 481

Grigorescu, Al. 1299
Grigorescu, Dan XCVII, 478
Grigorescu, I. 2609, 2670
Grigorescu, Nicolae XXV, XXX, XXXIV, XXXVI, LII, 2, 7, 21, 54, 55, 111, 115, 118, 119, 123, 124, 128, 131, 133, 134, 139, 157, 271, 609, 664, 739, 1733, 1838, 2093, 2147, 2471, 2476, 2483, 2486, 2487, 2700, 2701, 2708, 2719, 2725, 2726, 2728, 2729, 2730, 2731, 2737, 2738, 2744, 2746, 2792, 2794, 2810
Grigorovitz, Em. XXXIII
Grothe, Hugo 2146
Groza, Petru dr. C
Guillarmod, Jacot 2670, 2696
Günther, Carl von 1739, 1740, 1742, 1744, 1746, 1749, 1751, 2188, 2205, 2209, 2211, 2212, 2215, 2219, 2222, 2223, 2228, 2229, 2230, 2233, 2234, 2236, 2240, 2242
Gusti, Dimitrie LIV, LXXXI, LXXXIII, 295, 447, 868, 943, 1168, 1386, 1887, 2763
Györgyi, K. 2537

H

H. F. E. 616
Haas 2298, 2299
Hagi Enuş 1640
Hahn, Konrad 860, 863, 2602, 2612, 2722, 2774
Haloianu, Maria 2110
Hals, Frans XLVI
Han, Oscar LXXXIX, 52, 150, 702, 1408, 2682
Haneş, Petre 1673
Hangiu, I. 496, 499
Har, I. 592
Harcourt, contesă de 1521
Haret, Ana LVIII
Haret, Mihail 96
Haret, Spiru XXX, XXXIII, XXXV, XXXVI, XXXVII, XLIII, XLIV, XLVIII, XLIX, LVII, LXXXI, 257, 391, 392, 1209, 1329, 1332, 1696, 1697, 1704, 1708, 1720, 2075, 2139, 2145
Harmick LXIII
Harnak LXIII
Harsagi 2231
Hasdeu, B. P. XXIII, XXXIII, LIV, 353, 677, 1490, 1512
Hauptfact XXIX
Heigel XXIX
Heine, H. 1812
Heiss, Friedr. 1968
Heliade-Rădulescu, Ion XXII
Herescu, general 1106
Herescu, I. 1009
Herescu, Vasile 2820
Hermant, Abel 382
Herodot 310
Hessa, ducesă 134
Heyl, Hedwig 2162, 2164, 2170, 2187
Hiersemann, Karl W. 2146
Hikmet Bey 2662
Hillard, R. LXXXI
Hirschfeld 2056

Hitler 2792
Hlavica, F. 2743, 2744
Hoias Láinz, Luis de 2727
Holban, Anton LXX, LXXI, 1153
Holme, Charles 1752, 2169, 2258, 2263
Hopkirk, Edith 1795
Hrisoveghi 1610
Hristache vezi Tzigara, Hristache
Humphe, René 1877
Hurmuzescu, Dragomir LXXXI, LXIII

I

I. 2879
I. M. 520, 821
I. R. 1333
Iacobovici, L. LXXVIII
Iaffé, Franz 216, 230, 685, 774
Ianco 1513
Ianescu, colonel XXXVII
Ibrăileanu, G. 378, 2072
Iconomu, Teodor XXV
Ieremia al II-lea, patriarh al Constantinopolului 1605
Ieroteiu, mitropolit de Monembasia 1605
Ileana, principesă XCVIII, 2554
Iliescu, P. 2072
Iliescu, Remus XXXIX
Ilin, Stancu 1443
Ioan, Virgil 2857
Ioanițoiu, George 1887
Ionescu, Adrian-Silvan 672, 878
Ionescu, C. 2210
Ionescu, Grigore XCII, 98, 692, 2828
Ionescu, Ion 429
Ionescu, N. S. 320
Ionescu, Pandele XXVI
Ionescu, Take XXXVII, LVII, 1725
Ionescu, Thoma LIV
Ionescu, Titus 1284
Ioneț, Eugenia 174
Iordache vezi Samurcaș, Gheorghe
Iordănescu, J. 2227
Iorga, N. XXVIII, XXXV, XLVII, XLVIII, LVII, LVIII, LXIX, LXXIII, LXXIV, LXXVI, LXXVII, LXXIX, LXXXVII, LXXXVIII, XCI, C, 31, 71, 338, 351, 352, 353, 354, 478, 516, 615, 664, 673, 693, 701, 777, 779, 817, 856, 904, 996, 1050, 1051, 1052, 1058, 1060, 1061, 1105, 1110, 1118, 1190, 1191, 1192, 1193, 1194, 1195, 1196, 1197, 1198, 1199, 1200, 1201, 1203, 1242, 1368, 1369, 1494, 1509, 1526, 1541, 1545, 1554, 1604, 1605, 1606, 1607, 1608, 1609, 1610, 1611, 1612, 1613, 1614, 1615, 1616, 1617, 1618, 1619, 1620, 1621, 1662, 1623, 1624, 1625, 1626, 1627, 1628, 1629, 1630, 1631, 1632, 1634, 1635, 1636, 1643, 1644, 1645, 1646, 1647, 1648, 1649, 1650, 1651, 1870, 1871, 1873, 1891, 1947, 2038, 2059, 2251, 2403, 2553, 2557, 2561
Iorga, Zulusia XXXV
Iosif, R. 52
Iosif, Șt. O. 1120, 1127, 1128, 1428, 1429
Ipsilanti, Alexandru XXII, 1489

Ipsilanti, C. 1524
Isbășoiu 1447
Istrati, C. I., ministru 1308
Istrati, Const., dr. XL, XLII, 39, 254, 288, 675, 677, 896, 897, 898, 899, 900, 917, 918, 919, 920, 921, 922, 1678, 1679, 1686, 1687, 1688, 1690, 1691, 2280
Istrati, I., general 340
Istrati, Panait 1131
Isvoranu, Henri 962, 1143
Ivan, comisul 1610
Ivașcu 1610
Ivelea 1512

J

J. D. B. 211
Jalea, Ion XCIII, 671
Jänecke, Wilhelm 199, 842
Jebeleanu, Eugen 1173
Jianu, Ionel 1437, 1438
Jianu, N. 1421
Joldea-Rădulescu, Ionel 529
Josffë, Baurat 2152

K

Kaindl, Anton 234
Kalinderu, I. XLV, LVIII, 244, 269, 299, 901, 2196
Karadja 2639
Karnabatt, D. LXX, LXXI, LXXXII, 340, 544, 720, 721, 1154, 1382
Kernbach, G. 2072
Keyserling, conte 1476
Keyserling, Hermann LXXXIII, 478, 2508, 2509, 2510
Killinger, Manfred von XCIII, 1424, 1425, 1426, 1975
Kiriacescu, Alex. 340
Kirileanu, Ghe. T. 1728, 1732, 1756, 1810, 1812, 1820, 1828, 1891, 1892, 1900, 2029, 2267
Kogan, D. D. 2256
Kogălniceanu, Mihail 314
Kostake, Lupu LXII, 967, 1103, 1563
Krehan 2336
Kremnitz, familie XXV, XXVII
Kremnitz, George LV, LX, 1493
Kremnitz, Mite XXV, XXVII, XXXI, LIX, LX, LXV, LXXXIII, 374, 377, 400, 1132, 1493, 1770, 1897, 1909, 1971, 2033, 2046, 2313, 2319, 2320, 2322, 2326, 2341
Kremnitz, Wilhelm XXV, XXXI, XXXII, XXXV, LX
Kretzulescu, N. XXII, 1538
Krüdener, domnișoara 382
Krupenski, C. XXVI, 1833
Kühbach, von 1613, 1617, 1619, 1620, 1624, 1625, 1627, 1628, 1629
Kușnicov 1523
Kutschbach, Al. 2385

L

L. H. 549
L. L. 1123
Labro 694

Lahovari, Iacob XCIX
Lahovary, Al. 2314
Lahovary, Emil 2177
Lahovary, Ioan I. 679
Lahovari, Ion N. XL, LVI, XCIX, 29, 679
Lahoveanu, Emil 772
Lalescu, Traian 1344
Lambrino, Scarlat XC, 325
Lanciani L
Landolt 2314
Lanqer, Henri 2443
Lapedatu, Al. LXVIII, LXXV, LXXXVII, 851, 2434, 2455, 2809
Lapedatu, I. C. 1978
Laplantine, François 888
Lardel 2062
Larionescu, Traian XCIV, 1996, 2854
Lascăr, Vasile XXXVII, XXXVIII
Lascu, Nicolae 667
Laske, O. 145
Launnay, L. de 346
Lavalley, P. 2485
Lazăr, Ghe. LXXXI, 1996, 2559, 2855, 2861, 2862
Lăcătușu, Ioan 882
Leahu, Valeriu 875
Lebrun, M. Albert 654
Lecca, Constantin LXXXVIII
Lecca, Octav-George 489, 1492
Lecomte du Noüy, André LI, LVII, 557, 1721, 1759, 2062, 2138, 2281
Lecomte du Noüy, Hermine 2281
Lecomte du Noüy, Jean LII, 2284
Lecomte du Noüy, Pierre 71, 99, 2587
Lehmann LXXXVIII, 2613, 2781
Lempelius, Karl 2166, 2175, 2181, 2184, 2189
Léon, Paul LXXV, 796, 799
Leopold 1905, 2645, 2646, 2649, 2650
Lessing, Iulius XXX
Levy-Brühl LXXXII
Lichtemberger XXXIX
Liotard, Jean Etienne 121
Livescu, Cristian 736
Lixandra vezi Samurcaș, Lixandra Gh.
Loche, August 2493
Lochman, general 2051
Locusteanu, Petre 822
Loevendal, Lydia, baroneasă 1547
Loghi, Kimon LXXXVIII, 131, 138, 2200, 2207
Longinescu, G. G. LXIII, 1525
Longinescu, Ștefan LXXIX, 1800
Lovinescu, E. 377, 378, 379
Luca, B. 2083
Luchian, Ștefan XXX, LV, LXXXVIII, 131, 134, 138, 563, 741
Lucilius 528
Luciu 1226
Ludovic al XIII-lea XXIX, 109
Ludwig, Bernhard 2287, 2294, 2298, 2299, 2304
Luengo 1879
Lupaș, Ioan LXXXVII
Lupescu, colonel 2238

M

- M. C. 711, 947
M. Gh. 966
M. L. 636
M. M. 762
M. N. 558, 1351
Macarie 445
Mackarie 1817
Mackensen LXIII, LXXVI, XCIX, 694, 965, 999, 1015, 1017, 1024, 1025, 1027, 1041, 1075, 1117, 1197
Macovei, G. 429
Madgearu, V. LXXVII, C
Magheru, A. LIX
Magheru, Simona LIX
Magni, Giulio L, 718, 1731, 2180
Mahler 2701
Maiorescu, Titu XXIV, XXVII, XLVIII, L, LIV, LV, LVII, LX, LXII, LXV, LXVIII, LXXXIX, XCVII, XCVIII, XCIX, 393, 403, 999, 1140, 1251, 1252, 1681, 1707, 1719, 1730, 1731, 1734, 1912, 1965, 1966, 1970, 1971, 1972, 1976, 1977, 1979, 1984, 1986, 1987, 1989, 1995, 2147, 2149, 2372, 2376, 2811, 2833, 2837
Malcoci, C. 429
Mamulea, I. LIX, 340, 1133
Man 2660
Mandicenski 1354
Maniu, Adrian 725
Manniken, J. 2686
Manoilescu, Mihail 605
Manolescu 2432
Manolescu, Anca 884
Mantikka, V.J. LXXXV Mantikka, V.J. LXXXV
Manu, Constantin G. 340
Manu, Gh. LVIII
Marchiș, Iustin 674
Marcu, Alex. 1979
Mardari, Socrate 1960, 1967
Marghiloman, Al. XLVIII, XLIX, LVII, LXII, XCVIII, XCIX, 367, 478, 970, 986, 989, 999, 2015, 1027, 1028, 1029, 1030, 1036, 1037, 1068, 1069, 1070, 1086, 1087, 1104, 1115, 1869, 2446
Maria, doamna 1528, 1604, 1632, 1634
Maria, principesa XCVIII
Maria, Regina României XLI, LIII, LV, LVIII, LIX, LXIV, LXXV, LXXVII, LXXXVII, XCVIII, C, 87, 90, 106, 108, 120, 139, 366, 406, 520, 557, 771, 833, 835, 929, 976, 998, 1133, 1552, 1583, 1586, 1589, 1590, 1771, 1773, 1938, 2015, 2016, 2017, 2334, 2554, 2605, 2606, 2607, 2616, 2792, 2887
Marin 1326
Marinescu, Aurel Sergiu 1548
Marinescu, Beatrice 1439
Marinescu, N. 1162
Marinescu-Coadă, Alexandrina 2321
Marioara vezi Tzigara, Marioara
Marmeliuc, D. 539, 2148
Marschall XLIX
Massarik, Thomas LXXII
Martinescu, Pericle 1440
Martini, Henri 2807
Massoff, Ioan 948
Matei Vodă 1643
Mavrocordat, general LIX
Mavrocordat, C. 121
Mavrocordat, Edgar 2128
Mavrocordat, G. 896
Mavrocordat, Irina 2126, 2129
Mavrocordat, Maria LIX
Mavrodi, Elena G. 2216
Maxim, episcop de Citera (Cerigo) 1611
Mărculescu 138
Măciu, Mircea 493
Mecklemburg, Albrecht von XLI, LIX
Medrea, Cornel 2786
Mehedinți, Simion XXIV, XXXVII, 340, 1151, 1840, 2401
Méhely, Coloman 1434
Meher 2009
Meissel, Abt-Pharrer 1791
Meissner, C. 340, 1911
Melicescu, G. 2361, 2364
Meslungean 1135
Mestre 1270, 1271
Mețianu, T. 429
Meyer din Brand XXXII
Micescu, Istrate LXXVIII
Michel, André XXX, 2082, 2084, 2085
Michiduță, Adrian 487
Miclescu, Calnic 420, 2388
Micu, Emilian 2087
Mihai, Principe vezi Mihai, Rege al României
Mihai, Rege al României LXXXIX, XCV, C, CI, 1415, 1417, 1419, 1422, 1964, 1996, 1999, 2005, 2007, 2008
Mihai Viteazu 458, 1397, 1866, 1867, 1963, 1975, 2492, 2642, 2842
Mihai, Voievod vezi Mihai, Rege al României
Mihăescu, I. 1107, 1108
Mihăilescu, Mihail LXXVIII
Mihăilescu, Vintilă 888
Mihăilescu, Corneliu 2861
Mikes 1790, 1791
Mikkola, J.J. 2710
Millet, M. Gabriel 2468
Miloșevici, Crasno 1497
Mincu, Elise I. 2191
Mincu, Ion LIV, 21, 55, 83, 84, 101, 102, 103, 286, 550, 551, 552, 554, 555, 659, 667, 669, 676, 2191
Minio, Maria 1526
Minio, Paul 1634
Minjon, Hermann 1787, 1788, 2336, 2385
Minovici LXIII
Miranda, duce de 1879, 2562
Mircea XCVIII, 969, 978
Mirea, G. D. XXXIII, XXXV, XXXVI, XLI, XLIV, LV, LXXXIV, 21, 138, 156, 563, 2111, 2135, 2163, 2303
Miron Cristea, patriarh XLVII, C
Miron G. S. 2265
Mironescu, G. G. 340, 1903, 1976, 2841

Mironescu, I. 2072
Mironovici XL
Missir, P. XXXVII
Mișu, N. 1571
Mitilleanu 1525
Mitilleanu, Ion M. LXXII, C, 2503
Mladinescu, Grigore 2213
Mladoveanu, Șt. LXXIX
Mocsonyi, A., Foen de 1718
Mocsonyi, Anton 340
Mogoș, Antonie XLII, L, LXXIX, XCIII, C, 2, 7, 259, 666, 858, 860, 863, 1698, 1700, 1701, 1702, 1703, 1705, 1706, 1717, 2078, 2080, 2083, 2086, 2088, 2113, 2611, 2685, 2690
Moisescu 2036
Moisil, Iuliu 2113
Molaioni, Iosef 413
Mommsen, Theodor 2042
Monda, Maurice 2672, 2673
Montador, Marcel 2450
Morand, Paul 879
Moritz-Dreger 2055, 2056, 2057
Morțun, V. G. 1006
Moșenschi, C. 35
Moutandon, M. 950
Movilă, Anica vezi Tzigara, Anica
Movilă, Gheorghe 1610
Mrazec, Ludovic XXXVII, LXIII, 340, 429, 1292, 1433
Mugur 570, 2455
Mühlberg, Johannes 2121
Muică, Radu 1638
Müller, Theodor C. 53
Munteanu, Ion 1399
Munteanu-Murgoci, G. XXXVII, 1294
Müntz, E. XXX
Mureșanu, Andrei 1786
Murgoci, G. LVIII, 2282
Murnu, G. XLIV, LVIII, 301, 307, 319, 320, 321, 322, 333, 951, 952, 1215, 1216, 2580
Mussolini, B. 2661
Mustață LXII, 1074
Mustic 2615
Muthesius XLVII

N

N. G. vezi Georgescu, N.
Nasta, L. 2609
Naum, Anton LVIII
Naum Costea, Maria 2274
Neamțu, Octavian LXXXIII, 1276, 1964
Negel, mareșal 1996
Negreanu 2061
Negri 1513
Negruzzi, Iacob XXIV, LXV, LXVIII, LXXIII, 376
Negulescu, P. P. XXXVII, LXXII, C, 1170, 1171, 1172, 1474, 1581, 1833
Nenițescu, D. XCIX
Nerval, Gérard de 2709
Netzhammer, Raymund 340, 413, 420, 431, 763

Nica, Th. XXXVII
Nicodim, patriarh al României XXII, 1530
Nicolae vezi Tzigara, Nicolae
Nicolae de Hohenzollern XC, C, 1304
Nicolăescu, Stoica 1528
Nicolau, Irina 883
Nicolescu, D. 1431
Nicolescu, Nicolae 493
Niculescu-Popșor, 1281
Nieman LI
Niemann, G. 317, 950
Nietzsche, F. 2671
Nisipeanu, Maria 52
Nistor, I. LXXXVIII
Nițulescu, C. 1698, 1700, 1701, 1702, 1703, 1705, 1706, 2080
Noica, C. LXXXI
Nolthenius, Futerri 2130
Nuțu, Constantin 1430, 1431

O

Oancea, N. 1431
Obedeanu, C. V. 2540
Obedeanu, Oscar XXVII, 154
Odobescu, Al. XXI, XXIV, XXVII, XXVIII, XXIX, XXXII, XLIII, LI, LIV, LX, LXXXI, XCII, 2, 7, 24, 258, 302, 306, 307, 326, 334, 335, 375, 478, 544, 545, 954, 955, 956, 957, 958, 1216, 1535, 2038
Odobescu, Ioan 1535
Odobescu, Sașa 375, 1668
Odrich, Otto 2120
Olga vezi Tzigara, Olga T.
Ollănescu-Ascanio, Dem. C. XXXII, XXXV, XCIX
Olspenski, Gh. 590
Onciul, Dimitrie 351, 358, 541, 984, 1512, 1782, 1811, 2152, 2208, 2349, 2376, 2421, 2427, 2436, 2886
Oprea, Ioan 498
Oprea, Petre 707
Oprescu, general 1936
Oprescu, Al. 2208
Oprescu, G. LXXVI, LXXIX, LXXX, XCIV, XCVI, 32, 33, 34, 36, 55, 127, 244, 289, 613, 702, 703, 704, 705, 706, 707, 902, 905, 1203, 1269, 1893, 1951, 1952, 2805, 2808, 2864
Opriș, Ioan 671, 881, 887, 1549
Orășcu, Alexandru XXV, XXVI
Orășanu, Ștefan 2054, 2059
Orășianu, C. 631
Orleans, Louis Philippe d' 144
Ornea, Z. 995, 999, 1442, 1555, 1556
Osborn, Max 559
Ostahie 2452
Otescu, I. 2202
Otescu, Mircea 2202
Oteteleșeanu, Otilia Mihail XXVII
Otetelișanu, Enric 2823
Oțetea, Andrei 1533
Oudrvšek, Franlisék 2794
Ovidiu L

P

- P. C. 784
Paciurea, Dimitrie LV
Palairat, Ch. M. 2676
Paleolog, Maria XXXIV, 665
Pallady, Theodor 142
Pamfil, C.-G. 498
Panaitescu, C. 1006
Panaitescu, Em. 906
Panaitescu, P. P. 1397, 1843, 1939
Panco, Constantin G. 979
Pand 191
Pandele, Maria 1535
Pangrati, Ermil L, LI, LII, LXXII, LXXVI, 1142, 1360
Panoson vezi Tzigara, Panoson
Pantazi, Em. LIX
Papacostea, Cezar 1125
Papazian, O. V. 2846
Pappazoglu, D. A., colonel XLVII, 1687
Pas, Ion XC
Pascu, G. 1130, 2072
Paşa, I. 671
Paşcanu, C. I. 143
Paux, G. 1883, 2581
Pavelescu, Gh. XCIV, 2864, 2866, 2867
Păduraru, Silvia 877
Pătăşanu, I. 472, 473
Pătraşcu, N. 110
Pătraşcu-Costin, N. 110, 126, 478
Păucescu, Grigore LI, 2438
Păucescu, Zoe 2438
Păun-Pincio, Ioan 2666
Păuna vezi Tzigara, Păuna
Pârvan, Vasile XLIV, LVIII, 351, 478, 779, 1159, 1160, 2579
Pârvu Mutul XLV, 215
Peladan, Sar XXXI
Peneş, Gabriel 1551
Perpessicius 1402
Petală, Vintilă 2455
Petersen, Hans von 1736, 1737, 1742, 1746, 2151, 2153, 2158, 2165, 2172, 2178, 2179, 2182, 2186, 2188, 2190, 2236, 2242, 2245, 2247
Petit, Alexandru 1529
Petranu, Coriolan vezi Petreanu, Coriolan
Petraş, Dan 1178
Petraşcu, G. XXXVI, 112, 131, 134, 135, 138
Petraşcu, N. 110, 675, 677
Petreanu, Coriolan 7, 244, 293, 581, 881, 1944, 1945, 2795
Petrescu, Camil LXXXIII, 1276, 1827
Petrescu, Cezar 90, 378, 379, 1151, 1910, 1927, 1942, 2501
Petrescu, Costin XXXV, 143, 2111, 2160
Petrescu, Emil LXII
Petrescu, N. S. LXXXI, 132, 155
Petrescu, Stelian 432
Petri, Hans 340
Petropol, familie XXII
Petrovici, I. 409, 452, 1179, 1685, 1980
Petru Mihnescul 1631
Petru vodă Şchiopul XXI, 1490, 1528, 1604, 1606, 1607, 1608, 1609, 1610, 1612, 1613, 1614, 1615, 1616, 1617, 1618, 1619, 1620, 1621, 1622, 1623, 1624, 1625, 1626, 1627, 1628, 1629, 1630, 1631, 1632, 1633, 1634, 1635
Pherekyde, Elena 1501
Pherekyde, M. 896, 1031, 1032, 1034
Philippide, Al. 2072
Pinder, Wilhelm 53
Pinerua, H. 2691
Pippidi, Andrei 1541, 2775
Pisani, T. 1056
Pittard, Eugène LIII, LXIX, LXX, 32, 570, 1832, 1834, 2447, 2448, 2451, 2477, 2479
Plater-Zyberk, Ianina-Tereza 1966, 2833
Plater-Zyberk, Tereza-Eugenia 1966, 2833
Pleniceanu, I. 1031, 1032, 1034
Plien, E. 2096, 2098, 2109
Ploscu, Claudia 1547
Plutarh 2501
Pochammer von, doamna 1940
Podgoreanu, Anca 486, 507 bis
Poenaru, doamna 2197
Poenaru, P. XXIII
Poganelo 546
Pogor, Vasile LXV, LXVIII
Policarp-Luca LXI
Polich, Aug. 2122
Pollak 1968, 2834, 2835, 2840
Pollier XXX
Pompilian, C. 152, 507
Poni, Petru XXVI, XXX, 2389
Popa, Aurel XCIII
Popa, Grigore 1173
Popa-Lisseanu, G. 340
Popescu, Cezar 1887
Popescu, D. 1530
Popescu, David 2799
Popescu, Gh. 2347
Popescu, Horia Florian 507 bis
Popescu, Mihai 1513
Popescu, Mihail XLIII
Popescu, Sp. 678
Popescu, Stelian LXXVII, 478, 1039, 1044, 1045, 1047
Popescu, Ştefan XXVII, XXXVI, LV, LXXXVIII, 21, 129, 131, 138, 680, 1750, 2073, 2074, 2093, 2224, 2225, 2250, 2625
Popescu-Lumina, colonel 1396
Popescu-Spineni, Marin 1167
Popovăţ, Petre XLIII, LII, 876, 885, 1665, 1666, 1667, 1680, 1694, 1696, 1697, 1720, 1725, 1816, 1818, 1819, 1838, 1953, 2010, 2011, 2012, 2040, 2041, 2043, 2044, 2069, 2077, 2087, 2145, 2352, 2353, 2868
Popovici LXII
Popovici, Anna C. 1860
Popovici, I. Gr. 671
Popovici, Ioan D. LIII

Popovici, P. XLVIII, 2195
Popovici-Băznoseanu LXIII
Poppete, M. 2782
Porn, Eugen 542, 829
Porumbacu 2279, 2308
Porumbaru, Em. XXXVII
Porumbescu, Ciprian 1169
Pospisil, Fr. 202
Pospisil, Ioan 2404
Predescu, Lucian 490
Preziosi LIX
Priaux, G. LXXV
Protopopescu, Dragoș 862
Pruncul, Adriana LXXXIII
Psilander, Hjalmar LXVI
Puchert, Hugo 2115
Pușcariu, Sextil 381, 1429
Puyvelde, Leo van 1950

Q

Qudard, Georges 1938

R

R. G. 1168
Racotă, M. LVII
Racoviceanu, Sanda 998
Racoviță, E. LXXXIII
Radu, Rodica 498
Raffet 1707
Rainer, Fr. I. 1872, 2556
Ralet, Catinca XXII
Randa, baroana 1905, 2650
Ranetti, G. 514
Rantzau, Gr. V. 2842
Raphael 1187
Rauch, A. V. 2101
Rauș, Nicolae 1127, 1429
Rădescu, N. 1983
Răduică, Georgeta 497
Răduică, Nicolin 497
Rădulescu, C.P. 2782
Rădulescu, Dan 1292
Rădulescu, Mihai Sorin 1545
Rădulescu-Motru, C. XXXI, LXXXIII, LXXXVII,
XCIV, XCVI, 340, 485, 577, 1374, 1403, 1427, 1443,
1444, 2295, 2529, 2845
Rădulescu-Pogoneanu, Ion 340, 1748, 2782, 2811
Rădulescu-Niger, N.G. 407
Rădulescu-Zoner, Șerban 1439
Răiescu, Antone 1638
Răiescu, Ghiță 1638, 1642
Răiescu, Răducan 1638
Rășcanu, Petru XXXVII, 2061
Râmniceanu, G. 653
Râmniceanu, M. LII
Réau, Louis XLIV, 2755, 2893
Rebreanu, Liviu LXXVI, 1519, 1836, 1863, 1878,
1881, 1888, 1889, 1895
Rechenberg-Leblech, Lucie 2218

Rechmann, căpitan LXIII
Redon XL
Reinach, H. de 2197
Reitzenstein, V. 53
Rembrandt XLVI
Renoir, Auguste XXXIV
Resemann, Heinz 53
Ressu, Camil XXXIV, 1181
Reuss, prinț 2115
Ritter, William 123, 478, 2450, 2459, 2465, 2471,
2472, 2476, 2483, 2486, 2487, 2670, 2696, 2698,
2700, 2701, 2708, 2709, 2711, 2719, 2725, 2726,
2728, 2729, 2730, 2731, 2737, 2738, 2743, 2744,
2746, 2760, 2792, 2794, 2810
Rivet, Paul 2705, 2763
Rivière, Georges Henri 657, 2655, 2766, 2768, 2780
Robeanu, T. 1138
Robescu, colonel 2700
Rochejaquelin, Anne-Louise, de la 2898
Roger, Noëlle 433, 434
Roguski, O. XCV, 161, 728, 2452
Rohan, prinț de 1521
Romalo, Nindi 1133
Romanescu, Marcel 1814
Romstörfen, Karl D. 2283, 2302
Roosval, Johanny 218, 249, 304, 619, 2634, 2635,
2636, 2654, 2667, 2668
Roque, Mario 2891
Rosental, S. LIX
Rosetti, general 2823
Rosetti, Al. LXXXIX, XC, 384, 463, 464, 1129,
1130, 1827, 2858
Rosetti, C. 896
Rosetti, Dimitrie R. 488
Rosetti, Dinu V. 315
Rosetti, Radu R. XLV, 1497
Rosetti, Theodor XXI, XXIII, LI, LIII, LXV, LXVIII,
LXXIII, XCVIII, 479, 835, 1538, 2458
Rosner, Karl 965
Rossi, A. 2638
Rosso, Bernardino 1614, 1617, 1618, 1621, 1622,
1623
Roșca, M. 324, 2426
Roth, doamna 2174
Roth, Victor 53
Roussel, Felix 1333
Rubens, Peter Paul XLVI
Rubinstein, Assia 731
Rubio di Lluch, Antonio 602
Rubio, Louis 2579
Rudolf, împăratul Austriei 1866
Ruprecht, principesă 2701
Russo, Al. 1673
Rusu, Dorina N. 1186
Rusu, M.N. 1538

S

Sadoveanu, Ion Marin LXXXIX, 1887, 2431, 2541,
2802
Sadoveanu, Leonard 2403

Sadoveanu, Mihail 1054, 1055, 1056, 1122
 Sagredo, Jorge L. de 1874
 Saita, I. G. XXXVII
 Samurcassi vezi Samurcaș, familie
 Samurcaș, familie 1492, 1542, 1654
 Samurcaș, Alexandru (Alec) I. XXII, XXV, 1508
 Samurcaș, Caterina Al. XXIII
 Samurcaș, Constantin (Costake) XXII, XXIII, 1489,
 1497, 1502, 1507, 1513, 1523, 1524, 1532, 1536,
 1543, 1553, 1637, 1638, 1639, 1640, 1642
 Samurcaș, Dimitrie XXII, 1539
 Samurcaș, Elena XXIII, XXIV, 2071
 Samurcaș, Eliza XXIII
 Samurcaș, Gheorghe XXII, XXIII
 Samurcaș, Ioan Al. XXII, XXXIV, LXVIII, 1535,
 1538, 1542
 Samurcaș, Ion XXII, XXV, 1543
 Samurcaș, Lixandra Gh. XXIII, XXV
 Samurcaș, Maria Al. XXIII
 Samurcaș, Zinca C. XXII
 Samurcaș, Zoe 1508
 San Martino, conte 2155, 2196
 Sanielevici, Henric XXI, LXXX, LXXXVI, 656, 858,
 863, 2523, 2594, 2611, 2783, 2822, 2823, 2848, 2849,
 2850, 2898, 2899, 2900, 2901, 2902
 Sapăr, Gh. LXIX
 Sardeș, Dumitru 663
 Saschen, Johan Georg von 2115
 Sava, Octavian 1550
 Sănătescu, C. CI
 Săndulescu, Al. 1827
 Săpunar, Tudor 1650
 Sărățeanu, C. LIX
 Săulescu, Mihai XLVII
 Sânzianu, Mihai 390, 505
 Sârbu, Ion 458, 1446
 Scărlătescu, Adrian 2863
 Scheffer, Paul LXXIV
 Schewitz, familie XXV
 Schewitz, Anton XXV
 Schifirneț, Constantin 1444
 Schmidt, arheolog 336
 Schmidt, locotenent 2378
 Schmidt, Herbert 313
 Schmidt, R. 1951, 2805, 2808
 Schmieden LI
 Schnell, A. 2348
 Schopenhauer, A. XXXII, 2046
 Schotsch, Albert 1936
 Schuckardt, prof. LXXII
 Schweitzer, Rudolf 2226
 Schwegerle, Hans LIX, 450
 Sebastian, G. 1887
 Sebestyen, Josef LXVI, 1810
 Segală, Luis LXXVIII, 2580, 2582
 Seișanu, Romulus LXXVIII, 1044, 1047, 1048
 Sevastos, M. 1458
 Severeanu, Gh. 128
 Seymeyer, Villbald XLI
 Sfârlea, Mircea 1540
 Shauble 1016
 Sica vezi Tzigara, Sica
 Sidorovici, T. 2749
 Sighele, Scipio 928
 Sihleanu, Severa 1062
 Sihleanu, Șt. XXXI
 Sima 2180
 Simionescu, Ion 436, 590, 726, 1276, 2750
 Simionescu, Victor XXXIX
 Simionescu-Râmnicăneanu, M. LXIX, 30, 45, 107, 680,
 689 bis, 690, 691, 692
 Simons, Elena 1531
 Simu, A. LIX
 Sion, Gheorghe 221
 Siren, J. S. 1924, 2732, 2739, 2740
 Skutsch, Helene 2272
 Slavici, Ion XXIV, LX, LXXIII
 Slătescu 2829
 Slătineanu 162, 2662
 Slătineanu, Al. 896, 918
 Slăvescu, Al. 1346, 1349
 Slăvescu, Victor 280, 2639
 Smighelski, O. 146, 237, 478, 664
 Socec, I. I. V. XXXIX, 1683
 Socor, Emil 992
 Soepkesz, A. M. 162
 Sofia vezi Heliade-Rădulescu, Sofia
 Solan, C. 847
 Sonțu, C. XXVI
 Soroceanu, Tache 857
 Soukup, F. B. 2495
 Späthe, Oscar XXXVI, LV, 131, 2220
 Speer LI, 314
 Spire, Andrei 382
 Spiropol 340
 Stahl, H. H. LXXXI, 955, 957
 Stamat, Horia 1440
 Stan, Maria 1536
 Stăncescu, Constantin 17
 Stăncescu, I. LXXXIX, 153
 Stănculescu, Fl. 2413
 Stănculescu, S. 2864
 Stănescu, C. XXXI
 Stănescu, Gabriel 1406, 1437
 Stănoiu, Damian 1507
 Stein von 1815, 2428
 Steinbach LXII, 2216
 Stelian, Toma 902
 Stephănescu, Mihail G. 1534
 Stephănescu, Victor XXXIX
 Stere, Constantin 2072, 2090, 2883, 2884
 Steriadi, I. A. 131, 135
 Steriadi, Jean XXVII, XXXIV, LV, 138, 2073, 2700,
 2743
 Sterian, G. XXXIX, XLI, 254, 2089
 Stern, Leopold 1788, 1789, 2394
 Stoenescu, Eustațiu 843
 Stoenescu, Th. M. L, 830
 Stoica, Ion 1128, 1431, 1432, 1763, 2290
 Stoica, V. 2851
 Stoicescu, C. XXVI, 340
 Stoicescu, Nicolae 491

Storck, Cecilia XXXV
Storck, Fr. XXXVI, LV, 2, 116, 131
Straje, Mihail 492
Strâmbulescu, Ipolit XLI, 2200
Strânbeanul, Constandin 1648
Strîmbu 138
Strozygowski, Josef 50, 231, 2124, 2285
Sturdza 382
Sturdza, doamna 2374
Sturdza, C. R. LXXVI
Sturdza, D. A. XXIX, XCVIII, 1677, 1680, 1682, 1684
Sturdza, Grigore XXXV
Sturdza, Ioniță Sandu XXII
Sturdza, Maria Grigore vezi Tzigara-Samurcaș, Maria
Sturza, colonel 1104
Suchard 336
Suchianu, D. 908
Swoboda, H. XLVIII, XLIX, LXIII
Szathmáry, Carol Pop de 255, 2076
Szekulisz 2700

Ș

Șăineanu, Lazăr 498
Șeicaru, Pamfil 90, 478, 1008, 1010
Șerb, Florica XCVII, 478
Șerb, Ioan XCVII, 478, 479
Șerban, Al. 103
Șerban, Constantin 412, 1644
Șirato, Francisc XXXIV, LXXXVIII, LXXXIX, 52, 150, 857, 859, 1406, 2446, 2452, 2682, 2703, 2761
Ștefan cel Mare 478, 1613, 1615, 1624, 1630, 1632
Ștefănescu, I. D. XXXIV, LXXXIX, XCV
Ștefănescu, Ștefan 494
Ștefănescu-Goangă, F. XLIX
Ștefulescu, Al. XLVII
Știrbey, familie LVII
Știrbey, Barbu XXIV, LI, 367, 1338, 1339, 1774, 1775, 1792, 1795, 1796, 1805, 2306, 2334
Știrbey, Elisabeta G. 2409
Știrbey, George LIV, 968, 1076, 1805, 2409
Ștrempel, Gabriel 482, 484

T

T. C. 1463
T. Gr. 685
Th. I. 1386
Tabacu, Ioan 2600
Tafrafi, O. 536, 1450
Talaat Bey 2279
Tamm, Trangott 1754, 1771, 2259, 2262, 2264, 2276, 2323, 2327, 2335, 2337, 2339, 2342
Tarangul, Oreste 2555
Tassu XXXV
Tașcă, Cody 2623
Tașcă, Gr. 1034, 1035, 1869, 2553
Tattarescu, Gh. XXII, 152
Tănăsescu, Ion 2083
Tănăsioiu, Carmen 1000

Tărtăsescu, Sica vezi Tzigara, Sica
Tăslăsescu 2851
Tăslăuanu, Oct. C. XLVII, 714, 716
Tătărăscu, Aretia 201, 203
Tătărăscu 2540
Tăușan, Grigore 722, 730, 1161
Tell, A.-Ch. LXXXI
Tell, Alexandru 2157, 2291, 2881
Temîșer, prințesa 14
Teodorescu, G. Dem. XXVI
Teodorescu, M. Gh. 2690
Teodorescu-Braniște, Tudor 1057
Teodoru, D. XXXIII
Teodoru, D. A. 827, 2135
Teodoru, Horia 140
Teopffer XXXII
Teus, general 2381
Deutsch 2878
Theodorescu, Barbu 1401
Theodorian-Carada, M. 340
Theohari, Annibal LXIV
Thieme-Volmer 8
Thierrin, Florentin XXV
Thierrin, Gabriel XXV
Thomas, Frank 2456
Thuns, G. 645
Tican-Rumano, Mihai LXXXVII, 1043, 1588
Tielze 2018, 2421, 2424
Tințăreanu, A. 429
Titulescu, N. LVII, LXX, 1386, 2532, 2662
Tizăneanu, Nicodim 1647
Tobolka, Zv. 2495
Tocilescu, Grigore XXVII, XXVIII, XXIX, XXX, XXXI, XXXII, XXXV, XXXVI, XXXVII, XXXIX, XLVI, 317, 318, 478, 890, 891, 892, 893, 894, 895, 910, 911, 912, 914, 950, 996, 1215, 1216, 1665, 1666, 1667, 2036, 2040, 2041, 2043, 2044, 2054, 2056, 2057, 2059, 2067
Toepke 2498
Toma, Denisa 1552
Tomascheck 2056
Tomes, Jeanyaquet 820
Tonitza, Nicolae 52, 142, 150, 521, 2682
Tonița vezi Tonitza, Nicolae
Toroceanu, Radu 1573
Torouțiu, I. E. XXIV, LXXXVI, 374, 407, 1206, 1896, 1909, 1923, 1957, 1995, 2009
Toulouse Lautrec, Henri de XXXIV
Traian, împărat XXXI
Trancu-Iași, Grigore 985
Trenk, Henrik 255, 258, 375
Trișcu, Aurelian 670
Tudor, D. 2852
Tudor, Marina 1552
Tudose vezi Tzigara, Tudose
Tülff von Tschepp 965, 967, 1075, 1084
Tülpnick, C. 2734
Tutoveanu, George 1152, 1845
Tzaicu, Alex LXXXVII
Tzigară, familie 1492
Tzigara, Alexandru T. XXIV

Tzigara, Anette-Nety XXIV, 1493
Tzigara, Anica XXIII
Tzigara, Apostol XXI, 1494, 1628, 1631
Tzigara, Elena XXIV, XCI
Tzigara, Gheorghe XXV
Tzigara, Hristache XXIII
Tzigara, Isabela 1614
Tzigara, Marioara XXIV
Tzigara, N. G. XXIV
Tzigara, Nicolae XXIII
Tzigara, Olga XLI, LXX
Tzigara, Panoson XXI
Tzigara, Păuna 1614, 1635
Tzigara, Ruxandra 1494, 1614
Tzigara, Toma XXIII, XXIV, XXV
Tzigara, Tudorică XXIV
Tzigara, Tudose XXIII
Tzigara, Zamfira 1614
Tzigara, Zoe T. XCIII
Tzigara, Zotu XXI, 1490, 1526, 1528, 1534, 1544, 1554, 1604, 1605, 1606, 1607, 1608, 1609, 1610, 1611, 1612, 1613, 1614, 1615, 1616, 1617, 1618, 1619, 1620, 1621, 1622, 1623, 1624, 1625, 1626, 1627, 1629, 1630, 1631, 1632, 1633, 1635
Tzigara-Samurcaș, Ana (Ancuța) vezi Berza, Ana
Tzigara-Samurcaș, Maria XXXV, 1026, 1545, 1601, 1669, 2049, 2447, 2482, 2513, 2546, 2547
Tzigara-Samurcaș, Maria (Mitzi) vezi Berindei, Maria
Tzigara-Samurcaș, Mica 1493
Tzigara-Samurcaș, Sandu XXXVIII, XCV, XCVII, 1602, 1921, 1935, 1948, 2460, 2480, 2482, 2484, 2543, 2544, 2545, 2547, 2563, 2564, 2565, 2566, 2567, 2628, 2629, 2632, 2639, 2640, 2641, 2643, 2646, 2720, 2723, 2742, 2745, 2860, 2892, 2893, 2894, 2895, 2896, 2897

T

Țigara vezi Tzigara
Țuculescu, I. P. 510, 2052

U

Udrea, Andrei 2750
Unverzagt LXII, 1815
Urban Jarnic, Ian 1722, 1723, 1724
Ureche, A., dr. XXXVII
Urechia, V. A. 1639
Ursescu-Galați, Constantin LIII
Ursescu-Galați, G. LIII

V

V. A. 1464
V. C. 739
V. M. 750
Vaida-Voievod, Al. C. 1519, 1521
Valaori, Iuliu 1255
Valerian, I. 425
Van Gennep, Arnold 873

Van Oostween, C. W. R. 2118, 2123, 2128, 2132, 2133, 2136, 2137
Varanac, André 657, 2768, 2780
Vasile, paharnic 1610
Vasilescu-Karpen, N. 429
Vasilii, N. N. 2551
Văcăreanu, Em. LIX
Văcărescu, Elena 2676
Văcărescu, Teodor 2460
Văitoianu, Arthur 1093, 1094, 1097
Vătășanu, Virgil 146
Vărtosu, Emil 1529, 1637, 1638, 1640, 1641, 1642
Vegh, Iulius V. LXVII
Velisari, căpitan 1646
Venizelos 2292, 2312
Venturi, Adolf LIII, 56
Venturi, Lionello 1950
Veraz 1216
Veress, Andrei 1434, 1435
Vermont, N. XXX, 112, 131, 138, 563
Véron, J. 2474
Verona, A. XXXVI, LV, 2, 7, 130, 131, 134, 138, 563
Veronese, Bonifacio 289, 703
Verzea, colonel 1002, 1006
Veslovski, Ilie 2507
Vianu, Tudor 2671
Victor Emanuel al III-lea 632
Victor Emmanuel L
Victoria, baroană 2895
Viforeanu, Al. 447
Viforeanu, C. LXXXI
Viollet le Duc LVII, 1995
Viski Károly de 199
Vișan, A. 1431
Vișoianu 2861
Vizante, Gh. 2086
Vlad, Aurel LXXVIII, C, 605, 938
Vlad, George 1537
Vladimirescu, Tudor XXII, 1489, 1491, 1502, 1513, 1529, 1532, 1533, 1543, 1638, 1640, 1641, 1642, 2540
Vlahuță, Al. XXXVII, LI, 119, 478, 1142, 1763, 2093, 2257, 2290
Vlasie, Mihai 483
Vlasiu, Ion 669
Vlădăianu, Ioan 1523
Vlădescu, M. XXXVII, XXXIX, XLI, LXV, 340, 1472, 1473, 1474, 1692, 2064, 2069
Vlădescu, V. 892
Vlădescu-Răcoasa, G. 1353
Vogoride 1513
Voinescu, Eugen 17
Voinescu, Maria 2461
Voinescu, Teodora XCV
Volkman 2386
Vouet, Simon XXIX, 109
Vrabie, Gh. 2859
Vuia, Romulus LXXXV, 705, 2446, 2864
Vulcănescu 2480
Vulcănescu, Mircea LXXXI
Vulcu, M. 1431
Vulpe, Marilena 880

W

Weck, M. de 2794
Weinberger, Anton LXX
Weinderling din Resensburg XXXVIII
Weisenbach 1084
Weltzien, Schmieden von LI, 314
Wendsland, Ilse 2272
Wertheim, Wolf 1712, 2104, 2106
Westphal, Marianne L. 2117
Victorine 2651
Wied, Sofia de, principesă 770, 929, 1715, 2100, 2103
Wied, Wilhelm de 340
Wiegand 854
Wiese, E. 2168
Wildenstein, M. Georges 2620
Wilhelm de Hohenzollern LIV
Wilhelm I Mbret al Albaniei 478
Wilhelm II LXIII, 478, 965
Winberger, Antoni 430
Wodianer von, baron 1786, 2371
Wolbe, Eugen LXXXII, LXXXVI, LXXXVIII, 354, 1060, 1061, 1063, 1064, 1065, 1066, 1067, 1068, 1069, 1929, 1933, 1935, 1941, 1947, 2759, 2767, 2769, 2776, 2796
Wunderling, W. 2317
Wutz XXVI

X

Xenofon 2501
Xenopol, N. XXXI

Z

Zagoriț, arhitect LIX
Zaharia, Dan 1196
Zaimov 878
Zakavec, F. 582, 583
Zalis, H. 507, 1431
Zaloziiecky, Wl. 125
Zamfirescu, Alex Duiliu 2393
Zamfirescu, Duiliu LVIII, 1149, 2393
Zamfirescu, Ion maior 2280, 2332
Zarifopol, Paul XXI, LIV, LXXXI, LXXXIII, 386, 1205, 1827
Zavoral, Method 584, 585, 1162, 1163, 1165
Zăstroiu, Victoria 498
Zeck, Adriana 738
Zeletin, C. D. XXIII, XCVI, XCVII, 7, 478, 734, 735, 736, 1542
Zerblom, B. 1867
Zimmerman, Walter 1755, 2246, 2250, 2275
Zirra, Vlad XXII, 1539
Zizine vezi Cantacuzino, I. A.
Zlatarski, V. N. 1914
Zoican, Lupu ot Baltă 1637
Zosima, familie XXXIX
Zwiebell 2388
Zwiedeneck, mareșal 1938

Lista ilustrațiilor

Ilustrațiile cuprinse între paginile 74 și 173 fac parte din materialul iconografic realizat de Al. Tzigara-Samurçaș.

Al. Tzigara-Samurçaș, 1914, *Colecția M.Ț.R.*, V
Muzeul Țăranului Român, foto Aurelian Popescu, *Colecția BCU*, X
Biblioteca Centrală Universitară din București, foto Ioan Cuciurcă, *Colecția BCU*, XI

„Lupta vieții” unui mare intelectual

Zotu Tzigara, gravură de Antonio Bosio, 1590, *Colecția BCU*, CII
Ex-librisul lui Al. Tzigara-Samurçaș, *Colecția BCU*, CII
Samurçașii (în centru, Alecu și Zinca Samurçaș, bunicii lui Al. Tzigara-Samurçaș), 1853, *Colecția Tudor Berza*, CIII
Toma Tzigara și Elena (Samurçaș) Tzigara, părinții lui Al. Tzigara-Samurçaș, 1870, *Colecția Tudor Berza*, CIII
Toma Tzigara în tinerețe, *Colecția Tudor Berza*, CIV
Al. Tzigara-Samurçaș, 1897, *Colecția Tudor Berza*, CIV
Ioan Al. Samurçaș, unchiul și tatăl adoptiv al lui Al. Tzigara-Samurçaș, 1880, *Colecția Tudor Berza*, CIV
Elena Tzigara, 1900, *Colecția Tudor Berza*, CIV
Biserica Batiște. În împrejurimile ei a copilărit Al. Tzigara-Samurçaș, *Colecția de stampe-B.A.R.*, CV
Suroarele lui Al. Tzigara-Samurçaș, 1900, *Colecția Tudor Berza*, CV
Alexandru Cantacuzino, tatăl Mariei Cantacuzino, 1881, *Colecția Tudor Berza*, CVI
Coralia Boldur, mama Mariei Cantacuzino, Slănic, 1898, *Colecția Tudor Berza*, CVI
Maria Tzigara-Samurçaș, soția lui Al. Tzigara-Samurçaș, Cătina, 1903, *Colecția Tudor Berza*, CVI
Maria Cantacuzino, înainte de căsătoria cu Al. Tzigara-Samurçaș, 1896, *Colecția Tudor Berza*, CVI
Familia Tzigara-Samurçaș cu mama (în centru) și surorile lui Al. Tzigara-Samurçaș, *Colecția Tudor Berza*, CVII
Maria și Al. Tzigara-Samurçaș cu copiii (Ana, Sandu și Mitzi), 1914, *Colecția Tudor Berza*, CVII
Interioare din casa familiei Tzigara-Samurçaș situată lângă Muzeul de Artă Națională, *Colecția Tudor Berza*, CVIII-CIX
Al. Tzigara-Samurçaș, 1903, *Colecția Tudor Berza*, CX
Al. Tzigara-Samurçaș, Paris, 1899, *Colecția Tudor Berza*, CXI
Al. Tzigara-Samurçaș, 1900, *Colecția Tudor Berza*, CXI
Al. Tzigara-Samurçaș, Constanța, 1914, *Colecția Tudor Berza*, CXII

Al. Tzigara-Samurçaș, 1918, *Colecția Tudor Berza*, CXII
Al. Tzigara-Samurçaș, Cătina, 1910, *Colecția Tudor Berza*, CXIII
Al. Tzigara-Samurçaș. Pictură în ulei de fiica sa, Ana Berza, *Colecția Tudor Berza*, CXIV
Al. Tzigara-Samurçaș. Bust de Oscar Han, *Colecția Tudor Berza*, CXIV

1. Opera

Fosta Monetărie a Statului din Șos. Kiseleff. Pe locul ei s-a ridicat Muzeul de la Șosea, *Colecția de stampe-B.A.R.*, 59
Actul de întemeiere a Muzeului de Artă Națională, 1912, *Colecția M.Ț.R.*, 59
Actul inaugurării Fundației Universitare Carol I, 14 martie 1895, *Arhiva BCU*, 60
Actul inaugurării noului Palat al Fundației Universitare Carol I, 9 mai 1914, *Arhiva BCU*, 60
Medalia inaugurării Fundației Universitare Carol I, 9 mai 1914. Avers și revers, *Arhiva BCU*, 61
Fundația Universitară Carol I, *Arhiva BCU*, 61
Medalia decernată lui Al. Tzigara-Samurçaș la 40 de ani de activitate la Fundația Universitară Carol I, 1939. Avers și revers, *Colecția Tudor Berza*, 62
Fragment dintr-un act întocmit de Al. Tzigara-Samurçaș, 1946, *Arhiva BCU*, 62
Bibliotecarii Fundației Universitare Carol I în anii '30, *Colecția BCU*, 63
Manfred von Killinger și Raoul Bossy la Fundația Universitară Carol I unde sunt întâmpinați de Al. Tzigara-Samurçaș, 1943, *Arhiva BCU*, 64
Exponate românești la Expoziția din Berlin, 1909, *Colecția de manuscrise-B.A.R.*, 65
Al. Tzigara-Samurçaș, Roma, 1914, *Colecția Tudor Berza*, 66
Al. Tzigara-Samurçaș, Sienna, 1916, *Colecția Tudor Berza*, 66
Exponate din Muzeul de Artă Națională, *Colecția M.Ț.R.*, 67
Al. Tzigara-Samurçaș la Expoziția de la Barcelona, octombrie 1929. Pavilionul României, *Colecția de manuscrise-B.A.R.*, 68-69
Secțiunea de artă religioasă românească amenajată de Al. Tzigara-Samurçaș la Muzeul Rath din Geneva, 1925, *Colecția de manuscrise-B.A.R.*, 70
Pavilionul României la Expoziția de la Bruxelles, mai 1934, *Colecția de manuscrise-B.A.R.*, 71
Antonie Mogoș din Ceauru și casa lui expusă de Al. Tzigara-Samurçaș la Muzeul de Artă Națională în 1908, *Colecția M.Ț.R.*, 72
Casa lui Antonie Mogoș readusă la Muzeul Țăranului Român în 2003, *Colecția M.Ț.R.*, 73
Casă țărănească din Sebeș, *Colecția de stampe-B.A.R.*, 74
Costume boierești și țărănești (basarabean și maramureșene), *Colecția de stampe-B.A.R.*, 75

2. Omul și opera în timp

Biserica Stavropoleos și împrejurimile ei pe la 1893, *Colecția de stampe-B.A.R.*, 164

Biserica Stavropoleos în timpul restaurării din 1899, *Colecția de stampe-B.A.R.*, 165

Biserica din Filipeștii de Pădure, înainte de restaurare, *Colecția de stampe-B.A.R.*, 166

Pictorul Pârvu Mutu. Autoportret, *Colecția de stampe-B.A.R.*, 166

Biserică din Maramureș, *Colecția de stampe-B.A.R.*, 167

Biserica Episcopală din Curtea de Argeș, *Colecția de stampe-B.A.R.*, 168

Al. Tzigara-Samurcaș la Mănăstirea Hurezu. Pridvor la chilii, *Colecția de stampe-B.A.R.*, 169

Mănăstirea Nifon (Buzău), *Colecția de stampe-B.A.R.*, 169

Mănăstirea Comana-Vlașca. Ruinele palatului. Ruinele chiliilor, *Colecția de stampe-B.A.R.*, 170

Mănăstirea Vatra Moldoviței, *Colecția de stampe-B.A.R.*, 171

Mănăstirea Cozia, *Colecția de stampe-B.A.R.*, 171

Culă din Oltenia, *Colecția de stampe-B.A.R.*, 172

Mănăstirea Samurcășești, ieri și azi, *Colecția de stampe-B.A.R.* și *Colecția BCU*, 173